Ahmet Özdemir

ey dost vay yıktı beni

Elinden içtiğim mey bize bâde zehir miydi

Âşık Sefil Selimi

İrfan Okulu

Kimse bana yaren olmaz

yar olmaz Mertlik hırkasını giydim giyeli

Âşık Sefil Selimî

"İrfan Okulu"

Ahmet ÖZDEMİR

**ŞARKIŞLA VE ÇEVRESİ
KÜLTÜR SANAT VE SOSYAL
DAYANIŞMA DERNEĞİ YAYINLARI NO.: 2**

Birinci Baskı

Ekim – 2003

Kapak

Etem Çalışkan

Dizgi – Tertip:

Ufuk Çetiner

Dizgi-Baskı-Cilt

AVCIOL BASIM YAYIN
Divanyolu Caddesi
Bestekâr Osman Sokak No: 8
Birkonlar İş Hanı Zemin Kat Daire: 2
Cağaloğlu / İstanbul
Tel: 0212 511 22 07 - 522 40 51
Faks: 0212 526 04 24

SUNUŞ

Kuşkusuz derneğimizin öncelikli amacı, sosyal yardımlaşma ve dayanışmanın yanında içerisinde vücut bulduğumuz Şarkışla ve çevresinin kültür ve sanat değerlerini yaşatmak, tanıtmak, gelecek kuşaklara aktarılmasını sağlamaktır.

En büyük varlığımızın ve zenginliğimizin folklorumuz olduğunu, folklorumuzla birlikte sözlü Türk Halk Edebiyatı geleneklerinin Şarkışla'da yaşadığını, bu topraklarda iz bırakmış nice halk ozanlarının harman olduğunu biliyoruz.

Daha önce, Şarkışla'nın yetiştirdiği büyük halk ozanı Serdarî ve çevre halk ozanlarını içeriğinde bulunduran bir kitabı yayınladığımız ve bu kitabın ilgi gördüğü hatırlardadır. Bu kitapta yer alan şairlerimiz hayatta olmayanlardı. Derneğimize yaşayan halk ozanlarımızla da ilgilenilmesine, onların tanıtılmasına, şiirlerinin kitap haline getirilmesine ilişkin dilekler iletilmekteydi.

Marifet iltifata tabidir. İltifatın makbul olanı da kişinin hayattayken kendisine yapılanıdır. Bu açıdan dilek ve istekler haklıydı.

Bir başlangıç olarak, Yönetim Kurulu'muz yaşayan halk şairlerimiz içerisinde en kıdemlisi olan Sefil Selimî'nin hayatını, sanatını, etkilerini ve eserlerinden örnekleri içeren bir kitap yayınlamaya karar verdi. Bu kitabın fahri olarak hazırlanması görevini Gazeteci Yazar Ahmet Özdemir kabul etti.

Umuyoruz bu başlangıcımız sürekli olur ve sıra birbirinden değerli diğer halk ozanlarımıza ve Şarkışla'nın diğer folklor ve halk edebiyatı zenginliklerinin tanıtılmasına gelir.

"Aşık Sefil Selimî İrfan Okulu" adlı kitabımızın kültür hayatımıza hayırlı olmasını dilerken, kitabın yayınlanmasında emeği geçenlere Yönetim Kurulu üyesi arkadaşlarım adına teşekkür ediyorum.

Ahmet Arslantürk

Şarkışla ve Çevresi Kültür Sanat ve Sosyal Dayanışma Derneği Başkanı

BAŞLARKEN

Türk devletlerinde halk ozanlığı geleneğinin, halkın sosyal, kültürel yönden eğitimine, sanat zevkine, birlik ve beraberliğine, milli duygularının ayakta kalmasına katkısı olduğu gerçektir. Cumhuriyet döneminden sonra, ülkemizin ekonomik ve sosyal yapısındaki gelişmeler, kitle iletişim araçlarının çeşitlenmesi, yazıdan, sözden görüntüye dönüşmesi ve yaygınlaşması halk ozanı geleneğine yeni boyut ve işleyiş getirdi. Bu yolda kırk yılı aşkın süredir çaba harcayan, yirminci yüzyıldan, yirmi birinci yüzyıla ulaşıp, her iki yüzyılın ozanı olarak damgasını vuran bir avuç halk ozanından birisi, kuşkusuz ki Şarkışlalı Âşık Sefil Selimî'dir.

Her ne kadar ortam değişmiş, sosyal ihtiyaçlar farklılaşmışsa da, Aşık Sefil Selimî, yakalayabildiği imkanlar ölçüsünde toplumun sözcüsü, yol göstericisi, gözü, kulağı olmuştur. Bu sebeple gerek halk arasında, gerek meslektaşları arasında aranılır, sayılır, sevilir.

Sefil Selimî, irticalen deyiş düzebilen, saz çalabilen, eserlerini geleneğe bağlı olarak ezgi yapıları içinde icra edebilen tam anlamıyla âşık gibi âşıktır.

Sefil Selimî'de halk şiiri geleneğinin bütün türleri vardır ve en üst düzeydedir. Tasavvuf, doğa, aşk, özlem, gurbet, fakirlik, savaş, barış, yiğitlik aklınıza ne gelirse her konuda şiirler söylemiş, eğitimden çalışma güzelliğine kadar bütün konularda yol gösterici olmuş, insanların duygularını, düşüncelerini işlemiş, birliği, beraberliği, insan ve vatan sevgisini öğütlemiştir.

Divandan koşmaya, maniden varsağıya, semaiden türküye, ilâhiden nefese kadar halk şiirinin, tasavvuf şiirinin bütün dallarında eserler vermiştir.

1973 Yılında Her Gün gazetesinde "Halk Ozanları" başlığı altında bir röportajlar serisi başlatmıştım. Röportaj yaptığım halk ozanlarından birisi de Sefil Selimî'ydi. Bu röportajın bir bölümünde aynen şu satırlar yer alıyordu:

"Türkiye'de en fazla halk ozanı yetiştiren illerin başında Sivas gelir. Sivas ilinin de bir ilçesi meşhurdur.

Bilmem Veysel Şatıroğlu, Serdarî, Ali İzzet, Talibi Coşkun, Hüseyin, Ruhsatî, Agahî ve nicelerinin adını hiç duydunuz mu? Eğer

bu kişileri biliyorsanız, size Şarkışla ismi yabancı gelmese gerekir. O halde Şarkışla neresidir?

Kardeş İç Anadolu kasabaları gibi kaderini yüzüne gülmeyen toprağına bağlamış Sivas ilinin bir ilçesidir Şarkışla...

İnsanoğlu burada yiyeceğini topraktan aldı alalı, zavallı Şarkışla'ya ne vermiştir? Hiç... Şarkışla tandırında yaktığı tezeğinin artığından başka tarlasına bir şey vermeyi düşünmemiştir. Toprak çölleşmiş cayır cayır yanmış susuzluktan, gıdasızlıktan... Tabiat ondan esirgemiş nimetlerini. Dağlar set olmuş bulutlara.

Şarkışlalı çaresizdir. Gözlerini bulutlara dikip yağmur bekler günlerce, aylarca.. Bağrına düşecek bir damla yaşın özlemiyle yanar tutuşur. Onun için Şarkışlalıların başı bu alışkanlıkla diktir. Fakat dik başlı değildir. Uysal, cana yakın, bağlıdır. Kaderi, alınyazısı onu yumuşatmıştır. Halk ozanlarının da ruhsal durumunu incelersek, Şarkışla'dan neden çok ozan çıktığını anlamış oluruz.

Ozanlar Şarkışla'ya dargındır. Belki de haklılar. Bakın:

'Damlarında biter sadır üzerlik,
Puharelerine taksam nazarlık,
Heldirgeç, evreağaç, halden bizarlık,
Oklavan kıymığın yansın Şarkışlam'

diyor kahramanımız Sefil Selimî.

Şimdi Hollanda da işçi olarak çalışmakta olan Sefil Selimî, 1933 yılında Şarkışla'da doğmuştur. Hayatını terzilikle kazanırken, zorlaşan hayat şartlarının ağırlığı karşısında bunalmış ve dertlerini şiirine, sazına dökmeye başlamıştır. Konya Aşıklar Bayramı ve çeşitli festivallerde en iyi memleket türküsü, şiiri ve atışması dallarında ödüller almıştır. ...."

Otuz yıl önce yayınlanan bir röportajımdan niçin alıntı yaptım? Hem iller içinde Sivas'ın, ilçeler içinde de Şarkışla'nın âşıkların harman olduğu yer olduğunu belirtmek, âşıkların içinde vücut bulduğu toprakların otuz yıl önceki hal-i pürmelâlini göstermek içindi.

Bu toprakların âşıklara vücut verdiği, hamasî bir söylem değil. Elbette içinde unuttuklarımız, bilmediklerimiz vardır. Son iki yüzyılda Şarkışla'da yaşamış ozanlardan bir çırpıda sayabileceklerimiz şunlar:

Agahî, Ahmet (Ahmet Bayhan-Döllük), Ahmet (Ahmet Bilgin-Maksutlu), Ali (Ali Çolak), Ali (Ali Güç- Sivrialan) Ali İzzet (Ali

İzzet Özkan- Hüyük), Aydoğmuş (Battal Aydoğmuş Ortaköy), Ayşe Berk, Ayşe Öksüz, Azme Bacı (Azime Tinli), Aziyet (Ali İzzet Savaş-Hüyük), Aziz (Aziz Üstün-Ortaköy), Bekir (Bekir Kılıç-Döllük), Bekir (Bekir Yiğit-Gaziköy), Cemalî, Derviş Ali, Devranî, Doğuaşığı (İsmet Tanbaş), Efkarî (Mustafa Öztemiz), Elif (Elif Sonyürek–Hüyük), Emektar (Mehmet Ali Emektar- İlyashacı), Eyüp (Eyüp Sabır-Kalecik), Firkatî, Gafilî (Hacı Ozan-Maksutlu), Gündüz (Gazi Karaca-M.Sofular), Halil (Halil Soylu-Ağcakışla), Halil (Halil Yılmaz-Gücük), Hasan (Hasan Özkan–Gümüştepe), Haydarî, Hıdır (Hıdır Güç-Sivrialan), Hulusî (Ortaköy), Hüroğlu (Cumhur Karabulut), Hüseyin (İğdecik), Hüseyin (Akkaşların-Temecik), Hüseyin (Hüseyin Gürsoy-Sarıkaya), İzzetî, Kamber, Kamer (İğdecik), Kemter, Kenanî (Tekkeşin Sungur-Başören), Kör Kamil, Kuddusî, Kul Abdal, Kul Gazi (Tuzla), Kul Sabri, Mehmet (Mehmet Can-Kızılcakışla), Murtaza (Beyyurdu), Merdanoğlu (Musa Merdanoğlu-Kaymak), Müezzin Ziya, Nedimî (Mutibey), Ozan Veysel, Özsoy (Ali Özsoy-Ortaköy), Resul (Yapracık), Sefili (Konakyazı), Sefil Selimî, Serdarî, Sıtkı, Suzi, Şevki Esen, Talibî, Vefa, Vehbi, Veli, Veysel, Visalî, Yalınayak, Yetkin (Hacı Yetkin-Hüyük), Zakir,

Biraz daha araştırma yapıp, unutulanları ve saz şairlerinin yanına kalem şairlerini de eklerseniz bu sayıyı yüze çıkarmanız mümkündür. Şarkışla kültürüne gönül vermiş bir başka arkadaşımızın, "**Şarkışlalı Şairler Antolojisi**" ya da güldestesi hazırlaması mümkündür.

Kuşkusuz ki, marifet iltifata tabidir. Hem yirminci, hem de yirmi birinci yüzyılın halk ozanı olan **Sefil Selimî**, her türlü iltifatı hak etmiştir. Aynı iltifatı hak eden diğer ozanlarımızın da, bir an önce haklarına kavuşması, içten dileğimdir.

Niçin "İrfan Okulu"?

Sefil Selimî'nin bundan tam kırk yıl önce şiirlerini yazdığı bir harita metot defteri elime geçti. Hatırlarsınız bu defterlerin ön kapağında, süslü çerçeve içerisinde bir künye yeri vardır. Elimdeki defterin künye bölümüne ozanımız adını, okulu satırına da "İrfan Okulu" diye yazmıştı. Kırk yıl sonra bunun bir kitabına isim olacağını kim bilebilirdi?

1960 lı yılların başında, Sefil Selimî kendini irfan okulunun bir öğrencisi sayıyordu. Bugün bizatihi kendisi bir irfan okuludur. Bir bilen, bir anlayan kişi olarak kendisine başvurulmaktadır. İşte bu nedenle Kitabın adını **Âşık Sefil Selimî**, bir anlamda soyadını da "**İrfan Okulu**" olarak koydum.

Bu kitapta, yirminci yüzyıldan yirmi birinci yüzyıla devredilen bir Sefil Selimî icmali hazırlamayı amaçladım. Onunla ilgili her şeyi ve güçlü, güzsüz bütün şiirlerini vermeyi düşündüm. Ama çalışmamın başında buna gücümün yetmeyeceğini anladım. İrticalen yani doğ-maca olarak şiir söyleme yeteneği zirvede olan bir şairin, bütün şiirlerini toplamak mümkün değildi. Çünkü her an her yerde, konuya, ortama, kişilere uygun yüzlerce kıta şiiri, destanı doğmaca olarak söyleyebilen bir kişinin, **"işte bütün şiirleri"** demek yanlış ve noksan olurdu.

Şurada burada yayınlanmış, kayda geçmiş şiirleriyle yetinsem bile bunların sayısı bini geçiyordu. Çok istememe rağmen, bütün şiirleri değil de, rast gele, kitap hacmine girebilenleri almakla yetindim. Şunu belirteyim: Bu kitapta yer alan şiirlerinin iki katı onlarca defteri içerisinde, gün ışığına çıkmayı bekliyor.

Şiirleri hece sayılarına göre sıraya koydum. Önce beş heceli şiirleri, sonra altı, yedi, sekiz, onbir ve onbirden çok heceliler olmak üzere birbirini izlemekteler.

Önümde üç seçenek vardı. Ya her gruba giren şiirlere konularına göre tasnif yapacaktım, ya yazıldıkları tarih sırasına göre düzenleyecektim, ya da halk şairlerinin kitaplarının geleneksel hazırlanışı gibi şiirlerin ayaklarının harflerine göre sıralayacaktım. Gönlüm Sefil Selimî'nin aşamaların görülebilmesi için şiirlerin yazıldığı veya ilk söylendiği tarihe göre sıralanmasından yanaydı, ama şiirlerin hepsinin orjinallerini bulmak, tarihlerini tespit etmek mümkün değildi. Bu nedenle geleneğe sığındım. Şiirler her şiirin ikinci dizesinin son kelimesinin son harfinden içeriye göre alfabetik olarak sıralandı. Yukarıda sözünü ettiğim gelişmenin izlenebilmesi açısından bulabildiğim tarihleri şiirlerin sonunda parantez içerisinde verdim.

Şiirlerde geçen yerel söz ve terimlerle, tasavvuf terimlerinin arzu edenler tarafından bilinmesi açısından pek sevimli gelmese de dipnotlara başvurdum.

Metinler bölümünde, hayatı, sanatı, kişiliği gibi bilgilere katkı sağlaması açısından, hakkında söylenenlere, kendisi ile ilgili gazete haberlerine ve onunla yapılmış söyleşilerden bir kaçına yer verdim.

Sefil Selimî için diyebileceğim, irfanı karşısında bir şey diyemediğimdir.

Kabulünü istirham ediyorum.

Ahmet ÖZDEMİR

1 Ekim 2003 (Kadıköy Acıbadem)

ÂŞIK SEFİL SELİMÎ'NİN HAYATI

Asıl adı Ahmet Günbulut olan Âşık Sefil Selimî, 1933 yılının 26 Ağustos günü Sivas'ın Şarkışla ilçesinde doğdu. Cumhuriyet'in 10 uncu yıldönümü nedeniyle hazırlanan Türkiye'deki bütün belediyelerin yer aldığı kitapta, 1933 yılının Şarkışla'sı hakkında şu bilgi verilmekteydi:

"***Nüfus*** *- Kasaba 2687 nüfuslu ve 524 haneli olup Belediye bütçesi 6042 Liradır ..*

Yollar *-Kasaba dahilinde on kilometre yol vardır. Bunun dört kilometresi şose olup mütebakısi*[1] *mahalle aralarındaki mütefer-rik*[2] *ve gayri muntazam*[3] *yollardır.*

Sular *- Kasabaya beş membadan*[4] *yedi kilometre uzunluğunda künk ile dokuz çeşmeye yirmi dört saatte on iki metre mikabı su gelmektedir . Ayrıca binalara su tevziatı*[5] *yoktur. Tesisat belediyeye aittir.*

Kanalizasyon *–Yoktur*

Tenvırat[6] *- İki adet lüks lambası ile yapılmakta ve belediye tarafından idare olunmaktadır .*

Temizlik işi *-Kasabanın temizlik işi daimi bir ve iki üç ayda bir defa da beş altı amele ve bir el Arabası ile temin olunmaktadır.*

Mezbaha *-Mezbaha belediye tarafından işletilmektedir. Günde beş koyun ayda iki sığır kesilir.*

İtfaiye *-İtfaiye teşkilatı yoktur.*

Umumi Binalar ve Müesseseler *-Kasaba dahilinde bir muhtelit*[7] *ilk mektep bir dispanser, on iki mağaza, yetmiş beş dükkan,*

---

1. Kalanı.
2. Ayrı ayrı, türlü türlü.
3. Düzgün olmayan.
4. Kaynaktan.
5. Dağıtımı.
6. Aydınlatma.
7. Karışık karma.

*iki han, dört gazino, iki lokanta, bir hamam, dört fırın vardır . **Nakil vasıtaları** - Kasaba dahilinde at ve öküz arabalarından başka nakil vasıtası yoktur.*

Pazar ve panayırlar- Pazar ve panayır yoktur.

***Eski eserler** - Yoktur .*

***Yerli mahsulat ve yerli işler** - Alelade tezgahlarda ham boya ile boyanan yekpare kilim, halı. dokunmaktadır Evvelce bu mensucata nefaset[8] ve rağbet temin eden yerli kok boyalar isti'mâl edilirken (kullanılırken) son zamanlarda ucuzluğuna binaen Avrupa'nın ham boyası kullanıldığından evvelki nefaset, zarafet kalmamıştır."*

Aşık Sefil Selimî işte böyle bir fakir ilçede, fakir bir ailenin oğlu olarak dünyaya gelmişti. Babasının adı, lakabıyla (Sarı Ali) Sarali, annesi ise Sıdıka'ydı. Kısaca, Sefil Selimî, Şarkışla'da Sarali'nin oğlu Ahmet'ti. İlkokulu Şarkışla'da okudu.[9] Yedi yılda bitirdi. Arı kuşla-rının yuvasını bozan, haşarı bir çocuktu.

O zaman Şarkışla'da orta okul yoktu. Ailenin yoksulluğuna karşın, Sivas'ta ortaokula yazıldı. Ancak ortaokul ikinci sınıfa kadar eğitim yapabildi. On yaşındayken şiirle ilgilenmeye başlamıştı. Bulduğu halk ozanlarının kitaplarını, destanlarını okuyordu. Odaların kıyısında, köşesinde, âşıkların hikayelerini, türkülerini dinliyordu.

İlçede, hali vakti yerinde olan ailelerin konu komşu, konuk için açtıkları odalar, bütün Anadolu'da olduğu gibi, özellikle Şarkışla'da birer iletişim, eğitim ve kültür aracıydı O odaları ki, bugün yüze yakınını sayabildiğimiz Şarkışla ve çevresi halk ozanlarının okulu olmuştu.

Bir odayı şu şekilde gözlerinizin önüne getirebilirsiniz:

Çoğunlukla oda iki bölümdür. Birinci bölümde, iki yanda duvar taraflarında yerden yüksekliği yirmi santimetre kadar olan sedirler vardı. Sedirlerin üzeri halı ile kaplıydı. Bağdaş kurarak oturulurdu. İki sedirin arasında oda boyunca boşluk vardı. Bu boşlukta, yemek zamanı sofra kurulurdu. Odada iş yapmak gerekiyorsa, oturanlar

---

8. Çok güzellik. değerlilik.

9. Sefil Selimî'den edindiği bilgilere dayanarak İbrahim Aslanoğlu Yalınkat'ta şu bilgiyi veriyor: "Doğduğu zaman kundak bulamadılar. Annesinin önlüğüne sardılar onu. İlkokula başlarken de durum değişmedi. Uzun süre sırtındaki entari ile gidip geldi. Ancak aylar sonradır ki, bir beyaz yaka ile, siyah önlük temin edilebildi. İlk okulu altı senede bitirdi. Babası fazla okutmak istemiyordu. 'yeter gayri; gerisi parayla olur, ben nereden bulayım?' dedi. Ahmet okumak istiyordu. Direndi. İki sene ortaokula gitti. Baktı ki babası haklı, ayrılmak zorunda kaldı."

rahatsız olmazlardı. Odanın ikinci bölümüne mum sekisi denilirdi. Şarkışla kilimleriyle kaplanırdı. Mum sekileri özellikle gençler içindi. Burada oturanlar, diğer tarafta oturanların sözlerine karışmazlardı. Çünkü, söz büyüğündü.

Odanın bir bölümü de yüklüktü. Burada yüzleri tertemiz, itina ile yapılmış yataklar bulunurdu. Oda sahibinin varlığını ve cömertliğini bu yataklar belgelerdi. Konuğun saygınlığı da altına serilen yatak sayısı ile ölçülürdü. Yüklük yerden bir metre kadar yukarıdan başlardı. Tavana kadar yatak ve yorganlarla doluydu. Noksan olması, ev sahibinin saygınlığına zarar verirdi. Yüklüğün en üstüne cicim örtülürdü. Açanlar içindekilerin ne kadar temiz olduğunu görsünler diye, bir ucu açık bırakılırdı.

Odalar, zeminden bir kaç basamak yüksekti. Basamağın başında ağaçtan yapılmış pabuçluk bulunurdu. İçeri girince tam karşıda raf bulunur, rafın üzerinde çay takımı, cezve, kahve değirmeni, bardaklar vardı. Altındaki boşlukta bir ocak, önünde gaz ocağı veya mangal yer alırdı.

Odanın giriş kapısı üzerinde bir raf daha vardır ki, burada ibrik, el leğeni, bir tarafta tesbih ve namazlağa asılı dururdu. Tuvalet, odanın bulunduğu yapının dışındaydı. Bitişiğinde konuğun atı bağlansın diye atlık adı verilen küçük bir ahır bulunurdu. Uzaktan gelen konuk-ların hayvanları için arpa, saman, kes ikramı için bir de merek, samanlık vardı.

Bu odalarda, radyo ve televizyonların olmadığı uzun kış gecelerinde her çeşit gereksinim karşılamış, yıllar boyu sessizce kültür hizmeti görmüştü. Gelen konuklardan, başka yerlerin haberleri alınırken, buraların haberleri de başka yerlere ulaşmıştı.

Köy ve kasaba odaları, âşıksız da kalmazdı.

Âşıkların olmadığı günlerde, odalarda kitap okunurdu. Cönklerin dışında Siyer-i Nebiler, Ahmediye, Muhammediye, Sadete Girenlerin Bahçesi gibi manzum hikâyeler, Battal Gazi, Köroğlu gibi destanlar, Kırkvezir, Kırkharamiler gibi masallar, Hz. Ali'nin cenkleri gibi gazavâtnâmeler raftan indirilerek okunur, ertesi gün devam edilmek üzere tekrar rafa kaldırılırdı.

Odaya bir âşık gelmişse, hınca hınç dolardı. Yolda, yaşta büyüklük sırasına göre oturulurdu ama, âşığın yeri odanın ortası, genellikle orta direğin dibi olurdu.

Yüzyıllar ötesinden günümüze türkülerimiz nasıl canlı kalabilmiş sorusunun yanıtı bu odalardı. Bir çok ozan irticalen söyleme, saz

çalma acemiliğini bu odalarda giderdikten sonra dışarıya açılmış, ün kazanmıştı..

Bu odalardan nice mukallit, darbımeselci gelmiş geçmişti. Masallar anlatılmış, hikayeler günler boyu sürmüş, ertesi güne yatırılmıştı. Şaklabanlar, taşlamacılar, oda güreşleri, semahlar, halaylar saymakla tükenmezdi. Ölü aşından, düğün yemeğine kadar toplum hayatımızda önemi olan yemeklerin vücut bulduğu yerler de bu odalar olmuştu.

İşte Ahmet'i, Sefil Selimî'ye ulaştıran gül dikenli aşıklık yolunun ilk adımları bu odalardan geçmişti.

Yıl 1949, henüz on altı yaşındaki Ahmet'in başına bir sevda geldi ki, ne dur bildi, ne duraktan anladı. Şarkışla'da "İmamgiller" lakabıyla tanınmış bir aileye mensup olan Mahmut Karabulut'un kızı Ümmügülsüm'e gönülden vuruldu. Gülsüm de ona vurgundu. Bu vuruluş ve tutuluşların adı aşktan başka bir şey değildi.

Ustalar[10] derler ki:

"Hani dünya sel olup aksa, bu aşkı bu ateşi söndüremez. Ferahlamak için âşıklar yolunu tutup söze, saza koşulmak lâzım. Lâzım ya kolay mı bu! Âşıklıkta yol var erkân var. Bir defa ustalardan usta bir aşık bulup el etek öpeceksin. Sonra önüne diz çöküp yalvaracaksın..."

Fakat hayatının toz pembe yıllarında olan Ahmet'in yolu erkânı düşünecek hali yoktu. Kızın durumu, ailesinin geçimi sıkıntısı, kendisinin işsiz güçsüz oluşu umurunda değildi. Gülsüm'ün parmağını yakaladığı gibi soluğu komşunun evinde aldı. Çünkü ailesinin ve kendisinin başlık parası verecek, evlenme törelerinin gereklerini yerine getirecek gücü yoktu. Sizin anlayacağınız, kızı kaçırmıştı. Büyüklerin rızasını, düğünü derneği beklemeden o gün evlendiler.

Kendi babası kızdı durdu: "İşi yok, gücü yok, kârı yok kisbî yok. Ne yapacak bu oğlan, nasıl geçinecek?" derken, kızın anası, babası da "Kızımız kala kala bu çulsuza mı kaldı?" diye dövünüyordu.

Yoksul olan babasının kazancıyla geçinmeleri mümkün değildi. Onun için çalışması gerekliydi. Şarkışla'da Ömer Karslıoğlu adında sevilen bir terzi vardı. Onun yanına çırak olarak girdi. Hem birkaç kuruş kazanacak, hem de bir meslek öğrenecekti.

Evliliğinin ikinci yılında bir kızı oldu. O gün kadir gecesiydi ve çocuğun adı Kadriye konulmuştu. Çocuklarının oluşu, Ahmet'in

---

10. Eflâtun Cem Güney-Folklor ve Halk Edebiyatı-D.K. İst. 1971 sayfa 254.

işinin olması ve geçimini temin etmeye başlaması, küskün aile büyüklerini yumuşattı. Mutlu bir şekilde yaşıyorlardı. Ancak bu mutluluk uzun sürmedi.

Ne mi oldu?

Olanı biteni, İ. Aslanoğlu'nun kaleminden[11] özetleyerek aktaralım:

"...... *Bir Pazar günü arkadaşlarıyla eğlenmek, hoşça vakit geçirmek amacıyla ava gittiler. Nasıl oldu? Kimsenin haberi yok. Bir ara tüfek patladı. Çıkan saçmalar Ahmet"n kalçasını delik deşik etti. Vakit kaybetmeden Hükümet Tabibliğine yetiştirdiler. Dr. Faik Mit'in müdahalesiyle ölümden kıl paya kurtuldu. Birkaç ay yataktan kalkamadı. Altı-yedi ay da koltuk değnekleriyle dolaştı. Yeniden işe başlayacaktı ki, askerlik görevi için çağırdılar. 1954 yılının martında Mamak Muhabere Okuluna sevk edildi. İki yıl sonra terhis olup Şarkışla'ya döndü. Bir şans eseri, askerlik süresince terzilik yaptı. Böylece sanatını ilerletti."*

Ahmet bir terzi dükkanı açıp, çalışmaya başladı. Müşterisi çoğaldı, kazancı arttı. Bu arada ikinci çocuğu da olmuştu. Artık baba evi dar gelmeye başlamıştı. Ayrılıp kendi başına yuva kurmaya heveslendi. Karısını ve iki çocuğunu alıp dört duvar içine bıraktı. Ne eşyaları, ne kap kaçakları vardı. Sırtlarında giydiklerinden başka bir şeyleri yoktu. Gündüzleri bir minderin üzerinde, geceleri de bir dastarın arasında yaşamlarını sürdürmeye başladılar. Bu arada ek iş olarak sebzeciliğe kalkışmıştı. İki arkadaşıyla birlikte Adana'dan bir kamyon dolusu domates almışlardı. Dönerlerken kaza geçirmişlerdi. Kendisi kurtulmuştu ama, ikiyüz kasa domates yerle bir olmuştu. Elindeki birikimi de böylece kaybolmuştu.

"*Derler ki; garip kuşun yuvasını Allah yapar. Yapacaktı ya, yine felek bırakmadı ki.. Gülsüm'ün yakasına onulmaz bir hastalık yapıştı. Çeke çeke ölümün eşiğine kadar getirdi. Doktor doktor dolaştı. Hoca hoca okuttu. Tekke dediler, birini bıraktı, öbürüne koştu. Ne yaptıysa nafile. Hasta her gün biraz daha eridi. Umut kapıları her gün biraz daha yüzlerine kapandı. Çaresizlik beraberinde sinir burhanlarını da getirdi. Ne yapmalı hangi dalın ucundan tutmalıydı?*

Bir gün uzun uzun düşündü. Ölçtü, biçti ve kendi kendine dedi ki: İnanmaktan başka çare yok. Kimden ne istiye bilirim? Derdi de devayı da huzuru da hep ondan isteyeceğim. O büyük kudretine iman ettiğim ilâhi varlıktan... Tek çözüm bu. İsteğimi şiirle dile

11. Yalınkat, Sivas 1978 syf. 8.

getireceğim. Sazımla duyuracağım. Başladı söylemeye. Söyledikçe, çaldıkça rahatladı, huzura kavuştu. Bunalımlarından ancak bu şekilde kurtuluyordu..."

İbrahim Aslanoğlu böyle yazıyor ama, bundan gerisini hayali bade içme geleneğine, yani Ahmet Günbulut'un rüyasında bir pîr görmesine, bu pîrin ona mahlas vermesine dayandırıyor. Aşıklık geleneğinde bu tür hikâyeler var ama, Ahmet Günbulut'un öyküsü farklı.

Bir şiirinde 1961 yılında âşık olduğunu şöyle anlatıyordu:

"Dokuzyüzotuzüç hayata geliş,
Bilen yok ne kadar bu yerde kalış,
Dokuzyüzaltmışbir hem âşık oluş,
Hatır için sazı inlet kitabım."[12]

Ahmet Günbulut'un öyküsünün farklı olduğunu söyledik. İşin doğrusunu Ahmet Günbulut, yani günümüzün Sefil Selimî'sinden öğreniyoruz.[13]

"Aşıklık geleneğinde 'bade içme' olarak nitelendirilen olayı yaşadınız mı? Eğer yaşadıysanız ne zaman oldu?" sorusuna el yazısı ile şu yanıtı verdi:

"Şiire 1960 yılında başladım. Sefil Selimî mahlasını, Pîr'im, ustam Çoban Mehmet Can armağan etti. Aşıklık geleneğinde bade içme olduğuna inanıyorum. Şöyle ki, bu kısmın çok yönlü anlayışlar taşıdığını, üzeri açılmadan, boyutlarının tarifi yapılmadan dar kalıplara sığdırılmaya çalışılmış olması iç açıcı değildir. Bilimsel ve mantıksal tatmin edici, aydınlatıcı biçimlerini kısmen Sefil Selimî'nizden dinlemiş, duymuş okumuş olursanız ve size kaynaklık ederse sevinirim.

Bade, her hangi bir aşığın ve herhangi bir sevenin veya bir talibin, talebenin derslerini veren öğretmenin eğitmenin, ustanın, pîrlerin sunduğu aşk iksiri, sınıfını iftiharla geçen, teşekkür belgesiyle alınan diplomanın bir kat daha üstünü denebilir.

Rüya haliyle verilen lütfün, kısaca filanca bade içmiştir. Aşık olmuştur dendiği gibi, usta çırak ilişkisi, geleneğiyle de yetişenlerin olduğu bilinmektedir.

12. Yar Badesi-Abdullah Satoğlu- 1963 Kayseri.

13. Bakınız: http://www.turkular.com/ozan/sselimi11.asp.

Bir pîrin, ustanın, çırağının sırtını suvazlaması, 'Sen de aşık ol. Saz çal, şiir yaz, türkü söyle, irticalen söyleme yeteneğine sahip ol. İzin verilmiştir' demektir. Düşünde sunulan kadar etkili ve yetkili değil midir? Manevî âlemde Rahmanî, maddi alanda mecazi , uhrevî inançta çeşitli bablarda biçimlenmesi kültür zenginliğinin boy boy anlatımıdır.

Söz Sefil Selimî'ye gelmişken bade içmiş Âşık değilim. Desturlu, izinli halk ozanıyım. Yukarıda bahsettiğim gibi Çoban Mehmet'in 1960 yılında mahlasımı bahşetmesiyle başladım ve devam ediyorum. Bu hususa kitaplarımda yer verilmiştir. Üstadım, 1998'in Muharrem ayının birinci günü hayata veda etti. Matemim, yasım, kederim sizi üzmesin..."

Sefil Selimî'nin Ali Onur aracılığıyla internet ortamında kendi el yazısıyla yayınlanan açıklamalarını bir kenara koyarak bir başka kaynağa ve bu kaynakta yer alan söyleşiye geçmek istiyoruz. Doç Dr. Doğan Kaya'nın Sefil Selimi ile yaptığı söyleşide, hayatıyla ilgili olarak yukarıda anlattıklarımızdan daha geniş bilgiler var.[14]

Söyleşinin bir yerinde, değerli bilim adamı Doğan Kaya şöyle soruyor:

"Âşık bildiğim kadarıyla seni irşat eden, sana feyz veren 'ustam' dediğin bir bir zat var. Onunla nasıl tanıştığını bize anlatır mısın?"

Sefil Selimî'nin yanıtı aynen şöyle:

"Anlatayım hocam. Uzun konu... Geçmişi hanımın hastalanmasına kadar gider. Neyin nesi ise hanıma bir hastalık geldi. Birden bire düşüp bayılıyor, saatlerce ayılmıyordu. Tedavisi için dükkanımdaki makineleri sattım. Bir çaresini bulamadım. Yıl 1960'a yanaşıyor. Çok doktora götürdüm bir çaresini bulamadım. Biri dedi ki:

Kardeşim biz senin hastanı iyileştiremeyiz. Bu hastalık bununla arkadaş. Siz bir de manevi yönden çaresini arayın.

Şarkışla'da baba dostumuz bir Vehbi Usta vardı. Ayakkabıcılık yapardı. Saygı duyduğumuz bir zattı. Bir gün dükkanda böyle düşünürken, içeri girdi. Dedi ki:

- Ahmet ne düşünüyorsun yahu?

Dedim ki; halim böyleyken böyle.

- Kolayı var onun dedi.

- Kolayı ne?

---

14. Âşık Sefil Selimî Çobanın Can Pınarı, Hazırlayan Yard. Doç Dr. Doğan Kaya, 1996- Sivas.

- Kadılı'da Ahmet Ağa'nın oğlu Çoban Mehmet var. Manevî etkisi olan bir insan. Eğer inanıp güvenirsen, benim hanımımla beraber onu oraya götürelim.

Umut dünyası işte kabul ettim. Ertesi gün bir araba kiraladık, gittiler. Ben gitmedim. Akşam orada kaldılar. Çoban Mehmet demiş ki: 'Kızım zamanı gelmiş de geçmiş ola. Bir de şeker vermiş. Şekeri orada yemiş hanım. Muska yazmak, üfürmek, müfürmek yok. Sabahleyin yedirip içirmiş, yola vurmuş. Ha bir de demiş ki: 'Sen geldin ye kocan da gelir' Ertesi gün geldi hanım. Ben o arada muska yazan bir hoca arıyorum. Gemerek'n Saraç köyünden bir hoca söylediler. Bir gün sonra onu buldum, eve getirdim. Ama hanım razı olmadı. 'Niye getirdin bu adamı, ben gideceğim yere gittim' diyor başka bir şey söylemiyordu. Hocanın yazdığı muskaları sabah ateşe atıp yaktı. Gerçekten hanım gün güne iyileşmeye başladı. Bir canlılık geldi."

"Bu sizi nasıl etkiledi?"

"Şöyle ki bende Çoban Mehmet'e karşı bir ilgi başladı. Nedir ne değildir diye merak etmeye başladım. Ben de gidip bir göreyim dedim. Aradan on gün, on beş gün mü geçti bilmiyorum. Ben de gittim yanına. İnsanda ne de olsa bazı tereddütler zanlar oluyor. Hemi gidiyorum, hemi araştırıyorum. Bu adamın manevi kuvveti nedir, diye. İçeri girdim.

- Oooo! Aleykümselâm Ahmet, dedi. Ben düşündüm. Acaba yanımdakilerden biri, benden önce gitti de 'Ahmet geliyor haberiniz olsun mu, dedi' etrafıma baktım benden önce gelen giden yok. Oturdum.

- Terzi merhaba, dedi.

Kendi kendime, terziliği mi de bildi yahu, dedim. İlgim arttı. Dikkatimi verdim. Ne konuşacak merak ediyorum. Zaman ilerledi. Durmadan saate bakıyorum. Saat 10'a geliyor. Bir ara yine gözüm takıldı saate, yeminle söylüyorum, saat 14 olmuş. Halbuki on dakika önce baktım. Aradan on dakika geçti geçmedi yeni baktım saat onu on geçiyor. Acaba yanılıyor muyum, dedim. Sık sık bakıyorum, bir ileri bir geri gidiyor.

Konuşmaları sıradan bir insanın konuşmaları değildi. Beni bir düşünce aldı. Aval aval bakıyorum. Salmadı o gün beni oradan. Yahu, dedim: Bunları nereden biliyor. Köyde yetişmiş bir insan. Otuz beş senedir oraya gider gelirim daha yeni yani neyin ne olduğunu anlayabiliyorum. Demek ki tecelliyât ilmine mazhar olmuş.

Bizi ertesi gün yolcu etti. Tabi bende uyku dönek kalktı. Bütün düşüncem oydu. İşimi gücümü artık düşünmüyordum. Avrat da zaten düzeldi. Şükür ondan da bir sıkıntım kalmadı. Sık sık gidip gelmeye başladım. Sadece biz değildik giden, namını duyan geliyordu. Çevreden de oranın hakkında epey dedikodu var. Ben şimdi gördüğüme mi inanayım, herkesin dediğine mi? Kimsenin lâfına kulak asmadım. Devamlı ziyaret ettim. Gittiğimde görüyordum ki, İlkokul çağında ufuk ufak çocuklar, Çoban Mehmet'in etrafında toplanmışlar, O söyleyin diyor, çocuklar da ellerini kulaklarına atıp türkü söylüyorlar. Onları hayranlıkla seyrediyorum. Henüz bende aşıklığa karşı ili yok. Müzik nedir, saz nedir bihaberim. Zaten esnaf bir adamım. Daha gençliğimizin ilk çağında geçim sırtımıza bindi. Alabildiğine çalışıyorum. ..."

Sefil Selimî'nin ziyaretlerinin başladığı yıllarda Çoban Mehmet rahatsızlık geçirmiş felçti. Etrafında gençlere saz çaldırıp türküler söyletmekteydi. Altı ay sonra Çoban Mehmet Sefil Selimî'ye "Haydi sen de söyle," demişti. Hazırlığı yoktu. Şimdi hatırlayamadığı dört beş kıtalık bir şiiri okumuştu. Dinleyen Çoban Mehmet:

"Bugün bir kişilik bir aşık oldun." demişti. Bundan seni ancak bir kişi dinler anlamını çıkarmıştı. Sefil Selimî moralini bozmadı, ziyaretlerini sürdürdü. Bir gün :

"Bugün iki kişilik aşık oldun" sözleriyle karşılaştı. Arkasından "üç kişilik" aşık olduğu bildiriminde bulunuldu. Yıllar sonra nihayet "Artık Türkiye'nin âşığısın" müjdesini aldı. Kalabalık ziyaretçilerin içinde Çoban Mehmet, dua etmiş adını da koymuştu. İşte terzi **Ahmet Günbulut**'un adı, bundan sonra **Sefil Selimî** olmuştu. Sefil Selimî yıllar yıllar sonra 2002 yılında âşık oluşu hakkında anlatılanlara tereddüt gösterenlere şu dizelerle cevap vermişti:

Yerimde olmayan katiyen bilmez,
Aşkımı bir Pîri'den aldığım doğru,
Kapkara cahiller diyor ki olmaz,
Çobanın[15] aşığı olduğum doğru.

Kırkiki yılımı bu yolda verdim.
Beş kitap neşrettim yan yana derdim.
Türküler söyledim murada erdim,
Yarışlarda başta geldiğim doğru.

---

15. Çoban, Sefil Selimî'ye yol gösteren, mahlas veren ustadının lakabı.

Lebdeğmez yapan, atışma bilen,
Kendisine ait müziği olan,
Hece kalıbına çok sadık kalan,
Türkçe'yi pek iyi bildiğim doğru.

İncele araştır kabalık etme,
Doğrular meydanda sakın zıt gitme,
Yalancı değilsen, yalanı yutma,
İnsanlık aşkıyla dolduğum doğru.

Ufak tefek basit örnekler bunlar,
Şişirme değildir fakat kim anlar,
Sefil Selimî'yi dinleyen canlar;
Ölmeden evvelâ öldüğüm doğru.

1961 yılından itibaren Sefil Selimî'nin şiirleri çeşitli dergilerde ve yerel gazetelerde görülmeye başladı. 1963 yılında Kayseri'de yayınlanan Hakimiyet gazetesinde, gazeteci, şair, yazar Abdullah Satoğlu tarafından, Sefil Selimî'nin şiirleri sayfa sayfa yayınlatılmaya başlamıştı. Arkasından ilk meyvesini verdi. Abdullah Satoğlu, kırk yıl önce 1963 yılında Selimî'nin şiirlerinden bir bölümü **Yâr Badesi** adıyla kitap haline getirmişti. Bu kitapta yer alan şiirlerden bazılarını kitabımızda (ilk şiirlerinden) parantezi ile görebilirsiniz.

Abdullah Satoğlu kısa önsözünde "*Halk şairlerinin hepsi de yaşadıkları devir toplumunun, hayat sahnelerini, ümitsizliği, arzuyu, heyecanı terennüm etmiş fakat bu şiirlerle ümitsizleri ve bedbahtları teselli edebilmişlerdir.*

Bu kitapla, böyle bir halk Şairinin, içli bir Anadolu çocuğunun gönül duygularını ifade eden şiirlerinden bir demet takdim ediyoruz.

İleride halk edebiyatı tarihi yazacaklara hizmet edebilmiş ve şiir sevenlere, halk şiiri deryamızdan katreler sunmuş olmanın bahtiyarlığı içindeyiz."

Nasıl ki Aşık Veysel'in ayağının bağını Ahmet Kutsi Tecer çözdüyse, Sefil Selimî'nin de aşıklık yolunun ilk kilometre taşı Konya Aşıklar Bayramıydı. Davet mektubunu aldığında içi içine sığmıyordu:

Mevlâna ilinde aldım bir name,
Satırlarda canlı o vardı sanki,
Üstün olamazdı bundan her name,
Okurken aklıma o girdi sanki,

Mâna âlemine düşürdü beni,
Aşkın tavasında pişirdi beni,
Çağrısı temelli şaşırdı beni,
Deşti yaramı da o sardı sanki.

Sefil Selimî'ye yoktur hiç ırak,
Hürmetimi size sunsun şu yaprak,
Ekim ayı gelsin Konya'dır durak,
Bize bahşettiniz o yurdu sanki.[16]
(6.9.1966)

Konya Aşıklar Bayramı, Sivas Basını'nda da ele alınmıştı, Ülke gazetesinin 4 Ekim 1966 tarihli sayısında, Sivas'tan Konya'ya beş aşığın gideceği haberi vardı. Sefil Selimî, Şarkışla'dan kalkıp Kayseri üzerinden Konya'ya gidişini şiir diliyle şöyle anlatmıştı.

Bin dokuz yüz altmış altı ekimi,
Yeşillik sararmış güz çökmüşüdü.
Yeni başlamıştı yaprak dökümü,
Bozartı kırlara az çökmüşüdü.

Ayın dördüydü, salı günüydü.
Şarkışla'dan çıktık öğle sonuydu.
Kayseri'ye vardık akşam önüydü,
Güneş aşmaya da iz çökmüşüdü.

Dolandık epeyce geldik otele,
Dörder lira verdik girdik mitile,
Başladılar gelmiş geçmiş metele,
Sohbete bitmeyen söz çökmüşüdü.

Gözlerimiz tam uykuya dalmadan,
Gördüğümüz düşler yârı olmadan,
Yolda yemek için azık almadan,
Vesait gidiyor tez çökmüşüdü.

16. Konya Aşıklar Bayramı'na davet edildiği zaman söylenmiş.

Şahbazca giyindik sabah eridi,
Bindiğimiz taşıt hemen yürüdü,
Gözümüzü tekrar uyku bürüdü.
Sanki beşikteyiz haz çökmüşüdü.

Nereleri geçip savuştuk ise,
Niğde'ye gelmişiz uyandım sese,
Bir kap yemek yedik boşaldı kese,
Ağaçta elmaya toz çökmüşüdü.

Bağlar dizilmişte sola ve sağa,
Evler yaslanmıştı düzlüğe dağa,
Gençler geliyordu at koğa koğa,
Bindiğim otoya hız çökmüşüdü.

Bir çay içenece eğlendik Bor'da,
Çalışkan insanlar yer almış burda,
Kazma sallamışlar bes belli kırda,
Aktarma bitmeye yüz çökmüşüdü.

Daha bitmemişti yazdığım kıta,
Geçtik Ereğli'yi bir konak öte,
Koyunlar yayılır düzülmüş süte,
Konya Ovası'na boz çökmüşüdü.

Geniş mi genişti eni ve boyu,
Nerden alır bilmem yağmuru suyu,
Ufuk üzerinde oluyor kıyı,
Öyle bir tarifsiz düz çökmüşüdü.

Yolculuğun sonu Konya'da bitti.
Âşıklar üç gece çok cevlan etti.
Sefil Selimî de derece tuttu.
Geride kalana naz çökmüşüdü.

Konya'da Büyük Şair Feyzi Halıcı'nın ve onun kurduğu Turizm Derneği'nin başlattığı ve geleneksel hale gelen Türkiye Aşıklar Bayramı, yalnız Sefil Selimî için değil, son döneme damgasını vurmuş halk ozanlarının pek çoğu için bir çıkış noktası olmuş, her birinin rüştünü ispat ettiği bir imtihan meydanı sayılmıştırr.

10 Ekim 1966 tarihli Yeni Konya gazetesinin birinci sayfasında bugün bir çoğu aramızda olmayan aşıkların toplu fotoğraflarının altında "Aşıklar Bayramı dün sona erdi" başlığı altında şu haber yer alıyordu:

"Konya Turizm derneğinin tertip ettiği Aşıklar Bayramı dün gece sona ermiştir. Yurdun çeşitli bölgelerinden gelerek Bayram'a katılan aşıklar sempati toplamış, söz ve sazları ile kitaplık salonunu dolduranlar tarafından derin bir zevk ve neş'e içinde takip olunmuştur. Jüri heyetinin tensibiyle evvela iki gruba ayrılan âşıklar birkaç defa tekrar tekrar söylemiş, çalmış birbirine cevap vermişlerdir. Sonra birbirlerine nezih şekilde takılma, sataşma şeklinde irticalen şiirler söyleyen ve bu arada sazlarını dile getiren âşıklar, nihayet önceden yazmış, hazırlamış ve ezberlemiş oldukları şiirlerinden bazılarını ya mikrofon başında okumuş, yahut sazları ile çalmışlardır.

Aşıkların maharetleri jüri üyeleri tarafından dikkatle izlenmiş olup, aynı zamanda bir yarışma olan Bayramda derece alanlar tespit edilerek kazananlara ikramiyeler verilecektir. Jüri bu hususta azamî nispette titiz davrandığı için, derece alanların isimleri ancak bugün belli edilecektir.

Konya Turizm Derneği Türkiye'de ilk defa böyle bir organizasyon başarmanın hazzını duymaya hak kazanmıştır.

Halk sanatına halk müziğine yer verilen Aşıklar Bayramı, halkın duygularının dile getirildiği sazların tellerine döküldüğü bir organizasyon olması bakımından alâka çekmiştir.

Saat 0.30'da Aşıklar Bayramı'nın neticesi belli olmuş ve şu sonuçlar alınmıştır:

Türküde 1 inci Adnan Türközü, 2 inci Murat Çobanoğlu, 3 üncü Dursun Cevlanî.

Atışmada 1 inci Çobanoğlu, Efkarî, Müdamî, 2 inci yok, 3 üncü Davut Sularî.

Şiirde 1 inci Şemsi Yastıman, 2 inci Sefil, Selimî, Abdülvahap Kocaman, 3 üncü Hüseyin Çırakman."

21 Ekim 1966 tarihli Fethiye'de yayınlanan Beşkaza Postası gazetesinde Nedim Orta imzalı haberde, Sefil Selimî'nin **"Aşkın**

bedenimde tahribat yaptı" dizesiyle başlayan şiiri yer alıyor ve Konya Aşıklar Bayramı'nın üçüncü gününün anlatıldığı haberde, şiir dalında Birincilik ödülünün Şemsi Yastıman'a, ikincilik ödülünün Sefil Selimî'ye, üçüncülük ödülünün de Hüseyin Çırakman'a verildiği yer alıyordu.

Sefil Selimî, aşıklık geleneğinin yalnız şiir söylemekle sürdürülemeyeceğini bildiği için eline saz da almaya başlamıştı. O geleneğin küçük yaşlarda başlayan usta çırak ilişkisi içerisinde yaşamadığı için, şiir söylemeye başlamadan önce saz çalmayı öğrenen usta malı şiir ve türküler söyleye söyleye yetişen bir ozan değildi. Aşık olduktan sonra iyi saz çalan ustalardan ders almaya başlamıştı.

Ertesi yıl Erzurum Hasankale'de bir Aşıklar şölenine katılmış ve Konya'ya ikinci defa gitmişti.

1968 yılında Sefil Selimî, hayatının bir başka kilometre taşına, hayat yolunun bir başka durağına ulaşmıştı. Hayat şartları onu yurtdışında işçi olarak çalışmaya zorlamıştı. Hollanda'ya turist olarak gitmiş, kaçak çalışmaya başlamıştı. Bu zorlayışı ve o günlerdeki ruh halini Gazeteci ve yazar Tahir Kutsi Makal, bir bölümünü kitabımızın röportajlar bölümünde yer alan yazısında çok iyi vermişti. İlk iki yıl gerçekten zordu. Bu yıllar izinli gelip Türkiye'deki Halk Ozanlarına ilişkin festival, gece, senlik gibi etkinliklere katılması mümkün olmamıştı. Ancak bir birinden güzel ve anlamlı şiirler yazıyor ve bunlar Türkiye'de gazete ve dergilerde yayımlanıyordu. Türküleri izinli izinsiz plaklara okunmaya başlanmıştı.

1969, 1970, 1971, 1972 yıllarında izinlerini özellikle Konya Aşıklar Bayramı'nın yapıldığı tarihlere rast getiriyor ve katılıyordu. Artık şiir dalında birinciliklerin yanında atışma dalında da derecelere girmeye başlamıştı.

Yurtdışında çalıştığı beş yıl içinde şiirden hiç ayrı kalmadı. O günlere ilişkin onlarca defterinde yüzlerce şiiri tarihleri ve Roterdam kayıtları düşülmek suretiyle yer almaktadır. Bunlardan çok azı yayınlanmıştır. Bizim kitabımızda da bir bölümü yer almaktadır.

Sefil Selimî Türkiye'de bazı aydınlardan yakın ilgi gördü. Elbette Feyzi Halıcı inkar edilemezdi ama, bir İbrahim Aslanoğlu, bir Behçet Kemal Çağlar ve adlarını burada anamadığımız pek çok kişi moral hocalığı yaptı.

Buna rağmen kimi zaman karamsarlığa düştü şu kıtalara benzer kıtalar yazdı:

Köşe bizi, biz köşeyi belledik,
Radyoya gazteye mektup pulladık,
Tanışalım diye haber yolladık;
Nameyi yerine ulaştıran yok.

Çöreklenip bir kenara oturduk,
Aşıklar adını biz mi batırdık?
Hakikat ilmini dile getirdik,
Yeni yetişeni çalıştıran yok

Ama hiç ummadığı anda Behçet Kemal Çağlar'ın şiir dilinden bir hatır sormasıyla karşılaşınca, mektubu, sevinçten gözyaşlarıyla okudu:

"Okumuşlar, halktan kopmuştu amma,
Yunus'umla hidayete ulaştım.
Karacaoğlan çıkageldi rüyama,
Aşka geldim dirayete ulaştım.

Estikçe yalnızlık denen köhne sam,
İstanbul'da beni kaplıyorken gam,
Birden el salladı bana Roterdam;
Selimî'yle selâmete ulaştım. (Behçet Kemal Çağlar)

Sefil Selimî de Behçet Kemal Çağlar'a yazdığı bir bayram tebrikinde şöyle diyordu:

"Andıkça bağrımdan, hem de gözümden
Vatan hasretinden kan sökün etti.
Kemal sesleniyor Çağlar özünden,
Dilimden kelime, harf sökün etti.

İşte bir kurbanım; dile, kes beni;
Dost yoluna feda kıldım bu canı.
Sefil Selimî'ye ayrılık mani,
Sevgimi kağıda tüm yekün etti.

Behçet Kemal Çağlar, 13 Mayıs 1969 tarihli mektubunda Sefil Selimî'ye iltifat etmiş, radyo da konuşmaları başladığında kendisinden söz edeceğini belirtmişti.

1972 yılının sonbaharında Türkiye döndüğünde önce kuru kahve sonra kağıt ve ambalaj işine girdi. Artık hayatının bir başka dönüm noktasına gelmişti. Tanınan sevilen bir halk ozanıydı. Yurdun her yerinden davetler alıyordu. Her davete yetişmeye, kimseyi kırmamaya özen gösteriyordu. Aşıklar arasında kıskançlıklar, rekabet ortamı her zaman bulunur. Ama Sefil Selimî bunların üzerinde ve meslektaşları için de tam anlamıyla bir gönül ehli, gönül adamıydı. Hiçbir ihtirası almayan, işi zora değil kolay kılmaya kendini adamış bir halk ozanı olarak tanınmıştı.

Sefil Selimî zaman zaman da bürokratik engellerle karşılaştı. Örneğin 1982 yılında Kültür Bakanlığı Yalınkat adlı kitabından 137 adet satın alma kararı vermişti. Ancak bürokratik engellerle aylarca uğraşmak zorunda kalmıştı. .

Kültür ve Turizm Bakanlığı Milli Folklor Araştırma Dairesi Başkanlığının düzenlediği Halk Şairleri Eser Yarışmasına girmesi teklif edildi. Bu yarışma sonucunda, Aşık Sefil Selimî'nin **Kul Yanmasın** adlı kitabı yayınlanmaya lâyık görülmüştü. Kitap Kültür Bakanlığı tarafından bastırıldı.

1989 yılında "Kutlu Doğum Haftası" nedeniyle Türk Diyanet Vakfı tarafından düzenlenen Na't-ı Şerif yarışmasına "Hamur" rumuzu ile katılmıştı. Jüri'nin değerlendirmesi sonucunda seçilen şiirler arasına girmiş ve yayın programına alındığı kendisine 4 Eylül 1990 tarihli mektupla bildirilmişti (Bu Na'f-ı Şerif'in tamamı, Çobanın Can Pınarı'nda vardır).

1991 yılında, Kültür Bakanlığına müracaat ederek, Devlet Türk Halk Müziği Korolarının birinde görev almak istedi. Daha önce devlet Bazı halk ozanlarına bu imkanı sağlamış Sivas Türk Halk Müziği korosunda görev vermişti. Ancak bürokratik engellerin ardından, isteği yerine getirilmedi.

Sefil Selimî'nin hayatının bir başka kilometre taşı da 1983 yılında çok sevdiği eşinin ölümü oldu. Eşinin ölümü büyük yıkım oldu. Acısını, bunalımını katıldığı etkinlikler dolayısıyla yurdun dört bir yanını gezmekle gidermeye çalıştı. Kendini daha fazla şiire verdi. Tasavvufa daha çok yöneldi.

Çevresinin başka biriyle evlenmesi yönünde baskılarıyla karşılaştı. Bunun yaşlılığı hastalığı var denildi. Ancak o kabul etmedi. "Ben sazımla, sanatımla evliyim" dedi.

Üç kızı, üç oğlu ve 18 torunu olan Selimî'nin, torunları içinde evli ve çocuk sahibi olanlar var. Evlatlarının, torunlarının hepsi yaşamakta ve kendisini sevmekte, saymaktalar. Torunu Sadullah'ın şiirle ilgilenmesi de kendisine mutluluk vermekte.

Sefil Selimî üzerine bugüne kadar beş kitap ve iki mezuniyet tezi hazırlanmıştı. Bunları hazırlanış yıllarına göre şöyle sıralayabiliriz:

1. Abdullah Satoğlu, Âşık Sefil Selimî, Yar Badesi, Kayseri, 1963.
2. İbrahim Aslanoğlu, Âşık Sefil Selimî, Yalınkat, Sivas, 1978.
3. Murat Özdemir, Âşık Sefil Selimî'nin Şiirleri Üzerinde Bir İnceleme, Erz. 1982.
4. Âşık Sefil Selimî, Kul Yanmasın, Kültür Bakanlığı Ankara, 1989.
5. İhsan Kılıç, Âşık Sefil Selimî'nin Hayatı-Sanatı-Şiirlerinden Seçmeler, Erz. 1993.
6. Doğan Kaya, Âşık Sefil Selimî-Çobanın Can Pınarı, Sivas, 1996.
7. Uğur Kaya Şiirleri ve Türküleriyle Aşık Sefil Selimî Anasam Yayınları 2001 Sivas

Hazırlanan eserlerde Sefil Selimî hayatı ve sanatı açısından en ince ayrıntılarına kadar değerlendirilmiştir.

Tarafımızdan yayınlanan bu kitabın dışında Araştırmacı Yazar Mustafa Ceylan'ın da bir kitap çalışması olduğu bilinmektedir.

Katıldığı etkinliklerin tümünü tespit etmek mümkün değil. 1974 yılına kadar Katıldığı Türkiye Aşıklar Bayramı'nın dışında bir çırpıda şunlar akla gelebilir:

1974 İstanbul Festivali, Antalya Festivali, Kars Aşıklar Bayramı

1977 Ekim ayı Müziksan Vakfı Aşıklar Şöleni

16 Mayıs 1978 Seyrani Şenlikleri

5-7 Kasım 1979 Türkiye Halk Ozanları Semineri [17]

3-5 Nisan 1980 Erzurum Geleneksel Aşıklar Şenliği

---

17. Halk ozanlarının çoğunluğunun sosyal güvenceden yoksun oluşu, sanatsal etkinliklerini ortaya koymakta zorlanmaları Bu sorunlara, geçmişin geleneksel kültür kalıplarını da göz önüne alarak ileriye dönük yapıcı ve sağlıklı çözümler aramak üzere; Türk halk ozanları, bilim adamları ve sosyal güvenlik yetkililerinin katıldığı seminer..

20-21 Mayıs 1980 Silifke Folklor ve Müzik festivali

10 Şubat 1981 Atatürk'ün 100 doğum yılı yarışması.

3-5 Nisan 1981 Erzurum 3. Geleneksel Aşıklar Şenliği,

11-14 Mayıs 1981 Türkiye Aşıklar Bayramı

6 Mayıs 1981 Eskişehir Turizm Müdürlüğü'nün düzenlediği gece,

7-8-9 Mayıs 1982 Erzurum Geleneksel Aşıklar Şöleni,

27 Ekim-4 Kasım 1982 Türkiye Aşıklar Bayramı

20 Kasım 1982 Cumartesi Tarla Dergisi Aşıklar gecesi İstanbul

16 Mayıs 1983 Kayseri'de yapılan Aşıklar Şöleni

22-23 Mayıs 1983 Silifke Folklor ve Müzik Festivali

15 Mayıs 1983 Develi Seyrani Şenlikleri

5-6 Haziran 1983 Ankara 11 Halk Ozanları Yarışması

7 Temmuz 1983 Yıldız Sarayı Has Bahçede ve Gülhane Porkında yapılan Aşıklar Şöleni (Feyzi Halıcı) İst. Festivali.

15 Mayıs 1984 4 üncü Seyrani Şenlikleri

3 Eylül 1984 Sivas 4 Eylül Kültür ve Sanat Şenlikleri kapsamındaki Aşıklar Gecesi

21 Mart 1985 Şarkışla Aşık Veysel Anma programı

14-15 Mayıs 1985 5. Develi Aşık Seyranî şenlikleri

1985 Şubat Ülkemizde yüz yıllardır süre gelen Halk ozanlığı geleneğinin halkın sosyal kültürel yönden eğitimi ve sanat zevkinin gelişmesine büyük katkısı olduğu gerçeğinden hareketle, Cumhuriyet döneminden sonra halk ozanlığının kazandığı boyutun tespiti için Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimler Fakültesinde öğrencilerin tez çalışmalarına katkı sağladı.

1985 yılı 21 Mayıs'ın başlayan TRT'nin Ramazan özel programları arasındaki "Telden Tele" programına katıldı.

3-8 Temmuz 1985 Konya Kültür ve Turizm Vakfı adına Feyzi Halıcı'nın yönettiği 13 üncü İstanbul Festivali bünyesindeki Aşıklar Bayramına katıldı.

23-30 Ekim 1985 Konya Geneksel Aşıklar Bayramı [18]

---

18. Feke Kaymakamı Faruk Günay, 25 Aralık 1985 tarihli mektubunda Konya Türkiye Aşıklar bayramında gösterdiği başarıdan dolayı kendisini kutluyordu.

21 Kasım 1985 Ordu Gölköy ve çevresi etkinlikleri

1986 Nisan ayının ikinci Haftası Kayseri Kültür ve Sanat Haftası.

25 Nisan 1986 Türkiye Büyük Millet Meclisi, Milli Egemenlik Halk Şöleni

3-4 Mayıs 1986 Niksar Emrah Kültür ve Sanat Şenliği

5 Temmuz 1986 Cumartesi İstanbul Festivali Gülhane Parkı[19]

19 Temmuz 1986 Malatya 1 Aşıklar Yarışması

21 Temmuz 1986 Kangal ilçesinin Deliktaş köyünde Ruhsatî'nin 77 inci ölüm yılı anma töreni.

18 Ekim 1986 Ankara ödül töreni[20]

10-14 Nisan 1987 Selçuk Üniversitesi 1. Aşıklar Şöleni

21 Mart 1987 Şarkışla Aşık Veysel Anma günü

11-12 Temmuz 1987 Gülhane Aşıklar şöleni

11 Kasım 1987 Ankara Ödül töreni[21]

19 Ocak 1988 Gerze Kaymakamlığı Halk Edebiyatı günü

9-13 Nisan 1988 Selçuk Üniversitesi Aşıklar Şöleni

24 Mart 1988 TDK Halk Şairleri Günü

1 Mayıs 1988 Devlet Bakanlığının düzenlediği Ankara Aşıklar Şöleni

7 Temmuz 1988 Kartal Belediyesi'nin düzenlediği Aşıklar Festivali

9 Ocak 1989 Cumhurbaşkanı Kenan Evren'in Çankaya Köşkünde verdiği davet.

3-5 Nisan 1989 Selçuk Üniversitesi Aşıklar Şöleni

28-28 Ekim 1989 Konya Aşıklar Bayramı

1990 Şubat ayı Sivas Hizmet Vakfı'nın açtığı "Sivas" konulu şiir yarışmasında jüri üyesi oldu.

---

19. Murat Çobanoğlu, Şeref Taşlıova, İlhami Demir, Deryamî, Mürsel Sinan, Maksut Koca, Zülfikar Divanî, İsmail Cengiz gibi aşıkların arasında bulunuyordu.

20. Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Ankara Valiliği'nin himayesinde yapılan Şiir Yarışmasında, destan dalında birinci olmuş ve ödülü 18 Ekim 1986 Cumartesi günü Ankara'da Halk Ozanları derneğinde verilmişti.

21. Kültür ve Turizm Bakanlığı Milli Folklor Araştırma Dairesi Başkanlığınca düzenlenen yarışmada ödül alanlar arasındaydı. 11 Kasım 1987 Çarşamba günü Bakanlıkta plaketi verildi.

19-20 Mart 1990 Selçuk Üniversitesi Aşıklar Şöleni

4,5,6 Mayıs 1990 Çorum Hıdırellez Şenlikleri

10 Mayıs 1990 Eskişehir Yunus Emre Yarışması

8 Aralık 1990 Seyit Burhanettin Hazretleri Anma Gecesi

15-17 Aralık 1990 Erzurum Halk Ozanları Kültür Derneği Türkiye Aşıklar Yarışması

10 Temmuz 1991 Çorum Halk Aşıkları Bayramı

16 Ağustos 1991 1. Kırıkkale Aşıklar Şöleni.

21-24 Kasım 1991 tarihleri arasında yapılan Geleneksel Konya Aşıklar Bayramı

27-29 Aralık 1991 2. Türkiye Aşıklar Bayramı.

1991 Anadolu Folklor Vakfı ve Halk Aşıkları Halk Sanatçıları Yayın ve Üretim Kooperatifi yarışması.

11-12 Temmuz 1992 Şarkışla 8. Aşık Veysel Kültür ve Sanat Şenliği[22]

7 Aralık 1992 Ankara Kültür Bakanlığı Kitap Sevgisi Okuma konulu yarışmanın ödül töreni ve İpek Yolu Türk Dünyası Ozanlar Şöleni.

11-13 Aralık 1992 Erzurum Halk Ozanları Derneğinin Geleneksel yarışması

15 Aralık 1992 Erzurum Türkiye Aşıklar Yarışması [23]

15-21 Mart 1993 Sivas Halk Ozanları ve Aşık Veysel Haftası etkinlikleri

16-19 mayıs 1993 Samsun Belediyesi 4 Kültür ve Sanat Şenliği

29 Ağustos 1994 Geleneksel Seyranî Şenlikleri

---

22. Sefil Selimî bir anlamda, Murat Çobanoğlu, Şefef Taşlıova, Eyyübi, Feymani, Musa Merdanoğlu, Gürünlü Gülhani, Hacı Karakılçık, Ali Dinçal, Reyhani, Devrani, Kadimi, İzzet Savaş, Ali Güç gibi halk ozanı meslektaşlarına ev sahipliği yapıyordu. Aynı Şenlikte, Arif Meşhur, İsmail İpek, Canan Başkaya, İhsan Öztürk, Gülşen Altun, Mehmet Seske, Musa Eroğlu gibi sanatçılar da halkla buluşuyordu.

23. Sivas Hürdoğan gazetesinin birinci sayfasında başlayan haber, "Ustalar Dadaşları Coşturdu" başlığını taşıyordu. Başlığın altındaki spotta, Erzurum'da yapılan üçüncü Türkiye Aşıklar yarışmasında Sivas'ı temsil eden Sefil Selimî'nin şiir dalında birinci, "dudak değmez" dalında da ikinci olduğu, yer alıyordu. Sefil Selimî'nin, Murat Çobanoğlu ve Şeref Taşlıova'nın yanında şiir okurken gösteren fotoğrafının da yayınlandığı haber içinde, birinci seçilen "birlisiyiz biz" ayaklı şiire yer verilmişti.

21-25 Ekim 1994 Geleneksek Erzurum Türkiye Aşıklar Yarışması[24]

1995 Cumhuriyetin 70 inci yıldönümü münasebetiyle Halk Şairleri Arası Yarışma[25]

26-30 Ağustos 1995 Sungurlu Sungurbey Şenlikleri

1995 Yılından sonra da yurt içinde ve dışında ulusal ölçekli toplantılara katıldı. Özellikle Sivas ve ilçelerinde ya da Sivas dışında Sivaslıların düzenledikleri gecelerin, şenliklerin, festivallerin davetlisi oldu. Bu kitabın hazırlanmakta olduğunu, 20 Eylül 2003 günü katıldığı Tarsus Karacaoğlan Şelale Şiir Akşamları programında sevenlerine müjdeledi.

Kitabımıza "**Basında Sefil Selimî**" başlıklı bir bölüm bulunmakta. Onunla ilgili olarak yapılmış yüzlerce haberden çok az sayıda örnek ve alıntılar yapılırken hayatı ile ilgili bilgilere katkı sağlaması düşünüldü.

---

24. Yunus Emre tasavvuf dalında birinci oldu.

25. "Atatürk, Cumhuriyet ve Demokrasi" konulu şiir yarışması sebebiyle "Vatandaş " adlı şiiri Kültür Bakanlığınca çıkarılan kitapta yer aldı.

SEFİL SELİMÎ'NİN DÜNYA GÖRÜŞÜ

Hiç kuşku yok ki, Sefil Selimî, Cumhuriyet Türkiye'sinin bir halk ozanıdır. Maneviyat dünyasının derinliklerinde yüzerken, çağdaş hayatın ve gerçeklerinin bilinci içerisindedir. Gelenek ve göreneklerimize bağlı ama, günümüz realitesine, günümüz aydınlığına da perde çekenlerden değildir. Beyninin içerisine ışık girenlerdendir. Hasılı Sefil Selimî, eski deyimle kökü mazide atidir. Kökünü ve geleceğini inkar etmeyenlerdendir.

Cumhuriyetin onuncu yılında doğan Sefil Selimî, onuncu yılın coşkusunu hücrelerinde taşımaktadır. Atatürk'ü ve vatanını sever.

Onun tasavvufu yaratılmışların en yücesi olan insana aydınlıklar saçan bir tasavvuftur. Atatürk ilkelerinin savunucusudur. En büyük düşman olarak gericiliği görür:

"Yurttaşı ayırıp bin parça ettin / Gerici, gerici ulan gerici. / Huzur koyun idi kurt olup yuttun / Gerici, gerici ulan gerici.// Elinizde oyuncak mı bu vatan. / Eller çalışırken dört bacak yatan, / Az yüzün kızarsın utan sen utan, / Gerici, gerici ulan gerici.// Aydınlık fikirdir döşsek değildir, / Sırtı ilim yüklü eşşek değildir, / Örgüt pek çok makul kuşak değildir,/ Gerici, gerici ulan gerici."

Şiirlerinde göreneklere ters düşenleri iğnelediği gibi, gereksiz taassubun yani gericiliğin zararlarını anlatır.

Ülkemizin ve insanlarının, zaman zaman yaşadığı gereksiz kavgalardan, kardeşin kardeşe düşman edilişlerinden ezgin ve bezgindir... Güzellikler diler yurdumun insanlarına. Barış diler, hoşgörü diler. Der ki:

"İnsancıl fikirler taşsa kabarsa, / Kucak açsa birbirine insanlar, / İyilik her yanda tek hakim olsa, / Döğüşmese körü körüne insanlar, // Kullar kin garezi boşasa baştan, / Dağlar da kurtulsa borandan kıştan,/ Fitnelik silinse bağırdan döşten, / Yaşasalar hür hürüne insanlar..."

Çaresi ne diye soranlara Sefil Selimî, çaresini de gösterir:

"Akıllarda okullarda bilginde, / Divanede ermişlerde olgunda, / Enginlerde yükseklerde çılgında, / Ferlerdeki sevgi fendeki sevgi."

Sefil Selimî bilmekte ve inanmaktadır ki, Atatürk Türkiyesi'nde muasır medeniyeti, yani çağdaş uygarlığı yakalayabilmek için ikiliği yok edip, birlik beraberlik içinde alnımız ak yürümeliyiz. Yoksa, bizler birbirimizle uğraşırsak, elin oğlu yetişemeyeceğimiz zirvelere ulaşacaktır. Bunun için Sefil Selimî'nin silahı şiirdir. Bunu toplumun hizmetinde tutmak konusunda cimri değildir: Kendisi yapar, başkalarının da empati yapmasını diler:

"Soy farkı ırk farkı, neyin nesidir? / Hepsi çiçek gibi dünya süsüdür, / Hayatın dengesi kudret sesidir, / Bu ahenge çatan suçlar ölmeli. // Kendi yerine koy başka birini, / İyi düşünmektir daha derini, / İhya edeceksen bugün yarını, / Yakamızdan tutan suçlar ölmeli."

Aşık Sefil Selimî'nin doğduğu Cumhuriyetin onuncu yılında, savaşlar bitmiş, Yüce Ata, ulusunun yüreğinde yeni seferberliklerin çerağını yakmıştı. Bunların en önemlisi eğitim seferberliğiydi. Onuncu yılın üzerinden yetmiş yıl daha geçti. Eğitim seferberliğinin bir cephesi de bildiğiniz gibi okumak ve kitaptır: Bunu şöyle anlatır:

"Milletleri millet eden bilimdir, / En hakiki mürşit bizce ilimdir. / Hatta okumamak peşin ölümdür, / Sinemizden kutsal kitap sevgisi. // Ey evlâdım yavrum unutma bunu,/ Ana sütü gibi o besler seni. / Kitapların arasına göm beni / Sanımızdan kutsal kitap sevgisi..."

Elbette. eğitim seferberliğinin komutanı öğretmenlerimizdir. Hazreti Ali, öğretmenliğin Tanrı sanatı olduğunu söylüyor ve "Bana bir harf öğretenin kulu olurum" diye ekliyor. Yüce Atatürk de milletleri kurtaranların öğretmenler olduğunu belirtirken, "Öğretmenler yeni nesiller sizin eseriniz olacaktır" diye ekliyor. Sefil Selimî'de en güzel övgülerini öğretmenler için söylemiş:

" ***..... Day durduk yürüdük okula vardık. / A dedik B dedik kelime kurduk, / Bölmeyi çarpmayı toplamı gördük, /Sağlamayı yapın derdi öğretmen. // Benden bana senden sana o yakın, / Nasihat verdiler dediler okun, / İster yere ister havaya bakın, / Yaptı imar etti yurdu öğretmen. ..."***

Sefil Selimî'nin dünyasında kardeşin kardeşe düşman olamayacağı vardır. Yunusça vardır, Veyselce vardır. Herkesin de kendisi gibi olmasını ister: ***"Haklıyı haksızı eyle mahkeme, / Aklın varsa***

eğer hakkımı eme, / Bana sağcı, solcu, gerici deme, / Dövüş yapıp boğazını sıkamam...."

Şiirlerinde Milli egemenlik ve barışın insanlara ekmek kadar, su kadar gerekli olduğunu vurgular. Boş söze karnı toktur. Gerçek çözümü gösterir: "Silâh yapan fabrikayı himden sök / Sevgi yap saygı yap barış yap barış / Öldüren her şeyi denizlere dök / Sevgi yap saygı yap barış yap barış" der.

Ne zaman ki silah fabrikaları temelinden sökülür, Bombalar çürür işte o zaman hoşluklar ufuklarda belirir: "Cephede askeri doğuran ana, / İntizar etmesin benimle sana, / **Sefil Selimî**'yi sokmayın kana, / Savaş çirkin, barış güzel, hayat hoş. "

Sefil Selimî yukarıda bir kıtada, "Bana sağcı solcu, gerici deme" diyordu. İnsanların görüşlerinde dolayı birbirine düşman olmamasını istiyordu. Yalnız politik görüşler değil inaçları dolayısıyla ikilik çıkaranlara da çıkışır. Bu çıkışmasının içinde bütün dünya görüşü vardır:

"Alevi demeden sunni demeden,
Her insanı aynı gördüğüm suç mu?
Bana cevap verin yanlışlık neden?
Gönlümü herkese verdiğim suç mu?

Yeryüzü, gökyüzü içinde olan,
Birlik beraberlik şuuru bulan,
Sevgiyle saygıyla hürmetle dolan,
Ehl-i dil yanına vardığım suç mu?

Kötülere karşı savaş açtığım,
Zalimler üstüne ateş saçtığım,
Hakk'ı inkar eden kuldan kaçtığım,
Dostlar hatırını sorduğum suç mu?

Yalandan riyadan hileden uzak,
Olguna cahile kurmadım tuzak,
Çirkin görüşlerin kabrini kazak,
Deyip de kabire girdiğim suç mu?

Sefil Selimî'ye acep ne gerek?
Hedefimi seçtim boyun eğerek,
Nefsimi öldürüp kibri boğarak;
Dim dik ayak üstü durduğum suç mu?

Sefil Selimî her şeyi başkalarından beklemek taraftarı değildi. Durmadan ağlamak, başkalarında çözüm dilenmek istemez. Bilir ve görür ki, Sivas yöresinde kıyıda köşede kalmış onca ozan vardır. Onların seslerini duyurabilmesi, yetişmesi için örgütlenmek gerekir. İşte bunun için Sivas'ta bir Halk Ozanları derneğinin kurulmasına ön ayak olmuştur. Muştu Dergisi'ne[26] verdiği demeçte şöyle diyor:

"Aşıkların sesini duyurabilmesi için önce sanatlarını çok iyi icra etmeleri ve aşıklık geleneğini bilmeleri gerekir. Hemen bir şiir yazayım da iki gün sonra beş kuruş kazanayım iddiası bitmelidir. İstediğimiz Belediye'nin aşıklar gecesi düzenlemesidir. Ama önce aşıklar birbirlerine sahip çıkmalıdırlar. Küçük şeylerden birbirlerine sırt çevirmemelidir."

Orhan Şaik Gökyay'ın bilgi yardımında bulunduğu bir üniversite öğrencisi, okulu bitirir ve profesörlük mertebesine ulaşır. Ünlü şaire mektup yazar. "Hocam size borcumu nasıl ödeyeyim?" Orhan Şaik cevap gönderir. "Sen de öğrencilerine benim yaptığımı yap. Borcunu öyle ödersin."

Sefil Selimî, eski aşıkların, örneğin bir Ruhsatî'nin; Minhaci, Emsalî gibi aşıklar yetiştirdiğini bilir. Gürünlü Gülhanî de bu sinsiledendir. Sefil Selimî'yi de Çoban Mehmet yetiştirmiştir. O halde, o da çıraklar yetiştirecektir. İşte Sefil Kadimî ve torunu Sadullah Selimî bunlardan ikisidir.

Sefil Selimî'ye göre, şiir hem araçtır, hem de amaçtır. Bir yere gitmek ulaşmak için, derdini dile getirmek için kullanılırsa araçtır. Aynı zamanda şiir denilen güzelliği anlatmak için kullanılınca amaçtır. Halk eğitiminde, bir fahrî eğitmen gibi şiirini araç olarak kullanmıştır. Pek çok şiirinde aklının erdiğince halkını eğitir. Örneğin, Sağlıklı yaşamanın yolunu, sigaranın zararını anlatır::

"Gece yatağında gündüz işinde
Öksürükler; hırıltılar düşünde.

---

26. Muştu Dergisi Kasım 1992 Sayı 2 Sayfa 39 Seyit Boyraz'ın söyleşisi.

Tek düşmandır pusu kurmuş peşinde,
Tütünsüz yere göç sağlıklı yaşa.

Kanını zehirler damarı tıkar
Kalp sektesi yapar komaya sokar
Afedersin ama ağzın pis kokar,
Sabır et içme hiç sağlıklı yaşa..."

Okumanın yararlarını, bu konuda hiçbir mazeretin kabul görmeyeceğini şiirin araç ederek anlatır:

"Okuyanın hayırı var şeri yok,
Mazeretin su götürür yeri yok,
Kalbin mühürlenmiş ilmin feri yok;
Safsata fişiyle fişlendim deme. ..."

Varını veren utanmaz, der atalarımız. Sefil Selimî, hatır insanıdır. Gönül yapıcı, gönül alıcıdır. Elindeki varlığı, heybesindeki armağan alıcı şiirdir. Bulunduğu toplantılarda, hazır bulunanların hatırlarını şiirle alır, onurlandırır. 3 Nisan 2002 Çarşamba günü akşamı, Dudulu'da Şarkışla derneğinde bir sohbet meclisi kurulur. Sazlar çalınır, şiirler okunur. Sefil Selimî mecliste bulunanlara birer kıta söyler:

"Ahmet Özdemir'in canıyım canı, / Dilindeki sözde olacağım ben..." diye başladığı irticalî deyişinde, orada bulunan Erol Sağul, Ahmet Öztürk, Ahmet Arslantürk, Nevzat Koç, Metin Gamsızoğlu, Özcan Ertürk, Nihat Öztürk, Hasan Akyüz, Osman Yıldırım, Durmuş Ünalan ve diğerleri için birer kıta dizdikten sonra şöyle tamamlar:

"Sefil Selimî'yem âşığım âşık,
Beni derde salan bir ulu mâşuk
Aşk denilen varlık ışıktır ışık;
Aşkım solar ise, solacağım ben..."

Özetle, Sefil Selimî'nin dünya görüşü güzeli, iyiyi herkesle paylaşmak, sevgiyi, saygıyı hoşgörüyü baş tacı etmektir, diyebiliriz.

SEFİL SELİMÎ İÇİN KİM NE DEDİ?

MÜJGAN ÜÇER

"Türk halk şiirinin ustalarını katmerli çiçeklere benzeterek kendisi için yalınkat çiçek, yalınkat insan diyen mütevazi şairimiz Âşık Sefil Selimî, Sivas'ın şairler halkasından bir parıltı, bir ışık ve aydınlıktır. Önceleri kendi duygularını, düşüncelerini, derdini ve aşkını dile getiren Selimî, artık insanımızın özelliğini, inanç ve davranışlarını, dertlerini dile getiriyor. ..." (8 Kasım 1993 – Sivas)

KUTLU ÖZEN

"…. Yalınkat'takiler usta bir halk şairinin yüreğinden ve kaleminden çıkmış şiirlerdi. Bir şiirinde Yunusça bir söyleyiş vardı. İnsana Yunus Emre sıcaklığı ile yaklaşıyordu. İnsanların hem bu dünyada, hem öbür dünyada yanmasını, eziyet çekmesini istemiyordu. Onların yerine yanmak istiyordu. İnsana büyük bir değer veriyordu. 'Hor görme Rahman'ın kudreti kulda, / Kul yanmasın, Sefil Selimî yansın" diyordu. ..."

DOÇ. DR. M. ÖCAL OĞUZ

" Türk şiiri, Türkçe ile yaşıt. Âşık tarzı şiir ise; Türk şiirinin özü, mayası... Bu köklü gelenek, Türklerin geçtiği çeşitli coğrafyalardan , medeniyet dairelerinden ve fikir akımlarından süzülüp gelenlerle, Türk mizacının yarattığı unsurları güzel bir terkibe tutarak Türk'ün dili ile nakış nakış işleyen Âşıkların geleneğidir. .....

...Ve nihayet bu köklü gelenek, Sefil Selimî gibi bu çağın aşıklarını eleştiren bir gelenektir. Yaşadığımız yüzyılın başında yok olup gideceği düşünülen âşıklık geleneği, günümüzde yeni bir terkibe doğru gitmektedir. ...

... Sefil Selimî, âşık tarzı şiire yeni bir duyuş, yeni bir söyleyiş, yeni bir bakış açısı getiren ve çağını aşan son dönemin nadir âşıklarından birisidir

Onun şiirlerinin Dr. Doğan Kaya gibi işinin ehli bir araştırmacı tarafından değerlendirilmesini bu sahanın talihi ve Sefil Selimî'ye karşı bir kadirbilirlik olarak görüyorum." (Aşık Sefil Selimî Çobanın Can Pınarı syf.14)

ALİ ŞAHİN CANOZAN

"... Senlik benlik kavgası, insanoğlunun en büyük belâsıdır. Tasavvufta buna nefsi emare denir. Kişi nefsinin esaretinden kurtulabilirse, Rabbi'nin sevgisini gönlünde derinden derine hissetmeye başlar, ilâhi huzura kavuşursa kendi değerini, kendi yüceliğini kavraması kolaylaşır. Sefil Selimî'nin bir çok şiirinde bu büyük derunî derdimize çare aranır, teşhis konulmaya çalışılır. Mısralarda, dörtlüklerde iç dünyamızın problemlerini, bu problemlere çözüm arayışını hissedersiniz. ...." (Âşık Sefil Selimî Çobanın Canpınarı)

NEJAT BİRDOĞAN

"Benlik illetinden arındım, yundum,
Ayrılık meyini içene sundum.
Levh-i mahfuz denen kubbeye kondum,
Her mevkide bir taht kurdum hey!

İşte bu dörtlük ki, sanatı gönül yapmak olan kişinin ne yüce hünerlere ulaştığını gösteriyor. Anadolu erenlerinin 'ben' dedikleri şeytancıl ögeyi yıkmak ve içi temizlenerek 'kamil' olma yoluna ulaşmak. Ulaştıktan sonra da 'içebilen'e gerçeğe ulaşma meyini sunmak. Selimî'nin ulaştığı durum bu. Güzel ozan bize hünerli elleriyle deyişlerini sunarken, erenler sakisinin en güzel tipini sergiliyor... "

MEHMET ZEKİ AKDAĞ

" Aşık Sefil Selimî, yüzyıllar boyu süre gelen âşıklık geleneğini, 21 inci yüzyıla taşıyan halk ozanıdır. Özü sözüne uygun, kendini aydınlatmış, aydınlığını cömertçe yansıtan, halk bilgesidir. Taşlamaları, hicviyeleri ile günün sanatçısı niteliğini taşımaktaysa da, benim inancım, insanlık yolunu aydınlatan şiirleriyle gelecek kuşaklara ulaşacağıdır."

DOÇ. DR. DOĞAN KAYA

"Bilhassa 1970'li yıllardan itibaren ... her ne kadar diğer konulardan kopmamış ise de daha ziyade tasavvufî düşüncenin aksettirildiği şiirlere ağırlık vermiştir. Bu da Sefil Selimî'nin asıl cephesini

belirlemiştir. Sefil Selimî'nin fikri ve tasavvufî deyişlerine dikkat edilirse, onda gerçek anlamda Ahmet Yesevî, Hacı Bektaş Veli, Yunus Emre ve Mevlânâ'nın düşüncelerinin yer aldığı görülecektir. Bu yönüyle Sefil Selimî'nin adı geçen mutasavvıfların yüzyılımızdaki temsilcilerinden biri olduğunu söylersek hiç de abartmış sayılmayız. Âşıklar ele aldıkları konulara göre isimlendirilirse, Sefil Selimî'ye 'tasavvuf şairi' dersek her halde isabetli davranmış oluruz. Bu konuda şiir yazmak için devir nazariyesini, vahdet-i vücut düşüncesini bilmek, tasavvufî kültüre vakıf olmak gerekir. Tasavvufî ve dini şiirler bölümünde görüleceği üzere, gerçekten de Sefil Selimî'nin bu alanda başarılı ürünler sergilediği fark edilecektir. .." (Edebi Yönü ile Sefil Selimî – Milli Folklor Dergisi Sayı 25 1995 Bahar- Sayfa 69)

ALPARSLAN AYRAL

Sefil Selimî; Yunus Emre, Karacaoğlan ve Veysel gibi güçlü bir soluğa sahip. Teknolojinin dar yaşama kalıplarına sıkışmış günümüz insanını şiirlerindeki derin tasavvufî kavramlarla çekebilmekte. Dini inancını mısralarla ifade ederken katı, yıldırıcı ve korkutucu ifadelerden çekinir. Affetmek, sevgi, iyiniyetle teslimiyet kavramlarını akıcı bir anlatımla seslendirir. ....

Sefil Selimî'nin ölçü ve uyak düzenindeki ustalığı çoğu şiirlerinde göze çarpar. Aynı zamanda işlediği temalarda da bir derinlik ve anlam zenginliği mevcuttur. ..." (Alparslan Ayral- Hayattaki Sivaslı Şairler I 1994-Sivas)

MAHİR PEKŞEN

"... Sivas'ta yapılan bütün aşıklar gecelerinin en parlak yıldızıdır Sefil Selimî. Mahalli televizyon radyolar genellikle Sefil Selimî'yi konuk ederler. Onun için Sivas halkı iyi tanır Sefil Selimî'yi.

Sefil Selimî denilince benim aklıma hemen iki çok önemli husus gelir. 1. Sefil Selimî lebdeğmez diye tabir edilen sanatın yaşayan nadir ustalarından biridir. .... Sefil Selimî bir atışma ustasıdır. Atışmaları belli başına bir örnek teşkil edecek niteliktedir. Şahsiyete dokunmaz. Müstehcenliğe argoya yer vermez. Sonuçta dinleyenlerin gönlünde taht kurar." (Gündüz gazetesi 5 Kasım 1996 Salı)

AHMET TURAN GÜREL

"... Bulgarlar için yazdığını söylediği şiiri beğendim desem yalan olur. Bulgarlarla ilgili bir bulgu bulamadığım gibi, öyle de olsa

görülen fecaat karşısında şiir bence çok yavandır. Olaylar isabetli bir şekilde vurgulanmamış, bir aşık duyarlılığı dile getirilmemiş ve hamasi bir şekilde kükreme eksikliği var...[27]"(Haberlerde Hakikat gazetesi 29 Haziran 1989 Perşembe)

UĞUR KAYA

".... Ancak günümüz Türk kültüründeki dejenerasyonun hızla ilerlemesi durumunda gelecek zamanda ya folklorik değerlerin varlığı azalacak ya da dünya milletlerinin birbirine kaynadığı ve asimile olduğu bir folklor yapısı ortaya çıkacaktır. İşte Batılı gibi konuşulduğu, Araplar gibi şarkı türkü söylendiği günümüz Türkiye'sinde bir Sefil Selimî'nin varlığından söz etmek bana onurlu bir mücadele gibi gelmekte. ...." (Şiirleri ve Türküleriyle Aşık Sefil Selimî)

İBRAHİM ASLANOĞLU

"Bazı insanların özü çürük olur.; Düşecekmiş gibi bir görünüm içindedirler. Bazıların da maddi durumu zayıftır, başkasının yardımı olmadan ayakta duramazlar. Rastgele örülmüş duvarlar da onlara benzer. Bunlara Şarkışla'da 'yalınkat' denir.

Artık eskisi gibi yalnız kendi derdini, neşesini ve aşkını değil, tüm insanlığın müşterek duygularını dile getirmeye çalışıyor. Tuttuğu nabzın kimin için ve nasıl çarptığını anladı gayrı." (Yalınkat- Aşık Sefil Selimî-Sivas 1978)

GÜL EMİRHAN

Toplumsal duyarlılığa sahip olan Sefil Selimî'nin aynı zamanda bir aydın işlevini üstlendiğini görmekteyiz. Çoğu yerde insanlara okumaları gerektiğini, Kendi kültürel özelliklerini yitirmemelerini, dostluk sevgi ve kardeşlik içinde yaşamaları için tavsiyelerde bulunmuştur. Batı hayranı, bir çok üniversite bitirmiş kendisini aydın olarak niteleyen insanlara Sefil Selimî'nin örnek olması gerektiğini söyleyebiliriz..."(C.Ü. Lisans tezi 2001 Sivas)

---

27. Sivaslı gazeteci Ahmet Turan Gürel'in beğenmediği ve kükreme yok dediği şiirin aynı yazı içinde yayınlanan iki kıtası şöyle: "**Kükreye kükreye hücuma geçsen, / Yanardağlar gibi ateşler saçsan / Aşılmaz yıkılmaz engeller açsan/ Yarık yarık yararım ha rahat dur. // Adım belli şanım belli koca Türk, / Vatan sevgin yoksa benden çekin ürk, / Postunu yüzerim yaptırırım kürk,/ Dürüm dürüm dürerim ha rahat dur. ...**" A. Turan Gürel öyle düşünebilir ama, takdir kuşkusuz ki halkındır.

BASINDA SEFİL SELİMÎ

HALK AŞIKLARI BAYRAMINDA

"Selimî ama dikkat edilince irticalda güçlü olduğu görülüyordu.

Nitekim ikinci gece Efkarî Baba ile tutuşunca kendini gösterdi. Efkarî'nin sazının püskülü başına değiyordu. Buna karşılık "Başımdan çek şu püskülü / Onu boynuna dolarım" yollu çıkışı sert ve umut vericiydi. İkinci gecede Efkarî ile Müdamî kura dışı bırakılıp diğer altı aşık arasında kura çekildi. Efkâri Baba'ya Sabri Orak (Hudaî), Müdamî'ye Âşık Sefil Selimî, Sadi Değer'e Hasan Selmanî, Davut Sularî'ye Murat Çobanoğlu isabet etti..."

(Nedim Orta Beşkaza Postası 19 Ekim 1966)

"AŞIK SEFİL SELİMÎ BUGÜN OKULLARDA KONSER VERECEK

İlimizin kıymetli halk ozanı Aşık Sefil Selimî dün vilayete dilekçe vererek şehrimizin okullarında öğrencilere şiir sevgisini aşılamak amacıyla konserler vermek için müsaade istemiştir. Bu konserler karşılığında hiçbir ücret beklemeyen aşık, biz şairler milletin malıyız ve millete hizmet etmek bize büyük bir zevk ve çalışma hızı verir. Ne sağcıyım, ne solcuyum. Hakk'a giden yolcuyum diyen Selimî, Şarkışla'da doğmuş olup otuzbeş yaşındadır. On senedir şiir yazan ozan, beş yüzden fazla şiir yazmış, bu şiirlerini YAR BADESİ isimli kitapta toplamıştır. Sesi kadar sazıyla da kuvvetli olan şair, Konya'da yapılan Aşıklar Bayramında şiir okumada ikincilik almıştır. Şairin üç türküsü plağa okunmuş olup radyoda okunmaktadır..."

(Ülke gazetesi Sivas 6 Nisan 1967)

DOĞUDA AŞIKLAR BAYRAMI SONA ERDİ

"..... atışma üç dal üzeriden yapılmış ve jürinin kararıyla atışma dalında 635 puanla Aşık Reyhani birinci, 605 puanla Mevlüt İhsanî ikinci, 575 puanla Sefil Selimî üçüncü olmuşlardır. .."

(Pasinlerin Sesi gazetesi 29 Aralık 1967)

ŞARKIŞLALI AŞIKLAR GECESİNDE 13 HALK OZANI BİR ARAYA GELDİ

"Şarkışlalı Üniversite gençliği Talebe Cemiyeti tarafından düzenlenen Şarkışlalı Aşıklar gecesi, Kader Sinemasında saat 20.30 da başlamış bir hayli ilgi görmüştür. ... Yeni tanınmaya başlayan Şarkışlalı Aşık Sefil Selimî de ateşin davranışlarıyla bir hayli alkışlanmış ve sahneye birkaç kere çağrılmasını sağlamıştır...."

(24 Temmuz 1966 Ülke gazetesi Sivas)

DAVA AÇTI

"Şarkışlalı Halk Ozanı Sefil Selimî, kendisinden izinsiz ve adını söylemeden "Elinden içtiğim meyle bade" adlı şiirini okuyan Halk Türküleri sanatçısı Niyazi Yılmaz ve "Sunduğun o dolu az geldi bana" adlı türküsünü okuyan Salih Uygun aleyhine tazminat davası açacağını açıklamıştır..."

(19 Mayıs 1967 Haber gazetesi. 13 Haziran 1967 Ulus gazetesi)

KEVSER IRMAĞI ADLI TÜRKÜ BENİM ESERİMDİR

"... Sefil Selimî, bir saf Anadolulu. İşin ne? denilince "aşıklık" diyecek kadar adamış kendini sazına, sözüne. Sivas'ın Şarkışla ilçesinde doğmuş. ... 1968 yılında Hollanda'da yanında götürdüğü sazıyla sürdürmüş aşıklığını. Her yıl Âşıklar Bayramı için ülkesine dönmüş. Şimdi temelli geldim gayri, diyor. Gitmeyecek bir daha gurbet ellere. Çok sevdiği ülkesine kavuşmuş kavuşmasına ama derdi bitmemiş. Ben Hollanda'da iken Kevser Irmağı adlı türkümü teyplerden çalmışlar, diyor Selimî. Ateş püskürüyor. Kendisinden izin almadan plağa okuyan Nurettin Dadaloğlu ve Mehmet Bozdoğan'a..."

(28 Eylül 1972 Yeni Konya)

SELİMİ ER MEYDANINDA BOY ÖLÇÜŞMEK İÇİN HOLLANDA'DAN YOLA ÇIKTI

"23 Eylül'de başlayacak olan geleneksel Türkiye Aşıklar Bayramı için Müracaat eden Aşıkların sayısı gittikçe artmaktadır. ...... Bu yılki törenlerin çok mücadeleli geçeceği anlaşılmaktadır. Nitekim sırf Aşıklar Bayramında bulunmak üzere çalıştığı Hollanda'dan yola çıkan Aşık Sefil Selimî yola çıkarken gönderdiği mektubunda er meydanında mertçe boy ölçüşeceğim Münih Olimpiyatlarında

alamadığımız altın madalyayı ben Türkiye Aşıklar Bayramı'nda kazanacağım, demektedir."

(18 Eylül 1972 Türkiye'de Yarın, Konya)

ATATÜRK'ÜN 100. DOĞUM YILI İÇİN

AŞIK SEFİL SELİMÎ 350 KITALIK ŞİİR YAZDI

"Sivaslı ünlü Aşık Sefil Selimî'nin Atatürk'ün 100. doğum yıldönümü için 350 kıtalık bir şiir hazırladığı ve hazırlanan şiirin bir kitapta toplanarak Kültür Bakanlığı'na gönderileceği öğrenilmiştir. Ünlü Aşık Sefil Selimî, şiirini Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün 4 Eylül 1919 da yaptığı Sivas Kongresi, Erzurum Kongresi ve Kocatepe'ye çıkması ile ilgili konularda yazdığını bunu Atatürk'ün 100. doğum yıldönümünde okuyacağını açıklamıştır ...."

(Hakikat gazetesi 15 Temmuz 1980)

ATATÜRK'ÜN DOĞUM YILINDA 361 KITALIK ŞİİR YAZDI

"Sivaslı Âşık Sefil Selimî, Atatürk'ün 100. doğum yılı için Kültür Bakanlığı'nın açtığı yarışmaya 361 kıtalık şiiriyle katılacağını bildirdi. .."

(25 Şubat 1981 Cumhuriyet)

YALINKAT

"Aşık Sefil Selimî'yi 'Yalınkat' şiir yapıtıyla tanıdım. İyi bir ozanın tüm yeteneklerine sahip. Yurdunu, insanları, dünü ve yarını seven bir değer o.

Asıl adı Ahmet Günbulut. Fakir bir ailenin çocuğu. Yaşamının bunca baskısı karşısında hep öyle kaldı. Şiirlerinde hep güzelliği iyiliği doğruyu aradı. Dizelerinde burcu burcu Anadolu'yu koklatıyor. Atatürk'e bayrağa tutkulu... "

(İ. Atilla Sakka- Yenikarabük gazetesi 24 Nisan 1982)

ÂŞIKLAR GECESİNDE ATIŞMA VAR

"Yalçın sinemasında bugün akşam yapılacak olan Aşıklar gecesinde davet edilen aşıklar geldi. Aşıklar gecesiyle ilgili olarak görüşlerini aldığımız Belediye Başkanı Bekir Timurboğa "Aşıklar gecesine Aşık Ali Akyar, Hüseyin Türkmen, Sefil Selimî, Gürünlü

Gülhani, Kadimî, Hasretî, Osman Ağca, Mevlüt İhsani ve Nuri Çırağı katılacak" dedi."

(2 Eylül 1984 Hakikat)

ŞAMPİYON AŞIKLAR BELLİ OLDU

"Konya (Tercüman) Konya Turizm derneğinin düzenlediği 20. Türkiye Aşıklar bayramı dün gece ödül töreniyle sona erdi.

Yılın en güzel 7 şiiri dalında şu aşıklar dereceye girdi:

Aşık Sefil Selimî, Aşık Nuri Şahinoğlu, Aşık İsa Oğuz, Aşık Zülfikar Divani, Aşık Abdülvahap Kocaman, Aşık Mustafa Polat,. Aşık Mehmet Batur. ... "

(Tercüman 31 Ekim 1985)

SİVASLI AŞIKLAR DERNEK KURDU

"SİVAS ÖZEL- Eskiden aşıklar merkezi olarak bilinen ve yüzlerce halk ozanı ve aşık yetiştiren Sivas'ta yıllar sonra, bunları bir araya getirip yönlendirecek bir dernek kuruldu. Sefil Selimî'nin girişimiyle kurulan ve çalışmalarına başlayan Sivas Halk Ozanları Derneği, yöredeki sazlı, sazsız tüm ozanları bir araya getirmek için dave-tiye çıkardı..."

(21 Eylül 1986 Milliyet)

SİVASLI HALK OZANLARI

"......... Aşık Sefil Selimî boş konuşmayı sevmeyen biri. Bu onun kişiliğinin önemli bir parçası. Hani kimi insanlar vardır. Konuşayım da ne olursa olsun cinsinden. Sefil Selimî öyle değil. Onun konuşmalarında gereksiz söze yer yok. Bu şiirlerine de yansımış ozanımızın. Örneğin:

Kulağın çınlasın gözün seğirsin,
Senin için yandığımı bilesin.
Dudağın, yanağın yüzün seğirsin,
Anmıyorsan andığımı bilesin.

Tan yeri ağarıp şafak sökerken
Soğuk gırcı atıp çise dönerken,
Damlalar buz tutup cama çökerken,
Donmuyorsan donduğumu bilesin

Şiirlerinin hiçbiri sipariş türünden değildir. Kimi halk ozanı vardır, (eğer bunlara halk ozanı denirse) kimseyi incitmek, acıtmak kırmak istemez. Hep uzlaşmacıdır. Yapıcılık alanındaki uzlaşmacılıktan söz etmiyorum, çıkar sağlamak ereğiyle yapılandan. Oysa sanatçı güzeli, iyiyi. bulmak için aksayan ve kötü olanı eleştirmeli, düzeltilmesine yardımcı olmalı. Onunla bir konuşmamızda hiç sipariş üzerine şiir yazmadığını söyledi......"

(Yeni Ülke gazetesi Sivas 15, 17, 18, 19, 20 ve 21 Nisan 1990)

SEFİL SELİMÎ ÖDÜLE DOYMUYOR

"Sivas'ın sevilen halk ozanlarından Aşık Sefil Selimî, katıldığı Konya Aşıklar Bayramı'ndan iki ödülle dönünce, Sivaslı sevenleri sevindi. Aşıklar beldesi Sivas'ın Şarkışla ilçesinde oturan ve yeri geldiğinde 'Pirimiz ustamız Veysel' diyerek Sivrialanlı Aşık Veysel'i yadeden Sefil Selimî, katıldığı yarışmaların hemen hepsinde ödüller almış. TRT'nin halk müziği repertuarında 15 türküsü bulunan Sefil Selimî kendisine gösterilen ilgiye teşekkür etti....."

(3 Nisan 1990 Hürriyet gazetesi – hha Sirer Doğan)

HALK OZANLARI YARIŞTI

"ANKARA (AA) Kültür ve Turizm Bakanlığı himayesinde Halk Ozanları Kültür Derneği'nin düzenlediği sevgi ve barış konulu "Halk Ozanları Yarışması" dün yapıldı.

Destan dalında Sefil Selimî birinci, Metin Özer ikinci, Şemsi Nurşahan üçüncü oldu. ......"

(Günaydın gazetesi)

SEFİL SELİMÎ BÜYÜLEDİ

"Sivas'ın son yıllarda yetiştirdiği en güçlü halk şairlerinden birisi olan Sefil Selimî ve arkadaşları önceki akşam Televizyonun 2. kanalında yayınlanan programda seyredenleri adeta büyüledi. TV 2. Kanalda yayınlanan programda çeşitli derleme ve bestelerini okuyan Sefil Selimî'nin yanında Sivas'a ilişkin bilgiler verildi. Programa, Sefil Selimî'nin çırağı Aşık Kadimî, Cumhuriyet Üniversitesi Halk Edebiyatı Araştırmacısı öğretim üyesi Doğan Kaya, saz ustası eğitici Uğur Kaya da konuk olarak katıldı."

(9 Eylül 1990 Anadolu- Sivas)

SİVAS BELEDİYESİ KONSERVATUVARININ DÜZENLEDİĞİ ÂŞIKLAR GECESİ YAPILDI

"12 Ocak 1991 Cumartesi günü Kültür Merkezi'nde yapılan Aşıklar Gecesi büyük ilgi gördü. ... Gecenin en renkli aşıkları Sefil Selimî, Kadimî ve Aşık Yılmaz seyircileri büyüledi. ..... Gecede Aşık Sefil Selimî bir de leb değmez yaptı. Yani dudaklarını birbirine değdirmeden irticalen söyledi. ..."

(15 Ocak 1991 Bizim Sivas)

ÂŞIKLAR ERZURUM'DA BULUŞACAK

"Her yıl düzenlenen Türkiye Aşıklar Yarışması'nın üçüncüsü 11-13 Aralık 1992 tarihleri arasında Erzurum'da yapılacak.... Yarışmada Sivas'ı Sefil Selimî temsil edecek. Halk Ozanları Derneği Başkanı İbrahim Topal Sefil Selimî'nin şiir dalında güçlü bir isim olduğunu belirterek, Selimî şiir dalında Türkiye'de söz sahibidir. Zaten ilk iki yarışmada da birinci oldu" dedi...."

(8 Aralık 1992 Hürdoğan)

ÂŞIK SEFİL SELİMÎ SAMSUN'DA

Aşık Veysel Haftası dolayısıyla Samsun'da düzenlenen Aşık Veysel gecesine katılmak üzere ünlü Aşık Sefil Selimî, önceki gün Samsun'a gitti. Sefil Selimî bir süre önce de Aşık Veysel Haftası nedeniyle düzenlenen geceye katılmak üzere Nahcivan'a gitmişti..."

(1 Nisan 1996 Anadolu gazetesi Sivas)

SEFİL SELİMÎ İLE ROPORTAJLAR

Ozan Sefil Selimî ile Söyleşi

Gülağ Öz[28]

Sayın Selimi, söyleşimize sizi tanıyarak başlayalım, ne dersin?

Teşekkür ederim, sayın Gülağ Bey. İsmim Ahmet Günbulut, mahlasım Âşık Selimî. Şarkışla'da doğdum, ilk tahsilimi Şarkışla'da yaptım. Orta ikiye kadar okudum, sonra terk ettim. Terk ettikten kısa bir süre sonra evlendim. Bu evlilikten altı çocuğum var; üç kız, üç erkek. Şöyle diyelim 1960 yılında âşıklığa başladım. Âşıklığa başladığım bugüne kadar da bir şeyi düşünmeden hep âşıklık geleneğine hizmet ettim. Gerekçesi ne ise o yönde kendimi geliştirmeye ve halka faydalı bir insan olmaya çalıştım. Öyle bir kimseyim ben.

Sizin şiirleriniz halk şiiri dünyasında bir kıvılcımdır bence. Bu kıvılcımın kaynaklık ettiği ilkeleri söyler misiniz?

Çok teşekkür ederim. Şimdi şöyle arz edeyim. 1960 yılında komşumuz olan Şarkışla'nın Kızılcakışla köyünün Kodro mezrası var idi. Şimdi Kızılcakışla'nın bir mahallesi haline geldi. Belediyelik oldu Kızılcakışla. Orada yaşayan Cafer ile Çoban Mehmet vardı. Benim kendisini tanıdığım dönemde yatalak hasta idi. Çok iyi bir kimseydi. Kendisini yetiştirmiş, ben ona çıraklık yapma sureti ile kendimi buldum ve gerçekleri ondan öğrendim. Ondan ilham buldum, beyit aldım, gerçekten tanıdım çok faydalandım, hâlâ da

28. Aslen Şarkışlalı olan ve Kültür Bakanlığı Halk Kültürleri Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü'nde Şube Müdürlüğü yapan ve Aleviliğin Tarihi Kökenleri ve Anadolu Erenleri hakkında araştırmaları ve kitapları bulunan Gülağ Öz'ün, Aşık Veysel hakkında da kapsamlı bir kitabı bulunmaktadır. Gülağ Öz'ün Sefil Selimî ile yaptığı söyleşi ilk defa Halk Ozanlarının Sesi dergisinde (Yıl:2, Sayı 6, Ocak 1995 Sayfa 39) yayınlanmıştır. Bu söyleşiyi İnternet ortamında da okumak mümkündür.

kendisini ziyarete giderim. Benim kaynağım ustalığımı yapan Çoban Mehmet'tir. kendisine saygım sonsuzdur.

Yaşadığınız yöre, güçlü ozanlarımızın yaşadığı bir bölge, onlardan etkilendiğinizi söyleyebilecek misiniz? Örneğin, bir Serdarî sizin gibi Şarkışlalı. Bir Kemteri var yörenizde. Âşık Veli, Agâhi, Âşık Hüseyin, Âşık Ali İzzet ve de Âşık Veysel. Size çok yakın bir mıntıkada yaşadılar, bunlardan etkilendiğinizi söyleyebilir misiniz?

Şöyle arz edeyim. Âşıklar sayılamayacak kadar çok. Köklü geleneğimiz, âşıklık geleneğine hizmet etmiş, isimlerini altın harflerle yazdırmış kişilerdir. Hepsine de saygım sonsuzdur. Ben geçmişte yaşayan âşıklarımız ve günümüzde yaşayan âşıkların geleneğimize hizmet etmiş insanlar olarak çok üstün kişiler olduğuna inanırım. Yalnız ustamdan başka beni kimse etkilemedi diyemem. Veysel ile yakın bağlarımız olduğu halde, hatta üstat derdi ki "yahu Selimi ben senin yazdığın bu eserleri yazamıyorum, çok güçlü ve derinden mana dolu eserler yazıyorsun da korkmadan (çekinmeden) her gittiğin yerde oturuyorsun" demişti.

Bir de tarihsel süreç içerisinde düşünürsek, onların hangilerinden etkilendiğinizi söyleyebilirsiniz? Örneğin, bir Yunus Emre yaşadı, Mansur vardı. Seyit Nesimi vardı. Pir Sultan Abdal ve Karacaoğlan vardı, Emrah vardı. Âşık Ömer vardı, bunlardan da etkilendiniz mi?

Şimdi efendim üstadımın yanına gidene kadar âşıklık nedir bilmeyen bir kimseydim. Ustamı tanıyıp *Sefil Selimi* mahlası verildikten sonra, âşıklık olayını öğrenmeye başladım. Ondan sonra bizim bünyemize yer eden, halkımızın arasında isimlerini demin arz ettiğim gibi tarihimize işlemiş âşıklarımızın var olduğunu, ondan sonra öğrendim. Bütün âşıkları okuyup öğrenmeme rağmen, onlar bizim tarihçemizde isimlerini mecbur etmiş kişilerdir. Ben de onların yanında bir insan olabilmek için, âşık olabilmek için gereği neyse onu yapmaya çalışıyorum. Şimdi ben deyim ki bu örneklerle, Karacaoğlan, Yunus, Dadaloğlu, Köroğlu. Herkesin kendi içinde var olmuş kişilerdir, bugün bir Köroğlu, daha geri getiremezsiniz. İkinci Köroğlu buna benzemez, ama hiç olmazsa geleneğimize hizmet eden şahıs olarak belki benzer örnek vermiş olabilirim. Dadaloğlu, alabildiğine yiğitleme yapmış bir âşığımızdır, fakat Köroğlu kadar değildir. Bir Karacaoğlan güzellemelerin en güzel çeşitlerini vermiştir. Ama ikinci bir âşık geldiği zaman Karacaoğlanı taklit ederek onun etkisinde kalmıştır. Kendine has bin çığır açar da onların yanında yer

alabilirse, ancak o zaman filan âşık da vardı denilebilir. Bunun en güzel örneklerinden biri Âşık Veysel'imizdir. Âşık Veysel'i tek bir örnek olarak gösterebilirsiniz, kendi çığrında. Bunlardan ibret alarak Sefil Selimî'niz de hiç olmazsa ben de bir âşığım, onlara benzer bir örnek olarak bulunabilir, düşüncesiyle buraya geldim.

Sefil Selimî mahlasını size kim verdi?

Selimî mahlasını üstadım Çoban Mehmet verdi. Bana, "Âşık olacaksan adın Sefil Selimî olacak" dedi.

Sefil Selim'in manası ne?

Coşkun manasındadır. Aynı zamanda geleneğimizde, âşıklık geleneğinde uyulması gerekli olan bir esas vardır. Âşıklarımız yetiştirdiği âşığa bir isim verir. Bu isim geleneğe hizmet etmesi için verilir. Kendini yetiştirip, adını kabul ettirmeye başlayınca, bu âşık da demek ki filan yerden filan dergâhtan yetişmiş de ismini ustası vermiş, ismin budur denmiş, bu geleneğin icabı.

Sizce âşıklık geleneği nasıl olmalıdır?

Âşıklık geleneğimiz çok yönlü esaslara dayanmaktadır. Şamanizm devrinden bugüne kadar. Aynı zamanda belirli bizim kültürümüzü halkımıza vermek isteyen çok esaslı müzik bilgileriyle, esaslı özlü tarihçemizi bilmekle inanmış, halkımızın arasında yaşatmaya çalıştığımız gerçekleri, ancak ellerindeki müzik aletleriyle, aracı olma sureti getirmişler. Ben diyorum ki âşıklığımız, âşıklarımız nasıl olmalıdır? Âşıklar bugünkü hayatımızda, ta ki dünyanın var olduğu zamana kadar hiçbir maddi mekâna dayanmadan, halkımıza hizmet örneği verebiliyorsa, ancak âşık olabilir. Eline sazı alan insan, onu para kazanmak için yapıyor ise sanatı yapamaz. Çünkü güçlü eseri meydana getiremez hemen. Kulaktan doğma bir şeyler yapma suretiyle halka sunmaya çalışacaktır. O da halkımızı zedeleyecektir. Gerçek kültür varlığını taşımayacaktır. Ben diyorum ki; sanatı sanat için değil, sanatı toplum için yapmalıdır. Sanatı ayakta tutabilmek için, sanat budur diyebilmek için, ölçülenin ve kalıpların içinde, her ne şart olursa olsun, ona hata getirmeden, leke getirmeden yapmalıdır. Âşık böyle olmalıdır.

Buna bağlı olarak Âşık Veysel ozan geleneğinin son halkasıdır. Âşık Veysel öldü. Âşıklık da öldü diye söyleniyor, bu konuda ne söylersiniz?

Eleştirmenlerimiz; edebiyat araştırmacılarımız halk edebiyatını, âşıklık geleneğini, âşıkları araştıran araştırmacılar Veysel'den sonra âşıklık ölmüş derken, şöyle biraz gerçeklere yaklaşmıştır derim.

Neden Âşık Veysel, âşıklığı yakalamış, tam manasıyla yaşamış bir ekol, bir esas meydana getirmiştir. Bunu yazan kişiler, öyle derken Veysel'den sonraki insanların bozulacağını ve âşıklığa tam manasıyla hizmet etmediklerini anladığından olsa gerek ki, Veysel gittikten sonra herhalde Veysel gibi bir âşık daha yaşamaz Âşıklık geleneği ölmüştür demekle, bunu vurgulamaya çalışıyorum.

Siz kendinizi halk arasında nasıl tanımlıyorsunuz ya da halk sizi nasıl tanıyor?

Ben bir halk ozanı olarak, otuzbeş yıllık hizmetim var. Âşıklık geleneğine yayımladığım dört tane kitabım var. Ondan sonra dört tane daha olacak, isimleri Yar badesi, Yalınkat, Kul Yanmasın, Çobanın Can Pınarı'dır. Şimdi Sefil Selimi gerçekleri anlatan bir halk ozanıdır. Bizim halkımız cahildir. İstisnalar kaideyi bozmaz. Avamdır, okumadan sadece kulak dolgunluğundadır. Ahlâk budur yahutta bazı korkularla yaşamaya çalışan insanlar okumadan herkese karşı cephe alırlar. Şimdi aynı duruma düşmüş durumdayım. Halkın arasında okuduğum bir şiirden dolayı "Yahu duydunuz mu Selimî Kızılbaş olmuş, neden Ehl-i Beyt'e bir şiir okumuş". Yahu kardeşim Gülağ Bey Ehl-i Beyti sevmeyen insan dindar olamaz. Allah'ı sevmiş olamaz.

Yeri gelmişken buna bağlantılı olarak bir soru sorayım. Babanızla aranızın açık olduğu söyleniyor, örneğin babanız sizi evlatlıktan reddetmiş, buna bir bağlantısı var mı?

Tabii, tabii var, şöyle âşıklığa başladığım dönemlerde, çok heyecanlı olduğum dönemlerde babam, yazdığım şiirlerden dolayı işte oğlum falanca âşık gelmiştir bir defa Ehl-i Beyt'ten bahsetmemiştir. Şöyle yapmıştır sen neden Ehl-i Beyt'ten bahsediyorsun, On iki İmamdan bahsediyorsun, yazdığım şiirler hep bunlarla dolu. Her gün akşama kadar geliyorlar, babama Ali Efendi yahu senin oğlan âşık olmuş. Öyle Alevilerin söylediği şeyleri söylüyormuş, bu ayıptır. Yahu bizim ecdadımızda soyumuzda böyle bir adam yetişmedi. Ama onlar bilmedi, bilmiyorlar. Gerçek bu, okusunlar bütün tarih kitapları dinimizin vecibelerini yerine getiren bütün kitapları okusunlar. Ortaya getirsinler, tartışalım. Eğer bildikleri varsa hepsini örnekler vermek suretiyle ben kendilerine izah edeyim ve aynı zamanda ilçemizde Ulu Camii'nin imamı olan Bekir Efendi vardı, adam beni sorguya çekti. On beş, yirmi kişi içerisinde yirmi üç tane soru hazırlamış, onlara ben elimi kulağıma attım, cevap verdim, Adam dedi ki, oğlum sen âşıkmışsın da yerin ufakmış dedi. İşte böyle efendim, bizim halkımız gerçekten okumadan vaiz olan kişi,

Öğrenmeden bilmeden gerçeklere hemen bir karar ve yorum getirmek durumundadır. Ama sayenizde Sefil Selimî hiç onların dedikodularına itibar etmeden gerçekleri yaşamaya ve daima da anlatmaya varan, uygulayan bir insandır. Ben böyle bilip böyle düşünmüyorum. Bazı sürtüşmeler olmuştur, fakat sonradan rahmetli babam ölmeden evvel oğlum sen gerçekmişsin, amma biz geç anlamışız, demişti.

Şiirleriniz sanatçılar tarafından bestelendi. Cemlerde, semahlarda söyleniyor. Bu sizi rahatlatıyor mu ya da çevrende bir rahatsızlık yaratıyor mu?

Ben gayet rahatım bu konuda. Ama çevremde rahatsızlık oluyor. Tabii eserler bulundukça onların istemedikleri, söyletmek istemediklerini söylemiş oluyorum. Varıp herhangi bir yerde tesadüfen bulununca, Sefil Selimi'nin orda olduğunu duyunca adam rahatsızlık duyuyor. O zaman ne oluyor? Toplum arasında cahil kimseleri aleyhimde kışkırtmaya, bana karşı cephe almaya zorluyorlar. Yaptıkları bazı gecelerde, şimdi efendim hakikaten üzüleceğim bir şey var, bu bir leke değil tabii. Alevi diye bir topluluk var. Bu topluluğu kabul etmek lazım. Sünni diye bir topluluk var onu da kabul etmek lazım. Bunların arasında ben nasıl kalıyorum, onu anlatacağım. Yazdığım eserlerden dolayı Alevi dediğim toplum eserlerimin bütününü kabul ettiği halde, Sünni kökenli bir halk ozanı olduğum için, "ulan bu yezidlerden gelen bir âşık, sonradan gelenlere çeker mi" diye bir tereddütde bulunuyorlar. Sünniler de duydukları zaman eserlerimi. "adam iyi adamdı ama Kızılbaş oldu; iyi de yazıyor söylüyordu ama, filan eserini söylemese iyi olurdu, Kızılbaş oldu" diyorlar. Ben arada kalıyorum.

Bu Ehl-i Beyt temasını nereden aldınız, Ehl-i Beyt'e ilginiz nasıl oldu?

İnsan çok okudukça, çok öğrendikçe daha da çok ileri inandıkça ve olgunlaştıkçadır.

Ustanızdan mı öğrendiniz?

Tabii efendim sohbetlerinde.

Üstadın da Alevi kökenli miydi?

Sünni kökenli, hatta Hacca gitmiş, gelmiş bir kimse. Bana bütün sohbetlerinde kesinlikle Oniki İmamdan, Ehl-i Beyt'ten ve onları geçmişlerinden öyle canlı bir tarihi hadisesini yaşamış gibi anlatırdı. Hz. Ali'nin cenklerini onların isimleriyle anlatır. Hadiseyi kim yapmıştır, kimler yapmıştır ve nasıl olmuştur, bugün bizim mevcut kitap-

ları karıştırdığımız zaman çoğunun böyle yalan yanlış yazıldığını anlarsın. Gerçeklere yaklaşmak istenmemiştir. Vatandaşımızı çıkarcılar birbirine düşürtmek için çok kötü şeyler ortaya getirmişler ve yaşıyoruz. Ehl-i Beyt Kerbela'da şehit olduysa yetmişüç kişiyle bunun nedeni de bir çıkardır. Yine dünyalıdır, hilafet çabasıdır. O nedenle tahakküm altında kalmıştır ve onlara kastedilmiştir. Bunları şimdi anlayınca biz Ehl-i Beyt diyorsak, Peygamber efendimizin torunlarıdır. Ben onları zikretmeyim de kimi zikredeyim?

Ozanın görevi birleştirici olmak değil mi? Yani Alevi Sünni içinde gerekli değil mi? Bu yönde bir çabası olması gerekmez mi?

Şimdi âşıklarımız, mevcut âşıklarımız bugünkü Türkiye'de hiçbir parti sınıfında ve amblemi altında bulunmamalı diyorum ben. Gerçekleri yansıtabilmeli. Herhangi bir partiye hitap etmişsem muhakkakki partinin düdüğünü çalacağım. Partiye hitap etmezsem toplum için gerekli olan gerçekleri dile getireceğim, onları yazacağım, hür olacağım. Gördüğüm yanlış kimde, gördüğüm doğru kimde ise onu yazacağım. Bunca âşıklarımız her şeyden evvel, hiçbir sınıfın ben şuyum, ben buyum demesiyle bunların etkisi altında şiir yazmamalı. O zaman bölücülük olur. Bir sınıfa hizmet eden adam, öbür sınıfı kabul etmiyor demektir. İşte Selimî de herhangi bir sınıf ayrımı yapmadığı için orada kalmıştır. Ama gerçekleri yazmaktan hiç de çekinmeyen halk ozanıdır. O nedenle ben âşıklara sesleniyorum diyorum ki, âşıklarımız hiçbir partinin, görüşünü, düdüğünü çalmasın, çok fazla okusunlar, bilgi edinsinler, gerçekleri anlatsınlar. Asılıyorsa, kesiliyorsa bugün neden diyoruz ki, Nesimî'mizin derisi yüzüldü, sokaklarda ezildi. Pir Sultan asıldı. Yahu kardeşim adam bildiğini söyledi. Düşüncesini söylediği için o duruma geldi. Örnek verilirse, kıvançla anlatıyorum, onları anlatırken neden ben öyle olmayayım, gerçekleri yazayım hiç olmazsa, çünkü çıkarcılık değil, âşıklık maddiyete tenezzül etme sanatı değildir. Âşıklık ülifiyet taşıyan bir sanattır. O nedenle halk şiirimizi yazan âşıklarımız mümkün olduğu kadar hiçbir sınıf ayrımı yapmadan, filan Alevidir, filan Sünnidir, filan gavurdur, filan günahkârdır, filan sevapkârdır diye ayrımcılık yapmıyorlarsa, işte o zaman âşıktır. Benim anladığım böyle.

Son bir soru. Biliyorsunuz Kültür Bakanlığı "Ozanların Sesi" diye bir dergi çıkarıyor. Bu dergi ile ilgili bir şeyler söyler misiniz, eksik bulduğunuz bir şey var mı? Ya da sizi tatmin ediyor mu?

Ozanların Sesi dergisi çok kaliteli bir dergidir. Sanatçılarımızdan âşıklarımızdan kültürümüzden olabildiğine bahseden bir dergidir. Bu nedenle derginin devamlı suretle devam edilmesini ve bütün okuyucularına ulaştırılmasını arzu ediyorum. Çok kıymetli bir eserdir. Aynı zamanda yaşayan ozanlarımız kıyıda, köşede kalmadan istedikleri zaman Kültür Bakanlığımıza müracaat etmek suretiyle, eserlerini bu dergide yayınlatıyorlar ve yayınlatacaktırlar. O nedenle çok çok mutluyum, bu dergiden çok memnunum. Dergiyi yayınlayan emeği geçen yazarlarımıza en derin saygılarımızı sunar, teşekkür ederim.

Ben teşekkür ederim.

Şiirleri ve Türküleriyle Âşık Sefil Selimî[29]

Ahmet Özdemir

Aşık Veysel, halk şiiri ve halk şairliği zincirinin son halkası mıydı? Bunu tartışmanın gereği yoktur. Sorunun yanıtını Veysel vermişti: "Analar nice âşıklar doğurur."

Aşık Veysel, halk şiiri geleneğinin önemli ve sağlam bir halkasıydı. Ama son halkası değildi. Bu halkaya bağlı çeşitli kollar, yirminci yüzyıldan yirmibirinci yüzyıla ulaştı. Onlar da halkın şiirini söylemeyi sürdürüyorlar. Elbetteki Veysel 16 ncı yüzyılda yaşayan Armutlu'dan, Bahşı'dan, Çırpanlı'dan, Hayali'den, Karacaoğlan'dan farklı söylüyordu. Çünkü o, suyun önüne barajların kurulduğu, o barajlardan elektrik üretildiği, elektriğin fabrikaları çalıştırdığı bir yüzyılın ozanıydı. Yirminci Yüzyılda, radyonun kendini nasıl hayrette bıraktığını halk şiirine getirmişti. Biraz daha ömrü olsaydı, televizyondan söz edecekti.

21 inci yüzyıl halk ozanlarının şiirinde, bilişim teknolojisi ve bu başdöndürücü gelişmenin halk perspektifinden görünüşü olacağından kimsenin kuşkusu olmasın. "Âşık" sıfatı takınarak, komedyenliğe eğilim duyanlardan söz etmiyorum.

Halk şiirinin bir türü olan Tasavvuf yolunda da bu böyledir. Günümüzde tasavvuf yoluna gireceklerin, önünde, Ahmed Yesevî'nin Farnamesi, Hacı Bektaş'ın Makalat'ı, Yunus Emre'nin Risaletü'n Nushiye'si, Hacı Bayram Veli'nin ilahileri, Eşrefoğlu'nun Müzekkinü'n-Nüfus'u ve yüzlerce eser vardır. Bu eserler nice çilelerden geçildikten sonra kazanmışlardır. Günümüzdeki bir tasavvuf şairinin, en azından fizikî olarak tasavvuf diliyle "süluk" çıkarmasına ve "seyr" içine girmesine gerek yoktur. Bunun gereğini beklerseniz. O zaman felan kişi, tasavvuf şiirinin son halkaydı, diyenler haklı çıkarlar.

---

29. Bizim Gazete, Çağrı, Yesevi ve Defne dergileri.

Günümüzde tasavvuf şiirine ve Sefil Selimî'nin bu şiir içindeki yerine girecek olursam, bir gazete sütunu kafi gelmez.

Gecen yıl, İstanbul Radyosu Türk Halk Müziği Radyo Sanatçıları Konserlerinin metinlerini yazıyordum. O hafta okunacak türkülerin içinde biri vardı. Sunuş metnini yazarken, duygularıma gem vuramamış, göz yaşımı içime akıtıyordum. Biraz sonra engelleyemedim. Gözümden ilk damla, yazı klavyemin tuşlarına düştü:

"Kimse bana yaran olmaz, yar olmaz.
Mertlik hırkasını giydim giyeli
Dünya bomboş olsa bana yer kalmaz
İnsana muhabbet duydum duyalı.

İmanım hükümdar, benliğim esir,
Ehl-i Beyt'i sevdim, dediler kusur
Kimisi korkak der, kimisi cesur,
Kurt ile koyunu yaydım yayalı.

Ardımdan vuranlar, yüzüme güler,
Kestiği az gibi parçalar böler.
Herkes kılıcını boynumda biler,
Başımı meydana koydum koyalı.

"Bu Kızılbaş olmuş, yunmaz" diyorlar,
"Kestiği haramdır, yenmez" diyorlar,
"Camiye mescide konmaz " diyorlar,
İmam Şah Hüseyn'e uydum uyalı."

Kimi benden kağıt ücret alıyor
Hal bilmeyen ibde delil soruyor
Dostlar ölümüme karar veriyor
Sefil Selimi'yim dedim diyeli

Şiir sürüyordu. Kuşkusuz ki türkü olarak ilk iki kıta okunacaktı. Bir kaç gün sonra seyircilerin önünde türkü yorumlanırken, dinleyicilerin çoğu gözyaşını tutamıyordu.

Türkünün sözleri, günümüz halk ozanlarından Veysel'in hemşehrisi Sefil Selimî'ye aitti. Sefil Selimî kimdir? Her şeyden önce Sefil Selimî, halk ozanlığının Veysel'den sonra bitmediğinin canlı kanıtıdır.

Sefil Selimî 1933 yılında Şarkışla'da doğdu. Yoksulluk içinde geçen çocukluk ve gençlik yıllarının ardından bir süre terzilik yaptı.

Hollanda'da işçi olarak çalıştı. Şimdi Sivas'ta yaşıyor. Şiire, çevrede Çoban Mehmet olarak tanınan bir tasavvuf ehlinden ışık alarak başladı. Şiirleri önce, Abdullah Satoğlu tarafından "Yar Badesi" adıyla kitap haline getirildi. İkinci kitabını, rahmetli İbrahim Aslanoğlu Yalınkat adıyla yayına hazırladı. Daha sonra 1989'da Kul Yanmasın, yayınlandı. 1996 yılında ise, Cumhuriyet Üniversitesi Öğretim üyelerinden Doğan Kaya, "Çobanın Can Pınarı" adıyla, Sefil Selimî'nin şiirlerini tasnif ederek kitap haline getirmişti. Bu kitabı Bizim Gazete'de tanıtmıştım.

Hakkında Üniversite öğrencilerince mezuniyet tezleri hazırlanan Sefil Selimî'nin şiirlerinin bir bölümü ve notalarıyla birlikte türküleri, Kültür Bakanlığı Sivas Türk Halk Müziği Korosu Şefi Uğur Kaya tarafından bir kitap haline getirildi.

"Sivas Halay Ezgileri"adlı bir kitabı bulunan Uğur Kaya, önce Sefil Selimî'nin aşıklık geleneği içindeki yerini saptamaya çalışmış. Ozan'ın hayatından satırbaşları verdikten sonra, sözü kendi uzmanlık alanına getirmiş ve Sefil Selimî'nin türkülerinin yöresel ağızı, ayağı, makamı, ya da ezgi dizisi açısından yerini tespit etmiş.

Uğur Kaya, Şiirleri ve Türküleriyle Aşık Sefil Selimî adını verdiği kitabına,ozanın diğer kitaplarında yer almayan 72 şiirini almış. Bunların içinde beceri isteyen ve her ozanın yapamayacağı dört, beş, altı ve yedi kafiyeli şiirleri ile kelime başı kafiyeli şiirlerini ayrı ayrı tasnif etmiş. Türküler bölümünde 34 türkünün notası yer alıyor. 22 sinin söz ve müziği Sefil Selimî'ye ait. 12 sinin sözleri Sefil Selimî'ye, besteleri Feyzullah Çınar, İhsan Öztürk, Uğur Kaya, Uğur Top, Cafer Üvenç, Vedat Akpınar, Adem Aslandoğan ve Aşık Ahmet Aydın'' ait.

Bu türkülerden birinde Sefil Selimî şöyle diyor:

"Neyim var neyim yok her şeyimi al
İkiliği yıkan sevgi ver bana.
Düşünceme yerleş, yüreğimde kal,
Kinlerimi söken sevgi ver bana."

Uzun söze gerek yok. halk şiirini, deyişleri sevenlerin, gerek araştırmacıların, sanatçıların gerekse memleket özlemi çekenlerin "Şiirleri ve Türküleriyle Âşık Sefil Selimî" kitabını edinmek için Sefil Selimî'nin (0346 235 06 07 ve 235 07 15) veya Uğur Kaya'nın (0532 593 62 64) numaralı telefonu ile iletişim kurmaları gerekmektedir.

SEFİL SELİMÎ

Türkiye'den el edilmesini, / gel edilmesini bekliyor...

Röportaj : Tahir Kutsi Makal

Benden selâm olsun Sefil Selimî'ye. İstanbul'dan, Şarkışla'dan, Denizli'den, Konya'dan bütün Türkiye'den selâm olsun. Şarkışlalı Aşık Sefil Selimî şu anda Hollanda'dadır. İşçidir, çalışmaktadır. Ekmek parası için çıkmıştır yola. Omuzlamıştır sazını, yurt dışında geçirecektir baharını yazını. Hayali özlem şiirleri gerçek olacaktır. Altı çocuğunun her biri için günde altı kez sarılacaktır sazına. Özünden gurbet türküleri mırıldanacaktır. Feleğe kahredecek "kahbe felek sana nettim eyledim?" diyerek kahırlanacak, uzak illerden, dili dilimize, ili ilimize benzemeyen yabancı ülkelerden üstünde güvercin resmi çizili mektuplar gönderecektir:

"Kardaş sen de dinle benim derdimi,
Halsizim. dillerim durdu duracak.
Geçim için terk eyledim yurdumu,
Cenazem köyüme vardı varacak..."

OMUZUNDAN SOLUYANLARIN DURAĞI

Gurbet acısı nedir bilirim. Yurt dışında çalışmak nedir, yerinde gördüm. Binlerce işçinin omuzundan soluyarak "bir lokma" için katlandıkları çileyi, aralarında yaşadım. Yurt dışındaki onbinlerce Türk işçisinden biri de Sefil Selimî işte. Karısını kızını, tarlasını, urbasını bırakarak yaban ele giden onbinlerden biri Sefil Selimî. Gündüz fabrika işyeri oyalar adamı. Fakat akşam karalığı çökmeye görsün, güneşin nereden battığını şaşırır insan. Başını iki ellerinin arasına alarak genç yaşta "dul kalmış" karısını, küçükten "yetim

kalmış" çocuklarını düşünür. Baş ağrısını düşünür. Yemeği yaramaz olur gurbet elin, havası yaramaz olur. Maraz bulur adam, maraz bulur. Küfür gibi gelir şarkılar türküler kulaklara.

"Gece gündüz tabanımı yalıyom,
Verem oldum omuzumdan soluyom.
Çibanıma melhem kireç çalıyom,
Doktorlar yaramı sardı saracak......"

GURBET ELDE ARAMAZLAR YİTENİ

Gurbet acıları çökertmiştir her birimizin yüreğini. Aşığın duyduğu acıyı kim duyabilir? Kimse sevdiğini aşık ölçüsünde sevemeyeceği gibi. Yüreğinde yangınlar olur aşığın. Yürekteki yangın, gözlerde kan, gönülde kül haline gelir. Sazda ses olur, seste şiir olur dökülür. Düşünür aşık garipliğini, düşünür aranmayacağını. Düşünür Yunus Emre'li: "Bir garip ölmüş diyeler/ Üç günden sonra duyalar/ Soğuk su ile yuyalar/ Şöyle garip bencileyin..." Ve düşünür aşık yine de: "Gurbet eldir koç yiğidin vatanı/ Aramazlar gurbet elde yiteni..." ve aşık söylenir:

"Hasır döşek ile başbaşa kaldım
Dur derdimi deşme bugün çok doldum.
Döküldü etlerim iskelet oldum,
Rüzgâr kemiğimi kırdı kıracak..."

SAZ OMUZDA GEZ BABAM GEZ

"Tenim topraklara girdi girecek" diye yakınan Sefil Selimî Şarkışlalı çiftçi çocuğu. 1933 doğumlu. Cumhuriyet ancak orta okul ikinci sınıfına kadar öğrenim sağlayabilmiş bu zeki, duygulu köy çocuğuna. Cahil kalmanın acısı içinde. Sazı kucaklamış gezmiş ki gezmiş. Ve söylenmiş:

"Okumadan kaldım kanıyor yaram,
Gençleştirin beni okula girem
Sefil selimî'yi talebe görem,
Derdime başka şık merhem getirmez."

Kötü talihin okumadan alıkoyduğu Sefil Selimî'ye, tarlada ovada, çalışmak düşmüş. Altı çocuk sekiz nüfus. İğneyle kuyu kazar olmuş.

Kardeşi "doğduğu yer değil, doyduğun yer" deyip atlamış trene, varıp yabancı ülkelerde ter dökmeye başlamış. Ve Sefil Selimî'yi çağırtmış yanına. Şimdi iki kardeş kilometrelerce uzakta çalışıyorlar ve kazadan haber bekliyorlar.

KÖYÜN DERDİ BASKIN

Köyden, kazadan haber. Kıraç ve verimsiz Şarkışla topraklarından haber. Al işte sana haber: Hastalık, bezginlik, fukaralık, çaresizlik:

"Bir şişe gaz kaldı o da bitiyor
Bulgur aşı burnumuzda tütüyor.
Tüm evcek horanta hasta yatıyor,
Bağırsak ishali, bozgun pek fazla........"

Sefil Selimî, evine, kasabasına, hayranı olduğu Anadolu topraklarına bağlı. Derdine de eyvallah yurdun, tasasına da. Dış ülkelerde nasibinin tükenmesini bekliyor. Kavalın pek yanık inlediği Anadolu dağlarına, sazın tellerinin pek hazin tıngırdadığı köy kahvelerine özlem.. Gelirim diyor ve hemen arkasından ekliyor:

"Kollarımı kırık kırık kırsalar
Kemiğimi yarık yarık yarsalar,
Ölsün diye mavzer ile vursalar
Yarama fişeği basar gelirim."

AŞIK SEFİL SELİMÎ ÇOBANIN CAN PINARI[30]

Ahmet ÖZDEMİR

Her doğan günü stresle karşılıyor, bir "hay huy"un ardından stresle uğurluyoruz. Bir tatlı tebessüme, bir sevinçli habere özlemlerle doluyuz. Susuzluktan çatlayan topraklar gibi, yüreklerimiz de sevgisizlikten çatlamış, acılarla nasır tutmuş. İşte böylesi bir ortamda, katmerli bir sevinç yaşadım ve huzur duydum.

Bir gönül dostum, sevdiğim, saydığım halk ozanı ile ilgili kitabı, yine bir gönül dostum, önem verdiğim bilim adamı hazırlamıştı. Aşık Sefil Selimî ile ilgili dört dörtlük bir araştırmayı Yrd. Doç. Dr. Doğan Kaya yapmış ve şiirlerinden yaptığı seçmelerle kitaplaştırmıştı. Bu kitabı kitap rafıma kazandırıyordum. Bir diğer sevincim ise yine çok sevdiğim gönül dostum Kutlu Özen'in halk bilimi alanında büyük bir boşluğu dolduracak "Eski Türk İnançlarına bağlı Adak Yerleri" ile ilgili çalışmasını kitap haline getirmesiydi.

Kutlu Özen'in kitabını gelecek yazıma konu edineceğim.

Gelelim Aşık Sefil Selimî ve Çobanın Can Pınarı'na.

"Sivasta Aşıklık Geleneği ve Aşık Ruhsatî" adlı ve oldukça hacimli olan kitabını daha önce okuduğumuz Yrd. Doç. Dr. Doğan Kaya, Aşık Sefil Selimî'yi bir çok yönlerden incelemiş. Sefil Selimî'nin Yalınkat adlı kitabını da bu alanda hocaların hocası olan İbrahim Aslanoğlu bizlere sunmuştu.

Doğan Kaya, kısa önsözünden sonra hakkında üç kitap, iki mezuniyet tezi hazırlanan Sefil Selimî için halk edebiyatçı ve halkbilimcilerin yazdığı yazılardan alıntılar yaparak işe başlamış.

30. Bizim Gazete 17 Nisan 1996 Çarşamba Syf:8.

Birinci bölümde; Sefil Selimî ile yaptığı söyleşiyi aynen yazıya dökmüş. Doğumundan günümüze kadar Ahmet Günbulut'un Sefil Selimî olma yolunda görüp geçirdiklerini, dünya görüşünü, kendi anlatımıyla okuyoruz. Bu bölümdeki sorular, Doğan Kaya'nın toplum bilimi alanındaki ustalığını bize göstermekte.

İkinci bölümde Sefil Selimî'nin âşıklığı ve sanatı bir halk edebiyatı öğretim üyesinin gözü ile ele alınıyor. Aşıklığa başlaması, saz ile ilgisi, âşıklarla karşılaşması, başarıları ve ödülleriyle ilgili bilgilerden sonra, şiirlerindeki vezin, kafiye yapılarıyla, dil ve üslup açılarından titizlikle inceleniyor.

Bu bölümün sonunda Doğan Kaya, Aşık Sefil Selimî'nin maddi aşktan manevî aşka giden yolunda geçirdiği aşamaları üç safhada inceliyor. Daha sonra Sefil Selimî'ye etki edenler edenlerle ondan etkilenenler hakkındaki düşünceler sıralanmış.

Kitapta Selimî'nin şiirleri, şahsi deyişleri, kişi kuruluş ve memleket şiirleri, tasavvufî ve dinî şiirleri, taşlamaları, öğüt şiirleri ve karşılaşmaları konularına göre tasnif edilmiş.

....

BAŞLANGIÇTAN GÜNÜMÜZE SEFİL SELİMÎ

Kitabımıza aldığımız şiirlerin bir çoğunun altında yazıldığı tarih konulmuştur. Bundan amacımız, **Sefil Selimî'**nin şiir yolunda kat ettiği aşamaları göstermektir. Örnek vermek gerekirse, İlk şiirleri arasında yer alan, "Aşkın harlı tandırına / Elim kolum bağlı düştüm. / Felek zulüm kendirine / Deli gibi yağlı düştüm." dizeleriyle başlayan kıtaların altında "Sicim oturdu boynuma", "Boynumda darın kendiri" gibi aynı şeylerin tekrarı olan dizeleri görebilirsiniz. Sefil Selimî sürekli kendini yenilemiş, yetiştirmiş, geliştirmiş, eskilerden ve yenilerden güzel olan her şeyi alarak kendi potasında eriterek, bir Sefil Selimî üslubu, stili yaratmıştır.

Benzer durumu kafiyelerde, ayaklarda da tespit etmeniz mümkündür. Özellikle 1963 öncesi şiirlerinin bir bölümünde, "Çile defterini yazıp aylandım, / Süzerek giderim dür adım adım", "Akarak giderim der adım adım." benzeri ayağı ve kafiyeyi tutturabilmek için zorlanmaları, anlam ve ahenk aykırılıklarını görebilirsiniz. Yine:

"Kadersiz yazıyor evrak-ı müsbit,
Edilmiyor derdim bir türlü tesbit.
Ne menfi bir haber, ne de müsbet;
Ezilirim dönmez, gezer bir zaman."

kıtasında olduğu gibi, şiire hiçbir katkısı olmayan kelimelere, kafiye zorlanmalarına rastlar, bu tür kıtaların şiire hiçbir katkısının olmadığını söyleyebilirsiniz. Şiirin çileli yollarında ilerledikçe, bu bilince Sefil Selimî de ulaşmıştır... Bu bilincin verdiği gayret, onu deyim yerindeyse tam bir durak, ayak ve uyak sihirbazı, ustası olmaya ulaştırmıştır ki, günümüzde yaşayan halk ozanları içinde bu düzeye ulaşmış, bu düzeyde şiiri ciddiye almış bir sanatçı bulmak zordur.

Bir örnek verelim: Halk şiirimizde bir nazım türü vardır ki, adına santraç denir. Santraç Türk halk şiirinde çok az halk şairinin yazmaya cesaret ettiği bir şiir türüdür. Bunu yazabilmek için adeta kelime cambazı olmak gerekir. Bu şiiri incelediğinizde, her dizenin dört

heceli dört kelime grubundan oluştuğunu görürsünüz. Şiirin ikinci dizesi, birinci dizenin ikinci kelime gurubu ile başlar. Üçüncü dize, birinci dizenin üçüncü kelime grubuyla ve ikinci dizenin üçüncü kelime grubuyla; dördüncü dize de yine birinci dizenin son kelime grubuyla başlar ve dizenin kalan kısmı, üst dizelerin son kelime grupları ile sürer. Bunlar yapılırken şiirin anlam bütünlüğü bozulmadığı gibi, anlamı pekiştirilir.

İşte **Sefil Selimî'**den bir santraç örneği:

Yer yüzünde gök yüzünde olan her şey insanda var,
Gök yüzünde kul özünde kalan bir huy vicdanda var,
Olan her şey kalan bir huy bilen hür bey imanda var,
İnsanda var vicdanda var imanda var imanda var.

Gezdim tozdum sormak için aldım sattım kâr etmedim,
Sormak için ömür verdim geldim gittim şer gütmedim,
Aldım sattım geldim gittim derde battım kör gitmedim,
Kâr etmedim şer gütmedim kör gitmedim kör gitmedim.

Yüz altında yüz üstünde iki yüzün yüz üstünde
Yüz üstünde kaşın gözün dilde sözün söz üstünde
İki yüzün dilde sözün yolcu yolda iz üstünde
Yüz üstünde söz üstünde iz üstünde iz üstünde

Yüz altında yüz üstünde iki yüzün başa bağlı
Yüz üstünde kaşın göze ağzın dile dişe bağlı
İki yüzün ağzın dile gözün göze kaşa bağlı
Başa bağlı dişe bağlı kaşa bağlı kaşa bağlı

Damar kana kanlar suya beden ruha cana muhtaç
Kanlar suya gönül aşka gözler yaşa sana muhtaç
Beden ruha gözler yaşa mide aşa nana muhtaç
Cana muhtaç sana muhtaç nana muhtaç nana muhtaç

Çoğu kişiler, okurlar geçerler ya da dinlerler, okurken de dinlerken de şiirin güzel olduğu ve farklı bir ahenk olduğunu bilirler, sezerler. Ama bunun neden oluştuğunun farkına varmazlar. Bu çok lezzetli bulduğunuz bir yemeğin lezzetinin nasıl bir ustalıktan geldiğini bilmemek gibidir. Bu bir ustalık olayıdır. **Sefil Selimî'**nin kimi şiirinin içinde ikili, üçlü ayaklar, ikili, üçlü, dörtlü, beşli, altılı

ve hatta yedili kafiyeleri bulmanız mümkündür. Bu da dil zenginliği, şiir bilgisi, sabır ve hüner gerektiren yetenektir. Meraklılar Uğur Kaya'nın "Şiirleri ve Türküleriyle Aşık Sefil Selimî" adlı kitabı, ile ağabeyi Doç. Dr. Doğan Kaya'nın "Aşık Edebiyatı Araştır-maları[31] kitaplarına bakabilirler.

Bu konuda çift ayaklı koşmaya **Sefil Selimî'**nin aşağıdaki şiirlerini örnek verebiliriz:

Cansızlar pek güzel canlılar çirkin,
Çok yönlü araştır, taşa tut beni.
Kinsizler pek özel, kinliler çirkin,
Can cana karıştır, dışa tut beni.

Bir yanda insanlar bir yanda dağ taş,
Biri halkı besler, biri keser baş,
Birisi çok kutsal, diğeri de keş,
İstersen yarıştır, kışa tut beni.

Kara toprak denen şu vefalı dost,
İnsandan çok çekmiş bu şifalı dost,
Biri yardımcıdır biri çeker rest,
İyi sor soruştur yaşa tut beni.

Cansızlar ne yapar canlı ne yapar,
Cansız her şey verir canlılar teper,
Sefil Selimî'de yoldan tez sapar,
Üstüne varıştır, başa tut beni. (20.11.1997)

Anlamca birbirine zıt kelimeler kullanılarak vermek istediği mesajın ufkunun açıldığı bu şiirde, "tut beni" redifini çıkardığımızda, "araştır, karıştır, yarıştır, soruştur varıştır" sözcüklerinden oluşan birinci ayakla birlikte, "taşa, dışa, kışa, yaşa, başa" kelimeleriyle ikinci ayağın da var olduğunu görürsünüz.

31. Geniş bilgi için bakınız Doğan KAYA, Âşık Edebiyatı Araştırmaları, İstanbul, 2000,

DÖRT KAFİYELİ ŞİİR ÖRNEĞİ:

Aramızda üç sır vardır.
İki sana, biri bana.
Sıramızda kaç er erdir,
Yeki sana, eri bana.

Baş aradım başlara baş,
Hoş muradım hoşlara hoş,
Dış yürüdüm dışlara dış,
Yoku sana, varı bana.

Sözü duyan söz duyurur,
Özü sayan öz doyurur,
Gözü uyan göz ayırır,
Akı sana, nuru bana.

Yıl başını dayar aya,
Kul eşini sayar niye?
Gül döşünü boyar boya,
Kökü sana, barı bana.

Yerli kaya yele gitmez,
Terli suya sele gitmez,
Sırlı maya hile etmez,
Eki sana, sırı bana.

Aşkın etkisiyle yazdım,
Meşkin tutkusuyla sızdım,
Köşkün yetkisiyle gezdim,
Yükü sana, kârı bana.

Sefil Selimî dön böyle.
Sefil Selimî yan öyle
Sefil Selimî sen söyle;
Teki sana, pîri bana. (7.8.1988)

Yukarıdaki şiiri incelediğinizde, şiirin doğal durumu nedeniyle ikinci,. dördüncü ve her kıtanın son dizeleri kendi halinde kafiyeli olacaklardır. Ama, gerek kendi aralarında kafileyli olması gereken dizeler, gerek kıtaların her dizesinin dört kelimeden oluştuğu ve bu kelimelerin her birinin alt alta kafiyeli olduğunu görebilirsiniz.

Diyelim ki ikinci kıtayı ele aldınız. Dizelerin birinci kelimeleri "baş, hoş, dış" ikinci kelimeleri "aradım, muradım,yürüdüm", üçüncü kelimeleri "başlara, hoşlara, dışlara" ve dördüncü kelimeleri "baş, hoş, dış" kelimeleri kafiyelidir. Bu sistem oluşturulurken, şiirin ne ahenk bütünlüğü, ne anlam bütünlüğü kaybolmamıştır. İşte bir örnek daha:

KALMIŞIM

Kafatasım bomboş, yüreğim ezik,
Benlik hanesinde yata kalmışım.
Şifa usum yamyaş, gereğim bozuk,
Canlık binasında hata bulmuşum.

Kupkuru kesildim, tamtakır kaldım,
Sapsarı kasıldım, kem fakir oldum,
Dupduru esildim, çumçukur oldum,
Senlik manasında ata olmuşum.

Künyemde kimliğim **Sefil Selimî**,
Bünyemde demliğim **Sefil Selimî**,
Dünyamda tamlığım **Sefil Selimî**,
Tenlik sinesinde kıta almışım.

BEŞ KAFİYELİ ŞİİR ÖRNEĞİ:

Aşağıya örnek olarak aldığımız şiirin iki özelliği var. Birinci özelliği leb değmez oluşudur. "Leb değmez" konusunda geniş bilgi verdiğimiz için burada leb değmezlerin tanımını vermeyeceğiz. İkinci özelliği şiirin "beş kafiyeli" oluşudur. Görülecektir ki, şiirin her dizesi beş kelimeden oluşmaktadır. Bu beş kelime de yukarıda anlatıldığı gibi kendi aralarında kafiyelidir.

Gezdiğin her yerde gördüğün şeyi,
Satır satır oku, özünde taşı.
Ezdiğin hor nerde sardığın iyi,
Getir götür şakı, sözünde coşu.

Yazarsın çizersin, ünün yayılır,
Özersin süzersin, şanın duyulur,
Sezersin dizersin, canın sayılır,
Çatır çutur doku, gözünde yaşı.

(Se) nokta (Sel) nokta ozanın adı
(Se) akta (Sel) ekte yazanın adı,
(Se) kökte (Sel) gökte sezenin şadı,
Yetir yütür saki bazında hoşu. (5.5.2000)

ALTI KAFİYELİ ŞİİR ÖRNEĞİ:

Aşağıya örnek aldığımız şiir de hem leb değmez olarak söylenmiş, hem de her dize altı kelimeden oluşmuş, her sıradaki kelime alt alta kendi aralarında kafiyelenmiştir. Bir şiir arayınız, her dizede altı kelime olsun bu kelimeler birbirleriyle uyaklansın ve kelimelerin içlerinde "b,p,t" gibi dudak harfleri bulunmasın. İşte aradığınız şiirin bir örneği aşağıdadır:

Yaşayan can er geç yere girecek,
Her günü hoş yaşa şerden geri dur.
Taşıyan ten her suç kora düşecek,
Dar yönü aş dışa kirden koru ser.

Yüz suyunu döken kötü kişi çok,
Öz huyunu yakan yiti leşi yak,
Göz tüyünü çeken katı taşı sık,
Hür tanı hoş yaşa ordan yari sor.

Kinlerini öldür, diriliği seç,
Zanlarını sildir, arılığı aç,
Cinlerini yıldır, duruluğu iç,
(S)ar (S)eni[32] döş döşe sırdan sırı der. (6.5.2000)

---

32. Bu şiir ve yukarıdaki şiirde geçen (Se) ve (S) ayrıca arkadaki şiirdeki (sin) **Sefil Selimî'**yi remz etmektedir.

BIKMA

Yürü hele dayı yol sona ersin,
Durma terin aksın yorulup bıkma.
Koru dola payı el sana versin,
Kırma yarin baksın kırılıp yıkma.

Karayı ak etme, akları kara,
Parayı yok tutma, pakları ara,
Yarayı çok satma, çokları tara,
Vurma varın çıksın, darılıp çıkma.

Derdi ima etme, hali arz eyle,
Yurdu hama gitme, dili gürz eyle,
Merdi gama atma, âli tarz böyle,
Sorma darın sıksın, gerilip kokma.

Bende sen, sende ben, falanla filan,
Canda can, kanda kan, bilenle bulan,
(Sin)de (Sin), anda an, alanla olan,
Görme erin eksin, serilip akma. (3.5.2000)

YEDİ KAFİYELİ ŞİİR ÖRNEKLERİ:

Aşağıdaki şiirlerin her dizesinin yedi kelimeden oluştuğunu ve her kelimenin de kendi aralarında kafiyelendiğini görüyoruz:

EL ELE

Sel aktı göl oldu, yüzde yüz yüzdük,
Kış geçti yaz geldi, tuttuk el ele.
Dal çıktı gül buldu, bizde biz gezdik,
Kuş uçtu hız aldı, gittik kol kola.

Köşe bucak koştuk, ter döke döke,
İşe sıcak koştuk, yer söke söke,
Hoşa kucaklaştık, bar çeke çeke,
Baş açtı diz geldi, kattık kul kula.

Söz verdik barıştık, sözde tam durduk,
Öz sardık görüştük, biz de cem kurduk,

Düz vardık eriştik, sizde gam kırdık,
Yaş geçti göz doldu, tüttük kül küle

Deli dolu yazdım, oku düş sanma,
Hali yolu sezdim, de ki boş kanma.
Kulu hali çözdüm, saki boş dönme.
Sefil Selimî'yle sattık gül güle. (4.5.2000)

HELE

Deli baş bir kulum, yerim yer altı,
Üstü sizin olsun, siz durun hele.
Eli boş tor halim, varım gürültü,
Dostu özün bulsun, az sarın kola.

Kışta kar yazda gül, yangında kül var,
İşte zor sazda tel, zenginde pul var,
Döşte kor güzde yel, enginde hal var,
Yastı yüzün gülsün, koz derin kula.

Kaba saba tenim, bir şeyler taşır,
Aba yaba canım, kör beyler üşür,
Oba ruba benim, nur eyler ışır,
Sefil Selimî'ye söz vurun çile. (4.5.2000)

KELİME BAŞI KAFİYELER:

Yazımızın başında 1963 öncesi şiirlerinde kafiye ve ayak bulmakta, doldurma kelimelerle şiirin anlamına anlam ahengine ahenk katmakta zorlanan bir **Sefil Selimî'**den söz etmiştik. O Sefil Selimî ki, bugün hiçbir halk ozanının ulaşamayacağı bir düzeye erişmiş, kelimelerle (teşbihte hata olmaz) kedinin fareyle oynaması gibi oynamakta, bundan keyf alırken, dilimizin zenginliğini de ortaya koymaktadır. Halk Edebiyatı Bilimcisi Doğan Kaya'nın "Kelime Başı Kafiyeli Şiirler"[33] diye tarif ettiği türe örnek olan şiirlerinden bir demet şöyle:

---

33. Doğan KAYA, Âşık Edebiyatı Araştırmaları, İstanbul, 2000, s. 205-212.

BAĞINAN

Barları[34] Bahçeye Bahşeder Bahar,
Bizleri Bizlere Bağlar, Bağınan.
Böğründe Bağrında Bahrinde Bahar,
Büzleri Büzlere Bağlar, Bağınan.

Beyinler Başları Bulduktan Beri,
Batağa Bırakmaz, Balı Biberi,
Barışın Burcunda Birdeki Barı,
Bazları Bazlara Bağlar, Bağınan.

Sefil Selimî'niz, Binlere Bakar,
Binler Başağında, Bire Baş Büker,
Babalar Bebekten, Beşikten Bıkar,
Bezleri Bezlere Bağlar, Bağınan.

CEMİDİR CEMİ

Cismimin Cüssemin Ceryanı Cöhü,[35]
Ciddiyet Cesaret Cemidir, Cemi.
Cehrimde Cananım Canımın Canı,
Cemallullah Cihan Camıdır, Camı.

Cerrahların Cezbi Celpleri Cüzi,
Cahilin Cilvesi Cehalet Cazı,
Cennetler Cemaat Cüzüdür Cüzü,
Cevabım Cümlenin Cim'idir, Cim'i.

Cadılar Cahiller Cehennem Cini,
Cefada Cezada Cimriyle Cani,
Sefil Selimî'nin Ciğeri Canı,
Cömertlere Cemler Camidir, Cami.

---

34. Bar: meyve.
35. Cöh: maden

ÇÜRÜKLER

Çarpuklar-Çurpuklar, Çanak-Çömlekler,
Çar Çabuk Çarşıya Çıktı, Çürükler.
Çakallar Çürükler, Çaput-Çuputlar,
Çarşaf Çevresinde Çöktü, Çürükler.

Çatlağın-Çutlağın çörüyle çöpü,
Çokluğun çehresi, çatısı çapı,
Çerçinin[36] çakısı, çapların çapı,
Çaplığın çapına çöktü çürükler.

Çöplükler çöplüğü çiğnetti çiğe,
Sefil Selimî'nin çeşnisi çoğa,
Çıplaklar çorluyu[37] çiğnetti çağa,
Çağın çekiciyle çaktı çürükler.

Bu örnekleri çoğaltabiliriz. Değişik örnekler görmek isteneler, kitabımızın "11'lik şiirler bölümünde yer alan "DAYI", "EĞİLMEZ", "HORLAR", "KOPTU", "SAR", "YERİLDİK" ve "ZEVATLAR" adlarını taşıyan şiirlere bakabilirler.

---

36. Çerçi : Köy köy dolaşan seyyar satıcı
37. Çorlu : Hasta

TASAVVUF ŞAİRİ SEFİL SELİMÎ

Türk edebiyatını devrelerini inceleyen araştırmacılar, önce İslâmiyet'ten evvelki ve sonraki olmak üzere iki bölüme ayırırlar. Bildiğiniz gibi yazının yaygınlaşmaması sebebiyle İslâmiyet öncesi Türk edebiyatı, koşuklar, sagular, destanlar[38] olmak üzere sözlü olarak gelişme göstermiş ve yaşamıştır. Divan edebiyatını bir yana bırakırsak, İslamiyet sonrası Türk Edebiyatı, Halk Edebiyatı ve Tasavvuf edebiyatı diye iki kolda gelişmiştir. Bu Edebiyatların şiirlerle ilgili bölümlerini saz şairleri yani halk ozanları ile tasavvuf şairleri var etmişlerdir. Kimi şairler her iki dalda da eserler vermişler, maddî aşkı ve ilâhi aşkı yaşamışlar ve bunların şiirlerini söylemişlerdir.

Sefil Selimî de bunlardan birisidir. Maddî yani fizikî aşk, giderek ilâhi aşka dönüşmüş ve tasavvufî düşünceler, duygular ağırlık kazanmıştır. **"Sefil Selimî, halk şairimi midir, Hak şairi midir?"** sorusuna "Hak şairidir" yanıtını vereceklerin sayısı daha çok olacaktır. Gerçek olan şu ki, Sefil Selimî her iki türde de bir birinden güzel ve anlamlı, bir saman alevi gibi geçmeyip, kalıcı olacak eserler vermiştir.

Sefil Selimî'nin tasavvuf şiirlerini anlayabilmek, önemini ve derinliğini kavrayabilmek için, tasavvuf hakkında özetin özeti niteliğinde olan bilgileri vermemiz gerekmektedir:

Kuşkusuz ki, Türkler Müslüman olduktan sonra da eski yaşayışlarını inançlarını büsbütün unutmadılar. İslâm'ın öğreticileri, yayıcıları, yeni dinle eski dinleri birbirleri ile bağdaştırarak yaklaştılar. Tanrıyı sevmek yoluyla anlamak, ona ulaşmak, böylelikle dünyada mutlu olmak yollarını aradılar. Bunun için tasavvuf denilen din felsefesini benimsediler. Bu düşünüşü anlatan eserler meydana getirdiler. İşte Hoca Ahmet Yesevî ve Anadolu'ya gelen Horasan Erenleri'nin sırrı buydu. Bu felsefe, Tanrı'nın niteliklerinden gücünden, kainatın

---

38. Koşuk: Sürgün, av töreni, şölen vb etkinliklerin neş'esini heyecanını anlatan manzumeler. Sagu: Matem, ağıt benzeri şiirler. Destan: Halk muhayyilesindeki olayların efsanelerin anlatımı olan nazımlar.

oluşundan söz eden felsefeydi. Geniş anlamda tasavvufa "İslam mistisizmi"de denilebilirdi. Bu sistemin özü, temeli, **Vahdet-i Vücut** nazariyesidir.

Bütün tasavvuf şiirlerinde olduğu gibi Sefil Selimî'nin şiirlerinde sıkça geçen Vahdet-i Vücut'u şöyle anlatabiliriz:

Bu nazariyeye göre, tek bir varlık vardır.**"Vücut-ı Mutlak"** (tek varlık aynı zamanda "**Hüsn-ü Mutlak**" "**Cemal-i Mutlak**" ve "**Kemal-i Mutlak**"tır. Vücut-ı Mutlak yani Tanrı; varlık, iyilik, güzellik gibi niteliklere sahiptir.

Diğer taraftan buna karşılık insanda yokluk, kötülük, çirkinlik gibi nitelikler vardır. Sefil Selimî'nin deyiş ve nefeslerinde sık sık rastlayacağınız bir birinin zıttı olan kelimelerle, yine bazı dinî deyimlerle anlatmak gerekirse;

Tasavvuf felsefesine göre her şey zıddıyla gelişir. Varlığın zıddı "**Adem**" yani yokluktur. Adem geçici bir hayalden ibarettir ve **tecelli**ye araçtır. Tanrı bir gün kendi güzelliğini görmek ister ve adem denilen yokluk aynasının karşısına geçer ve kainat (evren) biçiminde "**tecelli**" eder. Yani **kün** (ol) demiş varlıklar tecelli etmiştir. **Feyekün** (olma) dediği zaman her şey kaybolacaktır. Kainatta gördüğümüz tüm varlıklar Tanrı'nın "adem" denilen yokluk aynasındaki bir tecellisinden (görüntüsünden) ibarettir.

İnsan kendindeki yokluk, kötülük ve çirkinlik gibi olumsuz nitelikleri bırakıp Tanrı'nın varlık, iyilik, güzellik gibi niteliklerine sahip olmak, benliği öldürmek, nefse hakim olmak, **masiva**dan vazgeçmek, (Tanrı'dan başka şeylerden ilişiğini kesmek) suretiyle **"Enel-Hak"** (Ben Tanrıyım) diyebilir ve böylece Tasavvufta en yüksek mertebe olan **"Fenafillah"** mertebesine ulaşabilir.

Tasavvufta Tanrı yolunda yürüyenlere mürid, onlara yol gösterenlere mürşid, pir, şeyh gibi adlar verilir.

Tasavvuf ve dinler bir anlayışta ayırır. Dinlerde, biri yaratan (Tanrı), diğeri yaratılan (Canlılar ve cansızlar) olmak üzere iki varlık olarak kabul etmişlerdir. Oysa Tasavvuf bu görüşe karşı "**Allah'tan özge varlık yoktur**" görüşü ile karşı çıkar. Mutasavvuflara göre kainatta tek bir varlık vardır. O da Tanrıdır. Ondan başka bir varlık yoktur.

Tanrının varlığının ve güzelliğinin en tam şekli evrenin bir parçası olan insanda görülmektedir. Bu bakımdan insan, evrendeki hayallerden biri, canlıların en şereflisi, en mükemmelidir. Damlanın

denize katılması gibi Tanrı'ya dönmek yeteneğine sahiptir. Tasavvuf daki bu düşünceyi Sefil Selimî ne güzel anlatmış:

"Yere göğe sığmaz, doğmaz doğurmaz,
Her şeyde mevcut ya açık bağırmaz,
"Buradayım" deyip kulu çağırmaz,
Tıpkı dönmedi mi benî Adam'e?"

Bu önbilgileri verdikten sonra, Sefil Selimî'nin Tasasavvuf alanına giren şiirlerini inceleyebiliriz. Öncelikle bu tür şiirlerinin tümünün teknik açısında koşma biçiminde olduklarını söyleyebiliriz. Konularına göre şiirlerini bir tasnife tabi tuttuğumuzda, hemen her temanın şiir örneklerine rastlayabilirsiniz.

İLÂHİLER:

Bildiğiniz gibi ilâhiler, Tanrı'yı öven şiirlerdir. 7'li, 8'li ve 11'li hece ölçüsüyle söylenebilir. Tasavvuf, bir anlamda Anadolu'da yaşadığı halliyle Tekke edebiyatının en yaygın türlerinden biridir. Bu tür divan edebiyatında "Tevhit"ler olarak kendini göstermiştir. İlahilerin nefeslerden farkı, belli bir tarikatın görüşünü yansıtmamasıdır.

Anadolu'da yüzyıllardan beri Yunus ilâhileri özel ezgileriyle insanlarımızın gönüllerinden gönüllerine akarak yaşamıştır. Sefil Selimî'nin Yunus için söylediği ve bir bölümünü aldığımız şu şiir, Yunus'un aracılığı ile Tanrı'nın güzelliğini anlattığı için bir ilâhi olarak nitelenebilir.

Gez bileni gez alanı,
Alanı alana bağla.
Bu alan ki aşk alanı;
Bulanı bulana bağla.

Ne bulandır ne de bulan
Ne dolandır ne de dolan
Aşık olup aşkça dolan
Dolanı dolana bağla.

Neler taşır bu ten küpü,
Nasıl şekil, nasıl yapı,
Herkesin sorduğu kapı,
Geleni gelene bağla.

Yunus derdi, Tanrı derdi,
Saf bedeni Huda yurdu,
Sevdi sevdiğine erdi,
Bileni bilene bağla.

Yunus taşımış boş sevda,
Hani kim var aynı tavda,
Lav karışır akar lavda
Olanı olana bağla.

Aşktan daha büyük var mı
Aşıklık Yunus'a zor mu
Dava çalmak sanki ar mı
Çalanı çalana bağla.

Can kemikten, kemik candan
Kan damardan, damar kandan
O sendendir sen de ondan
Kalanı kalana bağla.

Yaz Yunus'u satır satır
Sefil Selimî yap hatır
Al dergaha odun götür
Yılanı yılana bağla.

NEFES

Aşık Sefil Selimî'ye göre, Muhammet'e, Ali'ye, Hasan'a Hüseyin'e bütünüyle Ehl-i Beyt'e muhabbet duymak için, ya da onlara muhabbet duyan ve onların yolundan gidenleri de sevmek için ne alevî olmaya, ne sunni olmaya gerek vardır. İnsan gibi insan olmak kafidir. Eline, beline, diline sahip olmak insanlığın gereğidir. Bu gerek Bektaşî inancında vücut bulmuşsa, elbette bu inanç de sevilecek, sayılacaktır. **"Şu alevî şunlar Sünni,/ Bu gavurdur diyemem ben"** diye başladığı bir nefesinde **"Muhammed Ali'yi sevdim, / Suç saysalar dahi övdüm, / Benliği başımdan kovdum/ Küfürbaza uyamam ben"** demektedir.Nefesler, Bektaşi felsefesini belirtmek için yazılan koşuklardır. Hemen hepsinde rintlik, kalenderlik öğeleri görülür. Hemen hepsinde örnekleme de olsa eğitici, geleceği aydınlatıcı yönler vardır. Sefil Selimî'nin nefesleri, çoğunlukla 8'li ve 11'li hece ölçüleriyle söylenmiştir. Kitapta yer almış ve yer almamış onlarca nefesi vardır: Bir örnek verebiliriz:

VURMALI BENİ

Şâh-ı velâyetin[39] kıblegâhına,
And içtim baş koydum vurmalı beni.
Oniki imamın girdim rahına
Göz açtım ses duydum yermeli beni.

Hünkara kul olmak zor dedikçe zor,
Kerbelâ çölünde yapayalnız kor,
İnsanoğlu gafil yerden gökten sor,
Ehl-i beyti sevdim sürmeli beni.

Fatma anamız, Zehra bacımız,
Ondört masumlardır başta tacımız,
Onyedi kemer best kuvvet gücümüz,
Yetmiş ikilere vermeli beni.

El bağladım, boyun büktüm bir dosta.
Karalar giyinip kalmışım yasta.
Gerçek Ali'çiysen canımı iste,
Haydar'ın darına germeli beni.

Sefil Selimi'nin kitabı Ali,
Resul Ekrem'in[40] hitabı Ali,
Bütün soruların cevabı Ali;
Ayağı altına sermeli beni.

DEMELER

Bektaşi felsefesinin ağırlıklı olduğu ve tören sırasında makamla okunan sazla söylenen şiirlere "deme" denilmektedir. Sefil Selimî'nin deme türüne alabileceğimiz şiirleri bulunmaktadır. Bir örnek verebiliriz:

---

39. Şâh-ı velâyet: Velilerin sahibi, Hazreti Ali

40. Alevilerde inanç ve ibadet anlayışının kendine özgü yönleri bulunmaktadır. Bu anlayışın temeli biçimden çok özü esas alır. Biçimsel anlamda ibadetin bir araç, olgun insan olmanın ise esas amaç olduğu kabul edildiğinden cemlere katılmak, oruç tutmak yetmez. Eline, diline, beline bağlı olmayan, en kutsal varlık olan insanı sevmeyen, olgunlaşmamış insanların ibadetleri de boşunadır. Alevi inancının temeli Hak-Muhammed-Ali sevgisine dayanır.

Selâmsız savuşma öyle,
Ermeğe gel erenlere
Zikredip Ali'yi söyle,
Görmeye gel erenlere,
Ali'ye can verenlere.

Ahlâk solma güle benzer,
Sabır sızma bala benzer,
Duygu derin göle benzer;
Girmeye gel erenlere,
Ali'ye can verenlere.

Hak ceminde cemale er,
Varından geç, kemale er,
İkrar verip emele er,
Sormaya gel erenlere,
Ali'ye can verenlere.

Dönersin kuru dikene,
Ecel çökerse yakana,
Sür atını ilk mekana,
Durmaya gel erenlere,
Ali'ye can verenlere.

Sefil Selimî sen kaçma,
Ayrı gayrı kul seçme,
Hasan Hüseyin'den geçme,
Görmeye gel erenlere,
Ali'ye can verenlere.

ŞATHİYE

Ciddi bir düşünce duyguyu iğneli ve mizahlı bir dille anlatan şiirlere Şathiye denilir. Bu tür şiirlerde, tasavvufa bağlı görüşler, zaman zaman şaşırtıcı bir alaycılık içinde dile gelir. Allah ile şakalı bir eda ile konuşur gibi yazılan şiirler şadhiyat-ı sofiyane adını alır. Kaygusuz Abdal'dan Aşık Veysel'e kadar pek çok halk ozanının bu tür şiirleri vardır. Sefil Selimî'yi de bu halkanın dışında tutamayız. Kitabımızda yer alan "Yarab" başlıklı şiir bir örnektir. Bir başka örnek olarak aşağıdaki şiiri gösterebiliriz:

Ey Huda, acizim beni kınama,
Düşüp sürünene görmez misin sen?
Meraklı değilsen şöhrete nama,
Fakirler gönlüne girmez misin sen?

Bildiğine göre edersin ayar,
Şanına bizleri yakmak mı uyar,
Seni sevmek kulu yaralar oyar,
İlacı elinde sürmez misin sen?

Sırat'ın geçilmez ne kadar dardır,
Cehennem'in vardır hep yanar kordur,
Sırrına ulaşmak mutlaka zordur,
Yardım dileyene vermez misin sen?

Her yolcu yoluna inançla gider,
Aşıklar aşkını aşkınla tadar,
Sefil Selimî de canını adar,
Dilek sergisini sermez misin sen?

NUTUK

Tasavvuf edebiyatında, tarikata yeni girenlere mürşitlerin yol göstermek için yazdıkları manzumelere nutuk adı veriliyor. Sefil Selimî'nin bu türe alabileceğimiz bir çok şiiri var. Örnek olarak beş heceli ve çifte kafiyeli bir şiirini gösterebiliriz:

"Kapı tapı gez, /Birden bini sor, /Bu esrarı çöz, /Sırdan seni sor.

Her can bir çeşit, /Ne dersem işit, /Kim kime eşit, /Pir'den bunu sor.

Tuzaktır zeka, /Düşersin faka, /Sanma ki şaka, /Serden teni sor.

Benliğin kürkü, /Çektiğin korku, /Araştır farkı, /Erden canı sor.

Yediğin zehir, /Gözyaşı nehir, /Batınla zahir, /Nurdan tanı sor.

Alemin cemi, /Binası himi, / Elifi mimi, /Yarden dini sor.

Selimî'ye kâr, /Sefilliği var, /Lisanında der, /Ferden beni sor.

DUVAZ İMAM

Duvaz, Düvaz imam, düvaze, imam da denilen duvazlar On İki İmam'ı öven nefeslerdir. Sefil Selimî'nin bir Düvazı şöyle:

"Bugün dünya, yarın ahret günüdür.
Ya Muhammed Ali, Ya Şah Hüseyin!
Hem evveli hem her şeyin sonudur,
Ya Muhammed Ali, Ya Şah Hüseyin!

Hasan efendimiz şehitler başı,
Zeynel Abidin'in yoktur eşi,
Muhammed Bakır'dır hayat güneşi,
Ya Muhammed Ali, Ya Şah Hüseyin!

Cafer-ı Sadıkın iman kuşağı,
Musa-yı Kâzım'dır canlar başağı,
Rıza-yı Kazim'ın cennet döşeği,
Ya Muhammed Ali, Ya Şah Hüseyin!

Taki'nin Naki'nin öğren aslını,
Hasan-ül Asker'in bildik neslini,
Görebilsem Mehdi Resul faslını,
Ya Muhammed Ali, Ya Şah Hüseyin!

Üçler beşler yıkadılar yudular,
Evliya, enbiya, kırklar yediler,
Sefil Selimî'ye âsık dediler,
Ya Muhammed Ali, Ya Şah Hüseyin!

MÜNÂCÂT

Münâcât'ın kelime anlamı, Tanrı'ya yalvarma, dua etme, yakarış demektir. Anlamına uygun olarak, Tanrı'ya yalvarma şeklinde yazılan manzumelere de tasavvuf edebiyatında "münâcât" denilir. İşte Sefil Selimî'nin bir münâcât örneği:

Tatlı canımdan geçerim, seni gördüğüm anda,
N'olur beni ret eyleme, sana vardığım anda.

Bir acayip hale girer, bedenimdeki canım,
Sarhoşlara dönerim ben, aşka erdiğim anda.

Cennet olsa yerim yurdum, hizmet etse melekler,
Cennet bana zindan olur, sensiz durduğum anda.

Canım seninle yaşasın, kalmasın bir tarafta,
Can bedeni terk eyleyip kabre girdiğim anda.

Bir isminden başka şeye inan ki dilim dönmez,
Sen gelmezsen halim harap sorgu verdiğim anda.

Bu SEFİL SELİMÎ inler her saniye dost diye,
Ancak huzur duyuyorum, kendim yorduğum anda.

Tasavvuf şiirinde, tahkiye, delil ve ispat gibi anlatım şekilleri vardır. Bunları Sefil Selimî'nin şiirlerinde bulabilirsiniz. Çok miktarda nasihat verme, öğüt usulüne başvurduğunu görebilirsiniz. Zaman zaman tahkiyeye yani hikayeleştirerek anlatma yoluna gitmiştir. Tasvir ve delil gösterme yöntemlerine başvurduğu olmuştur. Yine tasavvuf şairlerinin sıkça denedikleri, "tekrir"e yani, mısra başlarında şiire heyecan ve pekiştirme sağlamak için tekrarlara, mecaza, atasözlerine ve deyimlere başvurduğu ve kullandığı görülmektedir. Bunlar başlı başına bir inceleme ve tez konusudur. Onu, akademisyenlere bırakıyoruz.

SAZ VE HALK OZANI SEFİL SELİMÎ

Halk ozanlığının geçmişini, İslam öncesi dönemlere kadar uzatmak mümkündür. İslâm öncesinin koşuğunu, sagusunu, destanını söyleyen, düzen yaşatan kuşkusuz ki eli kopuzlu halk ozanlarıydı. Tonguzların Şaman, Moğol ve Baryatlar'ın Bo veya Bugue, Yakutların Oyun, Oğuzların Ozan dedikleri bu geleneğin temsilcileri toplumun yaşam biçimlerini düşünce ve duygularını, olaylara bakış açılarını şiirleriyle dile getirmişlerdi. **O çağların geleneği, İslam sonrası kurumadı. Ozanın adı âşık. kopuzun adı saz oldu.** Âşık edebiyatı, Anadolu'da, XVI.yy.dan sonra gelişti. Sözlü gelenekte yaşayan Halk hikâyelerinin dışında Aşık Edebiyatında nesir yoktur. Din dışı bir edebiyat olarak günümüze ulaştı. Bugün de Âşık adı verilen halk ozanları, bağlama, cura, tanbura gibi sazlarla şiirlerini ezgili ezgisiz çalıp söylemekteler.

Âşığın şairlik gücünü rüyasında pirin sunduğu "âşk badesini" içmekle ve "sevgilisinin hayalini" görmekle kazandığına inanılır. Rüya da genellikle âşık adayının karşısına bir sevgili veya saz çıkmaktadır. Rüyaların süsü ak sakallı bir derviş ve bazen bir bazen üç dolu bardaktır. Bardağın rüyada tas halinde görülmesine de sık sık rastlanır. Ozanlara rüyada sunulan tasların içindeki mayilere aşk dolusu denir.

Genel olarak, halk ozanları sözlü olarak süregelen edebiyatımızı ünlü aşıklar yanında öğrenir, onlardan mahlas alır. Aşıklığın bütün özelliklerini öğrendikten sonra sazlarıyla ilden ile, köyden köye dolaşırlardı. Sazla söz onların geçim kaynağıydı.

Âşık, bilgi, duygu ve becerisini yaptığı atışmalarda gösterir. Atışmalardaki amaç; yarışmak ve kazanmaktır. Atışmalarda en az iki âşık karşı karşıya gelir. Mecliste bulunan saygın bir kişinin ya da usta bir ozanın ayak söylemesiyle atışma başlar. Ayağa uygun dörtlük söyleyemeyen âşığın yenilgisiyle atışma sona erer.

Âşık Edebiyatının başlıca unsurlarından birisini hikâye anlatma oluşturur. Saz şairleri içerisinde geleneğe bağlı olanların çoğu âşık meclislerinde hikâye anlatırlar. Bir kısım usta saz şairleri ise, bir

yandan usta malı halk hikâyeleri anlatırken bir yandan da kendi düzdükleri hikâyeleri anlatırlar. Âşıklık geleneği Anadolu coğrafyasında bugün de canlı olarak yaşatılmaktadır.

20 ve 21 inci yüzyılda yaşamış halk ozanları arasında anılacağından kuşku bulunmayan Sefil Selimî'nin âşıklık denilen gül dikenli yola nasıl çıktığı, gönül coşkusu ile günümüze nasıl geldiğine ilişkin bilgiler hayatına ilişkin bölümlerde yer almaktadır. Tasavvuf şiirinde olduğu gibi Âşık tarzı halk şiirinin bütün türlerinde Sefil Selimî'yi bulmak mümkündür.

ÂŞIKLIK GELENEĞİ İÇERİSİNDE SEFİL SELİMÎ

Âşıklık geleneği, toplumda, geçmişte yaşandıklarından ve var olduklarından dolayı saygın tutulup, kuşaktan kuşağa iletilen kültürel kalıntılar, alışkanlıklar, bilgi, töre ve davranışlar olarak bilinmektedir. Diğer kültür değerlerinde olduğu gibi, belirli bir işlevi yerine getirmek, bir ihtiyacı karşılamak üzere geleneksel kültürün yarattığı değeridir.

Örneğin, Halk şiirinde aşıkların şiirlerini dörtlük düzenine göre söylemesi gelenektendir. Yine dörtlük düzeninde hece ölçüsünü ve bu ölçünün yedili, sekizli, onbirli olanlarını kullanmaları geleneğin belirgin örneklerindendir.

Bu açıdan bakıldığında Sefil Selimî geleneğin eksiksiz yaşatıcısıdır. Ama gelenek yalnız bu değildir. Âşıklık geleneğinde neler var ve bunların içinde Sefil Selimî'nin yerine şöyle bakabiliriz:

Âşıklık geleneklerini şu şekilde sıralamak mümkündür:

1. Mahlas alma.
2. Rüya sonrası aşık olma. (Bade içme)
3. Usta - Çırak
4. Atışma - karşılaşma
5. Leb - değmez (dudak değmez)
6. Askı (muamma)
7. Dedim - dedi tarzı söyleyiş.
8. Tarih bildirme.
9. Nazire söyleme.
10. Saz çalma.

Mahlas Alma: Mahlas, şairlerin yazdıkları şiirlerde asıl adlarının yerine kullandıkları takma ada denir. Şarkışlalı Ahmet Günbulut'un

mahlası Sefil Selimî'dir. Mahlasını, ustasında, pîr ya da mürşit bildiği Çoban Mehmet'ten almıştır. Ayrıntısı hayatı ile ilgili bölümdedir.

Bade içme: Rüya motifi Türk Halk Edebiyatında sıkça karşımıza çıkan bir motiftir. Genellikle halk hikayelerinde yer alan bu motif bazı aşıkların hayat hikayeleri içinde de görülmektedir. Benzer bir olayı Sefil Selimî'den naklen İbrahim Aslanoğlu Yalınkat adlı kitapta anlatmışsa da , o badeli âşık değil, icazetli âşıktır.

Çıraklık: Gelenek gereği icracılık ve aşığın şairlikteki ustalığı için üstat denilen bir aşığın yanında ders almaları gerekmektedir. Genç aşığın ustasının yanında çok büyük bir sabır göstermesi gerekmektedir. Sefil Selimî bu sabrı göstermiştir. Önce ustasında bir kişilik sonra iki kişilik, üç kişilik âşık olduğu karnesini aldıktan sonra "Türkiye'nin aşığı" mertebesine ulaşmıştır. Kalabalık bir davetli topluluğu önünde ustasının hayır duasını alarak tek başına halk önüne çıkma iznine kavuşmuştur.

Atışma: Yukarıda da belirtildiği üzere, âşıklar dinleyenler karşısında, birbirleriyle deyişir, söyleşir, atışır. Bu gelenektendir. Âşıkların rakibine üstün gelmek için soru cevaplı tarzı seçebilir, onu mat etmenin yollarını arar. Doğaçlama, gelenekteki adıyla irticalen, karşılıklı olarak belirli bir kural çerçevesinde söyleşmelerine "atışma" denir. Atışma, en az iki aşığın dinleyici huzurunda karşı karşıya gelerek birbirlerini sazda ve sözde belli kurallar çerçevesinde denenmeleri esasına dayanır. İşte Sefil Selimî, bu geleneği ustaca yaşatan halk ozanlarından biridir. Bu dalda sayısız ödüller almıştır.[41]

13 Mayıs 1994 günü, Sivas'ta yapılan Halk Aşıkları Şöleni'nde, değerli bilim adamı Doğan Kaya, atışmaları için Aşık Şeref Taşlıova[42] ile Sefil Selimî'ye çift kafiyeli bir ayak[43] verilmiş ve iki

---

41. Aşık Sefil Selimî ile Erdem Can'ın atışmalarından örnekleri Erciyes Dergisi'nin Eylül 1994 tarihli 201'inci sayısında Emel Açıkgöz ve Meliha Aktepe'ye ait yazılarda okumak mümkündür.

42. Günümüz halk şairlerinden olan ve halk ozanlığı geleneğini yaşatan Şeref Taşlıova, 1938 yılında Çıldır'ın Gülyüzü köyünde doğdu. Halk ozanlığı yanında, halk edebiyatımızın ve folklorumuzun diğer alanlarında da incelemeleri, derlemeleri, makaleleri ile Türk kültürüne hizmetlerini sürdürmektedir.

43. Halk şiirinde kafiye veya uyağı belirleyen, dize veya dizenin son bölümü.

ozan, bu ayak üzerine aşağıdaki atışmayı yapmışlardır:[44] Örnek teşkil etmesi için Feryadi ile yaptığı bir atışmayı da arkasından sunuyoruz:

ŞEREF TAŞLIOVA:
Gadasın aldığım dert ortağımdır,
Teller seda verir, sazdan ses gelir
Yaradan'ım konuşmayı vermiştir,
Diller seda verir, sözden ses gelir.

SEFİL SELİMÎ:
Ben aşığım gece gündüz ağlarım,
Kıllar seda verir, gözden ses gelir.
Yaradan Mevlâ'ya gönül bağlarım,
Kullar seda verir, bizden ses gelir.

ŞEREF TAŞLIOVA:
Şöyle bir gözünü dönder bu çağa,
Balta vurulur mu yeşil yaprağa,
Sıcak suyu döker isem ocağa
Küller seda verir, közden ses gelir.

SEFİL SELİMÎ:
Külü elemedim, köze değmedim,
Erkana giderken boza değmedim,
Sizi sevdim dostlar size değmedim,
Eller seda verir, sizden ses gelir.

ŞEREF TAŞLIOVA:
Şeref der aşıklar kendi halinde,
Bugün burda, yarın gurbet elinde,
Gezdim eski çağda, devler yolunda,
Ziller seda verir, izden ses gelir.

---

44. Doç. Dr. Doğan Kaya, Çobanın Can Pınarı 1996-Sivas.

SEFİL SELİMÎ:
Yollar yokladım menzile vardım,
Sefil Selimî'ye Huda'dan yardım,
Her mevsim içinde yaramı sardım,
Yıllar seda verir, yazdan ses gelir.

Bir başka örnek:

FERYADİ:[45]
Şimdi sıra sende sayın Selimî,
Birden bire gitmek için ne lazım?
Eğer okuduysan ledün ilmini,
Sırdan sıra gitmek için ne lazım?

SELİMÎ:
Çok iyi söz ettin Feryadi Baba,
Bir Mevlâ'yı bulmak için pir lâzım.
Her aşık girmez sır denen bâba,
Hak yoluna baş verecek er lâzım.

FERYADÎ:
Bade mi içtin sen, ders mi aldın sen?
Diri veya ölü kimi buldun sen?
Maşukan var mıdır âşık oldun sen?
Yârden yâre gitmek için ne lâzım?

SELİMÎ:
İzinim var desturum var aşkım var,
Sevdiğim hiç ölmez en vefakâr yâr,
Mecazda kalmadım buldum kutsal kâr,
Âşıkım diyene böyle kâr lâzım.

---

45. Mustafa Feryadî Çağıran, 1914 yılında Ulaş'ın Baharözü köyünde doğdu. Ömrü fakirlik içinde geçti. Son yıllarda iki gözünü de kaybetti. Şiirleri değerli araştırmacı yazar öğretmen Kutlu Özen tarafından "Güldane" adıyla Sivas'ta kitaplaştırıldı.

FERYADÎ:
Dil bağın çözülmüş gözün açılmış,
Kudret kilidiyle özün açılmış,
Mana kitabından cüzün açılmış,
Turdan tura gitmek için ne lazım?

SELİMÎ:
İltifatın çok hoş ey iki gözüm,
Huda'ya teslimdir tertemiz özüm,
İman deryasında bir damla cüzüm,
Turdan tura otuz cüzden fer lâzım.

FERYADÎ:
Dinleyin Cömaat affetsin beni,
İmtihan etmedim âşığım seni,
Kur'an kitabımız, din İslâm dini,
Nurdan nura gitmek için ne lâzım?

SELİMÎ:
Sohbet meclisinde inceyiz ince,
Halka hizmet gerek hem de ilk önce,
Dediğiniz doğru kabuldür bence,
Muhammet nuruna laik ser lâzım.

FERYADÎ:
Ehl-i dil olanlar ehl-i dil arar,
Âşık Feryadî'ye ne kâr ne zarar,
Bugünlük bu kadar eyledik karar,
Vardan vara gitmek için ne lâzım?

SELİMÎ:
Bir noktadan her noktaya yol gider,
Bu Sefil Selimî tatlı söz eder.
Gaflette kalırsam o bana keder,
Vara kavuşmaya ahu zar lâzım.
(1995)

Leb-Değmez: Aşıkların ustalıklarını sergilemek için bir nevi söz hüneri olarak başvurdukları bir biçimdir. İçinde (B, P, M, V, F) dudak ve diş-dudak sesleri bulunmadan söylenilen şiir demektir. Halk ozanları geleneği içerisinde yer alan yarışma türlerinden birisi de "leb değmez"dir. Dudak değmez anlamındadır. Kural olarak şiirin veya atışmanın içerisinde "b, p, m, f, v" harflerinin birisinin bulunmaması gerekir. "b, p, m" sessiz harfleri iki dudağın birbirine değmesi ile çıktığı için, kesinlikle şiir içinde bulunmaması gerekir. Ancak, "f" ve "v" sessiz harfleri dudakla dişin birbirine değmesi ile çıktığı için, az da olsa "dudak değmez" türü şiirlerde bulunabilir ama en güzeli bu sessiz harflerden hiç birinin bulunmamasıdır.

Halk ozanları "dudak değmez" yarışmasına ya da gösterisine çıktıkları zaman, dudaklarının arasına iğne koyarlar. Anılan sessiz harflerden birisinin kullanılması halinde iğne dudağına batar, izleyenler bunu anlarlar.

Dudak değmez şiirlerinde bazı ozanlar, mahlaslarını değiştirmek zorunda kalırlar.

Eğer, sözü edilen harflerin birisi ozanın mahlasında bulunuyorsa, başka bir mahlas kullanmak zorundadır. Sefil Selimî'de "f" ve "m" harfi bulunduğu için, bu tür şiirlerde ve yarışmalarda çoğunlukla "Şarkışlalı Aşık" mahlasını kullanmıştır. Bazı dudak değmezlerde de mahlasının "s" harfleriyle başlaması nedeniyle "se'den se'ye", "iki se", " se ve se" diye tapşırmıştır.

Günümüz halk ozanları içerisinde, en rahat "dudak değmez" türü şiir söyleyenler arasında Sefil Selimî anılmaktadır.

İşte bir Sefil Selimî leb değmezi:

KORKU

Heyecanla telaş sarsar insanı
Aşikâr gözükür yüzdeki korku.
Şaşırtır, titretir, dili lisanı;
Dinleyeni üzer sözdeki korku.

İhtirasa düşen, kinle yananlar,
Kendisini elden üstün sananlar,
Dedikodu suyu ile yunanlar,
Sizi sizden çalar, bizdeki korku.

Er kişiyi er kişiden ayıran,
Şahsi çıkarlardır ezen kayıran
Suçlu sayılırsa duyan duyuran
Doğrunun şahidi özdeki korku.

Haşereyle has şahısın arası,
Neyile ölçülür ağı karası
Çok derin yaradır gönül yarası,
Anlayana söyler gözdeki korku.

Şarkışlalı Aşık dedi ne dedi?
İkisi de gizli yarinin adı
Aynı gözle görse yareni yadı.
Yanar küle döner hazdaki korku.

Sivas'ın kültür hayatına hizmetleri bulunan, yazar, araştırmacı Alparslan Ayral, yukarıdaki şiirle ilgili şunları yazıyor:

" 'Leb değmez' alanında da halk ozanları arasında ayrı bir yeri var Aşık Selimî'nin. Hele korku üzerine söylediği beş dörtlüğü var ki, hem şekil, hem içerik bakımından mükemmel bir şiir.

6+5'lik duraklarla yazılmış şiiri okuduğunuzda dudaklarınız birbirine değmiyor. Her ozanın beceremediği bu söyleyiş şekli Aşık Selimî için hiç de zor değil. Çünkü o sazı eline aldığında sözcükler derin anlamlar kazanarak adeta kendiliğinden şiirleşiyor.

Şairimiz şiirine tema olarak seçtiği 'korku' kavramını dörtlükler boyunca bir psikolog gibi incelemiştir.

İlk dörtlükte insana nasıl heyecan duyurduğunu, şaşırttığını ne söyleyeceğini bilmez hale getirdiğini ve telaşa düşürdüğünü özlü bir şekilde vermiştir. Aynı dörtlüğün son dizesinde ise söze yerleştirilen korkuların fiziki baskılara dayalı korkulardan daha acı ve sürekli olacağın verilmiştir.

İkinci dörtlüğün son dizesindeki 'korku' sözcüğü sevgi, saygı, hoşgörü gibi yüce duyguların dışına çıkan insanların ruhsal tepkilerini veriyor.

Üçüncü kıtada korku yanlış işler yapmaktan çekinen devamlı iç muhasebe geçiren insanların ruh yapısı yansıtılmıştır.

Ozanın korku kavramını sanatkarane bir şekilde şiirin bütün dörtlüklerinde değişik boyutlar kazandırarak işlediğini görüyoruz. ...."

Kitabımızın şiirler bölümünde onlarca dudak değmez örneğini bulabilirsiniz. Kolaylık olsun diye bu şiirlerin başlıklarının yanıda parantez içerisinde (leb değmez) ibaresi konulmuştur. Bu nedenle buraya yalnız bir örnek almakla yetiniyoruz:

DEĞİLDİR

Dikkat et araştır gözlerini aç.
Sanat her yiğidin kârı değildir.
Eser yazarının serindeki taç
Altındandır, soğan zarı değildir.

Oku cehaleti kökünden kazı,
Hazinedir sakla sen şu ikazı,
Tahsil görenlerin en güzel kozu;
Okul teri, uyku teri değildir.

Adın söylenilsin, duyan şad olsun
Senden torununa hatıra kalsın.
Adetler töreler lisana gelsin,
Gelenek yüz akı, kiri değildir.

Has ağaç ürüne tad yükler daldan,
Hasadın suyunu arka tut gölden,
Arılar tatlıyı süzüyor gülden;
Sinek çoktur halis arı değildir.

Örnekleri iyi geçir elekten,
Zihin zehirlenir gözden kulaktan,
Çalışan kârlıdır kuru dilekten
Yatanlar ölüdür diri değildir.

Şartı esas kılan hukuktur haktır.
Hürriyet yasadır, sihirli oktur.
Şarkışlalı aşık nizahta yoktur,
Çekince yırtılan deri değildir.

Muamma (askı): Askı ya da muamma, halk şiirinde bir kimsenin ya da varlığın adını gizleyen şiir demektir. Günümüzde pek bilinmese ve uygulanmasa da, geleneksel halk ozanlığında, muamma, önemlidir. Çünkü, ozanlar tarafından muamma düzenlemek ya da bir muammayı çözmek bilgi, zeka ve yetenek gerektirir. Aşık kahvehanelerinin yaygın olduğu zamanlarda muammanın uygulanışını şu şekildeydi:

Kahvelerde muamma teşhir edildiği gecelerde; sigara ve nargile içilmez, kimse sesli konuşmaz, herkes intizam içinde oturur. Halk şairi tarafından hazırlanmış muamma büyük ve uzaktan okunabilecek bir yazı ile kağıda yazılır ve tahtaya yapıştırılır. Tahtaya bir milimetre kalınlığında bal mumu sürülür. Aşıklar nöbetle kahveye gelenlere işine ve halk arasındaki derecesine göre ağırlamalar söylerler. Ağırlanan kişi de ağırlığına göre muammanın etrafındaki bal mumu sürülmüş tahtaya para yapıştırır. Muammayı kim bilirse, paraları alır ve muammayı tertipleyen ozana da bir pay çıkarırdı. Eğer muamma birkaç gece kahve duvarında asılı kalır, kimse tarafından da çözülmemiş olursa sahibi olan ozan, bunun ne olduğunu söyler ve bütün paraları alırdı.

Sefil Selimî de muamma çözmede usta bir halk ozanıdır. Şiirlerinin bir çoğu muamma özelliği taşır. Sorunun yanıtının zaman zaman muhatabına yani okuyucuya, dinleyiciye bırakıldığı olmuştur. İşte bunlardan bir şiir ve bu şiirde sorulanın yanıtını bulmayı okuyucularımıza bırakıyoruz.

Anlattığım terlik değil fes değil.
Başlarda yeri var görür görülmez.
Sesi kuvvetlidir ama ses değil,
Döşlerde biri var sarar sarılmaz.

Her tarafı süsler fakat süs sanma,
Hissiyatta yaşar, onu his sanma.
Konuşursun duyâr, susar küs sanma;
Hoşlarda seri var, erer erilmez.

Cisimlerin aslı kıvların kıvı,
Katılardan katı, sıvılardan sıvı,
Hayat dediğimiz kavramın evi
Yaşlarda sırrı var yorar yorulmaz.

Tırnakla didikle bu bohçayı çöz,
Dilinde kelime, dudağında söz,
İptidai âlem, fevkindeki göz,
Kaşlarda feri var, varır varılmaz.

Güzellerden güzel, iyiden iyi,
Sultanlardan sultan beylerin beyi,
Sınır yok, hudut yok tarifsiz huyu,
Kışlarda karı var ırar ırılmaz.

Yazanlarda yazı, mevsimlerde yaz,
Sevip sevilende eda, tavır naz,
Mantık ötesinde en mübarek haz,
Peşlerde nuru var, serer serilmez.

Ey **Sefil Selimî** asla ben deme,
Mansur olsan dahi o der sen deme.
Arşa kürse hakim, tende kan deme;
Düşlerde Tur'u var derer derilmez.

Dedim – Dedi: Halk şiirin geleneği içerisinde yaygın olarak kullanılan bir biçim de "dedim dedi" lerdir. Koşma ve semailerdeki aşık ve sevgilinin (dedim-dedi söylemine bağlı) karşılıklı konuşmalarıdır. Sefil Selimî'de bu biçim şiirler fazla değil. Aşağıdaki şiiri örnek gösterebiliriz:

Kara kaş altında kara göz nemli, .
Kirpikler ıslanmış ah eylemekten.
Bilemedim neden bu kadar gamlı,
Çekinir derdini dost söylemekten.

Zavallıyım dedim, karışmam dedi.
Düşme üzerime barışmam dedi.
Yıktın şu gönlümü erişmem dedi.
Alamam kendimi ben uylamaktan.46

Yüzündeki mana büktü belimi.
Yâri almış meğer derdin zalımı,
Kuruttu ağzımda dönen dilimi,
Çürüttü o beni oyalamaktan.

Sordum derdin nedir? Söylemez susar.
Aramızda sankı soğuk yel eser,
Nazlı yâr naz edip suratın asar,
Sefil Selimî'ye dert peylemekten.

Tarih Bildirme: Âşık, kıtlık, yangın, sel felaketleri, salgın hastalık, önemli savaşlar vb. toplumu yakından ilgilendiren sosyal hayatla ilgili olaylarla kendi doğum tarihini şiirlerinde tarihi birer belge olmasını istemiş ve genellikle ilk yada son dörtlükte bazen de

---

46. Uylamak: bezdirircisine ısrar etmek

ara yerde tarih belirtmiştir. Sefil Selimî'nin sözü edildiği gibi şiirleri var. Erzincan şiirini Aşık Veysel'in öldüğünü duyduğu anda yazdığı şiiri örnek gösterebiliriz. Ancak kendi hayatına ilişkin şiirlerin dışında; diğerlerinde tarih düşürme belirtisi bulamıyoruz.

Nazire Söyleme: Nazire, bir şairin şiirini diğer bir şair tarafından aynı uyak ve ölçüde benzer bir biçimde yazma demektir. Sefil Selimî'nin şiirleri arasında Âşık Mahzunî Şerif'e benzek olarak söylediği şiiri örnek gösterebiliriz:

Sizin ilde duman, bizim ilde is,
İs içinde kalmış oy bizim eller,
Ovasında matem, dağlarında sis,
Sis içinde kalmış oy bizim eller,
Oturup anlatsam avanak derler.

Bizim ilin yiğitleri gurbette,
Düğün yok, cirit yok, keder var yurtta.
Küheylan kişnemez suvari dertte.
Yas içinde kalmış oy bizim eller,
Oturup anlatsam avanak derler.

Gel de bizim elde geçirek ömür,
Omuzumdan aşar batak ve çamur,
Taş devrinden beri görmemiş tamir,
Pis içinde kalmış oy bizim eller,
Oturup anlatsam avanak derler.

Sefil Selimî'nin ekmeği aşı,
İnsanın mihengi, insanın işi,
Yapmaya yapmaya fikir savaşı
Pas içinde kalmış oy bizim eller,
Oturup anlatsam avanak derler.

Saz Çalma: Saz, âşık için ilhamı kamçılayan bir alet olup aşıklık geleneğinin en önemli unsurlarından biridir. Bu bilince kavuşan Sefil Selimî, geleneğin bu gereğini yerine getirmek için, bir anlamda kırkından sonra saz çalmaya başlamıştır. Çünkü pîri, "Âşığın sazı, Mevlâ'da gözü olmalı" demiştir. Mehmet Tek, Nuh Erdoğmuş ve Nihat Soysal gibi sazı bilenlerden ders almıştır. Konunu ayrıntısı türkülerle ilgili bölümdedir.

HALK ŞİİRİ TÜRLERİ İÇERİSİNDE SEFİL SELİMÎ'NİN YERİ:

Türlerin içerisindeki temaları ayrı tutacak olursak, halk şiirinin hece kalıpları içinde söylenen türlerini şöyle sıralayabiliriz:

KOŞMA: Türk halk şiirinin en yaygın türüdür. Hece ölçüsünün 6+5=11 ya da 4+4+3=11'li kalıbı kullanılır. Konuları bakımından koşmanın kişi ve doğa güzelliğini övenine "güzelleme", yiğitlik konusunu işleyenine "koçaklama", bir kişi ya da toplumun kötü yönlerini eleştirenlere "taşlama", yasla ilgili olanlarına "ağıt" adı verilmektedir. Sefil Selimî' in şiirleri arasında bu tür örnekleri daha sonra vereceğiz.

SEMAİ: Halk şiirinde hecenin sekizli ölçüsü ile koşma biçiminde tertip edilip özel bir ezgi ile söylenen şiirlere denir. Genellikle en az üç, en fazla beş dörtlükten oluşur. Çoğunlukla; doğa, güzellik ve ayrılık temalarını işler. Sefil Selimî'nin semai türü şiirleri bulunmaktadır. Kitabımızın 8 heceli şiirleri için ayırdığımız bölümünde bu türün örnekleri bulunmaktadır.

VARSAĞI: Güney Anadolu'da "Varsak" boyu halkınca özel bir ezgi ile söylenen nazım türlerinden biridir. Dörtlük sayısı üç ile beş arasında değişmektedir. Varsağı, biçimce semaiye benzemekte olup semai gibi hece ölçüsünün sekizli kalıbıyla söylenmektedir. Aralarındaki fark söyleyiş biçimlerinde ve ezgilerindedir. Sefil Selimî'nin varsağı sayılabilecek kayda değer şiiri veya ezgisi yoktur.

DESTAN: Aşıkların sevgilerini, kahramanlık olaylarını, günlük olaylarla ilgili kimi durumları ve bazı acıklı olayları anlattıkları biçim olarak halk edebiyatı nazım türlerinden koşmaya benzeyen, koşmadan dörtlük sayısı, konu, anlatım ve ezgi yönünden ayrılan halk şiiri türüdür. Sefil Selimî'nin başlı başına bir kitap olacak

destanları vardır. Atatürk'ün 100 üncü doğum yılı için yazdığı 360 kıtalık destanından Doğan Kaya'nın kitabında yayınladığı 100 kıtalık Na'at-ı Şerif'e varıncaya kadar onlarca destanı bulunmaktadır. Çanakkale, Millî Egemenlik, Sevgi, Hoşgörü, Barış, Tasarruf, Kitap akla gelen her konuda destanlar yazmış, yarışmalara girmiş ve ödüller kazanmıştır.

KONULARINA GÖRE KOŞMALARI:

Güzellemeler: Sefil Selimî'nin güzellemelerini, fizikî olarak karşı cinse yazdığı güzellemeler ve doğa için söylediği güzellemeler, övgüler olarak ikiye ayırabiliriz.

Birinci bölümde güzele ve güzelliğe karşı duyulan insani aşk anlatılır, canan yüceltilir: Kitabımızda yer aldığı için birkaç kıtası ile şu şiiri örnek verebiliriz:

"Baldan leziz lafın batmaz,
Sen uyursan şafak atmaz,
Nutkum durur, dilim tutmaz,
Leylâ nedir ki yanında!

Gücüm artar, ilmim artar,
Aşk ver gafletimden kurtar,
Saç telin bin Leyla tartar,
Leylâ nedir ki yanında!

Dara düştüm, zora düştüm,
Adını söylerken coştum,
Seninle ben beni aştım,
Leylâ nedir ki yanında!

Rüzgâr yalamasın seni,
Ecel alamasın seni,
Zaman silemesin seni,
Leylâ nedir ki yanında!

Kerem,Yunus, Mansur gelmiş,
Hepsi pek fazla ün almış,
Selimî, bir güzel bulmuş,
Leylâ nedir ki yanında!

Sefil Selimî, doğayla ilgili güzellemelerinde, bir ressam gibidir. Boya ve fırça yerine kelimeleri kullanır.

Cansız varlıklar, hayale sığmayan güzelliklerle dolu olan doğa canlanır.

"Çıtkana, karamuk, yaban çileği,
Kuşburnunun bayrak renkli yeleği,
Alıcın çörtüğün aşı dileği,
Hamlıktan haslığa doğru yön verir."

Bir şiirinde memleketinin yaylalarını anlatır. Buram buram, elvan çiçek kokusunu şiirin bütünlüğü içinde duyar ve görür gibi olursunuz:

"Körpe otla kuzuları beslersin,
Bağrına ağalı kardan yaslarsın,
Türlü çiçek ile yamaç süslersin,
Köylere uzanır yolların yaylam.

Çimen oluklardan suların akar,
Kara taş altından yemişen çıkar,
Gece ayışığı özümü yıkar,
Öter höt hötlerle dillerin yaylam.

Kardan saçın belik belik başına,
Sular dolar yalakların taşına,
Madımak karışır pilav aşına,
Uzanır boynuma kolların yaylam"

Halk şiirindeki güzellemelere temel olan bu iki unsurun dışında, Sefil Selimî şiirlerinde bir başka güzellikten söz eder ki bu çalışmanın, sevginin, hoşgörünün güzelliğidir.

Ekin yeleplenir tırpan önünde,
Desteler yapılır çatal teninde,
Tırmıklar çekilir başak önünde,
Tarlada işimiz pek hoş oluyor.

Kimimiz amcayız, kimimiz dayı,
Yığınlar yığarız, gölgesi koyu,
Çam bardakta soğur ged yayla suyu,
Tarlada aşımız pek hoş oluyor.

Kağnıya sapları anadut atar,
Kimisi terlemiş uykuya yatar,
Dizilir yollara er gelen katar,
Tarlada düşümüz pek hoş oluyor.

Kağnıya koşarız çıtak öküzü,
Çalışır köylünün gelini kızı,
Ayranı doldurur rüzgârın tozu,
Tarlada kanışımız pek hoş oluyor.

Koçaklama: Koçaklama, yiğitleme demektir. Kahramanlık duygularını anlatan, kavgalarla savaşları tasvir eden manzumelere denir. Coşkulu bir söyleyişi olur. Orta Asya'dan gelen bir gelenektir. Günümüzde de eğitici gücünü kaybetmemiştir. Sefil Selimî'nin yüzlerce kıtalık destanlarının çoğu birer kocaklamadır. Bakınız Sivassporu nasıl koçaklıyor?

"Türk bayrağı gibi formamız vardır
Sivasspor derler takımımıza
Göksünde üç yıldız armamız vardır,
Sivasspor derler takımımıza.

Türk yurdunda doğduk dağlar deleriz.
Sahalarda her kulübü eleriz,
Fileleri bölük bölük böleriz,
Sivasspor derler takımımıza."

Bir başka şiirinde hem birlik beraberliğe davet ederken, hem de milletini koçaklıyor:

Katkısız saftan saf özbeöz Türküz
Ebe ecdadımız, soyumuz birdir.
Irkların aslıyız, tertemiz ırkız,
Örf ve adetimiz huyumuz birdir.

İpti[47] biz yoğurduk mantık zekayı,
Kendimize âşık ettik bekayı,
Ölçümüzde bulduk derin yukayı,
Kaynağımız gümrah, suyumuz birdir.

---

47. İpti: iptida, ilk önce

Ata yadigarı, ata mirası,
Gücümüzü saklar mertlik yârası,
Ananesi, geleneği töresi
Şehrimiz, kazamız, köyümüz birdir."

Taşlama: Bir kimsenin kusurlarını, gülünç taraflarını alaylı bir dille ortaya koyan şiirdir.Divan şiirlerinin hicviyelerine karşılık halk şairleri, şahıslara karşı duydukları nefret ve kinleri, yermek istedikleri kimseleri taşlamalarının okuna hedef tutmuşlardır. Aşık edebiyatımızda zengin bir taşlama geleneği vardır. Sefil Selimî'nin bu yönü kuvvetlidir. Ev halkını şöyle taşlıyor:

Emmim yemez içmez, mala ot vermez;
Ahır güpürdetir sus da seyir et.
Halamın ineği kısır süt vermez,
Kirpik kipirtedir sus da seyir et.

Dayım ava gider vurur zurbayı,
Tıka basa doldurur torbayı,
Kaşıklar, yudumlar ayran çorbayı,
Dudak şapırdatır sus da seyir et.

İş görmeyip yatar iki oğlan kız,
Biri yatağına etmiyor mu bız,
Ne söylersin söyle ona gelir vız,
Parmak kıpırdatır sus da seyir et.

Avrat vurdum duymaz neme gerek der,
On günlük lavaşı bir lokmada yer,
Öğlen sonu kalkar, demez mi ki er,
Ayak tapırdatır sus da seyir et.

"Gülme, bir uyarma ve yola getirmedir. Halk şairleri canlarını sıkan adamları, olayları gülerek iğnelemiş; aldırış etmeyenleri de ustura gibi keskin nüktelerle kanatmış; daha sonra da mizahın en zehirli oku sayılan yergilerle yerden yere vurmuştur" diyor Eflatun Cem Güney.[48]

Sefil Selimî'nin zehirli oklarından mebuslar paylarını alıyorlar:

48. Folklor ve Edebiyat Devlet Kitapları 1971-İst. Syf. 266

"Masrafları kısmak şart diyorsanız,
Yüz mebus yeterli yıldık be yahu!
Neler zararlıdır bizden sorarsanız,
Vekiller yüzünden solduk be yahu!

Onca araç, gereç, hanım sekreter,
Bu halkı uyutur koklatır eter,
Partiler bölücü, toplumu üter,
Şuna buna alet olduk be yahu!

Kim kime dum duma derler ya hani,
Altta vatandaşın çıkıyor canı,
Meclisin ağası netsin vatanı,
Siyasi oyuna geldik be yahu!

Denedik; sabrettik hepsi fos çıktı,
Yeter bu ahali sizlerden bıktı,
Sefil Selimî'niz eridi aktı,
Kefen bulamadık öldük be yahu!"

Sefil Selimî, yalnız kendi canını sıkan olayları değil, benzer durumda olanlara da dokunan bozuk düzeni, rüşveti, israfı, dönekliği, namertliği ağır dille yermiştir. Bundan aydınlar da nasiplenmiştir:

"Aydınım diyorsan ışıt dört yanı,
Karanlık kalmasın şu yer yüzünde.
Yaşayan canlılar atsın isyanı;
Güneş doğsun, batsın, her bir sözünde

İlim sahibiysen herkesi süsle,
Gerçek alimsen enginlik besle,
Bütün canlıları birliğe sesle,
Ayyıldız parlasın nurlu yüzünde.

İkiliği yok et, insan ayırma,
Kötülüğü öldür cehli kayırma,
Nefisi benliği kibri doyurma,
Sevgiye saygıya yer ver özünde.

Olgun kimselere yakışan yapı,
Cennete açılan ilahi kapı,
Sefil Selimî'ye aşkıdır tapu,
Dost diye inleyen yâr var sazında."

Ağıtlamalar: Ağıt, felaket üstüne söylenmiş şiirlerdir. Eskiden türklerde yuğ denilmekteydi. Ölenin iyilikilerini, ölümünden duyulan acıları sayıp dökmek üzere, ölü çıkan evlerde matem toplantılarında okunur ağlanılırdı.

Yalnız kişi ölümleri değil, yangınlarda, sellerde, depremlerde, savaşlara, benzeri afetlerde söylenen acı dolu şiirler de ağıtların kadrosuna girmektedir.

"Bayrağım sallanmaz gökler elemli,
Ay yıldız karalı güneşte yas var.
Bahçeler güllenmez, dağlar kederli,
Gönüller yâralı gözlerde sis var."

Sefil Selimî böyle başlıyor bir "On Kasım" şiirine ve Yüce Atası'nın ardından ağlıyor. Özal ölümü üzerine söylediği ağıt, 24 Nisan 1993 tarihli Hürdoğan gazetesinde yayınlanmıştı. **"Türkiyemiz aziz bir zat yitirdi / Heyhat yittin Özal millet sağ olsun / Vatan aşkı seni yedi bitirdi, / Eyvah bittin Özal Millet sağ olsun"** kıtası ile başlayan bu ağıt, **"Ey Sefil Selimî gel söyle niçin / Kendin yap kendin sat serbestçe geçin / Şahsın için değil Türk halkı için / Yandın tüttün Ozal millet sağolsun"** dizeleri ile sona eriyordu Ağıtın tamamı yirmidört kıtaydı.

İşte bir başka ağıt örneği:

Şerife Boranı Rahmi Boranı,
Çok zamansız yıktı evlât acısı.
Başına dar etti koca cihanı,
Pek amansız yıktı evlât acısı.
Biçare babası af çeker ağlar,
Anası ah eder dayanamaz dağlar...

Bir tek umutları kefene girdi,
Ekrem Bey dünyada sefa mı sürdü?
Hiç kimse çekmesin böylesi derdi,
Bellerini büktü evlât acısı.

Bir bağda bir çiçek solarsa eğer,
Ne hayat belirir ne güneş doğar...

Bir köşede yapayalnız kaldılar,
Ocakları battı harap oldular.
Ey Sefil Selimî çile buldular,
Dişlerini söktü evlât acısı.
Yirmidört senelik bir ömür bitti,
Eşini dostunu hekimlik etti...

Nasihatlar: Nasihatlar, ata sözleriyle ve deyimlerle düzenlenmiş didaktik "öğretici" halk şiirleridir.

Sefil Selimî'nin şiirlerinde anlatım tekniği olarak göza çarpan özelliklerin başında deyimleri ve atasözlerini bol bol kullanmasıdır. Böylece halk diliyle şiir söylemiş olmakta, halkla bütünleşmektedir...

Bir şiirinde bakınız atasözlerini nasıl yerinde kullanıyor:

"Hesap bilmez kasap elinde masat,
Tarla ekilmedin verir mi hasat,
Yapılmamış hesap tahmini vasat,
Hangi zaman doğrusuna rastlanmış.

Ucuz et yahnisi mideye zarar,
Ciğere pis demek kediye yârar.
Yağ gömüp kokutma ayılar arar,
Ayı suçu böyle böyle üstlenmiş."

İki kıtasını aldığımız bu şiirde, atasözleri ve deyimlerin yardımıyla çalışmanın güzelliğini ve yararlarını anlatıyor:

"Çok çalışan bir menzile ulaşır,
Çalışmayan engellere dolaşır,
Kötü kişi, kötü işe bulaşır,
"Vay yandım"a düşer, düşme vay deme.

Dostun acı lâfı dosta kâr gelir
Güç görünür çiğ kimseye zor gelir,
Ham adamdan gömlek yırtan ter gelir,
Ham yanını oldur o bir huy deme. "

Yine kullandığı atasözleri ve deyimlere şu örneği de gösterebiliriz:

"Elden gelen öğün olmaz
Mazlum ahı yerde kalmaz
Dibi delik desti dolmaz
Diyenler ne güzel demiş.

Aşa yanaş döğüşten kaç
Kürk giyinip üst başa geç,
Gözünü yum, avucunu aç;
Diyenler ne güzel demiş.

Kel başlara şimşir tarak
Allah yakın yolu ırak,
İnsanoğlu nefse çırak;
Diyenler ne güzel demiş."

SEFİL SELİMÎ VE MANİLER

Maniler, folklor edebiyatımızın en eski dalı ve nazım şekilleri içerisinde de en küçük parça, dört dizeli şiirlerdir. Hecenin yedili kalıbıyla ölçülü, birinci, ikinci ve dördüncü dizeler kendi aralarında kafiyeli, üçüncü dizeler serbesttir. Maniler bir gelenek içerisinde, anonim ve irticali olarak, herfene, arifane, kızlar içi, müderris günü benzeri toplantılarla sınırlı kalmayıp, hemen her ortamda söylenilir, mektuplarda yer bulur. Mani söylemeyi bir yarışma olarak da değerlendirebilirsiniz.

Türk halkı, mani biçiminde türküler, bilmeceler yarattıkları gibi, kimi zaman halk şairlerimiz de maniler yazmış söylemişlerdir. Bunlara, sahibi belli olduğu için folklor edebiyatı ürünleri diyemeyiz. Ama, yazma maniler adını vermekte bir sakınca yoktur. Sefil Selimî'de zaman zaman maniler söylemiş, yazmıştır. Aşağıdaki manileri, örnek verebiliriz:

Dertli dertli gezerim,
Dert bohçası çözerim.
Felek elime geçse,
Derisini yüzerim.

Ölüden farksız sağlar,
Sus der çenemi bağlar.
Beni ağlıyor sanman,
Bedenimde dert ağlar.

Her ağaçta gül olmaz,
Her arıda bal olmaz,
Fakiri sözle kandır,
Vur ağzında dil olmaz.

Lağım atarım taşa,
Sökmedi gitti boşa,
Otuzbeş yıl emeğim,
Bir yol çıkmadı başa.

Sefil Selimî'ye kâr,
Yürekten ettiği zar,
Hak'tan bir hisse aldım,
Binlerce çekemez var.

SEFİL SELİMÎ'NİN TÜRKÜLERİ

Türküler, sosyal hayatta, başa gelen olayları, aşkı, özlemi, kahramanlığı, doğa güzelliğini ölümü ve diğer oluşumları anlatan ezgisi olan halk şiirleridir. Türküler, dilden dile dolaşarak yayılır. Kimi zaman sahibi belli olanlar bile halkın malı haline gelir, söyleyeni unutulur, bulunduğu ortamın gereği değişikliklere uğrar.

Sefil Selimî'nin türküleri bütün yönleriyle aynı zamanda Türk Halk Müziği koro şefi ve öğretim elemanı olan sanatçı Uğur Kaya'nın hazırladığı "Şiirleri ve Türküleriyle Âşık Sefil Selimî" adlı kitapta ele alınmıştır. Bu kitapta günümüze kadar söylenmiş Sefil Selimî türkülerinin hepsinin notaları da bulunmaktadır.

".... bu kitapta bir uğraşın, bir devr-i daimin, bir zincirin son halkalarının oluşumuna katkıda bulunmak istedim. Belki biraz karamsar bir tablo çizmiş olabilirim. Ancak günümüz Türk kültüründeki dejenerasyonun hızla ilerlemesi durumunda gelecek zamanda ya folklorik değerlerin varlığı azalacak ya da dünya milletlerinin birbi-rine kaynadığı ve asimile olduğu bir folklor yapısı ortaya çıkacaktır.

İşte Batılı gibi konuşulduğu, Araplar gibi şarkı-türkü söylendiği günümüz Türkiye'sinde bir Sefil Selimî'nin varlığından söz etmek

bana onurlu bir savaş ve mücadele gibi gelmekte." diye yazan değerli sanatçı Uğur Kaya, Sefil Selimî'nin biyografisi ile ilgili kısa bilgiler verdikten sonra, onunla ilgili yayınlanan kitaplardan ve tez çalışmalarından da söz etmiş ve bir hususun eksik kaldığını vurgulamıştır. Eksik olan, Sefil Selimî'nin ezgilerinin değerlendirilmesidir. Onu da Uğur Kaya yapmıştır. Sanatçı şöyle devam etmektedir:

"Bu bakımdan ben de o çalışmaların devamı olarak gördüğüm bu eserimde Sefil Selimî'yi türküleri ve ezgileri açısından değerlendirmeye çalıştım. Sivas'ın Şarkışla ilçesinden olan Âşık Sefil Selimî, yaşayan ozanlarımızın en önde gelen simalarındandır. O, Yunus'un, Emrah'ın, Karacoğlan'ın, Sümmani'nin, Pir Sultan Abdal'ın, Ruhsati'nin ve Âşık Veysel'in devamı, onların yaşayan bir sulueti gibi, öp öz Anadolu coğrafyasının kıraç düzlüklerinde yükselen, tüm çıplaklığıyla yüreğimizi sızlatan sıra dağlardan son bir tepedir. Sefil Selimî'nin manevi dünyası bambaşka bir haldedir. Tüm insanlığı büyük bir sevgi ile kucaklayan dünyasında kelimeler en güzel söz dizimleriyle karşımıza çıkmaktadır. Hiçbir zaman lafa-söze daralmayan Sefil Selimî'nin kelime dünyasındaki sözler, birer sanat harikası halinde nakış nakış bir araya gelerek bizi, mana denizinde yüzdürür.

Saz çalmayı kendi kendine öğrenen Sefil Selimî'nin sazdaki ustalığı, teknik açıdan çok da iyi değildir. Saz, sözün daha anlamlı ve daha kalıcı olması için bir araçtır. Saz çalarken ezgiden ziyade hayalleme kısımlarına önem verir. Sesini ise, oldukça iyi kullanmaktadır. Tam bir şan tekniği ile diyaframını çalıştırıp nefesini, daha sonra vokal hale getirmektedir. Genelde karar sesi olarak piyano "sol" sesini kullanır. Bu yüzden zaman zaman tenor diyebileceğimiz ses sınırını zorlamaktadır. Yöresel ağız olarak, memleketi Şarkışla'nın Kayseri'ye yakın olmasından dolayı, Kayseri ağzına yakın olup Orta Anadolu ağız özelliklerini taşır.

Sefil Selimî'nin türkülerin çoğu hüseyni dizisindedir. Bazen Garip (Hicaz), bazen bozlak (kürdi), bazen muhalif yada tatyan (segah ve hüzzam) bazen de kalenderi (saba) ayaklarını (makamlarını) kullanmaktadır. Ancak onun söylemiş olduğu türküler (ki özel arşivimde meclislerde irticalen söylediği sekiz kaseti var) tamamen tespit edilmiş olsaydı onlarca kasete ancak sığardı. Ben bu parçaların içerisinden 26 türküyü notaya aldım (Diğer türküleri ise daha sonraki çalışmalarda ele almayı düşünmekteyiz.) Ayrıca 87 adet şiirine de bu kitapta yer verdim. Böylelikle burada kaydettiğimiz şiirlerin sayısı 113'ye ulaştı. Sefil Selimî'nin kültürümüze yapmış olduğu bu değerli katkıyı takdir ederken, bunun diğer âşıklarımıza da yol gösterici

olmasını umut ediyorum. Birbirinden güzel bu 26 türkü, dilerim, çok değerli TRT-THM Koroları, Kültür Bakanlığı Devlet THM Korolarında görev yapan sanatçılara ve Devlet Konservatuarındaki çok değerli öğretim görevlilerine ve öğrencilerine, diğer, sanata ve bu kültüre ilgi duyan kişilere kaynak olur.

Yeri gelmişken, burada çok önemli bir hususu da açıklamayı görev biliyorum. Üzerinde çalışılması gereken konulardan birisi olan âşıklık geleneği alanında Anadolu'nun hemen her yöresinde Sefil Selimî gibi çok değerli ozanlar ve âşıklar geleneği yaşatmaya çalışmaktadır. Bugün, TRT-THM Repertuarında yaklâşık 4500 türkü bulunmaktadır. Oysa derlenmeye ve araştırılmaya hazır en az 10.000 türkü, onları derleyip notaya alacak değerli diğer uzman kişileri beklemektedir. Her âşık, neredeyse bir tez konusudur. Türk Müziği Devlet Konservatuarı öğretim üyeleri nezaretinde öğrencilere hazırlattırılacak bitirme tezleriyle, büyük oranda kültürümüze katkı sağlanabilir. Böylelikle, hem onları yaşatmak, hem okudukları türküleri tespit etmek, hem de Türk folkloruna hizmet etmek açısından önemli bir görev yerine getirilmiş olacaktır. Yapılacak bu tür değerli çalışmalar, geleneğin yaşatılması uğruna verilen savaşta önemli bir yer tutacaktır. Yazılan kaydedilen önemli belgeler uzun yıllar saklanabiliyor. Bence, ozanlarımızın ve âşıklarımızın söylediği türküleri notaya almak, onları gelecek tarihe taşıyacak en önemli belge olacaktır. Günümüz de ticari kaygının hızla yükseldiği müzik piyasasında her şey, sipariş üzerine gerçekleşmektedir. Oysa bu kadar teknolojik imkân ve bu kadar bilgili ve eğitimli genç varken, onların ticari kaygılarla yaşayıp kendilerini bu sipariş paketinin içerisine atmaları ne kadar acı bir durumdur. Otantik müziğin yaşatılması üzerine çok önemli kaynak şahıslar, mahalli sanatçılar araştırılmayı beklerken, teknik açıdan eğitimini üst seviyeye çıkaran insanların, türkülerin otantikliğini yakalamak uğruna yapmış oldukları bestelerinin ticari bir ürüne malzeme olması kadar vahim bir durum olamaz. Yapılan o tür beste çalışmaları, gerçek anlamda asla başarılı olmamış, Ticari başarıyı yakalamış müzik şirketlerinin kârı olarak algılanmış; bir zaman sonra da bu çalışmalar süratle unutulmuştur. Âşıklarımıza yapılan saygısızlık onların türküleri onlara sorulmadan, onlara "Bir ekmeğe ihtiyacın var mı?" denilmeden izinsiz olarak alınıp kullanılmış, kasetlerde adları bile etiket edilmemiş acı içerisinde makus talihine terk edilmişlerdir. Türk töresinde hakana akıl danışmanlığı yapan Dedem Korkut bugün yaşamış olsaydı kendini kime nasıl anlatacaktı. Elbetteki âşıklarımızın ve ozanlarımızın türkülerinin

notalarını içeren yayımlar mevcuttur. Bu konuda iyi bir araştırma yapmama rağmen, bunların çok az sayıda olduklarına şahit oldum. Çok sayıda sanatçı enflasyonunun yaşandığı günümüz Türkiye'sin de bu kadar az sayıda kitaptan söz etmeye hicap duyuyorum. Elbetteki bu konuda sorumluluk hissetmek dejenerasyona uğramamış, sanatını ilmi metot ve sistemle ışıklandıran ve Türk töresine inanan ve onu yaşatmak azminde olan sanatçı bilim adamlarına düşmektedir."

Yukarıda yer alan tespitlerinin tümüne, içtenlikle katıldığımız Uğur Kaya, anılan kitabının[49] önsözünde şu bilgiyi vermektedir:

" ... Kitabımda, Sefil Selimî'nin 26 ezgili parçasına yer verdim. Bunlardan Muhabbet adlı parçanın ezgisi rahmetli Feyzullah Çınar'a, Kul Bizden Gider adlı parçanın ezgisi İhsan Öztürk'e, diğer 26 eser ise âşığın kendisine aittir."

Sefil Selimî'nin türküleriyle ilgilenenler yukarıda sözünü ettiğimiz kitaptan edinmelidirler.

---

49. Uğur Kaya - Şiirleri ve Türküleriyle Âşık Sefil Selimî Sivas 2001- Anasam Yay.

SEFİL SELİMÎ'NİN ŞİİR TEKNİĞİ VE DİL ÖZELLİKLERİ

Sefil Selimî'nin şiirlerinin büyük bir bölümünü sekiz ve onbir heceli şiirler oluşturur. Sekiz heceli şiirleri (4+4) on bir heceli şiirleri ise, (4+4+3) ve (6+5) durakları ile söylenmiştir. Her iki durak sisteminin aynı şiir içinde kullanıldığını da görebilirsiniz.

Kafiyeleniş sırası koşmalarda olduğu gibidir. (abab-cccb-dddb) sırasını izler. Bir halk şiirinde olabilecek edebi sanatların hepsi Sefil Selimî şiirlerinde kullanılmıştır. Ama bu arada cinaslı[50] şiirlerde çok başarılı olduğunu söylemek gerekir:

Bu güzellikleri aşağıdaki şiirlerde de görebilirsiniz:

Çalış dağlar yara yara
Yararsan bir işe yara
Bir güzelden hediyedir
Bu bendeki derin yara

Kötü kelâm alma dile
Seni harcar dile dile
Ben sana eylik dilerim,
Sen de bana eylik dile.

Kazana, herkes kazana
Kazan kazan koy kazana.
Bir gün hizmet edebilsem,
Yarın kabrimi kazana.

Doğup ölmek bir karardır,
Kin tutma özü karardır.
Çok üşüyen ocak yakar,
Fazla ısınan karardır.

---

50. Cinas, bir şiirde aynı kelimenin farklı farklı anlamlarda kullanılma sanatıdır.

Sefil Selimî'yle bile
Beni yakma bile bile;
Sözlerim bileyi taşı,
Dilimi sözümle bile.

Sefil Selimî'nin şiir dilinde yerel kelime ve deyimlerin özellikle kullanıldığı ve unutulmaya yüz tutmuş bu kelimelerin tekrar hatırlatılması için çaba gösterildiği görülür. Şiirde yirik yirik, çatır çatır, yarık yarık, yolum yolum, sarım sarım,sürüm sürüm, dürüm dürüm, adım adım...örneklerinde görüldüğü gibi kelime tekrarlarıyla şiirin mesajı pekiştirilmek istenilmiştir.

Sefil Selimî'nin şiirleri, "tarama" ve "derleme" sözlüğü hazırlayacak, dil uzmanları ve araştırmacıları için zengin bir kaynaktır.

BEŞ HECELİ ŞİİRLERİ

SAKLA

Temenni dilek,
Al beni sakla.
Ne aş ne yelek,
Gel beni sakla.

Sabır hazine,
Bas var izine
Yatır özüne.
Bul beni sakla.

Az ile çokluk,
Açlıkla tokluk,
Sanma ki yokluk
Bil beni sakla.

Ödlekler korkar,
Makas kıl kırkar
Canavar ürker,
Hal beni sakla.

Bilenden danış,
Şahsınla tanış,
Zamanlı konuş
Yıl beni sakla.

Var ise pulun,
Virane yolun,
Rengiyim gülün,
Gül beni sakla.

İşin şakası,
Derya yakası,
Derin yukası,
Göl beni sakla.

Alimle bilgin,
Alakan ilgin,
Olgundan olgun,
Ol beni sakla.

Selimî getir,
Hatır sor hatır,
Mezara götür,
Öl beni sakla. (25.2.1992)

KAÇ

Gösteriş yapan,
İnsanlardan kaç.
Maddeye tapan,
Şeytanlardan kaç.

Pis maval[51] okur,
Eylemez şükür,
Taşımaz fikir,
Maymunlardan kaç.

Olur çok yaman,
Dikkat et aman,
Menfaat uman,
Meydanlardan kaç.

Çevirdim tarih,
Oldum müsterih,
Ne Ay ne Merih,
İsyanlardan kaç.

Birkaç cümle laf,
Duyan çekmez of,
Cahil olur kof,
Nadanlardan[52] kaç.

---

51. Maval: yalan uydurma,
52. Nadan: bilgisiz cahil

Al sermaye et,
Gönlü eyler fet(h),
SELİMÎ'ye yet,
Odunlardan kaç.

Se-den se[53]-yi sor
Aşk dediğin kor
İzahatı zor.
Halden çok ince.
(14.4.1992)

İNCE (Lebdeğmez)

Kılıçtan keskin
Kıldan çok ince,
Yaşarsın keskin,
Elden çok ince.

Erenler kârı
Su eyler koru,
Arıdan arı,
Gülden çok ince.

Koruduğu öz,
Taşıdığı göz,
Söylediği söz
Dilden çok ince.

Can gözünde sel,
Duygudaki tel,
Gönüldeki yel,
Yelden çok ince.

Gökleri söker,
Zekadan çıkar,
Çölü de yakar,
Çölden çok ince.

Duyan hislenir,
Aklar haslanır,
Sesten seslenir,
Zilden çok ince.

GÖRDÜM DE

Behey ham kelek,[54]
Er de erdim de,
Ey aptal salak
Gör de gördüm de.

O çark-ı felek,
Çok ince elek,
Nasıl şey melek,
Sar da sardım de.

Bu sır bambaşka,
Talip[55] ol aşka,
Gönülde köşke,
Gir de girdim de.

Yağ ver yavana,
Sevil sevene.
Ulu divana,
Var da vardım de.

Birkaç tutam ot,
Avucunda tut,
Bağış hibe et,
Ver de verdim de.

---

53. Se'den Se, kitabımızın metin bölümlerinde de anlatıldığı gibi, Sefil Selimî'nin lebdeğmezlerde kullandığı mahlaslardan biridir.
54. Kelek:olgunlaşmamış, boş.
55. Talip: istekli

Sefil **Selimî**,
İç su dolu mu,
Gel gör halimi
Sor da sordum de.

NERDE (Leb değmez)

Altındır sükut,
Ah o can nerde?
Ne say ne sakit[56],
Kalsa da yerde.

Yalanı öldür,
Düşeni kaldır,
Çiğleri oldur,
İlaçtır derde.

Asıl iş tüzük,
Sen öyle gözük,
Ne keder yazık,
Kalırsan zorda.

Sırtında şelek,
Olursun helak,
Çalış asalak,
İnsan ol yurda.

Dert çeker hayın[57],
Oynarsa oyun,
Sizler de deyin,
Kaç kuruş hurda?

Önce söz anla,
Gönülden dinle.
Şer işi önle,
Her ziyan şerde.

Duyduysan duyur,
Hasları kayır,
İzah et doyur,
Çaresiz zorda.

İki se[58]- aşık,
Aydınlık ışık,
Tez geçer keşik,[59]
İnlersen zarda.

YOL EYLE

Dağı taşı del,
Düzgün yol eyle,
Daha yakın gel,
Darı bol eyle.

Oku öğren bil,
Şakımalı dil,
Fenalığı sil,
Lafı bal eyle.

Yan gelip yatma,
Fiyaka satma,
Cahillik etme,
Nefsi kul eyle.

56. Sakit: Susmuş, sessiz
57. Hayın: Hain, hıyanet eden.

58. İki Se: Sefil Selimî'nin lebdeğmezlerde kullandığı mahlaslardan biridir.
59. Keşik: Sıra

İnsan olmak zor,
Sağlam, sakat, tor,
Özde yansın kor,
Kibri kül eyle.

Sefil **Selimî**,
Yoksa ölü mü?
Bahar seli mi,
Duru göl eyle.

DÜŞÜRME

Derde düşersin,
Düşme düşürme.
Zorda şaşarsın
Şaşma, şaşırma.

Boşa yorulma,
Taşa sarılma,
Dışa sürülme,
Taşma taşırma.

Kısaya kısa,
Keseye kese,
Köşeye köşe,
Şişme şişirme.

Duruya duru,
Arıya arı,
Deriye deri,
Aşma aşırma.

Sefil **Selimî**,
Tıfıl halimi,
Kefil dilimi,
Deşme, deşirme.

ŞAHANE

Kovanda arı,
İnler şahane,
Arıdan arı,
Dinler şahane.

Pazar bu Pazar,
Kim okur kim yazar?
İnceler süzer,
Anlar şahane.

Nasihat öğüt,
Herkesi eğit,
Lekesiz kağıt,
Canlar şahane.

Gönülde gözde,
Yürekte sözde,
Sizlerle bizde,
Kanlar şahane.

Aşkla kayna coş,
Dünya hayat hoş,
Geçmiyorsa boş,
Günler şahane.

Terk eyle kini,
Yıkmadan teni,
Uyarır seni,
Ünler şahane.

Sefil Selimî
Boş mu dolu mu?
Sevda ilimi,
Bunlar şahane.

ÖZÜNDE TAŞI

Kıymet ver oku,
Özünde taşı,
Bu sevda yükü,
Gözünde taşı.

Yada bildirme,
Sakla öldürme,
Sakın çaldırma,
Sözünde taşı.

Serde kıla yaz,
Dudak dile yaz,
Hatta tele yaz,
Sazında taşı.

Her göz bakamaz,
Bilek bükemez,
Kimse çekemez,
Nazında taşı.

Kulak fark etmez,
Güç kuvvet yetmez,
Yanar hiç tütmez,
Közünde taşı.

Azgın yara mı,
Dert mi çare mi?
Ak mı kara mı,
Yüzünde taşı.

Boğma boğulma,
Eğme eğilme,
Çöküp dağılma,
Dizinde taşı.

Selimî kaçma,
Sefil ol-geçme,
Gizli tut açma
Yazında taşı.

İTİKAT TAŞI

İlim irfandır,
İtikat taşı.
Yoldur erkândır,
İltifat taşı.

Evveli başta,
Oku her yaşta.
Bırakmaz boşta,
Nezaket taşı.

Sevgi öz bağlar,
Sözü söz bağlar.
İtibar sağlar,
İtaat taşı.

Kendinle döğüş,
Güzelleş değiş.
Rahmettir bağış,
Mürüvvet taşı.

Ermemek nedir?
Gönlünü yudur,
Büyüklük budur,
Feragat taşı.

Pusu kurar tor,
Yola engel kor,
Dost var düşman var
Nasihat taşı.

Gerçek tam dindar,
En seçkin önder.
Dinsinler ender,
Marifet taşı.

Göklere uzan,
Servettir izan,[60]
Saygınlık kazan,
Maharet taşı.

Etmezsen inat,
Bulursun kanat,
Öğren bir sanat
Meziyet taşı.

İntizar alma,
Haklıysan yılma.
Sıkışıp kalma,
Cesaret taşı.

Yalan kıvırma,
İtip devirme.
Yüz göz çevirme,
Sadakat taşı.

Yükünü alır,
Yerine ölür,
Kulların olur,
Maddiyat taşı.

Cahil dert açar
Bırakır kaçar,
Zorluklar geçer,
Metanet taşı.

Haraç ve mezat,
Edelim özet,
Etrafı gözet,
Merhamet taşı

60 İzan: Anlayış anlama yeteneği.

Ecel vurur ok,
Gidip dönen yok.
Aç gözlüler çok,
Kanaat taşı.

Eziyet verme,
Selimî yerme.
Hoş tut hor görme,
Haysiyet taşı.
(28.21992)

KARŞI (Leb değmez)

Ağacın dalı,
Köküne karşı,
Yolcunun yolu
Yüküne karşı.

Araştır neden,
Kötülük eden,
Uzağa giden
Yakına karşı.

Garez dolanlar,
Cahil olanlar,
Yeşil yolanlar,
Ekene karşı.

Değilsen ot,
Gayret göster net.
Sen de ihya et,
Yakana karşı.

Yeri korur gök,
İtirazı yok.
Ya dik, ya ek,
Sökene karşı.

Ayarla işi,
Destekle yaşı
Hazır su taşı,
Yakana karşı.

Yürü çağır aç,
En ileri geç,
Ey se-se'yi seç,
Sıkana karşı.

Cihânı sarar,
En alâ karar,
Herkese yarar,
Kurgu bu kurgu.

Selimî'de can,
Andığını an,
Et kemikle kan,
Dergi bu dergi.

VERGİ

Direk en direk,
Vergi bu vergi,
Deme ne gerek,
Yargı bu yargı,

Mevcut her desen,
Boş kalmaz kesen,
Alıcı isen,
Sergi bu sergi.

Bulur pundunu,
Bozar fendini,
Az gör kendini,
Sorgu bu sorgu.

Dara gerersen,
Kibir kırarsan,
Şahsın yerersen,
Yergi bu yergi.

Süzer her gözü,
Almaz kin tozu,
Hisse can gözü,
Görgü bu görgü.

NE BİR NE İKİ

Kibar ve narin,
Ne bir ne iki.
Bu derya derin,
Ben de bir saki.

Gelmek istersen,
Bilmek istersen,
Bulmak istersen,
İllâ çok oku.

Eserin hani?
Cihanı tanı,
Evveli sonu,
Araştır teki.

Bir baş bir beden,
Her gelip giden,
Habersiz neden,
Seçemez Hakk'ı

Serilen çeşit,
Neylere eşit,
Sen seni işit,
Olursun baki.

Dıkılma zora,
Etmezsin para,
Düşersin yere,
Kazan yüz akı.

Hayatta pirler,
Göremez körler,
Köpürür terler.
Taşır şer yükü.

Sefil Selimî
Tanrı kalemi,
Aşk meşk âlemi,
Muhabbet gökü.

Kendini tanı,
Koru vatanı,
Düzelt hatanı,
Durmamaya bak.

Vücut hisarı,
Kudret eseri,
Benlik kusuru,
Sarmamaya bak.

Sefil **Selimî,**
Yoksa deli mi?
Zalim zulümü
Sormamaya bak.

KIRMAMAYA BAK

Her kişiyi sev,
Kırmamaya bak,
Makul söyle sav[61].
Yormamaya bak.

Deren derilmiş,
Seren serilmiş,
Yerer yerilmiş,
Yermemeye bak.

Sağlam diri ol,
Bilgi sevgi dol.
Neyine sağ sol,
Görmemeye bak.

Saf al kanına,
Acı canına,
Şerrin yanına,
Varmamaya bak.

61. Sav: iddia.

DEĞİL

Yiyemez tosun,
Ot ve kes[62] değil,
Manadır kesin,
Anlam pis değil.

Çare yaraya,
Dermen araya,
Beyaz karaya,
Niçin has değil.

İnsanlar beşer,
Rastgele yaşar,
Herkese düşer,
Gündüz yas değil.

62. Kes: hayvanlara verilmek üzere, samanın yanına katık olarak hazırlanmış yeşil ot kurusu.

Eğriyle doğru,
Baş beden bağrı,
Güzele çağrı,
Altın tas değil.

Gel eyle tabir,
Sanma ki cebir,
Sermaye sabır,
Telde pas değil.

Sefil Selimî,
Yerer zalimi,
Kırsan kolumu,
Yine küs değil.

YIKIŞMAYALIM

Güreş tutalım,
Yıkışmayalım.
Çalım satalım,
Çekişmeyelim.

Olduysak ortak,
Düşünek tartak.
Kusuru örtek,
Çıkışmayalım.

Sana az ve çok,
Artı eksi yok,
Ya acı, ya tok
Sıkışmayalım.

Suçlu bulma kaşa,
Ekmeğe aşa,
Vurup baş başa
Tokuşmayalım.

Yad bizi nider,
Terk eyler gider,
El nefret eder,
Kokuşmayalım.

Demek ki niçin,
İnsanlık için,
Yansa da için,
Takışmayalım.

İleri geri,
Eti ciğeri,
Arada deri,
Bakışmayalım.

Pür dikkat kesil
Olursun mesul,
Biz bize nasıl,
Yakışmayalım.

Ey **Selimî** coş,
Sopa yumruk taş,
Tartışmalar boş,
Çatışmayalım.

YER EDEN (Leb değmez)

Yığdı tığladı,
Yeri yer eden,
Yağdı sığladı,
Karı kar eden.

Ne kadar geniş,
Gayret et tanış.
Sendedir konuş,
Seri ser[63] eden.

63. Ser: baş

Düzlükte dağlık,
Karanlık ağlık,
Dağıtır sağlık,
Eri er eden.

Tan ile kuşluk,
Güzellik hoşluk,
Hayallik düşlük
Hürü hür eden.

Deryaya kıyı,
Her ırkın soyu,
Kürenin suyu,
Nuru nur eden.

Tarihlerde şan,
Her an onu an,
Senden önce sen,
Yârı yâr eden.

İşte tek diri,
Önünde sürü,
Ruhunda yeri,
Turu tur eden.

Gizliyse neden,
En eski deden,
Se se'ye giden,
Kârı kâr eden.

Kudretin seyri,
Körlere ayrı,
Gayrisin gayri,
Gayri solursan.

Dağlarla dere,
Ekli düz yere,
Kendini ara,
Düşkün kalırsan.

Hariçle dahil,
Olgunla cahil,
Su ile sahil
Aynı dalarsan.

Yakınlıklar zor,
Enginleri tor,
Can gözüyle gör,
Şayet dilersen.

Ya yaz, ya yazıl,
Azıcık üzül,
Eloğlu rezil,
Çalar çalarsan.

Alırsan sakla,
Özünü yokla,
Se-Se'yi akla,
Güldür gülersen.

OLURSAN (Leb değmez)

Yad yok, dost çoktur,
Sen sen olursan,
İlâhi takdir,
Örnek alırsan.

YARASIN

Biraz şor[64] edek
Yare yarasın.
Bilerek gidek,
Herkes arasın.

64. Şor: sohbet

İrşad olsun tor,
Kolaylaşsın zor,
Yanlış, eksik, hor,
Yakın varasın.

Sen kendini yer,
Dert dertliyi yer,
Hepimizi yer,
Yerden sorasın.

Telaşe niye,
Kalırsın yaya,
Ölüm var diye
Temiz durasın

Ölüsün diril,
Yan morul morul,
Ya sev ya vurul,
Sefa süresin.

İşte ben buyum,
Sen söyle neyim,
Bir damla suyum,
İç ki göresin.

Bakım yap kısma,
Pürüne[65] basma,
Budarken kesme,
Fidan uzasın.

Çekirdeği ek,
Marazını[66] sök,
Filizlensin kök,
Bıyık burasın.

Cehilde cefa,
Olgunda sefa,
Ermişte şifa,
Çoktur eresin.

Sefil Selimî
Tatlı balımı,
Sohbet gülümü,
Sevip deresin.
(21.4.1990)

ZARAR

Kayıp etme tut,
Tutamazsan zarar,
Ehlullah'a[67] git
Gitmezsen zarar.

Sakın kırma pot,
Gül de ottur ot,
Çiğlikleri at,
Atmazsan zarar.

Her vefa yerde,
Gel olma hurda,
Kaldığın yerde,
Yatmazsan zarar.

Gezme ser seyip[68],
Zıddiyet ayıp,
Aşk mübah deyip,
Tatmazsan zarar.

65. Püren: Yaprak
66. Maraz: hastalıklı, sağlıksız olan.
67. Ehlullah: Tanrı adamı, evliya,
68. Serseyip: Başıboş

Sefil Selimî,
Açtım dilimi,
Bala gülümü,
Katmazsan zarar.

KURTAR

Hakaret sanma,
Yetiş ki kurtar.
Sırtını dönme
Katış ki kurtar.

Ne diyorum duy,
Bu mintanı giy,
Benliğini soy,
Yatış ki kurtar.

Kimliğin adın,
Yok tuzun tadın,
Odunsun odun,
Tutuş ki kurtar.

Sefil Selimî
Yoksa çalımı,
Kokla gülümü,
Bitiş ki kurtar.

YÜZLER

Sık sık öpülür,
Yerdeki yüzler.
Rehber yapılır,
Serdeki yüzler.

Kutsal teminat,
Kutlu emanet,
Mü'min mü'minat[69],
Zardaki yüzler.

Niyetin özü,
Ayetin gözü,
Hayatın sözü,
Erdeki yüzler.

Asuman zemin,
En ulvî yemin,
Sahibimimin
Sırdaki yüzler.

Güçün kuvvetin,
Ruhu şefkatin,
Aşkı kudretin,
Nurdaki yüzler.

Meşkin kitabı,
Maşuk hitabı,
Sağlar bitabı,
Yârdeki gözler.

Söz senet mühür,
Evvele ahir,
Batınla zahir[70],
Pirdeki yüzler.

Nihayet sesler,
Emsalsiz süsler,
Selimî besler,
Yerdeki yüzler.

---

69. mü'minat: İslâm kadınları
70. Batın: İç yüz, gizli, görünmeyen şey. Zahir: bir şeyin dış görünüşü, Bektaşilere göre, Bektaşi olmayanlar.

ISLATIR

Hafif çisenti,
Ahmak ıslatır.
Hızlı esinti,
Taşa toslatır.

Çok has bu aşı,
Has eder aşı,
Taşı aşk taşı,
Hakk'a rastlatır.

Ham lafı duyma,
Özüne koyma.
Nefsine uyma,
Kalbi pisletir.

İsyanından kaç,
İşlemezsin suç,
Sevda suyu iç,
Ruhu besletir.

Kuru gürültü,
Boş laf dırıltı,
Uyku horultu,
Kabre yaslatır.

Çeşitli şekil,
Tam dürüst akıl,
Kültür ile okul,
İnsan süsletir.

İlim Talimi,
Sefil Selimî,
Yolma gülümü,
Bülbül besletir.

HASTIR (Leb değmez)

Gül yahut diken,
Çalıya hastır,
Ekilen ekin,
Keliye hastır.

Kötünün işi,
İyinin aşı,
Dayının taşı,
Deliye hastır.

Kalayda körük,
Daldaki erik,
Olgunla çürük,
Seleye hastır

Eğriyle düzgün,
Serçeyle kuzgun,
Serseri azgın,
Köleye hastır.

Yağdıran yağan,
Doğduran doğan,
Yağ ile soğan,
Al'aya hastır.

Çakıl taş helik,
Direkle çelik,
Alıkla çalık,
Doluya hastır.

Çile su çile,
Kolaydır dile,
Hileci hile,
Hileye hastır.

Dişi sert hızar,
Katıyı ezer,
İki se yazar,
Uluya hastır.

TAŞTIR (Leb değmez)

Dereye dere,
Taşlara taştır.
Karaya kara,
Hoşlara hoştur.

Yaylalara yaydır,
Çaylara çaydır.
Aylara aydır,
Kışlara kıştır.

Kediye kedi,
Adiye adi.
Cadıya cadı,
Keşlere keştir.

Yüreğe yürek,
Direğe direk,
Uzağa ırak,
Eşlere eştir.

Yağıza yağız,
Cığıza cığız[71],
Ağza ağız,
Dişlere diştir.

Öyleyse niye,
Diyorsun diye,
Seçkin hediye,
Kaşlara kaştır.

Töreye töre,
Kiraya göre,
Yaraya çare,
İşlere iştir.

Se'lerdeki Se,
Sulardaki su,
Sulaktaki su,
Yaşlara yaştır.

SOR

Kapı tapı gez,
Birden bini sor,
Bu esrarı çöz,
Sırdan seni sor.

Her can bir çeşit,
Ne dersem işit,
Kim kime eşit,
Pir'den bunu sor.

Tuzaktır zeka,
Düşersin faka,
Sanma ki şaka,
Serden teni sor.

Benliğin kürkü,
Çektiğin korku,
Araştır farkı,
Erden canı sor.

Yediğin zehir,
Gözyaşı nehir,
Batınla zahir,
Nurdan tanı sor.

Alemin cemi,
Binası himi,
Elifi mimi,
Yarden dini sor.

71. Cığız: cılız, zayıf, çelimsiz.

Selimî'ye kâr,
Sefilliği var,
Lisanında der,
Ferden beni sor.[72]

Özendir özen,
Se-se'ye ozan,
Okuyan yazan,
Hoştur hoşlu gör.

GÖR (Leb değmez)

Açık sözlü ol.
İçli dişli gör.
Seçik sözlü ol,
Dilli dişli gör.

Yar yarası zor,
Er çaresi kor,
Kir karası kir,
Kara kaşlı gör.

Kalleşlere çat,
Dürüstlere get,
Haklıları tut,
Hasta yaşlı gör.

Gerektir sana,
Suçluyu kına,
Kalırsın sona,
Yolu kışlı gör.

Tezata düşen,
Yanılın şaşan,
Yalınız yaşan,
İşi işli gör.

Kurarlar tuzak,
Olsan da kazak,
Atarlar kazık,
Hayat taşlı gör.

72. Şiirin ayağı çifte kafileyidir.

BOL OLUR

Kıyak çek, yağ yak,
Yerin bol olur.
Kandırmaya bak,
Kârın bol olur.

Her şey tersine,
Gıv[73] ver hırsına,
Tav[74] kat forsuna
Varın bol olur.

Omuz tapıkla[75],
İş yap kopukla,
Eş ol sapıkla,
Yârin bol olur.

Kolla hırsızı,
Yolla arsızı,
Salla barsızı,
Barın bol olur.

Koru yardım et,
Her gün Hacc'a git,
Çalış Hakk'a yet,
Şerin bol olur.

73. Gıv: hız hareket canlılık
74. Tav: Canlılık semizlik, uygunluk.
75. Tapıkla: Okşa

Susma cevap ver,
Anlat ya da sor,
Çıkartırsan zor,
Zorun bol olur.

İki yüzlü söz,
Düğümünü çöz,
Anla hisse sez,
Sorun bol olur.

Sefil **Selimî**,
Ali Veli mi?
Kokla gülümü,
Zarın bol olur.

YOKUŞTUR (Leb değmez)

Hayat dediğin
Eniş yokuştur.
Eksik gediğin,
Sonu çekiştir.

Genişlerle dar,
Görenlerle kör,
Olgunlarla tor,
Düzelt yakıştır.

Kutnuyla76 keten,
İç içe katan,
Yan yana tutan,
Dikiş dikiştir.

Arar yitiren,
Eker yetiren,
Nehre götüren,
Suda akıştır.

İşin gücün zor,
Darardıysa ser,
Şayet yoksa yer,
Akla sıkıştır.

Se'de Se'yi duy,
Deli eder zay,
Sayısını say,
Hece dakıştır.

YAŞ

Bir zerrecik su
Gözlerdeki yaş,
Diyeceğim şu:
Sözlerdeki yaş.

Konup göçüyor,
Tez tez geçiyor.
Eyvah kaçıyor,
Bizlerdeki yaş.

Amansız rakip,
Çok güçlü takip,
Gider birikip,
Sizlerdeki yaş.

Mutlak görüştür
Sonsuz yarıştır,
Kırış kırıştır,
Yüzlerdeki yaş.

Sefil Selimî,
Açar kelimi,
Kırar belimi,
Özlerdeki yaş.

---

76. Kutnu: Pamuklu

HOŞ

Yetişmesi zor,
Derilmesi hoş,
Katışması zor;
Görülmesi hoş.

Edersen merak,
Benliği bırak,
Bu yol çok ırak,
Varılması hoş,

Her taraf dolu,
Gül vermez çalı,
Baş eden ölü,
Dirilmesi hoş.

Tarifsiz tekdir,
Benzeri yoktur,
Taş vuran çoktur,
Erilmesi hoş.

Hasretsin dar gün,
Ayrısın her gün,
Kavuşup bir gün,
Sarılması hoş.

Gümandan zandan,
Selimî senden,
Küfrün bedenden,
Irılması[77] hoş.(26.2.1992)

77. Irılmak: Ayrılmak

ÖZE GİT (Lebdeğmez)

Yola gel iz sür,
İzden ize git.
Göle dal öz yer,
Özden öze git.

Sütündür toklar,
Tütündür yoklar,
Çetindir dikler
Düzden düze git.

İnceler narin,
Gün sonu yarın
Yaylalar serin,
Yazdan yaza git.

Örnekleri tut,
Gururunu at,
Anlayışın kıt,
Yüzden yüze git.

Uğraşın neyle,
Doğruyu söyle,
Kanaat eyle.
Azdan aza git.

Se-den se-ye yel,
Sen de aşık ol.
Nazik tatlı dil,
Sözden söze git.

GÖZÜ

Sevgi kitabı,
İman din kitabı,
Okur mehtabı,
Kalbim can gözü.

Vefasız yârdir,
Her yönü kirdir.
Amadır kördür,
Başın gön gözü.

Beterden beter,
Ne bulsa yutar.
Nabzında atar,
Acı kan gözü.

Aciz mi aciz,
Ucuz mu ucuz,
Sana kor haciz,
Tenin ten gözü.

Kabadan kaba,
Harcar boş çaba.
Yalana gebe,
Ferdin zan gözü.

Sizlerde bizlerde,
Eğride düzde,
Binlerde, yüzde;
Kördür kin gözü.

Selimî gibi,
Aydınlık kabı,
Açar her babı,
Arzın tan gözü. (25.2.1992)

BAKANIN GÖZÜ

Göz dediğin göz,
Bakanın gözü,
Gözlediğin göz,
Hakanın gözü.

Yükümüze bir,
Kökümüze bir,
İkimize bir,
Bakanın gözü.

Ateş mi döktü?
Aslı'yı çekti.
Kerem'i yaktı,
Yakanın gözü.

Meyveden daldan,
Ağızdan dilden,
Ayrılmaz gülden,
Dikenin gözü.

Tur[78] dağında kor,
Git Musa'dan sor,
Ben ateşim der,
Yakanın gözü.

Düşürür aha,
Biçilmez baha,
Can verir ruha,
Akanın gözü.

Selimî yönsüz,
Olunmaz onsuz
Bidayet[79] sonsuz
Mekanın gözü...

RAHATIZ (Leb değmez)

Riya kin yalan
Ölse rahatız.
Şeytanlar tâlan,
Olsa rahatız.

---

78. Musa Peygambere Tanrı'nın tecelli ettiği Sina yarımadasındaki dağın adı.
79. Bidayet: ön, başlangıç, ilk

Her kişi hazır,
Duyarsa Hızır,
Dünyaya huzur
Gelse rahatız.

Islanan gözler,
Dertliler sızlar,
Kederli yüzler,
Gülse rahatız.

Çiçeksiz dağı,
Süslendir çağı.
Karınca dağı,
Delse rahatız.

Tor[80]ların toru,
Şerlerin şeri,
Yürekten kiri,
Silse rahatız.

Ne kadar iyi,
Çağır dost deyi.
Gönül aşk suyu,
Dolsa rahatız.

Çiğ keller çok,
İtikatı yok.
Herkes karnı tok
Kalsa rahatız.

Hatayı kesse,
Se ye se esse,
Gıssadan hisse
Alsa rahatız.

80. Tor: Yabani, olgunlaşmamış, ham, görgüsüz acemi...

LOKMAN İSENİZ

Anlamanız şart,
Lokman iseniz.
Bende ince dert,
Derman iseniz.

Her sırdan gizli,
İmandan özlü,
Ay Yıldız gözlü;
İnsan iseniz.

Zaman hayat yer,
Dinle kulak ver.
Gönlümde yer yer
Mihman[81] iseniz.

Şifası olan,
Kuş dili bilen,
Ebedi kalan,
Merdan iseniz.

Damardaki kan,
Cananındır can,
Bir damlayım ben,
Umman iseniz.

Bağrını döver,
Övdükçe över,
Selimî sever,
Sultan iseniz.

81. Mihman: Konuk

UCUZ

Sözüm hot[82] ben hot
Alırsan ucuz.
Manası kat kat
Bulursan ucuz.

Ne güzel dilek,
Kirleri silek,
Sırları bilek,
Bilirsen ucuz.

İnceyle kaba,
Sığmaz dar kaba,
Yürekten tövbe,
Dilersen ucuz.

Sonradan görmüş,
Yalayıp yermiş,
Hakk'a söz vermiş,
Olursan ucuz.

Seversen yok, yok.
Kârı kisbi çok.
Gönlü gözü tok,
Solursan ucuz.

Acep kim nerede,
Işık fenerde,
Hep ahu zarda,
Kalırsan ucuz.

Kalıyorsun geç,
Ab-ı Zemzem iç,
Öz kaynağı seç
Dolarsan ucuz.

Biçilmez baha,
Gelmez bir daha,
Bedava aha,
Yelersen ucuz.

Harcama çağı,
Koparma bağı,
Şu engel dağı,
Delersen ucuz.

Sefil Selimî
Dünya pulumu,
Yeşil alımı,
Ellersen ucuz.

---

82. Hot: Değersiz

ALTI HECELİ ŞİİRLER

HAKLI

Hem suçlu hem güçlü,
Bir haksız, bir haklı,
Bu konu çok içli,
Hak arar her haklı.

Altın kürk olsa suç,
Giyme sakın at kaç.
Toparlan tezden göç,
Haklı iş gör haklı.

Su akar durulur,
Taş taşla örülür.
Çabuk ol varılır
Giderken sor haklı.

Devir yık dağları,
Yıla tak çağları,
Erit yak yağları
Hedefe var haklı.

Kup kuru kalmadan
Gün gece olmadan,
Dert yere çalmadan,
Erene er haklı.

Nasihattan sebil,
İncele et kabul,
Hekime mukabil,
Çareyi der haklı.

Hikâye uzundur,
Sonucu hüzündür.
Taşıyan özündür,
Taşımak zor haklı.

Sefil Selimî yaz,
Etme eyleme naz.
Demir kertiği söz,
Söze söz ver haklı. (25.2.1992)

AZ UYU (Leb değmez)

Çok düşün az konuş,
Az az ye, az uyu.
Özden de öz konuş,
Az söyle yaz deyi.

Yarasın her cana,
Sendeki al kana,
Saklarlar son ana,
Söz güzel söz deyi.

Çiğ lakırdı çene,
Kin katıyor kine.
Sükut et, sus dene,
Oku çek, çöz yayı.

At, kılıç, saat yer,
Aynı an olsun gör,
Çeşit aç, sergi ser,
Kaş teri, göz suyu.

Ne tuzludur ne çorak,
Ot-çayır yer kurak,
Duru su aş gerek,
Deliksiz düz uyu.

Se-den aşk sunar,
Dost olan dost anar,
Ne yakar ne yanar,
Küle kül köz huyu.

YOK

Ne pırtı, ne parti,
Neyi var neyi yok?
Kur terazi tartı,
Tart hiçbir şeyi yok.

Şayet ki sorarsan,
Aslını ararsan,
Dal yüzüp girersen,
Deryadır suyu yok.

Sofraya koyacak,
Anlayan doyacak,
Şöyledir diyecek;
Belli bir huyu yok.

İzahı aşıyor,
Cihâna düşüyor.
Ebedî yaşıyor,
Senesi ayı yok.

Kimseye eş değil,
Görünür düş değil,
Uçuyor kuş değil,
Kanadı tüyü yok.

İsa'da, Musa'da,
Uzunda kısada,
Neşede tasada,
Soyludur soyu yok.

Okunur yazılmaz,
Eskimez bozulmaz,
Bir safa dizilmez,
Yakışır boyu yok.

Selimî münasip,
Nasiptir bu nasip,
Kaçamazsın küsüp,
Irdığı kıyı yok. (26.2.1992)

GÖZÜ (Leb değmez)

Yere yer, göke gök,
Aşk özü öz gözü,
Sere ser, teke tek
Kul yüzü göz gözü.

Ruha er, akıl yor,
Ziya gör sanki kor,
Satırdan hatır sor,
Hecede söz gözü.

Neyler neyin nesi,
Duygu gönül süsü,
Şair ezgi sesi,
Türküler saz gözü.

Döşe değen yeller,
Zerre katre seller,
Tür tür renk renk güller,
Dünyanın yaz gözü.

Açılsa girilse,
Yarası sarılsa,
Ah keşke görülse,
Nazların naz gözü.

En inceyi süzdü,
Se dedi, se yazdı.
Sızan teri sezdi,
Yüzlerin yüz gözü.

SAVUŞ

Çare bürünen güzel,
N'olur yakında savuş,
Kara görünen güzel,
Etme bakın da savuş.

Yanıma gelmez isen,
Yön verip gülmez isen,
Dert verip almaz isen,
Bir söz dokun da savuş.

Oturalım gel buyur,
Söz eyle beni doyur,
Deme olmaz hayır,
Elden çekin de savuş.

Yüreğin tuttu yara,
Giyindim diye kara,
Koydum aşkı nara,
Yakma sakın da savuş.

Sefil **Selimî**'n bitti,
Aklı şuuru yitti,
Bakışın esir etti,
İnsaf takın da savuş.

KERBELÂ'DA

Vuruldum yetmiş yerimden,
Şehit düşütüm Kerbelâ'da.[83]
Kanlarım aktı serimden,
Şah'a koştum Kerbelâ'da.

İkrarıma sadık kaldım,
Hüseyin'e yoldaş oldum.
Kafir'e çok kılıç çaldım,
Mezar eştim Kerbelâ'da.

Hedef etti Yezit[84] bizi,
Dinmez içimdeki sızı,
Esir aldı, gelin kızı,
Ben de şaştım Kerbelâ'da.

Evlad-ı Resul'ün yası,
Budur davaların hası,
Nerede Ali'nin sesi,
Susuz piştim Kerbelâ'da.

Sefil Selimî'de keder,
Bu dert benim ile gider,
Yası olan ağıt eder,
Derdi deştim Kerbelâ'da.

83. Kerbela, Bağdat dolayında, İmam Hüseyin'in şehit edildiği ve türbesinin bulunduğu, kutsal ziyaret yeri olan şehir.

84. Ehl-i beyt'e zulmeden, zalim kişi. Nefret edilen kimseler için kulla-nılan bir sövgü sözü.

LEYLA NEDİR Kİ YANINDA[85]

Hiç kimse benzemez sana,
Leylâ nedir ki yanında!
Mecnunda hak verir bana,
Leylâ nedir ki yanında!

Sevenlerle sevinenler,
Methedilip övülenler,
Aşka susayıp ölenler,
Leylâ nedir ki yanında.

Ferhat-Şirin olsa şaşar,
Görse ayağına düşer,
Mevlâ seni sende yaşar,
Leylâ nedir ki yanında!

Gam çekersen güneş doğmaz,
Gökten yere rahmet yağmaz,
Gözlerin tarife sığmaz,
Leylâ nedir ki yanında!

Çok sevgi vardır ki mizah,
Hangisini etsem izah,
Ah üstünde çekerim ah,
Leylâ nedir ki yanında!

Baldan leziz lafın batmaz,
Sen uyursan şafak atmaz,
Nutkum durur, dilim tutmaz,
Leylâ nedir ki yanında!

Gücüm artar, ilmim artar,
Aşk ver gafletimden kurtar,
Saç telin bin Leyla tartar,
Leylâ nedir ki yanında!

Dara düştüm, zora düştüm,
Adını söylerken coştum,
Seninle ben beni aştım,
Leylâ nedir ki yanında!

Rüzgâr yalamasın seni,
Ecel alamasın seni,
Zaman silemesin seni,
Leylâ nedir ki yanında!

Kerem,Yunus, Mansur gelmiş,
Hepsi pek fazla ün almış,
Selimî, bir güzel bulmuş,
Leylâ nedir ki yanında!

85. Bu şiir, Aşık **Sefil Selimî** tarafından kendine özgü ezgisi ile okunmaktadır. Uzun hava olarak Uğur Kaya tarafından 1985 yılında derlenmiş ve notaya alınmıştır. Ayrıca, İhsan Öztürk tarafından da türkü formunda bestelenerek notaya alınmıştır.

ALTINDA

Yer altında yer altında,[86]
Gözüm yoktur her altında,
Bir gün gelir hep yatarız;
Çok çiğnenen yer altında.

Dağılırız dağım dağım,
Dökülürüz boğum boğum,
Bir gün gelir hep yatarız;
Çok çiğnenen yer altında.

Kucağına çekiliriz,
Ta bağrına sokuluruz,
Bir gün gelir hep yatarız;
Çok çiğnenen yer altında.

86. "altında" kelimesi iki ayrı anlamda kullanılarak cinas yapılmıştır.

Deşik deşik deştiğimiz,
Zahmet verip eştiğimiz,
Bir gün gelir hep yatarız;
Çok çiğnenen yer altında.

El karışmaz işimize,
Kimse girmez düşümüze,
Bir gün gelir hep yatarız;
Çok çiğnenen yer altında.

Dostlar gelmez başımıza,
Kuşlar düner düşümüze,
Bir gün gelir hep yatarız;
Çok çiğnenen yer altında.

Bedenden düşer kolumuz,
Susar söylemez dilimiz,
Bir gün gelir hep yatarız;
Çok çiğnenen yer altında.

Bilmem nasıl dayanırız,
Sanmayın ki uyanırız.
Bir gün gelir hep yatarız;
Çok çiğnenen yer altında.

Sefil Selimî ağlama,
Baktığına bel bağlama,
Bir gün gelir hep yatarız;
Çok çiğnenen yer altında. (1966)

BULANI BULANA BAĞLA

Gez bileni gez alanı,
Alanı alana bağla.
Bu alan ki aşk alanı;
Bulanı bulana bağla.

Ne bulandır ne de bulan
Ne dolandır ne de dolan
Aşık olup aşkça dolan
Dolanı dolana bağla.

Neler taşır bu ten küpü,
Nasıl şekil, nasıl yapı,
Herkesin sorduğu kapı,
Geleni gelene bağla.

Yunus derdi, Tanrı derdi,
Saf bedeni Huda yurdu,
Sevdi sevdiğine erdi,
Bileni bilene bağla.

Yunus taşımış boş sevda,
Hani kim var aynı tavda,
Lav karışır akar lavda
Olanı olana bağla.

Benzerlik aradım bende
Dedim adam hadi sende
Aynı mana birde binde
Kılanı kılana bağla.

Yunus Emre Yunus Emre
Talip ol İlâhî Emre,
Suya düşmüş olmuş cemre
Dalanı dalana bağla.

Ebedi şâd olsun ruhu,
Gönül deryasının Nuh'u
Yürekte sızısı ahı
Öleni ölene bağla.

Aşktan daha büyük var mı
Aşıklık Yunus'a zor mu
Dava çalmak sanki ar mı
Çalanı çalana bağla.

Can kemikten, kemik candan
Kan damardan, damar kandan
O sendendir sen de ondan
Kalanı kalana bağla.

Yaz Yunus'u satır satır
Sefil Selimî yap hatır
Al dergaha odun götür
Yılanı yılana bağla.

ÇARMIĞINA

Yüzük olup takılayım,
Yâr elinin parmağına.
Âşık olup çekileyim,
Yâr yolunun çarmığına.

Kâkülüne tel olayım,
Siyah gözüne dolayım,
Balık misali dalayım,
Yâr selinin çermiğine.

Yollarında gül biteyim
Gam yükümü ben atayım
Kuş dilinden hem öteyim,
Yâr balının irmiğine.

Tarlasında yeşil ekin,
Biçileyim deste çekin.
Saplarımı bile takın,
Yâr elinin dırmığına[87].

87. Dırmık: tırmık

Sevdiği başında tele,
Sefil Selimî'dir köle;
Yolcu oldum çile çöle,
Yâr halinin gümrüğüne.
(İlk şiirlerinden)

İNSANA YARA [88]

Çalış dağlar yara yara[89],
İnsan ol insana yara,
Bir güzelden hediyedir;
Bağrımdaki derin yara.

Kazan kazan koy kazana,
Dilerim herkes kazana,
Bugün hizmet edebilsem;
Yarin kabrimi kazana.

Doğup ölmek bir karardır,
Kin tutma özü karartır,
Çok üşüyen ocak yakar;
Fazla ısınan karartır.

Kötü bir söz alma dile,
Seni harcar dile dile,
Ben sana iylik dilerim;
Sen de bana iylik dile.

88. Bu şiirin türküsü, Uğur Kaya tarafından derlenerek notaya alınmıştır. (Bakınız: Şiirleri ve Türküleriyle Aşık **Sefil Selimî**, syf; 131)

89. "yara" kelimesinde olduğu gibi diğer dörtlüklerdeki dizelerin son kelimeleri üç ayrı anlamda kullanılmış ve cinas sanatının başarılı bir örneği oluşmuştur.

Sefil Selimî'yi ele,
Tutmalısınız el ele,
Kendin kabahat işleyip;
Suçunu yükleme ele.

ARIYA[90]

Can arıya can arıya
Can canda can arıya,
Arıya insan arıya,
Benzer tende can arıya.

Gül dikene gül dikene
Gül sararmış gül dikene,
Gülü bağrına dikene;
Güller bir derman arıya.

İbret için bak dört bir yana,
Kül olursun yana yana
Dostlar oturup yan yana,
Gönül hoş zaman arıya.

Neylersin **Sefil Selimi**,
Bendin tutmuyor Selimi
Arıyım yaptım balımı,
Gitmesin n'olur arıya.
(Kul Yanmasın)

BELENDİKÇE

Âşıklar aşk ile yaşar,
Ahüzara belendikçe.
Kaynadıkça kaynar coşar,
Zordan zora belendikçe.

Zarım zorum kazanç kârım
Tam olmadım kaldım yarım,
Elimden alınır varım,
Vardan vara belendikçe.

Vara vardım, yoğu gördüm,
Azlıkta en çoğu gördüm,
Kara yerde ağı gördüm,
Yerden yere belendikçe.

Kısmetimi aldım erden,
Uyandım kalktım çok erden,
Aklımı oynattım serden,
Serden sere belendikçe.

Haberim yokken kerimden,
Kemiğimden ve derimden,
Ses yükseldi her yerimden,
Sırdan sıra belendikçe.

Hayret ettim ibret aldım,
Bir **Sefil Selimî** oldum,
Var içinde varsız kaldım,
Vardan vara belendikçe.

HER ÇEŞİDİ BENDE

Derdi dert ile sararım.
Derdin her çeşidi bende.
Dert içinde dert ararım,
Derdin her çeşidi bende.

---

90. Bu şiir,cinas sanatının başarılı bir örneğidir. Sefil Selimî bu şiiri 1981 yılı 3-5 Nisan günleri Erzurum Atatürk Üniversitesince düzenlenen Aşıklar Şöleni'nde okumuş aynı Üniversitece Köz dergisinin Atatürk özel sayısı olarak çıkan 8. sayısında yayınlanmıştır.

Dertsiz kalsam yaşayamam,
Bir olmuşuz boşayamam.
Arabam yok taşıyamam;
Derdin her çeşidi bende.

Unutmam derdi anarım,
Dertlilikten dert yanarım,
Derdin içinde dönerim;
Derdin her çeşidi bende.

Dert gidiyor çok hoşuma,
Çekemezsen sen taşıma,
Dert karışır hem aşıma
Derdin her çeşidi bende.

Dertsiz kalırsam yatamam,
Milyon verseniz satamam,
Derdi yabana atamam,
Derdin her çeşidi bende.

Derdi sevdim doyamıyom,
Biriktirdim sayamıyom,
Sürü ettim yayamıyom
Derdin her çeşidi bende.

Dert çekerim duysun mertler,
Sefil Selimî'de dertler,
Gerçi dertli bütün fertler,
Derdin her çeşidi bende.
(Yalınkat)

NERDE?

Söylen benim aradığım,
Hani nerde hani nerde?
Aşk ile eridiğim,
Dostlar yoksa yok mu burda?

Altun değil pulunuzum,
Kabul edin kulunuzum,
Bir kenarda yalınızım,
Düştüm türlü çeşit derde.

Yol sorarım yol gösterin,
Yolu bulan kul gösterin,
Öpeyim, has el gösterin,
Zulümkâr olmasın ferde.

Sermayem var sazdan sözden,
Ehli dile yandım özden,
Haber verin nolur sizden,
Sefil Selimî'niz zarda.
(12.4.1966)

DİVANE

Cami billur şamdandadır,
Behey divane divane[91]
Kâbe mihrabda andadır,
Behey divane divane.

Adem sayfiyullah ismi,
Nur-i ilâhide cismi,
Zuhreyled[92]i rahi resmi;
Behey divane divane.

Mihrab-ı salik[93] kalbindir,
Rah-i ismi olur bin bir,
Feyz-i ilham kalbe indir;
Behey divane divane.

---

91. Divane: deli, kaçık, budala veya, bir şeye çok düşkün olma.
92. Zuhreyledi: göründü.
93. Mihrab-ı salik: Umut yolu

Seri cami tâvafım var
Billur âzam izinde zar,
Haki payim şamdanı yar
Behey divane divane.

Ekrem-i cem habibiyullah[94]
Aşık olur fena fillah
Çalabı bir ismi Allah
Behey divane divane.

Ekber-i celilim alâ
Resuli eminim züllâ,
Sefil Selimî'yem illâ
Behey divane divane.
(İlk şiirlerinden)

ERENLERE

Selâmsız savuşma öyle,
Ermeğe gel erenlere
Zikredip Ali'yi söyle,
Görmeye gel erenlere,
Ali'ye can verenlere.

Ahlâk solma güle benzer,
Sabır sızma bala benzer,
Duygu derin göle benzer;
Girmeye gel erenlere,
Ali'ye can verenlere.

Hak ceminde cemale er,
Varından geç, kemale er,
İkrar verip emele er,
Sormaya gel erenlere,
Ali'ye can verenlere.

Dönersin kuru dikene,
Ecel çökerse yakana,
Sür atını ilk mekana,
Durmaya gel erenlere,
Ali'ye can verenlere.

Sefil Selimî sen kaçma,
Ayrı gayrı kul seçme,
Hasan Hüseyin'den geçme,
Görmeye gel erenlere,
Ali'ye can verenlere. (1966)

94. Habib-ul-lah: Tanrı sevgilisi (Hz. Muhammed)

EMMİYE

Bostancıdan karpuz aldık,
İrisi mebus emmiye.
Çoban durduk, ortak olduk,
Sürüsü mebus emmiye.

Kendisi sarayda kaldı,
Ayakçıyı dağa saldı,
Kurt kırdı davarlar öldü,
Derisi mebus emmiye.

Kendi kendimize küstük,
Başımız görmedi yastık,
Birkaç horoz alıp kestik,
Gerisi mebus emmiye.

Olan yine bize oldu,
Ekin biçtik ambar doldu,
Sofraya yumurta geldi,
Sarısı mebus emmiye.

Bırak beni sabrım taştı,
Vekiller haddini aştı,
Muhtar teyyare[95]den düştü,
Karısı mebus emmiye.

Beyler duamı duysunlar,
Sefil Selimî'yi soysunlar,
Götürüp kabre koysunlar,
Darısı mebus emmiye.
(14.7.2002)

95. Teyyare: Uçak

YENİDEN YENİYE

Ayla güneş döne döne,
Erer yeniden yeniye,
Tazelenir günden güne,
Sürer yeniden yeniye.

Razı olmaz yoğa, vara,
Çekmez onu hiçbir dara;
Kaygı umut vara vara,
Varır yeniden yeniye.

Arzu bizi rahat koymaz,
Karın doyar, gözler doymaz,
Devirler devire uymaz,
Girer yeniden yeniye.

Hasmını getirir dize,
Kulu harcar eze eze,
Sorun açar ki taptaze,
Serer yeniden yeniye.

Hemi yaşat, hemi yaşa,
Emeğini verme boşa,
Gönül derde düşe düşe
Sarar yeniden yeniye.

Yara vurur izi gitmez,
Sefil Selimî güç yetmez.
Ömür biter eksik bitmez,
Türer yeniden yeniye.
(Yalınkat)

OLMAZDI

Toprak ile su olmasa,
Bu alem diri olmazdı.
Hava ile gün olmasa,
Varlığın biri olmazdı.

Et-kemikten yapılan ten,
İçindeki dolaşan kan,
İnkarı olmuyor saf can,
Gözlerin feri olmazdı.

İnsan hayvan, dağ, taş ile,
Zengin, fakir, beyle köle,
Yeygi, geygi, gada, belâ;
Hayırı şeri olmazdı.

Ne akraba ne de hısım,
Zikr olmazdı tek bir isim,
Ayrılmazdı cisim cisim,
Ufakla iri olmazdı.

Gökte bulut, yıldızla ay,
Kara, deniz, ırmak, çay;
Dostla düşman, okla yay
Kolayı, zoru olmazdı.

Uzak, yakın, kıyı kenar,
Çevre bucak, yanmaz yanar,
Durur yürür dönmez döner,
Devriyat turu olmazdı.

Sağlam, sakat, çürük, hasta,
Vasıta, vesait posta,
Binaları kuran usta,
Erkekle karı olmazdı.

Ana, baba, kardeş, bacı,
Sevda, nefret, tatlı, acı;
İğne iplik, kendir kücü,
Al, yeşil, sarı olmazdı.

Söylenmezdi evet-hayır,
Ne uyanık, ne de uyur
Zulüm, keder, ova, bayır;
Ormanla koru olmazdı.

Dövüş, kavga, karışık küs,
Yağmurla kar, tipiyle sis,
Akıl, fikir, düşünce his;
Yaş ile kuru olmazdı.

Uzun kısa, soylu soysuz,
Adap erkan, huylu huysuz,
Bilinmeyen tüylü tüysüz,
Gılmanla[96] huri olmazdı.

Köy kasaba, şehir, oba,
Yapmak, yıkmak, gayret çaba,
Ekmek, biçmek, yaba, aba,
Buğdayla darı olmazdı.

Ondan bulduk çoğu azı,
Onu bunu sizi bizi,
Göremezdik kışı yazı,
Çiçekle arı olmazdı.

Dört anasır esas konu,
Bu deygi[97]min önü sonu,
Doğru, eğri, eski, yeni;
Dünyanın yeri olmazdı.

Sefil Selimî'nin sözü,
Dört madde, her şeyin özü,
Olamayız buna razı,
Olmasa varı olmazdı.
(20.4.1965)

---

96. Gılman: Cennet'te hizmet eden genç erkek

97. Deygi: Coşku ile söylenmiş deyiş.

VAR MI?

İlmi batın hocasını
Evvel ahir bulan var mı?
İmanın aşk hecesini
Okuyup da bilen var mı?

"Elestü"[98]de ikrar verip
İrfan okulu'na girip
Hakikat sırrına erip
Dosta konuk olan var mı?

Muhammet Ali'ye yanan,
Ehl-i beyt'i özden anan,
Ab-ı kevserine kanan,
Testisine dolan var mı?

Buraklara binip gezen,
Ummanlara dalıp yüzen,
Kalbine Kuran'ı yazan,
Pir99den destur alan var mı?

Ehline uğrattım yolu,
Ademe demişim "Beli"
Sefil Selimî bir deli,
Sözlerinde yalan var mı?
(24.10.1966)

98. Elest: Allah'ın ruhlara soru sorduğu zaman.

99. Pir: Tasavvuf yolunda yol gösteren kişi veya tasavvuf yollarından birinin kurucusu, şeyh, mürşit anlamlarında kullanılmaktadır. Hâce Bahaeddin Buharî'ye göre pir, Allah'a kavuşmağa vesiledir.

MEZAR TAŞI[100]

Sadık olan dost ararsan,
Mezarlıkta mezar taşı.
Yıkılmaz mekan ararsan,
Mezarlıkta mezar taşı.

Kurda kuşa vermez seni,
Kalleş değil vurmaz seni,
Kırılsa da kırmaz seni,
Mezarlıkta mezar taşı.

Ziyarete gelsen beni,
O karşılar ancak seni,
Her davanın önü sonu,
Mezarlıkta mezar taşı.

Sefil Selimî'nin dostu,
Kara yerin altı üstü,
Ne küstürdü ne de küstü,
Mezarlıkta mezar taşı.

GÖR HUDAYI

İnsan sevmek Anayasa,
Sev insanı gör Huda'yı.
Ne korku çek, ne de tasa
Sev insanı gör Huda'yı.

100. Bu türkü, 31 Ağustos 1989 tarihinde Sefil Selimî'den Uğur Kaya tarafından derlenmiş ve notaya alınmıştır. Notası, Uğur Kaya'nın "Şiirleri ve Türküleriyle Aşık Sefil Selimî" adlı kitabının 155 inci sayfasında bulunmaktadır.

Ali'ye git, Veli'ye git
At şüpheyi itikat et.
Kendini bil, kendine yet;
Sev insanı gör Huda'yı.

Hep ruhlar Adem'e uydu,
Muhabbet cepkeni giydi,
Hak insanı kutsal saydı,
Sev insanı gör Huda'yı.

Yer yüzü kıyamet olsa,
Başına bin belâ gelse,
Zebaniler kılıç çalsa,
Sev insanı gör Huda'yı.

Bu sözden anlamaz sapık,
Çünkü gönül ipi kopuk,
Şamar vurma atma tepik[101],
Sev insanı gör Huda'yı.

Bir ustaya durdum çırak,
Hiç kimseye olmam ırak,
Gel sen beni bana bırak,
Sev insanı gör Huda'yı.

İlim, bilim, eyler tarif,
Şu husus her şeyden zarif,
Olmak istiyorsan arif,
Sev insanı gör Huda'yı.

Dudak büküp surat asma,
Usanıp selâmi kesme,
İncitip incinme küsme,
Sev insanı gör Huda'yı.

Ey **Sefil Selimî** neden,
Bu imanda ısrar eden,
Hak'tan gelir, Hakk'a giden,
Sev insanı gör Huda'yı.
(21.9.1989)

101. Tepik: tekme

HAMUR GİBİ

Dinlen dostlar etmen hayret,
Mahsul vermez boş bir gayret,
Dert teknesiymiş gurbet,
Yoğruluyom hamur gibi.

Kaldım zulum kucağında,
Ecnebiler bucağında,
Ayrılığın ocağında,
Yanıyorum kömür gibi.

Ateş yad elin dört yanı,
Cendereymiş her bir anı,
Öyle doğradı ki beni,
Tornadaki demir gibi.

Sefil Selimî'niz şaştı,
Yurdu koyup dağlar aştı.
Harç ile suya karıştı,
Kerpiç olan çamur gibi.
(7.9.1968-Rotterdam)

ÖZÜNDEKİ

Baktığını yakıyorsun,
Güneş midir gözündeki?
Şimşek gibi çakıyorsun,
Hikmet midir özündeki?

Kırk güzelin eşi misin?
Muhammet'in kaşı mısın?
Hüseyin'in başı mısın?
Kanlar nedir yüzündeki?

Gökte gezen İsa mısın?
Tur dolaşan Musa mısın?
Kılıç mısın, asa mısın?
Ali'midir sözündeki?

Ayet misin, Kur'an mısın?
Sorgu sual soran mısın?
Selimî'yi yoran mısın?
Âşıkın mı izindeki?
(1966)

HANİ?

Her yer Kerbelâ'ya dönmüş,
Bir yudum su veren hani?
Kullar çatır çatır yanmış,
Hallerini soran hani?

Her Türk'teki aynı bir kan
Düşünmeli bunu her an,
Kimi mamur kimi viran;
Sürüneni gören hani?

Kapılma şaşkın akışa,
Düşme kör kütük çekişe,
Tırmanma sonsuz yokuşa,
Peşin sıra varan hani?

Kimseye uyamıyorum,
Derdim var diyemiyorum,
Tatlı aş yiyemiyorum,
İşsize iş veren hani?

Vermeyin yanlış bir karar,
Sefil Selimî'ye yarar,
Hasta olan ilaç arar,
İşte yara, saran hani?
(1966)

BENİ

Ak gerdanlık beyaz gerdan,
Akça bilek kara beni.
Uzun kiprik kara gözler;
Tezden verir dara[102] beni.

Ak düşen saçın uzunu,
Sökemem ömür buzunu,
Geçemem sazlı sözünü
O düşürür zara beni.

Kaşı siyah dudağı bal,
Gamzeleri açıyor gül,
Yanakları sanki al al;
O geçirir yere beni.

Etek sayvan beli ince,
Gözleri benziyor tunca,
Has bahçede sarı gonca,
O götürür nâra beni.

Boyu selvi, huyu güzel,
Döküyor ömrümden gazel,
Sefil Selimî sevdi ezel,
O düşürür zora beni..
(İlk şiirlerinden)

YÂR BENİ

Aşkın oku ile ile
Vurdun yâr beni yâr beni.
Harap ettin bile bile,
Vurdun yâr beni yâr beni.

---

102. Dar: Dar ağacı, asılmak

Bedenimden kanım sızar,
Damlaları adın yazar,
Şifası yok, yarem azar
Vurdun yâr beni yâr beni.

Dert deryası oldu içim,
Gidiyor ahrete göçüm,
Bilmiyorum neydi suçum
Vurdun yâr beni yâr beni.

İntizara varmaz dilim,
Aşkın ister **Sefil Selim**
Tutmaz oldu elim kolum,
Vurdun yâr beni yâr beni.
(5.7.1964)

SENİ

Nefsi, kibiri öldür,
Kıranlar kırsınlar seni,
Özünü sevgiyle doldur,
Vuranlar vursunlar seni.

Hiç kimseye yara açma,
Canlıyı sev, sevil kaçma;
Sınıf ayırma kul seçme,
Yoranlar yorsunlar seni.

Kıymet veren kıymet bulur,
Şer kimseye belâ gelir,
Yaradan yardımcı olur,
Yaranlar yarsınlar seni.

Yıkılanı tut düşmesin,
Yolunu bulsun şaşmasın,
Kimseye kuyu eşmesin,
Sürenler sürsünler seni.

Konuşalım düzgün düzgün,
Durmayalım üzgün üzgün,
Surat asma durma azgın,
Saranlar sarsınlar seni.

Açıkta gez ortaya çık,
Kusur kabahatini yık,
Ey **Sefil Selimî** ayık,
Görenler görsünler seni.
(2002)

SEN SENİ

Tipim sevilmeyen bir tip,
Özüme gir gör sen seni.
Dış tarafım sanki boş küp,
Sözümde dur sor sen seni.

İçim kara dışım kara,
Pazara çek etmem para,
İnsanlardaki sırrı ara,
Çözüme var yor sen seni.

Öteki ben, beri ki ben,
Öncelikle gafleti yen,
Nefsin atından hemen in,
İzimi sür sar sen seni.

Yad yabancı kimse yoktur,
Amma görüntüsü çoktur,
Kendisini bilen haktır,
Yüzümü yer vur sen seni.

Hemen ayık kalma düşte,
Mevlâ'nın esrarı döşte,
Sefil Selimî'yem işte,
Lüzuma er kır sen seni. (2002)

YÂR BÂDESİ[103]

İçtim dudak kâsesinden
Deli etti yâr bâdesi.
Hayat buldum busesinden;
Kulu etti yâr bâdesi.

Gönlüm ardı sıra akar,
Üzerime ateş döker,
Bir nazara sinem yakar,
Çalı etti yâr bâdesi.

Bağladı saçında tele,
Verdi beni seher yele,
Kaptırdı âşıkı sele
Gölü etti yâr bâdesi

Halıyım iplik olmuyor,
Kirkidim[104] ele almıyor,
Meramım yerin bulmuyor;
Çulu etti yâr bâdesi.

Tezgahına elim ermez
Dergâhını gözüm görmez
Âşıkıyam halim sormaz
Dulu etti yâr bâdesi.

Dost dilinden sarhoş oldum
Dert imiş elinden aldım.
Sefil Selimî'yem öldüm;
Salı etti yâr bâdesi.

103. Bu şiir 1963 yılında yayınlanan "**Yar Badesi**" adlı kitabı ismini vermiştir.
104. Kirkit: kilim halı benzeri dokumalarda, ilmikleri sıkıştırmak için kullanılan taraklı demir araç.

BİZİ

Yara alıp yaralandık,
Yaraladı cahil bizi.
Safa girip sıralandık,
Karaladı gafil bizi.

Her cihette bulduk huzur,
Emir aldı bizden hızır,
Sohbetlerde olduk hazır,
Pareledi bu hal bizi.

Mevta olduk ölmedik,
Hayattan geri kalmadık,
Alı yok dava çalmadık,
Mest eyledi ehil bizi.

Uyuyorken ettik secde,
Ayık olup geldik vecde,
Namaz kıldık kaynar sacda,
Korudu, Hak melâl bizi.

Tel oluruz başta saça,
Af yazarız bazı suça,
Taşımayız kara peçe
Kıldı Huda helâl bizi.

Giyiniriz, türlü hırka,
Karışırız, sahi kırka,
Bağlıyız, Kur'an'da çarka,
Böyle kıldı, zülâl bizi.

Âlem içinde âlemiz,
Dillere gelen kelâmız,
Her vücutta var sılamız,
Tutamadı, mahal bizi.

Nadân[105] dedi. "Bunlar sığır",
Duyduk amma, olduk sağır,
Yeryüzüne olduk bağır,
Bereledi, melâl[106] bizi.

Sefil Selimî olma asi,
Bire bağla tekmil nası,
Ademiz dünya anası,
Bırakmadı, celâl bizi.
(16.06.1960)

KUR'AN'A BAK

Ali kimdir, Muhammed kim,
Dersen aç ta Kur'an'a bak.
Hak binaya olmuştur him,[107]
Kemiklerle derine bak.

Vücut hakkın şamdanıdır,
Devriyatın[108] mintanıdır.
Dünya Sırat meydanıdır,
Kıldan ince yerine bak.

105. Nadan: Bilmez, cahil, kaba, nobran, terbiyesiz

106. Melâl: Bıkma, sıkıntı, usanç.

107. Him: temel

108. Tekke edebiyatı nazım türleri arasında, devriyeler vardır. Devriye, yaratılışın başlangıcı ve sonu, varlığın nereden geldiği, nereye gittiği, bu ikisi arasındaki safahatın izahı anlamına gelir. Yani, tekvin, sudur ve tecelli konularını tasavvufta bir daireye benzettikleri için buna devriye veya devriyat demişlerdir.

Dört harfi okursan yüzde,
Manasını ara özde,
Mimin noktaları gözde,
Bedeniyin sırrına bak.

Her yapıda bir şekil var,
Kimi geniş, kimi dar,
Muhammed'i bilirsen yar,
Güneşteki nuruna bak.

Sırrı gafiller çözemez,
Kara kalem ağ yazamaz,
Takdiri kimse bozamaz,
Kara yere girene bak.

Sefil Selimî'ye hızır,
İsmi ile olur hazır,
Ali ile buldum huzur,
Aya ziya verene bak. (1966)

GİTMEYE BAK

Hak yolunu sorar isen
Bir rehbere gitmeye bak.
Gül bağına girer isin,
Bülbül olup ötmeye bak.

Dağlara konuk olursan,
Tipi boranda kalırsan,
Şaşıp kurtulmak dilersen
Özden ağıt etmeye bak.

Bir menzile varamazsan,
Bir murada eremezsen,
İrfan dersi göremezsen
Görenlere yetmeye bak.

Ömür deniz, günler gemi,
Ölüm eder yekün cemi,
Ayırırlar olgun hamı,
Kötü huyu atmaya bak.

Sefil Selimî bir aşık,
Ahret bakî dünya ışık,
Çabuk geçilir bu eşik,
Ruhu hakka katmaya bak.
(1966)

KIZILIRMAK[109]

Gümrah[110] kaynak,
coşkun göze
Selimizdir Kızılırmak.
Hayat verir saza söze,
Dilimizdir Kızılırmak.

Bu membaın ürünü bol,
Kafan boşsa bilgiyle dol.
Ülkemize açıyor kol,
İlimizdir Kızılırmak.

Menbaı sulardan duru,
Tanı, tanıt, hem de koru,
Sivas'tır intişar yeri,
Gülümüzdür Kızılırmak.

Genç neslin kalem gücü,
Sevginin kutsal ağacı,
Meyvesini koymaz acı,
Dalımızdır Kızılırmak.

Adım adım yöremizdir,
Örf adet töremizdir,
Sermayemiz paramızdır,
Yolumuzdur Kızılırmak.

Haklı olan etmez sükut,
Evvel oku, sonra okut,
Cebinde kıymetli yakut,
Lâlemizdir Kızılırmak.

İnce anlam, derin mana,
Benzetme sapa samana
Hükmeder uzun zamana,
Yılımızdır Kızılırmak.

İkram izzet, edep, haya,
Rengi saftır, olmaz boya,
Dinle, dinlet doya doya,
Telimizdir Kızılırmak.

Can bağı, kan damarıdır.
İlim irfan imarıdır.
Mantık, şuur hamurudur,
Halimizdir Kızılırmak.

Edebiyat, kültür sanat,
Beldemizde açar kanat,
Yetkili geçerli senet,
Pulumuzdur Kızılırmak.

Sefil Selimî'niz ozan,
Akıllar kantarı mizan,
Bütün sorunları çözen,
Elimizdir Kızılırmak.
(22.1.1992)

109. 1992 yılında Sivas'ta yayınlanmaya başlayan Kızılırmak dergisine ithaf edilmiştir.
110. Gümrah: yolunu kaybetmiş

BÖLÜŞEK

Mizan kuruk, izan tartak,
Kıl bölüşek kıl bölüşek,
Her eşyaya oldum ortak,
Ol bölüşek, ol bölüşek.

Bu aşka maliksen malik,
Özünde mevcutsa halik,
Sen bir balık, ben bir balık,
Göl bölüşek, göl bölüşek.

Ayrı mıyız ben ile sen,
Dolaşalım desen desen,
Bağ içinde bülbül isen,
Gül bölüşek, gül bölüşek.

Kafa senden, gözü benden,
Ağız senden, sözü benden,
Şekil senden, özü benden;
Gel bölüşek, gel bölüşek.

Dağıt, topla eyle yekün,
Sağa sola iyi bakın.
Üstündeyim hep bir kökün,
Dal bölüşek, dal bölüşek.

Belliliktir cismin adı,
Hepsindeki Kudret tadı,
Ben de dedim, el de dedi;
Öl bölüşek, öl bölüşek.

Ne gizlidir, ne karanlık,
Ne yalandır, ne yarenlik,
Ne bugünlük, ne yarınlık,
Mal bölüşek, mal bölüşek.

Ben kudrete kudret bana,
İbret oluk dört bir yana,
Her tarafta tek bir mana,
Bil bölüşek, bil bölüşek.

Hayatımı ve canımı,
Damardaki al kanımı,
Parçala ayır tenimi,
Böl bölüşek, böl bölüşek.

Makul değil her düşünce,
Erler tutar er düşünce,
Dilimdeki hür düşünce,
Dil bölüşek, dil bölüşek.

Tahmin değil yükümüzde,
Hayırlısı hakkımızda,
İnsan isek ikimiz de,
Hal bölüşek, hal bölüşek.

Bedenimde Hakk ilimi,
Şah beytim **Sefil Selimî**,
Yak beni, savur külümü,
Kül bölüşek, kül bölüşek.
(7.6.1970)

OKU Kİ BİL
-Sabit İnce'ye-

Hak yolunu sordun benden,
Canlı Kuran oku ki bil.
Şirklerin alınır senden,
Denli Pirân oku ki bil.

Özü bilen temiz olur,
Ten bağı gülünü bulur.
Masiva imanı alır,
Şanlı yaran oku ki bil.

Menzil ehli dile açık,
Yaradan her kula açık.
Göl olmamız sele açık,
Önlü eren oku ki bil.

Bir kapıda bebek gibi,
Rehberlere olup tabi.
Her kimse seçemez Rab'ı,
"Kün"lü gören oku ki bil.

Bedendeki sefil durum,
Beyninizden ister yorum.
Kibirsizler kalmaz yarım,
Ünlü duran oku ki bil.

Sefil Selimî'niz ince,
Benim şahım benden önce.
Böyle olmalısın sence,
Yönlü soran oku ki bil.

DERİN OL

Derin sular sessiz akar,
Gönül derin ol, derin ol.
Coşkun su bendini yıkar,
Engin kürün[111] ol, kürün ol.

Deryalardan öğren huyu,
Olsan da denize kıyı,
Rüzgâr yalasa da koyu,
Taşma serin ol, serin ol.

Kendisini aşkla yoran,
Sevdiği güzeli gören,
Her mevsimde mahsul veren,
Seçme ürün ol, ürün ol.

111. Kürün: Çeşme altında ağaçtan oyularak yapılmış geniş uzun suluk

Sefil Selimî'de asıl,
Cümleyi eyledi hasıl,
Çalışıp gayeye vasıl,
Olan eren ol, eren ol.
(11.3.1962)

SAĞIR OL

Kötü zana hedef olma,
Söylerlerse gel sağır ol,
İyilikten geri kalma,
Geniş düşün kul ağır ol.

Fenalığa meyil verme,
Yaramazdan müşkül sorma,
Olur olmaz bahse girme,
Hazineye mal, değer ol.

Bu bir irfan bilenlere,
Hakk'a muti[112] olanlara,
Deniz bulup dalanlara,
Sefil Selimî bul bağır ol.
(7.6.1964)

MAHSÜL

Kainata hayat veren,
İlim, tahsil, kültür, mahsül.
Dünyamızda temel kuran
İlim, tahsil, kültür, mahsül.

112. Muti: Bağlı

Okumakla geçsin yaşın,
Bu konuyu iyi düşün,
Olmalıdır esas işin,
İlim, tahsil, kültür, mahsül.

Aya füze atacaksın,
Yıldızlara yeteceksin,
Cansıza ruh katacaksın,
İlim, tahsil, kültür, mahsül.

Işık saçacaksan yurda,
O bırakmaz bizi darda,
Önderlik edecek ferde,
İlim, tahsil, kültür, mahsül.

Feni ileri götüren,
Dinsizi dine getiren,
Hamı olgunca yetiren,
İlim, tahsil, kültür, mahsül.

Proje ile planda,
Abidedir her alanda,
Dertlere çare bulanda,
İlim, tahsil, kültür, mahsül.

Medeniyet beşiğinde,
Bombaların fişeğinde,
Ürünlerin başağında,
İlim, tahsil, kültür, mahsül.

Davamızın vekilidir,
Alemlerin okuludur,
Kişilerin akılıdır,
İlim, tahsil, kültür, mahsül.

Evet demelidir buna,
Bacı kardaş baba, ana;
Sefil Selimî'den yana,
İlim, tahsil, kültür, mahsül.
(4.7.1965)

SELİMÎ'YİM

Bazı coşarım, sel gibi,
Çünkü **Sefil Selimî**'yim.
Bazı açarım gül gibi,
Çünkü **Sefil Selimî**'yim.

Ölen ile ölürüm ben,
Gelen ile gelirim ben,
Nasıl aşksız olurum ben,
Çünkü **Sefil Selimî**'yim.

Acı çekseniz duyarım,
Yiyip içseniz doyarım,
İnsanları pek severim,
Çünkü **Sefil Selimî**'yim.

Yer benimle gök benimle,
Alem tekmil, tek benimle,
Hakk'ın işi çok benimle,
Çünkü **Sefil Selimî**'yim.
(14.4.1966)

DÜŞMANIYIM

Haktan verilir ayarım,
Hilebazın düşmanıyım.
Zalimleri pek boyarım,
Kibirbâzın düşmanıyım.

Dünya için ahret yıkan,
Eğri olup doğru çıkan,
Aşıkları dara çeken,
Hayasızın düşmanıyım.

Birliğe ikilik katan,
Nefsi için kula çatan,
Kaba sapa partal atan,
Çenebâzın düşmanıyım.

Yılandan çok zehir saçan,
Ar namus gedik açan,
Cennet Cehennemlik seçen,
Kafasızın düşmanıyım.

Taassuba laf atarım,
Mezata çekip satarım,
Ehl-i tahsili tutarım,
Kumarbâzın düşmanıyım.

Perva etmem mayasıza,
İnsafı yok hayasıza,
İnsan demem gayesize,
Ben yobazın düşmanıyım.

Bu cihan değildir ahır,
Sefil Selimî ol tahir,
Herkes diyor benim mahir,
Yalanbâzın düşmanıyım.
(5.3.1965)

SÖKEMEDİM

Özden çilli bu yarayı,
Söktüm söktün sökemedim.
Patlak vermez kör yarayı,
Çektim çektim çekemedim.

Beni sanki esir almış,
Ağzımaca sile dolmuş,
Her damara bin kök salmış,
Yaktım yaktım yakamadım.

Dert cinsinden sergi serdim,
Dertlilere uğrak verdim,
Hepsine baş oldu derdim,
Yıktım yıktım yıkamadım.

Nereye gideyim şaştım,
Sefil Selimî'yi deştim,
Derdin kuyusuna düştüm,
Çıktım çıktım çıkamadım.
(10.4.1967)

KİM

Diri miyim, ölü müyüm,
Dilimdeki seslenen kim?
Akılsız bir deli miyim,
Gönlümdeki haslanan kim?

Baka bildiğim her yerde,
Örtmez onu hiçbir perde,
Cahil der ki "Göster nerde?"
Ruhumda ki süslenen kim?

Şüphemle merakım bitsin,
Yol bilen elimden tutsun,
Biri bana tarif etsin,
Canımda ki beslenen kim?

Kaçmak isterim kaçamam,
Seçmek çok zordur seçemem,
Tek bir yönünü açamam,
Köşkümde ki yaslanan kim?

Kendini bağrım da saklar,
Sefil Selimî'yi aklar,
Her canlıyı her an yoklar,
İnsandaki rastlanan kim?
(13.03.1998)

İNSANDANIM

Hepimiz insan oğluyuz
Sen bendensin, ben sendenim.
Aynı imana bağlıyız,
Dünyaya hakim dindenim.

Yık kibiri sözleri duy,
Resul'e uy, Ali'ye uy.
Hak nuru taşıyan bir soy,
Ben oniki imamdanım.

Çaresizdir ilim bilim,
Çözemedi hiçbir alim,
Aşk ehline esir ölüm,
Nihayetsiz Kur'an'danım.

Ne tereddüt ne de kuşku,
Sefil Selimî'nin aşkı,
Ademdedir Rahman köşkü,
Böyle diyen insandanım.
(23.6.1990)

BULAMIYOM

Ayşe Döne kalık kaldı,
Fatma'ya yer bulamıyom.
Çalık çolak, düğür[113] oldu,
Satmaya er bulamıyom.

Kır kısırak gulun[114] attı,
Katırlar çamura battı,
Yaşlı gölük sele gitti,
Yatmaya yer bulamıyom.

Oğlanlar hep tahsil etti,
Bir kaçı şeytana taptı,
Çoğunu turist kaptı,
Atmaya fer bulamıyom.

Beşi hırsız onu katil,
Birbirine verir fitil[115],
Dördü küçük henüz sitil,
Tutmaya kar bulamıyom.

Kızların dokuzu kaçtı,
İkisi kıçını açtı.
Üçü de eroin içti,
Çatmaya şer bulamıyom.

Bugün moralim çok kırık,
Koşturdum ayağım yarık,
Altı çocuk kaldı arık,
Gütmeye ser bulamıyom.

Geçimim kıtı kıtına,
Sözüm geçmiyor hatuna,
Selimî'nin aşk atına,
Yetmeye tur bulamıyom.
(14.7.2002)

113. Düğür: Dünür
114. Gulun: Yavru
115. Fitil vermek: Doldurmak

YÖN ARIYOM

Şaşkınların arasında,
Döne döne yön arıyom.
Umutsuzluk deresinde,
Bir tek mutlu gün arıyom.

Hal bilmezler pazarında,
Dirilerin mezarında,
Ölülerin üzerinde,
Can yitirdim, can arıyom.

Düşenleri kaldır maya,
Ağlayanı güldür meye,
Cehaleti öldürmeye,
Yana yana ben arıyom.

Ejderhaya boyun vermem,
Aç kurtlara koyun vermem,
Patırtıya ziyan vermem,
Öd yaracak ün arıyom.

Fikirlerin bağlarında,
Gül bitmeyen dağlarında,
Sollarında, sağlarında,
Bir dikensiz yan arıyom.

Sefil Selimî'dir adım,
Kesilmiyor hiç feryadım,
Avrupa'da adım adım,
Bir köhnecik han arıyom.
(27.8.1968)

GERİ DÖNDÜM

Seni görmek için geldim,
Dış kapıdan geri döndüm.
Boynu bükük, mahcup kaldım,
Dış kapıdan geri döndüm.

Ses gelmedi, çıt çıkmadı,
Hasret benden el çekmedi,
Kimse yüzüme bakmadı,
Dış kapıdan geri döndüm.

Gün çok defa doğdu battı,
Sahur geçti, şafak attı,
İşçiler işine gitti,
Dış kapıdan geri döndüm.

Avluda ki suyun sesi,
Yem koyduğun kuş kafesi,
Kesti bendeki nefesi,
Dış kapıdan geri döndüm.

Çok üşüttüm, hasta oldum,
Seni sevdim sensiz kaldım,
Derman bekledim, dert buldum,
Dış kapıdan geri döndüm.

Mektup bıraktım babana,
Bir çiçek gönderdim sana,
Ağıt, zılgıt yana yana,
Dış kapıdan geri döndüm.

Görme perişan halimi,
Ölse de **Sefil Selimî**,
Soldurdun umut gülümü,
Dış kapıdan geri döndüm.
(21.11.1997)

DÜŞTÜM

Aşkın harlı tandırına
Elim kolum bağlı düştüm.
Felek zulüm kendirine
Deli gibi yağlı düştüm.

Sicim oturdu boynuma,
Dağıldı ateş koynuma,
Bir harf yazdırdı beynime,
Şiddetinden dağlı düştüm.

Göz çanağını mercan doldu,
Kara saçım ak ak oldu.
Yâr cemali aklım çeldi,
Balık gibi ağlı düştüm.

Yaktı beni aşk tandırı,
Boynumda darın kendiri,
Sefil Selim ölü diri,
Yâr gönlünden ayrı düştüm.
(İlk şiirlerinden)

COŞUYORUM

Deryalardan yaygın suyum,
Dalgalanıp coşuyorum.
Dünya kadar enim boyum,
Buna ben de şaşıyorum.

Ne canım var ne de kanım,
Ufuklara dört bir yanım,
Alem oldu adım şanım,
Her varlıkta yaşıyorum.

En evveli adem benim,
Mevki, makam, kıdem benim,
Kuran yazan dedem benim;
Onun için şişiyorum.

Bütünlüğün anasıyım,
Arzın geniş binasıyım,
Çeşitlerin kınasıyım,
Renkten renge düşüyorum.

Teşkil ettim güneş ayı,
İster uyan, ister uyu,
Sefil Selimî'nin payı;
Tende bir can taşıyorum.
(24.2.1965)

EY CAN

Gök kubbeysen yer yüzüyüm
Rahmetini kesme ey can!
Pak cübbeysen ver de geziyim,
Hikmetini kısma ey can!

El çekersen şayet benden,
Dünya ahret olur zindan,
Cennet istemiyom senden,
Suratını asma ey can!

N'olur bakıp gül bir defa,
Aşığına olur şifa,
Ölenece çeksem cefa,
Sevdim seni küsme ey can!

Seyreyleyim doya doya
Benziyorsun duru suya,
Ta yürekten duya duya
Konuşalım susma ey can!

Arzumda muradım gizli,
Bin bir yüzlü iki gözlü,
Sefil Selimî bir sözlü,
Bağrıma taş basma ey can!
(2002)

DİYEMEM BEN

Şu alevi, şunlar suni,
Bu gavurdur diyemem ben,
Bu dinlidir, onlar dinsiz,
O kafirdir sayamam ben.

Rabbilâlemin'in sözü,
Bir etmeli özü yüzü,
Ayıramam sizi bizi,
Hoş görmekten cayamam ben.

Muhammed Ali'yi sevdim,
Suç saysalar dahi övdüm,
Benliği başımdan kovdum.
Küfürbaza uyamam ben.

Sefil Selimî'yem buyum
Gözyaşı kadar saf suyum.
Hangi insana ne deyim,
Hiç birine kıyamam ben...
(26.5.1990)

BEN

Şöyle garip bencileyin,[116]
Diyen Yunus, denilen ben.
Reva görüp inceleyin,
İnce derde yenilen ben.

Musluk suyu, su musluğu
İçerek besler haslığı,
Bize vermişler taslığı,
Susuz kalıp yanılan ben.

Boş kap kalayı neylesin,
Vur kalayı pak eylesin
Ne desin nasıl söylesin;
Rafa konulup anılan ben.

Birkaç cümle kar ayazı
Üç beş binlik çalgı sazı
Aşık eder kazı kozu,
Savaştayım ben ilen ben.

Kimler ıssız kimler garip,
Ah çekerim durup durup,
Dert sinemde gurup gurup,
Hem de dertsiz sanılan ben.

Yunus konak, bense eşik,
Her yanımız delik deşik.
Sefil Selimî de keşik,[117]
Kabdan kaba konulan ben.

116. "Bir garip ölmüş diyeler/ Üç günden sonra duyalar/ Soğuk su ile yuyalar/ Şöyle garip bencileyin"Yunus

DOST DEME SEN

Emelimiz başka başka,
Bana daha dost deme sen.
El beni etse pul aşka,
Bana daha dost deme sen.

Eller ile can canasın,
Nağmertlerle yan yanasın,
Sarma bu yaram kanasın,
Bana daha dost deme sen.

El vurma solsun ruşenim,
Sanma ki çok perişanım,
Seni görmeyeli şenim,
Bana daha dost deme sen.

Başım asılsa da darda,
Bedenim yansa da korda,
Dolaş artık şorda şurda,
Bana daha dost deme sen.

Sefil Selimî'yi bırak,
Usta olsan olmam çırak,
Gayri aramız pek ırak,
Bana daha dost deme sen.

117. Keşik: Nöbet

HÜSEYİN

Binbir ismin biri sensin,
Seni seçmek zor Hüseyin.
Ateşten gömlek giymişsin
Dört bir yanın kor Hüseyin.

Hem sıfattır hem seyrettir,
Dosta dost olmak cürrettir,
Aşkına ermek murattır,
Gözlerdeki fer Hüseyin.

Oniki imamın dağı,
Gönül ve yüzlerin ağı,
Muhammed Mustafa bağı,
Mü'minlere yâr Hüseyin.

Hayri ihsanın küpesi,
Haydarı Kerrar'ın sesi,
Hasanı Kübra'nın süsü,
Kırk makamda bir Hüseyin.

Ehl-i dil dilinde ayet,
Mü'min gözündeki niyet,
Sefil Selim'de hayat,
Her bedende sır Hüseyin.

YAR

Dilim boğazıma kaçtı,
Senden ayrı kaldıkça yar.
Nutkum durdu rengim uçtu,
Senden ayrı kaldıkça yar.

Bedenimde deprem oldu,
Çile beni teslim aldı,
Gönlümdeki her şey öldü,
Senden ayrı kaldıkça yar.

Ne hayalsin ne de düşsün,
Bütün güzellere başsın,
Herkes bana dedi; "Taşsın",
Senden ayrı kaldıkça yar.

Şafak atmaz, güneş doğmaz,
Gökten yere rahmet yağmaz,
Selimî beş para değmez,
Senden ayrı kaldıkça yar.
(10.7.1996)

DEDİLER

Yüzbin hekime başvurdum,
Sana çare yok dediler,
Derdin kemikten içerde,
Sen kendini yak dediler.

El yetmiyor, göz görmüyor,
Yarama akıl ermiyor,
Kimse bir derman vermiyor,
Madem düştün çek, dediler.

Dayanmaz hiçbir beşer,
Sefil Selimî de yaşar,
Gün gelir kabrini eşer
Çaresine bak dediler.
(Kul Yanmasın)

SELÂM VER

Dolu dizgin giden atlı,
Hızlı gitme dur selâm ver.
Sohbet edek tatlı tatlı,
Hal hatır et sor selâm ver.

Yolu düzgün eden nedir,
Surat astın neden nedir,
Senden dosta giden nedir?
Benden ona var selâm ver.

Açısan sofra acıyım,
Aşık, maşuku saçıyım,
Eğlen seninle göçüyüm,
Barhanamı sar selâm ver.

Madem durdun konuş durma,
Aman sırra kadem basma,
İncittimse dayan küsme,
Affet mazur gör selâm ver.

Gideceksen uğur ola
Gözün kan yaş dola dola,
Sefil Selimî'den ele,
Soranlara ver selâm ver.

IRAK MIDIR?

Aşk diyarı varmış duydum,
Gitsem yollar ırak mıdır?
Aşkı tutmak zormuş duydum,
Yoksa suyu çorak mıdır?

Yüce dağlar geçeceğim,
Aşk meyinden içeceğim,
Kondum bir gün göçeceğim,
Bu yer bana durak mıdır?

Aşkı içip kanamadım,
Cayır cayır yanamadım,
Aşk gülüne konamadım,
Bana bostan gerek midir?

Aşk bardağı olacağım,
Sile sile dolacağını,
Bu davayı çalacağım,
Dava bağı kurak mıdır?

Müptelâsı benim aşkım,
Sefil Selimî bir şaşkın,
Aşka düşen olur taşkın,
Aşk bilmeyen yürük midir?
(7.5.1966)

TAŞLANIR

Aklım fikrim kabul etmez,
Ben yaparım el taşlanır,
Gönlüm doğru yola gitmez;
Tez saparım yol taşlanır.

Gözlerim hep yanlış görür,
Derman diye zehir verir,
Eşşek zırlar, köpek ürür,
Sabırlı bol bol taşlanır.

Giderim iz süre süre,
Eşiğe yüz süre süre,
Ecel gelir biter süre,
Ay taşlanır, yıl taşlanır.

Dolanırım dağı taşı,
Bana derler ki aşk taşı,
Ağaçları yaptık aşı,
Aşı tutmaz dal taşlanır.

Sefil Selimî'niz sunar,
Sevenleri söyler anar,
Diyorlar ki bülbül konar;
Bahçedeki gül taşlanır. (2002)

MAYASIDIR

Görünmez amma duyulur
Seyranî söz mayasıdır
Bakışı kantar sayılır
Seyranî göz mayasıdır.

Kırk kez düşün bir kez konuş,
Tanışabilirsen tanış.
Kendi imanına danış
Seyranî öz mayasıdır.

Rengi yoktur almaz boya,
Seçemezsin katma suya
Gözler kamaştıran ziya,
Seyranî köz mayasıdır.

Ne eksilir ne de artar,
O kurtarmış sen de kurtar
Yeri tartar, göğü tartar
Seyranî hız mayasıdır.

Onda tavır, onda eda,
Ezgi avaz usûl nida
Sefil Selimî'ye gıda,
Seyranî haz mayasıdır.

·YAĞDIRIR

Arkadaşım gamla keder,
Beni didik didik dider,
Has gül eksem diken eder,
Har üstüne har yağdırır.

Yaralara ilaç sürmez,
Zulüm eder aman vermez,
Başımdaki karı görmez,
Kar üstüne kar yağdırır.

Eritti beni tuz gibi,
Harcadı elde koz gibi,
Kora düştüğüm az gibi
Kor üstüne kor yağdırır.

Sefil Selimî'yi yaktı,
Kenara çekilip baktı,
Kolay diye zora soktu,
Zor üstüne zor yağdırır.

EVRENSELDİR

Bizler ölü, onlar diri,
Ali ölmez, evrenseldir.
Bu kelâmı anlar diri,
Veli ölmez, evrenseldir.

Hak dinin kitabı Kur'an,
İman sergisini seren,
Evliya, enbiya, eren;
Ulu ölmez, evrenseldir.

Bu esasa bağlı niyet,
Sınırsız hudutsuz hayat,
Muhammed'in sözü ayet;
Dili ölmez, evrenseldir.

Bu gerçeğe şahit çağlar,
Sefil Selimî'yi sağlar,
Adamı Mevlâ'ya bağlar,
Yolu ölmez, evrenseldir.
(26.6.1990)

BENİMDİR

Muhammed'e beli dedim,
Rahman benim kul benimdir.
Kur'an Hakk'ın dili dedim,
Ayet benim, dil benimdir.

Her sıfatı var eyleyen,
Hor görmeyip yâr eyleyen,
Güle karşı zar eyleyen,
Bülbül benim, gül benimdir.

Âşık maşuk fark etmeyen,
Ayrı gayrı din gütmeyen,
Hiç kimseye kin tutmayan,
Ölü benim Sal benimdir.

Şuuruma oldum malik,
Özümde saklanır Halik,
Kafam derya, aklım balık,
Balık benim, göl benimdir.

Okuyanın kitabıyım,
Konuşanın hitabıyım,
Aydın fikrin mehtabıyım,
Yolcu benim, yol benimdir.

Aşka düşüp dost arayan,
Kul olup Hakk'a yarayan,
Huda'ya doğru yürüyen,
Ayak benim, el benimdir.

Mekanımdır çevre bucak,
Nefesimdir soğuk sıcak,
Aşkım alev, tenim ocak;
Ateş benim, kül benimdir.

Hayalim yok, düşüm yoktur,
Anlaşılmaz işim yoktur,
Yalınızım eşim yoktur,
Dünya benim, mal benimdir.

Sefil Selimî'nin varı,
Bir babda zararı kârı,
Her kovanda halis arı,
Arı benim, bal benimdir.
(22.9.1969)

ALİ BİRDİR

Bir evliya bin bir isim,
Muhammetle Ali birdir.
Dünyadaki bütün cisim,
Muhammedle Ali birdir.

Onlar gönlümdeki hazır,
Onlar gönlümdeki nazır,
Onlar gönlümdeki hızır.

Softa ne der ise desin,
İsterse dilini yesin,
Kur'an, ayet, taha, Yasin,
Muhammedle Ali birdir.

Onlar gönlümdeki sultan,
Onlar gönlümdeki hakan,
Onlar gönlümdeki yakan.

Valilerin valileri,
Uluların uluları,
Alilerin Alileri,
Muhammedle Ali birdir.

Onlar gönlümdeki kuran,
Onlar gönlümdeki heran,
Onlar gönlümdeki eren.

Sefil Selimî'ye Kabe,
Allah dostu ehl-i Aba
Cahili alsa da çaba,
Muhammedle Ali birdir.

Onlar gönlümdeki saki
Onlar gönlümdeki baki
Onlar gönlümdeki taki... (1966)

NE ATILIR NE SATILIR

Sevgi saygı ve muhabbet,
Ne alınır, ne satılır.
Hürmette yaşar Muhammet,
Ne bulunur, ne yutulur.

Hakk'ın evi halkın evi,
Yenmeli kin denen devi,
Nezaket aşkın göz ağı,
Ne çalınır, ne atılır.

İsyancıya bahane çok,
Aşk ehline inancı yok,
İnsanlığı var eden Hak,
Ne bilinir, ne tutulur.

Bu gerçeğe yumamam göz,
Götüren ten saklayan öz,
Bahis mevzu şu birkaç söz,
Ne yolunur, ne ütülür.

Sefil Selimî de Huda,
Şartlarını eyler eda,
Yükselen, akseden seda,
Ne silinir, ne yetilir. [118]
(23.09.1996)

118. Şiir çift ayakla yazılmıştır

HÖRÜLÜYOR

Yurdumda varlık çeşmesi,
Hörül hörül hörülüyor,
İstikbalin şelâlesi,
Şarıl şarıl şarılıyor.

Çağdaş uygar merhalesi,
Cihana düşer şulesi,
Atatürk'ün meş'âlesi,
Morul morul moruluyor.

Yurt övgüsü var sözlerde,
İfade akar gözlerde,
Türklüğün adı özlerde,
Gürül gürül gürülüyor.

Vatana bağlı başımız,
Taştan olsa da aşımız,
Aşkıyla dolu döşümüz,
Harıl harıl harılıyor.

Sefil Selimî ferdimiz,
Vatan varken yok derdimiz,
Kalkındıkça öz yurdumuz,
Parıl parıl parılıyor.
(1966)

YAPIYOR

Göz yaşımın damlaları,
Yüzlerimde nem yapıyor,
Kalemimim hamleleri,
Şiirimi tüm yapıyor.

Kaymak köyle batak Dalmış,
Adı değişmiş Kehle olmuş,
Kendine denk ahbap bulmuş,
On boyadan dem yapıyor.

Menşirli'den kabak Nuri,
Yılan yiyor diri diri,
Lüle Emin, Tavşan Bahri;
Dövüşmekle nam yapıyor.

Pozantı'dan dırmık Rasim,
Polatlı'dan hızar Asım,
Siverek'ten mundar Kasım,
Cesetlerden dam yapıyor.

Erdemliden çinko Sait,
İzin için gördü kayıt,
Çürükyer'den sağlam Sayit,
Eğer söküp gem yapıyor.

Holdurların edi Mehmet,
Para yiyor demet demet,
Saralinin oğlu Ahmet,
Maymunlara yem yapıyor.

Amasyalı kara çalı,
Adanalı tosbağ Veli,
Şarkışlalı berber Ali,
Dans öğrendi tam yapıyor.

Kuşkayalı gevrek Tahsin,
Çok ütüldü oldu mahzun,
Tuzhisarlı çeyrek Muhsin,
Kirpiğinden çam yapıyor.

Cinayetçi dul Fahriye,
Nisbet yüzünden Zehriye,
Nikahsız vardı Gahri'ye,
Duvağına sim yapıyor.

Köslü Musto, akrep Kadir,
Turist geldi kurdu çadır,
Edremitli tırtıl Nadir,
Tırtıllardan cam yapıyor.

Dazlak başlı zıt Mustafa,
Kel ilâcı koymuş rafa,
Ter dökerek kova kova,
Seni beni zem ediyor.

Bolayırlı süngü Zeki,
Bin vurgunda tuttu yükü,
Bulhasanlı kavlak Baki,
Sene ezip gam yapıyor.

Zım zort Halit bödük İsa,
Hep yuttular kasa kasa
Boduç Hilmi çardak Musa,
Olgunları ham yapıyor.

Gözün aydın bir müjdem var,
Hiç üzülme yağarsa kar,
İsmet, Ömer ve Kör Haydar,
Kar sürüp kum yapıyor.

Elmalı'dan kelek Salih
Beserekten davul Melih,
Üsküdarlı kayık Falih,
Fırtınaya zam yapıyor.

Kulaksızın fıçı Gazi,
Üleşlerin boço Gazi,
Hak düşmanı çiçi Gazi,
Müslümanı Rum yapıyor.

Anlat bunu dört bir yana,
Bir şey kazanamadın yine,
Sefil Selimî bu sene,
Dertleriyle him yapıyor.
(30.5.1969)

YOKTUR

Kabristan çok mezar taşır
Adı yoktur, şanı yoktur.
Bir gezen var haşır haşır
Kendisi var, canı yoktur.

Ya bu kimdir kim bilecek
Hayatta baki kalacak
Onunla eşit olacak,
Bir benzeri fani yoktur.

Ne bilmece ne faldır,
Ondaki bir başka haldır.
Bilmeyenler maldan maldır,
Bilenlere mani yoktur.

Beyin tarlasını sürmüş,
Aklınca suyunu vermiş.
Hakkın cemalini görmüş,
Evveli var, sonu yoktur.

Bin cepheden bin top attım,
Etrafında düşe yattım,
Yunus dedim, derde battım;
Ünü vardır, teni yoktur.

Sefil Selimî ne dersin,
Saçmalarsın herze yersin.
Öven övsün, yeren yersin
Yunus'un hiç kini yoktur.

GÜNEŞ

Bir güzel ki tarif olmaz,
Suretinde durur güneş,
O ölümsüz, ecel gelmez,
Ateşiyle erir güneş.

Dost diliyle dostu konuş,
O'ndan O'na geliş dönüş,
Aya ve yıldıza danış,
Kuvvetiyle yürür güneş.

Aşık olan aşkı içer,
Şirinler şirini seçer,
Arlanır utanır kaçar,
Ziyasından çürür güneş.

Hikmetiyle rahmet yağar,
Kıymeti dünyaya değer
Yüzünü gösterse eğer,
Doğup batmaz, durur güneş.

Odur bu cihanın süsü,
Demeyin ki neyin nesi,
Gök kubbe gibi sinesi,
Ziyarete varır güneş.

Canlılardan çıkan seda,
Hasret duyduğumuz nida,
Ab-ı hayat denen suda,
Cemalini görür güneş.

Yerde gökte benzeri yok,
Ele geçez arayan çok
O'nun gözüyle ona bak,
O'ndan şua verir güneş.

Benzetme kirpiğe kaşa,
Ey insan aşkıyla yaşa,
Sefil Selimî baş başa
O meleği korur güneş.
(14.4.1980)

DEMİŞ

Size varak yiyek içek,
Diyenler ne güzel demiş
Bize gelek konak göçek
Diyenler ne güzel demiş.

Elden gelen öğün olmaz
Mazlum ahı yerde kalmaz
Dibi delik desti dolmaz
Diyenler ne güzel demiş.

Aşa yanaş döğüşten kaç
Kürk giyinip üst başa geç,
Gözünü yum, avucunu aç;
Diyenler ne güzel demiş.

Kel başlara şimşir tarak
Allah yakın yolu ırak,
İnsanoğlu nefse çırak;
Diyenler ne güzel demiş.

Boynuzlar geçer kulağı,
Şeytanlar sevmez meleği,
Her omuzda dert şeleği,
Diyenler ne güzel demiş.

Topallar körler eğiler,
Baş yukarı akmaz sular.
Hayvanı zapteden yular,
Diyenler ne güzel demiş.

Fazla kirlenen bitlenir,
Merkebi süren katlanır,
Uslanmayan tokatlanır,
Diyenler ne güzel demiş.

Eşeğe dediler dayı,
Payını kokutur ayı.
Kötülerin zıttı iyi,
Diyenler ne güzel demiş.

Sözüm meclisten dışarı
Zamane piçi haşarı,
Bunlar sapıklık işarı,
Diyenler ne güzel demiş.

Sefil Selimî'de hüner,
Ben sabitim, Dünya döner
Bugün binen yarın iner,
Diyenler ne güzel demiş.

SIR VERMEZ

Seyranî'den söz etmek zor.
Dildir lisana sır vermez.
Yaktı beni alevden sor,
Küle dumana sır vermez.

Durduğu yer köşkler köşkü
Ne tereddüt ne de kuşku
Bambaşka aşk, onun aşkı
Yada yabana sır vermez.

Şuurumu kayıp ettim,
Attım gururumu attım,
Çırak olmak için gittim,
Hiçbir insana sır vermez.

Ayağına düştüm gene,
Gafletimi yene yene,
Vardım dedim beni dene,
Sapa samana sır vermez.

Acılandım tadım kaçtı,
Söz anahtar sözü açtı.
Hep sarraflar paha biçti,
İnci mercana sır vermez.

Yazmamak yazmaktan iyi,
Saçmaladım şiir deyi,
Bu bey Âşıkların beyi,
Sahte ozana sır vermez.

Yücelerden daha yüce,
Anlamak lazım iyice,
Sahip olmuş ulu güce,
Güçsüz sultana sır vermez.

Hal bilene açık özü,
Peşinden sürükler bizi,
İbret doludur her sözü,
Dosta düşmana sır vermez.

Âşık mı **Sefil Selimî**,
Aşkında buldu ilimi,
Seyranî yendi ölümü,
Mezar kazana sır vermez.

RUHSATÎ BABA [119]

Nasıl bir âşıktı derseniz eğer,
Pîrden destur almış Ruhsatî Baba.
Kıymetini bilen azmış meğer,
Dünyaya bir gelmiş Ruhsatî Baba.

İlâhi varlığın sır tutmuş kabı,
Her zaman özünde taşımış Rabb'ı,
Hiç kimse içmemiş içtiği abı,
Aşk sarhoşu olmuş Ruhsatî Baba.

Çürük tahtalara çivi çakmamış,
Deryayımış kenarını yıkmamış,
Kendi aleminden dışarı çıkmamış,
Yaradanı bulmuş Ruhsatî Baba.

Çanak çömlek değil, çer çöp belleme,
O bir dervişândır postun elleme.
Yemin ederim ki kendi kelleme,
Ummanlara dalmış Ruhsatî Baba.

Ham insana uzak Mevlâ aşığı,
Can gözünün feri ahret ışığı,
Sanat sarayının altın eşiği,
Eskimeden kalmış Ruhsatî Baba.

Meşkle muhabbetle coşmuş da çoşmuş,
Sevgi potasında hallolmuş pişmiş,
Mürüvvet denilen varlığa düşmüş,
Doldukça dolmuş Ruhsatî Baba.

---

119. Ruhsati, Sivas'ın Kangal ilçesinin Deliktaş buçağında yoksul bir ailenin çocuğu olarak 1856 yılında doğmuştur. 1899 yılında yine köyünde ölmüştür. Asıl adı Mustafa'dır."Ruhsati" takma adından önce, sırasıyla"İcadi", "Cehdi" takma adlarıyla da şiirler söylemiştir. Ancak ününü, etkisini "Ruhsati" takma adıyla söylediği şiirlerde göstermiştir.

Yazı tarif etmez, sözü tarif etmez
Anlatmak ne mümkün çünkü güç yetmez,
Aklımdan gitse de gönlümden gitmez,
Sevilmeyi bilmiş Ruhsatî Baba.

Kangal kazasıdır Deliktaş köyü,
Sivas ilimizin manevî suyu,
Huzuruna geldik görelim deyi
Gizli haber salmış Ruhsatî Baba.

Ben onu seslerim o beni sesler
Bomboş yüreğimi döşeyip süsüler
Bu **Sefil Selimî** dudağın ıslar,
Tadından tat çalmış Ruhsatî Baba.[120]

ÇOBANCA

İster taşa tutun, ya da hoş görün,
Okudum Çoban[121]'ca, yazdım Çoban'ca,
Başımı koparıp yerlerde sürün,
Ölmeden kabrimi kazdım Çoban'ca.

Öğrettiği her sır, bildiği Hüda,
Can cana, ruh ruha kaldığı Hüda,
Dersini, ilmini aldığı Hüda;
Bu sevgi peşinde gezdim Çoban'ca.

Tanıdığı çoktu, talipleri yok,
Herkes ona attı zehir saçan ok,
Aklımı yitirdim geçirirdim şok;
Kendi benliğimi ezdim Çoban'ca.

---

120. Kangal'ın Deliktaş köyünde Ruhsatî'nin mezarı başında yapılar 77 inci ölüm yılı törenine katılan Sefil Selimî bu şiiri okumuştu. Aynı gün düzenlenen Halk Ozanları Şöleni'ne Sefil Selimî ile birlikte Celal Güldemir, İbrahim Saltan, Yılmaz Altay, Nuri Çırağı, Feymani, Torunî, Reyhanî, Çobanoğlu ve Taşlıova gibi ozanlar katılmıştı. (21 Temmuz 1986 Tercüman)

121. Çoban, **Sefil Selimî**'nin mürşididir.

Hakk'ı zikir eyler insan seçmezdi.
Hiç kimseye ayrı paha biçmezdi,
Hatır gönül sayar, döküp saçmazdı,
Dostluk deryasında yüzdüm Çoban'ca.

O sultan, o cihân bedendeki baş,
Güneşteki ziya, bitkilerde yaş,
Sefil Selimî'niz o güzelde kaş,
Halk için şahsımı üzdüm Çoban'ca... (20.12.2001)

KARINCA

Misale bak, al hissenden vazgeçme,
Bir böcektir, dağlar söker karınca.
Ne cazip iş görür, her işten seçme,
Mehengi[122] meydana döker karınca.

Haznesine erzakını bol yığar,
Eseri en meşhur esere değer,
Suya köprü kurar kendini boğar;
Yaşamak azmine bakar karınca.

Yolu var, yolsuza yol tarif eder,
Hakkında denilen varmış nider,
Yeri karıştırır taşları dider;
Tarla sürer, ekin eker karınca.

Dünya kurulalı söylenir namı,
Neyle inşa etmiş, o muhkem damı,
Karanlığa ışık saçar göz camı;
Ocağını erken yakar karınca

122. Mihenk: Birinin değerini, ahlâkını anlamaya yarayan ölçüt, denek taşı.

Merdan'ı[123] punduna düşürmüş yenmiş,
Ne avara durmuş, ne de üşenmiş,
Derin düşündükçe derine inmiş;
Kazdıkça derinden çıkar karınca.

Zindanlarda yaşar sanki pek suçlu,
Kitaplardan özlü, tarihten içli,
Makinadan sağlam, insandan güçlü,
Fabrikadır teker teker karınca.

Sen seni, ben seni bildiğimiz gün,
Bu örnekten bir pay aldığımız gün,
Ey **Sefil Selimî**, öldüğümüz gün,
Kabrimize toprak çeker karınca.

BAKTIKÇA

İçimde dert yükü yaralar kanar.
Sevdiğim karşımda dargın baktıkça.
Derdimi bilmeyen sarhoştur sanar,
Nazlı yar geriden gergin baktıkça.

Aşkın kudretinden gözlerim döner,
Çektiğim bu sızı ölünce diner,
İçimde bir ocak sönmeden yanar,
O yar öyle sargın sargın baktıkça.

Dert çekip karataş bağrında yattım.
Acıyı, zulümü cefayı tattım.
Keder kuyusunun dibine battım,
Ağladım güzelim durgun baktıkça.

Sakın kınamayın **Sefil Selimî**
Aşk dönderdi dönen aciz dilimi.
Gezmeye koyuldum beden ilimi,
Maşukum gel deyip yorgun baktıkça.

---

123. Merdan: Mertler, mecazen hz.Ali.

DURSA DA

Dağıtırım bozum bozum bozarım,
Hor[124] karşımda grup grup dursa da.
Hürüm her meydanda cesur gezerim,
Kuduz gırıltıyla ürüp dursa da.

Arkamdan çakallar ulusa bakmam,
Hasmına acırım ezerek yıkmam
Fikir savaşından ölsem de bıkmam,
Caniler kin tuzak kurup dursa da.

Kokmuş bir porsuğa kurşunlar atmam,
Tilki koltuğunda uykuya yatmam.
Ayıya elmayı emanet etmem,
Burnunu yerlere sürüp dursa da.

Keşleşmiş kimseyle dokunmam deymem,
Kahpeye alçağa başımı eymem,
Ben bir denizim ki her kaba sığmam;
Cahiller kendini yorup dursa da.

Koruğun[125] meyini içmedim içmem,
Hınzır sürüleşse önünden kaçmam,
Soysuza, sütsüze bohçamı açmam,
Gafil sergisi serip dursa da.

Namert fıkrasında bozuk çok olur
Katırın üstünde ilim yük olur
Leş yiyen kuzgunun ağzı b.. olur
Yüksek kayalara varıp dursa da.

Aygırın hüneri malum ayıp söz,
Kelâm[126] diye söyler zalim ayıp söz,
Sarf etmek bilmiyor dilim ayıp söz
Budala sırtımdan vurup dursa da,

---

124. Hor: Değersiz önemi olmayan aşağı,
125. Koruk: Olgunlaşmamış,
126. Kelâm: Tanrı'nın varlığını,İslâm'ın doğruluğunu konu edinen bilim .

Rabbini sevmezden kork, derler duydum
Edep bilmeyenle konuşmam doydum,
Şer huydan vazgeçtim kibrime kıydım;
Hamlar hamdan haber verip dursa da.

Ejderhalar azmış baş eyleyemem
Güzeli çirkine eş eyleyemem
Hoşluk sermayemdir taş eyleyemem
Körler beni körce görüp dursa da.

Bir şeycikler yazdım alan ders alsın
Almayan almasın duysun mars olsun,
Bu deyişim kuldan kula arz olsun,
Kıyamet dünyayı sarıp dursa da.

Küfürbazlar gelmiş olsa yan yana
Ey **Sefil Selimî** ne yapar sana,
Pek çok insan var ki dönmüş hayvana,
İnsan arasına girip dursa da.
(17.12.1971 –Rotterdam) (Kul Yanmasın'dan)

SAÇSA DA

Sevdiğim tabiatın akla karasın
Çekerim derdini ölüm saçsa da,
Bağrımda saklarım derin yarasın,
Kanımı düşmanca çekip içse de.

Gezerim aşkıyla yatak bilmeden,
Usanmadı beni yere çalmadan,
Geri durmuyorum sevip gülmeden
Umulmadık yerden dertler saçsa da

Methetmeye ömrüm kısa geliyor,
Türlü çeşit sözü sinem deliyor,
Saklayıp aşıkı her gün yalıyor,
Bırakıp kendini nere kaçsa da.

Affeder kötünün tekmil suçunu,
Kollarına dolar gelep[127] saçını,
Evine nakleder er geç göçünü
Bırakmaz dışarıda yıllar geçse de.

Tabiata aşık oldum ağlarım
Varımı yoğumu ondan sağlarım,
Bağrımı bağrına basıp dağlarım
Sefil Selimî'nin kanın içse de...

KONYA'DA

Erenler coşup da Sema ederken,
Mevlâna meyini sunar Konya'da
Salikler[128] malikler önderler varken,
Her ilmin ışığı yanar Konya'da.[129]

Evliya enbiya üç ile beşlar,
Şehitler, gaziler, oniki eşler,
Secdeye eğilir en ulu başlar,
Pervane misali döner Konya'da.

Alimler, Veliler, Dervişler pirler,
Âşıklar, maşuk[130]lar muhipler erler,
Kırklar meclisinde hu çeken hürler;
Ehramın altına iner Konya'da.

İnleşir hak için ah çeker teller,
Ademe hoş değer bu ilde yeller
Sokakta bahçede ehli dil kullar
Şükr ile Mevlâ'yı anar Konya'da.

---

127. Gelep: Kelep, bağlam, demet
128. Salik: Bir tarikata girmiş olan, tasavvuf ehli.
129. Aşıklar Bayramına katılan Aşık Sefil Selimi Konya'yı ve görüşlerini bu şekilde değerlendiriyor.
130. Maşuk: Sevilen erkek, muhip: seven sevgi besleyen dost

Devreler içinde uygun sözüm var,
Viraneye dönmüş yanmış özüm var,
Sefil Selimî'yem dinmez sızım var,
Emlenir[131] sarılır diner Konyada. (7.10.1966)

TOPRAĞA

Kara yer üstünde karalı dağlar,
Eriyip karışır yine toprağa.
Gelenle sevinir, gidenle ağlar,
Çürüyüp karışır yine toprağa.

Eksilmez tartısı kısayıp uzar,
Elinde kalemi hem yazar, bozar,
Canlıda cansızda katresi[132] gezer,
Üreyip karışır yine toprağa.

Çeşitli deseni vardır sayılmaz,
Kucağına yatan aşık ayılmaz,
Sevdası tatlıdır, yense de doyulmaz,
Sürüyüp karışır yine toprağa.

Sefil Selimî der dağlardan yıldım,
Eriyip çürüyüp yığlı kaldım,
Üreyip sürüyüp koynuna daldım
Yürüyüp gideriz yine toprağa.

BAŞKA

Her aşığın sevdiği var yâri var
Benim yârimdeki başkalık başka.
Güzel çoktur ayrı ayrı yeri var
Benim yerimdeki başkalık başka.

---

131. Em: İlaç.
132. Katre: Damla

El âlemin yari tarife sığar,
Ya boyun eğdirir ya boyun eğer
Yaşar ölür veya, doğurur doğar,
Benim yerimdeki başkalık başka.

Pek çoğunun köşkü vardır oturur,
Çoğu sever sevdiğini batırır,
Söylemem duyanlar aklın yitirir
Benim yerimdeki başkalık başka.

İmkanı yok gelmez söz ile dile.
Benzetmek olmaz ki bülbüle güle.
Çokları anlatır üç beş harf ile,
Benim yerimdeki başkalık başka.

Yandığımı bilir kendisi yanmaz,
Yemek istiyorum yenilmez yenmez
Bu nasıl güzeldir bir türlü denmez
Benim yerimdeki başkalık başka.

Değerli madeni sarraflar seçer,
Övmek ister iken bir baha biçer,
Kimisi dost için başından geçer,
Benim yarimdeki başkalık başka.

Kimi sever sevdiğini fark eder,
Kimi sever belâlara gark eder,
Kimi sever geçinemez terk eder
Benim yerimdeki başkalık başka.

Sefil Selimî'yem bilmem öteyi,
Aşka düşen kabul etmez hatayı,
Unutturdu ana, baba atayı,
Benim yarimdeki başkalık başka.
(17.7.1969)

BAŞKA BAŞKA

Misafir olduğum hanede köyde,
Yüzler başka başka öz başka başka.
Her vardığım ilde, ayrı bir gayda,
Teller başka başka saz başka başka.

Aynı tezgah ayrı ayrı dokumuş,
Kimileri cahil, kimi okumuş,
İdare makamı meğer tek imiş;
Yollar başka başka söz başka başka.

Mevsim olur yazlı kışlı baharlı,
Adamlar ver sitem, cilve, kahırlı
Denizler dalgalı, ufuk pır pırlı,
Çöller başka başka, toz başka başka.

Kara beyaz gece gündüz seçilir,
Aynı kefen uzun kısa biçilir,
Duru akan berrak sular içilir,
Seller başka başka buz başka başka.

Sırlamış kovanı yapmış balını,
Uğratmış sarp dağa çıkmaz yolunu,
Sefil Selimî gör gurbet elini,
Diller başka başka, göz başka başka..

ETMEZ Mİ OLA (KEVSER IRMAĞI[133])

Kevser ırmağında saki olan yar,
Bir bardak dem ikram etmez mi ola?
Sıratın yolunu iyi bilen yâr,
Benim de elimden tutmaz mı ola?

---

133. 1960'lı yıllardan beri dillerden düşmeyen ve bir çok sanatçının plağa okuduğu bu türkü, Uğur Kaya tarafından notaya alınmıştır. (Bakınız: Şiirleri ve Türküleriyle Aşık **Sefil Selimî**, syf; 138)

Aman medet, duy sesimi dardayım,
Sorma hallerimi, gayet zordayım,
Cehennemden daha beter kordayım,
Yanarım, yandığım yetmez mi ola?

Her yanımı harlı ateş çevirdi,
Vücut sarayımı yaktı kavurdu,
Yaptım mamur ettim, geri çevirdi,
Viranemde, güller bitmez mi ola?

Zindanda kalsam da gam yemem gene,
Sefil Selimî'yle dursan yan yana,
Olmak istiyorum, dostla can cana,
Muradımca bülbül ötmez mi ola?

PEK FAZLA

Köyümüzde ne var diye sorarsan,
Yeygisiz, geygisiz[134], üzgün pek fazla.
Sınıkçılık[135] öğren kırık sararsan,
Döğüşten, çekişten ezgin pek fazla.

Aç kalanlar akşam sabah yel yutar,
Zenginin köpeği yatakta yatar;
Bazısı kediye hizmetçi tutar,
Canından vaz geçen bezgin pek fazla.

Bir şişe gaz kaldı, o da bitiyor,
Şaştımaşı[136] burnumuzda tütüyor,
Tüm evcek horanta[137] hasta yatıyor,
Bağırsak ishali, bozgun pek fazla.

---

134. Yeygisiz geygisiz: Yiyeceksiz, giyeceksiz
135. Sınıkçılık: Kırık, çıkıkcılık,
136. Şaştımaşı: Şarkışla yöresinde, bulunabilen malzemenin bir birine karıştırılması ile yapılan aş, yemek.
137. Horanta: Ev halkı

Yeğenlerin etti beni çok taciz,
Emmin ile dayın geçimden aciz,
Halanın fesi de edildi haciz,
Bu yıl alacağa gezgin pek fazla.

Ahıra kurduğun tahtalı uçtu,
Yemsizlikten demkeş güvercin kaçtı,
Camızyağı bize biraz borç açtı,
Sığıra salamıyok kuzgun pek fazla.

Elli kuruş savsan bir mektep atsak,
Sende yoğ ise oğlağı satsak;
Miras kel kuzuyu davara katsak,
Kurtlar yer mi ola azgın pek fazla.

Yazacağım çok ya kağıt param yok,
Züğürt bir aşığım, yüzde karam yok.
Haksız iş yapanla benim aram yok;
Sefil Selimî'ye kızgın pek fazla.
(Yalınkat)

BAĞRIMA

Benim bedenimde yara başladı
Dağlardan amansız çöktü bağrıma
Kaydı sıra sıra bana taşları,
Felek külfetini çekti bağrıma.

Elaman bağırttım duyulmaz oldu,
Uyudu talihim ayılmaz oldu,
Derdimin çeşnisi sayılmaz oldu,
Çile bostanını ekti bağrıma.

Altında kalmışım devrilmez dağın
Sefil Selimî'de dert yığın yığın
Dünya kurulalı geçen her çağın,
Elemi zehrini döktü bağrıma. (10.5.1966)

BIKMA [138]

Yürü hele dayı yol sona ersin,
Durma terin aksın yorulup bıkma.
Koru dola payı el sana versin,
Kırma yârin baksın kırılıp yıkma.

Karayı ak etme, akları kara,
Parayı yok tutma, pakları ara,
Yârayı çok satma, çokları tara,
Vurma varın çıksın, darılıp çıkma.

Derdi ima etme, hali arz eyle,
Yurdu hama gitme, dili gürz eyle,
Merdi gama atma, âli tarz böyle,
Sorma darın sıksın, gerilip kokma.

Bende sen, sende ben, falanla filan,
Canda can, kanda kan, bilenle bulan,
(Sin)de (Sin),anda an, alanla olan,
Görme erin eksin, serilip akma.
(3.5.2000)

BAĞLANMA [139]

Gökte yağan kara yerde kurt düşer,
Beyazdır diyerek kar'a bağlanma.
Hem şaşırır hem de kendisi şaşar,
Gözlü sanıp bakar köre bağlanma.

---

138. Her kıtanın son dizesindeki beş kelime kendi aralarında; ayrıca her kıtadaki dizelerin bütün kelimeleri de kendi aralarında kafiyelidir. Beşli kafiye gereği mahlastaki Sefil Selimî'yi (Sin) de (Sin) remzetmektedir.

139. Bu şiir "Oy beni beni del'ettin bini / Düşürdün dillere kül ettin beni" bağlantısı eklenmek suretiyle ve "Aldanma" adıyla Adem Aslandoğan tarafından türkü haline getirilmiştir. İhsan Öztürk tarafından notaya alınarak türkü dağarcığına kazandırılmıştır.

Âşıklar dolanmış bir dost aramış,
Sık dokunmuş, ince ince taranmış,
Hoşlar hoşa, şerler[140] şere yaramış,
Yolunu sarpa sürer şere bağlanma.

Ehil de cahil de bir beden taşır,
Aşkı okuyanın duygusu ışır,
Ey **Sefil Selimî** sen seni pişir,
Ham ocağa, çiğli kora bağlanma.
(Yalınkat)

SANMA

Cehaleti yıkıp aşka ermeden,
Senden bana haber verilir sanma.
Benliği imana esir vermeden,
Can yurdunda sultan görülür sanma.

Şeklin neye benzer, neye işaret,
Gel aslını tanı behey haşarat,
Hakkı temsil eder sendeki suret,
Bu bir ince anlam erilir sanma.

Herkes malik türlü çeşit akıla,
Kin insan başına belâdır belâ.
Vücut kan kalesi denilen kale,
Yolu çok geçit yok girilir sanma.

Kendi âlemimde buldum her seyri.
Bin parça eyledim çözdüm bir seyri.
Sefil Selimî'de olan sır seyri
Ateştir içinde durulur sanma.
(Kul Yanmasın)

---

140. Şer: Kötülük, fenalık

DURMA DURMA

Benek benek benlim gör hallerimi,
Nerde isen yetiş gel durma durma;
Öbek öbek saçlım sar tellerini,
Dikket eyle telim sen kırma kırma.

Dünek dünek[141] gezdim yerin bulmaya,
Razı oldum çilen ile ölmeye.
Başladı teveğim[142] dalda solmaya,
İstersen halimi sen sorma sorma.

Yunak yunak[143] yundum gözde yaşımla,
Felek çaldı taşa korkunç hışımla.
Donuyorum erimez sert kışımla,
Akan sellerimi sen görme görme.

Çanak çanak yaşı yoluna döktüm,
Yollarına bitmez ümitle baktım.
Varımı yoğumu aşkınla yaktım,
Yaralıyım bir de sen vurma vurma.

Dönek dönek tarla olup sürüldüm,
Çiftiyin önünde yere serildim.
Susuzluktan yarık yarık yarıldım,
Sefil Selimî'yi sen yorma yorma..

ŞAŞMA

Şiir yazıyorsan doğru dürüst yaz,
Patlar da kabımdan çıkarsam şaşma.
Kırkbeş yıl çalıştım âşık olan az,
Kızıp da kendimi yakarsam şaşma.

---

141. Dünek dünek: Döne döne
142. Tevek: Asma, kavun, karpuz benzeri bitkilerin sürgünü veya dalı.
143. Yunak: Yıkanılan yer, hamam.

Sözde hece vezin kafiye yoktur,
Ya eksik ya fazla hatası çoktur.
Manasız yanlışa bekliyor takdir,
Beynine bir kurşun sıkarsam şaşma.

Elinde bir sazla geveler sözü,
Terbiyeyi bilmez tepeler sizi,
Nezaketten uzak körleşmiş gözü,
Dilini dişini sökersem şaşma.

Geleneği yıkar töreyi bozar,
Sanatkârım sanır çok içer sızar,
Böbürlenir şişer azdıkça azar,
Ağzına vurur da yıkarsam şaşma.

Usta olamadım çırağım çırak,
Şiir denen sanat bizden çok ırak,
Ey **Sefil Selimî** ehline bırak,
Saz kırar, ağzımı dikersem şaşma. (22.9.2002)

BAK BANA

Be hey gafil eğer sözden anlarsan
Biraz kulak kabart az da bak bana
İnsan isen bir nasihat dinlersen
Kurtar cahillikten olma yük bana.

Haksızlığı görüp boyun bükmüyom
Adam bıçaklayıp orman yakmıyom
Ve tanıma kurnaz düşman sokmuyom,
Bu sebepten ahbap olan yok bana.

Mağzaya saraya hırsız girmiyom,
Güzele çirkine oynaş 144 varmıyom,
Her gönüle göre fetva vermiyom,
Onun için söğen siğen çok bana.

---

144. Oynaş: Aralarında toplumun hoş karşılamadığı ilişki olan kadın veya erkek.

Aç kalsamda hiç kimse soymuyom,
Sadakatten ayrılmıyom, caymıyom,
Kötülüğü men ediyom, uymuyom,
Fenalar saplıyor hançer ok bana.

Ucuz alıp pahalıya satmıyom,
Menfaat gereği partal[145] atmıyom,
Hilebâzın hilesini yutmuyom,
Her yerde diyorlar burdan çık bana.

Oğlanlarla münasebet kurmuyom,
Kerhâneye[146] hiçbir vakit girmiyom,
Yüz, göz parçalayıp kafa yarmıyom,
Kıymet vermiyorlar şerler pek bana.

Övülecek kimseleri övüyom,
Dost dursun ya düşmanımı seviyom,
Sefil Selimî'yem döşüm dövüyom,
Derdim böyle yardım etsin hak bana.
(1966)

SEVGİ VER BANA [147]

Neyim var, neyim yok, her şeyimi al,
İkiliği yıkan sevgi ver bana.
Düşünceme yerleş, yüreğimde kal,
Kinlerimi söken sevgi ver bana.

Alt üst aramayın şu bu sormayın,
Dedikodu edip insan yormayın.
Benliğimden başka bir şey kırmayın,
Küfürümü yıkan sevgi ver bana.

---

145. Partal: Yalan
146. Kerhâne: Genelev.
147. Bu şiirin türküsü, Cafer Üvenç tarafından bestelenerek 24 Şubat 2001 tarihinde notaya alınmıştır. (Notası için bakınız: Şiirleri ve Türküleriyle Aşık **Sefil Selimî**, syf; 166-167)

N'olur yalvarışım boşa gitmesin
Zalimliğim size zulüm etmesin.
Kibirim gönlümde mekan tutmasın,
Saf su gibi akan sevgi ver bana.

Bu Sefil Selimi bir sana gitsin,
Yalanı, yanlışı şeri terk etsin.
Gürültüm, tantanam, nizahım bitsin,
Herkese hoş bakan sevgi ver bana.

YAS KALMIŞ BANA

Yâr bana ahdedip söz vermiş iken,
Bilmem ki nedense, küs kalmış bana.
Sevda bostanıma ev kurmuş iken,
Habersiz göç etmiş, yas kalmış bana.

Vardım hanesine, virana dönmüş,
Bir tarafı uçmuş, bir yanı yanmış,
Kimseler kalmamış, ocağı sönmüş,
Tandırın başında, is kalmış bana.

Acı acı baktım, kalan her şeye,
Vesika[148] aradım, bulurum diye,
Tek tesellim oldu, gördüğüm rüya,
Kulağım da çınlar, ses kalmış bana.

Hangi yana baksam, gariplik çökmüş,
Sefil Selimî'ye dert sille çekmiş,
Dost gittiği yere gözyaşı dökmüş,
Elemli kederli his kalmış bana. *(Kul Yanmasın)*

---

148. Vesika: Belge

VATANA

Şeref hasiyetten haberdar isen
Menfur ikiliği sokma vatana
Ahlakdan adapdan yoksun değilsen
Cehalet tohumu ekme vatana.

İster Peygamber ol istersen Hızır
Sapma kahpeliğe olsan da vezir
Bu toprakta gerek evvele huzur
Yakıcı bir ateş dökme vatana.

Hak olsa da tapma alçak esaret
Milli iradede mevcut cesaret
Savaş düşmanınla, verme hasarat
Sakın aldanıp da tıkma vatana.

Bilirsen değerli yurdun Kabe'ndir
Hatta et, kemik, anan babandır
Evin barkın, barınağın obandır,
Kötü gözle hain bakma vatana.

Millet sevgisini koyma elinden
Bırakma Türklüğü söyle dilinden
Sefil Selimî git hürmet yolundan,
İçten – dıştan silah çekme vatana.
(10.2.1965)

YAYAN YAYANA

Her gece bir rüya her gün bir riya
Düşü yalan yanlış yayan yayana.
Sanırsın bağrımız bir taş bir kaya,
Merhamet etmeden kıyan kıyana.

Pek çoğunun yükü ağır çok ağır,
Uyuyan uyanmaz uyanan sağır,
Duyursa bilirsen bağırda bağır,
Gözleri kör edip oyan oyana.

Her gurup bir şeyi ediyor merak
Kimisi diyor ki bize ne gerek
Çoğunda kalmamış ciğer ve yürek
Paylaşıp bizleri yiyen yiyene.

Yangın çıkarıyor yangından kaçmak
İstemem yurdumu bırakıp göçmek
Ayıptır dertliye birkaç dert açmak
Derimizi yüzüp soyan soyana.

Aza kanaat yok çoktan bıkan yok
Dava suya düşmüş alıp çıkan yok,
Sefil Selimî'ye hiçbir bakan yok,
Tepeleyin şunu diyen diyene.
(25.8.190)

DAYANMASA

Yâr aşkına ateşlere yanarım
Dumanım isine göz dayanmasa,
Adım adım yâr ismini anarım,
Ateşin harına[149] yüz dayanmasa.

Bedenimi sarsa, cehennem narım,
Terk etse sepeti ömrümü arım
Yâr için çilemdir yegane kârım,
Koymak için dahi bez dayanmasa.

Parça parça oldu beden-i şarım[150],
Saçıldı ortaya ar yapan arım,
Kalmadı zahirde tutacak yerim,
Överim yârimi, söz dayanmasa.

149. Harına: Isısına
150. Beden-i şar: Vücudun şehri

Yârimin peşinde emirsiz erim,
Sefil Selimî der, görücü kerim,
Kavuruyor beni eksilmez korum
Aşkıyla çaldığım saz dayanmasa. *(İlk şiirlerinden)*

OLMAZSA

Bab-ı devlet[151] hazinesi istemem,
Yârimin saçından bir tel olmazsa,
Yâd'ın[152] çuhasına sevgi beslemem,
Yârimin elinden bir çul olmazsa.

Yel esmeli âşıkın saç telinde,
Yâr'in ismi mizrap olsun elinde;
Aşk olmayan ne akıtır dilinde,
Gözünden çağlayan yaş sel olmazsa.

Güzelin hayali beni şaşırır.
Bir nazarı dağı taşı aşırır.
Elimde bardağı baksam taşırır,
Kabul etmem bağrıma tül olmazsa.

Almışım dilime yârin adını,
Görürüm dünyada cennet tadını,
İsterim ilimde ledün[153] şadını,
Vermesin âşık'a tam kul olmazsa.

Yâr yanağı benzemeli çileğe
Sefil Selimî'yi verme feleğe.
Bayılırım sırtında yün yeleğe,
Sever miydim seni bu hal olmazsa.
(İlk şiirlerinden)

---

151. Bab-ı devlet: Devlet kapısı.
152. Yad: Yabancı
153. Ledün: Tanrı yanı, Tanrı huzuru.

SAĞLIKLI YAŞA

Hepimizin görevi, sağlık için
Sigaradan vazgeç sağlıklı yaşa,
Sebepleri açık deme ki niçin,
Kaçabilirsen kaç sağlıklı yaşa.

Gel; sözüme "he"de tiryaki isen,
Tam takır kalmadan cüzdanın kesen
Çoluk çocuğunla et alıp ye sen,
Sigaraya harp aç sağlıklı yaşa

Sanki bir tutsaksın o; menfur şeye,
Çekip üfülersin fiyaka diye,
Ömür hazinedir haktan hediye
Olma kurbanlık koç sağlıklı yaşa.

Gece yatağında gündüz işinde
Öksürükler; hırıltılar düşünde.
Tek düşmandır pusu kurmuş peşinde,
Tütünsüz yere göç sağlıklı yaşa.

Kanını zehirler damarı tıkar
Kalp sektesi yapar komaya sokar
Afedersin ama ağzın pis kokar,
Sabır et içme hiç sağlıklı yaşa.

Sinir sistemini çar çabuk bozar,
Strese düşersin herkesi üzer,
Bunarsın bunaklık etmeden bizar,
Sıhhate kuçak aç sağlıklı yaşa.

Belki dudak büzer tiksinir eşin,
Yanakların mos mor sapsarı dişin,
Çatlar gibi ağrır şakağın başın,
Reçeteli hap iç sağlıklı yaşa.

Telafi edilmez attığı tokat,
Çarpır[154] bir yanının bırakır sakat,
Gızlık-Tabaka;çakmağını sat;
Teklife değer hiç sağlıklı yaşa.

Sür git dememişler ilâ nihayet,
Kimse memnun değil eder şikayet,
Bir sigara kadar ucuz mu hayat?
Terk eyle bul güç sağlıklı yaşa.

Tümörler kabarıp urlar çıkmadan
Kendi vücudundan kendin bıkmadan
Bu nikotin seni bir gün yıkmadan,
Ufala yere saç sağlıklı yaşa.

Her kadın hem erkek içmesin onu,
İzmarit toplatır illettir sonu,
Teslim almak için uğraşır seni,
Tez boşla kalma geç sağlıklı yaşa.

Cebinde taşıma eline alma
Nikahlın değil ya esiri olma,
Vatan faydalansın genç iken ölme,
Canına kıymak suç sağlıklı yaşa.

Beyin hücrelerin etki görmeden
Kulağın kapanıp dilin durmadan
Hoca baş ucunda telkin vermeden
Sevilecek şey seç sağlıklı yaşa

Sefil Selimî'den ciddi bir öğüt
Dumana boğulup pes demez yiğit
Yenilgiden sonra kar etmez ağıt
Rahatsızlık çok güç sağlıklı yaşa
(10.2.1988)

---

154. Çarpır: Çarpılır, inme gelir, felç olur.

KOŞA KOŞA

Aynimdan[155] damlayan akar kesildi
Yâr senin peşinden ben koşa koşa
Harcayıp bitirdin sevdiğim beni,
Deniz gibi hırslı sen coşa coşa.

Güle zar eyleyen bülbülüm öldü
Elinden açılan güllerin soldu.
Ördüğün taşlara baykuşlar doldu,
Şarap ile yundum ten pişe pişe.

Çöle döndü mazideki bahçemiz,
Kumlara karıştı geçer ahçe[156]miz,
Siyahlara daldı haki[157] lehçemiz
Üstümüze her dem zan düşe düşe.

Kapandı açılan güllerin üstü
Hayat kuşum artık ötmüyor küstü.
Kırıldı akıyor su dolu desti
Toprakta aktığı yön şişe şişe.

Sefil Selimî'yi gam yükü bastı
Başında vadenin son yeli esti.
Elinde çürüdü şarabın tastı,
Kapandı taşlara kan kusa kusa. *(İlk şiirlerinden)*

YARMADIN MI YA?

Dostlar haber verip salmadığınız
Nağmeyi bekleyip durmadım mı ya?
Gareziniz nedir eylemen atman,
Hersimden kafamı yarmadım mı ya?

---

155. Aynım: Gözüm
156. Ahçe: Akçe, para.
157. Haki: Yeşile çalar toprak rengi

Gelin kılıfımdan çıkarman beni
Dar gelir dünyanın uzunu eni.
Düşünceniz vardı eseri hani;
Kıt imiş farkına varmadım mı ya?

Bana yara oldu işte bu merak
Dövüşmek istiyom aramız ırak,
Mektuplara mahsus karşılık gerek,
Bunu size haber vermedim mi ya?

Yaşamaz mı oldu dost aranızda,
Bir fikirdaş yok mu yan yörenizde,
İnsafınız varsa den nerenizde
Kederden komaya girmedim mi ya?

Ölmezde varırsam şayet gel güze
O zaman gelmek mi hep de yüz yüze
Tohum saçılmazken çorağa boza,
Çıtırık'ta köten[158] kırmadım mı ya?

Bir gül bitirmeyen çalı mıydınız,
Aklını oynatmış deli miydiniz?
Ölmedim diyenler ölümüydünüz,
Durumu bu arz da görmedim mi ya?

Dikine dikine hiç gitmez atım
Başına bassanız ısırmaz itim,
Tutarım kalmamış olmuşum yetim,
Yaran nerde diye sormadı mı ya?

Bir hançer vurdunuz kanıyor özüm,
Delirdim kimseyi görmüyor gözüm,
Mektup külfetine artık ne lüzum,
Ben beni kefene sarmadım mı ya?

Kimi mıha vurur kimisi nala,
Bin vardan geçenler konar bir dala
Bir saniyem bedel geçen on yıla,
Senelere köstek vurmadım mı ya?

---

158. Köten: Büyük sapan, pulluk.

Bilmeyen bilemez garip halimi,
Ne desin zavallı **Sefil Selimî**,
Çok sabrettim tutamadım dilimi
Taş attınız kardaş ürmedim mi ya?

TAKIMIMIZA

Türk bayrağı gibi formamız vardır
Sivasspor derler takımımıza
Göksünde üç yıldız armamız vardır,
Sivasspor derler takımımıza.

Türk yurdunda doğduk dağlar deleriz.
Sahalarda her kulübü eleriz,
Fileleri bölük bölük böleriz,
Sivasspor derler takımımıza.

Karşımızda titrer rakip yürekler.
Şutumuza dayanamaz direkler.
Bizde mevcut şutcu, en güçlü bekler
Sivasspor derler takımımıza.

Oyunlar oynarız hep aynı hızda,
Her yer çamur olsa topukda dizde,
Takdik, kılas, soluk, disiplin bizde,
Sivasspor derler takımımıza.

Meşale tutuyor önderdir Ata.
Sağlam kafamız var eylemek hata,
Top bizden geçemez bir adım öte,
Sivasspor derler takımımıza.

Galibiyet için veririz emek,
Üç beş gol atarız bir tek gel yemek,
Futbol biz demektir, biz futbol demek,
Sivasspor derler takımımıza.

Türk'lüğü korumak yemini içtik
Onun için bu formayı biz seçtik
Kuş misali gibi kol kanat açtık
Sivasspor derler takımımıza.

Sefil Selimî'niz ağlar o zaman,
Kümeden düşmeyin aman ha aman,
O formayı giyen Türk olur yaman,
Sivasspor derler takımımıza.

YARAB!

Bir plan bir düzen anlatır kullar,
Bu işte parmağın var Yarab Yarab!
Ustaca yapılmış sırat ve yollar,
Elden evvel geç de gör Yarab Yarab!

Azminle dönüyor bu koca küre,
İdari merkezin binası nere?
Cehennemin varmış atarsın nara,
Herkesten evvela gir Yarab Yarab!

Gayen korkutmak mı yoldun sapanı,
Fare miyiz bizler kurdun kapanı?
Yiğit isen kula göster kapını,
Yırtsınlar yakanı dur Yarab Yarab!

Zevk mi duyuyorsun seyire dalıp,
Oyun çıkarırsın can verip alıp,
Sıkılmaz mı ruhun yalınız kalıp,
Sefil Selimî der bir Yarab Yarab!
(27.4.1962)

VAZGEÇ

Kafam sema, gözüm bulut, yağmur bol;
Ufkumu bulatıp sel etme, vazgeç.
Kelime pınarım taşmış iken dol,
Bent tutup çevremi göl etme, vazgeç.

Fikir kümelerim sır vermez yâda,
Umut bebelerim düşer feryada,
Bir tek canlı kalmaz yalan dünyada,
Çözme gam bohçamı, gel etme, vazgeç.

Hayat yıldızlarım parlayıp söner,
Ah çekersem buz tutar, deryalar donar.
Zar etsem ay, güneş dayanmaz yanar,
Söyletip dünyayı kül etme, vazgeç.

Beyin çekirdeğim yer gök atası,
Ruhum et kemiğim ilim sitesi,
Bedenim âlemin yedi kıtası,
Gez beni yad eli yol etme, vazgeç.

Toprakta, ısıda, suda, gökteyim,
Her cisim içinde gizli noktayım,
Sefil Selimî'yem varda yoktayım.
Sana sen gibiyim, el etme, vazgeç.

SEYRANÎ'DE[159]

Can cana ruh ruha hem de iç içe,
Seyranî haktadır, hak Seyranî'de,
Kendisinden geçti aşk içe içe,
Seyranî aşktadır aşk Seyranî'de.

---

159. Seyrani (1800-1866) Kayseri ilinin Develi (eski Everek) ilçesi imamı Cafer Ağa'nın oğludur. Divan geleneğine uymaya çalışarak aruzla ve ağdalı bir dille şiirler yazmıştır. Asıl başarısını âşık geleneğine bağlı şiirlerinde göstermiştir. Güzelleme ve taşlama türünde oldukça başarılı örnekler vermiştir.

Özlenen özlemdir, özlemde sestir,
Baştaki akıldır, akılda süstür.
Yaşatan duygudur, yaşayan histir
Seyranî aktadır ak Seyranî'de.

Şekillerin göbeğinde yer yapan,
Sırra kafes olan, sırrı sır yapan,
Eskimeden yeniliğe tur yapan
Seyranî çoktadır çok Seyranî'de.

Çağları çağ eden günler, seneler
Onun bağlarıyla bağlı çeneler
Öyle evlat doğurmaz analar
Seyranî tektedir tek Seyranî'de.

Devirlere göre devran dem süren,
Yokluğunda varlığına pay veren,
Hem aşık, hem derviş, hemi de eren,
Seyranî ektedir, ek Seyranî'de.

Her kafayı meşgul eden bu soru,
Onun omuzunda her şeyin zoru,
Yer kadar verimli, gök kadar duru
Seyranî göktedir, gök Seyranî'de.

Eyyub'un derdinde yarasında o,
Saçının ağında, karasında o,
Sefil Selimî'nin yöresinde o;
Seyranî yektedir, yek Seyranî'de. *(Kul Yanmasın)*

"DE"

Oğlum senden beni soran olursa,
İş bulmaya Hollanda'ya geldi de.
Başıma gelenden ibret alırsa,
Babamız evlenmiş hapı yutdu de.

Zorlaştı gelmemiz artık yüz yüze,
Anan panes[160]leri harcasın size,
Bir karı öldürdüm verdiler ceza,
Belasını buldu hapis yattı de.

Ağlayıp sızlayıp kapılma herse,[161]
Kimse rast gelmedi böylesi derse
Dostlar baban para saldı mı derse
Döşek sattık ocağımız battı de.

Olanları anlat usanma bıkma,
Ben yoldan çıkmışım sen bari çıkma
Meşhur hırsız oldum canını sıkma
Çaldı çırptı polis gördü tuttu de.

Hiçbir işim meşru değil hak değil
Yaptıklarım bana göre çok değil.
Haraç almam banka soymam yok değil
Bunlar pek az duygusunu sattı de.

Sözüm açık düzenim yok fendim yok,
Herkes arar kusurum yok pundum yok,
Olanda bitende ol var kendim yok
Türklük nedir bilmeyene çattı de.

Türkçe konuşmak mı Türklüğün farkı,
Her yerde saymalı Türklüğü Türk'ü,
Çok hayvanlar taşır sırtında kürkü
Çoğunu da dağda çoban güttü de.

Sefil Selimî' nin vicdan yetkisi,
Beni konuşturan cahil etkisi,
Acı meyve vermez ahlak bitkisi,
Oğlum baban ahlak tahsil etti de.
(20.5.1969)

---

160. Panes: Ziynet altınına benzetilmiş sarı pul.
161. Hers: Sinir, asabiyet.

GİT GİDE

İyilik bir verimsiz bitki gibi
Üremiyor; türemiyor git gide.
Çatlamış, yarılmış eskimiş kabı
Usta kalay vuramıyor git gide.

Sinsi yabancılar girmiş oyuna
Gıpta edip sarma boylu boyuna.
Ne aslına inan nede soyuna,
Onlar bize yaramıyor git gide.

Fenalık fantezi giyim içinde
Çıplaklığı yayar uyum içinde
Soysuzu gezdirme soyum içinde
Aramızda duramıyor git-gide.

Beyaz baldır kıpkırmızı liralar
Hepimizi can evinden yaralar
Adet töre takip eden yöreler
Ata izi süremiyor git – gide.

Sahnelerde tepişenler ön safta,
Ceddimin cepkeni sandıkta rafta,
Namus kavramının boynunda yafta,
Kimse neden soramıyor git-gide.

Bu nasıl çeşnidir bu nasıl hakdır?
Yüz suları kaçmış sütsüzler boldur,
Ya onları azlet ya beni öldür;
İffetli gün göremiyor git-gide.

Genç beyinler sulanıyor azıyor,
Halına fikrine seksi yazıyor,
Hayvanımsı arzularla geziyor,
Şehvete gem vuramıyor git-gide.

On yaşında karı olan bebekler,
Çocukları sapık yapan göbekler,
Bal küpü sandığım kokmuş kabaklar,
Bal tadını veremiyor git-gide.

Ne bir padişahım nede bir esir,
Sabun desem kusur su desem kusur,
Sözümüz kimseye etmiyor tesir,
Bu halk aşık aramıyor git-gide.

Sefil Selimî'yem derde değerek
Boynum yanır oldu boyun eğerek,
Çıbanımı açtım bağrım döverek,
Hekim sergi saramıyor git-gide.

MEKÂN İÇİNDE

"Mekânsıza makân olmaz" demişler,
Ya bu oturan kim mekân içinde?
"Ölen ölür geri gelmez" demişler,
Ya bu dirilen kim meydan içinde?

Bu esrara yetmez ham insan aklı,
Haksız olan demez, haklıya haklı.
Her şey açık iken Hak neden saklı?
Âşık mekân, maşuk mihman[162] içinde.

Menfiye menfidir, müspete müspet,
Beden can üstünde kisbettir kisbet,
Varım, varlığımı eylerin isbat,
Herkes bir parçamdır cihân içinde.

Sefil Selimî'nin adı, Hak adı,
Hakk'ı bilmek aşıkların muradı,
Kendisinde olan sırrı aradı,
Devretti âlemi evren içinde.

---

162. Mihman: Konuk

BU GÜNDE

El ele kol kola yamaç yamaca[163]
Öğretmenle yan yanayız bu günde.
Acısız, ekşisiz bir tek amaca,
Öğretmenle can canayız bu günde.

Omuz verdi, omuzladı her yükü,
Başlangıcın, neticenin yüz akı,
İlim deryasında ölümsüz saki,
Öğretmenle yön yöneyiz bu günde.

Çok gıtrak patlattı, okuttu bizi.
Kulağımda çınlar hala her sözü
Geçen gün rastladım, yaşardı gözü;
Öğretmenle gün güneyiz bu günde.

Kulağıma fısıldadı çok zaman
Beni mahcup etme deridi aman,
Akıl, sevgi, ilim, bağlılık, iman;
Öğretmenle ananeyiz bu günde.

Damağıma tahsil tadı bulaştı;
Damarımı baştan başa dolaştı,
Ta zihnime, dimağıma ulaştı,
Öğretmenle kan kanayız bu günde.

Sefil Selimî'nin maarif dostu,
Hemi bilinçaltı, hem bilinçüstü,
Bilgi âleminin manevî büstü;
Öğretmenle ün üneyiz bu günde.

---

163. Yamaç yamaca: Karşı karşıya, yüz yüze

KARAÖZÜ'NDE[164]

Ne zaman uğrasam aklımı alır,
Aşk muhabbet bulur Karaözü'nde.
Yarenler ahbaplar gönlümde kalır,
Aşk muhabbet bulur Karaözü'nde.
Karayım kara, benzerim kar'a

Ulular yaşamış, aşıklar doğmuş,
Bütün insanları Hüda'yı bilmiş.
Sanki birbirinden temiz ders almış,
Söz demiş, saz çalmış Karaözü'nde.
Karayım kara, benzerim kar'a.

Yüce kişilerle ahbaplık etmiş,
Hepsi birbirinin elinden tutmuş,
Hileyi, hatayı özünden atmış,
Tertemiz insanlar Karaözü'nde.
Karayım kara, dönmüşüm kar'a.

Ey aşığım söyler, hemi de dinler,
Garezler de kini daima önler,
Hepsi de çalışır baş ile canlar,
Çalışkanlar dolmuş Karaözü'nde.
Karayım kara, dönmüşüm kar'a.

Hepsi bir ayna da aynı sıfatta,
Birbirine benziyorlar surette,
Ana caddesi var sanki Sırat da,
Yürümüş Mevlâ'ya Karaözü'nde.
Karayım kara, dönmüşüm kar'a.

Kızılırmak akar yanı başında,
Sevda fışkırıyor toprak taşında,
Hep insanlar güzel kendi işinde,
Seven sevgi bulmuş Karaözü'nde.
Karayım kara, benzerim kar'a.

---

164. Karaözü, Kayseri- Sivas arasında, önceleri Sivas'a bağlıyken, daha sonra Kayseri mülkî yönetimine geçen, Türk gelenek ve göreneklerinin köklü olarak yaşadığı, alevi inancının hakim olduğu aydın insanlar yatiştirmiş bir köyümüzdür.

Gelmişim bu yere neyi ararım,
İnsan olsam insanlara yararım,
Ben beni yitirdim burdan sorarım,
Sefil Selimî'yi bulmuş Karaözü'nde.
Karayım kara, dönmüşüm kar'a.

YÜZÜNDE

Aydınım diyorsan ışıt dört yanı,
Karanlık kalmasın şu yer yüzünde.
Yaşayan canlılar atsın isyanı;
Güneş doğsun, batsın, her bir sözünde

İlim sahibiysen herkesi süsle,
Gerçek alimsen enginlik besle,
Bütün canlıları birliğe sesle,
Ayyıldız parlasın nurlu yüzünde.

İkiliği yok et, insan ayırma,
Kötülüğü öldür cehli kayırma,
Nefisi benliği kibri doyurma,
Sevgiye saygıya yer ver özünde.

Olgun kimselere yakışan yapı,
Cennete açılan ilahi kapı,
Sefil Selimî'ye aşkıdır tapu,
Dost diye inleyen yâr var sazında. (6.1.2002)

KİTABELERİNDE

Ta öteden beri Sivas bir tarih
Eserler ses verir kitabelerde.
Geçmiş yaşantılar açık ve sarih
Gözleri yaşatır harabelerde.
    Sivas'ımız Cumhuriyet kalesi,
    Hürriyetin sancaktarı sılası.

Güdük Minare[165]'nin çevre bucağı,
Canlı hatıralar saklar kucağı,
Türktür Türkiye'nin hayat ocağı,
Kulaklar çınlatır efsanelerde.
Atatürk'ün meş'âlesi ışığı,
Kainatın medeniyet beşiği.

Çifte minareler[166] söyler o günü,
Birbirine bağlar bu günü dünü,
Keykubat Keyhüsrev eylemiş ünü,
Adları ünlenir imarelerde.
İstiklâl istikbal müjdesi Sivas
Mustafa Kemal'in gözdesi Sivas

Sayısız mescitler hesapsız yatır,
Maziyi açıkça der çatır çatır,
Bir tek kalıntıda üç beş bir satır,
El sanatı yatar minarelerde.

Her eser bir miras, hepsi bir müze,
Ulu Cami, Gökmedrese[167] yüz yüze,
Neler bahşetmişler gidenler bize,
Hazineler gizli emarelerde.

Maharetler oynar halı kilimde,
Eser varoldukça korkmuş ölüm de,
Ders almış, feyz bulmuş coşmuş ilimde,
Sivas'ı anlatmış hitabelerde.

---

165. Güdük Minare, Sivas'ta, 1347 yılında vefat eden Eratna oğullarından Şeyh Hasan Bey için yaptırılmış bir türbedir.

166. Çifte Minareli Medrese, Sivas'ta İlhanlı Veziri Mehmet Cüveyni tarafından 1271 yılında yaptırılmıştır. Bugün yalnız doğu yönündeki asıl cephesi ayakta kalmıştır.

167. Gökmedrese, Selçuklu veziri Sahip Ata Fahreddin tarafından yaptırılmış, Sivas'ın önemli tarihi yapılarından biridir.

Abdülvahap Gazi Türbesi[168] ünlü,
Bir cepheden seyret düşün bin yönlü,
Eceli alt etmiş, taptaze canlı,
Dilden dile gezer efsanelerde.

Ziyaret Şeyhçoban[169] ve Ahmet Turan,
Arap Şeyh merkadı şifalı her an,
Tekke Karacalar, evliya, eren;
Aziz Baba yatır turabelerde.

Atatürk, İnönü müzeleri var.
Tarihi serersek dünya gelir dar,
Mirasa sahip çık, kârdan gelir kâr;
Adları söylensin lisanelerde.

Kangal'da yılanlı, Sivas'ta sıcak;
Soğuk Çermik açar hastaya kucak,
Ortaköy, Alaman, nahiye buçak;
Sağlık dağıtıyor hamamelerde.

Sızır'da şelâle köpürür çağlar,
Zaman neşelenir, ses verir dağlar.
Sulanır, yeşerir renklenir bağlar,
Umutlar fışkırır meydanelerde.

Sivas turistik yer gezmeyi değer,
Hakkında kitaplar yazmayı değer,
Ey **Sefil Selimî** çözmeyi değer,
Ne tarihler saklı menkibelerde.

---

168. Sivas'ın Tukarı Tekke tepesinde 17 inci yüzyılda yapılmış önemli türbelerdendir.

169. Şeyh Çoban türbesi, aynı adla anılan çeşmenin kitabesinden, 14 üncü yüzyılda yapıldığı anlaşılmaktadır.

ARA YERDE

Kaldık dar içinde dar da daraldı,
Sizler ara yerde, biz ara yerde.
İnsan da daraldı, yer de daraldı;
Çoluk ara yerde, göz ara yerde.

Müşkül müşkülatla kolayı ezer,
İhtiras, iftira yan yana gezer,
Herkes bir testere, herkes bir hızar;
Kafa ara yerde, yüz ara yerde.

Bu yükü taşımaz teneke kürek,
Tartmaya ölçmeye terazi gerek
İnsanları yiyor, insanda merak;
Dişler ara yerde yüz ara yerde.

Sefil Selimî'ye bu yük yük değil,
Geçim için bükül, eğil de eğil.
Ey insan, öldün mü kalk artık sağıl,
Gezin ara yerde, gez ara yerde.

BİTTİĞİ YERDE

Aşk adı verilen izahsız duygu
Bütün sözlerimin bittiği yerde.
Hakiki olmayan niza(h)sız duygu,
Güneşin doğduğu battığı yerde.

Sevmekle sevilmek, çoğuna ırak,
Her kime anlatsam, diyor ki bırak,
Daima bir şeyi ederim merak,
Hep onu ararım yittiği yerde.

Kim ne derse desin palavra olur,
Hakk'a gönül veren yalınız kalır,
Her belâ her çile âşıka gelir,
Hiç kimse yatamaz yattığı yerde.

Yaşanır görülmez tariften öte,
Can vermiş kan vermiş kemiğe ete,
Bu **SEFİL SELİMÎ** işlemez hata,
Sekiz cennet vardır gittiği yerde.

SİZDE

Şeyh Hamid-i Veli Somuncu Baba[170],
Kutsal can sahibi muhabbet sizde.
Seyyitler Seyyidi[171], ey Ehl-i âba,[172]
Ruhsalın habibi Muhammet sizde.

Vacibü'l Vücud[173]'un devr-i güzarı,
Secde-i sücudun elest[174] pazarı,
Hüda'nın cihana "Kün ol[175]!" nazarı,
Dinselin tabibi merhamet sizde.

Asiller asili manevî kitap,
Kırk Hadis şerhini ettiniz hitap,
Üç eser yazdınız ziyası mehtap;
Ahvalin mektubu keramet sizde.

---

170. Somuncu Baba veya halk arasında Ekmekçi Baba diye tanınan Ebû Hamid'in Aksaray'ın dışında Darende'de de mezarının olduğu belirtilmektedir. Kayseri'de dergah kurdu, halvetiliği yaydı. 1395'de öğrencisi Hacı Bayram Veli ile Bursa'ya gitti. El emeği ile ekmekçilik yaparak geçindi. Bir mumum ısısı ile iki gözlü fırınında ekmekler pişirdiği rivayet edilir. Emir Sultan'ın ricası üzerine, Ulu Camii'nin açılışında hutbe okudu. Bursa'da tanınınca, melâmiliğin gereği, kendini gizlemek ve unutturmak için üç yıl süren bir hac yolculuğunun ardından Aksaray'a gelip yerleşti. Anadolu'nun her yanında benimsediğinin göstergesi, Darende'de makamının bulunmasıdır.

171. Seyyit: Hz. Muhammed'in soyundan gelen,

172. Aba sahibi,

173. Vacib'l vücud: Gerekli, yapılması zorunlu şey, Tanrı

174. Elest: Ruhların ilk yaratıldığı ve ruhlara soru sorulduğu an.

175. Kün ol!: Olsun anlamında emir, Yüce Allah kainatı ve varlıkları bu emirle yarattı.

İslâm vakfiyesi Cennet kapısı,
Beş ulu âlimin niyet tapusu,
Zahirin batının ilk nur yapısı,
Celalin mektebi kırat sizde.

Binlerce kaynağın ilâhi gücü,
Tasavvuf deryası, aşkla meşk tacı,
Mübarek nazarı eritir tu(n)çu
Zevalin galibi marifet sizde.

Kültürler kürsüsü sanat varisi,
Hoşgörü, özveri pîri, perisi,
İlhamlar, şefkatler rah-ı serisi,[176]
Zeynel'in mahbubu hakikat sizde.

Cisminde resminde isminde Hüda,
Tevhid[177]in, tespihin arife gıda,
Tanrı'yı eyledin daima nida;
Ayalin habibi asalet sizde

Ehl-i Beyt'e[178] mensup nübivvet farkı,
Sevip okşadınız her türlü ırkı,
Durup dinlenmeden dönderir çarkı,
Kanalın sebebi mürüvvet sizde..

Molla Fenari'yle Ali Erdebil,
Soyunu sopunu iyi oku bil,
Kalbimde yaşayan fenalığı sil
Emelin sevabı nihayet sizde

Bir ekmekle bir orduyu doyuran,
Mum ışığı Allah şevki buyuran,
Fakiri yoksulu sevip kayıran,
Temelin matlubu alamet sizde.

---

176. Rah-ı ser: Baş yol

177. Tevhid: Birliğe, Tanrı'nın tekliğine inanma.

178. Ehl-i Beyt: Ev halkı, Hz. Muhammet'in kızı Fatmatüzzehra, damadı Hz Ali, torunları Hasan ve Hüseyin'den ibaret olan en yakınları.

Cuma hutbesinde Emir Sultan'a,
Saf tutan cemaat aşk yazdı cana.
Mu'cize aksetmiş bakın şu ana;
İmalin mensubu selâmet sizde.

Hacı Bayram Veli ve Akşemsettin,
Talebesi oldu bu asil ceddin,
Ötesine gider hududun haddin,
Kemalin lakabı şehadet sizde

Zatı şahanenin bir yönü böyle,
Diğer tarafını haydi sen söyle,
Öteki mekanlar çok geniş yayla,
Cahilin cevabı feragat sizde.

Takatım yetersiz aciz iradem,
Son gelen Somuncu, evvelki Adem,
Ne mevki gözetir, ne tanır kıdem,
Mahalin tertibi zarafet sizde

Darende'ye ait köklü has miras,
Her il'e ilçeye gelir mi ki ras(t),
Öyle bir maden ki, asla tutmaz pas;
Güzelin mucibi iltifat sizde.

Köyler kasabalar eskiyle yeni,
Evliya, enbiya cezbeder beni,
Asumanla zemin, özlüyor seni,
Kefilin kutubu zerafet sizde.

Mazinin atinin kaşığı kabı,
Ustası çırağı yüzondört babı,
Sefil Selimî de arar ahbabı,
Nakilin kalıbı sadakat sizde.[179]

---

179. Bu şiirin baştan sona ayağı dört kafiyelidir.

HELE [180]

Deli baş bir kulum, yerim yer altı,
Üstü sizin olsun, siz durun hele.
Eli boş tor halim, varım gürültü,
Dostu özün bulsun, az sarın kola.

Kışta kar yazda gül, yangında kül var,
İşte zor sazda tel, zenginde pul var,
Döşte kor güzde yel, enginde hal var,
Yastı yüzün gülsün, koz derin kula.

Kaba saba tenim, bir şeyler taşır,
Aba yaba canım, kör beyler üşür,
Oba ruba benim, nur eyler ışır,
Sefil Selimî'ye söz vurun çile. (4.5.2000)

EL ELE [181]

Sel aktı göl oldu, yüzde yüz yüzdük,
Kış geçti yaz geldi, tuttuk el ele.
Dal çıktı gül buldu, bizde biz gezdik,
Kuş uçtu hız aldı, gittik kol kola.

Köşe bucak koştuk, ter döke döke,
İşe sıcak koştuk, yer söke söke,
Hoşa kucaklaştık, bar çeke çeke,
Baş açtı diz geldi, kattık kul kula.

Söz verdik barıştık, sözde tam durduk,
Öz sardık görüştük, biz de cem kurduk,
Düz vardık eriştik, sizde gam kırdık,
Yaş geçti göz doldu, tüttük kül küle

---

180. Altı kafiyeli şiir örneği.

181. Türk halk şiirinde örneğine rastlanılmayan yedi kafiyeli bir şiirdir. Son dizelerdeki yedi kelime ile, diğer dizelerdeki kelimeler kendi aralarında kafiyelenmiş, şiir bir oya gibi örülmüştür.

Deli dolu yazdım, oku düş sanma,
Hali yolu sezdim, de ki boş kanma.
Kulu hali çözdüm, saki boş dönme.
Sefil Selimî'yle sattık gül güle. (4.5.2000)

GÜLE GÜLE

Çok gülüşün arkasında çok hile,
Gülleri zedeler har güle güle.
Yanlışlık, doğruluk tutmuş el ele,
Doğruluğu böler yer güle güle.

Her cismin aslında mevcut bir maya,
Elinde yüzünde sahte bir boya,
Ömür gergefinde vakitler oya,
Kısa hayatını der güle güle.

Hoş düşünce beyni yıkar, arıtır,
Er kişinin dürüstlüğü kârıdır.
Sağlık tenin sermayesi, varıdır,
Yokluğu çatlatır var güle güle.

Ahlaksıza atsam çatsam yeridir,
Özü çürük kendi kendin çürütür.
Bazı azgın durur bazı sırıtır,
Mahsus cilve eder yar güle gele.

Duyarsan, anlarsan, anlat ve duyur.
Haklı ol haklıyı haddince kayır,
Şerrin kafesine sıkışmış hayır,
Dökülür alnından ter güle güle.

İnsanlığı ilim bilim var eder,
Bilinç arabası taşımaz keder,
Sefil Selimî'yi dert eyler heder,
Kolaylık beziyle sar güle güle.

DİKKAT EYLE

Name[182]nizi aldım başım üstüne
Bu da cevabıdır söz dikkat eyle:
Kurt isen bürünme kuzu postuna,
Herkese yâr demek biz dikkat eyle.

Şiir yazan çoktur aşık olamaz,
Takma adı gafil kişi alamaz,
Bu ummana can vermeyen dalamaz
Hele kenarlarda yüz dikkat eyle.

Bir pire gitmezsen olmaz başarı,
Usülden, mantıkdan kalma dışarı,
Sende yoktur izan mizan işarı,
Heceye vezine az dikkat eyle.

Uzun uzun düşün ölçüden şaşma,
Sekizden en birden dışarı taşma.
Redif kafiyeden ayaktan düşme,
İradeyi doğru yaz dikkat eyle.

Benlik dipisin rahmet belleme.
Nefsin arzusunu kudret belleme.
Her söylenen lafı hikmet belleme.
Yanılır göremez göz dikkat eyle!

Dünya tuzak aman düşme toruna.
Karışma kimsenin hayır şerine.
Gidersen çobanın meydan yerine,
Orda Hak'tan denir söz dikkat eyle.

Yoldaş mı arıyon yol mu arıyon?
Bülbül mü arıyon gül mü arıyon?
Şehit mi arıyon, kul mu arıyon,
Hikmet yaylasını gez dikkat eyle.

---

182. Namenizi: Mektubunuzu

Şu anda nefsine olmuşsun esir,
Doğru konuşursan derler ki kusur,
Nasihatım sana ettiyse tesir,
Göz yaşını silmeye bez dikkat eyle.

Bu izahım sana çok ibret versin,
İyice incele aklına girsin,
Bir eser ihya et yaşasın dursun,
Altı beşlik durak öz dikkat eyle.

Sadık ol arif ol içerden inle
Sakın mağrur olma gayemi anla.
Ozan dostu bilir uğraşmaz binle,
Birliğin yolları köz dikkat eyle.

Açık seçik konuş eyleme ziyan,
Cenazeye döner bize yar olan,
Aşkın gömleğini sırtına giyen,
Geçer dünyasından vaz dikkat eyle.

Ehli irfan kişi her lafı yutmaz,
Birkaç boş satırla bu dava bitmez,
Gerçek aşık olan gaflette yatmaz,
Pir yanına gider tez dikkat eyle.

Hak katında duran eylemez riya,
Ahlak sayesinde döner bir aya,
Hakkın huzurunda erir taş kaya,
O mekanda tutmaz diz dikkat eyle.

Başından vaz geçen bilir o yolu,
Gitmeden seçemez olgun ham kulu,
Muhammet evinin aynası Ali,
Ordan ziya alır yüz dikkat eyle.

Ey Bekir arkadaş sen bir er isen
Sefil Selimî'ye şayet yar isen,
Aksi halde yol azıtmış kör isen,
Bilenden sorulur iz dikkat eyle.

ADEME

Ruhaniyet varken kalıp yok iken
Hakk'tır denmedi mi beni Ademe[183]?
Aklı kuran olan Nebi[184] sağ iken,
Resul denmedi mi beni Ademe.?

Bu birinci misal dahası pek çok,
Zeka Cebrail'dir sıfatına bak
Ne sağda ne solda özündedir hak,
Adı konmadı mı beni Ademe?

Yere göğe sığmaz doğmaz doğurmaz.
Her şeyde mevcut ya açık bağırmaz
Buradayım deyip kulu çağırmaz
Tıpkı dönmedi mi beni Ademe?

Her varlıkta gezer turda değil mi,
Nerede ararsan orda değil mi,
Seninle beraber serde değil mi,
Canla inmedi mi beni Ademe?

Böyle değil ise sen göster nerde?
Şüphe insanlarda yetmiş bin perde
Bin kişi dolaşır tahtı var bir de,
Uçtu konmadı mı beni Ademe.

İmladır geçilmez bundan ötesi,
Sadakat lütfudur yoktur hatası,
Muhammet dedesi Ali atası,
Kudret sunmadı mı beni Ademe?

Sefil Selimî'nin budur inancı,
Günahsa banadır be ahmak kinci,
Her sarrafta bulunmayan bir inci,
Saklı inmedi mi beni Ademe.
(2.10.1968)

---

183. Beni Adem: Adam oğulları, insanlar
184. Nebi: Kitap getirmemiş peygamber.

ÇILDIRDI DEME

Anlamak hoş şeydir kuldaki derdi,
Derdim dillenirse çıldırdı deme.
Samimiyet geniş, yok önü sonu,
Bu yıl ayrılmışız, bıldırdı deme.

Kudret kulda mekân zaman aramaz,
Âşık sizi ister şeklen varamaz.
Aşk bir sudur, güller susuz duramaz,
Suyu kesip gülü soldurdu deme.

Kaybetmem dostluğu en zor durumda,
Şimdi çok yalnızım dert var serimde,
Kimse dayanamaz olsa yerimde,
Dert ile bizleri yıldırdı deme.

Mantığım hakimdir okul içinde;
Gerçi uzaktayım şekil içinde,
Ararsan yerimi akıl içinde,
Bizim âşık gene daldırdı deme.

Dilerim ki hep sağ olsun canımız,
Ne ile geçiyor vakit anımız,
Ben de gelsem boş mu olur yanınız?
Gitti ahbaplığı öldürdü deme.

Nihat, Hasan, Ali, Davut'a, Nuh[185]'a
Kavuşmak istiyom gardaş bir daha,
Sarrafım velâkin biçemem baha,
Saklarım gönlümde çaldırdı deme.

Ne ilktir, ne sondur yazdığım satır,
Biraz saz çalalım gel hele otur.
Sefil Selimî'ye bir mektup yatır,
Adresini yanlış bildirdi deme. *(Yalınkat)*

---

185. **Sefil Selimî**'nin gençlik yıllarında Şarkışla'daki arkadaşları.

YAŞLANDIM DEME

Bu konuda ciddi ispat hakkım var,
Fırsat varken oku yaşlandım deme.
Pes etmek acizlik mücadele ver,
İlme karşı çıktım dışlandım deme.

Dünya insanının tek tek her ferdi,
Tahsil yapmış ise lütfuna erdi,
En korkunç hastalık cehalet derdi;
Ayyaş sarhoş olup, keşlendim[186] deme.

Kitap sevgisidir kurtuluş yolu,
Güçlenir duygunun bileği kolu,
İhtiyara gence göster okulu,
Kahve gazinodan hoşlandım deme.

Falan ailenin filanca zatı,
Herkese zıt düştü hem de kaskatı,
Yıkılmaz kültürün çattığı çatı,
Bilgiye sahip çık leşlendim deme.

Küçük bey aman da tereddüt etme,
Yaşlı amcanı al yalınız gitme.
Düşmanını okut yabana atma,
Okudukça oku haşlandım deme.

Koca kainatın döşesi süsü,
Ebe ecdadıyın gürleyen sesi,
Hayat öpücüğü huzur busesi,
Oku göz nuru dök boşlandım deme.

Süzgeçlerden geçir tarakla tara,
Bütün devletlerin işine yara,
Okumuş yetişkin birini ara,
Gerici biriyle eşlendim deme.

---

186. Keş: içki müptelası, aptal, yağı alınmış sütten yapılan peynir. Burada içki müptelası anlamında kullanılmaktadır.

İnsan isen dönme bitki pürüne,[187]
Benzememek için hayvan türüne.
Beynini yıkatıp körü körüne,
Kara taassuba[188] tuşlandım deme.

Kitaplardan mahrum oldukça sizler,
Olgunluk kendinin yüzünü gizler,
Mezarda ceddinin kemiği sızlar,
Ben böyle şartlandım işlendim deme.

Duyulan sesimi kısmaya kalkma,
Çantanı duvara asmaya kalkma,
Ağzımda dilimi kesmeye kalkma,
Dişlerimi söküp dişlendim deme.

İsmi tarih olan şahıslara bak
Sende onlar gibi nurlu ışık yak
Cehalet ölümdür serseri ahmak
Başımı keserek başlandım deme.

Okuyanın hayırı var şeri yok,
Mazeretin su götürür yeri yok,
Kalbin mühürlenmiş ilmin feri yok;
Safsata fişiyle fişlendim deme.

Ne felek kahpedir nede talih kör,
Her sakatlık sende aç gözünü gör.
Akıl viraneni kitaplarla ör,
Yolsuzluğa düştüm şaşlandım deme.

Yer küre gök kubbe bilgi mahsulü
Kabul eyle okumayı tahsili,
Yüz seksen ülkenin lisanı dili,
Dilin gibi konuş şişlendim deme.

---

187. Pür: Yaprak
188. Taassup: Tutuculuk, gericilik

Soframızda ekmek gibi aş gibi,
Kitaplara sevgi aynı baş gibi,
Gözlerdeki kirpik gibi kaş gibi,
Kaşımı yolarak kaşlandım deme.

Felakete koşma hemen geri dön
Okullar kitaplar verir doğru yön.
Okumayan kemdir okumayan bön,
Bönlükle çırpınıp kuşlandım deme.

Tartışma götürmez itirazlar suç,
Kain ata hakim olan kutsal güç,
Yorum getir kıymetine paha biç,
Bahardan farksızdır kışlandım deme.

İhamına kavuş kayna karış coş
Gel **Sefil Selimî** kalma sakın hoş
İskelette kemik vücuttaki döş
Kaburganı kırıp döşlendim deme.

CAYAYIM DEME

Dünyayı sarmalı birlik saygısı,
Bu fikrimi savun, cayayım deme.
Beni konuşturan dirlik saygısı,
Dirliği geriye koyayım deme.

Madenini işle altına çevir,
Olan düşmanını sabırla devir,
Nefsini harman et, başından savur,
Bazı coşar amma uyayım deme.

Gerekir herkese inanç iman,
Yok eder insanı stresli zaman,
Onur, kibir sana Şeytandan yaman,
Benlik şerbetine doyayım deme.

Tarla sürülmeden ürün alınmaz.
Kimi deniz derin olur dalınmaz,
Boş yeri kazmakla altın bulunmaz,
Çok yokla kendini kayayım deme.

Arif[189] ol arifle sohbete otur,
Unut kötülüğü noş eyle hatır,
Gel **Sefil Selimî**, sözünü bitir;
Bütün bildiğini diyeyim deme.

DEME

Az bir zamanını ver beni dinle
Bu sözlerim sana, bana ney deme.
Eğer anlamazsan derde düş inle;
İnilti başlarsa nasıl şey deme.

Çok çalışan bir menzile ulaşır,
Çalışmayan engellere dolaşır,
Kötü kişi, kötü işe bulaşır,
"Vay yandım"a düşer, düşme vay deme.

Dostun acı lâfı dosta kâr gelir
Güç görünür çiğ kimseye zor gelir,
Ham adamdan gömlek yırtan ter gelir,
Ham yanını oldur o bir huy deme.

Çoğumuza zarar, çoğumuza kâr,
Hepimize birden verir ahuzâr,
Hem bende, hem sende eksik yönler var,
Eksiğini gider, sonra oy deme.

---

189. Arif, bilen ve cömert kişidir. Ârif, evrende yalnızca güzellikler görür. Çünkü Allah'ın yarattığı her şey iyi ve güzeldir; çirkinlik, bizim onları kötü kullanmamızdan, aldanmamızdan ve kötü görüşümüzden kaynaklanmaktadır. Ârif, zıtlıkları, çatışmaları kaldırır.

Ya iri, ya ufak ya da çok kısa
Duygu yoksunluğu en büyük tasa,
Düşmek istemezsen kapkara yasa,
Uygunsuza uyma hem de uy deme.

Hata yapma, hatalıyı hoş eyleme
Tek bağrımı taş et, gözüm yaş etme.
Öter diye bülbüllere eş etme,
Kurbağaya çok yakışır tüy deme.

Çağların çarkına bağladın beni,
Eskimem yaşarım yeniden yeni,
Beynin yoksa nidem sendeki teni,
Ten kalıptır, boş sayıya say say deme.

Sefil Selimî'ye bir sergi serdim,
Sanki müşkilata tam cevap verdim.
Menfiden müsbetten isbatlı derdim,
Sağlam sakat duymaz, sen duy duy deme.
(Kul Yanmasın)

DÖŞÜME

Ahbap bellediğim bazı insanlar,
Gül gösterir diken sokar döşüme.
Çok doğru söylerim devire anlar,
Zulüm ateşini döker döşüme.

Aldanır herkesi gerçek dost sanan,
Dost diyerek menfaata yaslanan,
Bugün benim için gözü ıslanan,
Yarın hançerini çakar döşüme.

Hislerini söylemeyip saklayan,
Karın dokluğuna dostluk bekleyen,
Hasta olsam gelip gidip yoklayan,
Ölüm çengelini takar döşüme.

Şahit bulur yalan fetva dedirtir.
Sefil Selimî'ye zehir yedirir.
Ölmesem de kabristana koydurur,
Mezar taşlarını diker döşüme. (10.11.1968)

GÖZÜME

Sihirli mühürlü bir kapıdayım,
Gâhi örtük, gâhi açık gözüme.
Esrara bürünmüş bir yapıdayım,
Gâhi mamur, gâhi açık gözüme.

Gördüğüm her şeyde ararım mânâ,
Esrarla hikmetle kalırım dona,
Her varlık mahsustur yalnız ona,
Gâhi büyük gâhi küçük gözüme.

Yoruldu mantığım kurudu zekâm,
Hakk'ın boyasına yetmiyor rakam,
Sarmış bu alemi top yekün bekam,
Gâhi bin gâhi buçuk gözüme.

Çeşitli kılıkta o verir emir,
Kendi düzeninde fikri hür amir,
Yaptığını eder, eliyle tamir,
Gâhi binâ, gâhi saçak gözüme.

Sefil Selimî'nin derdi var köklü,
Haksız gözükür ya tamamen haklı,
Aradığı hakan adem'de saklı,
Gâhi emir, gâhi köçek gözüme.

YİYENLERE

O arı, ben sinek, o bir ben iki,
Arının balı var, ver yiyenlere.
Tam esasa bağlı her şeyin kökü,
Öğrenmek istersen, sor diyenlere.

O tatlı, ben acı, o hoş, ben kötü;
O olgun bir meyve, ben taştan katı,
O sırrın kapısı, ben onun kiti,[190]
Gizlenmez açılır var sayanlara.

O güzel, ben çirkin, o ağ, ben kara;
O hazine değer, ben etmem para,
O bana bir çare, ben ise yara;
Merhemi zayetmem sar uyanlara.

O zengin, ben fakir, o bey, ben köle;
O düşkünler dostu, bende tüm hile,
O asil âşık, ben başa bela,
O kolaylık sağlar zor koyanlara.

O bir Yunus Emre bu gün ve yarın,
Ben **Sefil Selimî**, o benden narin,
O Aslı, o Kerem, o Ferhad, Şirin,
Yârliğini söyler ar duyanlara.
(Kul Yanmasın)

SİZLERE

Pir Sultan Abdalın Aşık Veysel'in
Bahçesinden gül getirdim sizlere
Hacı Bektaş Veli, Kızıl Deli'nin[191]
Lehçesinden dil getirdim sizlere

Anadolu aşiretler boyundan
Erenlerin sultanından beyinden
Kırkların ezdiği Engür suyundan[192]
Sakisinden bal getirdim sizlere

---

190. Kit: Kilit
191. Kızıl Deli (1310-1402), Seyit Ali Sultan, kimi söylentiye göre Hacı Bektaş'ın oğludur. Kimi söyletiye göre de manevi evladı, yol evladıdır. Bir başka adı da Timurtaş'tır.
192. Engür suyu: Üzüm suyu.

Vuslat deryasından canandan candan
Kerbela'ya düşen her damla kandan
N'olur kabul edin armağan benden
Suya muhtaç çöl getirdim sizlere

Tasavvuf ehlinin dediği sözden
Ceddim hanedanın çizdiği izden
Hoylu dedelerden perdesiz gözden
Didesinden sel getirdim sizlere

Oniki hizmetten semahtan cemden
Pençe-i abadan Elif'ten Mim'den
Ele bele dile sahip Ademden
Cenab'ından hal getirdim sizlere

Aşıklara ruhsat veren hükümden
Nebadat dilinden bilen hekimden
Hakimler hakimi adil hakimden
Sancağından al getirdim sizlere

Alevden gömleği giyen canlardan
Birbirine saygı duyan canlardan
Haydari Kerrara[193] uyan canlardan
Perçeminden tel getirdim sizlere

Sevda bağlarından anber koklayan
İnsanlık adına nöbet bekleyen
Kainatı bünyesinde saklayan
Vechullâh'tan şal getirdim sizlere

Alemdar Rabbinin cismi canından
Haberdarız Zülfükar'ın kınından
İsminden resminden evvel sonundan
Kervanından yol getirdim sizlere

Mürşitler dervişler dersi deminden
Pay kazandım farkım yoktur zeminden
Hiç caymadım ilk yaptığım yeminden
Yandım bittim kül getirdim sizlere

---

193. Haydarı Kerrar: Hazreti Ali, Murteza

En ezeli ilelebet taşıyan
Aklı olgunlaşan özü ışıyan
Ölmeyen yitmeyen vakti yaşıyan
Bir kıymetsiz kul getirdim sizlere

Pirler kapısından şahlar derdinden
Alüyyel Murtaza[194] aşkı ardından
Sefil Selimî'nin hayat yurdundan
Muhabbeti bol getirdim sizlere (7.5.1993)

SESTE

Düğünde bayramda milli günlerde,
Özde heyecanım histeyim histe
Bugün aradığın tatlı günlerde,
Hazlı duygudayım sesteyim seste.

Hemi başlangıçta hemi bitişte
Doğarken yaşarken başka batışta,
Damarda, nabızda, kanda satışta,
Dizde kuvvetteyim kastayım kasta.

Hep hayal ettiğin tasvirde gizli
Bekleyip durduğun o şirin sözlü,
Yüz vermez gör kırpmaz nazlı mı nazlı,
Top yekün eşyada süsteyim süste.

Ah beyim efendim keşke duysanız,
Dediğime razı olup doysanız
Aşkın kanununa biraz uysanız,
Aşk denen mübarek festeyim feste.

Ağırda, hafifte ufak iride
Dikende, çiçekte, balda arıda,
Evlide bekarda erkek karıda,
Evinde barkında yastayım yasta.

---

194. Murteza: Seçilmiş, beğenilmiş, Hz. Ali'nin lakabı.

Tertemizde bulanıkta duruda
İlikte, kemikte etde deride
Huride gılmanda[195] melek peride
Beden dediğimiz tastayım tasta.

İncede kabada en nazik yerde,
Hepsinin ruhunda sırdayım sırda
Cisimde resimde deme ki nerde,
Çimento mayası kisteyim kiste.

Dünya dediğimiz kutsal vitrinde
Suda ve havada ateşte inde
Bu ne diyor deme şüphe yok sende
Gahi hekim gahi hastayım hasta.

Bu güneş anlamın bir zerre özü
Akıl mantık almaz herkeste gözü
Her dildin konuşan lisanı sözü
Güzelde çirkinde pisteyim piste

Seni bocalatır beyin hacmin dar
Kisbi kârim[196] yok ya anahtarın var
Arada farkımız ip incecik zar
Ararsan bulursun isteyip iste

Ayrıcalık gütme kainat senin
Ayni bir damladan halk oldu tenin
Benliğin, kibirin, nefisin kinin
Bana darbe vurur küsteyim küste

Gönüller tahtıdır yerleştiği yer
Size göre işin zorlaştığı yer
İşte yolumuzun birleştiği yer
Hoş görü taşıyan has'tayım hasta.

---

195. Hur ü gılman: Cennette hizmet gören genç kızlar ve delikanlılar
196. Kisbi kâr: Sonradan edinilmiş kazanç

Maksadı tarife çalıştım bence
Sefil Selimî'ye ince çok ince
Bir ustaya gittim geldim ilk önce
Onun için bende ustayım usta. (25.12.1992)

SEVE SEVE

Ne dövüş, ne savaş, ne kan ne ölüm,
Teslim aldı beni yâr seve seve.
Ne silah, ne bıçak, ne kin, ne zulüm;
Bağrım senin olsun yar seve seve.

Yazın kışın güzel çirkin hali var,
Kara çalı deme ağ gül gülü var,
Tabiatın gayet özge dili var,
İnceden inceye der seve seve.

Araştır kendini var oluş niçin,
Hak da hizmet eder insanlık için,
Dost ile düşmanla hoş ol, hoş geçin,
Dünyaya hakim ol dur seve seve

Azın çokta, çoğun azda nesi var?
Utanç veren çilesi var, yazı var.
İnsanın da hayvanın da hası var,
İyiliğe döner tor seve seve.

Zekâyı saklayan çehre değil baş,
Bir kilo saf altın, bir de kara taş
Tartıya gelince gelir başa baş.
Sarraf değerini kor seve seve.

Derdin varsa dertsizlere dert etme,
İçinde besleyip azgın kurt etme.
Bedenini kötülüğe yurt etme,
İçten içe seni yer seve seve.

Her sevginin acı tatlı anı var.
Cisimlerin kıymetince canı var;
Sefil Selimî'nin bin bir yanı var;
Öğrenmek istersen sor seve seve.

ALİ'Cİ DİYE

Muhammet severdi o yüzden sevdim,
Dışladılar beni, Ali'ci diye.
Ancak bin yönünden birini övdüm,
Taşladılar beni, Ali'ci diye.

Gerek Aleviler gerek Sünniler,
Duymak ister, avutucu ninniler,
Yüreği kinliler, eli kanlılar,
Boşladılar beni, Ali'ci diye.

Gönül katlanmıyor, gözüm görüyor,
İnsan ne yitirmiş, neyi arıyor,
Sefil Selimî'ye herkes vuruyor,
Haşladılar beni Ali'ci diye.

YAR DİYE DİYE

Kanat[197] sal da kanat derin yaramı,
Damlasın kanlarım yâr diye diye.
Kanat kadar yakın eyle aramı,
Bakayım gözüne gör diye diye.

Kırık kanat ile çöle düşeyim,
Güneş eyle gözlerini pişeyim,
Emir buyur kabrimi ben eşeyim;
Kefenimi sen de sar diye diye.

---

197. Bu kıtadakı "kanat" kelimesi farklı farklı anlamda kullanılıyor.

Düşmüşüm aşkına vahası hani,
Yoluna iz yaptım kanımla tanı.
Ben şaşırdım, yetiş peşimden yönü,
Bağırıp gelirim dur diye diye.

Sefil Selimi'nin kolları kırık,
Dayanmadı bana verdiği çarık,
Sarılmadan kaldım böylece arık,
Yoruldum halimi sor diye diye.
(İlk şiirlerinden)

DİYE

Şimşek balkır[198] yıldız oynar yerinden,
Hacı Bektaş Veli buyruğu diye.
Ay ile güneş de doğar batar,
Hacı Bektaş Veli buyruğu diye.

Şafakla kaybolur gecenin sırı,
Ortalığı bürür esrarın nuru,
Bulutlar boşalır yağmuru karı,
Hacı Bektaş Veli buyruğu diye.

Yer depreşir o geliyor sanarak,
Sular çağlar Hünkar ismi anarak,
Onu ateş bile arar yanarak,
Hacı Bektaş Veli buyruğu diye.

Rüzgâr uğultuyla coşup savrulur,
Azamet elinden dağlar devrilir,
Aşık **Sefil Selimî** yanıp kavrulur
Hacı Bektaş Veli buyruğu diye.

198. Balkır: Parıldar.

KÖTÜYE

Çok severim çok samimi olmayı
Hoş niyetim yayılmasa kötüye.
Bilirim dost için mertçe ölmeyi,
Bu gayretim sayılmasa kötüye.

Herkes yüksek, bir ben engin bir ben kör,
Âlem ehli irfan, bense cahil tor,
Olgun olmama da çok seneler var,
İhya olsa kıyılmasa kötüye.

Günah benim, sevda benim ele dert,
Engin gönlüm olsa derler bu da kurt,
Çeşitli huylar var olamam ki sert,
Fırsat ulur, duyulmasa kötüye.

İnsanlık kadrini bilmesem eğer,
Ayrılık güdene hiç vermem değer,
Aşkın kavramına gene aşk sığar,
Yanlışlıkla uyulmasa kötüye.

Bağ yeri var, dağ yeri var ova var.
Saraylar, binalar ev ve yuva var.
İçinde döşeme dışda sıva var.
İyilikler giyilmese kötüye.

Yad yabancı pakıl[199] cömert karışık,
Sefil Selimî'niz küsmez barışık,
Eğri büğrü yamalıklı kırışık,
Madem insan kıyılmasa kötüye. (1965)

VAH VAH

İhtirasdan gömlek, şehvet elbise
Giymedim giyemem giyene vah vah!
Yobazlıktan lokma kel daldan meyva,
Yemedim yiyemem yiyene vah vah!

---

199. Pakıl: Pahıl, cimri, eli sıkı

Çürüdüm, eridim bu amaç ile,
Ham kelam almadım ağzıma dile,
Karşılık vermedim sövene bile,
Demedim diyemem diyene vah vah!

Mülayim kimseye kör kurşun değmez,
Dağ yıkılıp gelse erler baş eğmez,
Mağrura eş olma kafana sığmaz,
Uymadım uyamam uyana vah vah!

Çiğ lafı kaldırmaz insanda hâlet,
Asil olan olmaz cahile alet.
Nankörler cennete verseler bilet,
Saymadım sayamam sayana vah vah!

Karaya ak demem aka da kara,
Sefil Selimî'yi çekseler dara,
Söylerim doğruyu atsalar kora
Caymadım cayamam cayana vah vah (5.5.1962)

TACI

Yağ yakmayı bilmeyenler ne yapsın!
Etek öpen boyun, büken baş tacı.
Ala-bula olmayanlar ne yapsın!
Yoldan çıkan, ev bark yıkan baş tacı.

Doğrular dürüstler temizler paklar,
Yüreği aşk dolu yüzleri aklar,
Arı-duru olan kendini saklar,
Ayıp yapan insan, yakan baş tacı.

Üç-beş bin satırla denemez denmez,
Her zehir yense de bu zehir yenmez,
Sefil Selimî'nin sırtından inmez,
Nefse tapan, kurşun sıkan baş tacı.

DAVACI

Eyledim bir niyet gitse de boşa,
Kaşlara vurgunum gözler davacı,
Gamzeyi görünce gelirim cuşa,
Yanağa vurgunum yüzler davacı,

Rüzgâr da gayeye murada yeler,
Kim bilir eserken ne dilek diler,
Bülbülün sevdası bağrımı deler,
Bahara vurgunum yazlar davacı.

Çözerim açarım dolaşır ilmek,
Derde saldı beni doğup da ölmek,
Emelimdir benim dost sırrı bilmek,
Sohbete vurgunum sözler davacı.

Eritir ateşim dağ gibi buzu,
Su eder gözyaşım çürütür tuzu,
Koyun arkasında olmuşum kuzu,
Yeşile vurgunum bozlar davacı.

Yaramı emledim[200] sardım kanadı,
Yara almış diye kemler kınadı,
Sefil Selimî'nin şu garip adı,
Yazılır deftere izler davacı.

ALMADI

Varımı yoğumu tüm hesap ettim
Dünya ambar oldu gene almadı.
Eşsiz zengin oldum yükümü tuttum
Ölüm zalim çıktı bana kalmadı.

---

200. Emledim: İlaçladım

Mal mülk kurtarmadı ecel okundan,
Kefen teni sardı kazanç yükünden.
Süpüreyim dedim rızkı kökünden,
Yazık ki ihtiras torbam dolmadı.

Bindim salacaya elim kolum boş,
Titredi kabrimde topak ile taş,
Cezaya terk oldu ruhsuz kalan nâş[201],
Tiksindi yanıma melek gelmedi.

Rüyada bu olay tecelli etti,
Sefil Selimî'nin müşkülü bitti.
Az yiyen, çok yiyen, toprağa yattı
Bu yer hiç kimseye mekan olmadı. (10.9.1964)

HAM KALDI

Koca Cihan dedi kodu içinde,
Bütün dünya çiğ elinde ham kaldı.
İri, ufak hep hilafet peşinde,
Ön koltuğa göz dikmeyen kim kaldı?

Huzur bu âlemden elveda etti,
Saltanat yüzünden çok ocak battı
Kime hoş dedikse bir kazık attı,
Neşe öldü yaşıyana gam kaldı.

Menfaatler ihanetler doğurdu,
Kinler kafalara tahtını kurdu,
Yeri göğü tümden türne dert sardı.
Ne yarama sargı, ne de em kaldı.

Kimi tohum saçtı kimisi biçti,
Az duran çok duran hepisi göçtü
İyi veya kötü her devir geçti,
Asır döndü otağında kem kaldı.

---

201. Naaş

Beni Yusuf kuyusuna[202] koysunlar.
Gözlerime mil çektirip oysunlar.
Parçalayıp kıyım kıyım kıysınlar,
Ten hazinen kurda kuşa yem kaldı.

Vatanımda vatandaşlık künyem var,
Ne ahretim mamur ne de dünyam var,
Dışı toprak içi maden bünyem var,
Sefil Selimî'den başka nem kaldı? (19.5.1972)

YAŞLANDI

Sağlığında perişan âşıklar,
İlgisizlik kahrı ile yaşlandı.
Zamandan öteye aşan âşıklar,
Hele şükür aranmaya başlandı.

Has olanlar hası övdü has dedi,
Pis olanlar, bu da amma pis dedi.
Pek çoğu dinledi, çoğu sus dedi,
Kimi alay etti, kimi hoşlandı.

Pişkinler pişkini sofraya koyar,
Çiğler yiyemez ya baktıkça doyar,
Âşıkın gözyaşı mermeri oyar,
Gözyaşımız koyuldukça dişlendi.

Bir menzilden, her menzile yol gider,
Bize acı verir eldeki keder,
"Aman sende"ciler, bu derdi nider?
Dertlerimiz eşlendikçe eşlendi.

---

202. Yusuf, İsrail Peygamberlerinden Yakup Peygamber'in oğludur. Kardeşleri tarafından kuyuya atılmıştır. Kuyudan çıkarıldıktan sonra köle diye satılmış ve Mısır'da zindana atılmıştır.

Hesabımı hoş olanlar hoş görür,
Bire kıymet veren bine yön verir,
Aşka düşen aşık, yağ gibi erir,
Kaç tanesi yandı, kaçı haşlandı?

Hal bilmeyen ellerinde yayıklar,
Rüya görmek için mahsus uyuklar,
Doğruluğu sayıklayan ayıklar,
Cahillerin şişleriyle şişlendi.

Yiğitler yiğittir, mazluma değmez
Aşkın mızrakları çuvala sığmaz,
Ham insandan güzel fikirler doğmaz,
Sanatımız vücut buldu döşlendi.

Heyecanım fazla nabzım sık atar,
Yüreğinde aşk denilen sır yatar,
Sefil Selimî'niz haklıyı tutar,
Hak edenler işlendikçe işlendi.

NİZAHI (LEB DEĞMEZ)

Şehirlerde hayat güçlükleri çok
Hırıltı anlığı cart curt nizahı.203
Haydutlar huydutlar açlarınan tok
Dırıltı günlüğü kert zort nizahı

Güzel çirkin iyi kötü iç içe
Çıkarcılar satar çoğunu hiçe
Günahsız er kişi itilir suça,
Gırıltı dünlüğü zart zırt nizahı.

Kalınları gören düşünce ince,
İnsanlık nereye gidiyor sence?
Karnı toklar aça taş atar önce,
Zırıltı günlüğü hırt kürt nizahı

---

203. Nizah: Niza', çekişme kavga.

Asıl, nesil ırk soy yakınla ırak,
Ne ustalar usta ne çırak çırak,
Dayı yeğenine yara açarak,
Zarıltı kenliği kart kurt nizahı.

Nedenleri açık hayırın şerin,
Hangisinde yatar çor yükü sorun,
Sırt sırta diş dişe dedeyle torun,
Gürültü şenliği dırt zırt nizahı.

Yanlışı hatayı dedik yüz yüze
Eğriyi doğru et al taşı düze,
Tor kişi cahildir zor gelir söze,
Horultu yanlığı sert sürt nizahı.

Zararsa tez uğrar haslıktan cayan
Se;nin;se;dasını dinleyen duyan,
Eğer dayanırsan haydi gel dayan,
Gurultu sonluğu dert dürt nizahı. (25.1.1992)

AKIL YORMALI

Kişilere tembihatım[204] sözüm var
Er olan bu teze akıl yormalı.
Kalkınmak istersek buna lüzum var,
İnsan zekasına kıymet vermeli.

Fikir bahçesinde her ürün biter,
Okuyan ilerler kederi atar,
Yatıp uyumayan yükünü tutar,
Yürüyüp de son menzile varmalı.

Ömür kervanımız devamlı yürür,
Ecel durağına mutlaka varır,
Gayretin önünde dağ olsa erir,
Çalışıp her zoru yere sermeli.

---

204. Tembihat: Uyarılar

Kösteklesek bile zaman durmuyor,
Ay ile güneşe fırsat vermiyor,
Doğup batışına şuur ermiyor,
Onları feth edip fayda görmeli.

Okumuş kimseler lazımdır yurda,
Tahsil hevesini benimset ferde,
Çare arıyorsak en çetin derde,
Mantık sahasına bir bağ kurmalı.

Cehalet adına düşmanım gayet
Öldürmek isterim görürsem şayet,
Sefil Selimî de böyledir niyet,
Zilleti, vahşeti derhal vurmalı. (2.2.1966)

SİVASLI

Sayın Başbakanım sizden arzumuz,
Kalkınmada yardım görsün Sivaslı.
Hemi kalkanımız, hemi gürzümüz,
Sanayi sergisi sersin Sivaslı.

Sünger demir fabrikası çalışsın,
Ocaklar alev versin alışsın.
Kuvvetlensin haddehane gelişsin
Yurt dışına demir versin Sivaslı.

Tezelden kavuşsak şu doğalgaza,
Şeker tezgahları gerek bize.
Hemen olmasa da diyelim yaza,
Savunma Sanayi kursun Sivaslı.

Teşkilat birliği halkın birliği,
İlimize çeker renkli varlığı,
Dört Eylül Barajı söker zorluğu,
Suyun bolluğuna ersin Sivaslı.

Geminbeli yolu açılsa eğer,
Çevreye ulaşım güneşi doğar.
Çifçi sorununa el atmak değer,
Yardım görüp sefa sürsün Sivaslı.

Toplu konut göz ucunda el açar
Evsiz barksınımız kalmasın naçar,
Tehir edilirse zamanı geçer,
Yuvasına çabuk girsin Sivaslı.

Birkaç dev yatırım açılış bekler,
Halkın omuzunda eksilir yükler.
Atelyeye tekrar yapılsın ekler,
Kader lokmasını karsın Sivaslı.

Mutlak bilesiniz imkanımız dar,
Yöremizin size bu dileği var.
Sefil Selimî'ye vatan aşkı yâr,
Üzerinde devran sürsün Sivaslı.[205]

SURATLI

Şöyle bir adamla anlaşamadık,
Kararmış-kırarmış moruk suratlı,
Bir güzellik bulduk paylaşamadık,
Eksik buzağ[206] sesli kerik[207] suratlı.

Şakakları tümsek, yanağı çukur,
Bir tarafı a-gel bir yanı çakır,
Hiç kalay görmemiş sanırsın bakır,
Eğilmiş-büğülmüş körük suratlı.

---

205. Sivas Anadolu gazetesi 22 Eylül 1989
206. Buzağ: Yeni doğmuş dana
207. Kerik: Küçük sıpa

Potur satır yüzü ark gibi arnı,
Çörtene benziyor up-uzun burnu,
Tepelere dönmüş döşüyle karnı
Eskimiş-üskümüş çürük suratlı.

Ne karı ne koca ne çoluk çocuk,
Ne uçar ne yürür ne de bir böcek,
Davula benzer oluyor acık,
Sırımla bağlanmış çarık suratlı.

Parmaksız tırnaksız ayakları var,
Altında üstünde oyukları var,
Ölçüye gelmeyen bıyıkları var,
Kurumuş incelmiş sırık suratlı.

Hem çirkin hem tavlı beğeneni çok
Her lafa aldırmaz karnı gözü tok
Kimse bölüşemez ondan başka yok
Elde durur yenmez erik suratlı.

Sefil Selimî'nin hayatı canı
Onun elindedir her şeyin sonu
Tarife sığmıyor boyu ve eni
Hemi şişman hemi arık suratlı.(1966)

BAĞRIMI

Has madeni saklar göstermez dağım,
Sarraf olan kullar deşer bağrımı,
Çiçeklerin hazinesi bir bağım,
Bağcı kazma sallar deşer bağrımı,

Aşık oldum adım gezer dillerde,
Çok ibretler gördüm gurbet ellerde,
İnsanoğlu beni toprak beller de,
İnsafsızca beller deşer bağrımı.

Sefil Selimî'yem yaparım eser,
Zamane devleri önümü keser,
Kimi balta vurur kimisi keser,
Hak bilmeyen eller deşer bağrımı.

EGEMENLİK BAYRAMI

Dünkü acıları hatırla bugün
Kutlu olsun eğemenlik bayramı
Ülkemde ilkeler yapılır düğün
Kutlu olsun eğemenlik bayramı

Geçmiş uzak değil gelecek yakın
Kısa özetini dinleyin bakın
Adam sende deme esneme sakın
Kutlu olsun eğemenlik bayramı

Hamile gelinler emzikli ana
Bir elinde kan var birinde kına
Destanlar yazdırdı aşk verdi bana
Kutlu olsun eğemenlik bayramı

Arık sakat katır bir kaç nalsız at
Cephanemiz deynek karavana kıt
Bari şükürcelik üç beş oruç tut
Kutlu olsun eğemenlik bayramı

Ya kuzgunlar leşe ya devlet başa
Diyenlerin gölgesinde çok yaşa
Onlar gittilerse sen ilet başa
Kutlu olsun eğemenlik bayramı

Dağ deviren ahlar öd yaran fizah
Cepheyi görmeyen sanar ki mizah
Kocatepe'lerden kaldı bu izah
Kutlu olsun eğemenlik bayramı

Aznavur Biga'da yaptı çok talan
Cennetlere layık o öcü alan
Kahraman ırkımdan yadigar kalan
Kutlu olsun eğemenlik bayramı

Kandilli hattında tarassut tepe
Anlatmayım n-olur üstünü kapa
Gırtlağaca doldum tutmuyor tıpa
Kutlu olsun eğemenlik bayramı

Ayık altımızda kemikler etler
Nutkumu kurutur çenemi kitler
Dehşetinden arzın kabuğu çatlar
Kutlu olsun eğemenlik bayramı

Beynimi kemirir aklımı dişler
Kafamda fikrimi oymaya başlar
Neşesi huzuru ruhuma işler
Kutlu olsun eğemenlik bayramı

Açılan çukurlar kol bacak yerken
Issız karanlıkta şafaktan erken
Düşman mevzileri teslimiz derken
Kutlu olsun egemenlik bayramı

Titreyen nefesler ürperen yüzler
Korkup oyuğundan fırlayan gözler
Kulak zarlarını patlatan sözler
Kutlu olsun egemenlik bayramı

Ketmetme[208] haklının hakkını tanı
Bu yurt karış karış Mehmetçik kanı
Şehit şühedânın[209] mabet mekanı
Kutlu olsun egemenlik bayramı

---

208 ketmetme: Gizlemeden, saklamadan
209 Şühedâ: Şehitler

Bir erimiz yüzler binler öldürmüş
Kendi baş verince başsız saldırmış
Şahadet getirmiş parmak kaldırmış
Kutlu olsun egemenlik bayramı

Benim bildiklerim milyonda biri
Canlı tarihler var hepisi diri
Türkiye'm yiğidin harmanlar yeri
Kutlu olsun egemenlik bayramı

Bizi yaşatmaya ceht eden kişi
Un yerine yemiş kireci taşı
Susadığı zaman içmiş göz yaşı
Kutlu olsun egemenlik bayramı

Kayalar yam yastı siperler bom boş
Kalanlar diyordu koş müjdeye koş
Unutma Ata'nı sevgisiyle coş
Kutlu olsun egemenlik bayramı

Türkoğlu savaşta çatal yürekli
Hainleri gebertmeye meraklı
Hayattan da evvel vatan gerekli
Kutlu olsun egemenlik bayramı

Alt uçları eski üst ücu yeni
Birbirine kenetlenmiş her yönü
Sefil Selimî'nin en mutlu günü
Kutlu olsun egemenlik bayramı
(7.4.1985)

GÜNAH MI?

Ben benden uzağım, sen senden uzak,
Ben beni, sen seni bulsak günah mı?
İnsanı kendine etmişler tuzak,
Kurtarış yolunu bilsek günah mı?

Bir katrenin fethedilmez hisarı,
Akıl başın, beden aşkın eseri.
İman Hakk'ın, dünya kulun eseri,
Yeri göğü teslim alsak günah mı?

Olgun zekâ ham zekânın tacıdır,
Hayat, hikmet, kudret insan gücüdür.
Sıfat, siret, varlık, yokluk necidir.
Adem deryasına dalsak günah mı?

Bilinmeyen bir şık değil bu şıkım,
Karaya karadır aklara akım,
Şeytana şeytanım, hak için hakım,
Dostu dost bilerek ölsek günah mı?

Sefil Selimî'nin bedeni, canı
Sana bağlı arşın kürsün her yanı,
Ben yokum, sen varsın, sen seni tanı;
Benliği, senliği silsek günah mı?

SULARI

Gök gürleyip yağmur yağarken yere
Çörten şarıl şarıl atar suları.
Şimşekler seslenip coşarken dere,
Özleyen toprağa katar suları.

Iylım ıylım akıp sızarken damla,
Sakince dertleşip değdiği camla,
Arkadan gelirken yeni bir hamle,
Hedefe sürükler yiter suları.

Bulutlar kabırır göz yaşı döker,
Her taraf nemlenir ferahlık çöker,
Denizler ırmağı çayları çeker,
Hiç doymak bilmeden yutar suları.

İlahi bir olay olurken ifa,
Dört yana dağıtır sefa ve şifa,
Bu **Sefil Selimî** umarken vefa,
Bulut pakıllaşır[210] tutar suları. (11.11.1963)

KAYNAŞMAMASI[211]

Ne görülmüş şeydir ne duyulmuş şey,
Bülbülünen gülün kaynaşmaması.
Hayret vericidir, vay canına vay,
Yaprağınan dalın kaynaşmaması.

Ustalar tezgahta ipi çul eder,
Düzgün çaba dağ devirir yol eder,
Bir insanı sağır eder lal eder,
Dudağınan dilin kaynaşmaması.

Kafa bir dağ ise. akıl madendir.
Bir yerde bir olan bir yerde bindir.
Hemi hoş değildir. hem de çirkindir.
Kullarınan kulun kaynaşmaması.

Neşeli günüme elem yas katar,
Söz dikendir, duymayana çok batar,
Hastayı sancıdan sancıya atar,
Acıyınan balın kaynaşmaması...

Kimisine güzel, kimisine hor,
Çorak yerden bitki almak zor mu zor,
Dereleri vadileri susuz kor,
Damlayınan selin kaynaşmaması...

---

210. Pakıllaşır: Pahıllaşır, cimrileşir, varvermezlaşir.

211. Bu şiirin türküsü, Uğur Kaya tarafından derlenerek notaya alınmıştır. (Bakınız: Şiirleri ve Türküleriyle Aşık **Sefil Selimî**, syf; 136)

Çoklar aza ağlar, çoğa süs verir,
Beraberlik mahsulünü has verir,
Ey **Sefil Selimî** bozuk ses verir,
Tellerinen telin kaynaşmaması.

YENİ YILBAŞI

Bir yaşımı daha aldı götürdü,
Size umut veren yeni yılbaşı.
Her canlıya başka hayat getirdi,
Arkamızdan vuran yeni yılbaşı.

Hiç kimsenin gözyaşına bakmıyor,
Bizi bıktırıyor, kendi bıkmıyor,
Niçin beynimizde şimşek çakmıyor,
Hepimizi yoran yeni yılbaşı.

Dün başka birine yarın da sana,
Hilesi oyunu ille de cana,
Kanım kaynamıyor katiyen ona,
Kalleş pusu karan yeni yılbaşı.

Kandırır aldatır Noel'i kutlar,
Azrail'i sesler kapını kitler,
Sefil Selimî'niz hırsından çatlar;
Ödümüzü yaran yeni yılbaşı. (21.12.2001)

ÖZÜNDE TAŞI[212] (Lebdeğmez)

Gezdiğin her yerde gördüğün şeyi,
Satır satır oku, özünde taşı.
Ezdiğin hor nerde sardığın iyi,
Getir götür şakı, sözünde coşu.

---

212. Bu şiir Sefil Selimî'nin beş kafiyeli bir şiiridir. Kıtaların son dizelerinde bulunan beş sözcük kendi aralırında kafiyelidir. Öte yandan aynı zamanda bir "Lebdeğmez" örneğidir.

Yazarsın çizersin, ünün yayılır,
Özersin süzersin, şanın duyulur,
Sezersin dizersin, canın sayılır,
Çatır çutur doku, gözünde yaşı.

Sel nokta (Sel) nokta ozanın adı,
Sel akta (Sel) ekte yazanın adı,
Sel kökte (Sel) gökte sezenin şadı,
Yetir yütür saki bazında hoşu. (6.5.2000)

ŞERİ BIRAKTI

Bir fırtına çıktı yer gök karıştı
Hayırı götürdü şeri bıraktı.
Çiçekler yapraklar soldu buruştu
Koymadı bağları yeri bıraktı.

Bütün ortalığı kasdı kavurdu,
Ağaçları ta kökünden devirdi,
Meydanları harp yerine çevrdi,
Yaktı harap etti kuru bıraktı.

Bulut gibi tezler havaya çıktı,
Beyinde şaşkınlık şimşeği çaktı,
Canlılar bedende canından bıktı,
Ehlini götürdü toru bıraktı.

Dört taraf karardı görünmez oldu.
Yollar çakır çukur yürünmez oldu.
Bu hale bir çare aranmaz oldu.
Kolayı kaybetti zoru bıraktı...

Sefil Selimî'de çok ibret aldı,
Çirkinler çoğaldı güzel az kaldı.
Azdırdı kulları dağlara saldı,
Ne bir ufak ne de iri bıraktı. (7.4.1962)

OYDU BIRAKTI

Benim gıpta edip hayran olduğum
Beni oyuk oyuk oydu bıraktı.
Canımdan vazgeçip kurban olduğum,
Beni üryan etti soydu bıraktı.

Yad elden yurduma gidemez oldum
Elemle kederin elinde kaldım.
Satılmaz atılmaz ıstırap buldum
Bedenimi kıydı kıydı bıraktı.

Düşmeyenler sanır bu sözü masal,
Gurbet acısına verilmez misal,
Sefil Selimî'ye göz kırpan visal,
Pişman oldu sonra caydı bıraktı.

BAŞKALAŞTI

Düşünceler ikiz ikiz doğurdu
Fikirler çoğaldı, iş başkalaştı.
Zaman şaşı geldi, öküz doğurdu,
Mevsimler değişti kış başkalaştı.

Güven öldü mezarı da bulunmaz,
Mertlik kayıp oldu haber alınmaz,
Gayrı bu dünyaya güven olunmaz,
Hayalet çoğaldı düş başkalaştı.

Haklı haksız birbirine karıştı,
İhtiras koçları hırsla vuruştu,
Menfaat yoluğu yaman yarıştı,
Yuvalar dağıldı kuş başkalaştı.

Kimisi ileri, kimisi geri,
Kimi hayır sever, kimisi şeri,
Bedende kayboldu kafanın yeri,
Ağızlar eğrildi, diş başkalaştı.

Türlü türlü tezler ortaya çıktı,
Bilinmiyor amma bizi bu yıktı,
Sefil Selimî'de bıktı da bıktı,
Kirpikler yolundu, kaş başkalaştı.

ARZI SARMIŞTI

Bir adam gördüm ki göklere değer,
Sırtındaki maslak arzı sarmıştı.
Ayla güneş onun burnundan doğar,
Bir adımda ta Fizan'a varmıştı.

Bıyıkları kubbe oldu gerildi,
Gözyaşları deniz gibi serildi,
Bazı görülmedi bazı görüldü,
Koca adem ne tarafa girmişti.

Herkese yakındı herkese uzak,
Gahi bülbül oldu gahi de tuzak,
Mantık dahilinde bu sırrı çözek,
Kafalara pürsüz bostan kurmuştu.

Binalar yaptı ki ustasız nesiz,
Her yere yetişti pastasız nesiz,
Can verip alıyor listesiz nesiz,
Yolların ağzına sanki durmuştu.

Gövdesinde yatar sayılmaz varlık,
Dağlar ayağında ufak bir terlik,
Yoktur onun için katiyen zorluk,
Yorulmam diyeni bile yormuştu.

Dört yönünü ölçemiyor kimseler,
Döşüne yerleşmiş taşlı tümseler,
Sefil Selimî'yi ona gömseler,
Bu sergiyi çünkü kendi sermişti. (1965)

ÇATLATTI

Siyasi arena[213] gır gır geçiyor,
Halkımızı güle güle çatlattı.
Maazallah her taraf ateş saçıyor,
Yaktı bizi hopur hopur hoplattı.

Zarar çeken ülke göz yumanlar kim?
Çete başları var vatana hakim,
Organ alır satar, yük tutar hekim,
Pek çok hastayı da soydu atlattı.

Köyde çift sürerken öküz koşardık.
Karnımız doyardı güler coşardık.
Yan yana can cana durur yaşardık,
Kimler geldi kapımızı kitletti.

Yalan yalancıya tabut sed(i)ye,
Partilerden vatandaşa hediye,
Ayarlama diye, tedavi diye;
Zamlar vurdu ödümüzü patlattı.

Devlet babamıza fidyeler verdik.
Yemedik yedirdik sancıya girdik.
Ey **Sefil Selimî** söyle ne gördük.
Çalan çırpan kendisini kutlattı.

KİRLETME DAYI

Beden kabesinin ağız kapısı
Harem lokma yutup kirletme dayı
Sendedir Huda'nın asıl yapısı,
Yıkıp mahvetmeye zorlatma dayı.

---

213. Bir televizyon programı

Göz iki pencere âleme bakar,
Bazı pınar olup çağlayıp akar,
Gahi ateş alır dumanı çıkar,
Fena meziyetle körletme dayı.

Bedendir Kuran'ın sahi durağı,
Açılır mümine yeşil varağı,
İmandır zatların eşsiz burağı,
Benlikle üstünü zarlatma dayı.

Kulaktır insanda kelamı duyan,
Dil eder meramı aleme beyan,
Sende bir varlık var uyuma uyan,
Sonunda kendini terletme dayı.

Bu **Sefil Selimî** eyledi Pazar,
Açmayın derdimi izahı uzar,
Bilen sevinir ya bilmeyen kızar,
Cemiyeti bozup kirletme dayı. (9.8.1960)

DÖKÜLDÜM DAYI[214]

Define Defterim Delik Deşiktir,
Didikleyip Durma Döküldüm Dayı.
Derdi Dirsekledim, Deştikçe Deştim,
Derdin Derinine Dıkıldım Dayı.

Darmadağınığım, Direncim Düştü,
Derdim Deryalaştı, Dışına Daştı
Duralım Dedimse, Daha da Deşti,
Dertliler Darına Dakıldım Dayı.

Dikensiz Derbeder Deliden Deli,
Dertlerim Derdimin Dudağı Dili,
Sefil Selimî'de Dert Dolu Dolu,
Derdim Direkledi, Dikildim Dayı.

214. Kelime başı kafiyeli şiir örneği. Bütün kelimeler "d" harfi ile başlamaktadır.

DOLAYI

İnsanların birbirine üşmesi
On para etmeyen puldan dolayı.
İpeğin işlenip yere düşmesi,
Halıdan, kilimden, çuldan, dolayı.

Çok yiğidin boşa kanı dökülür,
Gözü patlar diş kemiği sökülür,
Kavga dövüş olur beller bükülür,
Bir kefen bedeli maldan dolayı.

Her yanlış görüşün vücut bulması,
Eşitliğin yara alıp ölmesi,
Doğruluğun eğrilikten yılması,
Adalet bilmeyen kuldan dolayı.

Yanan bir ateşin sönüp tütmesi,
Tütünün is yapıp göze gitmesi,
Geminin, kayığın suya batması,
Azgın hava devre yoldan dolayı.

Kendi elindedir kulun ermesi,
Ağacın bitkinin meyve vermesi,
Gövdenin devrilip zarar görmesi,
Üstündeki ağır daldan dolayı.

Göçebe misali konup göçmesi,
Özene bezene çiçek seçmesi,
Arının her yerde bahsi geçmesi,
Bozulup kokmayan baldan dolayı.

Makbul olan şeyin hoşa gitmesi,
Ehline yakışır makam tutması,
Dinleyen kimseye tesir etmesi,
Düzgün akort olmuş telden dolayı.

Soğuktandır akan suyun donması,
Buluttandır kar yağmurun inmesi
Bülbüllerin bir çalıya konması,
Bağları süsleyin gülden dolayı.

Ayak neye yarar dil bulunmazsa
Gözlük büyük masraf göz bulunmazsa,
Ocakta alevle köz bulunmazsa,
Küllük ocak olmaz küldün dolayı.

İnsan var insana benzemez huyu,
İnsan var ki değer şehri köyü,
Gerçi sevmiyorum efendi beyi,
Kız-a dul denir mi duldan dolayı.

Kişinin iş gücü el'e bağlıdır.
El de beden ile kola bağlıdır.
Lokmayı yutmamız dil'e bağlıdır.
Anlaşıp tanışmak dilden dolayı.

Sefil Selimî'yem sadece kulum,
Destan sıralarım tuttukça elim,
Ne pınarım, ne ırmağın ne gölüm
Amma bir katreyim gölden dolayı. (21.5.1969)

KİMDEN DOLAYI

Ben soruyum sen de düşün cevap ver,
Size, bize zulüm kimden dolayı?
Damaklar damağı, ağız dili yer,
Kötüden dolayı, kemden dolayı.

Tırnak parmağı yer, saçlar başı yer,
Yıllar günleri yer, yazlar kışı yer.
Fırsat verme, insan açsa leşi yer,
Hamlardan dolayı, gamdan dolayı.

Kirpikler uzadı, saplanır göze,
Diz kapağı düşman kesilmiş dize,
Ters düşer yanaklar hem de yüzyüze
Yanlış sargı, yanlış emden dolayı.

Suya maya çaldı Nasrettin Hoca,
Bu bir darbımesel gitmesin güce.
Ne kadın kadındır, ne koca koca;
Birbirini yeren zemden dolayı.

Kılıklar değişti, renkler değişti,
Kahpeler çoğaldı, cenkler değişti.
Dengeler bozuldu, denkler değişti,
Değeri felç eden zamdan dolayı.

Ey maymun ecdatlı duygusuz fosil,
Adem hak evidir, her şeyden asil,
Öz bağını kırıp deme ki nasıl
Var olmuşuz bir ademden dolayı.

Mademki iş böyle sonuç ne olsun,
Kötülük kötünün başına gelsin,
Bu **Se'fil Selimî** bir ibret alsın;
Dirlikten düzenden namdan dolayı.

AKTIĞI GİBİ[215]

Aşkın, bedenimde tahribat yaptı,
Ateşin ormanı yaktığı gibi.
Korlar, can evime sığmadı taştı,
Yanardağdan lavlar aktığı gibi.

Ruhumda aşk yeli dinmeden eser,
Kasırga koparıp vererek hasar,
Sevda alanımı afatlar basar,
Sellerin bentleri yıktığı gibi.

Bakışın çıkardı inan bir anda,
Misli görülmemiş zelzele bende,
Ceryana kapıldım, yalan yok bunda,
Şimşeğin havada çaktığı gibi.

---

215. Uğur Kaya, bu türküyü, **Sefil Selimî**'den derlenmiş ve notaya alınmıştır (Bakınız: Şiirleri ve türküleriyle Aşık **Sefil Selimî**)

Aklırna düşersin ikide birde,
SEFİL SELİMÎ'yi bırakma darda,
Ağlayıp gezerim her an her yerde,
Bulutun yağmuru döktüğü gibi.

SU GİBİ

Gerici yobazlar cahiller korkar,
Cumhuriyet, yosun tutmaz su gibi.
Hakkı hakikati bilmeyen ürker,
Cumhuriyet, akar bitmez su gibi.

Bölücü sadistler, sapkınlar duysun,
Aydınlar yazarlar, anlatsın saysın,
İnsanım diyenler, terslikten caysın,
Cumhuriyet, çeker yutmaz su gibi.

Bizlere verdiği nimetleri çok,
Bu güzel sistemin eksik yanı yok,
Bozguncu hainler geçirse de şok,
Cumhuriyet, hasta etmez su gibi.

Yetmiş beşinci yıl mübarek olsun,
Yaşayan her kişi, ondan ders alsın,
Tahtı tacı, baki ebedi kalsın,
Cumhuriyet, kaynak yitmez su gibi.

Kahpenin hoşuna gitmez baş tacı,
İzaha sığmıyor, kuvveti gücü,
Meyvesi en tatlı hayat ağacı,
Cumhuriyet, acı katmaz su gibi.

Söylenmesi pek zor ne günler gördük,
Adı tarih olan şehitler verdik,
O geldikten sonra huzura erdik,
Cumhuriyet, köpük atmaz su gibi.

Beyni sakatlara, ağır sözüm var,
Düzeninde her müşküle çözüm var,
Yaşıyorsak, ona mutlak lüzum var,
Cumhuriyet, bentler yıkmaz su gibi.

Çoluk çocuğunu bu aşkla büyüt,
Her ilime sahip evrensel boyut,
Millî kültürümüz adına kayıt,
Cumhuriyet, duru korkmaz su gibi.

Okulda meydanda, en seçkin kürsü,
Sevgisi olmalı, bizlerde ırsi,
Yaşlıya gençlere, okut bu dersi,
Cumhuriyet, ciğer yakmaz su gibi.

Gözü özürlüye, gerekli gözlük,
Her lisana göre, yapılmış sözlük,
Ey **Sefil Selimî**, sizlikle bizlik,
Cumhuriyet, boğaz sıkmaz su gibi

YÜZ GİBİ

Söz konusu Yunus sizde ve bizde
Etle tırnak gibi, kaşla göz gibi.
Her nefesteki ses duyulur sözde,
Başta kulak gibi, hem de yüz gibi.

Sahip çıkmış insanlığa dost deyi
Bölüp ayırmamış kötüyle iyi,
Sayılar rakamı, tüysüzler tüyü,
Tıpkı melek gibi, huri kız gibi.

Nizam, intizamın en seçkin eri,
Hem zamanın çarkı, hem çarkın eri,
O fikir alemi ne et ne deri
Ne de kemik gibi, ne bez gibi.

Farzı mehal güneş veya ziyası
Her şeklin, her eşyanın boyası,
Mevcûdâtın[216] varlık yokluk mayası,
Bazı çokluk gibi, bazı az gibi.

---

216. Mevcûdât: var olan bütün şeyler, yaratıklar, mahluklar, kâinat.

Meselâ bir umman, meselâ bir gemi,
Dertliler şifası yaralar emi,
Ruh beden menba-ı sıfatlar cemi[217],
Ya bir kaynak gibi, ya da öz gibi.

Yaratıcı gücü aşkında bulmuş,
Hakkı hak eylemiş hakkı hak bilmiş.
Kısacası ez cümlede bir olmuş,
Gâhi ocak gibi gâhi köz gibi.

Ne söylesem zati onun aslı o,
Şu dünyadan daha güzel süslü o,
Sefil Selimî'nin soyu nesli o;
Ha bir Âşık gibi, ha bir siz gibi.
(Kul Yanmasın)

ULAN GERİCİ

Yurttaşı ayırıp bin parça ettin
Gerici, gerici ulan gerici.
Huzur koyun idi kurt olup yuttun
Gerici, gerici ulan gerici.

Elinizde oyuncak mı bu vatan.
Eller çalışırken dört bacak yatan,
Az yüzün kızarsın utan sen utan,
Gerici, gerici ulan gerici.

Aydınlık fikirdir döşsek değildir,
Sırtı ilim yüklü eşşek değildir,
Örgüt pek çok makul kuşak değildir,
Gerici, gerici ulan gerici.

---

217. Menba-ı sıfatlar cemi: Görünüşlerin kaynağının toplamı

İşlerin enva'i rengin en va'i
Enayi mi sandın bizi enayi?
Otlak mı belledin yurdu dünyayı,
Gerici, gerici ulan gerici.

Topunla tüfengin vahşet ise de
Çekinmem saçtığın dehşet ise de
Tehdidin vız gelir tethiş ise de
Gerici, gerici ulan gerici.

Her cihetten hoş duyulan ün gibi
Bu **Sefil Selimî** bugün gün gibi.
Çok adiyim düşürsen sen gibi,
Gerici, gerici ulan gerici. (3.8.1992)

KURAN DİLE GELDİ[218]

Kur'an dile geldi, ayet seslendi,
Yer gök tasdik etti, bir Muhammed'i.
Ruhlar bedenleşti, fertler hislendi,
Güneş tavaf etti, nur Muhammed'i.

Buraklar, emrine oldular hazır,
Melekler, onula buldular huzur,
Her iki cihanda, emsalsiz nazır,
İlan etti Cibril219, pir Muhammed'i.

Münkirler reddetti,müminler tuttu.
Zikrettiği zaman zeminler tuttu.
İsmiyle söylenen amin'ler tuttu.
Zikretti asuman hür Muhammed'i.

---

218. Bu şiirin türküsü, Uğur Kaya tarafından derlenerek notaya alınmıştır. (Bakınız: Şiirleri ve Türküleriyle Aşık **Sefil Selimî**, syf; 163)

219. Cibrîl: Allah'ın yanında bulunan ve peygamberlere vahiy getirmeye memur melek. Cibril-i emin: Cebrail.

Aşkı ariflere bitmez sermaye,
İmkân ara, cemalini görmeye,
Sefil Selimî razı canı vermeye,
Açtır kalp gözünü, gör Muhammed'i.

GÜCENDİ

Sevdiğim sen bana dargın olalı
Kullar hayret etti kula gücendi
Bağlar ikimizden ayrı kalalı,
Gül bülbüle bülbül güle gücendi.

Kurudu suyunu kaybetti göller,
Yas tuttu rengini değişti güller,
Yaprak açmadılar ağaçlar dallar,
Dal ağaca ağaç dala gücendi.

Dertlerini bana açtığın yerde,
Eğilip suyunu içtin yerde,
Ayağını basıp geçtiğin yerde,
Yol günlere günler yola gücendi.

Hani gündüzümüz gecemiz yoktu?
Buluşurduk tamam gün aşma vakti,
Biri birimize ahdimiz çoktu,
Dil sözlere sözler dile gücendi.

Sefil Selimî'ye bir matem çöktü,
Bulutlar ağladı göz yaşı döktü,
Hasretlik gurbetlik belimi büktü,
Yıl ömrüme ömrüm yıla gücendi. (17.9.1969)

EFENDİ

Beni ne arayın ne elden sorun,
Necmettin Efendi, Yunus Efendi.
Size söz söyleyim siz karar verin,
Necmettin Efendi, Yunus Efendi.

Aşkın delisiyim, pirin hayranı,
Kubbenin kendiyim yerin hayranı,
İkiyi severim birin hayranı,
Necmettin Efendi, Yunus Efendi.

Bu halkın içinde deli sayılan
Elimdeki sazın teli sayılan,
Canlıyım ve lakin ölü sayılan,
Necmettin Efendi, Yunus Efendi.

Ululara hizmetim var aşkım var,
Sohbetim var irfanım var, meşkim var,
Ölçülmez, bilinmez beden köşküm var,
Necmettin Efendi, Yunus Efendi.

İkiliği bilinmez suya benzerim,
Bulutlar ardında aya benzerim,
Sizler bana söylen neye benzerim,
Necmettin Efendi, Yunus Efendi.

Ayağım yerlerde göklerde başım,
Nefesde nefesim yerdeki daşım,
Allah'la insanla daima işim,
Necmettin Efendi, Yunus Efendi.

Kendi kendim ile savaşım vardır,
Zalim de alim de bir bana yardır,
Dövseler sövseler ne fayda vardır,
Necmettin Efendi, Yunus Efendi.

Layık olunmayan aşkı bulamaz,
Bedavadır amma kimse alamaz,
Bu çeşmeden cahil insan dolamaz,
Necmettin Efendi, Yunus Efendi.

Aldığım altını harcamam hemen,
Bir adem kuluna eyledim iman,
Onun için halim gayetten yaman,
Necmettin Efendi, Yunus Efendi.

Bazı dolu gibi bazı boş gibi,
Bazı hayal gibi bazı düş gibi,
Herkes yiyor beni dolu boş gibi,
Necmettin Efendi, Yunus Efendi.

Ey Sefil Selimi söyleme uzun,
Belki de dostlara verirsin hüzün,
Güneşi olmalı mutlaka bugün,
Necmettin Efendi, Yunus Efendi.

CAN VERDİ

Destan yüklü tarih yaprağına bak.
Hem Aliler hem Osmanlar can verdi.
Her zerre vatanın toprağına bak,
Bizim için kahramanlar can verdi.

Hikayem var hadiseler özünden,
Yakup Yusuf için oldu gözünden,
Saltanatlar hilafetler yüzünden,
Ehli kitap hanedanlar can verdi.

Muhammed Mihraca vardı varalı,
Firavun ok attı balık yaralı
Yılancık illeti tuttu kralı,
Yardım sever Şahmeranlar can verdi.

İyilik eyleyen kötülük buldu,
Hoca merhum göle damızlık çaldı,
Cepheden kaçanlar madalya aldı
Ön saftaki kahramanlar can verdi.

İnse cinse akıl fikir erdiren,
Rüzgarlar estiren yeller durduran,
Kuşlar kemiğinden saray kurduran,
Mühre Malik Süleymanlar can verdi.

Nuh tufanı oldu deryalar taştı,
Süt getiren nine bu işe şaştı,
Baba evlat birbirine zıt düştü,
Başı tuğlu hükümranlar can verdi.

Koca Yusuf yer titretti şanından,
Adını yazdırdı saf al kanından,
Gaddar düşmanların Türk'e kininden
Cihan şümül pehlivanlar can verdi.

Ey **Sefil Selimî** ne oldu bitti,
Geçmiş geleceği dedem belletti,
Her zaman kafirler fitnelik etti,
Ara yerde müslümanlar can verdi. (15.2.1986)

SEVGİ

Ne kitaba sığar ne de yoruma,
Birlerdeki sevgi bin'deki sevgi,
Cevap hazırladı kendi soruma.
Serlerdeki sevgi bendeki sevgi,

Şu kürreyi arzın dönen çarkında,
Ömür değirmeni hayat arkında
Siyah-beyaz sarı esmer ırkında
Morlardaki sevgi sendeki sevgi.

Her türlü şekilde her türlü renkte,
Her boyda her huyda ahenkli cenkte,
Her çeşit sergide her çeşit denkte
Sırlardaki sevgi candaki sevgi.

Kudret beyan eder güneşte ayda,
Konuşmayan soyda konuşan soyda,
Gayreti kamçılar getirir fayda,
Varlardaki sevgi tendeki sevgi.

Akıllarda okullarda bilginde,
Divanede ermişlerde olgunda,
Enginlerde yükseklerde çılgında,
Ferlerdeki sevgi fendeki sevgi.

Milletlerin lisanında dilinde,
Radyosunda ceryanında pilinde,
Bitkilerin gövdesinde cil'inde
Pürlerdeki sevgi kandaki sevgi.

Eyüp peygamberin yarasında o
Karıyla kocanın arasında o
İncelik kabalık darasında o;
Zarlardaki sevgi zandaki sevgi.

Kısbet giyer meydan okur yiğidi,
En nazik yerinden girer öğüde,
Cihana sığmayan sığmaz kağıda,
Hürlerdeki sevgi handaki sevgi.

İşlemi takipde emsalsiz usta,
Yakına yırağa süratli posta,
Şevki idarede elinde liste,
Pirlerdeki sevgi, ündeki sevgi.

İmanda israrda fikir zikirde,
Duygu düşüncede sabır şükürde
Güzelde çirkinde zengin fakirde,
Erlerdeki sevgi şandaki sevgi.

Yadda yabancıda kavim hısımda,
Çehresi akseder mevcut cisimde,
Seyret tablolarda seyret resimde,
Türlerdeki sevgi sandaki sevgi.

Acılardan acı tatlıdan tatlı,
Açar kapıları bırakmaz kitli,
Aldığı sattığı peşin nakitli,
Kârlardaki sevgi sendeki sevgi.

Küçüklerle küçük büyükle büyük,
Tıpkı zaman gibi uyanık ayık,
Uçaklar uçurur yüzdürür kayık,
Serlerdeki sevgi yendeki sevgi.

Pek kutsal emanet yolcuda yolda,
Soluktur söz söyler ağızda dilde,
Tipide boranda yağmurda selde,
Karlardaki sevgi gündeki sevgi.

Sınır tanımıyan hudut bilmeyen,
Karanlığın pençesinde kalmayan,
Vaktin ziyasından mahrum olmayan,
Turlardaki sevgi tandaki sevgi.

Aynı görüş ile herkese bakan,
Emrine münhasır ayrılmış mekan,
Cihana tohumu kusursuz eken,
Toplardaki sevgi yöndeki sevgi.

Zincirler koparır vız gelir köstek,
Ayaklarda ökçe parmağa destek,
Mutluda, mutsuzda kutlu bir istek,
Yarlerdeki sevgi böndeki sevgi.

Sefil Selimî'niz aşık bir kişi,
Taşırsan Yunus'un aşkını taşı,
İyinin teminin safların işi
Nurlardaki sevgi, dindeki sevgi.[220]
(30.3.1989)

220. Şiirin ayağı çifte kafiyelidir. Her kıtanın dördüncü dizesinin birinci ve üçüncü kelimeleri kendi aralarında kafiyelenmiştir.

YAPARMI Kİ?[221]

Her şeyin kıymeti kendi çapında
Yakutun işi mi, pul yapar mı ki?
Mahsulün düşmanı ayrı çöpünde
Bülbül zar ettiren gül yapar mı ki?

Arı bir böcekte olan isimdir.
Has arıya sinek sözde hısımdır.
Eşşek arıları bala hasımdır.
Halis arı gibi bal yapar mı ki?

Söz değildir her ağzın dediği,
Büyür kömüş olur, kömüş bödüğü,
Karnı geniş bir ayğırın südüğü,
Kendini kirletir sel yapar mı ki?

Yağmur olmaz insan göz yaşı dökse,
Her kişiden soluk çıksa ses çıksa,
Bir sarhoş zorundan gavara çekse,
Donundan dışarıda yel yapar mı ki?

Gerçeğe eş olmaz hileyle yalan,
Yalandan üstündür en korkunç yılan,
Arifler safında kemali bulan,
Cahile başını kel yapar mı ki?

Madrabazda meşk muhabbet ne arar,
Dost dostu ezmeye tuzak mı kurar,
Gafille yan yana olmak çok zarar,
Yaptığı hatayı mal yapar mı ki?

Bu **Sefil Selimî** özet eyledi,
Yezidi Mervan'ı mezat eyledi,
Hak zaten şeytanı azat eyledi
Ona rahmetini bol yapar mı ki? (12.1.1973)

---

221. Bu taşlama şiir, arkadaşım diyerek dosta düşman olan, insanlığın yüz karalarına, yıllarca **Sefil Selimî**'ye dost görenen kuyu kazanlara ithaf edilmiştir.

BİLMEM Kİ

Zaman bir vesait herkes bir yolcu
Nereden nereye gider bilmem ki
Yurdu yurt etmeyen sağcı ve solcu,
Neden yanlış gaye güder bilmem ki.

Şenlik benlik kör dövüşü variken,
Karın doymaz iken ağız yer iken,
Paylaşılmaz koca dünya dar iken,
Yasa battım neşe nedir bilmem ki.

Uygar çağdaş devri evrenseliz biz,
Tatbikatlar ölmüş hepsi kuru söz,
Ya beni katleyle ya derimi yüz,
Adalet haksıza ne der bilmem ki.

İyi ölçsün biçsin vicdanı olan,
Eser mi, Hisar mı, sanat mı, yalan,
Sefil Selimî'yî taşlara çalan;
Acep niçin zulüm eder bilmem ki. (4.8.1972)

SANKİ

Mevlâna ilinde aldım bir name,
Satırlarda canlı o vardı sanki,
Üstün olamazdı bundan her name,
Okurken aklıma o girdi sanki,

Mâna âlemine düşürdü beni,
Aşkın tavasında pişirdi beni,
Çağrısı temelli şaşırdı beni,
Deşti yaramı da o sardı sanki.

Sefil Selimî'ye yoktur hiç ırak,
Hürmetimi size sunsun şu yaprak,
Ekim ayı gelsin Konya'dır durak,
Bize bahşettiniz o yurdu sanki.[222] (6.9.1966)

---

222. Konya Aşıklar Bayramı'na davet edildiği zaman söylenmiş.

KİM NE ALMIŞ Kİ

İnsanlığa hizmet vermiş büyükler,
Demek boşa gitmiş kim ne almış ki?
Ben ayıktım diyen uyur sayıklar,
Herkes alay etmiş kim ne almış ki?

Hayat tarihi de sokuyor zora,
İsa peygamberi çektiler dara,
Oniki imam da pek çetin yara;
Yer gök yasa batmış, kim ne almış ki?

İmam-ı Azam'ı alalım ele,
Kırbaçla can verdi çok çekti çile.
Eba Müslim'e de yaptılar hile;
Ömrü nasil bitmiş kim ne almış ki?

Halil İbrahim'i kora attılar,
Hasan'ın suyuna zehir kattılar.
Hüseyin'i çölde piya ettiler,
Kimler kime çatmış kim ne almış ki?

Kalbini temizle gönlünü yudur,
Battal Gazilerin öyküsü budur.
Dünkünden besbeter bugünkü Bedir;
Kim yanmış, kim tütmüş, kim ne almış ki?

Bana yalan deme kitaplara bak.
Ya bunlara inan ya kendini yak.
Sefil Selimî'nin yardımcısı Hak,
Onu cana katmış kim ne almış ki(1994)

OLMAZ Kİ

Mühendis olsam da yapsam bir plan,
Planımla her iş bitmiş olmaz ki.
Başlangıcım güzel, sonucu yalan,
Yalan taşı temel atmış olmaz ki.

Tatbik ister düşüncemin gereği,
Bina kurmaz hayallerin direği,
Ustanın işçinin uyku küreği,
Eserleri ikmal etmiş olmaz ki.

Birkaç sözü, bir kürsüde demesi,
Eğlence yerinin tavla daması,
Planımın kağıttaki şeması,
Cam olup da baca tutmuş olmaz ki.

İlânımın harfleriyle hecesi,
Düşüme giriyor balo gecesi,
Barın pisti, kamarası, locası,
İmarıma tuğla katmış olmaz ki.

Yan yana koymalı üç ile beşi,
Gayret keseriyle yontmalı taşı,
Malzeme bitirir beklenen işi,
Her faaliyet hoşa gitmiş olmaz ki.

Sefil Selimî'nin davası tezi,
Netice içine götürürse bizi,
İş ortaya koymak mevzumun özü,
İşsiz çaba, akla yatmış olmaz ki.

ÖDENİR Mİ Kİ?

Emzirdin besledin büyüttün beni,
Anam senin hakkın ödenir mi ki?
Türküyle ezgiyle uyuttun beni,
Anam senin hakkın ödenir mi ki?

Her türlü belâya göğsünü gerdin,
Bizler etli-sütlü, sen yavan yerdin,
Malını mülkünü hep bize verdin,
Anam senin hakkın ödenir mi ki?

Tırnağıma taş değdiyse ah çektin,
Rengim uçmuş olsa gözyaşı döktün,
Benim için muhannete baş büktün,
Anam senin hakkın ödenir mi ki?

Yer yüzünü ihya etti etkisi,
Ömrümüzün cennet alâ bitkisi,
Kutsaldır evlâdır ana yetkisi,
Anam senin hakkın ödenir mi ki?

Saygıda sevgide hürmette tadı,
Dünyaya eş değer ananın adı,
SEFİL SELİMÎ'yi aşkıyla yudu,
Anam senin hakkın ödenir mi ki?

MAKAMDIR ALİ

İncil, Tevrat, Zebur, Kuran'a baktım
Dört makam içinde makamdır Ali.
Ehli Beyti sevip varımı yaktım,
Muhammet ecdadım ruhumdur Ali.

Binbir isim ile zikrolan Huda,
Her canlı bende sedadır seda,
Muhammet Ali'den değildir mâda,
Dünya tarlasında tohumdur Ali.

Din yolunu ihya edip yürüten,
Kayıp olup kendisini aratan,
Nazar kılıp dağı taşı eriten,
Esrar cephesinde mühimdir Ali.

Yücelikte Resul ile yan yana,
Muhammet bedene o malik cana,
İtiraz edemez arifler buna.
Yasin emri ile kaimdir Ali.

Vakit ahir olsa meydana varsak,
Adem'in aslını Kur'an'dan sorsak,
Yitik zuhur etse hepimiz görsek,
Bilmeyende bilse daimdir Ali.

Kıskanır cahiller sahipten mülki,
Kılıcı kınında bekler o halkı,
Hakikat bilene öyle bir bal ki,
Gafil bilmese de şahımdır Ali.

İlla diyenlere tahadır taha
Lâ diyen fikrime çekse de yuha
Sefil Selimî'yi bu çeşit aha
Düşüren ol yüce hakimdir Ali. (27.3.1965)

KAVRULUR ALİ

Ehli Beyit şehit olup uçalı,
Kılınç kında düldül[223] kavrulur Ali
Yer yarılıp nurdan sular saçalı
Dert pınarım akar kıvırılır Ali.

Hiçbir tarih yazmaz o misli vaka
Ağlar şehitlere Kur'an'la beka,
Kafir Yezit mervan kasdetti Hakk'a
Kerbela o günden savrulur Ali.

Ay yıldız yas tutar utanır sema,
Söyleyin bu derdi yanayım kime,
Kahrım ayan olsun elife mime,
Can verir uğruna yavrular Ali.

Hikmet sual olmaz yarap kim nedir
Huri, Gılman, Melek, kederli bedir
İntikam sahibi sensin ey Kadir,
İkrarını verdi çevreler Ali.

---

223. Hz. Muhammed'in Hz. Ali'ye verdiği kır at.

Develerde çıktı sitreyi hörgüç
Muhafaza için yarattı yargıç,
İbrahim Halil'e kim kurdu kargıç
Senin yardımınla devrilir Ali.

Kınamayın dostlar yitirdim dostu,
Merdanlar soyunun mesdiyim mesdi.
Eyledi münkirler ceddime kasdi,
Zeynep kardeş diye çevrilir Ali.

Fatımatı Zühra zührevi hekim,
Kur'an'a dal atan Resuldur köküm
Adem'den bu yana Ademe rukim
İspat eder bunu devreler Ali.

Hakikatı bilen acıyla gezer,
Nesimî bu dertle deriyi yüzer,
O emden bu deme bir ışık sızar
Davamı hak için savunur Ali.

Yaram pek derindir sanma ki yuka,
Kara günler bugün devreder aka,
Küffarlar soyuma sürse de leke,
Kıyamette elbet davranır Ali.

On iki imama bağlanan yolum
Resuli Erkeme eylenen zulum,
Aşık Ehli Beyt'e bu Sefil Selim,
İmdadına tez gel dövünür Ali. (27.3.1965)

MİSALİ

Şimşek olsan dayanırım sözüne,
Bağrına bastığın toprak misali.
Ağaç olsan boyanırım rengine,
Göksüne astığın yaprak misali.

Üstüme yağdırsan kahır taşını,
Sel eylesen cevahir göz yaşını,
Kalbime saplasan kara kaşını,
Sabahla estiğin rüzgâr misali.

Hançerin sineme dilinden gelsin,
Sapla çekinmeden delerse delsin.
Yâr için öldüğüm el alem bilsin,
Düşeyim kestiğin dallar misali.

Ahdini almaya böyle devam et.
Dile aşkını hemen verem et.
Kalmadı yüzümde eme yarar bet,
Sarardı yastığın başı misali.

Lütuf olur bana senden eziyet,
Dayanırsam o da bana meziyet,
Sérildi yoluna şeref hasiyet;
Karardı desteğin taşı misali.

Sefil Selimî'ye bu kadar kıyma,
Kusurum olduysa af eyle sayma.
Yeter aşık'ını lâf ile döğme
Eridi lastiğin yüzü misali.
(İlk şiirlerinden)

SUÇLAR ÖLMELİ

Hizmet aşkı ile yaşıyorsanız,
İnsanlığı yutan suçlar ölmeli.
Evrensel bir sevgi taşıyorsanız,
Özümüzde yatan suçlar ölmeli.

Soy farkı ırk farkı, neyin nesidir?
Hepsi çiçek gibi dünya süsüdür,
Hayatın dengesi kudret sesidir,
Bu ahenge çatan suçlar ölmeli.

Kendi yerine koy başka birini,
İyi düşünmektir daha derini,
İhya edeceksen bugün yarını,
Yakamızdan tutan suçlar ölmeli.

Kötü kimse yoktur kötülükler var,
Cihanı biz bize ediyoruz dar,
Velhasıl kıyamet kopana kadar,
Cehenneme atan suçlar ölmeli.

Dert yaratan insan dert çeken insan,
Hamlık eden insan hoş bakan insan,
Kör gibi görünüp has çıkan insan,
Beni sana satan suçlar ölmeli.

Kabahat doğurur suç suçu örter,
Üreyip türeyip arttıkça artar,
Ey **Sefil Selimî** can sev can kurtar,
Gözümüze batan suçlar ölmeli. (30.9.1996)

ETMELİ

Gönül kuşlar ile uçmak istedi.
Kanatsız gövdemi nasıl etmeli.
Yüce dağ başını aşmak istedi.
Aşıklar sırrını asıl etmeli.

Sevdiğim aklımı başımdan ister,
Bedenimi aldı soğukça bir ter,
Göremedim yârı acaba ne der,
Gidip de yanına fasıl etmeli.

Bu dilek cesaret istiyor benden,
Yırtıyom bezleri uzunu enden,
Yetişmiyor yâre tel ister fenden,
O da olmayınca sam yel etmeli.

Sefil Selimî der tüylerim yoktur,
Mektubu yârime götüren oktur,
Kanat istiyorum verecek Hakk'tır,
Uçmak için kalbi tüm tel etmeli. (6.6.1962)

BEKTAŞ-I VELİ

On iki deryanın bir tek gemisi,
Veliyullah Hacı Bektaş-ı Veli.[224]
On iki ilimin bir yük gemisi,
Veliyullah Hacı Bektaş-ı Veli.

Sıfatı ademdi, rütbesi hakan,
Geçerdi kendinden yüzüne bakan,
Tespit ettirmedi, nuruna mekân,
Veliyullah Hacı Bektaş-ı Veli.

Muhammet Ali'nin kervan başı o,
Verese içinde baki kişi o,
Ehl-i imanların gönül kuşu o,
Veliyullah Hacı Bektaş-ı Veli.

Gafile karanlık ışıklı yollar,
Methedemez asla aslını diller,
Sefil Selimî' nin, gözünde seller,
Veliyullah Hacı Bektaş-ı Veli. (12.1.1965)

GİYDİM GİYELİ[225]
(KİMSE BANA YAREN OLMAZ)

Kimse bana yaren olmaz, yar olmaz,
Mertlik hırkasını giydim giyeli.
Dünya bomboş olsa, bana yer kalmaz,
İnsana muhabbet duydum duyalı.

---

224 Hacı Bektaş Veli, tahmini 1210'da Nişabur'da doğmuş, 1271'de Sulucahöyük köyünde (Hacıbektaş) ölmüştür. Ahmet Yesevî felsefesinde yetişmiş alp erendir. Çizdiği yörüngede, aşkla dolup taşmak, insanlara hizmet için engelleri aşmak, sınırsız sevgiye, sonsuz güzelliğe inançla yaklaşmak vardır. Halka inmiş, halk diliyle söylemiş, halkın törelerine saygılı kalmıştır. Tanrı dostluğuna, Tanrı'dan korkarak değil, O'na doyumsuz bir sevgi ve temiz bir yürekle ulaşmayı amaçlamıştır.

225 Bu şiir Feyzullah Çınar tarafından bestelenmiş ve Uğur Kaya tarafından notaya alınmıştır. TRT repertuarında, İhsan Öztürk tarafından notaya alınan varyantı, 4213 numara ile kayıtlıdır.

Ardımdan vuranlar, yüzüme güler,
Kestiği az gibi parçalar böler,
Herkes kılıcını boynumda biler,
Başımı meydana koydum koyalı.

İmanım hükümdar, benliğim esir,
Ehl-i Beyt'i sevdim, dediler kusur,
Kimisi korkak der, kimisi cesur,
Kurt ile koyunu yaydım yayalı.

"Bu Kızılbaş oldu, yunmaz" diyorlar,
"Kestiği haramdır, yenmez" diyorlar,
"Camiye mescide konmaz" diyorlar,
İmam Hüseyin'e uydum uyalı.

Çoğu, bende kağıt hüccet[226] arıyor,
Hâl bilmeyen, dip dedemi soruyor,
Dostlar, ölümüme karar veriyor,
"**Sefil Selimî**'yem" dedim diyeli.

GÜNEŞLİ

Evliyalar şahı, şahı velâyet,
Bedenin güneşli, tenin güneşli
Sende teslim mevcut bütün emanet,
Kur'an'ın güneşli, dinin güneşli.

Hiç de bozulmuyor kurduğun maya,
İlâhi bir nazar eyledin aya,
Diyen sana desin mutlak Hak diye,
Evvelin güneşli, sonun güneşli.

Senin dilindedir gerçek her mana,
Göklere babasın yerlere ana.
Her yaşayan canlı muhtaçtır sana,
Kanın da güneş var, canın güneşli.

---

226. Hüccet: Belge

Var ettin âlemi kün[227] söyleyince,
Şu koca âlemi var eyleyince,
Seni gördü her şey mutlak ilk önce,
Zamanın güneşli anın güneşli.

Bin bir tane imiş bendeki isim,
Senin cemalindir mutlak her cisim,
Hikmet aynasısın değilsin resim,
İnandım ki dört bir yanın güneşli.

Sizden bize gelir gider her ayet,
Sefil Selimî'ye ettin inayet,
Sana kul olmamak mutlak cinayet,
Şöhretin güneşli, şanın güneşli. (24.11.1988)

ELBEYLİ[228]

Kırküç pare köyün adı soyadı,
Yörükler obası yurdu Elbeyli
Sivas ilimizin halkının tadı,
Türklüğün rubası yurdu Elbeyli

İnsanlık aslının hayatı canı,
Türkmen ecdadının damarı kanı,
Bozulmayan has yiğitler mekanı,
Dostluğun babası yurdu Elbeyli

Kitaplar dolusu menkibesi var,
Kilis, Halep bile geldi bize dar.
Öğrenmek istiyorsan kaynaklardan sor,
Harmanlar yabası yurdu Elbeyli

---

227. Allah kainati ve varlıkları bu emirle yarattı.

228. Elbeyli (İlbeyli): Bir Türk boyunun adıdır. Sivas, Şarkışla ve pek çok il ve ilçede bu boyun adını almış köyler vardır. Kilis'te de aynı adı taşıyan bir ilçe bulunuyor.

Kilim heybe dokur gelini kızı,
Kirkiti elinde karşılar sizi,
Mihrali Bey ile selamlar bizi,
Yemenler turbası yurdu Elbeyli

Önlüğüyle fesi, zıvga yeleği,
Tacının tahtının tuğu teleği,
Aşiret fistanı çocuk beleği,
Ebeler ebesi yurdu Elbeyli

Tandırı, çömleği, testisi küpü,
Heybede azığı, çıkrığı ipi,
Gücünü yitirmez kesilmez tadı,
Gayreti çabası, yurdu Elbeyli

Çevresi çok geniş zengin gözesi,
Tahsillisi fazla saygı müzesi,
Atatürk'ü söyler savaş gazisi,
İncesi kabası yurdu Elbeyli

Ruhumuzun gönlümüzün cilası,
Yörüklerin al bayraklı kalası,
Sefil Selimî'nin sevgi kalesi,
Ülkemizin tabisi yurdu Elbeyli

CEMİDİR CEMİ [229]

Cismimin Cüssemin Ceryanı Cöhü[230],
Ciddiyet Cesaret Cemidir, Cemi.
Cehrimde Cananım Canımın Canı,
Cemallullah Cihan Camıdır, Camı.

Cerrahların Cezbi Celpleri Cüzi,
Cahilin Cilvesi Cehalet Cazı,
Cennetler Cemaat Cüzüdür Cüzü,
Cevabım Cümlenin Cim'idir, Cim'i.

---

229. Kelime başı kafiyeli şiir örneği, bütün kelimelerin "c" harfi ile başladığı görülüyor.
230. Cöh: Maden

Cadılar Cahiller Cehennem Cini,
Cefada Cezada Cimriyle Cani,
Sefil Selimî'nin Ciğeri Canı,
Cömertlere Cemler Camidir, Cami.

EMMİ

Yanmış bir harmanın öşürü[231] olmaz,
Soy bizi, sat bizi, ye bizi emmi.
Halkı ezmezseniz başarı olmaz,
Oy bizi, dit bizi, ye bizi emmi.

Ölmüş eşek korkmaz aç kalmış kurttan,
Keseniz dolmadan el çekmen yurttan,
Ancak kurtuluruz bu illet dertten,
Kıy bizi üt bizi ye bizi emmi.

Sizler efendi bey, bizler kul köle,
Lades diyorsunuz hep bile bile,
Hazır bir lokmayız dişine bile,
Say bizi tat bizi ye bizi emmi.

Size dokunulmaz ezmek hakkınız,
Sırtımıza binip gezmek hakkınız,
Sefil Selimî'yi yüzmek hakkınız,
Yay bizi yut bizi ye bizi emmi. (23.11.1997)

BEN MİYİM SİZ Mİ?

Endek dönek olan çok kaypak olan,
Had hudut tanımaz ben miyim siz mi?
Akrepten zehirli engerek yılanı,
Bu insan denemez, ben miyim siz mi?

---

231. Öşür: Ürünlerden alınan yüzde on oranında vergi.

Her hayvandan azgın, orman sıçanı,
Yarasalar gibi, al kan içeni,
Dost dediği kula yara açanı,
Nefsini yenemez ben miyim siz mi?

Duygusuz bilgisiz imansız sapık,
Şeytanla hem fikir rahmandan kopuk,
Yakınına atar tekmeyle depik,
Hakk için yanamaz ben miyim siz mi?

El etek öpemem ayağa düşemem,
Culluk da değilim kubarıp şişmem,
Sefil Selimî'yem doğrudan şaşmam,
Kendini kınamaz ben miyim siz mi? (30.11.2001)

KAYNAK SEYRANÎ

Gelmiş geçmiş âşıklardan çok güçlü,
Canımızdır can kaynağı Seyranî,[232]
Tariflerden üstün misalden içli,
Kanımızdır kan kaynağı Seyranî.

Demeyim dedim ya dert beni yiyor,
Sussam da kendisi kendini diyor,
Zamanı aşıyor, geri koyuyor
Anımızdır an kaynağı Seyranî.

Aşk peçemdir, pençeleyip soymayın,
Teşbihim doğrudur hilâf saymayın,
N'olur beni ondan ayrı koymayın
Tenimizdir ten kaynağı Seyranî.

---

232. 1807 yılında Everek (Develi)'de doğan Seyranî yine aynı yerde 1866'da ölmüştür. Hicivleriyle ünlü halk şairidir. Aruzla da yazan Seyranî asıl ününü, hece ile yazdığı koşma, semai, destan, nefes ve devriyeleriyle yaptı. Ham sofularla, ehliyetsiz devlet adamlarıyla pervasızca alay etti.

Etkisini kıskananlar kör olur,
Aşk ehlinin yüreğinde kor olur,
Ondan ayrı kalmak bana zor olur,
Günümüzdür gün kaynağı Seyranî.

Deryalar köpüğü vurur yüzüne,
İnciyi göstermez saklar özüne,
O haznedar, o emsalsiz hazine,
Binimizdir bin kaynağı Seyranî.

İnandım ki her tarafı yol etmiş,
Anlamdan manadan ileri gitmiş,
Hangi yana baksak o yanı tutmuş,
Yönümüzdür yön kaynağı Seyranî.

Ustamızın bu gününü kutlarım,
Onda olan bende olsa çatlarım,
Zerresini taşıyamam patlarım,
Gönümüzdür gön kaynağı Seyranî.

Âşık olmak için âşıka uydum,
Geldim sofrasına oturdum doydum.
Sefil Selimî'de sesini duydum,
Ünümüzdür ün kaynağı Seyranî.

SEÇ BENİ

Elleri yüzünde düşünen yârim,
Gül destesi içindeyim seç beni.
Kurumak üzere yaprağım varım,
Sula gözyaşınla kokla aç beni.

Dert gölümde dert balığım yüzüyor,
Yaralarım gün geçtikçe azıyor,
Reçetemde dermansız dert yazıyor,
Sual etmez misin ay yâr hiç beni?

Bu **Sefil Selimî** geldi gidiyor,
Ömür ağacını günler buduyor,
Herkes emelince bostan ediyor,
Gönül tarlasında ekip biç beni.

YE BENİ

Kafam kapak attı, kızarmaz pişmez,
Miden kaldırırsa çiğ çiğ ye beni,
Hem gören hem duyan hoş görmez şaşmaz,
Ateşe atma da sağ sağ ye beni.

Derimi yüzersen nefes ver şişir,
Dişine değmesin kıvamlı pişir,
Ocağı kor eyle, tavına düşür,
Tuzla ki kokmayım döğ döğ ye beni.

Altım kor, üstüm kor, etrafım da kor,
Evir çevir haşla, iliğimi sor,
Geçir çırnağına[233] kararınca yor,
Neyim varsa senin öğ öğ ye beni.

Gözüme çöp batsa çıkarma sakın,
Çöpün ucundadır mezen ve rakın,
Soframda kaşığın, köşemde okun,
Gırtlağım elinde boğ boğ ye beni.

Akılsız başımın tüyü tüsü yok,
Kesilse de, asılsa da, sesi yok,
Direnci yok, siniri yok, kası yok.
İstediğin yöne eğ eğ ye beni.

Malıma canıma istersin oyun;
Her ne eylesen de bükerim boyun,
Sen çiftlik ağası, ben de bir koyun;
Sefil Selimî'yem sağ sağ ye beni.

---

233. Cırnak: Tırnak.

VURMALI BENİ

Şâh-ı velâyetin[234] kıblegâhına,
And içtim baş koydum vurmalı beni.
Oniki imamın[235] girdim rahına
Göz açtım ses duydum yermeli beni.

Hükara kul olmak zor dedikçe zor,
Kerbelâ çölünde yapayalnız kor,
İnsanoğlu gafil yerden gökten sor,
Ehl-i beyti[236] sevdim sürmeli beni.

Fatma anamız, Zehra bacımız;
Ondört masumlardır[237] başta tacımız,
Onyedi kemer[238] best kuvvet gücümüz,
Yetmiş ikilere vermeli beni.

El bağladım, boyun büktüm bir dosta.
Karalar giyinip kalmışım yasta.
Gerçek Ali'çiysen canımı iste,
Haydar'ın darına germeli beni.

---

234. Şâh-ı velâyet: Velilerin sahibi, Hazreti Ali

235. Oniki İmamlar, Alevilerin Hz. Muhammed'den sonra önder olarak tanıidıkları Hz. Ali ile Hz. Fatima'nin soyundan gelen kişilerdir. Oniki İmamların adları sırasıyla söyledir: 1) İmam Ali, 2) İmam Hasan, 3) İmam Hüseyin, 4) İmam Zeynel Abidin, 5) İmam Muhammed Bakır, 6) İmam Cafer Sadık, 7) İmam Musa Kazım, 8) İmam Ali Rıza, 9) İmam Muhammed Taki, 10) İmam Ali Naki, 11) İmam Hasan Askeri ve 12) İmam Mehdi.

236. Bilindigi üzere Alevilik Hz. Ali, Ehl-i Beyt ve Oniki İmam sevgisine dayanır. Ehl-i Beyt sözcük olarak ev halkı demektir. Ev halkı yani Ehl-i Beyt Hz. Muhammed, Hz. Ali, Hz. Fatima, Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin'den oluşmaktadır. Ehl-i Beyt halk arasında Pence-i Al-i Aba olarak da adlandırılır.

237. Muhammed Ekber, Abdullah bin İmam Hasan, Abdullah bin İmam Hüseyin, Kasım, Zeynelaba, Kasım bin Zeynel-Abidin, Ali Eftar, Abdullah bin Imam Cafer Sadık, Yahya el-Hadi, Salih, Tayyib, Cafer bin Muhammed Taki, Cafer bin Hasan Askeri, Kasım bin Muhammed Taki.

238. Imam Hasan, Imam Hüseyin, Hadi-i Ekber, Abdülvahid, Tahir, Tayyib, Türab, Muhammed Hanefi, Abdurrauf, Ali Ekber, Abdülvahab, Abdülcelil, Abdurrahim, Abdülmuin, Abdullah Abbas, Abdülkerim, Abdüssamed

Sefil Selimi'nin kitabı ali,
Resul Ekrem'in[239] hitabı Ali,
Bütün soruların cevabı Ali;
Ayağı altına sermeli beni.

KOCALTTI BENİ

İnsan yüzlü şeytanların hilesi,
Ömrümü götürdü, kocalttı beni.
Dost görünen düşmanların belâsı,
Gönlüme oturdu, kocalttı beni.

Kime inandım da bağlandım ise,
Başımı uğrattı, gama yeise,
Arkadaşım oldu, kederle tasa,
Çileler getirdi kocalttı beni.

"Seviyom" diyenin vurduğu şamar,
Bırakmaz bedende ne kan ne damar,
Elini avcunu sömürür emer,
Böyleler batırdı kocalttı beni.

Yanlış yapma desem sırt döner küser,
Suçu kabul etmez selâmı keser,
Aramızda tipi fırtına eser,
Zamansız yetirdi, kocalttı beni.

İçime kapandım kendimi yıktım,
Konuşsam olmuyor susmaktan bıktım,
Sefil Selimî'yem eridim aktım,
Dert yükü bitirdi, kocalttı beni. (17.02.1996)

---

239 Alevilerde inanc ve ibadet anlayışının kendine özgü yönleri bulunmaktadır. Bu anlayışın temeli biçimden çok özü esas alır. Biçimsel anlamda ibadetin bir araç, olgun insan olmanın ise esas amaç olduğu kabul edildiğinden cemlere katılmak, oruç tutmak yetmez. Eline, diline, beline bağlı olmayan, en kutsal varlık olan insani sevmeyen, olgunlaşmamış insanların ibadetleri de boşunadır. Alevi inancının temeli Hak-Muhammed-Ali sevgisine dayanır.

YIKTI BENİ[240]

Elinden içtiğim mey ile bade,
Zehir miydi ey dost vay yıktı beni.
Külhana çevirdi tenini sade,
Morul morul tümden oy yaktı beni.

İnan ki, sözümde yoktur hiç hilaf,
Yoluna can koydum, olsam da telef,
Her tarafım, sanki kor ile alaf,
Yerle gök arası duy sıktı beni.

Derdin, yüreğimi kemirdi oydu,
Eritti derimi, sırf kemik koydu,
Sefil Selimî de dertlere doydu,
Görmeye gel ne olur tan vakti beni.

ETTİ BENİ

Sanki yuva yapmış sineme elem,
Ayaklar altında yol etti beni,
Yakama yapışmış zulüm ve çile,
Olur olmazlara kul etti beni.

Avcılar elinde almışım yara,
İz yapar ardımdan kan sıra sıra,
Hekim arıyorum ben sora sora,
Hal bilmez kimseler lal etti beni.

Dert yükü kervana rastladı yolum,
Konağı belirsiz garip bir kulum,
Belli değil artık mekanım elim,
Kavuma, hısıma, el etti beni.

---

240. **Sefil Selimî**'nin bu türküsü, 21 Ağustos 1985 tarihinde Uğur Kaya tarafından derlenerek notaya alınmıştır. (Bakınız: Şiirleri ve türküleriyle Aşık **Sefil Selimî** syf: 115)

Sefil Selimî'ye uyladı kader,
Gittiği her yere beraber gider,
Tuttu yakasından çar naçar eder,
Dertler yaktı, yıktı kül etti beni. (17.3.1964)

ÇEK BENİ[241]

Kisb ü kârdan geçtim, pirden vaz geçmem,
Dönmeme lüzum yok, dara çek beni.
Hasbi körden kaçtım, erden öz seçmem,
Yanmama gözüm tok. kora tık canı.

Yüzü gül, sözü bal, gülüşü cennet,
Azı bol, özü hal, buluşu sünnet,
Tezi yol, kozu bol, oluşu minnet,
Anmama çözüm hak, vara sok beni.

Sen kendinden sakın, benlik körlüktür,
Din bendinden yakın, binlik birliktir,
Kin pundundan çekin, canlık varlıktır,
Ey **Sefil Selimî** ere tek konu. (1.4.2000)

ŞARKIŞLAM BENİ

Hemi kilimcisin hemi de halı,
Dokudup okuttun Şarkışlam beni.
Âşıklar otağı, arılar balı,
Çiçeğe kondurdun Şarkışlam beni.

Rençber yatağısın, atçı otağı
Aşıklar alırlar senden kalp ağı,
Yavan ekmeğimin bitmez katığı,
Hak aşa bandırdın Şarkışlam beni.

---

241. Şiirin dizelerindeki altı kelime kendi aralarında kafiyelendiği gibi, son duzilirdeki beş kelimenin de aralarında kafiyelendiği görülmektedir.

Elime saz verdin dağa düşürdün,
Türlü çiçeklerden aşım pişirdin.
Vâdime sel olup beni taşırdın,
Aşkına kandırdın Şarkışlam beni.

Sefil Selimî'yem ismine turap[242],
Eyliyorsun beni uğruna harap,
Âşkına bade doldurdun şarap,
Elinle yandırdın Şarkışlam beni.
(İlk şiirlerinden)

SAR BENİ

Ne yere teslim et, ne beze sakla,
Aşk suyuyla yıka, öze sar beni
Dünyadan genişim sığarım akla,
Mantığına yatır göze sar beni.

Balın tadındayım bala sığarım,
Güllerin rengindeyim güle sığarım,
Cümleyim heceyim dile sığarım,
Kulakta çınlarım söze sar beni.

Senden arzu halim dileğimdir bu,
Bedenimi ezer sakın dökme su,
Busenle temizle, gözyaşınla yu,
Bakışınla okşa naza sar beni.

Sefil Selimî'yi yedi aşk yedi.
Hiçbir izahata gelmiyor adı,
Tenimi yakamaz Cehennem'in odu,
Aşkının verdiği haza sar beni.

---

242. Turap: Toz toprak

TUTSALAR BENİ

Yer olsam her bitki döşümde çıksa,
Deşip didik didik ditseler beni.
Sular şarıl şarıl bağrımdan aksa,
Her işe yaraşır etseler beni.

Yokluğu yok etsem, gamı kaldırsam,
Her keseyi çaka çaka doldursam,
Kemi aşılasam, hamı oldursam
Bir dakika dinleyip dutsalar beni.

Bütün dünya devletleri tek olsa,
Kariyeler, köyler, kentler yek olsa,
Hep kıtalar anayurda ek olsa,
Bu vatan aşkına satsalar beni.

Bu bir matlup geleceği ön olur,
Huzur bulundukça nefret kin ölür,
Sefil Selimînin gönlü şen olur,
Şen insan içine katsalar beni.
(Kul Yanmasın)

GERDİLER BENİ

Adem sıfatında var oldum tektim,
Cennet-i alâdan sürdüler beni.
Nuh Nebi'den evvel sonra çok çektim,
İsa'yla çarmıha gerdiler beni.

Musa'yken Firavun karşıma çıktı,
Ben acıdım amma kendini yıktı,
"İbrahim'im" dedim ateşe tıktı,
Gülşenler içinde gördüler beni.

Ermişlerin hayatında yerim var,
Özlerinde ruhum, yüzde derim var,
Deryâdaki balıklarda serim var,
Yunus balığına verdiler beni.

Ezilen yüzülen asılan ile,
Tarihlere sığmaz izahsız çile,
Nemrutlar yaptılar daima hile,
Tabuttan tabuta sardılar beni.

O günden bu güne gittikçe geldim,
Kur'an'dan Resul'den bu dersi aldım,
Herkesi yaşadım, her canda oldum,
İbret al meydana serdiler beni.

Bir isim bir cisim teşkil etmez mi,
İman edenlere, bu söz yetmez mi,
Mevlâ'yı seveni Mevlâ tutmaz mı,
Allah'a kul oldum, yordular beni.

Eba Müslim ile can cana oldum,
Yezit'ten Mervan'dan intikam aldım,
Battal Gazi ile yan yana kaldım,
Yardım ettiklerim, vurdular beni.

İnkârcı kör pisik paha biçemez,
Bu iksiri kara cahil içemez,
Ali'yi sevmeyen kapı açamaz,
Beşler elleriyle derdiler beni.

İnsanları sevdim insandan bezdim,
Sefil Selimî'yem dağarcık çözdüm,
Türkiye'de durdum dünyayı gezdim,
Hiç sebepsiz yere kırdılar beni. (21.11.1997)

İRŞAT ET BENİ

Eğer dostum sen Enel Hak[243] dediysen,
Kamilsin demektir irşat et beni.
Vahdet-i vücuttan[244] lokma yediysen,
Sofranda katreyim al da yut beni.

---

243. Büyük Mutasavvuf Hallac-ı Mansur'un sözü. "Ben Hakk'ım" anlamı-na gelir. Bu sözler üzerine, Allah'lık iddia etti diye Hallac-ı Mansur idam edildi.

244. Vahdet-i vücut inanış ve anlayışına göre, varlık tektir ve o tek varlık Allah'tır. Diğer bütün yaratıklar, mahlukat, Allah'ın bilinmesi içindir. Bu varlıklar, mutlak varlık olan Allah'a göre, bir takım hayal ve gölgelerdir.

Hat ile noktada karar kıldıysan,
Bir tek hırka ile derviş olduysan,
Yeşil elden desturunu aldıysan,
Ariflerin meclisinde sat beni.

Bir yolda ustayım, bir yolda çırak,
Müstakim şehrinden değilim ırak,
Kirli yün gibiyim, sizdeyse tarak,
Kirişinde didik didik dit beni.

Benlik illetine değilim esir,
Aşıklar altında hasırım hasır,
Mizan içindeyim eylemem kusur,
Tatlı tatlı dinle konuş üt beni.

Aşığım yar için düştüm cefaya,
Mağrurluk etmemek farz-ı kifaye,
Sefil Selimî'de budur sermaye,
İster öldür ister sev de tut beni.

TAŞA TUT BENİ

Cansızlar pek güzel canlılar çirkin,
Çok yönlü araştır, taşa tut beni.
Kinsizler pek özel, kinliler çirkin,
Can cana karıştır, dışa tut beni.

Bir yanda insanlar bir yanda dağ taş,
Biri halkı besler, biri keser baş,
Birisi çok kutsal, diğeri de keş,
İstersen yarıştır, kışa tut beni.

Kara toprak denen şu vefalı dost,
İnsandan çok çekmiş bu şifalı dost,
Biri yardımcıdır biri çeker rest,
İyi sor soruştur yaşa tut beni.

Cansızlar ne yapar canlı ne yapar,
Cansız her şey verir canlılar teper,
Sefil Selimî'de yoldan tez sapar,
Üstüne varıştır, başa tut beni[245].
(20.11.1997)

ETTİKLERİNİ

Hiçbir canlı birbirine etmedi,
Dünyanın insana ettiklerini,
Bir yiğit çıkıp da sormaz mı ola,
Dost edip sorgusuz yuttuklarını.

Dağını taşını bütün yakıp da,
Yıkılmayan hünerini yıkıp da,
Adem oğlu senden üstün çıkıp da,
Elinden almaz mı üttüklerini?

Daha değmedi mi ölüm yaşına,
Kulu uğraştırın boşu boşuna,
Zulüm yağdırırsın bir de başına,
Ne için yaparsın yaptıklarını.

Seni sevenlerin gözün oyarsın,
Böyle hareketten zevk mi duyarsın,
Söyle canlılara niye kıyarsın?
Ağ beze[246] sararsın tuttuklarını.

Geceler gamlanır, pas tutar günler,
Dile gelip dese, vakitler anlar,
Dünya zulmetinden felekler inler,
Bir pula satarsın sattıklarını.

Hiç mi bitmeyecek azabın, hersin?
Sefil Selimî'de her an denersin,
Herkes emrindedir, özgürsün hürsün,
Sıkarsın bağrına kattıklarını. (21.3.1969)

---

245. Bu şiir çift ayakla yazılmıştır.
246. Kefene

KİTAP SEVGİSİ

Su kadar ihtiyaç yemek gibi şart,
Anamızdan kutsal kitap sevgisi.
Her türlü servetten ağır gelir tart,
Manamızdan kutsal kitap sevgisi.

Bir saniyen dahi geçmesin boşta,
Eğer uykudaysan sayıkla düşte,
Evveller evveli adı ilk başta,
Sinemizden kutsal kitap sevgisi.

Sermayemiz servetimiz varımız,
Güvencimiz, imanımız yârimiz,
Sevincimiz imkanımız kârimiz,
Canımızdan kutsal kitap sevgisi.

Haç borcuna eşit, âleme duyur,
Okudukça oku ruhunu doyur,
Bir kitap hediye en büyük hayır,
Kanımızdan kutsal kitap sevgisi.

Bağrına bas götür gittiğin yere,
Ömrümüzden üstün hem de bin kere,
Sorgu günü etmez yüzümüzü kara,
Şanımızdan kutsal kitap sevgisi.

Para vermen bana bir kitap verin,
Aklıma doldurun, sırtıma sarın,
Ne edip eyleyin farkına varın,
Dinimizden kutsal kitap sevgisi.

Adetimiz, ananemiz, töremiz,
Karış karış adım adım yöremiz,
Hayatımız, zamanımız küremiz,
Senemizden kutsal kitap sevgisi.

Pek çok torunum var, oğlum kızım var.
Mukayese edek kimler bana yâr,
Herkes ölür gider okuduğum kâr,
Günümüzden kutsal kitap sevgisi.

Cennet anahtarı Kabe sevabı,
Sorgu suval meleğinin cevabı,
Dedi kodu etme bırak gıyabı,
Ünümüzden kutsal kitap sevgisi.

Ne denli önemli iskelete et,
Bin kat daha fazla böyle tarif et,
Yalansız, firesiz, ticareti net,
Tenimizden kutsal kitap sevgisi.

Tabiatta elvan çeşit renk saçan,
Cehaleti yıkan, kalpleri açan,
Sağlığın sıhhatın yerine geçen,
Yönümüzden kutsal kitap sevgisi.

Yüreğim, böbreğim, her iki gözüm,
Sağlama sakata hastaya lüzum,
Bütün çıkmazlara en mutlu çözüm,
Fanimizden kutsal kitap sevgisi.

Savaş günümüzde kılınç kalkan gürz
Kürrey-i arz için tarz içinde tarz,
Hüdâ'nın Resul'a gönderdiği farz,
Tanemizden kutsal kitap sevgisi.

Mevcut bayramların anlamı özü,
Sultanların bahtı, mühürü sözü,
Aşımızın yağı, biberi tuzu,
Namımızdan kutsal kitap sevgisi.

Milletleri millet eden bilimdir,
En hakiki mürşit bizce ilimdir.
Hatta okumamak peşin ölümdür,
Sinemizden kutsal kitap sevgisi.

Ey evlâdım yavrum unutma bunu,
Ana sütü gibi o besler seni.
Kitapların arasına göm beni.
Sanımızdan kutsal kitap sevgisi.

Abad eyler ihya eyler vatanı,
Kitaplar hükümran etti atanı,
Büyükleri öğren kendini tanı,
Tanımızdan kutsal kitap sevgisi.

Tıpa tıp aynıdır bendeki istek,
Zengine fakire herkese destek,
Zincirler zaptedmez bağlamaz köstek,
Anımızdan kutsal kitap sevgisi.

Akıl bahçesinin ilham perisi,
Umut köprüsünün mutlu varisi,
Hayat kaynağının mekan arısı,
Binamızdan kutsal kitap sevgisi.

Şimşekler şuası, yıldırım gücü,
Bilgi birikimi mum eder tuncu,
Sefil Selimî'nin tahtı ve tacı,
Hanemizden kutsal kitap sevgisi. (20.7.1992)

BARİ

İsmini daima ederim tekrar,
Dinle de sesimi yan bari bari.
Senden başkasına vermem ikrar,
Bu garibi nolur an bari bari.

Derdim derya oldu ömrümü sorar,
Aşkın ateş oldu, sinemi sarar,
Gözlerim çevrede hep seni arar,
Gökte isen yere in bari bari.

Bakışın kalbine eyledi tesir,
Emrine kayıtsız olmuşum esir,
Varısa kölende bağışla kusur,
Yönünü yönüme dön bari bari.

Sefil Selimî'yi eyledin sefil,
Aşkımı bağışla ol bana kefil,
Esersin karşımda sen efil efil,
Kul olayım dile ben bari bari. (3.2.1960)

GİTTİ

Gayret ettim hayat bağı kurmaya,
Baht rüzgârı değip kuruttu gitti.
Ömür emek elimdeki sermaye,
Kader yeli esip çürüttü gitti.

Arzum çiçek açtı, felek budadı,
Çileli başımın budur adedi,
Çağırdığım duymaz olmuş mededi.
Talihim cefayı yarattı gitti.

Hayal ağacımda dilek ve emel,
Çok uğraştım ama tutmadı temel,
Gönül bostanını sulayamaz el,
Nasibim onu da arattı gitti.

Çare niyetiyle zehirden içtim.
Kendime münasip kederler seçtim.
Sefil Selimî'ye gam kefen biçtim.
Kısmetim enini dar etti gitti.

ŞİŞEYİ

Mey ile sulansın benim mezarım,
Almayın elimden ne de şişeyi.
Aşk şarabı yolunadır bu zarım,
Çalmayın belimden bâde şişeyi.

Herkes elimdeki kâseye bakar,
İçtikçe özümü berrakça yıkar,
Kanlarım gittiğim yollara akar,
Irmayın âşıktan dide şişeyi.

Meyhur oldum mey bardağı elimde,
Yarin ismi gezer daim dilimde,
Bir yangın başladı beden ilimde,
Sormayın siz benden mâdâ şişeyi.

Meyle yıkan cenazemi kaldırın
Mezarıma bitmez meyi doldurun
Sefil Selimî'yi deme daldırın,
Görmeyin kendinin tadı şişeyi.
(İlk şiirlerinden)

DURDU DURACAK[247]

Gardaş sen de dinle benim derdimi,
Halsizim dillerim durdu, duracak.
Geçim için terk eyledim yurdumu,
Cenazem köyüme vardı, varacak.

Gece gündüz tabanımı yalıyom,
Verem oldum, omuzumdan soluyom.
Çibanıma melhem kireç çalıyom,
Doktorla yaramı sardı, saracak.

Bir incirle birkaç hafta yaşıyom,
Yürümeğe dermanım yok düşüyom,
Çıplak kaldım kışın yazın üşüyom,
Tenim topraklara girdi, girecek.

247. Mektupla memleketten ve çevresinden şikayet eden arkadaşına, yurt dışından gönderdiği cevap.

Zeyrek lapasından hamur yoğurdum,
Yiyek diye birkaç komşu çağırdım.
Boğazımda kaldı, suya bağırdım,
Daraldım soluğum durdu, duracak.

Hasır mitil ile baş başa kaldım,
Dur derdimi deşme, bugün çok doldum,
Döküldü etlerim iskelet oldum,
Rüzgâr kemiğimi kırdı kıracak.

Okuyan olursa yazdım bir liste,
Sakın üzülüp de kalmayın yasta,
Bostan hasta, tevek hasta, pür hasta.
Mihrican bizleri vurdu vuracak.

Ne gören var, ne duyan var, ne bilen.
Herkesin elinde sermaye yalan!
Sefil Selimî'niz ölüyor galan
Hoca selâmızı verdi, verecek.

KİTAP OKUMAK

Bir sevgide Allah adı var,
Haslettir evlâdım, kitap okumak.
Sağa sola sapma ilah tadı var,
Sıhhattir evlâdım, kitap okumak.

İlk Adem de dahil hatta her nesil,
Süphan "Oku" dedi, okudu Resül,
Emre muhalifler mes'uldür mes'ul,
Vuslattır evlâdım, kitap okumak.

Kafanı az yokla,şöyle bir düşün,
Veresiye değil kazancın peşin,
Çoluğun çocuğun sevgili eşin,
Hayattır civanım kitap okumak.

"İlim Çin'de ise git al" diyoruz,
"Beşikten mezara yet bul" diyoruz,
Gündüz gece oku, bol bol diyoruz,
Ruhsattır evlâdım, kitap okumak.

Hazreti Ali'den rivayet şu söz;
"Bir harf öğretenin kulu yüzde yüz,"
Aklın bağlandıysa, düğümünü çöz,
Rahmettir evlâdım, kitap okumak.

El bağlayıp diz çök muallime uy,
Çok planlı çalış büyük sözü duy,
Her ilimi öğren kürsülere koy,
Devlettir evlâdım, kitap okumak.

Ebe ecdadımız can kan soyumuz,
Atamız, dedemiz, sancak boyumuz;
Asalet, adalet, güzel huyumuz,
Servettir civanım, kitap okumak.

İnce yönlerini görmek gerekli,
Kütüphanelerden çıkmaz meraklı,
Hiç fasıla verme, oku sürekli,
Sebattır evlâdım, kitap okumak.

Ne hikâye ne tahmin ne masal,
Türkiye'miz, Türk büyüğü hoş misal,
Cumhuriyet Atatürk'ü örnek al,
Kudrettir civanım kitap okumak.

Celse açtım, yorum yaptım işe bak,
Zekân varsa eğer çiğ yanını yak,
Oku, diplomanı iş yerine tak,
Şöhrettir evlâdım, kitap okumak.

Ahmet Yesevî'ler, Ahi Evrenler,
Kuşaktan kuşağa rehber devranlar,
İlim, bilim yüklü mutlu kervanlar,
Ziynettir civanım kitap okumak.

Hünkar Hacı Bektaş Veli'ye göre,
Kitap her kişiye kutsal bir töre,
Mevlana okudu benzedi nura,
Mürşittir evlâdım, kitap okumak.

Mübarek bergüzar Yunus'un dili,
Solmamak şartına bağlıdır gülü,
Bağrına kitap koy dirilir ölü,
Cihattır civanım kitap okumak.

Cengiz Hanlar, Oğuz Hanlar Fatihler,
Kalemlerle daha kolay fetihler,
Adları abide yaşayan ruhlar,
Vakittir civanım kitap okumak.

Şair Namık kemal, üstad Fuzulî,
Mehmet Akif Ersoy marşta yazılı,
Makberleri gönlümüzde kazılı,
Muhabbettir civanım kitap okumak.

Ali Şir Nevaî, Dede Korkutlar,
Okuyan ve yazan canları kutlar,
Bilgi karşısında dağ olsa çatlar,
Vahdettir civanım kitap okumak.

Üç beş ölmez isim çarptı gözüme,
Nasrettin Hocamız girdi özüme,
Teşbihimi hoş gör, he de sözüme,
Selattır civanım kitap okumak.

Mimarların şahı Mimar Sinan'a,
O ilmi bahşeden anadır ana
Kadın veliler var kızım baksana,
Temdittir civanım kitap okumak.

Felakete düşmez ders almış kişi,
Eksiksiz kusursuz yaparlar her işi,
Karataşı dahi tutar dikişi,
İrşattır civanım kitap okumak.

Ödül ver taltif et oku diyeni,
Ufuklar açılsın hem de yep yeni,
Sökmez olur cahillerin oyunu,
Rağbettir civanım kitap okumak.

Bir birine desin küçükle büyük,
Sorunlar hallolur olursun ayık,
Oğlum kızım, yavrum lâyık ol lâyık;
Niğmettir civanım kitap okumak.

Annene gıpta et, var sen de oku,
Çabuk atlatırsın hem de her şoku,
Miski anber denen ilâhi koku,
Cennettir civanım kitap okumak.

Kutlu bir emanet bilirsen dersi,
Senden siler alır, gafleti hırsı,
Yetişen terk eder çalımı forsu,
Hürmettir evladım, kitap okumak.

Hanım evliyalar, hanım vekiller,
Talebe bekliyor bütün okullar,
Fertlerde tekamül etsin akıllar,
Tevhittir evladım, kitap okumak.

Kitaplıklar yaptır, evini süsle
En uzak, en yakın komşunu sesle,
Yüreğinde yaşat kanınla besle,
Üstattır evladım, kitap okumak.

Dün ve bugün, yarın yine sen varsın,
Oku buluşlar bul cihanı sarsın,
Kıyamet kopsa da yanında dursun,
Kanattır evladım, kitap okumak.

Sefil Selimî'de böyledir böyle,
Ölmeden evvela vasiyet eyle,
Kefene bir kitap koysunlar şöyle,
Patenttir evladım, kitap okumak.

DELİ OLARAK

Verildi aşk demim yârla elinden
Gözler kase yaşlar dolu olarak,
Serildi halılar saçın telinden,
Üzerinde yenir balı olarak.

Gerildi omuzuma yarin kolları,
Cenneti andırdı çaput çulları,
Bezendi önüme vait gülleri;
Arasında arşa yolu olarak.

Derildi dilinden açılan güller,
İçildi gözünden biriken seller
Bağladı kalpleri kırılmaz teller,
Âşık maşukuna deli olarak.

Sarıldı şallarım ince beline
Kaptırdı âşığı sevgi seline,
Düşürdü bitmeyen hayat yoluna,
Her işin ucunda eli olarak.

Yoruldu ayağım koşup durmaktan,
Su içirdi bana Kevser ırmaktan.
Sıktırdı eliyle sırça parmaktan,
İnliyorum ben de kulu olarak.

Kırıldı ümidim yârin yasından,
İçmiş de zehiri dudak tasından,
Sefil Selimî'yem geçmem başından,
Kalmaya razıyım teli olarak.
(İlk şiirlerinden)

VAZGEÇSEK

Hep bir ağız olup kol kanat gersek,
Rüşvet alıp iş yapmaktan vazgeçsek.
Zınarmamak[248] için sağlam söz versek,
Göz çıkarıp kaş yapmaktan vazgeçsek.

İşim düşse varsam ben bir makama
Hiçbir rozet taktırmadan yakama,
Bütün dostlar kulak verse şakama
Dili kesip diş yapmaktan vazgeçsek

Yahut bir köylüyüm veya şehirli,
Cüzdanımda üç beş liram sihirli,
Pazarlığa göre evrak mühürlü,
Mısmıl[249] şeyi leş yapmaktan vazgeçsek.

Resmi daire de başı bozukta,
Hepsinin gözü bizi kazıkta,
İş veren de çalışan da mızıkta,
Tutan ele çiş yapmaktan vazgeçsek.

Dilediğim gibi düzelse işler,
Ne yokluk bulaşır, ne sancı başlar,
Sefil Selimî'ye hak verir hoşlar,
Ömrümüzü boş yapmaktan vazgeçsek.

SICACIK

İnfilak ediyorum yanar dağ gibi,
Patladım lavlarım akar sıcacık.
Hazineler saklar aşkımın dibi,
Sönmeyen bir ocak yakar sıcacık.

---

248. Zınarma: Oyunbozanlık, mızıkçılık etme, yalancı çıkma.
249. Mısmıl, usulüne uygun olarak kesilmiş, helal.

Aşk olsun içinde durabilene,
Maşallah farkına varabilene,
Hem yara, hem çare sarabilene,
Bambaşka gözlerle bakar sıcacık.

İzah edememek korkusu bende,
Anlayış mutlaka bulunur sende,
Tarifleri yapılmayan desende,
Kucaklar gönlümü sıkar sıcacık.

Ne desem bir türlü dönmüyor dilim,
Keşfine güç yetmez yitik bir ilim,
Onu bulanlara yok olur ölüm,
Ruhumda şimşekler çakar sıcacık.

Asla inemedim daha derine,
Ne Leyla'ya benzer ne Şirin'e,
Sefil Selimî'nin düştü serine,
Her zaman karşıma çıkar sıcacık. (8.1.2002)

BACILIK[250]

Bıldırı[251] arattı bu yıl ki çile,
Tadımız tuzumuz kaçtı bacılık,
Oyunbaz çoğaldı, kol gezer hile,
O eski neş'emiz uçtu bacılık.

Şimdi mümkün değil yan yana gelmek,
Artık imkansızdır eğlenmek gülmek,
Güvenilir ahbap arkadaş bulmak,
Dünyadan ahirete göçtü bacılık.

---

250. Bu şiir Aşık Ahmet tarafından türkü haline getirilmiş ve Aşık Ahmet'ten Uğur Kaya derlenmiş ve notaya alınmıştır (Bakınız: Şiirleri ve türküleriyle Aşık **Sefil Selimî**, Syf.102)

251. Bıldır: Geçen yıl

Lüzumsöz ettim bağışla beni,
Eskiye muhtacız çok para yeni,
Fazla uzatmayım yormayım seni,
Kardaşlığın zehiri içti bacılık.

Bu sefer bununla kifayet eyle,
Evden çıkamıyok buralar böyle,
Ey **Sefil Selimî** dinle duy söyle,
Eken ekti, biçen biçti bacılık.

EVLATLIK

Yakamı bıraksın gebersin diye,
Pis nefsime kurşun sıktım evlatlık.
Sebebini sorun acaba niye?
Kötü huylarımdan bıktım evlatlık.

Bukelemun gibi değişemem renk,
Olmak istiyorum temiz suya denk,
Kendi kibirimle ediyorum cenk,
Kin adlı düşmanı yıktım evlatlık.

Yezit kim, mervan kim anlayabildim,
Yerimi yurdumu benlikte buldum,
Zalim ikilikten öcümü aldım,
Kaprisime karşı çıktım evlatlık.

Ne güzel örnek Şakir'le Zakir,
Hangisi evladır hangisi hakir,
Manayı mantığı okur bu fakir,
Küfürümü kabre tıktım evlatlık.

Bazı suçlu oldum, bazı da kadı,
İnsanı mahveden ihtiras tadı,
Aşkın âşıklığın mübarek adı,
Bu adla dünyaya baktım evlatlık.

Sefil Selimî'den sordum ben neyim,
Köleye köleyim, beylere beyim,
Ha varım, ha yokum bir damla suyum,
Mecramdan bendime aktım evlatlık. (1995)

ÂŞIK

Bu sohbet duyana bir ibret,
Uymayan uymasın kendin uy âşık,
Yüreğin ilimle irfanla dolsun,
Kazan, kazancını etme zay âşık.

Kafadaki şimşek neyin nesidir?
İnsandaki sesler kimin sesidir.
Birkaç ocak var ki yanar ısıtır,
Bu soruya cevap söyle ey âşık,

Şimşek aşk şimşeği, ses kudret sesi,
Ay güneş yıldızdır sorduğun ısı,
Dünyanın süsüyle ahretin süsü,
Nelere kaimdir sen de say âşık,

Kubbeyi kuşatan her yönü saran,
Yer yüzünde insan, ahrette Kur'an,
De kim idi, cansız tene can veren
Mucizeyi kerameti duy âşık,

İsa peygamberin işi hak işi,
Üç şeyin bulunmaz benzeri eşi,
Bir varlık bilirim yok onun başı,
Köleye köledir beye bey âşık,

Biri hayat, biri ölüm biri Hak,
Başsız nesne nefis, gel nefsini yak,
Beş ulu, beş gerçek aktan daha ak,
Rahmetleri kainata pay âşık,

Resul-i Ekrem'le o merdi meydan;
Hasan'la Hüseyin asil bir soydan,
Fatma anamız parçadır aydan,
Aşklarını taşı, aşka doy âşık,

Bir tek husus vardır geçer her yerde,
En büyük sermaye sabırdır her ferde,
Sefil Selimî'nin sözleri merde,
Namerde ne lazım iyi huy aşık.
(7.5.1985)

YERİLDİK[252]

Yüz Yılda Yüz Yerde Yüzdük, Yüz Yüze,
Yan Yana Yanaştık, Yerdik Yerildik.
Yön Yöne Yöneldik, Yazdık Yaz Yaza,
Yenildik Yeniştik. Yârdık Yârıldık.

Yoşuduk[253] Yaşlandık, Yaslandık Yere,
Yollarda Yorulduk, Yalvardık Yâre,
Yanımda Yöremde Yıllanır Yâra,
Yan Yanca Yürüdük, Yorduk Yorulduk.

Yaydığımız Yağın-Yayığı Yârım,
Sefil Selimî'den Yorumsuz Yorum,
Yüceler Yücesi Yanında Yerim,
Yollara Yollandık, Yirdik Yirildik.

ÇOK

Sizin memlekette körler varmış,
Bizde ardıçlara çam diyenler çok.
Kazı koz anlayan beyni kurumuş;
Ağaç gazeline çam diyenler çok.

Duydum sizin orda balık ulumuş,
Kara bilecenler pek de bolumuş,
Ay hamile kalmış, dünya dulumuş;
Gökteki yıldıza kum diyenler çok.

Bizim çevremizde dom dom atarlar,
Güneşi toprağa oynaş tutarlar,
Derya kuruturlar ırmak yutarlar,
Doğru söyleyene kem diyenler çok.

---

252. Bütün kelimelerin "y" harfiyle başladığı "Kelime Başı Kafiyeli" şiir örneği.

253. Yoşuduk: Ezilip yıprandık

Sizin yörelerin yoluk baş toyu,
Bütün avcı etmiş yüz evli köyü,
Bir yandan ses gelir kalkınak deyi,
Bir yandan artıyor gam, diyenler çok.

Bizim gelenekler göçü çektiler,
Ananeyi, töreleri söktüler,
Örf ve adetleri hepten yıktılar,
Adam sende, gözün yum, diyenler çok.

Bizim obalarda ökçe uca zıt,
Hemi çok pahalı hemi her şey kıt;
Bu **Sefil Selimî** söyler hot be hot;
Onun için daha ham diyenler çok...

ŞÜPHE YOK

Sizden size, benden bana çok yakın,
Mevlâna'nın erdiğine şüphe yok.
Şu pazar yerinde sergiye bakın,
Mevlâna'nın serdiğine şüphe yok.

İhya etmek için paki zatını,
Ziyaret eylemiş hakkın katını,
Herkesin korktuğu aşkın atını,
Mevlâna'nın sürdüğüne şüphe yok.

Ne bir cevap gibi, ne de bir sorgu,
Sizi şaşırmasın vardığım yargı,
İlâhî bir kısmet ilâhî vergi,
Mevlâna'nın verdiğine şüphe yok.

Gönül kitabının aşktır içyüzü,
Aşk yazısı kara değil ağ yazı,
O yazıyı görmez kimsenin gözü,
Mevlâna'nın gördüğüne şüphe yok.

Himmete kavuşan okur bu dersi,
Hür kürsü denilen kürsü bu kürsü,
Benliği, kibiri, ihtiras hersi;
Mevlâna'nın kırdığına şüphe yok.

Kırılmayan şişe, dökülmeyen dem,
Ne mevki, ne makam ne şan ne kıdem,
Her çıbana melhem, her yaraya em,
Mevlâna'nın sardığına şüphe yok.

Hazır olanlara açıktır bir celse,
Onun bildiğini her insan bilse,
Adı söylenmezdi eğer ki ölse,
Mevlâna'nın durduğuna şüphe yok.

Bir yaprak çevirip baktım albüme,
Sefil Selimî de geldi celbime.
Allah kefil bugün benim kalbime,
Mevlâna'nın girdiğine şüphe yok.
(Kul Yanmasın)

KÂRI YOK

Bir haznedar ile hesabımız var,
Almış satmış zararı yok kârı yok.
Geliri gideri sordum söyledi,
Hesapsız malı var, yatak yeri yok.

Dünya adı takmış bir dükkan kurmuş,
Kim ne istediyse gönlünce vermiş,
Ölü diri ayırmamış bir görmüş,
Mağzasında ufak yoktur iri yok.

Hiç kimseye akıl fikir danışmaz,
Arayanı çoktur koşar tanışmaz,
Konuş derim cevap vermez konuşmaz,
Sevdiği çoktur ya bir tek yâri yok.

Kantarı var olmaz el ile ayar,
Bir renk ile binbir deseni boyar,
Yazmadan çizmeden okur ve sayar,
Rakamı var ikisi yok, biri yok.

Suratına vardım kılı görünmez,
Söyler işitirim dili görünmez,
Adabı erkanı yolu görünmez,
Gören görür, görmeyene zoru yok.

Anladım, dinledim, ben ikna oldum
Sefil Selimî'yem hissemi aldım,
Alemi gezerken hayrette kaldım,
Herkes ölmüş Hakk'tan başka diri yok. (24.9.1969)

EŞİ YOK

En büyük güldürü mizah ustası,[254]
Rakipsiz bir sergi sermiş eşi yok,
Her millete yol uğratmış postası,
Milli kültür almış vermiş eşi yok.

Menzilini aşmış açtığı çığır,
Bu kaynaktan su iç yüreğin soğur,
İncedir naziktir dağlardan ağır,
Nasıl etmiş dağı yarmış eşi yok.

Yaptığı rol değil taklitten ırak,
Yiğidin hakkını yiğite bırak,
Bu hususta dünya bu derse çırak,
Adı şanı arzı satmış eşi yok.

Mucize var fıkrasında sözünde,
İnsanlık mektebi yerli özünde,
Hayal yok, riya yok aşk var gözünde,
Sanatın farkına varmış eşi yok.

---

254 Şiirde adı verilmeden Nasrettin Hoca anlatılmakta.

Ayrı bir çözüm var yaptığı işte,
Ne silah, ne savaş ne taşır muşta,
Eserleri yaşar doluda boşta,
Gönüllere saray kurmuş eşi yok.

Bozuk sakat, yanlış eksik ve hata,
Çirkin kötü günah yapmayan ata,
Yer yüzü, gök yüzü hem yedi kıta,
Kucak açmış, değer vermiş eşi yok.

O zati kendini eylemiş ispat,
İcrası ap açık menbası müspet,
Onun güreşine dayanmaz kısbet,
Pes ettirir tez yakarmış eşi yok.

Lâtifeci meşhur magallit kişi,
Gediğine koymuş attığı taşı,
Kaşığı üstünde, soğutmuş aşı,
Çok kıvamlı ocak görmüş eşi yok.

Tutmamış mı dersin çaldığı maya,
Her beyinde evi, etmiyom riya,
Bir bahise gitme o öldü diye,
Başında zihnine girmiş eşi yok.

Halkın kendini anlatmış halka,
Eseri gelenek denilen ilke,
Birkaç devlet, millet değil her ülke,
Onu birbirinden sormuş eşi yok.

Kıymet biçilmez satmayın ucuz,
Sefil Selimî'yem acizim aciz,
Duyguma el koydu eyledi haciz,
Benden evvel bana ermiş eşi yok. (18.3.1990)

TÜRKÇE DİLİ KADAR YÜCE BİR DİL YOK

Bunu böyle bilsin her ırk her nesil,
Türkçe dili kadar yüce bir dil yok.
Lehçeler, şiveler hepsi pek asil,
Türkçe dili kadar yüce bir dil yok.

Dünya devletleri akıl yorsunlar,
Kurullar toplansın heyet kursunlar,
Bizden değil birbirinden sorsunlar,
Türkçe dili kadar yüce bir dil yok.

Yazıda, lisanda, ses de ki gücü,
Hissi akla bağlar, hece de ucu,
Edebiyat denen kültürün tacı,
Türkçe dili kadar yüce bir dil yok.

Ummanlara benzer engin mi engin,
Yelerden göklerden zengin mi zengin,
Bahçıvan başıdır her çeşit rengin,
Türkçe dili kadar yüce bir dil yok.

Bir sözün çok yönlü anlamı vardır,
İnsan kafatası taşımaz dardır,
Anlatmak ne mümkün, kavramak zordur,
Türkçe dili kadar yüce bir dil yok.

Türkçe'yi bilirim diyen yanılır,
Nasıl konuşulsa öyle sanılır,
Biraz anlayanın adı anılır
Türkçe dili kadar yüce bir dil yok.

Şairler ozanlar, şiirler yazar,
Sevenleri arar, bu zarif pazar,
Sözlüklere sığmaz, duyguda gezer,
Türkçe dili kadar yüce bir dil yok.

Şunu gördüm, üç beş mezar taşında
Dilin seni korur, bekler başında,
Sahip çık, olsan da yüz bin yaşında,
Türkçe dili kadar yüce bir dil yok.

Kâinatın süsü, yer gök hakimi,
İnsanlığın ilacı ve hekimi,
Sefil Selimî'nin budur hükümü,
Türkçe dili kadar yüce bir dil yok.
(10.10.1996)

ÇAREM YOK[255]

Gurbette yaşamak zor ve ağırmış,
Varmak için can atıyom, çarem yok...
Vatanımdan dostlar beni çağırmış,
Sarmak için can atıyom, çarem yok...

Sapı döktüğümüz harman yerini,
Unluk yuduğumuz ardıç kürünü,
Bostanda karpuzla hıyar pürünü,
Görmek için can atıyom, çarem yok...

Tavukların su içtiği yalağı,
Mangır mangır mangırdayan balağı,
Çocukların belendiği beleği
Sermek için can atıyom, çarem yok...

Komşulardan sapıttığım hızarı,
Alıp vermediğim kalın gözeri,
Gizli gizli taşın akşam üzeri,
Kırmak için can atıyom, çarem yok...

Burunsuz kızların Deli Kiraz'ı,
Duruyor mu çaldığımız terazi,
Boz kaldıysa rehin olan arazi,
Sürmek için can atıyom, çarem yok...

Kumarcıdan kaçırırdım yemeni,
Ortakçıdan yürütürdüm samanı,
Bibimgilden zekat gelen çamanı,
Dürmek için can atıyom, çarem yok...

Faiz ile aldığımız parayı,
Ev sahibi tehir etsin kirayı,
İsterlerse açacağım arayı;
Vermek için can atıyom, çarem yok...

---

255. **Sefil Selimî**'nin yurt dışından yazdığı mektuplar serisinden. Özlemini, araç gereç, canlı cansız varlıkların yöresel adlarını kullanarak, bunlara uygun benzetmeler yaparak gidermeye çalışıyor. (Folklor Penceresi- Ahmet Özdemir syf: 241)

Tarla bulup bolca ekin kıskayı,
Çok bitirsin keskin alın muskayı,
Duydum kurtlar yutmuş çoruk toskayı,
Vurmak için can atıyom, çarem yok...

Halamın gelinlik kına tasını,
Abdest ibriğini namaz mesini,
Dedemgilin çok vuruşan tosunu,
Yormak için can atıyom, çarem yok...

Gün aşmadan aşıyorum çağları,
Sefil Selimî'yi bağışlar bağları,
Dişlerimle, tırnağımla dağları,
Yarmak için can atıyom, çarem yok...

ELEŞTİREN YOK

Bakımsız kalmaktan artık yılmışım,
Ölmeden bizleri eleştiren yok,
Vatanıma sanki esir gelmişim,
Şair severlerde birleştiren yok.

Köşe bizi, biz köşeyi belledik,
Radyoya gazteye mektup pulladık,
Tanışalım diye haber yolladık;
Nameyi yerine ulaştıran yok.

Çöreklenip bir kenara oturduk,
Aşıklar adını biz mi batırdık?
Hakikat ilmini dile getirdik,
Yeni yetişeni çalıştıran yok.

Kahrımı duyuran işiten zata,
Tamir eyleyelim bendeyse hata,
Şekvamı iletin en yüce kata,
Buluşmak isterim, buluşturan yok.

Görmedim alâka amma ne çıkar,
Azm-i gayretinden adüler bıkar,
Sefil Selimî'de kendini yakar,
Sanki âşık oldum eleştiren yok.
(9.11.1965)

YERİ YURDU YOK

Hiç kimse görmemiş çok gizli imiş,
Cihanı var etmiş yeri yurdu yok.
Peygamber dilinden ayetler demiş,
İnsanı yâr tutmuş, yeri yurdu yok.

Dünyayı doldurmuş, can vermiş almış,
Böyle bir hayattan acep ne bulmuş,
Herkesi yaratmış arada kalmış,
Süphan'ı nurlatmış yeri yurdu yok.

Bana göre bu sır geliyor cazip,
Özümde fısıldar sanki bir muzip,
Dost diyenden dahi tehlike sezip,
Şeytanı şerletmiş, yeri yurdu yok.

İsimlerin yüzü gözü başları,
Size bize benzer vardır kaşları,
Ağzı burnu dili hem de dişleri,
Mihmanı birletmiş yeri yurdu yok.

Her nereye dönsem, gözüken renkte,
Kainat seyrinde çeşitli cenkte,
Bütün vücutlara yüklenen denkte,
Kervanı terletmiş, yeri yurdu yok.

Aciz kaldım açamadım yine de,
Kayıp oldu seçemedim sinede;
Sefil Sclimî'niz yetmiş senede,
Rahman'ı sırlatmış yeri yurdu yok. (16.1.2002)

BUGÜN ATATÜRK

Tarihler yaşandı kocadı günler,
Bugün Cumhuriyet, bugün Atatürk.
Canlandı, haykırır duy dinle dünler;
Bugün Cumhuriyet, bugün Atatürk.

İstibdat boğarken ben ile seni,
Beklerdik ne zaman kurtuluş günü,
Hiç anmamak üzre kapattık dünü,
Bugün Cumhuriyet, bugün Atatürk.

Meşrutiyet ile mutlak monarşi,
Devrimlere aykırıdır anarşi,
İlkeler hitabe, İstiklâl Marşı,
Bugün Cumhuriyet, bugün Atatürk.

Kanunsuz bir devlet tabuta kondu,
Hürriyet isimli meş'ale yandı,
Türk ulusu dim dik millet uyandı,
Bugün Cumhuriyet, bugün Atatürk.

Dünya kan ağlayıp kan kokarkene,
Yunduk ak pak olduk dün kokarkene,
Temizlendik dört yön kin kokarkene,
Bugün Cumhuriyet, bugün Atatürk.

Çarşaflar söküldü inkılap oldu,
Kadın erkek ayni hakları buldu,
Padişahlık devri ebedi öldü,
Bugün Cumhuriyet, bugün Atatürk.

Ergen kız genç oğlan bir tek sırada,
Irkçılık kalmadı hep bir arada,
Halkın iradesi milli irade,
Bugün Cumhuriyet, bugün Atatürk.

İstiklâl ufkunda doğan güneştir.
Cihanın üstüne değen güneştir.
Kara taassubu boğan güneştir.
Bugün Cumhuriyet, bugün Atatürk.

İktisaden çok imkanlar var etti,
Sosyal adaleti buldu yâr etti,
Sanayiler kurdu hadsiz kâr etti;
Bugün Cumhuriyet, bugün Atatürk.

Cesetlerden köprü yaptı, su geçti,
Ekmek yoktu, çarık yedi kan içti,
Demokrasi adlı idare seçti,
Bugün Cumhuriyet, bugün Atatürk.

Gök kadar açıktır, yerden güçlüdür,
Ateşten kuvvetli kordan güçlüdür,
İstikbalden parlak, nurdan güçlüdür,
Bugün Cumhuriyet, bugün Atatürk.

Elli yıl savaştır dünden bu güne,
Yürü ileriye dönme ha düne,
Ülkümüz seslenir sana ve bana,
Bugün Cumhuriyet, bugün Atatürk.

Size lâyık olmak bizdeki çaba,
Vatan için ölen, ey şehit baba,
Et, kemik, kan ile yaptığın oba,
Bugün Cumhuriyet, bugün Atatürk.

Bu ulus, bu millet, bu vatan bu yer;
Türk'ün Türkiye'si duy ve haber ver,
Bu **Sefil Selimî**, bu halk böyle der,
Bugün Cumhuriyet, bugün Atatürk.
(20.8.1973)

UYUŞUK

Neme gerek demiyom el gibi,
Yanmayacak şeyi yaktı uyuşuk,
Akıl tutmaz yırtık beynin cebi,
Kendini çıkmaza soktu uyuşuk.

Yolcular menzile vardı çok erken,
Biz bizi acı bir iştahla yerken,
Biraz kestireyim kalkarım derken,
Tan ağardı, şafak söktü uyuşuk.

Eğer hırslı isen, hırsından çatla,
İster sabır eyle istersen patla.
Sen döşekte boğuşurken avratla,
Uyanıkla aya çıktı uyuşuk.

Bes bedava servet bir kaç güzel söz,
Bu gizli esrarın yakasını çöz,
Şekile aldanma çok şey saklar öz,
Asil yurda zehir döktü uyuşuk.

Dediğimi dedim duyabildiysen,
Boş yere harcama hisse aldıysan,
Ey **Sefil Selimî** ayık olduysan,
Yata yata yedi vakti uyuşuk. (16.7.1968)

DÜŞTÜK

Siyaset yapıyor, demeyin bana,
Kokuttular bizi tuzlara düştük.
Naziktir, kıvırıp atma yabana,
Derya kutuplaştı, buzlara düştük.

Gözümüz değmesin, işler pek gıcır,
Vekile dokunma, canları acır,
Halkı eze-boza ettiler mıcır,
Meclis yollarında, tozlara düştük.

Müstesna zatlardan dilerim özür,
Bazısı şah gibi. bazısı vezir,
Mucize bekleriz, geç kaldı Hızır,
Aydınlığa çıkmaz, izlere düştük.

"Eyvah" dedik amma, iş işten geçti,
Tazı tüfek evde, av dağa kaçtı,
Çıkılmaz inilmez, uçurum açtı,
Boşluğa yittiler, közlere düştük.

Nedamet duymayan, pişman olmayan,
İkaz etsek dahi yola gelmeyen,
Halkına hizmeti şiar bilmeyen,
Milleti sömüren yozlara düştük.

Verelim yesinler, örtek yatsınlar,
Daha ucu sivri kazık atsınlar,
Sefil Selimî'yi çekip satsınlar,
Para ihtiyaçlı bozlara düştük. (22.11.1997)

AL

Ey âşık her söze aldırış etme,
Muhammed'e cazı dendi ibret al.
Ali'ye olanı düşün unutma,
Varlık şamdanıyla söndü ibret al.

Ehl-i beyit çekti zulm ile kahir,
Hazret-i Hasan'a verdiler zehir,
Zeynel-i Aba'da varken hak mühür,
Zindandan zindana kondu ibret al.

Yalan değilim ya, ayla gün şahit,
Dağlar taşlar yer gök yandı her muhit,
Kerbelâ'da oldu Şah Hüseyin şehit,
Mübarek kanıyla yundu ibret al.

Muhittin Arabî[256] severdi dostu,
Bir gerçek sözüne softalar astı.
Eba Müslim'i[257] de dostları kesti,
Kudret deryasıydı dondu ibret al.

---

256. Ünlü şeyhler ve sofilerin büyüklerindendir. 1160'da Endülüs'te doğmuş, 1236'da ölmüştür. Çoğu tasavvufa dair eserleri çoktur. Zekiliği, olağanüstü bir hafızaya sahip olması, güzel konuşması ve şairliği ile tanınmıştır.

257. Ebu Müslim Buhtu soyundan bir Türk'tür. Abbasi devletinin kurucularındandır. Özbekler ve Anadolu Türkleri onu milli kahraman olarak saymışlardır. Hakkında yazılmış destanlar elden düşmezdi.

Yüzülse de derim, oyulsa gözüm,
Geçmişten ibret al dayan ey özüm,
Sefil Selimî'yem haktır bu sözüm,
Sabreden her zoru yendi ibret al.

KÖYE GEL

Milli servetleri Çar çur eyleme,
Aya gitmek fayda vermez köye gel.
Sürünenler yerde, gökte yaylama;
İnsan muallakta durmaz, köye gel.

Dam yaptık ışıksız pinelik[258] gibi,
İçini incele danalık gibi,
Muamele etme analık gibi,
Boş gürültü yara sarmaz köye gel.

Su avgını deştik pöhrek boru yok,
Yaşantımız eski, yeni yeri yok,
Ağaçlara kurt düşüyor barı yok,
Yollar harap seni yormaz köye gel.

Fabrika yok urubana is yapmaz,
Değirmenler sanayiler ses yapmaz,
Çağlığımız saçınızda pis yapmaz,
Tehlike kıt kömür vurmaz köye gel.

Ne teknik, ne ilim, ne de fen gördük,
Yeryüzünde dağlar, gökte gün gördük.
Hikâye dinledik peri cin gördük;
Aklımız her şeye ermez, köye gel.

Cemiyet içinse yapılan hizmet,
Ey **Sefil Selimî** güç ver yardım et.
Fazaya git, Merih'e git, aya git;
Canlı orda hayat sürmez köye gel. *(Yalınkat)*

---

258. Pinelik: Küçükbaş hayvanların barındığı kümes

DÖKÜLMEDEN GEL[259]

Yiğidim, erkeğim, efendim beyim!
Saçlarım ağardı, dökülmeden gel.
Bulutum, yağmurum, başka ne deyim?
Güzelliğim çöküp yıkılmadan gel.

Koç katıldı, koyun kuzu seçildi,
Birkaç yerden eksik gedik açıldı,
Çayır çimen, arpa buğday biçildi,
Yeni yıl ekinler ekilmeden gel.

Komşuların gidenleri geliyor,
Gençliğime acı, telef oluyor,
Çoğu, gurbet elde ölüp kalıyor,
Ölüm ocağımız yakılmadan gel.

Kulağında çınlıyorsa sözlerim,
Beni sana aşık eden gözlerim,
Öpmek için uzandığın yüzlerim,
Eriyip toprağa dökülmeden gel.

Bazı elemdeyim, bazı yastayım,
Sen gideli, çok dert çektim hastayım,
Bugün, dedim mektup yazıp isteyim,
Sevgin, bedenimden çekilmeden gel.

Yaşlandım, düşüyor, ağzımdaki diş,
Ben sana koşarım, sende bana koş,
Birkaç tana kerpiç, birkaç parça taş,
Kabirde bağrıma dikilmeden gel.

Ey **Sefil Selimî** gurbeti gezme,
Sadıksan sahip ol, ahdini bozma,
Pirini seversen yar beni üzme,
Genç iken belimiz, bükülmeden gel.

---

259. Sefil Selim'inin, eşinin ağzından yazdığı mektuplar serisindedir. Türkü olarak da söylenmektedir. Bu türkü **Sefil Selimî**'den Uğur Kaya tarafından derlenerek notaya alınmıştır. (Notası için bakınız: Şiirleri ve türküleriyle Aşık **Sefil Selimî** syf 117)

TUTMAMAK GÜZEL

Kulağım çınlasa aldırış etmem,
Her şeye bir işgil tutmamak güzel.
Hayalle düş ile bir yere gitmem,
Uyuyup bir yanda yatmamak güzel.

Külahı da bu sevdanın külahı,
Can gözüyle görmeliymiş ilâhı,
Uyanık gezerken yatıp silahı,
Uykuda kalarak çatmamak güzel.

Demine de bu sevdanın demine,
Ten bırakmam asla yere zemine.
Hakk'ı dedim Hak sevenin tümüne,
Yanlışça bir elden tutmamak güzel.

Serdik gene yeşilini alını,
Ağır meyve sarkıtmaz mı dalını,
Hemi arı hemi sohbet balını,
Almayan insana satmamak güzel.

Yakma ey aşığım gel eli yakma,
Damla değil isen sel olup akma,
Her sofrada olmaz böylesi lokma,
Acı lokma alıp yutmamak güzel.

Bilmek lazım imiş niyazı nazı,
Çattık birbirine çok ile azı,
Bazı şehit olduk, bazı da gazi,
Şimdi bazı şeyleri yutmamak güzel.

Tezgahım var hemi tele, demire,
Kulak kabartırım her an emire,
Yüzü kaymaklanmış bazı çamura,
Bir eşek misali basmamak güzel.

Ey **Sefil Selimî** sen neye kurban,
Deliye her zaman bayramdır bayram
Hakk'ı sevenlere ikram bu ikram,
Bilmeden bir kula çatmamak güzel. (24.11.1988)

YORGUNUM GÜZEL

Bin bir renge bilmem nasıl girersin
Şirin endamına vurgunum güzel.
Söyle bu gayene nasıl eresin
Aldatırsan beni dargınım güzel.

Selvi gibi uzun uzun uzarsın,
Yanıklar* başında deli tozarsın,
Bir alemin defterini yazarsın
Çatlatma sen beni gerginim güzel.

Türlü halvet ile cana gelirsin,
Cemi alem suçlarını bilirsin
Canımı bir anda niye alırsın,
Korkutma gel beni sargınım güzel.

Durmuyorsun asla niye bir telde,
Akıp çağlıyorsun bulanık selde,
Yoksa balık mısın ilâhi gölde,
Yüzdürme gel beni verginim güzel.

Bazı yanar dağsın dumanın gözde,
Keklik olup ötme derede özde,
Gelip geçiyorsun kervanla düzde,
Aldatma sen beni görgünüm güzel.

Sefil Selimî'den küsüp ayrılma,
Ben ölmeden sen yanımdan ırılma,
Düşüp ayaklara ele kayrılma,
Koşturma ardından yorgunum güzel.
(İlk şiirlerinden)

GÜZEL[260]

Sunduğun o dolu, az geldi bana,
Doldur da içeyim, dolundan güzel.
Attım gururumu, kul oldum sana,
Öpeyim mübarek elinden güzel.

260 Bu şiirin türküsü, Uğur Kaya tarafından derlenerek notaya alınmıştır. (Bakınız: Şiirleri ve Türküleriyle Aşık **Sefil Selimî**, syf; 169)

Yavru gözlerinden beliren mana,
Oynattı aklımı, istersen kına,
Ocaklara döndüm, ben yana yana,
Farkım yoktur, meşe külünden güzel.

Esirin olmuşum, istersen astır,
İyi meziyetler, bir sana hastır,
Sefil Selimî'ye eylersen dosttur,
Koklasın bağında gülünden güzel.

AZRAİL

Haklı haksız, birbirine karıştı,
Yetiş sen bunları ayır Azrail.
Kedi beygir oldu, tayla yarıştı,
Bir köşeden etme seyir Azrail.

Karga bülbülleşti, diken gülleşti,
Tavşan sansar aslan ile elleşti,
Ballar zehirleşti, zehir ballaştı,
Zehiri yiyeni kayır[261] Azrail.

İhtiyar demezsin, genç demezsin sen,
Yaşlısın ölmezsin, kocamazsın sen,
Mazlum seni arar, hak yemezsin sen,
N'olur kılıcını sıyır Azrail.

Kuldan korktu felek kaçtı kurtuldu,
Dövüldü, sövüldü üstü yırtıldı,
Renk değişti tanınmıyor örtüldü,
Zavallıya eyle hayır Azrail.

Kimsecikler dönüp ona bakmıyor,
Saklandı da meydanlara çıkmıyor,
Gündüz geceleşti şafak sökmüyor;
Her halde çok rahat uyur Azrail,

---

261. Kayır: Yan cık, destekle.

Şu hesabı tamamlayıp bitir sen,
Çirkinleri toparlayıp götür sen,
Cennet güzelinden güzel getir sen;
Hacıyı hocayı doyur Azrail.

Ne sorar, ne arar, ne de görünür,
Mübarek de can almaya erinir,
Şaşkınlık çoğaldı âlem sürünür,
Durma, yandık cayır cayır Azrail.

SEFİL SELİMÎ'yi dertlet içten yer,
Herkesin bin, benim bir tek arzum var,
Bir saatlik vazifeni bana ver,
Teklifime deme "Hayır" Azrail. (2.12.1971)

BUNU BİL [262]

Top yekün eylesek, kürreyi arzı,
Falanda sen, filanda ben, bunu bil.
Hep yakın söylesek, zerreyi tarzı,
Yılanda kan, yalanda kin, cini sil.

Gül diken iç içe, fidanla çalı,
Dal yakan saç saça, bedenle kolu,
Kol büken güç güce, nedenle dolu,
Gelende ten, kalanda han, sonu sal.

Cenklerden geri dur, vurma vurulma,
Renklerden sarı var, yerme yerilme,
Denklerden soru sor, yorma yorulma,
Çalanda hin, planda din, şanı bol.

Arılar bal yapar, sinek can yakar,
Sürüler yol teper, dönek kan döker,
Paralar el öper, bunak gön söker,
Sefil Selimî'den konu konu al. (2.3.2000)

---

262. Kıtaların son dizelerindeki altı kelimenin kendi aralarında, diğer dizelerdeki kelimelerin de aralarında kafiyelendiği görülmektedir.

BEN DEĞİL

Ademin gönlünde yaşayan Huda,
İnsandan seslenir, sen ve ben değil.
Kudret nidasıdır duyduğun nida,
Tenin Rahman evi, boş bir in değil.

Dinde kötülük yok kızıp kararma,
İlimle amil ol korkup sararma,
Dindar isen sabret hele dararma,
Genişlik donu giy, o don don değil.

Başımı kesip de mızrağa takma,
Köşküm hak köşküdür, devirip yıkma,
İmam hazineme kafanı sokma,
Vücut mülkün ahır, değil han değil.

Haklı olan elbet kaçmaz meydandan,
Bir hisse aldıysa şayet Merdan'dan,
Çok dinbazlar gördüm farksız Mervan'dan,
Bir değil, beş değil, Mervan bin değil.

Bellemeyin meylim karıya kıza,
Asla bozulmadım çoğa ve aza,
Şah Hüseyin gibi beni de keza,
Şehit edemezseniz, günüm gün değil.

Aşksız aşılmıyor yüce sarp dağlar,
Aşktan yardım umar, ölüler sağlar,
Aşk insanı ince yerinden bağlar,
Aşksız geçti ise o an an değil.

Her yöne hakirndir, Rabbimin dini,
Din içinde kabul etmem bir kini,
Kâfir diye ilan etseniz beni,
Döşüm ziyarettir, özüm kin değil.

Gözlerin kör oldu göremiyorsan,
Deyadan korkup da giremiyorsan,
Yaz geçip de bir pire veremiyorsan,
Taşıma o cana o can can değil.

Doğruluk yapınca ahmak diyorsa,
Elin diktiğini çek sök diyorsa,
İçindeki cihânı yak yık diyorsa,
Değiştir o kanı o kan kan değil.

Nefsin sofrasında yeyip kabarsan,
Dünya senin olsa şişsen kubarsan,
Bir adem sevmeden aşksız gebersen,
Düşeceğin gaflet ilk ve son değil.

Engeli savuşmak, her zordan zordur,
Manayı seç ayır bak neler vardır.
Sefil Selimî'de er oğlu erdir,
İblis değil, şeytan değil, cin değil.[263]
(22.6.1970)

DEĞİL

Bu bir ağ yazıdır, ehli dil okur,
Mürüvvettir mührü nübüvvet değil,
Geçmez bir akçedir umut ve şükür,
Arife, sadıka ibadet değil.

Hamlık var, haslık var alâsını seç,
Eftal olabilmek ölümden da güç,
Dış kapı, iç kapı, içten dana iç,
Okuyup öğrenmek velayet değil.

Hakk'a kul olmanın nüvesi aşktır,
Dünyanın ahretin duası aşktır,
Mevlâ'nın çehresi, yuvası aşktır.
Âdemi hak bilmek kabahat değil.

---

263. Bu şiirin tapşırma kıtası "Ey **Sefil Selimî** göremiyorsan / Deryadan çekinip giremiyorsan / Vazgeçip bir pire veremiyorsan / Taşıma o canı can değil" yapılmak suretiyle dört kıtası türkü haline getirilmiştir. **Sefil Selimî**'den Uğur Kaya tarafından 21 Ağustos1985 günü derlenmiş ve notaya alınmıştır. (Bakınız: Şiirleri ve Türküleriyle Aşık **Sefil Selimî**)

Safsatadır dış tarafa renk vermek,
Bilmediğin şeye bahise girmek,
Kendinden gayriyi ateşe sürmek,
Feci alçaklıktır, maharet değil.

Her varlıkta aynı ölçü ne gezer,
Çok vücut var iki taşlı bir mezar
Âşık ilhamını tartarak yazar,
Ne mucizat, ne de keramet[264] değil.

Beden bir kaynaktır, sulu saf yüzdür.
İnce bulunç keskin görüş tam sözdür.
Kemal ehli olmak asıldır. özdür.
Sıtkı hülûs[265] ferde cehalet değil.

Vahdete kavuşup tekle tek olmak,
Her eşyada mevcut olup yok olmak,
Yerden ibret alıp ay ve gök olmak,
Olamayan kula ihanet değil.

Kör duygular dağdır, hallaç ol da yık.
Şaşkınlık tufandır bul yolunu çık.
Kurban ol kurban kes hepsi aynı şık,
Feragat mâlike feraset değil.

Kellem bahis olsa, dilimi bükmem!
Sefil Selimî'yem gözyaşı dökmem,
Acze kılıç çekmem, üstüne çökmem,
Yoksula sataşmak marifet değil. *(Yalınkat)*

---

264. Hangi peygamberin ümmetinden olursa olsun, velilerden adet dışı, yar... fizik, kimya, biyoloji kanunlarının dışında meydana getirdiği şeyler, hadiseler üstünlükler keramet olarak adlandırılmaktadır.

265. Yürek temizliği içtenlik,

VEKİL

Dert yanayım diye Meclis'i gittim,
Dişini gösterdi sırıttı vekil.
Yanıldım, şaştım da elini tuttum,
Kolumu kökünden kuruttu vekil.

Yalvardı oy aldı, dışladı bizi,
Meclise girince boşladı bizi,
Taki can evinden şişledi bizi,
Küflendi kokuttu çürüttü vekil.

Kapılar kitlendi, ocaklar söndü,
Yedi başlı denen ejderha indi,
Banka hortumlandı servetler yendi,
Omzunu silkti, kırıttı vekil.

İşte faturamız bedeli ağır,
Kimisi kör olmuş, çoğu da sağır
Ey **Sefil Selimî** bir sahip çağır;
Türkiye'mi yasa bürüttü vekil. (6.1.2002)

DUYANLARDAN OL

Ya Muhammet, oku! demiş Yaratan,
İlk önce bu emri duyanlardan ol.
Henüz zamanı geçmiş değil aradan,
Ali ilmin babı diyenlerden ol.

Bir harf öğretenin kulu olurum,
Bu söz sahibini nasıl bulurum?
Bilgi için Çin'i gider gelirim.
Kıssadan hisseye uyanlardan ol.

İlmiyle seçilir kötüyle iyi,
Ziyaret edilir ulema deyi,
Abur cubur depip yorma mideyi,
Bilgiyi muteber sayanlardan ol.

Dışta kara yazı, içte ağ yazı,
Akıl iman bilgi kaynağı özü,
Türkçe'si kitaptır, gözesi gözü,
İlmi kainata yayanlardan ol.

Az yaşa, çok yaşa, zamanı yeme
Çok oku, çok öğren cahilim deme,
İlime, bilime sahip olup ha deme,
Bilgiyle som taşı oyanlardan ol.

Sanattır insanı ölümsüz kılan,
Adın söylenmezse olursun yalan,
Ta Adem'den beri edilir ilân,
Bilgi gömleğini giyenlerden ol.

Gümüş değil, inci değil, zer değil;
Bilenlerle bilmeyenler bir değil,
Tahsil yapmayan esir, hür değil,
Bilgiyle özünü yuyanlardan ol.

Uçakları gök yüzünde götüren,
Trenleri ray üstünden getiren,
En ücra köşeye haber yetiren,
Sesleri tellere koyanlardan ol.

Öğrenciysen ezber eyle yaz bunu,
Kesin ihya eder teknik fen seni,
Fabrika bacası tüttür yep yeni,
Hizmetin zevkine doyanlardan ol.

İnsanlık elinde kudret kalemi,
Yok eder kökünden kazır elemi,
Servet bil bilgiyi kazan ilimi,
Yobazlıktan hemen cayanlardan ol.

İşte sana kanun tacımız yasa,
Doldurabilirsen kalp denen tasa,
Eğitim uğruna gerekli ise,
Şahsi çıkarına kıyanlardan ol.

Ne ücret isterim, ne de beş para,
Acze düşme okul yolunu ara,
Düşünüp durma sen kara kara,
Benliği yürekten soyanlardan ol.

Ey **Sefil Selimî** netice nedir?
Kim bilgiden uzak, taşım onadır.
Geçmez akçem, çürük cümlem banadır,
Sen bilgi lokumu yiyenlerden ol.
(29.9.1990)

SAHİP OL

Eren evliyayı sevmekse ahdin,
Kalpte tutmak hususuna sahip ol.
Cezbeli feyizle açılsın bahtın,
Sabır etmek esasına sahip ol.

Maneviyat sırrıdır ser levhasında,
Âşıklar dost arar aşk vahasında,
Kişi kıymet bulur din dehasında,
Adap[266] gütmek yasasına sahip ol.

Zat değerden düşmez fakir olmakla,
Dost dostu unutmaz uzak kalmakla,
Arif menzil alır hatır bilmekle,
Söze gitmek hissesine sahip ol.

Öldürerek gömdüm kötü huy hersi,
İnançtan alınır insanlık dersi,
Okudum nameni gezersin Kars'ı,
Alıp satmak tasasına sahip ol.

266. Adap, edep, her konuda haddini bilmek, sınırı aşmamak,insanlara iyi davranmak,sünnet üzeri yani, Resulillah efendimizin buyurduğu ve davrandığı gibi davranmak, hataya düşmekten sakınmak, terbiyeli ve güzel ahlaklı olmaktır.

Sefil Selimî'nin dileği budur,
Unutma ki kerem sahibi Kadir,
Fasih şeyler senden olmasın sadır,
Yanıp tütmek hassasına sahip ol.
(5.2.1963)

KURTUL

İkiliğe hayat veren kökleri
Ben söktüm kurtuldum sende sök kurtul.
Beynimdeki gönlümdeki yükleri
Ben döktüm kurtuldum sende dök kurtul

Öğrendim parasız sattım parasız
Bu sırrı taşıyan dertsiz yarasız
Bembeyaz saf tohum buldum karasız
Ben ektim kurtuldum sende ek kurtul

Yanlışlara olmayınca hademe
Ahbapları kasıt etmiş dedeme
Hadiseye şehit olan Adem'e
Ben baktım kurtuldum sende bak kurtul

Dört Beyit deyişin temeline in
Düşman nefsindedir evvel onu yen
Sefil Selimî'yi teslim almışken
Ben yaktım kurtuldum sende yak kurtul

TEK ADAM

İstiklâl istikbâl hürriyet için,
Cephelerde ömür verdi Tek Adam.[267]
Gericilik niçin, yobazlık niçin,
Türkiye'ye hayat verdi Tek Adam.

Okuldur, kitaptır, oku ve okut,
Paramıza pirim, geçerli nakit,
Yaşlanmaz, harcanmaz, dip diri vakit,
Ölmemek sırrına erdi Tek Adam.

Araştır, incele, öğren bu zâtı,
Kapsamı sınırsız, hayranı Batı,
Kâinata hakim, çattığı çatı,
Hürriyet sergisi serdi Tek Adam.

Laik demokrasi yaşar ülkemiz,
Devrimleri korumaktır ilkemiz,
Vatan hepimizin, ortak mülkümüz,
Kalelere bayrak gerdi Tek Adam.

Ne bilmecedir, ne de bir masal,
Hiç benzeri yoktur, uymaz her misal,
Adı Cumhuriyet onu öncü al,
Aydın gönüllere girdi Tek Adam.

Öz veri, hoş veri, kafa yapısı,
Latin harfleriyle lisan yapısı,
Medeni kanundur, mührü tapusu,
"Kadın erkek eşit" derdi Tek Adam.

Bu vatan, bu millet her ülkeye baş,
Ellerinde cana geldi kara taş,
Soyadı, kıyafet, yenilikler hoş,
Eski ölçüleri kırdı Tek Adam.

Mutluluk, kutluluk iksiri sundu,
Tabiri caizse ölümü yendi,
Her bir kelimesi güneşe döndü,
Bu vatanda doğan nurdu Tek Adam.

---

267. Atatürk

Birlik-beraberlik tohumu ekti,
Zulüm bitkisini kökünden söktü,
Halkı halktan eden sebebi yıktı,
İnsan ayırmayan yardı Tek Adam.

Yanlışa hataya eksiğe yer yok,
Tatbike kalmayan dedikleri çok,
Bakmak istiyorsan o gözlere bak,
Bizi kendi gibi gördü Tek Adam.

Onayla, kabul et üç-beş sözümü,
Ben ölürken o sıvazlar gözümü,
Mustafa Kemalci kefen bezimi,
Devrim nakışıyla ördü Tek Adam.

İsmi vatan, cismi vatan koca Türk,
Halkı seven, halkı tutan koca Türk,
Sefil Selimî'de yatan koca Türk,
Yalınız başına ordu tek adam.
(1996)

YAYLAM

Aklar düştü eğilmeyen başına,
Döküldü saçların tellerin yaylam.
Sıra sıra davar konmuş kaşına,
Serin serin değer yellerin yaylam.

Körpe otla kuzuları beslersin,
Bağrına ağalı kardan yaslarsın,
Türlü çiçek ile yamaç süslersin,
Köylere uzanır yolların yaylam.

Çimen oluklardan suların akar,
Kara taş altından yemişen çikar,
Gece ayışığı özümü yıkar,
Öter höt hötlerle dillerin yaylam.

Kardan saçın belik belik başına,
Sular dolar yalakların taşına,
Madımak karışır pilav aşına,
Uzanır boynuma kolların yaylım.

Serin eser yelin gül kokusuyla,
Şarkı söyler dağlar su akışıyla,
Ünlüdür yaylalar soğuk kışıyla,
Sefil Selimî'ye balların yaylam.
(14.3.1963)

ŞARKIŞLAM

Bağrında âşıklar bostanı vardır,
Tevek sende, meyve sensin Şarkışlam.
Adının, tadının destanı vardır,
Şair sensin, şiir sensin Şarkışlam.

Gölyeri'ne[268] döktük bu yıl harmanı,
Benpınarı[269] verdi dize dermanı;
Amansız soğuğu, çetin fermanı,
Yerin cennetlere dönsün Şarkışlam.

Bu otakta sanki mevsimler deli,
Temmuz, ağustosta kıstırır dolu,
Ekeneği basar yağmuru seli
Böyle imiş demek şansın Şarkışlam.

Atlar yarış eder soluk soluğa,
Terleyenler dayar ağzı oluğa,
Bazı yerde rast gelirsin kalağa[270],
Yıkık tarafların onsun Şarkışlam.

---

268. Gölyeri. Şarkışla'nın güney doğusunda eskiden harman yeri olarak kullanılan çimenlik alan

269. Benpınarı: Gölyerinde çıkan tatlı su kaynağı. Bu kaynaktan çıkan su Şarkışla'nın Gültekin Mahallesindeki birkaç çeşmeye de bağlanmıştı.

270. kalak: muntazam olarak dizilmiş ve üzeri sıvanmış tezek yığını.

Kağnılarda olur zelveyle[271] dayak,
"Kele, bacı, heye" şivesi kıyak,
Başta beliklere çara ne diyek
Kültürün cihâna sinsin Şarkışlam.

Ahıra yem için yaparlar musur[272],
Cuvara içerler gör fosur fosur
Halıcılık üstün, malalık kısır,
Ruha gıda veren tansın Şarkışlam.

Hastalığa ilaç yaylaları var,
Dağlarında durur kışın yazın kar
Kahvelerde işsiz, güçsüzleri gör;
Bağlarına bülbül konsun Şarkışlam.

Damlarında biter sadır, yüzerlik,
Puharelerine[273] taksam nazarlık,
Heldirgeç[274], evrengeç[275], halden bizarlık,
Oklavan, kıymığın yansın Şarkışlam.

Nane otu kokar bulgur aşında,
Çömeliriz ocak, tandır başında.
Vardır bir başkalık gökte kuşunda
Üsbekes[276] inandım fensin Şarkışlam.

Yayığın doldurup yoğurt yayarlar,
Yaman ilmek atar kilim ıyarlar,
Gurk[277] yatırır tavuk, cücük sayarlar
Meziyetin mertçe densin Şarkışlam

---

271. Zelve: Kağnıda koşum hayvanlarının boyunduruğa bağlanmasında kullanılan demir bağ, kapılarda kilit bağı ve tokmak niyetine kullanılan halkaya da denildiği olur.

272. Musur: Ahırdaki hayvan yemliği.

273. Puhare: Baca,

274. Heldirgeç: Tandırın üzerine konulan ve sac, kazan gibi araçların durmasını sağlayan demir çubuk

275. Evrengeç: Evrarağaç, tandırda sac üzerinde pişen yufka, bazlama gibi ekmeği çevirmeye yarayan ince ağaç tahta.

276. Üsbekes: Kesinlikle

277. Gurk: Kuluçka

Sokuda[278] döverler bulgur ve yarma,
Başlıca yakacak kok gibi kerme[279],
Bazlama[280] ekmeği lezzetli, sorma,
Garipseyen seni ansın Şarkışlam.

Kazamızda budur ahvali durum;
Her nereye gitsem buradır yerim.
Sefil Selimî der vefakâr yârim,
İlçeler içinde cansın Şarkışlam.

GÜLE VARAMAM[281]

Ah edip çırpınan bülbüle döndüm,
Bir çare bulup ta güle varamam.
Aramaktan bitkin düştüm yorgunum,
Ne bir güle ne bir dala varamam.

Bilen var mı, acep aşkın bağını?
Geçirmeden ömrüm gençlik çağını,
Aşmaya uğraştım karlı dağını,
Susuz bir yolcuyum göle varamam.

Bu **Sefil Selimî** can üze üze,
Sarpları savuştum ulaştım düze,
Avcıyım basarım, izlerden ize,
Has bahçeye giden yola varamam.

---

278. Soku: Tokmak veya silindir yardımıyla bulgur ve yarma gibi yiyeceklerin kepeğini soymak için kullanılan taş.

279. Bir yerde birikerek kurumuş hayvan dışkılarının kavlatılması suretiyle elde edilen tezek türü.

280. Bazlama: Tandır da saç üzerinde pişirilen, yufkadan biraz daha kalın açma ekmek.

281. Bu türkü, 31 Ağustos 1989 tarihinde, Uğur Kaya tarafından derlenerek notaya alınmıştır. (Bakınız: Türküleri ve Şiirleriyle Aşık **Sefil Selimî**)

YATMAM

Koyuna saldıran aç kurt değilim,
Boz ayı ininde yatmadım, yatmam.
Acize sataşan bir fert değilim,
Köpeğe çakala çatmadım, çatmam.

Kötü huylarından caydım cayalı,
Halk için canıma kıydım kıyalı,
Ölü gömleğini giydim giyeli,
Şeytanın sözüne gitmedim, gitmem.

Apgın gecgeresi[282] kürekler gibi,
Çekiç altındaki oraklar gibi,
Başı boş dolaşan sürekler gibi,
Balçığa batağa batmadım, batmam.

Kuzgun kartal gibi leş cırmalamam[283],
Kedi cinsim yok; yüz tırmalamam,
Kişiyi, geriden ben sarmalamam, [284]
Saygısız bir adım atmadım atmam.

Herkesi tartarım kantar elimde,
Küfürün katresi yoktur dilimde.
Kusur aranırsa **Sefil Selimî**'de,
Ham lokma çiğneyip yutmadım, yutmam.
(21.10.1978)

KOYMAM

Ehl-i irfan için candan geçerim,
Cahil ölse mezarına taş koymam.
Softaların bühtanından kaçarım,
Arif meclisini batsam boş koymam.

---

282. Apgın gecgeresi: Hayvan artıklarını ahırdan taşıyan araç,
283. Cırmalama: Tırmalama.
284. Sarmalama: Yıkmaya çalışma.

Gafillerin küfür çıkar dilinden
Çok kan olur fitnelerin yelinden,
Cami yaptırsalar kısnık[285] malından,
Bir gün dahi secdesine baş koymam.

İnatçının herkesedir zararı,
Yobazların yurda olmaz yararı,
Fakirin dinlenmez doğru kararı,
Üzüntümden bu ağzımda diş koymam.

Yitirdim uykuyu ayık gezerim,
Kıymet bilen ile olur pazarım
Her nerde kazılsa benim mezarım,
Kefenime bir kokacak leş koymam.

Böyledir düşüncem, böyledir aklım,
Çağlar beni yese, olsam dört büklüm,
Kocasam değişse suratım şeklim,
Dost bağına bülbül yiyen kuş koymam.

Yurdu bölenlere kılıç çalarım,
Gerçeğe atana bakar gülerim,
Türk'e Türkiye'ye sağlık dilerim,
Hiç kimseyi bu sevgimden dış koymam.

Sefil Selimî'yi çekip assanız,
Parça parça ayırarak kesseniz,
Kara yerin ta dibine bassanız;
Çıka gelir gözünüzde yaş koymam.
(Yalınkat)

---

285 Kısnık: Eli sıkı, var vermez, cimri

PAŞAM

Kırk dereden su getiren sucular
Oluk değişmeye hazırlar paşam[286]
Meleklik taşlıyor dünkü öcüler
Kılık değişmeye hazırlar paşam

İhtar değil ikaz değil sözlerim
Herkesten çok mutluluğu özlerim
Şüpheciyim şüpheliyi izlerim
Ilık değişmeye hazırlar paşam

Hata yapan sık sık düşer hataya
Dümenleri bağlı yanlış rotaya
Sadık olduğunu söyler Ata'ya
Melik değişmeye hazırlar paşam

Oba tutmaz barhanası göçleri
Fitne fesat yuvasıdır içleri
Tıraş olup dökülünce saçları
Belik değişmeye hazırlar paşam

Andavallar[287] kayganadan pay umar
Kuma başın sokar gözünü yumar
Herhal çok az geldi yediği şamar
Soluk değişmeye hazırlar paşam

Bizleri bizlerden ettiler ayrı
Vatana millete olmadı hayrı
Kaçacak yerleri kalmadı gayrı
Delik değişmeye hazırlar paşam

---

286. 12 Eylül 1980'den sonra Kenan Evren için yazılmış. Cumhurbaşkanı Kenan Evren, sanat ve bilim çevrelerinin temsilcilerine 9 Ocak 1989 Pazartesi günü saat 19.30'da Çankaya Köşkünde bir kabul resmi vermiştir. Davetliler arasınhda Sefil Selimî de vardır.

287. Aptallar, salaklar

Bu ocağın bu ateşin kazanı
Yeterinden aşkın yakar azanı
Bühtan eder taşa tutar ozanı
Helik değişmeye hazırlar paşam

Söz bıçağım dilendikçe dilendi
Ekmeğimiz tatlılara bilendi
İnsansız nankörler insaf dilendi
Gilik değişmeye hazırlar paşam

Bazı çok üzüldüm bazı çok üzdüm
Mantık süzgecimde süzdükçe süzdüm
Gizli hususların göğsünü çözdüm
İlik değişmeye hazırlar paşam

Ne kavuk sallarım ne göz yumarım
Kendimden kendime bile umarım
Kemikden şikayetçi damarım
İlik değişmeye hazırlar paşam

Düşünceden daha önce duygu var
Yöremizden yörelere saygı var
Sefil Selimî'de söyle kaygı var
Halik değişmeye hazırlar paşam

ESİRGEMEM (DÜVAZ İMAM) [288]

Muhammed Kur'anım Ali de Şah'ım
Hasan, Hüseyin'den can esirgemem.
Zeynel Abidin'dir bedende ruhum,
İmam-ı Bakır'dan kan esirgemem.

Cafer-i Sadık'la Musa-yı Kazım,
İmam Ali Rıza alnımda yazım,
Taki'yle Naki'yle yanıyor özüm,
Hasan el Asker'den şan esirgemem.

---

288. Duvaz imam: Daha önceki dip notlarda isimlerini sıradığımız on iki imamın adlarının geçtiği şiirlere, deyişlere denilir.

On ikinci imam Muhammet Mehdi,
Onu görenlerin açılır bahtı,
Sefil Selimî'nin olursa ahdi,
Hak yüzü görenden ten esirgemem.
(1965)

BOYUN BÜKEMEM

Derece ver beni taltif et diye,
Efendim ben sana boyun bükemem.
Esirlik yapamam iltifat diye,
Bir kenardan sefil sefil bakamam.

El etek öpmem, taban yalamam,
Bir madalya için köle olamam,
Para alıp susup sessiz kalamam,
Patlarım her ağır yükü çekemem.

Halk önünde alnım açık yüzüm ak,
Beğ efendi iyi düşün hak var hak!
Mizacım böyledir sanma ki ahmak,
Belleme ki, dişlerini sökemem.

Zorunan bir bahşiş istemem verme,
Beni kendin gibi bilme ve görme,
Çağırıp huzura boş yere yorma,
Girersem meydana dönüp çıkamam.

Tenkit ettin diye azletsen beni,
Rezil rusvay bırakırım duy seni,
Olgun ol gönlünde taşıma kini,
Mavzer çekip ateşleyip yakamam.

Haklıyı haksızı eyle mahkeme,
Aklın varsa eğer hakkımı yeme,
Bana sağcı, solcu, gerici deme,
Dövüş yapıp boğazını sıkamam.

İstersen sağır ol sözümü duyma,
İstersen ozan ol, istersen sayma,
Haddini tanırsan git geri uyma,
Boynum kalın değil yular takamam.

Hor bir aşıktır yaz, korkaktır yazma,
Makbul isen şayet mâkül gör kızma,
Eline verip de keskin bir kazma,
İmaremi gürül gürül yıkamam.

Rakibimin kollarını bağlamam,
Sefil Selimî'yi yakıp dağlamam,
Çocuklaşıp meme diye ağlamam,
İncidir göz yaşım bol bol dökemem.
(26.12.1971)

İSTEMEM

Yarın bir gün deme şimdi isterim,
Sen beni hemen sev yarın istemem.[289]
En kısa zamanda geç olur bana,
Sen beni hemen sev yarın istemem.

Arayı soğutma harcama anı,
Tutayım derken kaçırdım dünü,
Ölüm gelir çatar aniden ani,
Sen beni hemen sev yarın istemem.

Gün doğan gün aşar ömrüme tuzak,
Gel ki ayrılmadan beraber gezek,
Sen bana, ben sana olmadan uzak,
Sen beni hemen sev yarın istemem.

---

289. "İnsanların insana sevgisini teşvik etmek ve insanı insana bağlamak, çok kötülükleri yok eder."

Bir saniye bile uzun, çok uzun,
Arkası gelmiyor gece gündüzün,
Sefil Selimî'de bitsin şu hüzün,
Sen beni hemen sev yarın istemem.
(10.7.1970)

DEĞİŞMEM

Avrupa'yı bana bahşiş verseler,
Vatanımın küllüğüyle değişmem,
Enkaza Şahlığı reva görseler,
Belendiğim höllüğüyle[290] değişmem.

Vatan bende ben vatanda tam oldum.
Hasretiyle gırtlağımca gam doldum.
Vatan için can verdikçe can bulurum,
El yurdunu bir puluyla değişmem.

Kemiğimde, iliğimde izi var.
Şu yarama al yurdumdan toprak sar,
Ülkemdeki bir kabirden daha dar,
Ne kabriyle, ne salıyla değişmem.

Sefil Selimî'ye ora git deme,
Töresini töremize kat deme,
O yerleri bu yer gibi tut deme,
Darlığını bolluğuyla değişmem.

290 Höllük: Isıtılarak çocukların beleklerinin içerisine konulan özel toprak.

KİTABIM[291]

Sayın okurlara sevgi muhabbet,
Götür çekinmeden anlat kitabım.
İl'im Sivas, İlçem Şarkışla olur;
Otur dokunmadan dinlet kitabım.

Dokuzyüzotuzüç hayata geliş,
Bilen yok ne kadar bu yerde kalış,
Dokuzyüzaltmışbir hem âşık oluş,
Hatır için sazı inlet kitabım.

Günbulut Ahmet'ten çektim elimi,
Yâr mahlas tanıdı **Sefil Selimî**,
Aşk oduna dağlatmışım telimi;
Öter yanık yanık söyle kitabım

Mecbur oldum sekiz nüfus geçime,
Tabiat sevgisi doldu içime,
Bağladım ateşi kendi göçüme
Çatır çatır yandım söyle kitabım.

Derdimi çok açıp, fertleri yorma,
Kızsalar da bana yüzlere vurma,
Gaybet olan yerde katiyyen durma,
Satır satır doğru söylet kitabım.

Âşıktan hediye oluyor laflar,
Varsa af buyurun bizlerde gaflar.
Bozulmasın kardeş olalım saflar,
Yetir hakikati çınlat kitabım.

Kısa hayatımı okuyan beyler,
Çile çeken elbet derdini söyler.
Kolumu kırıyor gam yükü aylar,
Bitir has bahçemi günlet kitabım.

---

291 Yâr Badesi Abdullah Satoğlu- Hakimiyet Matbası 1963- Kayseri

Sefil Selimî'nin yâri tabiat
Sarmasın bizleri cahille bidat.
Gerekirse ademe daim şâhâdet;
Getir huzurlara binlet kitabım.

GENÇ EVLADIM[292]

Küküm[293] kocaya bak asaya binmiş,
O da sen gibiydi ey genç evlâdım.
Yokuşu tırmanmış inişe dönmüş
Bizler hey diyor hey genç evlâdım

Köşede oturan ihtiyar dede
Dizleri tutmuyor evine gide,
Seni gözetliyor üş beş söz ede
O söylesin say da say genç evlâdım

Buz tutmuş suları kırmış yıkanmış,
Gırtlağı kesilmiş, sesi tıkanmış,
Adamın lakabı kütük sökenmiş;
Eğer duymadınsa duy genç evlâdım.

Gerek ki Kıbrıs'ta gerek ki Kore'de
Köprü başı tutmuş kanlı derede,
Fehmini[294] yitirmiş kalmış arada,
Aşını önüne koy genç evlâdım

İki diz kapağı üstünde giden,
Soralım kendinden, bu hali neden?
Evvel pehlivanmış o yarı beden,
Rakipleri demiş oy genç evlâdım.

---

292. Bu şiir Ankara Halk Ozanları Derneği'nin 1985 yılında yaptığı "Gençlik Destanı" yarışmasında birinci seçilmiştir.
293. Küküm: Yaşlı, hareket yeteneğin kaybetmekte olan kimse
294. Değerini

Şurada gördüğün titrek başlı kul,
Savaştan bu yana yapayalnız dul.
Onları seyredip kendi kendin bul,
Bunlar birer ibret bey genç evlâdım.

Tarihi eserin dibinde yatan,
O insana borçlu kaldı bu vatan.
Ya beni utandır, ya sen utan,
Şehide gaziye uy genç evlâdım.

Kışın karda, yazın yağmurda yatmış,
Çok kişi bilirim ocağı batmış.
Türkiye lehine casusluk etmiş,
Soyumuz ulu bir soy genç evlâdım.

Doksanüç[295] harbinin esiri şunlar.
Ayaklı kitaplık birkaç dil anlar
Çarpışmış cephelerde feth etmiş onlar,
Yaşlı canlı tarih bay genç evlâdım.

Size getirdiğim yetim bir dilsiz
Yardıma muhtaçtır parasız pulsuz.
Bir eli bileksiz, bir eli kolsuz,
Ayağıyla çalar ney genç evlâdım.

Şu herifin teni kurşun müzesi,
Seferberlikteki ölüm mezesi,
Affa gitmiş Divan-ı harp cezası
Şansın getirdiği pay genç evlâdım.

İşte dünyamızın önüyle ardı,
Bu gün sizde de olan bizde de vardı.
Önderler liderler dağları yardı;
Sen de bir yanından oy genç evlâdım.

Dahası var amma acı çok acı,
Ödleri patlatır sivri her ucu,
Şarapnel parçası top tüfek gücü
Mazi soframızda çay genç evlâdım.

---

295. 1877-1878 Osmanlı – Rus Harbi

Küçük sandığımız büyük pek büyük
Gene omzunda yüklü aynı yük
Öpmüyorsan şayet bileğini bük.
Giyersen zırhını giy genç evlâdım.

Anlattıkça titrer en katı yürek,
Kırılır kubbeyi taşıyan direk,
Hayat tandırından katmerli çörek,
Körpe dişlerinde kıy genç evlâdım.

Sohbetimiz kalsın başka bir güne,
Merak etme er geç geçersin öne,
Bugün başta giden kalır en sona
Görünüyor taşlı köy[296] genç evlâdım.

Bu bir Pazar yeri pazarlığı çok
Alışından verişinden dönüş yok.
Bir bucakta açlar bir yörede tok
Bazı bardaklarda mey genç evlâdım.

Şu moruk bir zaman dağlara çıkmış
Hükümetten bile korkusu yokmuş.
Kanunlar yirmi yıl kodese tıkmış,
O gibi şeylerden cay genç evlâdım.

Cisim tebdil olur değişir şekli,
Unutkanlık başlar bunarsa aklı,
Ömrümüzün içinde her olay saklı,
Başa gelir türlü şey genç evlâdım.

Yüz yaşın üstünde az kimse çıkar,
Ya çenesi düşer ya burnu akar.
Bugün babayiğit yarın bel büker.
Kalmaz kafasında tüy genç evlâdım.

Almasan da böyle, alsın da böyle;
Az önceki sabah, az sonra öğle.
Akşam tez savuşur, yatsıyı söyle,
Haydi elbiseni soy genç evlâdım.

---

296. Taşlı köy: mecazen mezarlık

Hortlak dediğimiz dertli neneler
Komutan doğran eski analar,
Güzellikte eşsiz dünkü sunalar,
Vay vaya başladı vay genç evlâdım.

Çaldığın yoğurdu damızlık verdim.
Derdinizden mayalanmış her derdim.
Evlattan torundan mürüvvet gördüm,
Boy bos tıpkı sülün boy genç evlâdım.

Sağlıklı hayatın darısı size,
Nazarlık taşıyın gelmeyin göze,
Bulduk ve yitirdik, kalmadı bize;
Bilmeden eyledik zay genç evlâdım.

Bir gün kalacaksın ediyle büdü,
Hayat ne civanlar safdışı kodu,
Şundan şundan evvel geleni yedi;
Elinde ok ile yay genç evladım.

Başlangıçla bitiş arasında sen,
Zorlukları devir, müşkülleri yen
Sefil Selimî'yem doyamadım ben;
Gençliğin tadına doy genç evlâdım.
(Kul Yanmasın)

EVLADIM

Birliği dirliği bozmamak için,
Kabalıkla zorlu vuruş evladım,
Berduş olup aylak gezmemek için,
Ayık kimselere karış evladım.

Yeni yetenleri izle takip et,
Herkes aya gitse, sen sonsuza git,
Geceyi gündüze, ayı yıla kat,
Tazelik yolunda yarış evladım.

Kılçığı deneden iyi seç ayır,
Faydalı tezini arife duyur,
Makbul fikirlere deme ha hayır,
Zorluğu yenmeye giriş evladım.

Sefil Selimî'den öğüt bu deygi,
Örter çıplaklığı sırtındaki geygi,
Bir gün yaşın olsa bin günlük yeygi,
Kazanmak aşkıyla sürüş evladım.
(20.4.1966)

ADIM ADIM

Sevgilim aşkını kalbime bağladım
Dolandım ardından yâr adım adım
Bu aşkın ateşi teni yakınca,
İsmini söyledim gör adım adım

Su olup yârıma doğru çağladım,
Fasılasız gece gündüz ağladım.
Kalbimin yolunu kılla bağladım,
Sürünüp giderim ser adım adım.

Âlemin diline düşüp söylendim,
Yâr gözü yaşına banıp paylandım
Çile defterini yazıp aylandım
Süzerek giderim dür adım adım.

Semalara çıktı özden feryadım,
Sefil Selimî'dir mahlası adım,
Özümü gözyaşı, su iye yudum
Akarak giderim der adım adım.
(İlk şiirlerinden)

BULAMADIM

Duman ile kar bürümüş dağları,
Yâre gitmek için yol bulamadım.
Soğuk vurmuş bülbül öten bağları,
Dosta götürmeye gül bulamadım.

Her taraf don tutmuş kışın elinden,
Mahsul bizar kalmış acı yelinden,
Ağaçlar üşümüş kökle dalından,
Yaprağı düşmemiş dal bulamadım.

Havalar sertleşmiş boran dipiyle,
Aylar kışı çekmiş mevsim ipiyle,
Kurumuş yeşillik kalmış sapıyla,
Arılar sağılmış bal bulamadım.

Sevdiğim bir yerde, ben de bir yerde,
Zorlanarak düştüm çaresiz derde,
Sefil Selimî'nin merhemi nerde?
Yaramı saracak el bulamadım.
(21.10.1966)

DOST BULAMADIM [297]

Sen ağladın, benim için zar ettin,
Sazım, senden başka dost bulamadım.
Bağrıma yaslandın kolumda yattın,
Sazım, senden başka dost bulamadım.

Kedere battımsa, benden çok battın,
Sızladın inledin, gam ve yas tuttun,
Dilime söz verdin, sese ses kattın,
Sazım, senden başka dost bulamadım.

---

297. Bu şiirin türküsü, Uğur Kaya tarafından derlenerek notaya alınmıştır. (Bakınız: Şiirleri ve Türküleriyle Aşık **Sefil Selimî**, syf; 163-164)

Her türlü halimi sevdin, hoş gördün,
Doktoru dermanı sen oldun derdin,
Sefil Selimî'ye eşsiz aşk verdin,
Sazım, senden başka dost bulamadım.

RASTLAYAMADIM

Kiminle konuşsam bilgiçlik taslar,
Kendimden kötüye ras(t)layamadım.
Gönlümü gözümü kapatmış pisler,
Kirli yönlerimi haslayamadım.

Herkes alim olmuş ben cahil kaldım,
Beyni ilim dolmuş şer satın aldım,
Çoğu Hakk'ı bulmuş körleştim yıldım;
Sırtımı sevgiye yaslayamadım.

Ezildim, büzüldüm, düşündüm durdum.
Fena olduğumun farkına vardım.
Bütün hataları şahsımda gördüm,
Uğraştım ruhumu süsleyemedim.

Nasıl biri isem ele çatmam,
Nefsimi dövmezsem aşka batmam,
Sizleri tutarım, size atmam;
Hiç kimseye buğuz[298] besleyemedim.

Altım yok, üstüm yok, güvenme bana,
Oyun oynayamam efendim sana,
Sefil Selimî'yem baktım her yana;
Acizim üstünlük taslıyamadım.
(24.1.2002)

298. Buğz: yürekte düşmanlık besleme.

ARADA KALDIM

Herkesi çok sevdim neye yaradı,
Çiğnendim, ezildim, arada kaldım.
Menfaati olan beni aradı,
Yıprandım, bozuldum arada kaldım.

Bir şey mi kazandım, bir şey mi buldum,
Takdir mi ettiler, gam keder doldum,
Birkaç dakikada, bin defa öldüm,
Taşlandım, yüzüldüm, arada kaldım.

Birlik-beraberlik istedim diye,
Kapılar yüzüme kapanır niye,
Sözünün sahibi insan hani ya,
El için bozuldum, arada kaldım.

Herhangi bir yana taviz vermedim,
Sanat icra ettim, ayrı görmedim,
Hiçbir parti maskesine girmedim,
Yenildim, üzüldüm arada kaldım.

Saygıyı, hürmeti sermaye saydım,
Neşeyi unuttum acıya doydum,
Sefil Selimî'yem Mevlâ'ya uydum,
Tarihe yazıldım, arada kaldım.

KORUNDA KALDIM

Cehennem var diyorlardı duyardım,
Günahım var imiş korunda kaldım.
Ben yandım kimseyi yakmamak için,
Ateşi söndürmek zorunda kaldım.

Sevap günah tartar kantarı gizler,
Bilmem ki dünyada ne bekler gözler,
Yetmiş tene huri veren vaizler,
Haniya gerisi birinde kaldım.

Korktum zebaniden kaçamıyorum,
Kitledim Cenneti açamıyorum,
Kıl ile kılıcı seçemiyorum.
Sıratın en çetin yerinde kaldım.

Katıran kazanı edersin ilân,
Kim gördü gözüyle bu nasıl yalan,
Gayya kuyusuna var mıdır gelen?
Yuvarladın beni derinde kaldım.

Huzur buldum ben bu aşka düşeli,
Arasatın meydanında şaşalı,
Korku dağlarını öte aşalı,
Rahata kavuştum serinde kaldım.

Himayem Allah'ım güvencim Pir'im,
Kur'an'ı Kerim'e misaldir serim,
Dört manayı saklar sitreder derim;
Anasırı erba çarında kaldım.

Etrafını seyir et de gözetle,
Ey aşıkım sözlerini özetle,
Herkes bir sır taşır kemikte ette,
Ben de bir bekanın sırrında kaldım.

Sefil Selimî'ye Hakk'tan haber ver,
Ayetler konuşsun hakikatı gör,
Selavat getir de Muhammed'e sor,
Yıllarca Ali'nin darında kaldım. (25.9.1969)

HAYKIRACAĞIM

Gözün oyuğundan sızıp kaçmasın
Her zaman her yerde haykıracağım
Sözüm kılıç, kalkan boynun biçmesin
Hazarda seferde haykıracağım.

Domur domur soğuk terler döksen de
Buhar olup bulutlara çıksan da,
Dilimi koparıp dara çeksen de,
Asılırken darda haykıracağım.

Bir kişim bin kişiye değemem,
Yanlışa he deyip başım eğemem,
Bir kez doğdum bir kez daha doğamam
Yaksalar da korda haykıracağım.

Sayın memur ay başını sayıklar
Maaş alır dairede uyuklar
Anamda bitsin ki benim bıyıklar
Vursalar da burda haykıracağım.

Mısralarını yaydır hecelerim ok,
Sevmiyenim varsa sevenimde çok,
Hiçbir yöntem defterinde yerim yok
Namert ile merde haykıracağım.

Kalbim küt küt atıp döşümü delse
Soluğu tıkanıp duracak olsa,
Azrail canımı almaya gelse
Gene son nazarda haykıracağım.

Rengini yitirme yüzün solmasın,
Tuhaflık korku aklın almasın,
Ürperir saçların dik dik olmasın,
Ölsem de mezarda haykıracağım.

Ey **Sefil Selimî** söyle esası,
Baş ağrısı vermez lafın kısası
Bitmedikçe bu vatanın tasası
Yurttaşa ve yurda haykıracağım.
(11.11.1976)

YAS TUTACAĞIM

Ele bayram düştü, bana yas düştü.
Yüzüm gülenece yas tutacağım.
Bu gönül dünyanın güneşi aştı,
Sabah olanaca yas tutacağım.

Bebek yürür emekleyip düşerek;
Damlalar sel olur akar, coşarak;
Güneş, güneş oldu doğup aşarak,
Hisse alanaca yas tutacağım.

Evler yapılırken değer taş taşa,
Muhtaç değil midir bir baş bir başa,
Canı satlık olan âciz yurttaşa,
Çare bulanaca yas tutacağım.

İnilti duyulur sazı yorunca
Tunç olsa da erir ateş sarınca,
İş gücüyle meşhur olan karınca,
Dağı delenece yas tutacağım.

Tenim zayıf, derdim ağır taşımaz,
Bir benimle koca dünya ışımaz,
İnsanoğlu ebediyen yaşamaz,
Diri kalanaca yas tutacağım.

Sefil Selimî'yem aşık oldukça,
Adım kalacaktır yer gök kaldıkça,
İnsanoğlu yer yüzüne geldikçe,
Gaflette ölenece yas tutacağım.

PERİŞANLIĞIM

İmkanım kesildi Çar naçar oldum,
Hep senin yüzünden perişanlığım.
Halkın evlâdıyken kenarda kaldım,
Hep senin yüzünden perişanlığım.

Yurdumu bırakıp yad ellere gitmem,
Kavumu hısımı bütün terk etmem,
Yataksız yorgansız açıkta yatmam,
Hep senin yüzünden perişanlığım.

Neremden bellidir insan oluşum,
Suç mu yoksa bu dünyaya gelişim,
Ecelimden değil erken ölüşüm;
Hep senin yüzünden perişanlığım.

Ben mağdur yatarım, sen yer içersin
Kardeşiz ya benden niye geçersin?
İşim düşse, saklanırsın kaçarsın,
Hep senin yüzünden perişanlığım.

Yamalık bulamam yırtık giyerim,
Hastalıktan yandı bitti ciğerim,
Çoban durur dağda sığır yayarım,
Hep senin yüzünden perişanlığım.

Sefil Selimî'ye bu mu revanız?
Bulunmaz mı söylen derde devanız?
Benim yıkık, sizin mamur yuvanız
Hep senin yüzünden perişanlığım.
(11.8.1969)

ARARIM

Herkeste bir duygu, herkeste bir dert,
Derdi birbirine uyan ararım
Tetkike dizseler insanı fert fert,
İki fikir birdir diyen ararım.

Amca, dayı, kardeş, efendiyle bey,
Bedenimiz toprak benzemezlik ney?
Kurcalar kafamı bu acayip şey,
Aklı başıma koyan ararım.

Sınıf, mevki, rutbe, fakirle zengin,
Zahiri bir görüş yüksekle engin,
Tanırsan kendini bulunmaz dengin,
Zalimde alim sayan ararım.

Derdim arttı saygım söyleme diyor,
Günler kurt misali ömrümü yiyor,
Aylar mezarıma toprak koyuyor;
Sefil Selimî'ye kıyan ararım.

ATTIRIRIM

Taşlamak marifet sayılmış olsa,
Taş atmam ardımdan taş attırırım.
Dört yanım taş ile çevrilmiş olsa,
Taş üstüne taş kor, taş sattırırım.

Bilmeyen sen, bilen biziz deseler,
Almayan sen alan biziz deseler,
Yılmayan sen, yılan biziz deseler,
Yılana fareyi tüm yuttururum.

Bütün sihirbazlar sihir eylese,
Yatacağı yeri ahır eylese,
Bir damlacık suyu nehir eylese,
Saman çöpü ile bent tuttururum.

Ayaksıza yaman ayak koşarım,
Çifteliyi çifte çifte koşarım,
Birkaç cümle ile koşma koşarım,
Zurnayı kavalı ben öttürürüm.

Taşlaşma kör işi, severim meşki,
Aşıkım diyenin aşkıyım aşkı.
Bir damla su ile yaptım her köşkü,
İnsanlara zevkle zevk tattırırım.

Ne kayıbım, ne açığım ne yokum,
Mevcudum meydanda dört yanda köküm,
Sefil Selimî'yem canla kan yüküm,
Et kemik üstüne ten çattırırım.
(Rotterdam 20.2.1971)

HAZIRIM

Seveninen sevilene sözüm yok.
Bileninen dost olmaya hazırım.
Öveninen övülene lüzum yok,
Bulanınan, dost olmaya hazırım.
        Bilen güzel, bulan şirin,
        Her gönülde olsun yerin.

Saygıyınan hürmetinen yaşayan,
İltifatı, nezaketi taşıyan,
Kininen gaflati özden boşayan,
Sileninen, dost olmaya hazırım.
        Yılanı sev, yalanı ez!
        Alnı açık, yüzü ak gez!

Yerinen yer gibi, erinen erim,
Varınan var gibi, yârinen yârım,
Sefil Selimî'yem, birinen birim,
Olanınan, dost olmaya hazırım.
        Kendini bul aşkla yaşa!
        Hiç kimseyi yitme dışa!
(7.11.1995)

MEZAR TAŞIM

Siyim siyim süzülürüm toprağa,
Sarar bobinimi son mezar taşım.
Döker hazan ile kara kipriği,
Sürer sabunumu son mezar taşım.

Dikilir başımda yılmak bilmeden,
O beklerdi ben mekana gelmeden,
Yalvarır kabrime kira almadan;
Dürer kefenimi son mezar taşım.

Selâmına durur yere yatarak
Saklıyor o beni temiz tutarak,
Kendini toprağa dertle katarak
Sarar bedenimi son mezar taşım.

Karlara yağmura siper oluyor,
Benim için dura dura soluyor,
Kolumu boynuma hazin doluyor,
Kırar bellerimi son mezar taşım.

Ziyaret edenin elini öper,
Üşümesin diye üzerim kapar,
Sayılmaz ölçüde iyilik yapar
Yorar kendini son mezar taşım.

Sefil Selimî der kabire girdim.
Kendi yatağımı elimle serdim
Oldu bana orda ebedi yardım,
Erir sabrederek son mezar taşım.
(İlk şiirlerinden)

ALMIŞIM

Sabır kılıcım var, iman gürzüm var,
Pirlerin Şahından hikmet almışım,
Bedende sünnetim, kalpte farzım var,
Hakk'ın defterinde zimmet almışım.

Aşkın sahasında er oğlu erim,
Cennet bahçesidir mekanım yerim,
Zemzem pınarından verilir demim,
Kırklar meydanında rahmet almışım.

Şeriat babında göze perdeyim,
Tarikat yolunda yanar kordayım,
Marifet içinde gökte yerdeyim,
Hakikat ehlinden himmet almışım.

Doğruyu söyler de hor görünürüm,
Şerin gözlerine şer görünürüm,
Sefil Selimî'yem bir görünürüm,
Kur'anı Zişan'dan kudret almışım. (1966)

KALMIŞIM[299]

Kafatasım bomboş, yüreğim ezik,
Benlik hanesinde yata kalmışım.
Şifa usum yamyaş, gereğim bozuk,
Canlık binasında hata bulmuşum.

Kupkuru kesildim, tamtakır kaldım,
Sapsarı kasıldım, kem fakir oldum,
Dupduru esildim, çumçukur oldum,
Senlik manasında ata olmuşum.

Künyemde kimliğim **Sefil Selimî**,
Bünyemde demliğim **Sefil Selimî**,
Dünyamda tamlığım **Sefil Selimî**,
Tenlik sinesinde kıta almışım.

GADAN ALIYIM[300]

El oğlu yağ diye balta yutturur,
Yutma beyefendi gadan alıyım.
Kendi çıkarına zulüm ettirir,
Etme beyefendi gadan alıyım.

---

299. Sefil Selimî'nin dört kafiyeli şiirlerine bir örnektir. Her kıtanın son dizelerindeki dört kelimenin kendi aralarında kafiyeli olduğunu görüyorsunuz.

300. Gadasını almak: karşısındaki kimsenin her türlü derdine, kazasına, belasına talip olma özverisinde bulunmak.

Kelpeten taktırma sağlam dişime,
Yeter var gücünle çökme döşüme.
Sendeki belâyı benim başıma,
Atma beyefendi gadan alıyım.

İnim inim inler oldu ahali,
Değildir bu vatan kavga mahali,
Ucuz ucuz alıp sonra pahalı,
Satma beyefendi gadan alıyım.

Milyonları iç eyleyip yutanı,
Maaş alıp bir köşede yatanı,
Suçsuz diye suçluları tutanı,
Tutma beyefendi gadan alıyım.

Dedikodu ile yeme zamanı,
Elimiz yüzümüz tezek dumanı,
Karıştırıp antikaya samanı,
Katma beyefendi gadan alıyım.

Belki gemin azar azgın dalgada,
Beraber yolcuyuz aynı bölgede,
Ben güneşte, sen koyu gölgede,
Yatma beyefendi gadan alıyım.

Zengin zenginleşti kul soya soya,
Yâr da beni yedi yâr diye diye,
Yeri fethetmeden boşuna aya,
Gitme beyefendi gadan alıyım.

Gel konuşak bir yuvarlak masa var,
Yılan isen ellerimde asa var.
Vatandaşta kara kara tasa var,
Batma beyefendi gadan alıyım.

Trampa eyledik, verdik üstelik,
Bundan sonra aç kalmamak ustalık,
Sizden bize kalan kırık. kıytırık,
Sefil Selimî'yem usandım artık,
Çatma beyefendi gadan alıyım. (1972)

GİZLENDİM

Sanatıma oyulgadım sesimi,
Kara yüzlü satırlara gizlendim.
Düşüncemin şiirleşmiş resmini,
Çirkin çirkin sırıttıkça sızlandım.

Kalıplara girdim pazara çıktım,
Alınmadım, satılmadım, can sıktım.
Kibirimin boynuna yuları taktım,
Gururumu döve döve düzlendim.

Taptığım aşkına eylerim yemin,
Benim kadar çiğnenmedi bu zemin,
Hak benden emindir, ben Hak'tan emin,
O'nu sevdim, hazlandıkça hazlandım.

Hemi tavan oldum, hem taban oldum.
Herkes dostluk taslar, ben yaban oldum.
Gahi tarla oldum, gah saban oldum.
Sürüldükçe, işlendikçe, yüzlendim.

Yandım ki kimseyi yakmamak için,
Dürüstlere karşı çıkmamak için,
Bozulmamak için, korkmamak için,
Ta bezm-i ezelde[301] iyi tuzlandım.

Arzın kabuğuyum, arzın zarıyım,
İnkarı olmayan varın varıyım,
Mekansızın, mekan sevdakârıyım,
Nöbet alıp vere vere tozlandım.

Cihan adlı koca küre içinde,
Adetler içinde töre içinde,
Hayat dedikleri süre içinde,
Gelirkene, giderkene, izlendim.

---

301. Bezm-i ezel: Bezm-i elest, ruhların yaratıldığı zaman Tanrı'nın "Elest-i bezmiküm" yani "Ben rabbiniz değil miyim, hitabının meydana geldiği ruhlar meclisi.

Maksadı arz ettim, yalınız kaldım,
İzahı imkansız tecrübe aldım,
Hatayı kusuru şahsımda buldum.
Benliğimi eze eze özlendim.

Bu kadar gayretim zahmetim niye?
Belki beş on kişi yetişir diye.
Birkaç kelimemi ettim hediye,
Bazı çoklanırken, bazı azlandım.

Nizamı alemin çarkını buldum,
Zahirin batının farkını buldum,
Ruhun menbaını arkını buldum,
Yazın yazın aktım, kışın buzlandım.

Bilene bilmeyene özeti dese,
Vahdet-i vücuda[302] gizlenmiş ise,
Şaşkına uzak, yol ehline kese,
Tarifimi sormayana nazlandım.

Dünyanın şekline hacmine girdim,
Çeşitli surette dem devran sürdüm.
Sorgu sualimi ölmeden verdim,
Doğarken de ölürken de bezlendim.

Kabaya kabadır inceye ince,
Kendini islah et herkesten önce,
Sordular insanlık zor mudur, sence?
Cevabının çıngısıyla közlendim.

---

302. Evrende var saydığımız tüm varlıklar Allah'ın varlığının değişik suret-lerde tecellileridir. Bu çokluğu, ayrı ayrı varlıklar var zannetmenin sebebi ise beş duyudur. Beş duyunun tabiatında olan eksik, kısıtlı algılama kapasitesi, bizi yanıltır ve çoklukta yaşadığımızı var sandırır. Ayrı ayrıymış gibi algılanan bu nesnelerin, ve herşeyin kaynağı Allah'ın esmasının (isimlerinin) manalarıdır. Manaların yoğunlaşmasıyla bu "Efal Alemi" dediğimiz çokluk oluşmuştur. Gerçekte ise Allah isimlerinin manalarının müşahede edildiği alemdeki çokluk Tek'in yansıması,belirişidir. Bu izaha tasavvufta Vahdet-i vücud (Varlıkların birliği,tekliği) denir.

Sefil Selimî'yem işçiye işim,
Gediğine göre yontulmuş taşım,
Dilim durmuş olsa ağrımaz başım,
Gene bugün çenem düştü sözlendim.
(10.11.1984)

KİM

Ey can çok şaşkınım hayretime bak:
O kim? Şu kim? Bu kim? De, bendeki kim?[303]
Ya beni ayıktır, ya da hemen yak,
O kim? Şu kim? Bu kim? De, bendeki kim?

Gizli midir, açık mıdır, yok mudur?
Bir midir, bin midir, daha çok mudur?
Şeytan mıdır, melek midir, hak mıdır?
O kim? Şu kim? Bu kim? De, bendeki kim?

Yıldızda, bulutta, ayda, günde var;
Seste mevcut, kanda mevcut, canda var;
Her zerre içinde, dört bir yanda var,
O kim? Şu kim? Bu kim? De, bendeki kim?

Sen de Âşık ol da aşk ne imiş gör!
Ben benden sorarım, sen de senden sor,
Dinle düşün gereğince cevap ver;
O kim? Şu kim? Bu kim? De, bendeki kim?

Cümle kitapları oku karıştır,
Âlimleri, ilimleri araştır,
Hataya düşmeden iyi soruştur;
O kim? Şu kim? Bu kim? De, bendeki kim?

---

303. İnsanda iki ben vardır. Bunlardan biri nefis denilen beşeri şekil diri. İkincisi, ruh denilen ilahi şekildir. Kendini bilen, Rabbini bilir.

Mevlâna ney'ini çalmış dinletmiş,
Yunus gelmiş aynı şeyi anlatmış,
Sefil Selimî'yi her an inletmiş,
O kim? Şu kim? Bu kim? De, bendeki kim?
(Yalınkat)

SUÇSUZ KİM

Her nereye varsan bitmez bir kavga
Vuran kim ölen kim suçlu suçsuz kim.
Sınıf sınıf olmuş masumla tevge
Essah kim yalan kim suçlu suçsuz kim?

Partizanlar birbirine suç yükler
Çıkarcı hanpayı kollayıp bekler
Hain ele başı kendini saklar,
Pınar kim dolan kim suçlu suçsuz kim?

Bir komünist lafı anarşi lafı,
Ustası çırağı ağası şefi,
İsmi var cismi yok seslenir defi,
Defler kim, çalan kim, suçlu suçsuz kim?

Dernekler tüzükler,mezhepler dinler
Dünya kurulalı halk ağlar inler
Makam hırsı ile dökülür kanlar,
Açan kim, solan kim suçlu suçsuz kim?

Vatandaş zararda başbuğlar karda,
Haklılar sürünür çöplükte yerde,
Hileci güneşle dürüstler karda
Donan kim bilen kim suçlu suçsuz kim?

Kimden sorarsan sor ben haklıyım der
Gökten mi yağıyor bu dolanan şer,
Kuzgunlar üleşte bülbül eder zar
Dertli kim gülen kim suçlu suçsuz kim?

Yayın organları tüm dedi kodu,
Hiçbir şeyin yoktur lezzeti tadı,
Huzur katledildi söylenir adı
Satan kim alan kim suçlu suçsuz kim?

Sonda yok, şunda yok, sende, bende yok,
Yerdeyse, gökteymiş, bul vahşeti sök,
Acı tohum etme elindeyse dök,
Eken kim, yolan kim, suçlu suçsuz kim?

Ey **Sefil Selimî** aç yaranı aç
İyi bak, hoş düşün yanlış doğru seç
Sahipsizdir, piçtir sahip arar suç
Yapan kim bulan kim suçlu suçsuz kim?
(3.1.1976)

GÜZELİM

İki durna konmuş çipil içine,
Ötüşü sinemi yırtar güzelim.
Tel tel beyaz düşmüş sırma saçına,
Kanatları dağı örter güzelim.

Siyah beyaz yakışıyor saçına,
Karışmış sazların yeşil içine.
Yâri ile gezer dünya hiçine;
Baktıkça dertlerim artar güzelim.

Uçar üzerimden turna katarı,
Yâr seninle kurak yeşile tarı,
Turnanın kesilmez kahırlı zarı,
Kederi dünyayı tartar güzelim.

Sefil Selimî'yem turna telinde,
Canımın ipliği yârin elinde,
Âşık seni söyler her an dilinde;
Derdimi ilaçla kurtar güzelim. *(İlk şiirlerinden)*

KÖLE DEĞİLİM

Hürriyet var hürüm, hür söz söylerim,
Yabana atmayın köle değilim.
Susup duracaksam dili neylerim,
Ağzımı tutmayın köle değilim.

Madem hepimizi birdir Yaratan,
Bizi ayırmayın, sizin sıradan.
Çürüdük merhemsiz dertten yaradan,
Bakmadan gitmeyin köle değilim.

İnsana hayvanca bakmak istemem,
Viranı, mağruru yıkmak istemem,
Başıma bir yular takmak istemem,
Peşimi gütmeyin köle değilim.

Makamda mevkide gözüm yok benim,
Tadım kayıp oldu tuzum yok benim,
Bugün ölsem kefen bezim yok benim,
Kandırıp ütmeyin köle değilim.

Ağzım, yüzüm gözüm, damarda kanım,
Tıpkı sizin gibi asil insanım,
Yaşamak istiyor bedenim canım,
Ucuzca satmayın köle değilim.

İşçiler, zenginler, fakirler beyler,
Neden ayrı ayrı şehirler köyler?
Bu Sefil Selimî yalan mı söyler,
Âşıkım çatmayın köle değilim. (1967)

DEĞİLİM

Ağzı gübreliler, diş bilemişler,
Varsın bilesinler meze değilim.
Demiri geverken kırılır dişler,
Ayyaş bardağında boza değilim.

Menfaata alet olsam hoş derler,
İşimi bilirsem o ne puşt derler,
Tuzağa düşmezsem eşek çüş derler,
Eşekle yan yana hiza değilim.

Erkek var ki cadı karıdan cadı,
Yiğit sanılarak konulmuş adı,
Turpta turp gibidir şekerin adı,
Turşu meclisinde aza değilim.

Dost kılıklı düşman, yoluma durmuş,
İyliğim kötünün dibine vurmuş,
Devler, kendisini aynada görmüş,
Basıp ezeceğim, koza değilim.

Doluya ürüyen, boşa ürüyen,
Kendi isteğince hizmet arayan,
Eli ezip sırf şahsını koruyan,
Vahşi barındıran kaza değilim.

Her insana bel bükerek baş eğmem,
Torların avcuna kabına sığmam,
Yılan yılandır ya, canı var değmem,
Ezip öldürmeye rıza değilim.

Herkese et versen, dediği yerden,
Bu sefer başını çıkartmaz yardan,
Sefil Selimî'yem, saklıyım körden,
Körlerin gezdiği müze değilim.
(1967)

KİLİM[304]

Yöremiz Şarkışla, konumuz kilim;
Sanat el sanatı, el elden üstün,[305]
Kirkit vurmak,ilmik atmak bir ilim,
Sanat el sanatı, el elden üstün.

Masurada ipler ipe renk katar,
Örnekler çok canlı gözlere akar,
Desenler nizamın aklını yutar,
Sanat el sanatı, el elden üstün.

Çorap, öğnük, heybe, şal ve ağızbağ;
Çağlar boyu yaşar, hiç de ölmez sağ,
Bazı bir gökyüzü, bazı deniz dağ,
Sanat el sanatı, el elden üstün.

Ölmez yitmez olan sanat kar eder,
Dokunuldukça bir güzellik var eder.
Bir nakış ki rengi renge var eder,
Sanat el sanatı, el elden üstün.

Sefil Selimî der hatıra bize,
Halıdan kıymetli gelinlik kıza,
Yıllar eskir, o hep durur taptaze,
Sanat el sanatı, el elden üstün.

---

304. Folklor Penceresi- Ahmet Özdemir 1992-İst. Syf. 131

305. Eskiden Şarkışla'da kilim pazarı kurulur ve burada satıcılar, kilimleri övücü şu sözleri edermiş: "Su sızdırmaz, ayakta durur, kilim değil acem halısı, ayna gibi sıfatını gösterir, yedi dağın çiçeği, erişi kiriş gibi, yün değil ipek, solmak bilmez, gelinlik kız, yüzüne güler,gül gibi yanar ay gibi doğar, sırmalı gelin, al beşe koy başa, kilimde hüner olmaz yapana bak papana... Şarkışlada kilim almak isteyenler de satıcılara karşı şu kusurları bularak fiyat kırmaya bakarlarmış: " Sinek geçer, elek gibi, yoğun elek valası, herk tarla, çiçek bozuğu, çil çarpar, sirkeli, erişi sırıtıyor, hakış değil katır izi, kilim mi çul mu?" (Bakınız Folklor Penceresi A. Özdemir- Syf. 136)

BENİM

"Bende bir ben vardır benden içeri,"
Yunus böyle demiş ondaki benim.
Sen seni incele senden içeri,
Sen bende, ben sende, sendeki benim.

Kayıs[306], Mecnun olmuş beni sorarken,
Pir Sultan asılmış beni ararken,
Ferhat Şirin için kaya yararken,
Kuvvet verdim aynı dondaki ben.

Nesimî'yken deri verdim yüzüldüm,
Satır satır her künyeye yazıldım.
Mansur iken sokularda ezildim,
O söylenir şöhret, şandaki benim.

Emrah ile belde belde dolaştım,
Kerem ile yandım Hakk'a ulaştım,
Nefsi yendim, kendim ile güleştim.
Bir göründüm amma, bindeki benim.

Seyrani'nin damarıydım kanıydım,
Ruhsatî'nin hecesiydim, ünüydüm.
Karacoğlan, Karakız'ın canıydım,
Dadaloğlu adlı tendeki benim.

Veysel'de yaşadım hayli ün yaptım,
Devreyledi bedenimi sin yaptım,
Beni ben var ettim, beni ben yaptım,
Bende ben yaşarım, bendeki benim.

Gelen geldi, giden gitti, hepsi bir...
Kim ne söyler ise hep de beni der,
Bu **Sefil Selimî** mevcut şeydedir,
Âşık, maşuk dört bir yöndeki benim.
(Yalınkat)

---

306. Leyla ve Mecnun hikâyesinin erkek kahramanı Mecnun'un asıl adı Kays'tır.

BAŞIMA BENİM

İzandan mizandan yoksun insanlar,
Zebani kesilmiş başıma benim.
Ne sözümü dinler, ne halden anlar,
Kanunsuz karışır işime benim.

Yolsuzdur yolunu götürmek ister,
Bilmeden sözüne getirmek ister,
Hak etmez bir posta oturmak ister,
Kelpeten taktırın dişime benim.

Korkutup gözümü yıldırmak ister,
Neslimi ortadan kaldırmak ister,
Adımı künyeden sildirmek ister,
Birkaç ayyaş salar peşime benim.

Şeytana tapar pirini bilmez,
Yedi envârenin birini bilmez,
Abdestin namazın yerini bilmez,
Beynamaz yazdırır döşüme benim.

Mümini tanımaz görse de şaşar,
Olsun kabilinden dünyada yaşar,
Kendisi vurulur kendisi düşer,
Boşa saçma atar kuşuma benim.

Gaflet deryasında beyhude yüzer,
Cehlin meydanında dolanır gezer,
Sefil Selimî'yi yorar ve üzer,
Münkir kusur bulur kaşıma benim.
(16.8.1969)

DÖNMEYEN BENİM

Zaman değişiyor dünya dönüyor,
Sevdiğim, sözünden dönmeyen benim.
Güneş de batıyor ay da sönüyor,
Devamlı yanıp da sönmeyen benim.

Kimi çok seviyor, kimi bıkıyor.
Bir kere söz veren bin yok çıkıyor.
Güzelim dilinden Kevser akıyor,
Elinden içip de kanmayan benim.

Elâlemin beş on tane yâri var,
Sevdanın da kolayı var, zoru var.
Bülbüllerin bir gül için zarı var,
Bülbülüm her güle konmayan benim.

Gelmesi imkansız yere gitsem de,
Günahı çekmeye nara gitsem de,
Sefil Selimî'yem dara gitsem de,
Senden başka bir yâr anmayan benim.

MENİM

Ruhlar makamının gözdesiyim men,
Sulanır her canlı gözümden menim.[307]
İnsanlık hamuru hazasıyım men,
Adem teşkil oldu özümden menim.

Beşeri alemde beşer olmuşum,
Ölümsüz mekanda yaşar olmuşum,
Her müşküle zora koşar olmuşum,
Kalem ihya oldu sözümden menim.

---

307. Menim: Benim

Cihân geçim buldu akıl fitremden,
Kimse ayıramaz gizli sitremden,[308]
Herkes hayat aldı zerre katremden,
Kuruldu bu düzen razımdan menim.

Küsmeyin tezime sahibi vardır,
Manaya aklını fikrini erdir,
Sefil Selimî'ye Yaradan yârdır,
Cümle hece düzer yazımdan menim. (22.2.1961)

KEMAL'İM DİNİM,

Her şeyden çok efdal, canımdan kutsal,
Vatanım, bayrağım, Kemal'im, dinim.
Dört unsura bağlan, oku bilgi al,
Vatanım, bayrağım, Kemal'im, dinim.

Can bağım, kan bağım, hayat kaynağım,
Mektebim, kitabım, niyet kaynağım,
Aklım, fikrim, duygum, yürekte yağım,
Vatanım, bayrağım, Kemal'im, dinim.

Mehmet Akif'lere millî his veren,
Behçet Kemallerin ruhuna giren,
Pek çok Mevlânâ'yı bağrına saran,
Vatanım, bayrağım, Kemal'im, dinim.

Toprağın mübarek suyun zemzemdir,
İklimlerin şifa, tozların emdir,
Senden ayrı kalmak yastır matemdir,
Vatanım, bayrağım, Kemal'im, dinim.

Aşkınızla ölen en yüce varlık,
Sınırın içinde istersin birlik,
Sefil Selimî'ye bahşettin hürlük,
Vatanım, bayrağım, Kemal'im, dinim. (14.02.1966)

---

308. Sitre: Perde, örtü

DÜŞÜNCELERİM

Bal pekmezden leziz taze yağ gibi,
Ekmeğe katıktır düşüncelerim
Girme boğulursun derindir dibi
Mantığa yatıktır düşüncelerim.

Farzet bir ağacım kökünden köklü,
Cilleri akılda fikirde saklı.
Duygu gemilerim hazine yüklü,
Ummanda batıktır düşüncelerim.

Fazla uğraşanın zihni dolaşır
Arayan yol bulur başa ulaşır.
Yiğit pehlivandır başa güreşir,
Ataktan atiktir düşüncelerim.

Dağlar deşilmezse vermez madeni,
Alın teri helâl kazanç nedeni,
Ebed ihya eder merak edeni,
Yetkine yetiktir düşüncelerim

Yanmış ateş değil, sönmüş köz değil
Bu esrarı taşımayan öz değil.
Sefil Selimi'den söyler söz değil,
Emrinde tutuktur düşüncelerim.
(02.10.1996)

BASAR GELİRİM[309]

Yar senin yoluna mayın dizseler,
Üstüne, aşkımla basar gelirim.
Parçalayıp yüzüm yüzüm yüzseler,
Derimi duvara asar gelirim.

---

309. Bu şiir uzun hava formunda söylenmektedir. Uğur Kaya tarafından notaya alınmıştır. (Bakınız: Şiirleri ve Türküleriyle Aşık **Sefil Selimî**, syf; 171)

Lime lime ayırsalar tenimi,
Arşa kadar kapatsalar önümü,
Damarımdan kazısalar kanımı,
Dağları, yerlere yayar gelirim.

Kollarımı kırık kırık kırsalar,
Kemiğimi yarık yarık yarsalar,
Ölsün diye mavzer ile vursalar,
Yaramı, fişeğe basar gelirim.

Kara taşa, urgan ile sarsalar,
Canımı sinemden çekip ırsalar,
Sefil Selimî'yi dara gerseler,
Umudu, bedenden keser gelirim.

BEYİM

Beni aşıklardan saymayın sakın,
Sabit bey, Osman bey, Abdullah beyim.
Dünyada dertlere yakın, en yakın,
Sabit bey, Osman bey, Abdullah beyim.

Ziyaret etmeye sizlere geldim,
Yüzünüzü gördüm aşk ile doldum.
Herkese saygım var kula kul oldum,
Sabit bey, Osman bey, Abdullah beyim.

Yeryüzü başıma dar oldu benim,
Haylidir işlerim zor oldu benim,
Zahiri gözlerim kör oldu benim,
Sabit bey, Osman bey, Abdullah beyim.

Cemali gardaşın evinde yattım,
Dertleri çoğumuş derdime kattım.
Biraz daha fazla kedere battım,
Sabit bey, Osman bey, Abdullah beyim.

Aşıklık insana Hudadan nida,
Onun için farzı eylerim eda,
Beni sevenlere fedayım feda,
Sabit bey, Osman bey, Abdullah beyim.

Bağışlayın beni kusur ettimse,
Çevirin siz beni yanlış gittimse,
Hata mı eyledim hakkı tuttumsa,
Sabit bey, Osman bey, Abdullah beyim.

Sefil Selimî'yim neyin nesiyim,
Ben de bir insanım dünya süsüyüm.
Yaradan Huda'nın bir can tasıyım,
Sabit bey, Osman bey, Abdullah beyim.
(Kayseri 20.7.2000)

DÖNÜŞÜNDEYİM

Altmışa basmaya kıl payı kaldı,
Güç yetmez yaşlılık dönüşündeyim,
Seneler herkesten bir şeyler çaldı,
Aynı özlemlerin kanışındayım.

Şu kürreyi arzın kurulduğu dem,
Vakte sonsuz hayat verildiği dem,
Dünyanın sergisi serildiği dem,
Adem'in adının konuşundayım.

Sıcak da, soğuk da köşküm sinede,
Her renge renk kattım, varım tanede,
Şekilde nakşoldum durdum manada,
Ruhların benlikten yunuşundayım.

Tekmil görüntüde gönülde gözde,
Duygu düşüncede, dildeki sözde,
Yürekte gizliyim perdeyim yüzde,
Başımın ayağa inişindeyim.

Gahi çok zenginim gahi pek fakir,
Fikrimden bir parça, sizdeki fikir;
Yazıp ve okuyan bu dersi okur,
Alimin ilmini sunuşundayım.

İnsan nedir, neyin esiri olur?
Cihân sevgililerin eseri olur,
Bedenler muhabbet tesiri olur,
Dostluğun kinleri yenişindeyim.

Acının tatlının neşe kederin,
Çarhı feleğin, şansın kaderin,
Saklı sırları var senin pederin,
Dedenin torunu anışındayım.

İncele eşyayı yan yana getir.
Nizahı terk eyle sen seni yetir.
Yirmidokuz harfte tam satır satır,
Hecenin cümleye binişindeyim.

Denilen de benim, diyen de benim.
Kazanan harcanan ziyanda benim,
Aç gezende benim, doyan da benim,
Mantığın ölçülü denişindeyim.

Hor görme, ihya et sakın vaz geçme,
Karadır beyazdır kimseyi seçme,
Yad yabancı diye yanımdan kaçma,
En yakın gördüğün tanışındayım.

Soylunun soyuyum, huylunun huyu,
Al kan deryasıyım et kemik suyu,
Bütün canlılarda bir ömür boyu,
Vücut ısısının yanışındayım.

Bu ne kadar gurur derseniz eğer,
Kim tay atar, atsın atana değer.
Sefil Selimî'nin devreder doğar,
Sonsuzluk âlemi güneşindeyim.
(11.12.1991)

YOK OLDUM

Elli yılım geçti yarım gün gibi,
Ayılmadan, dirilmeden yok oldum.
Anamdan doğduğum daha dün gibi,
Bir beleğe sarılmadan yok oldum.

Haberim var evvelimden sonumdan
Şeytan değil Mevlâ giden önümden,
Ya sol tarafımdan, ya sağ yanımdan,
Defterim verilmeden yok oldum.

Ben taşırım üzerime düşeni,
Kimse sevmez kibirlenip şişeni.
Ak alnıma küfür günah nişanı,
Damgaları vurulmadan yok oldum.

İster asın, ister derimi yüzün,
Birkaç yarenimde bırakır hüzün,
Uç uca ekledim oldu up uzun,
Sergi serdim görülmeden yok oldum.

Dışarıdan yıkandım, içeriden yundum,
Acı zehiri nefsime sundum.
İman adlı beyaz kefene kondum.
Sorgu süval sorulmadan yok oldum.

Cansız cenazeye azap kâr etmez.
Teneşire yatan beden ar etmez.
Fani dünya hiç kimseyi yar etmez.
Zaten ben de darılmadan yok oldum.
(Kul Yanmasın)

MAHVOLDUM

Soyguncuydum, mağzaları soyardım,
Kazanırım sandım amma, mahvoldum.
Zor kullanır, tatlı cana kıyardım,
Kazanırım sandım amma, mahvoldum.

Humarcıydım, humarcıyı aradım,
O olmazsa, beş on kana girerdim,
Mezar açar, altın dişi kırardım,
Kazanırım sandım amma, mahvoldum.

Hovardayken, düşünmezdim geriyi,
Cindar iken, yürütürdüm deriyi,
Çok yutturdum, altın diye sarıyı,
Kazanırım sandım amma, mahvoldum.

Çoban durdum, inkâr ettim sürüyü,
Kolcu oldum, sattım orman koruyu,
Gümrükcüyken, ben alırdım yarıyı,
Kazanırım sandım amma, mahvoldum.

Ayyaş idim, çok içerdim rakıyı,
Esrar çeker, çıkamazdım sekiyi,
Hesapçıydım, bölemezdim ikiyi,
Kazanırım sandım amma, mahvoldum.

Kasap iken beygir eti satardım,
Bastırmaya sucuğa da katardım,
Bilirlerse, tutar sopa atardım,
Kazanırım sandım amma, mahvoldum.

Meclislere sokaranarak[310] varırdım,
Düşkünlere, bir de tepik vururdum,
Derman isteyene, zehir verirdim,
Kazanırım sandım amma, mahvoldum.

Hoca iken, dervişlere kızardım,
Âşıkların derisini yüzerdim,
Bir muskayı bin liraya yazardım,
Kazanırım sandım amma, mahvoldum.

Kaçakçıyken, bol bol mermi yakardım,
Takipçiyi, vurur vurur yıkardım,
Çoğu ölür, kaçar dağa çıkardım,
Kazanırım sandım amma, mahvoldum.

---

310. Sokranarak: Memnuniyetsizliğini sesle olarak belli ederek

Mağrur iken ipekler de yatmazdım,
Konuşmaya tenezzül de etmezdim,
Beğenip de insan eli tutmazdım,
Kazanırım sandım amma, mahvoldum.

Fesatçıyken, melekleri kandırdım,
Yanan ocakları yıktım söndürdüm,
Yalan ile, denizleri dondurdum,
Kazanırım sandım amma, mahvoldum.

Cimri idim, az yer idim doyardım,
Aç durursam, onu kazanç sayardım,
Avrat kızsa, hemen hesap dayardım,
Kazanırım sandım amma, mahvoldum.

Çiftçi iken, meraları sökerdim,
Bazı ağlar, göz yaşımı ekerdim,
Öküz olur, sabanı da çekerdim,
Kazanırım sandım amma, mahvoldum.

Memur iken, rüşvet aldım tutuldum,
Hapsolmadım, vazifemden atıldım,
Hırsız oldum, çetelere katıldım,
Kazanırım sandım amma, mahvoldum.

Çok çalıştım, çok düşündüm, bunadım,
Siyasette, rakipleri kınadım,
Sandıklardan, oy çalmayı sınadım,
Kazanırım sandım amma, mahvoldum.

Kendi kararımca, rüzgâr estirdim,
Softa iken, arifleri kusturdum,
İhtirastan, nice başlar kestirdim,
Kazanırım sandım amma, mahvoldum.

Kısa yazdım, uzun uzun düşünün,
Bu da aynasıdır, canlı kişinin,
Hesabı bu kadar gönül işinin,
Kazanırım sandım amma, mahvoldum.

Sefil Selimî'nin haline bakın
Bu gibi gaflete düşmeyin sakın,
İster söze gelin, isterse çekin,
Kazanırım sandım amma, mahvoldum. (9.8.1968)

YURDUM

Bütün milletlerin göz diktiği yer,
Cihânın güvencesi, serveti yurdum.
Bu vatan bizimdir sev ve kıymet ver,
Halkın can damarı, iffeti yurdum.

Uluslar kıskanır biri birinden,
Güzellik fışkırır dört bir yerinden.
Onu fazla koru kendi serinden,
Seni yaratanın kudreti yurdum.

Bir zerre toprağı alemi değer,
Bütün şirinlikler avcuna sığar,
Asil mihracedir herkes baş eğer
İlim, kültür, sanat, devleti yurdum.

Her beldeye ayrı cazibe hakim,
Şifalar bahşeden ilâhi hekim,
Fermanı elinde dilinde hüküm,
Hayatın gücüyle kuvvetli yurdum.

Kainatın vecdi, ilk aşk mayası,
Zeminin semanın tanı ziyası,
Ömrümüz gergefi, hem de oyası,
Evrenin gelinlik tülbenti yurdum.

İzah edemezsin ne yazarsan yaz,
Nutkun acze düşer, kelam gelir az,
Valhasıl kabrimi kaz, döşüne kaz
Sefil Selimî'nin cenneti yurdum. (26.10.1992)

OĞLUM

Ölmeden bir öğüt vereyim sana;
Başını kırsalar söz etme oğlum.
Dinle sözlerimi hoş deyim sana,
Ekilmeyen yerde gel bitme oğlum.

Dünyanın çivisi temelden koptu,
İnsana gereken nefsinin zaptı.
Kimisi cihangir kimisi kıpti,
Deyip de herkesi incitme oğlum.

Yücelerden uçma, kanadın yakma,
Kör eyle gözünü harama bakma,
Gönül şişesinin içinden çıkma,
Bildiğin almazsa, sen satma oğlum.

Gönlünü kaptırma sakın Şeytana,
Atını çıkarma artık meydana,
Gafilin dilinde olsan da dânâ,
İçi boş söz ile gel çatma oğlum.

Gerçeğin yolunu yar eyle öze,
El parmak sallasa sendeki göze,
Kimin ettiğini söyleme yüze,
Kıraç tarlalarda sen ötme oğlum.

Sefil Selimî der nacizim naciz,
Topraktan bedenli nihayet hiçiz,
Burada aciz ama Hak yola tacız,
Bu aşkın zarbıyla hiç yatma oğlum. (21.10.1962)

EK YAVRUM

Derin derin düşünceye dalma da
Mahsül istiyorsan tohum ek yavrum.
Süflenip[311] kenarda müflis kalma da
Gayret ocağını çabuk yak yavrum.

Geçim kalesinden sökmeli rızık,
Hayattan yemeden korkunç bir kazık,
Düşüncen, eylemin olmasın bozuk,
İş kağnını sarptan düze çek yavrum.

---

311. Süfli: Değersiz, aşağılarda, kılıksız

Az konuştum amma çoğa say bunu,
Tümsek yer üstünde loğ'a say bunu,
Su için işlenen soğ'a say bunu,
İbret alacaksan lafa bak yavrum.

Ne nasihat ettim, ne de bir öğüt,
Düşüp ayaklara eyleme ağıt,
Bellemezsen eğer yırtılır kağıt,
Akılda tut elin zulmü çok yavrum.

Tor olma tor avcı saçmaya tutar,
Kırılır kanadın tilki kurt yutar,
Sefil Selimî de tüm yasa batar,
Şayet konuşursa, hor ve tok yavrum. (2.4.1963)

ÖLÜM

Ağaç dallarında çırpınır kuşlar,
Figan edip ağlar ah ölüm ölüm!
Şahit olur yer gök dağlar ve taşlar,
Akan sular çağlar ah ölüm ölüm!

Yıkar ocakları demez zamansız,
Yetimi fakiri koyar amansız,
Yanar ocak amma tüter dumansız,
Çeneleri bağlar ah ölüm ölüm!

İhtiyara, gence güzele bakmaz,
Tuttuğu yakadan elini çekmez,
İsmi var cismi yok ortaya çıkmaz,
Yürekleri dağlar ah ölüm ölüm!

Bürünmüş esrara her ferde yürür,
Vadesi geleni saptırmaz görür,
Sefil Selimî'de bu dertle çürür,
Derki kalan sağlar ah ölüm ölüm!
(18.5.1961)

MEFTUNUYUM CAN

Kara ırk beyaz ırk fark etmez bana,
Birlik mayasının meftunuyum can.
Kendini tanırsan âşıkım sana,
Erlik dünyasının meftunuyum can.

Kutsal anlayışın bir tek ferdiyim,
İnsan denen şeklin ana yurduyum.
Kimlerin dermanı, kimin derdiyim,
Varlık deryasının meftunuyum can.

Kâinat diyarım, herkes canımdır,
Her damarda dolaşan kan, kanımdır.
Gördüğünüz cihân açık yanımdır.
Hürlük dehasının meftunuyum can.

Beynimdeki hücre taşır âlemi,
Dilim bedenim sevgi kalemi,
Yazıp okuduğum **Sefil Selimî**,
Yârlık simasının meftunuyum can.
(16.10.1995)

ERZİNCAN[312]

Yürekler titreten, tüyler ürperten,
Facianın kollarında Erzincan.
Kanları donduran ödler kopartan,
Fırtınanın ellerinde Erzincan.

---

312 13 Mart 1992 akşamı saat 19.20'de meydana gelen Erzincan depremi milletimizi büyük acıya gark etmişti. Erciyes Üniversitesi öğretim üyelerinden Bayram Durbilmez, Namık Aslan ve B. Sami Özsoy, Erzincan Depremine ilişkin şiirleri bir kitapta toplamak ve gelirini felaketzedelere bağışlamak istemişlerdi. Sefil Selimî de bu şiirle katkı sağlamıştı. Anılan Kitap Erciyes Üniversitesi Yayınları arasında 1992 yılında Kayseri'de yayınlandı.

Şu anda o yerde mahşer oluyor,
Alo alo sesi kulak deliyor,
Sözü tekrarlıyor, sık sık soluyor,
Telefonun zillerinde Erzincan.

En korkunç ifade yatar yüzlerde,
Bu dehşetin alevinde közlerde,
Her milletin birleştiği sözlerde,
Kainatın dillerinde Erzincan.

Ne bir savunma var ne de bir tepki,
Kıyamet kopuyor şüphesiz tıpkı,
Sesi kesilmiyor öyle bir tepki,
O savaşın yollarında Erzincan.

Aynı korku ile yaşayıp da gör,
Anlayamaz bu hesabı kalbi kör,
Aha sallanacak, aha sallandı yer,
Hayallerin hallerinde Erzincan.

Umulmadık anda gelip çatarken,
Yer yarılıp beş on kişi yutarken,
Her çatlağa birkaç yavru batarken,
Şamatanın sellerinde Erzincan.

Ey aman Allah'ın dayanmıyor göz,
Kekeleyen dilden dudak delen söz,
Doktorlar elinde ay yıldızlı bez,
Reçetenin tüllerinde Erzincan.

Dağlar gibi çöken evler önünde,
Bekleşenler ağlar deprem gününde,
Birkaç ölü, üç beş sakat yanında,
Hadisenin yellerinde Erzincan.

Mutluluk ararken huzur beklerken,
Ramazanda ruh bedeni aklarken,
Teze gelin bebeğini saklarken,
Matemlerin çullarında Erzincan.

Herkesin sırtında zelzele rızkı,
Acizlik yaratır bunalım baskı,
Yüz asır, bin asır daha eski,
Kabristanın sallarında Erzincan.

Yetim kalan, çıplak kalan, aç kalan;
Yağma edenlerle eşya çalan,
Yardım edilenler oluyor talan
Debdebenin fillerinde Erzincan.

Eğer ki gördüysen benzeri bir düş,
Yazıp anlattığım gelmez mi sana boş
Dizin tutuyorsa koş yardıma koş,
Sarsıntının millerinde Erzincan.

Birlikte sayarsan şayet sen seni,
O zaman anlarsın belki de beni,
İki taş altında hayatın sonu,
Mezarların güllerinde Erzincan.

Bu çeşit olaylar üzüyor bizi,
Bazı parçalıyor eziyor bizi,
Tarih sahiplenip yazıyor bizi,
Destanların tellerinde Erzincan.

Kapkara çadıra bembeyaz çadır,
Ferdi orda tutan nasiptir sudur,
Bilinmez feleğin maksadı nedir?
Senelerin fallarında Erzincan.

Kimine hay günü, kimine seyir,
Felaketzedeyi aç koyma doyur.
Ey **Sefil Selimî** bari sen kayır,
Korumanın yıllarında Erzincan.

MEYDAN VAR MEYDAN

Ben aşığım kaçamıyom bir yana
Benden de evvela meydan var meydan
Ben meydan okurum belki cihana
Beni teslim alan merdan var merdan.

İnsanı insana anlatmam daha
Gönlümü bağlarım bir ulu şaha
Benim ihtiyacım inan Allah'a
Ben aşığım bana Süphan var Süphan.

Bu aşkın atından inemem inmem
Kesik baş olsam da yolundan dönmem
Ateşe atsalar beklide yanmam,
Alev ortasında gülşen var gülşen.

Nefis bağlarından koptum kopalı,
İnan ki Rahman'a taptım tapalı,
Dost ile bir ikrar yaptım yapalı
Ben köleyim bana sultan var sultan.

Yarenler bu yolda tutarım matem
Açarım her yer de var ise hatam.
Aşkım elimdeki hatemdir hatem,
Hedef menzilimde aslan var aslan

Sefil Selimî'yem olamam cahil
Çünkü azalarım sevdaya dahil
Halil İbrahim'e gerek İsmail
Çünkü benim gibi kurban var kurban

BAĞINAN [313]

Barları Bahçeye Bahşeder Bahar,
Bizleri Bizlere Bağlar, Bağınan.
Böğründe Bağrında Bahrinde Bahar,
Buzleri Büzlere Bağlar, Bağınan.

Beyinler Başları Bulduktan Beri,
Batağa Bırakmaz, Balı Biberi,
Barışın Burcunda Birdeki Barı,
Bazları Bazlara Bağlar, Bağınan.

Sefil Selimî'niz, Binlere Bakar,
Binler Başağında, Bire Baş Büker,
Babalar Bebekten, Beşikten Bıkar,
Bezleri Bezlere Bağlar, Bağınan.

YERLİSİ İNSAN

Güzelde çirkinde, doluda, boşta;
Ruhların güç kuvvet yerlisi insan.
Herkes ezber eyler söyler ilk başta,
Yazının rakamın birlisi insan.

Yunus gibilere Taptuk Emre'yim,
İlk baharda üç esasta cemreyim,
Ziyarete açık sahil umreyim,
Beytullah yolunun nurlusu insan.

Cebrail'in kanadında tüyüm var,
Cennet alâ kapısında dayım var.
Et kemiğin mayasında suyum var,
Anasır-ı erba[314] sırlısı insan.

---

313. Sefil Selimî'nin kelime başları kafiyeli şiir örneği. Şiirin bütün kelimeleri "b" harfi ile başlıyor.

314. Anasır-ı erbe: Su, hava, ateş, toprak.

Hakk'ı yaşayanın kitaptır aklı,
Artıların aslı ekside saklı,
Vücudun yapısı, kafanın şekli,
Kudret şemasının derlisi insan.

Ne karamet, ne mucizat ne sihir,
Gönlümde alnımda Besmele mühür,
Ya katre, ya derya yahut da nehir,
Cümle varlıkların varlısı insan.

Yirmisekiz nebi, yüzondört sure,
İncil, Tevrat, Zebur, Kur'an'a göre,
Zalimlerin zulmü şehide töre,
Bütün törelerin türlüsü insan.

Uğraşma, didinme, emenme[315] boşa,
Kendini dövmeyen şaşar bu işe,
Ulaşayım derken, uğrarsın kışa,
Kutup dağlarının kârlısı insan.

Sıcağında ısın, ırmağından dol,
Ateşine kavuş mercanını bul,
Gıbta ediyorsan kıvılcım ol,
Yedi Cehennemin'in korlusu insan.

Elmastan yakuttan kıymetli taşım,
Rahman'ın emrinde ebabil kuşum,
Ayaklarım zemin, semadır başım,
Mekânsız mekânın serlisi insan.

Bir tek hedefim var, bin bir yönüm var,
Ahbaba ahbabım, yâr olana yâr,
Mevlâ'yı anlamak cahillere zor,
Hakimler hakimi kârlısı insan.

Sofrada kepçeyim ocakta kazan,
Sefil Selimî'niz aşk ehli ozan,
Beynimin sahibi, yazdıran yazan;
Sayesinde sözün ferlisi insan. *(20.1.1992)*

---

315. Emenmek: Erinmek, üşenmek.

İNSAN

Herkes ağa olsun köle kalmasın
Kölede ağada bir insan insan
Biri yaşıyorken biri ölmesin
Aynı cana sahip her insan insan

Kendine hak verip ele pis deme
Efendiysen bir işçiye sus deme
Şehirdeysen köydekine yas deme
Nerde doğan doğsun hür insan insan

Düşmanlığı yok et fikrin hoş ise
Taştan farkın nedir duygun taş ise
Vicdanın ölüyse kafan boş ise
Sırı ayan etmez sır insan insan

Çiğneyip de ezme düşeni kaldır
Ağlatma kimseyi neşe ver güldür
Sen bir ham meyvasın hamını oldur
Çeşit çeşit türde bar insan insan

Yalnız sende değil her varlıkta hak
Görünüşe değil düşünceye bak
Eli ahmak sanma olursun ahmak
Hemi düşman hemi yâr insan insan

İş böyle işime, el katan olsa
Sefil Selimî'yi ah tutan olsa
Yurttaşı sağ kalan bu vatan olsa
Ulusu var eder var insan insan. (1.11.1976)

PERİŞAN

Aklını boş yere geçmişle yorma.
Geride kalanın hali perişan,
İleriye yürü geride kalma,
Açmadan solanın gülü perişan.

Geleceğe bak da sarsma ümidin,
Hayal denizinde yüzsün simidin,
Bu ana gelmeden damla demidin,
Geriye dönenin eli perişan,

Geliştir büyüt sen hayat şalını,
Kuru ise sula yeşert çalını,
Yeniden yeniye dokut çulunu,
Geriye bakanın yolu perişan.

Amaç olsun bize ileri demek,
Sefil Selimî'yim verelim emek,
Yıkılsın yerinden samanlık terek,
Geriye akanın seli perişan.

YAZAR BİR ZAMAN

Uçları bağlanmaz oldu hayatım
Sökülür toplanmaz uzar bir zaman,
On para da etmez oldu fiyatım,
Yaralarım dinmez, azar bir zaman.

Kelepçe vurulmaz aşkın eline,
Fikrini getirir âşık diline,
Oturdum dünyanın sevgi çuluna,
Çıralarım sönmez, kızar bir zaman.

Yamalık tutmuyor aşkın yarası,
Kanla doldu günün sevgi deresi,
Kaybolur içinde beden küresi,
Azalarım yunmaz yüzer bir zaman.

Kadersiz yazıyor evrak-ı müsbit,
Edilmiyor derdim bir türlü tesbit.
Ne menfi bir haber, ne de müsbet;
Ezilirim dönmez, gezer bir zaman.

Felek ile bitmez kavga açmışız,
Yozunun önüne sanki geçmişiz,
Tarlasını gizli çalıp biçmişiz.
Deliririm beni üzer bir zaman.

Sefil Selimî'nin kaderi kötü.
Düz yolda devrilir hayatın atı.
Bozuldu örülen bostanın çiti,
Derdini deftere yazar bir zaman.

SAYILMAN

"Aşık Bekir' e"

Ruzgârlar at olsa, durmadan gelsen,
Bu yarama ilaç katmış sayılman.
Şimşek postasıyla tez haber salsan,
Yine beni memnun etmiş sayılman.

Gözlerim, özlerim, sızlarım bazı,
Seni tanıyalı istemem yazı,
Ateşe verdiyisen bedeni özü,
İçten içe yanıp tütmüş sayılman.

Artık beıızemiyon toya ve tora,
Eğer başladıysan ah ile zara,
Kolayı bulamam girmeden zora,
Dostun eşiğinde yatmış sayılman.

Bir enginlik göze çarpıyor sende,
Fenalık bırakma bendeki canda,
Şayet kalıyorsan şüphede zanda,
Bülbül olup güle ötmüş sayılman.

Bir yağmur yağmadan uğrama sele,
Aşkı olduran dert ile çile,
Sesimle gelmişiz gördüm el ele,
Daha elimizden tutmuş sayılman.

Kimsenin değilim hocası şefi,
Düşünür söylerim daima lafı,
Ne kusurun var ki istersin afı,
Diken isen bana batmış sayılman.

Cevahirin varsa demire katma,
Uyan artık gaflet köşkünde yatma,
Deygimi incele okuyup atma,
İyi öğrenirsen atmış sayılman.

Sefil Selimî de muhtaçtır huya,
Denize dal derim, uğrama çaya,
İman atına bin, kalırsın yaya,
Ata binip yola gitmiş sayılman.
(1.2.1969)

NAHCIVAN

Bayrağım, sancağım, vatanım, ruhum,
Canım Azerbaycan, özüm Nahcıvan.[316]
Şerefim, milletim, sultanım, şahım,
Kanım Azerbaycan, gözüm Nahcıvan.

Aklımız, fikrimiz, adet töremiz,
Tarih kitabımız, hayat süremiz,
Türklük kaynağımız, kutsal yöremiz,
Şanım Azerbaycan, sözüm Nahcıvan.

Birlik ummanımız, soy sop gülümüz,
Kültür diyarımız, saz söz dilimiz,
Aşk meşk iksirimiz, iman yolumuz,
Günüm Azerbaycan, sızım Nahcıvan.

316. **Sefil Selimî**'nin10 Mart 1996 günü Nahcivan'da yapılan Aşık Veysel anma gününde okuduğu bu şiir çift ayaklıdır..

Azaplı Mikâil has sergi sermiş,
Hasan el-Askeri eserler vermiş,
Tarihi can yakar zulümler görmüş,
Dünüm Azerbaycan, bizim Nahcıvan.

Tarlara sazlara ilhamlar verdi,
Âşıklar şairler mekânı yurdu,
İnledi inletti hiç bitmez derdi,
Konum Azerbaycan, yazım Nahcıvan.

Avukat Cahit Bey yönetmen bize,
Ahmet Şatıroğlu misafir bize,
Sanatçımız Uğur ses katar saza,
Ünüm Azerbaycan, sazım Nahcıvan.

Devlet büyükleri bütün liderler,
Türkiye'den size selâm ederler,
Gardaşlar, bacılar, yaşlı pederler,
Sonum Azerbaycan, közüm Nahcıvan.

Davetiniz ince anlam taşıyor,
Sayın konsolos da bu sır yaşıyor,
Sefil Selimî'ye sevmek düşüyor,
Tanım Azerbaycan, hazım Nahcıvan.

OKUYAN

Ana babasından öğüt dinledi,
Ne göz kırptı, ne göz ildi okuyan,
Diş biledi, okul dedi inledi,
Beş yıldızlı takdir aldı okuyan,

Kendini adadı halka millete,
Çok şükür düşmedi hiç bir illete,
Midesi bir defa gülmedi ete,
Azmetti bilgiyle doldu okuyan,

Çilekeş bir çocuk, fedakar baba,
Tahsil yapmak için giymedi ruba[317],
Kışın çat ayazda yakmadı soba,
Yine de okula geldi okuyan.

Annesi bir yerde hademe idi,
Aç kalmış olsam da okurum dedi.
Gazeteye manşet yazıldı adı,
Mebus seçilerek güldü okuyan,

Başka bir aile yetim iki kız,
Hikâye pek ağır, ağlamayın siz,
Bulamadı amma bir yakalık bez,
Bahtın dağlarını deldi okuyan.

Kocaları ölmüş iki dul bacı,
Ne kadar derseniz o kadar acı,
Deftere kitaba yetmedi gücü,
Dilendi işini bildi okuyan.

Dayımgilin Hüsso çöpçü burada,
Onun iki oğlu hamal arada,
Öbür kardeşleri şora, şurada;
Kazancını beşe böldü okuyan.

Aklıyın üstünden çatlasın kabuk,
Git okula yazıl, hem de çar çabuk,
Diyorlar yaş iken eğilir çubuk,
Küçük yaşta derse geldi okuyan.

Epey gezdi şıpır şıpır ter döktü,
Tembelin haylazın resmini çekti,
Yürüdü on katlı saraya çıktı,
Çok yetkili makam buldu okuyan.

İzin istedim de çıktım dışarı,
Acaba soydan mı üstün başarı?
Hayır beyim hayır istek işarı,
Gemiyi deryaya saldı okuyan.

---

317 Ruba: Elbise

Örnekleri pek çok çeşit ve çeşit.
Bizim köyde sığır güdüyor Reşit,
Şimdi karara var kim kime eşit,
Cahili defterden sildi okuyan.

Çocukluk servettir, gençlik sultanlık,
Hayal geçer, fırsat kaçar bin anlık,
Sersemlerin yeri yurdu viranlık,
Onları şad için soldu okuyan.

Ne kimseye sataş, ne kimseye çat,
Okul eşiğini yastık eyle yat,
Sefil Selimî'yim haklıyım kat kat,
Soru sor, cevap ver n'oldu okuyan?
(21.6.1992)

SİLEYİM Mİ BEN?[318]

Kara kaş altında kara gözleri,
Nem almış sevdiğim, sileyim mi ben?
Örtüp gizlediğin güzel yüzleri,
Görmeyi görmeyi öleyim mi ben?

Gezerim peşinde, gördüğüm yoktur,
Perişan halim var, sorduğun yoktur,
Açtığın yarayı, sardığın yoktur,
Yaralı yaralı kalayım mı ben?

Gönlümü koparıp aldın elimden,
Daha ne istersin, **Sefil Selimî**'den,
İsmin dökülüyor, aciz dilimden,
Susuz güller gibi solayım mı ben?

---

318. Bu şiirin türküsü, Uğur Kaya tarafından derlenerek notaya alınmıştır. (Bakınız: Şiirleri ve Türküleriyle Aşık **Sefil Selimî**, syf; 133)

DİRİ İDİM BEN

Anam yokken, babam yokken, bir zaman,
Her şey ber-hayattı, diri idim ben.
Sıfat sübutuma olmasın güman,
Adem'le Havva'nın nuru idim ben.

Yer gök olmaz idi olmasam şayet,
Ebedî bakiyim, sürerim hayat,
Tasvire çalışır Kuran'la ayet,
Ay ile güneşin sırrı idim ben.

Donum[319] çoktur, boyam çoktur seçilmez,
Ölür sağalırım[320], kefen biçilmez,
Kati emrin vardır, asla kaçılmaz,
Bütün mevcudatın piri idim ben.

Eğer düşünürsek, tamamı sahi,
Bu da felsefedir, değildir vahi,[321]
Beden bir dünyadır içinde şahı,
Bütün sepetlerde arı idim ben.

Keşfi yapılmamış beldeyim işte,
Görene bilene, kuldayım işte,
Sefil Selimî'yle dildeyim işte,
Binbir isimin de biri idim ben. (1966)

NEYİM BEN

Sudaki şırıltı, paradaki ses,
Kendimden sorarım, acep neyim ben?
Bazı bazı üfle, bazı bazı kes,
Nefsinle sende olan şeyim ben.

---

319. Don: Şekil
320. Sağalmak: Dirilmek
321. Vahi: Vahiy

Hayat bahşederken eşyaya cana,
Hareket nakşını işledim kana.
Gizli emanetler verdim insana,
Cisim bardağına dolmuş meyim ben.

Çok katıyım sıvı gibi içilmem,
Ekilirim tırpan ile biçilmem.
Her nesirde varım, amma seçilmem,
Garip kuşlar kanadında tüyüm ben.

Zamana zamanım, mekana mekan,
Sevsem de bıksam da elimde yakan,
Eğer konuşursam kabında çıkan,
Vücutlarda ruh isimli ayım ben.

Nasıl anlaşılsın böyle bir zikir,
Bilmeyene hakir, bilene hakir,
Sefil Selimî de fikir bu fikir.
Kime anlatayım, kime deyim ben?
(Kul Yanmasın)

BEN

Kendimi yitirdim, sorar dururum,
Herkes de ararım deli miyim ben?
Bu seyrimde acep kimi görürüm,
Görüp gösterenin dili miyim ben?

Uzakta, yakında kim olur olsun,
Aynı nitelikte eksiksiz dolsun,
Aklım var diyenler, bir çözüm bulsun
Küp gibi boş muyum, dolu muyum ben?

Ezildim, yüzüldüm, yüzüm aklandı,
Kinlerimi yaktım, özüm paklandı,
İkilik denilen, küfrüm yoklandı,
Acep diri miyim, ölü müyüm ben?

Yerde mi, gökte mi nerede, neyim?
Bazen çok katıyım, bazen de suyum,
Yaşımı unuttum, hak taşır huyum,
Hayat bahçesinin gülü müyüm ben?

Sizler karar verin el âlem duysun,
Âşık âşık ise aslına uysun,
Cahil de, âlim de ders alsın doysun,
Sefil Selimî'yim Selimî'yim ben. (19.10.1997)

SÖYLEMEDEN

Bir şeyler söylemek, bir şey anlatmaz,
Konuşmuş olalım, söz söylemeden.
Altınlar pas tutmaz, insanlık yitmez,
Merdanlık bulalım söz söylemeden.

Bizde dost, sizde dost, ruh ve can gibi,
Gönlümüzde, ışık olsun gün gibi,
Ben sana benzerim, sende ben gibi,
Yan yana kalalım, söz söylemeden.

Birlik-beraberlik doğsun her yere,
Güzellikler sığmaz, ufku dar yere,
Biz bizleri atmayalım zor yere,
Haktan pay alalım, söz söylemeden.

Dedi-kodu ölür muhabbet artar,
İkiliği yok et yakanı kurtar,
Bu **Sefil Selimî** kendini yırtar,
Sadede gelelim söz söylemeden (24.11.1997)

BİLMEDEN

Bir sahile çarpan hırçın dalgalar,
Kıyılarda gergef işler bilmeden,
Dört yanı yalayıp giden dalgalar,
Araziyi sarar döşer bilmeden.

Tabiat üstünde motif gölgeler,
Bir birine sarmaş dolaş bölgeler,
Yollar oya örer, dantel ilgiler,
Vazifeyi yapar taşlar bilmeden.

Enginli yüksekli bağlarla dağlar
Gelmiş ve gelecek büsbütün çağlar,
Dünyada gün görmüş ölüler sağlar,
Savuşurlar buradan kuşlar bilmeden.

Haber vermek için dikenden gülden,
İstifade ettim ağzımda dilden,
Sefil Selimî'ye anlattım halden,
Gözlerden saçılsın yaşlar bilmeden.
(23.3.1966)

ÇEKİNMEDEN

Giyerim çulunu çuha yerine,
Elinden dost senin ver çekinmeden.
İçerim zehiri bade yerine,
Doldur da kâseye gör çekinmeden.

Alırım derdini merhem yerine,
Azap kâfi değil bile yerine,
Kurbanım güzelim damla terine,
Ekmeğime katık sür çekinmeden.

Güneş ol bedenim yakarak bitir
Toprak ol yeniden istersen yetir,
Su istersem hem de al zehri getir,
Ben içeyim sen de sar çekinmeden.

Başında tel olanı yolarak bitir,
Uzat kollarını Âşık'a yetir.
Mezarına beni beraber götür
Sorgunu vereyim sor çekinmeden.

Sefil Selimî'nin gel beni üzme.
Geçemem yazmadan su ile süzme.
Öldürdün âşığı yalınız gezme
Beraber gezelim yâr çekinmeden.
(İlk şiirlerinden)

OLMAZ NEDEN?

Ehil bir sarrafa varırsa eğer,
Maden kıymet bulur taş olmaz neden?
Pazara çıkınca hazine değer,
Cevahire batır eş olmaz neden?

Ben fırsat buldukça söyler ağlarım,
Bir zerre damlayım akar çağlarım,
Bazı ağlar, bazı kara bağlarım,
Gözlerim ıslanmaz yaş olmaz neden?

Bana göre herkes büyüktür büyük,
Büyüğün şahsına acep ne lâyık?
Bir kimse eğer ki olduysa ayık,
Onda hayal olmaz düş olmaz neden?

Himmet et kalmayım aşkın dışında,
Yolcuyum beklerim yolun başında,
Aşka erenlerin mevcut işinde,
Bahar hüküm sürer kış olmaz neden?

Yakıp sen kendini Kerem'e dönder,
Ararım alemde ulu bir önder,
Ya Lokman'ı gönder ya ilaç gönder,
Yaralı gönlümde çoş olmaz neden?

Erenler cemine düstura geldim,
Aşkın ceşmesinde destimi doldum,
Kendi cenazemi ben kendim kıldım,
Ölülere başka iş olmaz neden?

Bu dert bedenimde benimle yürür,
Eğer ki bıraksam cihânı bürür,
Sefil Selimî'yi peşinden sürür,
Aşıklar dertlerden dış olmaz neden?
(14.7.1972)

BENDEN

Her kılıçtan keskin, kıldan çok ince,
Sırat Köprüsü'yüm şer korkar benden.
Dört unsurdan sonra dört şeyden önce,
Hayat kapısıyım, tor[322] korkar benden.

Cennet bahçesiyim, çiçeğim solmaz,
Kıyamet günüyüm, günahkâr bilmez,
Cehennem gibiyim, yaktığım olmaz,
Sevap sitesiyim, hor korkar benden.

Boş kubbede doksan bin yıl dinlendim,
İlk Adem'in ruhu ile canlandım,
Akıl fikir iman buldum kanlandım,
Kudret yapısıyım kör korkar benden.

Gecenin gündüzün dönüşündeyim,
Güneşin yıldızın yanışındayım,
Yanlış hükümlerin sönüşündeyim,
Rahman çatısıyım, çor[323] korkar benden.

Sefil Selimî'niz deryada katre,
Gönül ölçüsüyüm değilim metre,
Dünya bana göre sanki bir litre,
Süphan kutusuyum, mar korkar benden.[324]
(10-10-1996)

---

322. Acemi, ham, olgunlaşmamış
323. Çor: Hasta
324. Çift ayakla yazılan şiir örneklerindendir.

SÖZLERİ SENDEN

Tenime, kanıma, ruhuma girdin,
Konuşur dururum sözleri senden,
Akıllı fikiri başıma verdin,
Seyreder dururum gözleri senden.

Her mevsimde türlü renge girersin,
Her canlıda bir gayeye erersin,
Pazarına göre çeşit serersin,
Alem almış giyer bezleri senden.

Hüviyetin belli neden gizlisin?
Müşteriyim sana gayet tuzlusun,
Öğrendim aslını illâ özlüsün,
Dünya temelinin tozları senden.

Gömersin kendini elinle yuyup,
Dönersin arada herkese uyup,
Aratırsın beni kayıbım deyip,
Derdinle yanının közleri senden.

Sırrını söyleyen çekilir dara,
Düşer aşıkların sönmeyen kora,
Sefil Selimî de düştü bu zara,
Akıyor kanlarım izleri senden. (17.7.1964)

VARIKEN

Mevcudu alemde cana dönerim,
Aklımda düşünce turu varıken,
İmana hükmeden dine dönerim,
İlâhi inancım varı varıken,

Kuşlar üzerinde tüye dönerim,
Pınarlardan akan suya dönerim,
Gökteki güneşe, aya dönerim,
Beynimde duygunun yeri varıken,

Canlıda dolaşan ruha dönerim,
Sevgiye huzura aka dönerim,
Hükümdar Hızır'a Şaha dönerim,
Hissimin aklında feri varıken,

Arıya, çiçeğe, bala dönerim,
Ağaca meyveye dala dönerim,
Âşıka, maşuka, kula dönerim,
Beni mest eyleyen biri varıken.

Her dilde söylenen söze dönerim,
Sefil Selimî'de göze dönerim,
Ördeğe, tavuğa, kaza dönerim,
Tasavvuf ilminin sırrı varıken.
(7.5.1966)

DİKEN VAR DİKEN

Bir gül vardır herkes elde tutamaz,
Çünkü arasında diken var diken.
Gül dikensiz, diken gülsüz yatamaz,
Gülden de kıymetli diken var diken.

Bir diken var bir dikenden dert yanar,
Bir diken var o da dikeni anar,
Bir diken var, kendisini pek kınar,
Bilmez ki kendini diken var diken.

Bazı dikenler de dikene batar;
Dikenin altında dikenler yatar,
Diken gül desteler, diken gül tutar,
Güllerin bağında diken var diken.

Bir diken ki, gülün düşünde yatar,
Bir diken var gülün bağrına batar,
Güldiken var her meydanda gül satar,
Alıp yakasına diken var diken.

Diken ile gülü aldım bir ele,
Her diken olamaz gül ile bile,
Gül dikene hayran, diken de güle,
Güle güz diken var, diken var diken.

Çok gül gördüm diken ile bir olmuş,
Gülü diken kesip eline almış,
Sefil Selimî'ye yâri gül salmış,
Bakın bir yanında diken var diken.
(Yalınkat)

VERDİ ÖĞRETMEN

Anamızdan doğup hayat bulunca,
Ağzımıza emzik verdi öğretmen,
Dillenecek kadar zaman alınca,
Masamıza kitap sürdü öğretmen.

Day durduk yürüdük okula vardık.
A dedik B dedik kelime kurduk,
Bölmeyi çarpmayı toplamı gördük,
Sağlamayı yapın derdi öğretmen.

Benden bana senden sana o yakın,
Nasihat verdiler dediler okun,
İster yere ister havaya bakın,
Yaptı imar etti yurdu öğretmen.

Kaş çatması dik bakışlı nazarı,
Hazine bahşetti sert bir azarı,
Disiplinli medeniyet pazarı,
Kültür adlı sergi serdi öğretmen.

Bu meydanda fazla lafın yeri yok,
Emekleri çok lafından kat kat çok,
Beynime saplanan altın uçlu ok,
Gönlümde yaşadı durdu öğretmen.

İzahımı kabul eyle tam değil,
Gözüm açık gitmem ölsem gam değil,
Sayesinde cocuğumuz ham değil,
Çünkü ona aşı vurdu öğretmen.

Ey **Sefil Selimî** tez söyle duyur,
Okumayan yanar hep cayır cayır,
Öğretmen ders verir talebe uyur,
Uyandırdı dersi sordu öğretmen.

TAŞI ÖĞRETMEN

Her beyinin her şekilin mayası
Eserlerin temel taşı öğretmen
Sermayenin altın saklı kayası
Hisarların vücut başı öğretmen

Biz bu dersin tabanına endikçe
Taassubu alteyleyip yendikçe
Hakkı vardır denecektir dendikçe
Soframızın pişkın aşı öğretmen

Kabayı yontacak incelik taşır
Dünyamız onunla ısınır ışır
Geri kafalının kafası üşür
Aydınların gözü taşı öğretmen

Ne kadar derseniz o kadtar duru
Karınca tavırlı bal yapan arı
Cemiyet içinde en seçkin yeri
Her insanın öz gardaşı öğretmen

Yürekten hissettim duygumu kazdım
İyileri sevdim kötüye kızdım
Gücüm nisbetinde gerçeği yazdım
Eğitimi bilir kişi öğretmen

Emek zahmet çekti bildirdi bildik
Ellerinde çok kıymetli pay aldık
Yıllarca yüzyüze yan yana kaldık
Bize verdi biri beşi öğretmen

Diyelim ki işi gücü rastgele
Az çok okuttular çekmedik çile
Mektepler dilsizi getirir dile
Talebenin dili dişi öğretmen

Doğruyu eğriyi o eyler işar
Sefil Selimî de o var o yaşar
Onunla çalışan onunla coşar
Sizde huzur bizde huşu öğretmen

ÖĞRETMEN

Yedi yaşımdayken mektebe gittim.
O gündür, bu gündür sözüm öğretmen.
Onlar ne söyledi, bense ne ettim,
Sonradan anladım lüzum öğretmen.

Şimdi yamacımda bin çeşit zorluk,
Hemi acemilik, hemi de torluk
Fırsatı kaybetme öğrenim varlık
Dertlere getir çözüm öğretmen.

Geçen o zamanı döndürebilsem,
Ya da bu acımı dindirebilsem,
Neylesem kendimi kandırabilsem,
Beni de okutsa gözüm öğretmen.

Ayak bağım, cehaletin elinden
Anlamadım eğitmenin halinden
Konuşmak ne güzel kitap dilinden,
Giderek azıyor sızım öğretmen.

Mektup yazdırmaya bilen sesledim
Okumaya karşı arzu besledim.
Bilemedim, dudağımı ısladım.
Bir türlü tutmuyor yüzüm öğretmen.

Sus **Sefil Selimî** gerisi kalsın,
Okumayan duysun az ibret alsın.
Okumuş eliyle biçilmiş olsun,
N'olur benim kefen bezim öğretmen.
(Kul Yanmasın)

GÖRMEZ MİSİN SEN?

Ey Huda, acizim beni kınama,
Düşüp sürüneni görmez misin sen?
Meraklı değilsen şöhrete nama,
Fakirler gönlüne girmez misin sen?

Bildiğine göre edersin ayar,
Şanına bizleri yakmak mı uyar,
Seni sevmek kulu yaralar oyar,
İlacı elinde sürmez misin sen?

Sırat'ın geçilmez ne kadar dardır,
Cehennem'in vardır hep yanar kordur,
Sırrına ulaşmak mutlaka zordur,
Yardım dileyene vermez misin sen?

Her yolcu yoluna inançla gider,
Aşıklar aşkını aşkınla tadar,
Sefil Selimî de canını adar,
Dilek sergisini sermez misin sen? (4.5.1964)

YATTIN SEN

Dün, bugün ve yarın zaman çok diye,
Hem gece, hem gündüz hayli yattın sen,
Madem ki yatmadın ya bu fark niye,
Ya boş verdin ya da löm löm yuttun sen.

El oğlunun avgınında su var
Sana bana horul horul uyu var
Kuluçkada yumurtanın tüyü var,
Tüylenirken buzu tüysüz ettin sen.

Merkep ile füze edemez yarış,
Soğuk harp tehlike kurtuluş barış,
Elde yoksa hayal etmez bir kuruş,
Köle edip bizi pula sattın sen.

Vicdan üzerime çöktü abandı,
Yırtıklarım hangi zaman yamandı,
Bıçak geldi ta gırtlağa dayandı,
Hoş vatanı birbirine kattın sen.

Hürriyeti Namık Kemal bağırdı,
Atatürk de cumhuriyet doğurdu,
Vatan ışıklandı ufuk ağardı,
Güneşi mi, ışığı mı n'ettin sen?

Dünyanın gidişi yeniden yeni,
İlerde diyorsam gel vurma beni,
Suç mudur teşvik ettimse seni,
Kulak arkasına niye attın sen?

Sefil Selimî der duy da utan sen,
Uyandım diyerek bugün çok yatan,
Dünkü uyuyana gahi gah çatan,
Bugün uyuyana niye çattın sen?
(1990)

AH EYLEMEKTEN

Kara kaş altında kara göz nemli,
Kirpikler ıslanmış ah eylemekten.
Bilemedim neden bu kadar gamlı,
Çekinir derdini dost söylemekten.

Zavallıyım dedim, karışmam dedi.
Düşme üzerime barışmam dedi.
Yıktın şu gönlümü erişmem dedi.
Alamam kendimi ben uylamaktan.[325]

Yüzündeki mana büktü belimi.
Yâri almış meğer derdin zalimi,
Kuruttu ağzımda dönen dilimi,
Çürüttü o beni oyalamaktan.

Sordum derdin nedir? Söylemez susar.
Aramızda sankı soğuk yel eser,
Nazlı yar naz edip suratın asar,
Sefil Selimî'ye dert peylemekten.

VERMEKTEN

Emek verdim, çene yordum, kim duydu?
Vazgeçtim cahile öğüt vermekten.
Herkes kendisini ehl-i dil[326] sandı,
Ne kazandı acep insan yermekten?

Şaşırttı abarttı dedikoduyu,
Melek diye ilân etti cadıyı,
Arslana benzetti nankör kediyi,
Bir de söz etmez mi Hakk'a ermekten?

Su kaçırdı paçasından aşağı,
Şeytanın nefsin en baş uşağı,
Tarak diye taşıdığı kaşağı,
Usanmıyor kafasına sürmekten.

Bol keseden atar kibire esir,
Artı, eksi bilmez, hep yapar kusur,
Yediği samandır, sofrası musur,
Dikkat et çekinmez çifte vurmaktan.

---

325 Uylamak: Bezdirircisine ısrar etmek
326 Gönül ehli, gönül yapıcı, gönül adamı

Bu ince latife fiske taşıdır,
Sefil Selimî'nin sanat aşıdır,
Sevmek, saymak, hürmet ilmin başıdır,
Dostlarım korkarım gönül kırmaktan.
(22.9.2002)

ŞAŞKIN

Bülbül dile gelir çiçek dalında,
İbret levhasını oku be şaşkın.
Arı bal yapıyor petek halinde,
Sen de kilimini doku be şaşkın.

Bülbül gül dalında baharda çiler,
Gül açılır ancak o zaman güler,
Uykuyu kaçırıp aşkına yeler,
Sen de onun gibi şakı be şaşkın.

Arı sepetinde bala çalışır,
Çiçekleri gezip toza bulaşır,
Çalışan menzile elbet ulaşır,
Yoluna kurulur takı be şaşkın.

Bahçe eyle teni gülle bülbüle,
Yuva yap dalına, içinde çile,
Uğratma bendini zamansız sele,
Sefil Selimî der belki be şaşkın. (2.2.1963)

BENİ YAKMASIN

Keşmekeşin harareti lav gibi,
Sana uğramasın, beni yakmasın.
Satılma bir yana yutarsın hapı,
Boşa canın yanıp kanın akmasın.

Fitler fişek verir geride durur,
Arkadaşlık eder arkandan vurur.
Ölsen hain diye leşini sürür,
Kurtlar düşüp zayıf tenin kokmasın.

Üç beş şaşkın çete, beş on gerici,
Olmak ister kazananla yarıcı,
Çalışmadan keser pacı[327]. haracı,
Fırsat verme ocağını yıkmasın.

Gırtlak yırtıp sağır kulu sesleme,
Çürük kütüklere sırtın yaslama,
Bakan olsa, kinci ferdi besleme,
Uyutup da boğazını sıkmasın.

Savaş toprak ile, savaş iş ile;
Taşı altın edip dağ dele dele,
Güneşten elek al, yıldızı ele,
Yadlar parselleyip kazık çakmasın.

Haklıya destek ol, haksıza köstek.
Halk için Hak için istek bu istek,
Ey **Sefil Selimî** tembihle tek tek;
Hiçbir insan bu çığırdan çıkmasın. (5.11.1976)

YAŞASIN

Cana kıymak seni memnun ederse,
Ey cani beni vur her can yaşasın.
İnsanı öldürmek hoşa giderse,
Ey cani beni vur her can yaşasın.

Bütün fenalıklar dünyadan gitsin,
Herkes birbiriyle ahbaplık etsin,
Bu kavga, şu nizah, savaşlar bitsin;
Ey cani beni vur her can yaşasın.

---

327. Paç: Bir çeşit vergi

Kıtalar ülkeler olsun can cana,
Adamlar, hayvanlar benziyor bana,
Falana, filana kıyamam sana,
Ey cani beni vur her can yaşasın.

İyinin kötünün kanına girme,
Hoşgörülü davran kimseyi yerme,
Irk farkı gözetip eziyet verme,
Ey cani beni vur her can yaşasın.

Düşkünün fakirin yardımına koş,
İnceliği öğren, dolaşma bomboş,
Bedel istiyorsan gel al işte baş,
Ey cani beni vur her can yaşasın.

Ne bir padişahım, ne bir vezir,
Kim olursa olsun hakkıdır huzur,
Mutlu olacaksın hazırım hazır,
Ey cani beni vur her can yaşasın.

Bir defa seyret bak, alırsın neş'e,
Hayat bahşeyleyen döner güneşe,
Sefil Selimî'nin razı bu işe,
Ey cani beni vur her can yaşasın. (3.8.2002)

SEFİL SELİMÎ YANSIN[328]

Hor görme, Rahman'ın kudreti kulda,
Kul yanmasın, **Sefil Selimî** yansın.
Her maharet mevcut, el oğlu elde,
El yanmasın, **Sefil Selimî** yansın.

Nefesler olmasa, inler mi neyler?
Parmaklar olmasa, el yalnız neyler?
Herkesi yan yana tatlı dil eyler,
Dil yanmasın, **Sefil Selimî** yansın.

---

328 Bu şiirin türküsü, Uğur Kaya tarafından notaya alınmıştır. (Bakınız: Şiirleri ve Türküleriyle Aşık **Sefil Selimî**, syf; 144)

Yolcuları, menziline yetirir,
Hasreti hasrete karşı götürür,
Belki bir âşığı dosta götürür,
Yol yanmasın, **Sefil Selimî** yansın.

Yolcuyu, bitmeyen yol inletiyor,
Arıyı, yaptığı bal inletiyor,
Sazı, bir kaç tane tel inletiyor,
Tel yanmasın, **Sefil Selimî** yansın.

Halıya, kilime nakış vurulur,
Dokuyanlar emek verir yorulur,
Gün gelir ki, yar altına serilir,
Çul yanmasın, **Sefil Selimî** yansın.

Yere atma tepelenir ezilir,
Kıymeti zay olur, rengi bozulur,
Bir yazmaya, bir oyaya dizilir,
Pul yanmasın, **Sefil Selimî** yansın.

Ağaçlar dikilir, bir orman olur,
Herkes bir ev yapar, bir derman bulur,
Kuşlar acı çeker, yuvasız kalır,
Dal yanmasın, **Sefil Selimî** yansın.

Benden başkasının elemi mi var?
Gönül dağlarından eksik olmaz kar,
Bağlar çirkin kalır, bülbül etmez zar,
Gül yanmasın, **Sefil Selimî** yansın.

Baş ayağa bağlı, ayakta başa,
İncitme kimseyi, yaşa hoş yaşa,
Çok güzel yakışır, kirpiğe kaşa,
Kıl yanmasın, **Sefil Selimî** yansın.

Ey **Sefil Selimî**, acı her cana,
Yakıp da kimseyi düşme isyana,
Yanan bir şey, fayda vermez insana,
Gül yanmasın, **Sefil Selimî** yansın.

ÖZÜMÜ YAZSIN

Aşığım sen seni Ahmet beye ver,
Özümü arasın, özümü yazsın.
Aşıklar daima yürekten söyler,
Sözümü arasın, sözümü yazsın.

Bugün konuk olduk dostlar evine,
Bir darbe indirdim nefsim devine,
Çıktım geziyordum sohbet avına,
İzimi arasın, izimi yazsın.

Koca kemaldan dersimi aldım,
Aklımı fikrimi insanda buldum.
İnsanı sevdikçe bir aşık oldum,
Yüzümü arasın, yüzümü yazsın.

Elimde sazım var dilimde sözüm,
Kendi yüreğime dönüktür gözüm,
İnsanları sevdim hep arttı sızım,
Sızımı arasın, sızımı yazsın.

Divanın ucunda başımda tacım,
Herkes gardaşımdır herkes bir bacım.
Kerbelâdan beri dinmiyor acım,
Nazımı arasın, nazımı yazsın.

Çıktım bu yoldan dönmedim geri,
Ölüye ölüyüm, diriye diri,
Meğer insandaymış kudretin varı,
Hazımı arasın, hazımı yazsın.

Doldur hocam doldur kaseti doldur,
Yalvarırım sana gel beni buldur,
İkilik olmasın aradan kaldır,
Yazımı arasın, yazımı yazsın.

Kim kime der aşığım kim, kime,
Doğruyu söyle de hiç yalan deme,
Yaralarım azgın muhtacım eme,
Tezimi arasın, tezimi yazsın.

Ey sefil Selimi nedendir neden,
Herkes de bulunur aynı bir beden,
Ali'ye yaramaz ayrılık eden,
Düzümü arasın, düzümü yazsın.
(Karaözü-23.7.2000)

NE İÇİN?

Sevdiğim günahım nedir bileyem,
Beni yarık yarık yardın ne için?
Yalvarttırma kulun kölen olayım;
Can almaktan beter yordun ne için?

Aşkıma karşılık cefanız hak mı?
Suçum büyükse de affınız yok mu?
Kapınızda olmam size bir yük mü?
Beni diyar diyar sürdün ne için?

Kabul et kulunu reddetme geri,
Sürürdüğüm az sa az daha sürü,
Başımdan yağdırdın ateşi koru,
Zulümle amacın, derdin ne için?

Gayen sevdiğini çürütmek ise,
Cehennem havası yaratmak ise,
Izdırap içinde eritmek ise,
Hemen erit durma durdun ne için?

Sefil Selimî'ye gör diyorlardı,
Aşıklık her şeyden zor diyorlardı,
Bilenden çekenden sor diyorlardı;
Sorarken aşkınla vurdun ne için?
(8.9.1969)

KUDRETİM İÇİN

Kerem yandı Aslı'm Aslı'm diyerek,
Ben niye yanmayayım kudretim için?
Ferhat figan etti kaya oyarak,
Ben niye etmeyeyim kudretim için?

Emrah aşkı uğruna zindanda yattı,
Mecnun dağa düşüp akıl oynattı.
Sürmeli Bey sılâsını terk etti,
Ben niye gitmeyeyim kudretim için?

Nesimî Hak yola deriyi verdi,
Mansur tez savunup sokuya girdi,
Pir Sultan Sivas'ta darını gördü.
Ben niye görmeyeyim kudretim için?

Nedir aşıkların başına gelen?
Var mıdır bu derde bir çare bulan,
Sefil Selimî'dir yâre kul olan,
Ben niye ölmeyim kudretim için?

SEVİLİN

Ters öğüt destanı okuyup öğren,
Sen de benzerini yaz çok sevilin.
Kötüleri kolla iyiden iğren,
Apaçık, cısçıplak gez çok sevilin.

Oğluna kızına tecavüz eyle,
Karı sattığını gizleme söyle,
Fuhuş yuvası aç felanca beyle,
Temiz ahlaklıyı boz çok sevilin.

Bankayı hortumla yurt dışına kaç,
Sakın kilot giyme kıçını da aç,
Irz namus tanıma ortalığa saç,
Doğruyu dürüstü ez çok sevilin.

Sanatı kültürü tez elden yok et,
Allah'ı nidersin Şeytanlarla git.
Güzellik nezaket duygusunu at,
İnsanları kandır üz, çok sevilin.

Kahbelik, kalleşlik edersen eğer,
Pezevenklik dünya malına değer,
Sarhoşlar, ayyaşlar her yere sığar,
Severek yaşama az çok sevilin.

Beynin bomboş olsun, keseni doldur,
Şekli insan gibi, hayvanlar boldur,
Sefil Selimî'ya acıma öldür;
Kabrini tez elden kaz çok sevilin.

BİLESİN

Kulağın çınlasın gözün seğirsin,
Senin için yandığımı bilesin.
Dudağın, yanağın yüzün seğirsin
Anmıyorsan andığımı bilesin.

Tan yeri ağarıp şafak sökerken,
Soğuk gırcı atıp çise dökerken,
Damlalar buz tutup cama çökerken
Donmuyorsan donduğumu bilesin.

Anlatmak isterken şaşırırım ben
Hissedip denemeyen şeysin sen.
Gözünü yediğim, gözümü yesen,
Gözlerimi sunduğumu bilesin.

Ne kıyamet, ne cehennem, ne cennet,
Hiç birinden korkmam eylemem minnet,
Sefil Selimî'yem getirsem cinnet,
Aşkın ile onduğumu bilesin.

BAŞKA DİL BİLMESİN

Yer gök arasında bir lisan olsun,
Hiçbir insan, başka bir dil bilmesin.
Türkçe'miz her dilin başında gelsin,
Türk dilini öğrenmeyen kalmasın.

Arzum böyle amma, tatbiki pek zor,
İmkanları zorla, malzemeyi yor.
Arzu ateşiyle ocak olsun kor,
Korumuza benzeyen kor olmasın..

Makbul mü değil mi bendeki görüş,
Cahile söyleme vermez beş kuruş,
İçeride dışarıda zorlu bir yarış,
Kazanalım, el kazanıp gülmesin.

Bu dediğim her beyine yazılsın.
Gönül gözü, sevdamıza kazılsın.
Lehçeler, şiveler bütün bozulsun,
Bizim dilimize leke gelmesin.

Biz gibi konuşsa tek vücut âlem,
Yan yana yaşasın çekmesin elem,
Öbür elde kalem, bu elde kalem,
Şunu şunu bölük bölük bölmesin.

Uydurukça yazan yobaz çılgınlar
Sade güzellikten niçin yılgınlar
Okuyanlar, okutanlar, bilginler;
Bilmeyene bildirmekten yılmasın.

Her yapının her bedenin yorganı,
Ağzımızda cümlelerin organı,
Anlatmanın anlamanın urganı,
Çözülmesin kimse bıçak çalmasın.

Omuz omuza verse ufak iriyle,
Evlâdıyla, torunuyla, yârıyla,
Irk mırk ayırmadan biri biriyle,
Yirmi dokuz harfi yazsın silmesin.

Muhakkak gözüme gösterir kader,
Dünya şurda dursun ahrete gider,
Anlam derinliği bizi mest eder
Esintiye, mesintiye yelmesin.

Hepimize gerek hem de lüzumlu,
Korur saklar taşır birkaç azimli,
Yaşlanmaz kocamaz bize lâzımlı,
Dil otunu yiyemeyen yolmasın.

Bu silahın kılıcını kınını,
İpti baştan[329] dedik işin sonunu,
Türkçe'mizin tartışılmaz kanunu,
Sağdan soldan yara bere almasın.

Duyguyu manaya bağlayan sesler,
Bir gün ihya eder, cihanı süsler,
Bilgi fakirleri pis oğlan pisler,
Dilimizi dilim dilim dilmesin.

Her millete ulaştırın sorumu,
Asla yanlış yapılmasın yorumu,
İncelerden daha nazik durumu,
İlettiğim meclis geri salmasın.

Sefil Selimî'niz ne bir ne iki,
İkilikten uzak, yiğidin teki,
Yazımın özünde mevcuttur eki,
Ben ölürsem, bu dileğim ölmesin.

NESİN

Sevdiğim sorayım sen de cevap ver,
Dilimden dökülen söz müsün nesin?
Bazı hususlarda çok müşkülüm var,
Kaşım altındaki göz müsün nesin?

---

329. İpti baştan: İlk önce

Yakın hissetmişim ben seni bana,
Hükmeden sen misin tenimde cana,
Yoksa karıştın mı her katre kana,
Kemiğim içinde öz müsün nesin?

İzah et durumu şaşkına döndüm,
Attım benliğimi aşkına döndüm,
Arayıp bulduğum köşküne döndüm,
Başımın çevresinde yüz müsün nesin?

Sefil Selimî'yi sardı bir merak,
Galiba biz bizden değiliz ırak,
Kurtar aşığını nedir bu firak;
Bedenimde yanan köz müsün nesin?

DERSİN

Muhammed'i sevsem Ali'yi sevsem,
Ya kızılbaş dersin ya suni dersin.
Hünkar Hacı Bektaş Veli'yi sevsem
Ya kızılbaş dersin ya suni dersin.

Musa gibi Nil nehrini durdursam,
Kuru iskelete hayat verdirsem,
Keramet gösterip vakti durdursam,
Ya kızılbaş dersin ya suni dersin.

Mucize yaratsam her işin bitse,
Emrine kul olsam hoşuna gitse,
Ufak bir kusurum gözüne batsa;
Ya kızılbaş dersin ya suni dersin.

Kendin İslâm eli kafir yaparsın,
Ben Allah'a sen şeytana taparsın,
Neden saptırırsın, neden saparsın?
Ya kızılbaş dersin ya suni dersin.

Beyaz soğukları kışı kaldırsam,
Gönülleri dost aşkıyla doldursam,
Kendin için ben kendimi öldürsem,
Ya kızılbaş dersin ya suni dersin.

Huriler safına bizi alınca,
Dinim Hak Muhammed dini olunca,
Cehennem azabı sana kalınca,
Ya kızılbaş dersin ya suni dersin.

Sanki anan melek, gökten indin sen,
Ağzınaca dolu dert küpüyken ben,
Sefil Selimî'ye besliyorsun kin,
Ya kızılbaş dersin ya suni dersin.

VERSİN

Bir işçi alırken günde on papel,
Bulgura mı versin, tuza mı versin?
Hava bozuk gider olursa çepel,
Yorgana mı versin yüze mi versin?

Sırtında taş çekip çocuk besleyen,
Kuru somununu suya ıslayan,
Hayatına küsüp ecel sesleyen,
Kefene mi versin, beze mi versin?

Eğer hastalık da gelir çatarsa,
Yatağı satıp da ota yatarsa,
Avrat uşak yakasından tutarsa,
Geline mi versin, kıza mı versin?

Pırtı bulamayıp ılığı akan,
İmkanı olmayıp avuca bakan,
Evinde idare lambası yakan,
Lambaya mı versin gaza mı versin?

Dulukları şişip sargı arayan,
Üç beş kuruş için yelip eriyen,
Çalışmak azmiyle donu çürüyen,
İpliğe mi versin, bize mi versin?

Pusunacak bir göz damı olmayan,
Zencelenip rahatlığı bilmeyen,
Avurtları çöküp yüzü gülmeyen,
Ayağa mı versin dişe mi versin?

Ekmek parçasını gımdıyıp yiyen,
Katığa bakarak yemeden doyan,
Abayı çarığı ömrünce giyen,
Boyaya mı versin, poza mı versin?

Sözlerimi duyun durmayın kenar,
Vatandaş sevenin yüreği kanar,
Sefil Selimî'nin ciğeri yanar,
Yoksa yevmiyeye buza mı versin? (22.4.1966)

EREBİLİRSİN

İnsanda bir sır var anlamamız güç
Dilersen aslına erebilirsin
Her kapısı kitli[330] bul kilidini aç
Mühürünü bozma girebilirsin

Havva ana Adem baba atamız
Mevzu bahis husus vücut sitemiz
Bu sebebe mahsus bir kaç kıtamız
Kafanı kurcalar yorabilirsin

Kainatta mevcut tüm canlı cisim
Hepsi bir birine ne için hasım
Beyaz ırk kara ırk akraba hısım
El değil misafir varabilirsin

330. Kitli: Kilitli

Yeryüzü gök yüzü hep sana esir
Merihe güneşe edersin tesir
Taş devrini geçtik yirminci asır
Can canan sergisi serebilirsin

Eğer ki hızırı hazır bilmezsen
Ermişten cahilden ibret almazsan
Maddi ve manevi ayık olmazsan
İsa'yı çarmığa gerebilirsin

Kirpik çekme başka ferdin gözünden
Hisseni seç ayır sözün özünden
Midene girecek ekmek yüzünden
Peygambere zehir verebilirsin

Meselenin daha derinine in
Hiç kimseye karşı beslemeden kin
Herkese iltifat Allah için din
İman et Rahman'ı görebilirsin

Elindeki çöple kırılmaz kaya
Sıcak harp soğuk harp cevap ver niye
Saltanat veraset benimdir diye
Evladına kılıç vurabilirsin

Malumdaki dünyamız hikmetler kab'ı
Tufanda rahmeti bulmuş Nuh Nebi
Gemiye seçilen bir kaçı gibi
Taptaze sap sağlam durabilirsin

Müsbetlerle menfi haksızla haklı
Sırt sırta yüz yüze iç içe aklı
Aydınlara açık körlere saklı
Manayı ehlinden sorabilirsin

Gönlünü kirletir yer verme küfre
Sevgi, saygı hürmet, aşı bol sofra
Bunda rumuz yoktur taşımaz şifre
İkilik dağını yarabilirsin.

Hazreti Musa'ya olmuştun asa,
Ejderhayı yuttum etmedim tasa,
İzahımda gergel payı yok ise,
Korkma defterimi dürebilirsin.

Bozuksa emdiğim anamın sütü,
Şahsıma haramdır aşıklar adı,
Kime anlattımsa doğrudur dedi,
Sende meydan meydan sürebilirsin.

Sefil Selimî'nin kursu aşk kursu,
İlim yapmış alim diyor ki irsi,
Okuyup yazdığım insanlık dersi.
Saf merhemdir yara sarabilirsin. (20.2.1990)

SÖYLEYİN

Kurbağa, bülbüllük şahinlik taslar,
Uçtuğunu gören var mı, söyleyin.?
Tosbağa, aslanlık kaplanlık taslar,
Beyler gözleriniz kör mü, söyleyin?

Çekirgeyi gören deve kaçıyor,
Yarasa, ağzından ateş saçıyor,
Böcekler, fillere savaş açıyor,
Kim kimi alt eder zor mu, söyleyin?

Yılan, "Ben cennete bekçiyim" diyor,
Fare, kedileri sansarı yiyor,
Kör kösnü dozere meydan okuyor,
Değer yargıları bir mi, söyleyin?

Tilkiler, çakallar hampa arıyor,
Baskın yapmak için çete kuruyor,
Sinek, kendisini kral görüyor,
Sineklerle kral var mı, söyleyin?

Koça özeniyor, pirelerle bit,
Ey **Sefil Selimî** iyi tahlil et,
Fenalıktan vazgeç doğruları tut,
Kötü "Ben kötüyüm" der mi söyleyin?
(16.2.1996)

UYU DEMEYİN

Masalı dilemem mavalı yutmam,
Yatak yorgan serip uyu demeyin.
Oyuncağa kanıp yerime yatmam,
Ninniyle avutup büyü demeyin.

Okuyan öğrenir, kültürü artar.
Haksızlık yapanın ağzını yırtar.
Çöpünen ölçenler, kılınan tartar,
Boynun ince kılıç payı demeyin.

Boğazdan zor aşar pişmeyen lokma,
İnatlık yulardır boynuna takma,
Sözün gelimidir, kusura bakma,
Evvelâ çüş sonra dayı demeyin.

Ne olursa olsun değer fiyatım.
Rehin değil hiç kimseye hayatım,
Sırat Köprüsü'ne direk niyetim,
İsterseniz bana iyi demeyin.

Tüfek tutmaz, mızrap sallar bileğim,
Çatal yüreğim var, çatal dalağım,
Sefil Selimî'yem duymaz kulağım,
Uzadı burnunun boyu demeyin.

YÜZÜN AĞ OLSUN

İsraftan tasarruf ilginç yatırım,
Söz duy, yüz azdırma yüzün ağ olsun.
Kağıt kalem yedi birkaç satırım,
Tez uy, iz azdırma, yüzün ağ olsun.

Bu hesabın yüklü kâr var ucunda,
Gümüş, bakır, çinko, demir tuncunda,
Kaybolan artığın ortak gücünde,
Yekün et, bozdurma yüzün ağ olsun.

Kırıntıyı çöpe atanı taşla,
Kendi ailenden evinden başla,
Kırpıntıya dahi değer ver işle,
Kalfayı kızdırma yüzün ağ olsun.

Devlet hizmetlerinde her iş yerinde,
Hayat garantisi bugün yarın da,
İsraf edenlerin binde birinde,
Can saklı ezdirme yüzün ağ olsun.

Zamanı nakit yap harcama boşa,
Başladığın işi ulaştır başa,
Ocağın tavını normal ver aşa,
Yemeği bezdirme yüzün ağ olsun.

Tedbirler şahindir kovar avını,
Dediğimi düşün anla kıvını,
Kibrite değişmem çakmak kıvını,
Sigara tozdurma yüzün ağ olsun.

Çeyrekleri eşle bin bir borçlu say,
Demir çelikleşmez almayınca tav,
Sanki yedik diye diye yaptır ev,
Plansız çizdirme yüzün ağ olsun.

Savurganlık eden batar bu yüzden,
İfrata baş vuran değildir bizden,
Milyar sahipleri kazandı azdan,
Bohçayı çözdürme yüzün ağ olsun.

Çok iyi incele bir karara var,
Dolaplarda buz var kuyularda kar,
Ulular demişler, kılı kırka yar,
Kârını sezdirme yüzün ağ olsun.

Aptalca dumanda kalmak gibidir,
Su içinde susuz olmak gibidir,
Havasız boğulup ölmek gibidir,
Dar kabir kazdırma yüzün ağ olsun.

Mücadele versek ömür boyunca,
İnsan zengin olur söze uyunca,
Tıka basa yeme karın doyunca,
Hekimler gezdirme yüzün ağ olsun.

İlkdim göz yaşımı, ilkdim terimi,
Tasarruf sonucu buldum verimi,
Sefil Selimî'nin budur yorumu,
Her ipe dizdirme yüzün ağ olsun.
(20.7.1990)

KUŞATIP SARDIĞIMIZ GÜN

Dünya devletleri Türk'e baş eğdi,
Kıbrıs'ı kuşatıp sardığımız gün,
Ordumuz yeni bir zilleti boğdu,
Çıkartma kararı verdiğimiz gün.

Şimşeklerle boy ölçüşür gücümüz,
Vatan için şehit düşmek tacımız,
Mermi taşır ölmez Fatma Bacımız,
Bir savaş sergisi serdiğimiz gün.

Molekülüz her kapsüle sığmayız,
Atomuz ki bombaya baş eğmeyiz,
Kuvvetliyiz, değmeyene değmeyiz,
Yer gök titrer fiske vurduğumuz gün.

Gülleden kaçmayız, toptan sinmeyiz.
Dört yan ateş olsa, girsek yanmayız,
Muzaffer olmadan geri dönmeyiz,
Meydan inler cenge geldiğimiz gün.

Biz harpçi milletiz ezel ebed'en,
Gördüğünü işler evlat babadan,
Kanlar kurumadı Kocatepe'den,
Cesetlerden köprü kurduğumuz gün.

Türkler yanardağdır, Türklük volkandır.
Türk şamarı her silahtan yamandır.
Biz ateşiz, düşman bize samandır,
Kul olurlar yanıp durduğumuz gün.

Bizi tarif etmek bize ar gelir,
Kosova Sakarya Pilevne bilir,
Bu defa ananız kocasız kalır,
Tek tek hepinizi kırdığımız gün.

Malazgirt, Kurtuluş, Kunuri, Kore,
Çanakkale adlı o meşhur yere,
Dumlupınar sesleniyor askere;
Bir ferdiniz kalmaz vardığımız gün.

Köpeği kudurtan yediği ağı,
Daha harp etmedik bu bir gözdağı,
Burçlara dikildi zafer bayrağı;
Hesapsıza hesap sorduğumuz gün.

Gerekse seferde, gerek hazarda,
Bu **Sefil Selimî** kurban bu yurda,
Cenk gününde ölü olarak mezarda,
Diriliriz savaş gördüğümüz gün.
(Yalınkat)

BAKAN O[331]

Karlı kış gününde çiçekli yazda,
Bir noktadan her noktaya bakan o.
Bazen nida verir ezgi avazda,
Bazı bazı gözlerimden akan o.

Güzelde çirkinde yarımda tam da
Her sınıf insanda olgunda hamda,
Sevgide, neşede nefrette gamda,,
Ara sıra yamacıma çıkan o.

Hiç kimseye uymaz boyası rengi,
Senin benim için Yunus'un cengi,
Çözdüm araştırdım bu yolda dengi,
Kervan onun varılacak mekan o.

Gahi bir evlattır, gahi bir peder.
Ayri gayri görünerek zevk eder.
Divane kisveli kisveyi nider?
Çeşit çeşit esameler takan o.

Binbir mana vardır bir tek sözünde,
İlimler bilimler yatar özünde,
Yedi Tamu, sekiz Cennet gözünde,,
Şimşeklenip yıldırımlar çakan o.

Yunus baş tacıdır gönül bağıdır.
Ezeller ezeli çağlar çağıdır.
Fatihi olmayan sevda dağıdır.
Aslı için Keremleri yakan o.

---

331. Bu şiirin, başka şekli de bulunmaktadır ki içerisinde ufak değişiklikler dışında, ilk ve son kıtası şu şekildedir: "Hayat çeşmesinden can pınarından / Damla damla pırıl pırıl akan o, / Altı cihetinden, dört kenarından,/ Enginlere, yükseklere bakan o." "Ey **Sefil Selimî** ondaki odur, / Ya öyleyse söyle sendeki nedir? / O bir halk edendir, bendeki sudur, / Suları sel edip bentler yıkan o."

Kara şalvar giymiş ağ sıfat ehli,
Siğretinden[332] silmiş yok etmiş cehli.
Güneş meziyetli yıldızlar ruhlu,
Uluların en ulusu hakan o.

Ey **Sefil Selimî** tarife girsek,
Her mizana göre bir sergi sersek.
Yunus'un gözüyle çevreyi görsek,
Bizden ona, ondan bize bakan o.

ACAYİP[333]

Dünya sana gelen hayrete düşer,
Sırrına ermeden gider acayip,
Seni ziyârete gelir her insan,
Bir devran sürmeden gider acayip.

Esrar sende midir yoksa bizde mi?
Bağrında saklarsın olgunu hamı,
Hayat umanında vücutlar gemi,
Gün be gün durmadan gider acayip.

Seneler günleri su gibi içer,
Haftalar ayları tamamlar göçer,
Sefil Selimî de bu yoldan geçer,
Anlayıp sormadan gider acayip. (17.8.1970)

ÇARNAÇAR

Usul usul deyim usul ol usul;
Her şey karman çorman, sen ben çarnaçar.
Hafif hafif ince düşün velhasıl,
Her şey karman çorman, sen ben çarnaçar.

---

332. Tercüme-i halinden, kimliğinden
333. **Sefil Selimî**'nin bu türküsü, 31 Ağustos 1989 tarihinde Uğur Kaya tarafından derlenerek notaya alınmıştır.

Musibet çoğaldı gelmiyor ardı,
Ekmeksizin Efo, bir adam vurdu.
Kana buluyordu az daha yurdu,
Her şey karman çorman, sen ben çarnaçar.

Azdıkça azıyor elin delisi,
Çotparmağ'ın mal mülk satan Ali'si,
Satıp yedi un koyduğu telisi,
Her şey karman çorman, sen ben çarnaçar.

Mıymatının Kolukırık ev aldı,
Sakat oğlan hepten döşekte kaldı.
Tedarik görmeden kara kış geldi,
Her şey karman çorman, sen ben çarnaçar.

Çenesiz'in Donzuz Kız'ı satıldı,
Düğün bitti ferdası gün tutuldu.
Çördük Dursun soyguncuya katıldı,
Her şey karman çorman, sen ben çarnaçar.

Büyük uşakları hep azap verdim.
Bıldır bu yılkinden az idi derdim,
İki küp turşuya çok borca girdim,
Her şey karman çorman, sen ben çarnaçar.

Cıbırladık[334] tangır elek, tangır sac.
Bir hafta yedi gün, her günümüz aç,
İşe gideceğim, bulamıyom güç.
Her şey karman çorman, sen ben çarnaçar.

Ev bark şaldır şafak, bacalar camsız,
Korkuyom uçarsa kalırım damsız;
Çorak da çekmedim gayretsiz gamsız,
Her şey karman çorman, sen ben çarnaçar.

---

334. Cıbır: Cebi boş, meteliksiz

Sosur İbo keçileri kaçırdı,
Şalvarsız da barkanay[335]ı göçürdü.
Sırık Molla Çiğdem Kız'ı kaçırdı,
Her şey karman çorman, sen ben çarnaçar.

Cin Avrat'ın tavşan suratlı eşi,
Mısmıl diye sattı yedirdi leşi,
Elpeten[336] görmedi ananın dişi,
Her şey karman çorman, sen ben çarnaçar.

Besbeter geliyor seneden sene,
Tokluyu, şişeği[337] daladı kene,
Tek tavuğa yaptıramadım bir pine[338],
Her şey karman çorman, sen ben çarnaçar.

Soğuk vurdu on maşala kupürü,
Kes de edemedik mılcıdı pürü[339],
Un bulgur yerine saklıyom çiri,[340]
Her şey karman çorman, sen ben çarnaçar.

Şemeret ol aydan aya mangır Sal,
Nikelleri ilk de mezar yeri al,
Arayı da çok uzatma şahbaz gel,
Her şey karman çorman, sen ben çarnaçar.

Konu-komşu, kavim-hısım, el ve biz,
Candan el çekiyok nasılsınız siz?
Ey **Sefil Selimî** kesme sakın hız,
Her şey karman çorman, sen ben çarnaçar.

---

335. Barkana: Barhana, ev halkı
336. Elpeten: Kerpeten (diş sökme aracı)
337. Şişek: Kuzulama dönemine yetişmiş, bir yada iki yaşında küçükbaş hayvan,
338. Pine: Kümes
339. Pür: Yaprak
340. Çir: Kaysı kurusu

ZAYIFLAR

Tavsiyemi duysun dil otu yesin,
Sanat yoksunları sözü zayıflar,
Kalleşlik etmesin erkekçe desin,
Gözlük taşısınlar gözü zayıflar.

Yazıktır tez çürür diş miş sıkmasın,
Taze yeşil fidanları sökmesin.
Ekmeği fırından çiğ çiğ çekmesin
Ateş istesinler közü zayıflar.

Kuvvetli çekirdek kendini korur,
Tuzsuz deri fazla pis koku verir,
Zamansız bozulur çar çabuk çürür
Ağaçlardan farksız özü zayıflar.

Allah'ın emridir sevilin sevin,
Yermekten ne çıkar övülün övün,
Dediğim suç ise siz bana sövün,
Nasıl anlasın ki bizi zayıflar.

İğrenmekten kaç bir bilene sor,
Belki senin için ölüm den de zor
Zekanı çalıştır biraz kafa yor
Tez tez eleştirsin sizi zayıflar.

Yüce dağın yazı kışı sert olur,
Dağ başları şahinlere yurt olur,
Pervası olmayan fertler mert olur
Namertlik edenler kozu zayıflar.

Kıssalardan hisse koydum tartıya,
Çözüm bul karar ver eksik artıya,
Aklına koy sarma pılı pırtıya,
Bu ilmi çekemez dizi zayıflar.

Maksat yermek değil bunu böyle bil
Kafandan gönlünden ikiliği sil
Gırtlağına kaçar ağzındaki dil,
Şaşırtır gittiği izi zayıflar.

Takatın biterse yokuşta mı suç
Ya-eğri ya-doğru birisini seç.
Ey **Sefil Selimî** yürü kalma geç,
Menzile varamaz hızı zayıflar.

YATIRACAKLAR

Ne ağla ne sızla ne inle yavrum,
Seni, kuş tüyüne yatıracaklar.
Kulağını ver de söz dinle yavrum,
Halkın ocağını batıracaklar.

Falan filan parti veyahut dernek,
Menfaate alet, ap açık örnek,
Ya bir diş geçirir ya atar tırnak,
Bizi yola yola bitirecekler.

Nasıl bileceğiz, kim kimden düzgün?
Güven ortamı yok, dost dosttan bezgin,
Ben dindarım diyen herkesten azgın,
Sizi cehenneme götürecekler.

Felaket yelleri yaman esiyor,
Fırtına şiddetli nefes kesiyor,
İnsanımız hasta kanlar kusuyor,
Yârasına merhem getirecekler.

Azımı çoğa say, üstünde düşün,
Çok çalış çabala, ağrımaz başın,
Ey **Sefil Selimî** bitiktir işin,
Yiyip içmez canlı yetirecekler.
(9.9.1994)

İNSANLAR

İnsancıl fikirler taşsa kabarsa,
Kucak açsa birbirine insanlar,
İyilik her yanda tek hakim olsa,
Döğüşmese körü körüne insanlar,

Kullar kin garezi boşasa baştan,
Dağlar da kurtulsa borandan kıştan,
Fitnelik silinse bağırdan döşten,
Yaşasalar hür hürüne insanlar,

Sıkıntılar yansa, kimse görmese,
Fenalar, adiler devran sürmese,
Hiç kimse kimseye fiske vurmasa,
Girmeseler nar koruna insanlar.

Herkese yer etse olgunca feyil,[341]
Yalana dolana etmesek meyil,
Şer işe olmasak katiyen kayıl,
Düşmeseler pis kârına insanlar.

Hakiki kavramlı anlayış olsa,
Samimiyet bütün kalplara dolsa,
Saadeti, refahı hak eden bulsa,
Kalmasalar dar darına insanlar.

Toparlayıp cem eylesek âlemi,
Ortadan kaldırsak yası elemi,
Birliği çok ister **Sefil Selimî,**
Uymasalar şer şerine insanlar. (17.6.1966)

BARBARLAR

Tarihler şahittir ıspatı kolay,
İslâmı kahpece vurdu barbarlar.
Menfaat gereği her korkunç olay,
Vahşet saçtı tuzak kurdu barbarlar.

---

341. Feyil: Davranış, niyet

Azerbaycan, Bosna, Çeçenistanda,
Cesetler kokuyor, kan var her yanda,
Kudurmuş yamyamlar, azgın şu anda,
Cinayet sergisi serdi barbarlar.

Terörist caniler kimin uşağı,
Sapık devletlerin iğrenç kuşağı,
Gübreden abgından[342] daha aşağı,
Boynuzda çamur gördü barbarlar.

Asil Türk milleti eyliyor sabır,
Rus dediğin hain, kullanır cebir,
Vahşi canavarlar, hepsi et obur,
Kuyruk dikti boyun kırdı barbarlar.

Esnek Yahudiler oynak kâfirler,
Mahsus koymuş ara yere sefirler,
Yüreğini teslim almış küfürler,
Sömürmeye kafa yormuş barbarlar

İyi görünerek, zehir saçarlar,
Hak hukuk var dersen, hemen kaçarlar,
Beni affeyleyin, dona sıçarlar,
Domuz gibi hayat sürmüş barbarlar.

Mukayese kabul etmez soyumuz,
Asil azmaz derler hoştur huyumuz,
Onikinin Şahı[343] olur dayımız,
Ona dil uzatmış ürmüş barbarlar.

Ne ilktir ne sondur Türklere hücum,
Hepsine baş gelir, imanım gücüm,
Kur'an-ı Azimşan tahtım ve tacım,
Reddeylemiş karşı durmuş barbarlar.

Dışarda içerde zemmeden yeren,
Nefsi emmareyle fetvalar veren,
Gönül hanem kabir dış yüzüm viran,
Boşa günahıma girmiş barbarlar.

---

342. Apgın: Hayvan dışkısı
343. Hazreti Ali

Birkaç örnek ile sonuca geldim,
Kim haklı kim haksız suçluyu buldum,
Ben benden sorarım acep ne oldum,
Aleyhime beni karmış barbarlar.

Acep ne kazandım, neler yitirdim,
Kibiri benliği ezdim bitirdim,
Sefil Selimî'yi pire götürdüm,
Ne çabuk farkına varmış barbarlar.
(1.1.1995)

HORLAR[344]

Hepimiz Hısımız Hayat Hikâye,
Hasımlar Hainler Horlar da Horlar.
Hislerim Hasmımca Hasa Hediye,
Hassasiyet Hattım Hırlar da Hırlar.

Hamiyyet Hürmettir, Hanesi Hastır,
Halkımıza Himmet Hüda'dan Histir,
Hırsımızın Harbi Hamca Hevestir,
Hayırsız Hayaller Hörler de Hörler.

Hakk'ın Hidayeti Hükmünde Hece,
Hakikat Hayranı Hakiki Hoca,
Sefil Selimî'niz, Hasrettir Hacc'a,
Hürriyet Hasreti Hürler de Hürler.

DİYORLAR

Korkumdan diyemez oldum ismini
Söylesem Allah'ı sevdi diyorlar.
İzaha çalışsam âlâ resmini,
Öldürüp adamı kabre koyârlar.

---

344. Kelime başı kafileli şiir örneği. Bütün kelimeler "h" harfi ile başlamakta.

Desem ki Rahman'ın rahmeti nasa,
Alıyor gammazı bir kara tasa.
Doğruya inanmaz, imanı kısa,
Hüda'ya uyanın gözün oyârlar

Kınasa da zahit[345] doğruyu derim,
Kuruyucum mutlak Kerim'dir Kerim.
Yâradan yoluna fedadır serim.
Canıma bu yüzden niye kıyârlar.

Çalmadı aklımı taht ile mevki,
Boyun eğdi bana nefsimin zevki,
Yaktı bedenimi aşkımın şevki,
Eğlenip benimle yüzüm boyârlar.

Benim derdim başka elinki başka,
Varmayan bilemez bu çeşit aşka.
Sefil Selimî'yi koysalar köşke,
Asla kabul etmez güler hıyârlar.

ZEVATLAR[346]

Zekamı Zaptetti, Zatların Zatı,
Zirimi Zedeler, Zıtlar Zevatlar.
Zihnimde Zahitler, Zaylandı Zati,[347]
Zarımı Zedeler, Zıtlar Zevatlar.

Zehir Zemininin Zemmi Zır Zırı,
Zahirin Zevkleri Zorluyor Zoru,
Zırvalar Zelveler Zerzevat Zeri,
Zerimi[348] Zedeler Zıtlar Zevatlar.

---

345. Rahit: yalnız günahtan değil şüpheli şeylerden de kaçınan
346. "z" harfi ile başlayan kelime başı kafiyeli bir şiir örneği.
347. Zati : Zaten
348. Zer : Altın

Sefil Selimî'nin Zannı Zerzeye,
Zayıflar Zayıfı Zaylıyor Zaya,
Zerrenin Zahminde Zerrece Ziya,
Zorumu Zedeler Zıtlar Zevatlar.

DOSTLAR

Her türlü felaket vız gelir bana,
Millet vekilinden korkarım dostlar.
Dinle nedenini söyleyim sana,
Millet vekilinden korkarım dostlar.

Dokunulmaz zırhı içine girmiş,
Halkımızı ezmek yetisi vermiş,
Vatanı onların masrafı yermiş,
Millet vekilinden korkarım dostlar.

Köşk saray lüks villa koltuk araba,
Bizlere çok bile çarıkla aba,
Ülkeyi batırır göstermez çaba,
Milletvekilinden korkarım dostlar.

Vurmak kırmak döküp saçmak işleri,
Devlet kasasından gider fişleri,
Ahaliyi soyup yemek düşleri,
Millet vekilinden korkarım dostlar.

Meclise uğrasak ziyaret için,
Yüzünü göstermez sorarım niçin,
Zararı dokunur oy verin seçin,
Millet vekilinden korkarım dostlar.

Ne yüzü, ne yüzüm Allah korusun,
Kendiler yaşasın ülke çürüsün,
Sefil Selimî'yi çarpsın sürüsün,
Millet vekilinden korkarım dostlar.
(6.1.2002)

KUL İLE OYNAR

Ne garip bir diyâr bu nasıl sema?
Sanırım mimarı kul ile oynar.
Birbirine benzer rastlasam kime,
Yüze peçe çekmiş tül ile oynar.

Ayırt edemedim ben kulu kuldan,
Anlam arıyorum Sırat'ta kıldan,
Arif olan bilir kuştaki dilden,
Haddini bilmeyen el ile oynar.

Önümde bir konak konmaya geldim,
Soyunup deryaya izinle daldım.
Sefil Selimî'yi orada buldum.
Yakmış ocağını kül ile oynar.

İNSANCA YAŞAR

Batı dünyasında bütün insanlar,
İnsanca yaşatır, insanca yaşar.
Dertlerini dinler halinden anlar,
İnsanca yaşatır, insanca yaşar.

Aynı seviyede geçim şartları,
Cennetlere misal olmuş yurtları,
Ayrı gayri değil birdir fertleri,
İnsanca yaşatır, insanca yaşar.

Bugünün işini yârına koymaz,
Zengini doyurup fakiri soymaz,
Hiç kimse kimseye boynunu eğmez,
İnsanca yaşatır, insanca yaşar.

Tandırı yok, tezeği yok, külü yok,
Her yer mamur olmuş dağı çölü yok,
Dilenecek bir tek tane kulu yok,
İnsanca yaşatır, insanca yaşar.

Yükseği, engini, kadını beyi;
İlleri, ilçesi, nahiye, köyü
Top yekün medeni milletiz deyi,
İnsanca yaşatır, insanca yaşar.

Sefil Selimî'niz halkı ayırmaz,
Suçsuzlar varıken suçlu kayırmaz,
Yapamadığı işi kula buyurmaz,
İnsanca yaşatır, insanca yaşar.
(1966)

FARKI VAR

Ne bir top mermisi, ne de bir bomba
Bu bir âşık sözü eşsiz farkı var.
Ne bir pop müziği ne de bir rumba,
Ne sikkesi, ne milyârlık kürkü var.

Vaktinizi yemez lâfım çok kısa,
Zalim kişi kan tüküre kan kusa,
Zülüm tezgahları doğurur tasa,
Sahte oyunların açık sirki var.

Piyasayı ta dibinden sarsan güç.
İçte dışta anaforcu birkaç piç.
Ben anlattım sen de tartıp paha biç.
Bu mal ağır, kantar kırar narkı var.

Ne madenler ne kaynaklar işlenmez.
Sakat, sağlam, eğri, doğru eşlenmez.
Ya patronlar, ya işçiler hoşlanmaz,
Sermayenin lirası var, markı var.

Sinirim sabrımdan izahsız baskın,
Kafatasım kendi beynime küskün.
Fişekten tesirli, kılıçtan keskin,
Dudağımda üç beş satır türkü var.

Bir harf öğrenmemiş ilim okuyan,
Bilgi teknesinde akıl yıkayan,
Öztürkçemi gırtlağıma tıkayan,
Şiirimde dil yutturan korku var.

Gediğine uysa şu attığım taş,
Ne bir göz çıkartsa ne de yârsa baş
Herkes öğüt verir kimse vermez aş,
Dünya bu ya, öyle döner çarkı var.

Oku madalyonu arkalı önlü,
Sefil Selimî'den dinle kaç yönlü.
Karışmış iç içe densizle denli,
Gündüz başka, gece başka börkü var.

YERİ VAR

Meselenin zorluğuna bak beyim,
Hak diyenin dar başında yeri var.
Siz söyleyin ya öyleyse ne deyim,
Söz duyanın kâr dışında kârı var.

Kendimi aldatıp Mecnun'um sandım,
Sahte Leyla'ların aşkına kandım,
Yandım amma, Kerem gibi yandım,
Yananların kor döşünde koru var.

Ey **Sefil Selimî**, yâra bu yâra,
Doktor ol ilaç ol herkese yâra.
Lüzuma binaen bir çare ara,
Sevenlerin zar peşinde zarı var.
(1966)

VAR

Yetmiş yıl evveli dile getirdim,
O günle bu günün mesafesi var.
Dünlerden şu ana çile yetirdim,
Geçmiş hayalin tesellisi var.

Madımak toplardı ebemle nenem,
Arpa yulaf biçti rahmetli anam,
Pinelikten farksız cascavlak hanem,
Kaçak gecekondu meselesi var.

Dayımın tek oğlu aklın kaçırdı,
Evlendi geline esrar içirdi,
Sapık Cino, rezil kızı uçurdu,
Üç beş satır yazmış pusulası var.

Tellal Basitgilin Yogi Murat'ı,
Teröristler Çot Bilo'yu taradı.
Bu katliam, Boz Hased'e yaradı,
Çıkarına pek çok tasarısı var.

Böbreksiz kel oğlan mugallit Ömer,
Hamallık ederken taktılar semer,
Bahri'nin ikizler oldular mimar,
Beş on blok satar tavsiyesi var.

Bir ayak ileri, dört adım geri,
Bıldırdan bu yana yitirdik feri,
Hazineci Dağdeviren Sefer'i,
Kış öldürdü yarın cenazesi var.

Dedem giyerdi çuha abayı,
Kendi yapardı ağaç yabayı,
Tandır yaktı, hiç görmedi sobayı,
Elimde vasiyet ifadesi var.

Akşam dağdan iner çarık ıslardı,
Burun kermesiyle köpek beslerdi,
Kan davası vardı köyle küserdi,
Topal Adil'inen merhabası var.

Sakal bıyık kesmez tıraş olmazdı,
Sadaka verseniz kızar almazdı,
Herhal ahrazdı kem laf bilmezdi,
Gelenek icabı terbiyesi var.

Tor tosunu çifte koştu mor kedi,
Üç kurt gebertti de birini yedi.
Kendi söylemedi, kardaşı dedi,
Postları satıyor ihalesi var.

Memleket satanlar ev bark yıkanlar,
Can yakıp, baş kesip kanlar dökenler,
Mecliste vekiller hem de bakanlar,
Dış güçlerle ülke istilası var.

El ele tutuşup edelim tamir,
Hiç kimse bilmiyor acep kim amir?
Sefil Selimî'niz tutmuyor emir,
Bütün partilerden istifası var.
(3.8.2002)

TELAŞI VAR

Görüp hissediyom dört bir tarafta,
Dinsizde yalandan din telâşı var.
Dünyaya aldanmış her şeyi sahte,
Dinsizde yalandan din telâşı var.

Kime dindar desem foyası çıkar,
Mısmıl zannettiğim leş gibi kokar,
Cahil yılanlaşmış mazlumu sokar,
Dinsizde yalandan din telâşı var.

Kimi hacı olmuş, hocayı sevmez,
Kadın evindeki kocayı sevmez,
Çoğu da kardeşi bacıyı sevmez,
Dinsizde yalandan din telâşı var.

Kalleş tuzak kurar bülbüle güle,
Fitne kusur bulur arıya bala,
Kem göz ile bakar ehli dil kula,
Dinsizde yalandan din telâşı var.

Hile taşıyana lanet bin lanet,
Kendini bilmeze olamam alet,
Sefil Selimî'de özlü bir selâvat,
Dinsizde yalandan din telâşı var.
(1966)

MÜZİĞİ VAR

Aman programı kaçırmayalım,
TV de bu gece pop müziği var.
Vakit nakit boşa geçirmeyelim,
Bugün ekranlarda hop müziği var.

Yurttan görüntüler cızlama çekti,
Anlam düşmanları manayı yıktı,
Şımarık yapımcı milyârlar döktü,
Masraflı pahalı küp müziği var.

Cazırtı, cızırtı, dırıltı pek çok,
Şov kurşunu yiyip oluyoruz şok;
Herhalde Türkiye'de Türkçe bilen yok,
Her an dış kaynaklı tip müziği var.

Bizi bize hasret koyan nedenler,
Yanlış gayelere hizmet edenler,
Yayınlarda gizli maksat güderler,
Elinde zehirli hap müziği var.

Soytarılar tez tez eyliyor kem küm,
Bilinmeli onu körükleyen kim?
Geleneği etti ecnebiye yem,
Programda depiş dep müziği var.

Dangırtı, dıngırtı yutuyor seni,
Birkaç fahişenin servet hevesi,
Açık sergilenir derdi davası,
Sapıt müziği var sap müziği var.

Kanal düğmesine korkarak dokun,
Gözünden gönlünden olursun sakın,
Aklımızı oynatmamız çok yakın,
Çünkü yutturmaca şap müziği var.

Sıtkımı sıyırdım televizyondan,
Eğitmez yanıltır bizi her yönden,
Kim duyârsa ona şikayet benden,
İlgiliyi ikaz yap müziği var.

Aslını kaybeden kudurur azar,
Azan öz geçmişin şeklini bozar,
Bir saat, beş saat on saat uzar,
Tap da tap, tap da tap, tap müziği var.

Pistte toz koparır oynak topuklar,
Müzisyen sayıldı cinsi sapıklar,
Şöhret buldu hovardalar kopuklar,
Tuttuğuna yapış öp müziği var.

Öyle bir iş yap ki yarasın eme,
Sefil Selimî'ye demedim deme,
Sırt çevirdim ana, baba, dedeme;
TV'de köşeyi kap müziği var.

PAHALILIK VAR

Aman insanoğlu ölme ha ölme,
Ucuzluk katloldu pahalılık var.
Dermanın yoksa da yılma ha yılma,
Ucuzluk katloldu pahalılık var.

Oy vermem yıkarım bu hükümeti,
Acından kıracak bütün milleti,
Öldürüp gümdüler has adaleti,
Ucuzluk katloldu, pahalılık var.

Sorulur mu aç insanın sıhhati,
Bir mezardır, bir kefendir serveti,
Elinden alındı gücü kuvveti,
Ucuzluk katloldu pahalılık var.

Bu ne haldir efendimiz beyimiz,
Rendelendi cura düştü boyumuz,
Bize kast eyledi kendi reyimiz
Ucuzluk katloldu pahalılık var.

Cinayet sayılır bu çeşit isler,
Dili kemiriyor ağızda dişler,
Birbirini yesin evlenen eşler,
Ucuzluk katloldu pahalılık var.

Ey **Sefil Selimî** bu da ne demek?
Bir saat geçime bir sene emek,
Artık bize düşen her gün inlemek,
Ucuzluk katloldu pahalılık var. (18.8.1970)

VARIM VAR[349]

Oku kimliğimi şüpheye düşme,
Süphan zerresiyim, canda varım var.
Doku tamlığımı, cepheye koşma,
Rahman perdesiyim, sende serim ser.

Umman damlasıyım, selde göldeyim,
Mihman hamlesiyim, kulda haldeyim,
Sultan cümlesiyim, dilde eldeyim,
İnsan parçasıyım, binde birim bir.

349 Sefil Selimî'nin dört kafiyeli şiirlerine bir örnektir. Her dizenin dört kelimesinin alt alta kendi aralarında kafiyeli olduğunu görüyorsunuz.

Cihanda yaşayan her türlü cisim,
Meydanda ışıyan er varlı kesim,
Merdanı taşıyan sır nurlu hısım,
İman deryasıyım bende ferim fer.

Gündeki şuayım, aydaki ziya,
Dindeki davayım, soydaki maya,
Tend'eki sevdayım, huydaki boya,
Derman bahçesiyim. zinde pürüm pür.

Zaman aynasından görünen yüzüm,
Mekân dünyasından aranan özüm,
Lokman bünyesinden korunan gözüm,
Erkân dosyasıyım kanda sırım sır.

Harmancıya harman sapı danesi,
Kervancıya kervan tipi sinesi,
Sefil Selimî'nin yapı binası,
Canan şivesiyim handa yerim yer.
(30.4.2000)

CANLAR VAR

Tek parça değildir amma tek vücut,
Sübutunda binler vardır binler var,
Yârımların bütünüdür o mevcut,
Suretinde canlar vardır canlar var.

Hemi çok yakınım hem de ırağım,
Bu ahval üzere ben bir çırağım,
Neyi arzu etsem ona gereğim,
Merakımda bunlar vardır, bunlar var.

İç içe yerleşmiş, sırt sırta dönmüş,
Ne kabuğa sığmış, ne kaba konmuş,
Kendini kendine yabancı sanmış,
Bedenimde kinler vardır kinler var.

Onun karşısında her şey taş gibi,
Gözlüye göz gibi, göze kaş gibi,
Çirkinlere çirkin, hoşa hoş gibi,
Çevresinde onlar vardır, onlar var.

Evirdim, çevirdim, söyle ne dedim?
Kainat bir bardak sudur bir yudum,
Adları adımdır, tatları tadım,
Yamacımda dinler vardır, dinler var.

Bu **Sefil Selimî** bir çıkı açtı,
Ne kara ayırdı, ne de ağ seçti,
Bir yönden göründü, bir yöne geçti,
Hayatımda günler vardır günler var.

YAS VAR

Bayrağım sallanmaz gökler elemli,
Ay yıldız karalı güneşte yas var.
Bahçeler güllenmez, dağlar kederli,
Gönüller yâralı gözlerde sis var.

Türk'e Türk dedirten Türk'ü anarım.
O olmadan çağlamıyor pınarım,
On kasımda kederimden yanarım,
Özümde köz, bacam dumanlı is var.

Diyemem ismini dilim tutmuyor,
Kanım akar sargı bezi yetmiyor,
Kemal Atatürk'süz nabız atmıyor,
Onsuz damarlarda yüzlerde pas var.

Matemliyiz on kasımın yüzünden,
Vatanı eyledi iki gözünden,
Ayrılmadan gitmek gerek izinden,
Yurt için verilmiş bizlerde söz var.

Sabır bize, ağıt bize dert bize,
Yaş olup birikir banimiz göze,
Başsağlığı olsun milletim size,
Sefil Selimî de geçmeyen göz var.

DİLEĞİMİZ VAR

Sayın Başbakana arzu diliyle
Özü demir çelik[350] dileğimiz var
Sivas halkımızın birlik eliyle
Gözden geçirirse dileğimiz var.

Biz evladız devlet ana babamız
Oduna kömüre hasret sobamız
Ayağımız çıplak yırtık rubamız
Düzelmesi lazım kılığımız var

Dokuz ay kışımız üç ay yazımız
Tapımız kesilmiş tutmaz dizimiz
Almanya'dan gelmez düşkün bazımız
Şikayet ederiz feleğimiz var.

İş sahamız azdır yoksulumuz çok
Aç kalkar sofradan karnı doyan yok
Vurmayın Sivasa öldürücü ok
Dertlerle zay olmuş dalağımız var.

Köylümüz, kentlimiz, başı boş gezer
Demir çelik diye gözü yaş gazer
Bu iş yapılırsa gönlü hoş gezer
Yapılmazsa satlık yeleğimiz var.

---

350. Geri bırakılmışlığın acısını yaşayan, işsizliğin ve bu sebeple göçün ve sürekli eriyişin ezikliği altında olan Sivas için, Demir Çelik tesislerinin bir kurtuluş olacağına inanılıyordu. Sivas halkı adına bu inancı Sefil Selimî dizelere döktü. Ama ne yazık ki, kurulan Demir Çelik tesisleri sorunlara çare olacak şekilde planlanmamıştı. Sivaslıların yarasına merhem olmadı. Sivaslılar yine kaderleri ile baş başa kaldılar.

Denizimiz yok ki gemi getirek
Vilayet gitmez ki yıkıp götürek
Bu davayı uzatmadan bitirek
Göçe hazırlanmış şeleğimiz var.

Geçirmek istemek ocakta tavı
Silah menzilinden sapıtmak avı
Satmaya azmettik eşyayı evi
Para pul etmeyen teleğimiz var.

Türklerde olmalı bir saf bir hiza
Sivaslıyız bize yakışmaz niza
Ekmek batırırız bibere tuza
Un yüzü görmeyen eleğimiz var.

Sayıp dökmek ile bitmiyor dertler
Sargısı çözülmüş tutmuyor dertler
Fabrikasız rahat etmiyor dertler
Biraz söz duyalım kulağımız var.

Bakanlar vekiller amir memurlar
Sivas'ta yapılsın çelik demirler
Kurulması için sözden emirler
Çalışması bizden dileğimiz var.

Sivaslı kulların saygı selamı
Nazara alalım iş bu kelamı
Demir çelik ister **Sefil Selimî**
Verilmezse mezar beleğimiz var.

NAZLI YÂR

Emeli çevirdim bir tek hedefe,
Derdimi bilmezsin sorma nazlı yâr
Söylesem vurursun el gibi defe
O da benden kalsın derme nazlı yâr.

Yitirdim hedefi dönüp ararım
Bu gayeyle dağı taşı yârarım
Ölenece aramaktır kararım,
Maneviyatımı kırma nazlı yâr.

Gözümde parlayan ateşim söndü,
Âşık'ın kurumuş çalıya döndü.
Dalıma acayip serçeler kondu;
Gayet dertli öter vurma nazlı yâr.

Kovalarım peşini ben gizlice,
Güzeldir sevdiğim güleç yüzlüce,
Sefil Selimî'nin derdi özlüce,
Hatırımı yap da kırma nazlı yâr..
(İlk şiirlerinden)

DOYAR

Arifler irfanla sohbet ederler,
Dinleyen topluluk doyâr da doyar.
Sır-ı Süphan ile yola gidenler,
Yolcu olan yolcu uyâr da uyâr.

Unutmaz çağırır derviş pirini,
Yakar ateşlere kora serini,
Kimden aldığını bilir ferini,
Kalbini sırrına dayâr da dayar.

Kelâmı değerden bilene satar,
Hıfzedip iyiyi kötüyü yutar,
Aşk ateşi için arını atar,
Başını darlara koyâr da koyar.

Dertliyim dermanım derdimi deşmek,
Dertliler peşinden isterim koşmak,
Adem'in yüzünde esrarlı yaşmak,
Anlamı bileni oyar da oyar.

İsterim edeyim sohbeti derin,
Kölesi olayım er seven erin,
Sefil Selimî'ye bir haber verin,
Hak sürüyü kimler yayâr da yayar.

DERBEDER

Üst baş kirli vücut terli çare yok,
Ya öyleyse durma kaşın derbeder.
Saç yolunmuş, diş dökülmüş yâra çok,
Her şey kırık dökük düşün derbeder.

Sen mağdur, komşu kel, öbürü ezik,
Diğerinde sükse şovalye yüzük.
Çoğunun elinde sivri bir kazık,
Ağır taş altında başın derbeder.

Ahlak gebeleşmiş sancı çekiyor,
Etkileri bizi bür bür büküyor,
Zemin yârılıyor, sema çöküyor,
Dertsiz bir boşluğa taşın derbeder.

Hangi acımız, hangi yâramız
Güç zayetmiş cüce kalmış paramız,
Dikiş tutmaz hiç kimseyle aramız,
Avuç yalamaktır işin derbeder.

Bize şelek yıktı eski ve yeni,
İnsanlığa hasret, insanın teni,
Bedenler en azgın mahlukat ini,
Canavar inidir döşün derbeder.

Hem cahil, hem aydın şu öz vatanda,
Bir yastığa baş kor güneş batanda,
Tan yeri ağarıp şafak atanda
Bir ocakta pişer aşın derbeder.

Lem cüm etme içte ağrım sızım çok,
Yama yapacağım bir imkânım yok.
Kılavuzun karga ağzın burnun b..
Pislik kokar için dışın derbeder.

Bırak kahpeliği, yiğit can yakmaz,
Er kişi dölleri yurt yuva yıkmaz.
Katıranı kaynat, şeker bal çıkmaz.
Katırandan kara leşin derbeder.

Temizliği kirli eller piç etti.
Has huyları toy katırlar iç etti.
Her güzellik obamızdan göç etti.
Taş üstünden kaydı taşın derbeder.

Sefil Selimî'yem sevgiden doğdum.
Kini telef ettim, nefreti boğdum,
Çirkin yönlerini terkledim kovdum,
Zararı bol yanlış için derbeder.

BAHSEDER

Ben bir körün savaşına uğradım,
Dom dom atar isabetten bahseder.
Baktım olmayacak ufak doğradım,
Basiretsiz basiretten bahseder.

Kuyu kazar uzunu yok, eni yok.
Kulak verdim sözlerinin deni yok,
Hedefi yok, gayesi yok, yönü yok,
İcazetsiz icazetten bahseder.

Uzvundan bihaber ıslahı bilmez,
Şerre meyil etmiş Allah'ı bilmez,
Saçmayı fişeği silahı bilmez,
Hedefteki vaziyetten bahseder.

İnsan düşmanıdır ahlaka söver,
İmana taş atar, küfürü över,
Şeytanına tapar, kafiri sever,
Haysiyetsiz haysiyetten bahseder.

İltifatı yoktur makul görüşe,
Bir bahane bulur kızar her işe,
Cesedi benziyor tıpkı bir leşe,
Meziyetsiz meziyetten bahseder.

Her davete tam eylerim icabet,
Sefil Selimî'yem etmem hicabet,
İçi dışı ağzı gözü müsibet,
Secaattan şefaattan bahseder.
(21.8.1970)

BİZDEN GİDER[351]

Başından vaz geçip can meydanına,
Kurban olmak için kul bizden gider.
İman yığınına, aşk harmanına,
Taneyi seçmeye, yel bizden gider.

Vücut mülkündedir, mezar yerimiz,
Birdir bin isime, malik pirimiz,
Ebedî âlemde şahtır yârimiz,
Kur'an'a, hünkâra, yol bizden gider.

Ağ deve üstünde yükümüz vardır,
Ehl-i beyit ile kavlimiz birdir,
Lokmamızı tartmak zehirden zordur,
Kâmil sofrasına, bal bizden gider.

Gafil yolcu dağı taşı dolanır,
Susuz yolcu bir gözeden sulanır,
Cahil-nâdân bu sözüme bulanır,
Ehl-i hal olana hal bizden gider.

---

351. Bu şiir İhsan Öztürk tarafından bestelenerek notaya alınmıştır.

Sefil Selimî'nin sözü duyana,
Meyl-i muhabbetle özün yuyana,
"Benimle oynama" çocuk diyene,
Selman olsa bile, gül bizden gider.

KÖRLENİR GİDER[352]

Aşk ehli aşkından uzak oldukça,
Bozulur imanı körlenir gider.
Kâmil sohbetinden ırak kaldıkça,
Düşer cehalete toplanır gider.

Ham görüş dik başa belâ getirir,
Çiğ işlem insanı ezer batırır;
Bed kişi her işi zora götürür,
Dertler artar kolay zorlanır gider.

Âlim de zalim de yanyana yaşar,
İyi adam kalp evini tam döşer,
Sakat kafa sağlam kula ters düşer,
Gönlü gözü almaz darlanır gider.

Akları pis eder is ile paslar,
Kötüyü hoş görür has eder haslar,
Âşıklar sırtını aşkına yaslar,
O sebepten fazla zarlanır gider.

Ey **Sefil Selimî** söyle necisin?
Tatlıyım diyorsun pek de acısın.
Sevmeyen düşmanı seven tacısın,
Öven de döven de horlanır gider.

---

352. Bu şiirin türküsü, Uğur Top tarafından türkü formunda bestelenerek 8 Nisan 2001 tarihinde notaya alınmıştır. (Bakınız: Şiirleri ve Türküleriyle Aşık **Sefil Selimî**, syf; 142)

VURUN DER

İki yüzlek[353] olan ala bulalar,
Dıştan vurman içten vurun vurun der.
Cemiyeti yiyen simsar belâlar,
Ele vermen bize verin verin der.

El uşağı postu bile saydırır,
Ayağına sabun kor da kaydırır,
Duyulmadık taze yalan uydurur,
Varın da Şeytan'dan sorun sorun der.

Kılavuzlar seni yâr başınaca,
İletir yolunu sarp kaşınaca,
Arkadaşlık eder, tam düşenece;
Düşünce haini sürün sürün der.

Pusuya yatarak fırsatı bekler,
Çıngıyı görürse benzini ekler,
Anafor bulursa üst üste yükler,
İyice sırtıma sarın sarın der.

İşinin icabı varsan yanına,
Hemen davet eder kendi dinine,
Yobazlıktan yana dönmüş Lenin'e,
Hayvan rejimini kurun kurun der.

Şaştım alacakların elinden yeter,
Uyandım sanar da gaflette yatar,
Işığı görmez de batağa batar,
Gelin yanımıza girin girin der.

Sefil Selimî'yem kaldık yek yeke,
Savaşır cahille hem de tek teke,
Getirmez Türklüğe küçük bir leke,
Çünkü anlamı pek derin derin der.
(1964)

---

353. İki yüzlek: İki yüzlü

İRDELER

Mağrurluk pis illet taşımaktan kaç
Sana ıvga verir seni irdeler,
Kendi kibirine karşı savaş aç,
Ağır darbe vurur canı irdeler.

Asıl cihat budur nefretini yen,
Nefsini islah et müslümansan sen
Haram lokmalarla kirlettiğin kan
Evladında saf al kanı irdeler.

Hırsıyın eline esir düşersin
Böbürlenir balon gibi şişersin
Ağzın kıçın mıdır ordan işersin
Cehaletin dört biri yönü irdeler.

Gaybet dedi kodu menfaat çıkar
Haktan mahrum vücut çok ocak yıkar
Bilgisiz bedenin gözü şaş bakar
Konuk olduğumuz hanı irdeler.

Boynuna bir ip tak şahsını sürü,
Mertebe kazanır dönmezsen geri,
İnatlık din değil şeytanın şerri
Kaprisler ayıptır şanı irdeler.

Kumar içki zina çiğ kişi işi,
Fitne fesat yalan çabuk yer başı,
Sabah öğle akşam kıldığın beşi,
Gafletinin bir tek anı irdeler.

Bel bağlayıp güvendiğin emelin,
Salacanı saran çürük zimelin
Aldatmak soymaktır arzun emelin
Kefenini yırtar sini irdeler.

Ahkam kesiyorsun çok bol keseden,
Ölçüsüz harcarsın bizim kasadan,
İman ne dırıldır ne de hasadan,
O görüş cübbede yeni irdeler.

Ceviz mi fındık mı çat çut kırdığın
El çektiğin ayırdığın ırdığın
Hesabına göre cevaz verdiğin,
Biri beşi hatta bini irdeler.

Tor tosunlar ürker zelveyi kırar,
Ham çiftçi tarlada kabahat arar,
Kemlik ayrık gibi bünyeyi sarar
Ebe ecdadında sanı irdeler.

Hocanın dediği kürk ile kavuk,
Pinlikde koymadı yumurta tavuk
Yalpalı konuşur ahlakı cıvık,
Yayıp beslendiği unu irdeler.

Öz verisi yoksa bozuk bir maya
Kimseyi çekemez gammazlık bu ya
Sanırsın kendisi ya nur; ya ziya;
Arza hayat veren günü irdeler.

Çok tuhaf, pek komik insanda zeka,
Ciddi bir sorundur götürmez şaka,
Dün öptüğü ele yapar ciş kaka,
Yüzüne tükürür gönü irdeler.

Karamsar kötümser beter bes beter,
Düz yolu bırakır balçığa batar,
Yüz be yüz diyemez ardından atar,
Mert'in ağzındaki ünü irdeler.

Açtığın bu yaprak yüz binlerde bir
Edebin hayanın külhanına gir,
Her yaşlı ak saçlı olamaz ki pir,
Ben oldum zannıyla dini irdeler.

Sizler böyleyseniz ya ben nasılım
Sevmek ihya etmek adet usülüm
Şayet inkar etmiyorsam asilim
Bütün çirkinlikler beni irdeler

Gıpta etsem takdir etsem alimi
Aramızdan terk edelim zulümü
Sefil Selimî'niz taşlar zalimi
Büyük küçük her insanı irdeler.
(17.2.1992)

ÇİFTÇİLER

Yer yüzünü baştan başa kuşatan,
Servet pınarından akar çiftçiler,
Her canlıyı doyuran ve yaşatan,
Umudumuz teker teker çiftçiler.

Başarı ilime bilime bağlı,
Koyunlar kilolu sütler yağlı,
Her kapıda biçer traktör eyli,
Boz bırakmaz, nadas söker çiftçiler.

Ziraat teknik verime uygun,
Ne bir derdin kalır, ne bir kaygın,
Yurdumuz olmalı dünyada saygın,
Her pazara mahsul çeker çiftçiler.

Hayvancılık alanında ön safta,
Kredi fonları kalmasın rafta,
Arıya önem ver bırakma lâfta,
Kovanlardan çok kâr çıkar çiftçiler.

Kimi yolma yolar, kimi saç yolar,
Bazı araziyi gözyaşı sular,
El ele verdikçe ambarlar dolar,
Güç bulur, zorluğu yıkar çiftçiler.

Gayret eden kurak yere can verir,
Çalışanlar birbirine yön verir,
Dayanışma fakirliğe son verir.
Dirlik ocağını yakar çiftçiler.

Karşı dağda koyun meler, koç meler,
Gönlümüzde gamı, elemi siler.
Toprağı gübreler, toprağı eler,
Şafağınan işe kalkar çiftçiler.

Ebe ecdadımız, ced ve soyumuz,
Kalkınma hızına destek huyumuz,
İmar ister kasabamız köyümüz,
Gece gündüz tohum eker çiftçiler.

Her cins tohumluğun iyisi iyi,
Aldanma yanılma ucuzdur deyi,
Su yoksa sondajlar getirir suyu,
Sulu yere ağaç diker çiftçiler.

Ey **Sefil Selimî** duyduysan duyur,
Görevini tam yap, hisseni ayır,
Bir kenarda durup eyleme seyir,
Yârdım edilmezse çöker çiftçiler.
(Kul Yanmasın)

ÇÜRÜKLER [354]

Çarpuklar-Çurpuklar, Çanak-Çömlekler,
Çar Çabuk Çarşıya Çıktı, Çürükler.
Çakallar Çürükler, Çaput-Çuputlar,
Çarşaf Çevresinde Çöktü, Çürükler.

Çatlağın-Çutlağın çörüyle çöpü,
Çokluğun çehresi, çatısı çapı,
Çerçinin[355] çakısı, çapların çapı,
Çaplığın çapına çöktü çürükler.

---

354. Kelime başı kafiyeli şiir örneği. Bütün kelimeler "ç" harfi ile başlamaktadır.

355. Çerçi: Köy ve kasabalarda dolaşan seyyar satıcı

Çöplükler çöplüğü çiğnetti çiğe,
Sefil Selimî'nin çeşnisi çoğa,
Çıplaklar çorluyu çiğnetti çağa,
Çağın çekiciyle çaktı çürükler.

BİZİM ELLER[356]

Sizin ilde duman, bizim ilde is,
İs içinde kalmış oy bizim eller,
Ovasında matem, dağlarında sis,
Sis içinde kalmış oy bizim eller,
Oturup anlatsam avanak derler.

Bizim ilin yiğitleri gurbette,
Düğün yok, cirit yok, keder var yurtta.
Küheylan kişnemez suvari dertte.
Yas içinde kalmış oy bizim eller,
Oturup anlatsam avanak derler.

Gel de bizim elde geçirek ömür,
Omuzumdan aşar batak ve çamur,
Taş devrinden beri görmemiş tamir,
Pis içinde kalmış oy bizim eller,
Oturup anlatsam avanak derler.

Sefil Selimî'nin ekmeği aşı,
İnsanın mihengi, insanın işi,
Yapmaya yapmaya fikir savaşı
Pas içinde kalmış oy bizim eller,
Oturup anlatsam avanak derler.

---

356. Aşık Mahzunî Şerif'e "benzek" olarak söylenmiştir.

HEY GİDİ GÜNLER

Bedeli ödenmiş bir faturam var.
Besbedavaya gitmiş hey gidi günler,
İçinde belirgin çok hatıram var.
Adını kaybetmiş hey gidi günler.

Dedem dedesinden almış mirası,
Üç günlük dünyanın mahşer yârası,
Geçmişe küfretmek torun töresi,
Âdetleri yutmuş hey gidi günler.

Babam ergen iken, anam kız iken
Ne diş söken vardı, ne bel büken,
İşine koşardı yataktan çıkan,
Önünü sis tutmuş hey gidi günler.

Beş liraya beş çift öküz alırdık,
On kaymeye[357] gelin güvey olurduk.
Bir tek papel ile yazı bulurduk,
O fırsatı netmiş hey gidi günler.

Buğdayın kilesi, yağın küleği
Çileden çıkardı çark-ı feleği,
Didikleyip açtım dünkü şeleği,
Bu gün gama batmış hey gidi günler.

On bıdığı[358] on kuruşa çok verdim.
Bu kisb-i kâr böyle kalacak derdim.
Benden sorarsanız bir tek şey gördüm,
Boş harcanmış yitmiş hey gidi günler.

Evvel zamandaydı hayatın tadı,
O hazzı lezzeti kim nasıl yedi?
Üç inek pahası bir kepçe sütü,
Alnımıza çatmış hey gidi günler.

---

357. Kayme: Bir lira
358. Bıdık: Yumurta

Delik deşik dert çok herkesin bağrı,
Sancısı bitmeyen menfur bir ağrı,
Eğriler yaşarken gam yükü doğru,
Dertsize dert katmış hey gidi günler.

Dün varidim bugün varım, yârın var
Sinemizde yerli konuk ahuzar,
Avundum, yırtındım hiç etmedi kâr,
Ömür almış satmış hey gidi günler.

Yim paranın[359] izi kaldı cebimde,
Toz bulunur mutfaktaki kabımda,
Yanlışlık arama bu hesabımda,
Yazmış yekün etmiş hey gidi günler.

Âşıkım aşkıma taptım vazgeçmem,
Sefil Selimî'yem yiv ve set açmam,
Geçmiş ve gelecek öz malım seçmem,
Böyle doğmuş batmış hey gidi günler.[360]
(Kul Yanmasın)

POLİSLER[361]

Ne gece uyudu, ne gündüz yattı,
Neler çekti, neler çekti polisler.
Övülmeye değer şana şan kattı,
Huzur ışığını yaktı polisler.

Vazife aşkıdır en büyük aşkı,
Saadeti, neş'esi, bayramı şevki,
Bulunduğu makam bir kutsal mevkii,
Görevine sahip çıktı polisler.

---

359. Yim para: Yirmi para, yarım kuruş
360. Türk Folkloru Dergisi Nisan/ 1980 Sayfa: 15
361. 10 Nisan Polisler günü münasebetiyle söylenmiş.

Asayiş güvence, rahatı sağlar,
Kirli iş yapanın anası ağlar,
Haklıya hak verir, haksızı bağlar,
İltimas dağını yıktı polisler.

Gözü pek, yürekli cesur mu cesur.
İmanlı, azimli işlemez kusur,
Sözü dört bir yanda gösterdi tesir,
Laf duymaz kulağı büktü polisler.

İç içe sımsıkı amirle memur,
Anında yerine ulaşır emir,
Çelik güç önünde dayanmaz demir,
Meçhulü gizliyi söktü polisler.

Yansızdır, yönsüzdür, hedefi birdir,
Dürüsttür sadakat yemini vardır,
Cani olup ondan kurtulmak zordur,
Adillik rozeti taktı polisler.

Erinmez üşenmez devriye gezer,
Şüpheli kişiyi halinden sezer,
Şakağından kan ter damlası sızar
Ölmezlik bayrağı dikti polisler.

Yanlış görüş kul başına dert açar,
Kimi seyireder kimisi kaçar,
Hataya düşersen iş işten geçer,
Suçluyu kodese tıktı polisler.

Boyun büküp baş eğmedi zalime,
Vatandaşı ezdirmedi zulüme,
Göz kırpmadan karşı gitti ölüme,
Şehit oldu al kan döktü polisler.

Ey sayın ahali, sayın konuklar,
Gördüğüne aynen söyler tanıklar,
Girecek bir delik arar sanıklar
İcabına hemen baktı polisler.

Sefil Selimî'nin günü hoş geçti,
İyiyi kötüyü ayırdı seçti,
Emin eller kenetlendi and içti,
Mutluluğa doğru aktı polisler.

BAHŞEYLER

Tahtlar kanla yunmuş taçlar baş yemiş,
Miraslar varise ünvan bahşeyler,
Kime ne verdiyse geri istemiş,
Saraylar makamlar divan bahşeyler.

Koltukta cazibe, mevkide oyun,
Gezdirir kuşatır der ki tez soyun
Bazı kez kahraman bazı kez hain
Gahi mal mülk, gahi kervan bahşeyler.

Gözler kamaştırır masanın şevki,
Sandalyeye bağlar ihtiras zevki,
Hem düşman gibidir hem de dost mevki,
Tabanı gösterir tavan bahşeyler.

Tarihleri oku olaylara bak,
Sonrasında kara evvelinde ak,
Olaylar şahidim yârdımcıdır Hak;
Her şeyi cihâna Rahman bahşeyler.

Ne Dadaloğlu'yum, ne Köroğlu;
Ne Bolu beyiyim, ne başı tuğlu,
Ne silahım ne de kılıcım yağlı,
Yâradan'ım bana iman bahşeyler.

Ben bir vatandaşım kendi çapında,
Fiyat anarşisi her gün kapımda,
Kölelik yok esirlik yok yapımda,
Vicdanım gönlüme derman bahşeyler.

Sefil Selimî'nin bakın harcına,
Başını kaşımaz boyun borcuna,
Az koydum, çok koydum geçim hurcuna,
Geri kalanını zaman bahşeyler.
(12.6.1980)

SÖYLER[362]

İzafe edilen bu Türkçe şiir,
Sahib-i Hayratın cismini söyler.
Malik-i mülkümüz, zatına dair,
Azmini zikreder ismini söyler.

İbadet kabahat gizli diyen dost,
Lâ deme, illâ de eyle beyan dost,
Hakk'ı can gözüyle görür ayan dost,
Allah'ı zikreder resmini söyler.

Kudret kelamını düşürmez dilden,
Kelime-i tevhit yükselir kuldan,
Isısı akseder bahseder halden,
Topraktan farksızdır hısmını söyler.

Otuz cüz kitabı hıfzeder okur,
Padişahlık değil, serveti şükür,
Resul-i Ekrem'i ediyor fikir,
Allah'ın kudretli kısmını söyler.

Kemal-i mürşitler safına girmiş,
İhramcızâdelik sırrına ermiş,
Hayırsız dindarı dergahtan sürmüş,
Ravilerden sordum hasmını söyler.

---

362. Bu şiir akrostiş olarak yazılmıştır. Dizelerin ilk hafrlerini yan yana getirdiğinizde, "İsmail Hakkı Toprak İhramcızade" çıkmaktadır.

Arifler dervişler mana hocası,
Manevi dahiler gündüz gecesi,
Cemâlullâh cemi, ferdin yücesi,
Ilık kanlıların fazlını söyler.

Zahirin batının bilgi ambarı,
Aliyülâlâ'nın divan minberi,
Devr-i alemdeki ruhlar kanberi,
Edebi erkânı aslını söyler.

Sefil Selimî'ye nazarı şifa,
Aşkı insanlığa dağıtır sefa,
Onu tanımamak en acı cefa,
Tanıyan varisler neslini söyler.
(27.7.2002)

SEN DE SER[363]

Sözlerim Sözümün Sakalı Saçı,
Sırtını Sıvadım, Serdim Sen de Ser.
Sarfın Sahibiyim Saklamam Suçu,
Salladım, Sırtıma Sen de Sar.

Sahtekâr Sürtükler Sinemi Sıkar,
Sofular Softalar Sakardan Sakar,
Sivrisinek Seyyahları Sık Sokar,
Serimden Sebebi Sordum Sen de Sor.

Savurup Saçtığım Servetin Sesi,
Sefil Selimî'nin Süsüdür Süsü,
Sıcağım Soğuğum, Sazımda Sisi,
Sağlama Sakata Sürdüm, Sen de Sür.

---

363. Şiirin bütün kelimeleri "s" harfi ile başalamakta ve kelime başı kafiyeli şiir örneğidir.

BETER

Geçmiş mi hoş geçti gelecek mi hoş
Hergün biraz daha beterden beter.
İster sakin yaşa ister kayna coş
Hergün biraz daha beterden beter.

Bir hayat bir umut bir neşe bekle
Yeni bir dert çıkar hiç gelmez akla
Devirleri ara tarihi yokla,
Hergün biraz daha beterden beter.

Bugünü ararsın ferdası[364] günde,
Kafada sıkıntı acılar tende,
Bila mecburiyet aynı trende,
Hergün biraz daha beterden beter.

Uzar kısalırsın sakat saç gibi,
Belki de olursun başta taç gibi,
Geçim için vuruşursun koç gibi,
Hergün biraz daha beterden beter.

Bu hayat kavgası cephesi geniş
Her zaman yokuştur tek nadir eniş,
Hata etme yoktur geriye dönüş
Hergün biraz daha beterden beter.

Herkes bir görüşte birbirine zıt,
Her şey kisip anma iyi duygu kıt,
Yalan çok geçiyor onu alıp sat,
Hergün biraz daha beterden beter.

Ne istersem istediğim tam vere,
Eme yarar dostum varmı em vere,
Sefil Selimî'yi arar gam vere,
Hergün baraz daha beterden beter.

---

364. Ferdası gün: Gelecek gün, yarın

İSTER

Temizlik her şeyin başı tacı,
Kulak sağlık ister, göz sağlık ister.
Dertlerin devası, hem de ilâcı,
Diyebilmek için söz sağlık ister.

Sağlam kafa, sağlam beden çok yaşar,
Dinç kalmak isteyen her sabah koşar,
Bakımsız kimseler ayağa düşer,
Doktora yalvarıyor tez sağlık ister.

Büyük küçük her insanın saçları,
Tırnak araları, kulak içleri,
Hatta göz kapağı, kirpik uçları,
Çehremiz etrafı yüz sağlık ister.

Sağlığa giden yol besinden geçer,
Dikkat eylemeyen çar çabuk göçer,
Veyahut huzuru rahatı kaçar,
Hekime gitmeye diz sağlık ister.

Çocuğa aşı yap cılız kalmasın,
Çöp bacak, şiş karın, sıska olmasın.
Ağrı sızı pençesine almasın,
Ana, baba, oğlan, kız sağlık ister.

Hastaya lüzumlu perhiz ve diyet,
Mezarı boylarsın uymazsan şayet,
Parayla pul ile alınmaz hayat,
Yaşamak bir hazdır haz sağlık ister.

Yaşlı beden yorgun düşer dikkat et,
Ara verme sık sık konturola git
Zamanında ye iç, zamanında yat,
Koru vücudunu gez sağlık ister.

Dişlere önem ver sert bir şey kırma,
Arasına çivi yahut tel vurma.
Havası çok kirli yerlere varma.
Her şeyden pek fazla öz sağlık ister.

İyi düşün kendi kendini tanı,
Ölçtüm, biçtim, hesap ettim her yanı,
Sefil Selimî'nin damarda kanı,
Elinde kozudur, koz sağlık ister.

SENİ KİM SEVER

Meteliksiz cebin, cıscıbır halin,
Seni kim beğenir, seni kim sever?
Dudağın çatlamış toz toprak elin,
Seni kim beğenir, seni kim sever?

Omuzunda zincir sicim yârası,
Yüzük yüzük derin açık arası,
Yüzlerinin isi pası karası,
Seni kim beğenir, seni kim sever?

Dağlar koyağında ot arasında,
Gâhi çalı gibi, gâh arasında,
Cepheye koşarsın harp sırasında,
Seni kim beğenir, seni kim sever?

Suçun ve günahın köyde doğduğun,
Terbiye, nezaket, sabır sağ duyun.
Hizmetkârı sensin ağanın beyin,
Seni kim beğenir, seni kim sever?

Taş başı yatağın, rüzgâr yorganın,
Yâra, bere, nasır tekmil organın,
Aç kalırsın olmazsa şu urganın,
Seni kim beğenir, seni kim sever?

Bazı bir değneğin bazı bir aban,
Bir dilim ekmeğe döversin taban,
Çiftinle çubuğun iş görmez yaba'n,
Seni kim beğenir, seni kim sever?

Ne açık kalırsın, ne de doyârsın,
Yârım karın gezer, kışta buyârsın,
Eller için hep kendine kıyârsın,
Seni kim beğenir, seni kim sever?

Kazanıp çalışıp vermişsin borca,
Peş para da olsa koymadın hurca,
Sefil Selimî'yi görme sen horca,
Seni kim beğenir, seni kim sever?
(Kul Yanmasın)

SAÇINA BENZER[365]

Su üstünde çimke çimke çimenler
Tomar tomar yârin saçına benzer.
Yol üstünde noda[366] noda samanlar,
Göksünde sivrilen benine benzer.

Elinde yabası, sırtında aba
Savurur harmanı doldurur kaba,
Öbekleri yığmış dalları tuba;
Taneler incinin içine benzer.

Doldurmuş kürüne buğday yıkıyor
Camızlar göleğe yatmış ıkıyor
Gözlerim su olmuş sanki akıyor,
Dalgası denizin gücüne benzer.

Yârimin sayvanı yeri süpürür
Berrak su koynunda bazı köpürür,
Sanki dalga gibi çetince yürür,
Alemin bakışı hiçine benzer.

---

365. Hakimiyet gazetesi Kayseri 4 Eylül 1963
366. Noda: Saman yığını

Fesini eğdirmiş beliğin örmüş,
Önlüğüne yıkıyıp güneşe sermiş.
Güzelliği gökte kamerle birmiş,
Sefil Selimî'nin harcına benzer.

KİMYADIR

Besbelli ki gördüğümü gören yok,
Çıkarıp saklayın gözüm kimyadır.
Yüreğime Hakk'tan gayrı giren yok,
Yârıp inceleyin özüm kimyadır.

Herkes taş arasın geldiğim için,
Kazanlar çok ufak, hendeğim için,
Denmeyecek sözle dediğim içim,
Yazın tarihlere sözüm kimyadır.

Alınmaz, satılmaz, tüccarda olmaz,
Ne teknik, ne ilim şeklini bilmez.
Mikroskop bulamaz, cımbıza gelmez,
Rontgenler çekemez sızım kimyadır.

Libaslara[367] girmez, pırtıya[368] girmez,
Çarşafa sarılmaz örtüye girmez,
Terazisi yoktur tartıya girmez,
Kilosuz, gramsız yazım kimyadır.

Güvencim dağlardan daha kaskatı,
Bedenim sevginin çattığı çatı,
O bende emanet, ben onda tutku,
Vücudumda hayat bezim kimyadır.

Hiçbir kaba sığmam, dolduğum zaman,
Tende olan ile olduğum zaman,
Sefil Selimî'yem öldüğüm zaman,
Mumyalayın beni, yüzüm kimyadır.
(Kul Yanmasın)

---

367. Libas: Elbise
368. Pamuklu dokuma, manifatura türleri

IŞIĞIMDIR

Nereden başlasam ah efendim ah
Orada Seyranî söz ışığımdır
Eğer arzedersen benden ona bak
Baktığın Seyranî göz ışığımdır

Meseleye aynı gözle tam baksak
Zirveye tırmansak yokuşu çıksak
Her yanı ışıtan bir ışık yaksak
Meşalem Seyranî köz ışığımdır

Menzilimde ırak yakın fark etmez
Velakin imkansız el ayak yetmez
Gönlümü zaptetmiş aklımdan gitmez
Ruhunda Seyranî öz ışığımdır

Ne kabir ne mazar gönüller yeri
Neylesin vücudu neylesin seri
İnsanlığa örnek olmuş eseri
Hayatım Seyranî yüz ışığımdır

Var olmuş yokluğu alt etmiş yenmiş
Ahreti yoklamış geriye dönmüş
Ölmezlik ünvanı adına enmiş
Konumuz Seyranî tez ışığımdır

Bahsimizde namı geçen erkişi
Cümlenin manası kelime başı
Şiir sarayının köşeler taşı
Şamdanı Seyranî köz ışığımdır

Zaman gibi mevsim gibi gün gibi
Çın çın çınlar kulaklarda ün gibi
Sefil Selimî'ye yönsüz yön gibi
Önümde Seyranî hız ışığımdır

HASIMDIR

Gece gündüz hiç değişmez bir kanun:
Hayat yaşayana hoş bir hasımdır.
Nedir, neye yârar, bedenin canın,
Ömrün bir masaldır, yaş bir hasımdır.

Ahret iman ile, dünya mal ile,
Kendini tanıtır arı bal ile,
Demişler ki: "gel uğraşma el ile"
İnsana akılsız baş bir hasımdır.

İster uyanık ol, istersen uyu,
Herkese ok atar feleğin yayı.
Çirkin yerinmesin, çirkinim deyi,
Elma yanak, kara kaş bir hasımdır.

Saçlı çamur atar, saçsız olana,
Şimdi küfür boldur suçsuz olana,
Zayıf görünce, güçsüz olana,
Cırnağı yırtıcı kuş bir hasımdır.

Zamanı harcamak en büyük kayıp,
Yalanı geçerli sermaye sayıp,
Herhal yer yüzünden kalkıyor ayıp,
Aldanma yaptığın iş hasımdır.

Kahrı pek ağırdır devire işin,
Önünü sonunu hesap et düşün,
Rızasız lokmanın, rızasız aşın,
Yenilmesi zarar, aş bir hasımdır.

Yırtığın var ise al bunu yama,
Kıymetini bilmez çaldırma hama,
Başını yastığa zamansız koma,
Seni tez andırır düş bir hasımdır.

Geldik gitmek için belli bir gün yok,
Arkası görünmez iniş yokuş çok.
Ey **Sefil Selimî** aktan daha ak,
Eş eşini bulmazsa eş bir hasımdır. *(Yalınkat)*

PAY DA BU PAYDIR

Davetim çok mühim, icabatı şart,
Acil dileklidir pay da bu paydır.
Akıl kantarında defalarca tart,
İnce eleklidir pay da bu paydır.

Şehitten gaziden yadigar kalan
Çirkin heveslere olmasın talan,
Yârın bini bulur bugün biri bulan,
Azlar yeleklidir pay da bu paydır.

Düşüncem boyunca yapmışım mevzi,
Gecikmesin derhal yapalım tevzi,
Kulak ardı olmayacak bir mevzu,
Gözlü kulaklıdır pay da bu paydır.

Kıymetli hazine insanda fikir,
Yünler ipliklenir halılar dokur,
Zerrelerin taşıp oyduğu çukur,
Göllü göleklidir pay da bu paydır.

Hususata titiz davran Hak için,
Hıfzeyle sabır et, deme ki niçin,
Maaşının dörtte üçüyle geçin,
Biri şeleklidir pay da bu paydır.

Kimine pahalı kimine ucuz,
Biriktiren şahıs kalmıyor aciz,
Geçerli nedenle eyledim taciz,
Maksat beleklidir pay da bu paydır.

Yoktan var olmazsa azdan çok doğar,
Taneler birleşir harmanlar yığar,
Yeşil bir çekirdek dikmeye değer,
Çarh-ı feleklidir pay da bu paydır.

Sıfırdan başlayıp yükselir sayı,
Ağ kabuk içinde var hayat suyu,
Gün aşırı uzar kabarır boyu,
Örnek kılıklıdır pay da bu paydır.

Uzat şu elini yapalım toka,
Beynini zonklatır götürmez şaka,
Araç gereç hemen olmasın taka,
Yıllar dalaklıdır pay da bu paydır.

Öksüz yetim hakkı, dul karı malı,
Tutumluya söyler naziktir dili,
Yakamızı toplar uzundur eli,
Ahu meleklidir pay da bu paydır.

Devede hörgüçse, serçede tüyse,
Zenginden artanı yoksullar giyse,
Birkaç teklifimi armağan saysa,
İşler döleklidir pay da bu paydır.

Yemeyen hastaya serum gibidir,
Ufak şeyler büyük şeyin cebidir.
Tasarruf servetin altın kabıdır,
Göksü iliklidir pay da bu paydır.

Keresteye göre çakmalı çivi,
Kul deyip de geçme o bağlar devi,
Kuşlar çörden çöpten yapıyor evi,
Tüylü teleklidir pay da bu paydır.

Dupduru tertemiz hem saf hem arı,
Her can bulamıyor aynı ayârı,
Maddesini az az işleyen arı,
Sırlı dalaklıdır pay da bu paydır.

Fazla tamah etme fazla dikkat et,
Çığırı izleyip neteceye yet.
Mutlaka lâzımdır iktisata git,
Tahtı meliklidir pay da bu paydır.

Gediğine göre yont da koy taşı,
Gönlüne yerleştir zihninde taşı,
Bir tek kuruş yüz bin kuruşun başı,
Saçı beliklidir pay da bu paydır.

Ömür soframızın huzur tastıdır,
İlk damlalar son damlaya testidir.
Dereler ırmaklar derya dostudur,
Suyu balıklıdır pay da bu paydır.

Yüreğim yanıyor su getir soğut,
Bu bilmi öğren de dünyaya dağıt,
Acı gelir dostun verdiği öğüt,
Zemzem olukludur pay da bu paydır.

Tedarikli olmak sap sağlam yârdım,
Basamak basamak üst kata vardım.
Uç uca ekledim merdiven kurdum,
Birkaç olukludur pay da bu paydır.

Bir parca yamalık bir parça bez,
Yerinde can korur dilerseniz siz,
Tasarruf sağlayan tatbikçiyiz biz,
Tarif dolaklıdır pay da bu paydır.

Okuduysan okut bellediysen de,
Kendi artığını başka öğün ye,
Saçıp savurmakta gayen nedir ne?
Tabir yalaklıdır pay da bu paydır.

Ekerseniz ürer, biçerseniz türer,
Tutumluluk irsileşir soy sürer,
İnşallah tembihim kafaya girer,
Arzum solukludur pay da bu paydır.

Ey **Sefil Selimî** çözümü nerde?
İsrafı bırakmak elzem her ferde,
Vatan tasarrufa seyri seferde,
Yollu yolaklıdır pay da bu paydır.
(13.7.1990)

KALIR

Buzdan saray yapan siyasetçiler,
Buzlar eriyince, selinde kalır.
Her sofraya bağdaş kuran etçiler,
Et biter, kemikler elinde kalır.

Kemiği nereye saklayım diye,
Göz yumar ses kısar yanlış her şeye,
Oturur koltuğa bakar şişeye,
Söylenecek sözler dilinde kalır.

Sizleri yıkacak sizdeki yalan
Sizleri sokacak sizdeki yılan
Bizi talan etti siyasi talan
Herkes bu talanın yelinde kalır

Senin gibilere hemi de sana,
İnsanlığa hizmet görev insana,
Sefil Selimî'yem kulak ver bana,
Duymazsan ellerin belinde kalır.
19. 11.1997)

BAĞLANIR[369]

Dağda bağda heder olan çiçekler,
Arının elinde bala bağlanır.
Gün günü doğurur, gün günü saklar,
Derlenir, toplanır yıla bağlanır.

Aş pişer muhtaçtır ateş koruna,
Her nesne yârdımcı bir birine,
Çekirdek toprakta döner ürüne,
Ürün yetişirken dala bağlanır.

---

369 Bu şiir Vedat Akpınar tarafından bestelenmiş ve notaya alınmıştır. (Bakınız: Şiirleri ve türküleriyle Âşık **Sefil Selimî** syf:107)

Bir nokta sayârsak seni ve beni,
Işır meselenin gizli her yönü,
Hayat yaprağının arkası önü,
Kuldan devir eyler kula bağlanır.

Az düşün, çok düşün neticesi bu,
Sefil Selimî'nin söylediği şu:
Deryaların aslı bir damlacık su,
Sele vücut verir, göle bağlanır.

BİZARLANIR

Namussuz yüzünden, cani elinden,
Namus bizarlanır, ar bizarlanır.[370]
Mana anlamazın mani halinden,
Derviş bizarlanır, pir bizarlanır.

Geldiğin âlemde boşa gezersen,
İnsan mısın bir insanı ezersen,
Ahlâksızlık eder şayet azarsan,
Köle bizarlanır er bizarlanır

Doğru sonuç vermez kötü bir gaye,
İhya olmayız acaba niye?
Kavgaya düşürsek sen ve ben diye,
Yâran bizarlanır yâr bizarlanır.

Suyu oluğundan akıtan pınar,
Söyletsem pınarı yapanı kınar,
İkisi de durumundan dert yanar,
Soran bizarlanır sor bizarlanır.

Sefil Selimî'ye kabir kazarken,
Şimdi deyim, söyleyemem mezarken:
Bir gün gelip kul bağrında gezerken,
Adım bizarlanır, yer bizarlanır. (1.6.1970)

---

370. Bizar: Bıkmış, usanmış, küskün, bezgin

ALİ ŞAHTIR

Ezeli ervahta ruhların ruhu,
İlâhiyat ası ya Ali şahtır.
Ebedi alemde ilk ve son sahi,
Ehl-i beyte vasi ya Ali şahtır.

Her ilmin beşiği, kundağı bendi,
Tabiata hayat oluyor fendi,
Sular mahsulatı uludur bendi,
Bu dünyanın süsü ya Ali şahtır.

İnkarı yok vakıf kerrardır keza,
Kelâmullah der ki şüphesiz haza,
Verese içinde en seçkin aza,
Mürşitlerin hası ya Ali şahtır.

Kün emrini dilden dile getiren,
Narasını arşa kürse yetiren,
Beni Adem kafesinde oturan,
Safiyullah usu ya Ali şahtır.

Hakikat söyledin isbatı ile,
Ruhlar secde etti yok bunda hile,
Resul-i Ekrem'e ayetle bile,
Vahiy seda sesi ya Ali şahtır.

Ehli dil olana sır ettik ayan,
Aşk ilminden bilmez ikrardan cayan;
Sefil Selimî'yi dertlere koyan,
Gönüllerin yası ya Ali şahtır.
(4.5.1964)

ÜLKÜTAŞIR

İlim, bilim, folklor yaşar iç içe,
Eleyip belerse bir Ülkütaşır.[371]
Konunun yüzünde bırakmaz peçe,
Ne duvaklar açar gör Ülkütaşır.

Folklor hukukuna şaşmaz yön verir,
Sanatı töreyi gösterir görür.
Kalemine takmış tarihi sürür,
Ulusal arşivci er Ülkütaşır.

Dinamik felsefe uygun prensip,
Sosuzluktan uzak saygın prensip,
Gerçeklere bağlı yaygın prensip;
Vatan için kazanç kâr Ülkütaşır.

Metodu tam, bilinç ölçüsü şaşmaz,
Kavram millidir çapından düşmez,
Duygu ocağında yanlışlık pişmez,
Safsatayı yakan kor Ülkütaşır.

Bölüm bölüm seçer, dal dal ayırır,
Sağlam dursun sağırlara duyurur.
Esası savunur, özü kayırır,
Temellere sadık yâr Ülkütaşır.

Övdükçe özleşir, derine iner,
Folklorun yârası o varken diner,
Suyu sudan berrak coşkun saf pınar,
Bu dünya durdukça dur Ülkütaşır.

Hurafeyi yutmaz folklordur deyi,
Farkı varsa bulur olsa kıl payı,
Bir birine zıttır kötüyle iyi,
Gerçeğin yayında'dır Ülkütaşır.

---

371. Türk Kültürüne 60 yıl hizmet eden ve folklorun dedesi ünvanını taşıyan Mehmet Şakir Ülkütaşır 30 Mayıs 1981 günü öldü. 87 Yıllık ömrünü Türk kültürü araştırmasına vakfeden M. Şakir Ülkütaşır'ın ölümü üzerine söylenmiş bir şiirdir.

Pişmeyen bir şeye denemez yemek,
Sefil Selimî'ye var eden emek,
Sen folklor demeksin, folklor sen demek,
Doldur iksirinden ver Ülkütaşır.

SENDEDİR

Kağıtta yazıyı Kur'an'dır sanma,
Hatasız yazılan yazı sendedir.
İnsansın, insanı hayvandır sanma,
İyi ara, şeklin özü sendedir.

Eğer akıllıysan bilmemen neden,
Esrar hanesidir kuldaki beden,
Kula saklanmıştır kulu var eden,
Senden sana bakar gözü sendedir.

Var iken yok etme gizleyip Hakk'ı,
Başka tariflerle olmasın iki,
Yerini bildiririm canımda de ki;
İnkar etmiş olma sözü sendedir.

Hizmetine mana veremediğin,
Kayıpta diyerek aramadığın,
Gerçek cemalini göremediğin,
Kudretin hayatı yüzü sendedir.

Felan filan diye insan ayırma,
Cahil silahına kör fişek verme,
Bilmiyorsan öğren yorulma yorma,
Mevcudatın ispat tezi sendedir.

Sefil Selimî'ye darılıp küsme,
Ağzıma vurup da sesimi kesme,
Hakk'ı yetim sanıp ey cahil asma,
O cömerttir oğlu kızı sendedir.

SEVGİDİR

Ne denli mübarek o denli kutsal,
Her damlaya hayat veren sevgidir.
Beni bırak yâratandan haber al,
Dünyaya tahtını kuran sevgidir.

Sevgi olmasaydı, cihân olmazdı,
Kainata bir tek canlı gelmezdi.
Yer ve gökyüzünde hayat kalmazdı.
Yere göğe direk vuran sevgidir.

Ekip biçen hem de sürüp savuran,
Nizamı alemde çarhı çeviren,
Deryalarda yüzen dağlar deviren,
Füze yapıp aya varan sevgidir.

En çirkini cazip güzel sandıran,
Aşkın ateşini verip yandıran,
Yusuf için Züleyha'yı kandıran,
Günahları sevap gören sevgidir.

Her zorluğun beklediği başçözüm,
Mutlaka gerekli herkese lüzum,
Aşkımın mahsulü oğlumla kızım,
Anayı babayı yoran sevgidir.

Ağzımda dil olan dilde söz olan,
Ağaç iken sedalanıp saz olan,
Haklı da haksız da müsbet koz olan,
Ayrı ayrı renge giren sevgidir.

Madde de mana da onun boyası,
Eskimez bozulmaz korkmaz mayası,
Hayallerin köşkü, ermiş rüyası,
Kalbimden döşüme vuran sevgidir.

Tatlı belâ denen işte o belâ ,
Her yolcuyu salar ayrı bir yola,
Türlü renge girer gezer kol kola,
Yâra açıp yâra saran sevgidir.

Enelhak[372] dedirtip dara götüren,
Nesimî'yi[373] yüzüp dize getiren,
Titaniği okyanusta batıran,
Faciada rekor kıran sevgidir.

Arının bülbülün güle gitmesi,
Kendi kendini telef etmesi,
Kerem'in Aslı'nın yanıp tütmesi,
Mecnunları çöle süren sevgidir.

O gayeye bağlı yazdıran yazan,
Başka bir deyimle ezdiren ezen,
Yer yüzü dar diye Merih'i gezen,
Gezegenden soru soran sevgidir.

Canı canan eden çile bu çile,
Kimisinde çeyrek kiminde sile,
Aşığınız **Sefil Selimî** ile,
Herkesi yan yana deren sevgidir.

ALİ'DİR

Şu alemin temelini sorarsan,
Kurduran Muhammet, karan Ali'dir.
Hakiki rehberle delil ararsan,
Sahibin Muhammet, yâran Ali'dir.

---

372. Büyük mutasavvuf Hallac-ı Mansur, bir ilâhi cezbe anında "Enel hak" yani "Ben Hakk'ım" dediği için idam edilmişti. Onun "Enel Hak" sözüyle kasteddiği anlam şuydu: "Allah'ın varlığında, sevgisinde eridim, yok oldum. Her an Allah'la beraberim"

373. Nesimî (1339-1418) Asıl adı İmadettin'dir. Bağdat'ın Nesim nahiyesinde doğmuştur. Hurufîlik tarikatının kurucusu Fazlullah Hurufî'nin halifesiydi. Şiir ve fikirleri şeriata aykırı görüldüğü için, Halep'te derisi yüzülerek öldürüldü.

Esrar macununu "kün" le harç eden,
Elestü bezminde[374] sefa derç eden,
Ademde ilâhi kutsi burç eden,
Makamı Muhammet şeran Ali'dir.

Biçilmez ismine cismine baha,
Secdede seyreder ol kani ruha,
Ayandır her gizli zişanı şaha,
Gördüren Muhammet, gören Ali'dir.

Hasılı bu dolap eliyle döner,
Muhammet Ali'siz ocaklar söner,
Sefil Selimî'mde zikreder onar,
Yâranım Muhammet heran Ali'dir.

YERİDİR

Yunus bir kılıksız esvap içinde
O esvaba beyin desek yeridir.
Gider gelir duyguların göçünde,
Bu göçebe ecel yenmiş diridir.

Namı hesabına laf etmek çok zor.
Cennet'teki huzur, Cehennem'de kor.
Zerreleri kül et, molekülden sor,
Atomlardan güçlü arzdan iridir.

Olduğundan fazla demiş değilim,
Ayağı altında ben bir çeliğim,
Ondadır Türkçe'ye bakış eğilim,
Yazıların harfi, binler biridir.

---

374. Ruhlar Tanrı'nın "Ol!" yani "Kün" emriyle yaratıldı. Yaratıldıkları zaman Tanrı onlara, "Elesti bu Rabbiküm" (Ben Rabbiniz değil miyim?) dedi. Ruhlar da "Belâ" (Evet) dediler. Elest kelimesi, Allah'ın ruhlara soru sorduğu zamanı anlatır.

Gönlüm gözüm böyle, ondan da öte,
Üç beş cümle ile anlatmak hata,
Kainatı sarmış etmiş ihata;
Dünya Yunus için meydan yeridir.

Küfür ehli belki bana kafir der,
İlkinden ilkindir, erden daha er,
Gördüğünü söyle aynen haber ver,
Geceyi gündüzü sürür yürütür.

Sefil Selimî'ye taltif hediye,
Ölsem de saklarım o verdi diye,
Gözümü çevirdim mevcut her şeye,
Onu yaşatan[375] aşk, beni çürütür...

HARMAN YERİDİR[376]

Bilmeyenler bilsin, duymayan duysun,
Sivas aşıkların harman yeridir.
İnlesin sazımız gönüller duysun,
Sivas aşıkların meydan yeridir.

Geleneğe sevgi saygı duyarız,
Halk için yaşar, Hakk'a uyarız.
Küçük büyük aynı hep bir ayarız,
Sivas aşıkların mekan yeridir.

Örf ve adetlerin bekçisiyiz biz,
Şiir sanatının bohçasıyız biz,
Ana dilimizin bahçesiyiz biz;
Sivas aşıkların bostan yeridir.

---

375. Yunus, evrenle kaynaşmış ve her nereye baksa Hakk'ı görmüştür..Evrende asıl olan aşktır, sevgidir. Aşkın kaynağı Allah katındadır ve oradan bir parça aşk bütün evrenlere yayılmıştır. Allah'ın oluşu idare eden sevgisi bütün varlık ve olaylarının en içine, onu karakterize edecek şekilde yerleşmiştir.

376. Gülpınar dergisi Mart /1996 Syf. 25

Sefil Selimî'nin sözü sizsiniz,
Pınarın kaynağı gözü sizsiniz,
Valhasıl dünyanın özü sizsiniz,
Sivas aşıkların destan yeridir.

BEDELDİR

Benim pazarımda benim çarşımda
Bir tek Seyranî var bine bedeldir
Dip diri ayakta hemde karşımda
Laf eder manası bana bedeldir

Eyvallah etmezdi namerde merde
Ne yüce kişiye ne aciz perde
Olmadığı yer yok o var her yerde
Hangi canlı varki ona bedeldir

Pek çok âşık eşiğine baş kordu
Nüktebazdı gedik yere taş kordu
Sanat sofrasına pişkin aş kordu
Sohbeti hoş sözü nana bedeldir

Çığır açtı çağdan çağa uzanır
Eskidikçe yenilenir kazanır
O üstatdır çoğu ona özenir
O ustaki ki yüz bin cana bedeldir

Ey **Sefil Selimî** sen kim o kimdir
Ben gangran çıban o ise emdir
Aşkın bardağında Seyranî demdir
Bir katresi bu cihana bedeldir

KÂRI DEĞİLDİR (Leb Değmez)

Dikkat et araştır gözlerini aç
Sanat her yiğidin kari değildir
Eser yazarının serindeki taç
Altındandır soğan zarı değildir

Oku cehaleti kökünden kazı
Hazinedir sakla sen şu ikazı
Tahsil görenlerin şaheser kozu
Okul teri uyku teri değildir

Adın zikredilsin duyan şad olsun
Senden torununa yadigar kalsın
Adetler, töreler lisana gelsin
Gelenek yüz akı kiri değildir

Has ağaç ürüne tad yükler daldan
Hasadın suyunu arka tut gölden
Arılar tatlıyı süzüyor gülden
Sinek çoktur halis arı değildir

Örnekleri iyi geçir elekten
Zihin zehirlenir gözden kulaktan
Çalışan kârlıdır kuru dilekten
Yatanlar ölüdür diri değildir

Şartı esas kılan hukuktur haktır
Hürriyet yasadır sihirli oktur
Şarkışlalı Âşık nizahta yoktur
Çekince yırtılan deri değildir

BENİMDİR

Gök kubbe altında yerin üstünde,
Ne var ne yok, canlı cansız benimdir.
Yokluğa ulaştım varın üstünde,[377]
Onun için dinli dinsiz benimdir.

Çevremi dolaştım, içten ve dıştan,
Sonuca geldikçe başladım baştan,
Habersiz yaşadım, bahardan kıştan;
Uzun kısa enli ensiz benimdir.

Büyüdüm, küçüldüm hiç fark etmedi,
Zamanla güreştim gücü yetmedi,
Eli tutan toprak beni tutmadı
Giden gelen tenli tensiz benimdir.

Felek katarına bir denk yükledim,
Konakladım, açtım sardım bekledim.
Her kapıya defalarca yokladım,
Sağlam, sakat, denli, densiz benimdir.

Vardım ileriye, baktım geriye,
İnan şaştım sarıldığım deriye,
Kendime rastladım varsam nereye,
Evvel ahir, sonlu sonsuz benimdir.

Bu hesabın üst başımla alt ucu,
Sefil Selimî'nin itikat gücü,
Tatlıya tatlıdır, acıya acı;
Huylu huysuz, kinli kinsiz benimdir.

---

377 Alemdeki varlıkların oluşumu süreklidir. Allah katında zamanın ve mekânın anlamı yoktur. Yalnız bir an vardır ve o an devr-i daim ederek, Allah'ın kudret ve iradesine göre şekillenmektedir. Var oluş konusunda üç durum söz konusudur: Birincisi mutlak varlıktır. "Var olmak" kendisidir. O'nun yüce sıfatıdır. İkincisi mutlak yokluktur. Yalnız mutlak varlığın bilinmesi için mefhum olarak ortaya çıkarılmış durumdur. Yoktur. Üçüncüsü mümkünattır yani mevcudattır. Varlık verilenlerdir ki; var olabilirde, var olmayabilirde. Bu mevcudatın iki yönü söz konusudur. Birincisi varlıktan gelen ve ona ait olan varlık yönüdür. İkincisi ise varlığı kendinden olmamakla kendisine ait olan hiçlik - yokluk - çirkinlik - ayıp - terslik yönüdür

SOYUMUZ BİRDİR

Katkısız saftan saf özbeöz Türküz.
Ebe ecdadımız, soyumuz birdir.
Irkların aslıyız, tertemiz ırkız,
Örf ve adetimiz huyumuz birdir.

İpti[378] biz yoğurduk mantık zekayı,
Kendimize âşık ettik bekayı,
Ölçümüzde bulduk derin yukayı,
Kaynağımız gümrah, suyumuz birdir.

Ata yadigarı, ata mirası,
Gücümüzü saklar mertlik yârası,
Ananesi, geleneği töresi
Şehrimiz, kazamız, köyümüz birdir.

Şımarık değiliz had hudut bildik,
Dipdiri sağlam ayakta kaldık,
İlimin bilimin öncüsü olduk,
Harfimiz, hecemiz, sayımız birdir.

Ne torbaya koyduk, ne de bir rafa,
Kütüphane kurduk kıymetli lâfa,
Milyonlarca vücut yalnız bir kafa,
Endamımız şirin boyumuz birdir.

Ödümüz yürekte, gücümüz dizde,
Hedefe gideriz hep aynı izde,
Bizim ev yamaçta, sizin ev düzde,
Birbirine girgin, bağımız birdir.

Uzak yakın el kol göksün açarak,
Kıvılcım çakıp, çıngı saçarak,
Gerek yürüyerek, gerek uçarak,
Yurdu yuva seçtik tüyümüz birdir.

---

378. İpti: İptida, ilk önce

Tabiatı örten kapsayan yaygı,
Ömür kadar elzem, uygundur uygu,
Lüzum duyduğumuz gerekli duygu,
O duyguya sahip bayımız birdir.

Fark yaptık farkına varanlar şaştı,
Köpük göstermeden deryamız taştı,
Bentlere sığmadı, hududu aştı,
Varıp dayandığı kıyımız birdir.

Anlattığım anlatanın iç yüzü,
Anlayanın anlaşılır her sözü,
Özümüzün özü, gözümüzün gözü,
Mayamız kanımız canımız birdir.

Eskinin yerine yenilik dikti,
Gayenin köküne can suyu döktü.
Alt baştan başladı, üst başa çıktı.
O bize, biz ona oyumuz birdir.

Terbiyede, nezakette niyette.
Yer yüzünde mevcut bilgin heyette.
İlel ebed bakî kalmış hayatta,
Kemâle ulaşmış iyimiz birdir.

Çektim açamadım has peçesini,
Didikledim durdum tek parçasını,
Erler tarif eder er keçesini,
Kepenek altında yayımız birdir.

Değerler kıymetin bulduğu yerde,
Birbirini çeker olsalar nerde,
Sevgiyle bağlamış fertleri ferde,
İncelik uzmanı dayımız birdir.

Koştum, koşma bilen ayak peşinde,
Ne görsen beğenin tırnak dişinde,
Bütün emelinde, mevcut işinde,
Birimiz hepimiz, sayımız birdir.

Arkasız ve önsüz uçsuz bucaksız,
Arzı kucaklamış yakmış ocaksız,
Isısı var hem soğuksuz sıcaksız,
Isıtır cihanı payımız birdir.

Baş koydum başlangıç baş ucuna ben,
Başımı baş yaptım baş tacına ben,
Şaştım hayret ettim hoş gücüne ben,
Gönül tahtımızda beyimiz birdir.

Ne bozulur, ne eskir kararım,
Evvel kendi eksiğimi ararım,
İyi olur iyi şeye yârarım,
İyilik dağıtır iyimiz birdir.

Bir kahraman vatan için güleşti,
Yurtta yurttaş muradına ulaştı.
Gamımızı, yasımızı bölüştü.
Hakkında top yekün reyimiz birdir.

Büyüklerin bitmez devranı demi,
Yâramın dermanı, sargısı emi,
Devrimler taşıyan yüklü bir gemi,
Uğrayıp durduğu koyumuz birdir.

Söz sözü açıyor, sözüm uzuyor,
Tarih onu tarihe yazıyor,
Ülke ülke kıta kıta geziyor,
Gezip döşediği rayımız bizim.

Sınır tanımayan engel bilmeyen,
Geçmişine kara leke çalmayan,
Bir menendi, bir benzeri olmayan,
Önderimiz birdir gayemiz birdir.

Ülkemde ilkemin geçerliliği var,
Dünya dahi tatbikine gelir dar,
Hemi akıl kabı, hemi üstündeki zar,
Beyin iksirimiz meyimiz birdir.

İlk kıtayla son kıtanın arası,
Sefil Selimî'nin akı karası,
Ata sermeyesi ata parası,
Varımız yoğumuz peyimiz birdir.
(Kul Yanmasın)

BİLİR

Muhammet sırrını, Ali sırrını,
Ne Alevi bilir, ne Sünni bilir.
Bu iki âlemin Rahman şerhini,
Ne Alevi alır, ne Sünni alır.

Cehalet safsata yobazlık küfür,
Pof pofa giden çok körükle üfür,
İlk doğuş hakkında bilgiler sıfır,
Ne Alevi bulur, ne Sünni bulur.

Sen kimsin ben kimim savaşını yık,
Sen yârım ben tümüm kalıbından çık,
Kendinin beynine birkaç kurşun sık,
Ne Alevi ölür, ne Sünni ölür.

Şusun veya busun, tam kaynağa in,
Allah'ın indinde birkaç sayfa din,
Hak kitap yansızdır, malumat edin,
Ne Alevi olur, ne Sünni olur.

Herhangi kısım ya da bir cisim,
Adı vardır yoktur, cansız bir resim,
Mezar taşlarıyla övünen kesim,
Ne Alevi kalır, ne Sünni kalır.

Müptelâ olmayın gaflet zehrine,
Sefil Selimî düş Sübhan nehrine,
İlim kapısına, ilim şehrine,
Ne Alevi gelir, ne Sünni gelir
(22.11.1997)

TALTİF EDİLİR

Bu ülkede oyunbazlar baş tacı
Baş kesen yol kesen taltif edilir
Kim yobaz kim cahil kapıyor pacı
Ev basan dil kesen taltif edilir

Susma be birader aç gözünü aç
Yakanı verdiğin vekillerden kaç
Kendiler doyârken seni korlar aç
Kul asan kul kesen taltif edilir

Birbirinden azgın falanca parti
Gözümüzü oyâr eksikle artı
Her suçu kapatır bir mebus kartı
Tez küsen el kesen taltif edilir

Çalanlar çırpanlar zırha girmişler
Köşklerde yatlarda ömür sürmüşler
Pek çok evliyaya zehir vermişler
Sert esen yol kesen taltif edilir

İşte memleketin bugünkü hali
Kim duyâr efendim inler ahali
Sefil Selimi'ye her şey pahalı
Ses kısan el kesen taltif edilir

SESLENİR (10 KASIM)

On Kasım besbelli matem günümüz,
Geçmişlerden geleceğe seslenir.
Bu sebepten boğuk çıkar ünümüz,
Olmuşlardan olacağa seslenir

Bu günlere ışık tutar dünümüz,
Evvelden evveliz yoktur sonumuz,
Uzak yakın hatta çevre yönümüz,
Bulmuşlardan bulacağa seslenir.

Yepyeni hayattan taze hayata,
Toplumlardan heyetlerden heyete,
Devreder kendini yeniler Ata,
Kalmışlardan kalacağa seslenir.

Söz söyleriz ötelerden öteden,
Asya Avrupa'dan altı kıtadan,
İlimini, bilimini Ata'dan,
Almışlardan alacağa seslenir.

Milletçe devlete bağlı başımız,
Birbirinden güç kazanır işimiz,
Ey **Sefil Selimî**, mezar taşımız,
Ölmüşlerden öleceğe seslenir.

KAN VERİR

İlkbaharda taze şıvga burunlar,
Su seğerdir yeşilliğe kan verir.
Boy gösterir kabuk bağlar karınlar,
Yaprağına çiçeğine can verir.

Şarlak[379]ta tutuldum suyun sesine,
Kırgıların kaynakların süsüne,
Çamın sakızına vişne püsüne,
Çoban kaval çalarkene yan verir.

Dağlar eteğinde dere dibinde,
Ne servetler saklı kabında,
Bir tek avucunda, bir tek cebinde,
Bir matlubu olanlara bin verir.

Çıtkana, karamuk, yaban çileği,
Kuşburnunun bayrak renkli yeleği,
Alıcın çörtüğün aşı dileği,
Hamlıktan haslığa doğru yön verir.

---

379. Şarlak: Küçük şelâle

Şelâle şırıldar dinler dağ dere,
Derenin kıyısı nane ve tere,
Püren, yavşan, kekik misk kokar yöre,
Güzel keklik çil kekliğe ün verir.

Bodur ağaçların gölgesi koyu,
Aşısız meyveler ille de suyu,
Sefil Selimî'den hediye deyi,
Bu sözüne bu kadarla son verir.
(1966)

SES VERİR

Veysel'in sanatı, Veysel'in aşkı,
Yerden göğe, gökten yere ses verir.
Her nesnede yaşar besbelli meşki,
Tabiata elvan elvan süs verir.

Dağ sırtına belen derdi, keh derdi,
Duygu taşır, duygusuza "tuh!" derdi.
Çok düşünür, çok yatana vah, derdi;
Aramızda olmayışı yas verir.

İnsan sevdi, insanlığa eğildi,
O bizden, biz ondan ayrı değildi.
Şeklen öldü ama, fikren sağaldı;
Fikirsize dayak vurur, kös verir.

Didikledi yırttı bayırı bozu,
Beyni sağlam idi neylesin gözü,
Şiir bostanıydı kafası özü,
Meyvesini şimdi daha has verir.

Âşıklar bağının bülbülü gülü,
Sevda tandırının ateşi külü;
Veysel Türkçe'mizin ağzı ve dili,
Sefil Selimî'ye böyle his verir. *(Yalınkat)*

DİNDİRİR

"Âşık Bekir' e öğüt"
Biraz kahır ile biraz dertlenmek,
Yâraları az da olsa dindirir.
Cahillerin adetidir kurtlanmak,
Senin aşkın hepisini sindirir.

Âşık olan çok mert olur, ağ giyer,
Gafil kişi dünya için göz boyâr,
Softalardan sakın canına kıyâr,
Mezarına baykuşları kondurur.

Aşk bir hazinedir özünde sakla,
Bazı yobazları hak sözle hakla.
İman hakim ise sendeki akla,
Onu görenlere nuzül indirir.

Kahpelerle ahbap olma, eş olma,
Hainlerin gecesinde düş olma,
Münkir bahçesinde gezer kuş olma,
Kalleş seni yârasaya döndürür.

Marazlarda isnat olur kin olur,
İman ehli kötülükten men olur,
Yine görüşürüz zaman an olur,
Bu şiirim belki seni kandırır.

Kötüler sözünden çok zarar çeker,
Bazı malın olur dışında sakar,
İnsan yılanlaşır mümini sokar,
Bazı kimse akrepleri andırır.

Sefil Selimî'den nasihat sana,
Yastığını koyma fitneden yana,
Perde çekseler de ay ile güne,
Bütün kainatı nuru yandırır.

BİLİNECEKTİR

Kafa ütüleyip göz boyayanlar,
Erinde gecinde bilinecektir.
Gocunan gocunsun anlayanlar anlar,
Kaşağı vurduğum silinecektir.

Göz hasmını tanır demiş büyükler,
Avcısından ürkek gezer geyikler,
Anamda bitsin ki benim bıyıklar,
Yalancının dibi delinecektir.

Sahtekar, düzenbaz bazı ozanlar.-,
Eleştirip bulacaktır bazı yazanlar,
Halk şairi sanatını bozanlar,
Ya bugün, ya yârın elenecektir.

Sırtı yanırların sırtı kaşınır,
Kaşıyanın tırnakları aşınır,
Dediğime ortak olur düşünür,
Bileği taşımda bilenecektir.

Edepsize edebimden pay vermem,
Geberse de bardağımdan çay vermem,
Kör baykuşa kanadımdan tüy vermem,
Kör baykuşun kendi yolunacaktır.

Sefil Selimî'yem sofra açarım,
Acıyı tatlıyı iyi seçerim.
Söveni bir karış öte geçerim
Beni arkalayan bulunacaktır.

ÖLMEKTİR

Bir uçtan bir uca, bir baştan başa,
Sevgiyi bölemem, bölmek, ölmektir.
Huzur arıyorsan, severek yaşa,
Sevgisiz kalamam, kalmak ölmektir.

Muhabbette gizli Allah nidası,
Hakk'ın sedasıdır insan sedası,
Kulda mekân kuran kulun Huda'sı,
Eşsiz eş bulamam, bulmak ölmektir.

Bülbüllere bülbül, kumruya kumru,
İlâ nihayettir ölümsüz ömrü,
Okumak Mevlâ'nın kula ilk emri,
İsyankâr olamam, olmak ölmektir.

Övgüye lâyıktır yermekten sakın,
Biri göreceksin herkese bakın,
O bize yakındır, hak ona yakın,
Dışarı salamam, salmak ölmektir.

Sevilen gocundu, seven taşladı,
O, kıvılcım, can evimde başladı,
Dost sevgisi, kemiğime işledi,
Kazıyıp silemem, silmek, ölmektir.

İnsanoğlu tabiatın yüz akı,
Sebebi sorarsan Yunus'u oku,
Seçmek istiyorum, var ile yoku,
Boş yere yelemem, yelmek ölümdür.

Bir gerçeği söyler, ağzın hepsi,
İman mühürüdür aşktır tapusu,
Sevgidir Rahman'ın cennet kapısı,
Yad kapı çalamam, çalmak, ölmektir.

Bir Hakk'a bağımlı olmayı yeğle,
Sevilip sevdirmek imkânı sağla,
Özünü evrenin dağıyla bağla,
Başka köz bilemem, bilmek, ölmektir.

Bu aşkı beslersen, çile çekersin,
Çekmezsen, kendini nara yakarsın,
Sevmedikçe bir balçığa çökersin,
Peşinden gelemem, gelmek, ölmektir.

Zaman yiyememiş Türkmen beyini,
Onu yenememiş ecel oyunu,
Asır pınarları vermiş suyunu,
İçmezsem gülemem gülmek ölmektir.

Dervişlerin hedef vuran silahı,
Sevda kaynağının ruhu ilâhı,
Sanat aleminin milli külahı,
Baside alamam, almak ölmektir.

Hiç kimseye uymaz sitili tavrı,
Kendisine hamal etmiş her devri,
Hemi çok yumuşak, hemi çok sivri,
Gülünü yolamam yolmak ölmektir.

Alüyü'l-âlâdan sorduk kimin, neci?
Tarifi mümkün mü güç tanrı gücü,
Sefil Selimî'nin bu sevda tacı,
Taşırım yılamam, yılmak, ölmektir.
(28.3.1989)

CUMHURİYETTİR

Kulak ardı etme göz ucu bakma,
Bize sahip çıkan, Cumhuriyettir.
Sorup anlamadan, kaşını yıkma,
Bize doğru bakan, Cumhuriyettir.

Soyunu sopunu her an koruyan,
Hakkımızı o gün bugün arayan,
Her konuda her insana yârayan,
Cehaleti yıkan, Cumhuriyettir.

Şakağını biraz eline yasla,
Düşünmezsen gerçek, yüz vermez asla,
Şehit olan yiğit Mehmed'i sesle,
Ona ağıt yakan, Cumhuriyettir.

İstiklâl Savaşı gazisine git,
O tarihi yaşa, konuş sohbet et,
Eğer aklın varsa, nefesini tut,
Göz yaşıyla akan, Cumhuriyettir.

Şarabnel yârası, bomba yârası,
Vatan sevgisinin birkaç töresi,
Conk bayırı Dumlupınar deresi,
Üstüne kan döken, Cumhuriyettir.

Yavrum bilmiyorsan öğrenmeyi bil,
O savaşı tarif etmez hiçbir dil,
Ne dağ taş dayanır ne de canlı kul,
Silkinerek kalkan, Cumhuriyettir.

Herkes konuşuyor, ileri geri,
Kim öldü kim kaldı, söyle kim diri,
Eceli ağlattık, dönmedik geri,
Burada bayrak diken, Cumhuriyettir.

Şimdi yaşayanın hayat borcu var,
Şehit gidenlere diyet borcu var,
Diyecek çok şey var, zaman zemin dar,
Sancı acı çeken, Cumhuriyettir.

Tarih okuduysan, tarih az yazmış,
Geri kalanları bağrıma kazmış,
İnsanlar mı nankör, zaman mı azmış,
Bence haklı çıkan, Cumhuriyettir.

Seferberlik denen o mutlu günde,
Dik başlı komutan giderdi önde,
Sesi duyulurdu en ücra yönde,
Onunla el sıkan, Cumhuriyettir.

Sefil Selimî'yem kül ve yel yutmam,
Mustafa Kemal'i gönlümden atmam,
Böyle bir hizmeti, istismar etmem,
Canıma aşk eken, Cumhuriyettir.

TOR GİBİYİM TOR

Tarif eylemişsin fani şeklimi,
Pek methetme beni, tor[380] gibiyim tor;
Taşırım ya hiç beğenmem aklımı,
Kendini taşıyan şer gibiyim şer.

Pek çirkin bin kulum güzel yanında,
Herkesi severim irfan yönünde,
Açılmış defterim Hakk'ın önünde,
Bir hesap içinde var gibiyim var...

Tenim aşk taşıyan şişe misali,
Dinlerim ya duymam bir çok masalı,
Sevdiğim gönlüme ayak basalı,
Ayaklar altında yer gibiyim yer.

Umut bostanına çekirdek ekmem,
Çorağa güvenip has tohum dökmem,
Dağa taşa doğru araba çekmem;
Düz yoldan şaşmayan er gibiyim er,

Gâhi pek kabayım, gâhi çok ince,
Bilmem ki nasılım acaba sence?
Bir şeye yâramam acizim bence,
Yağıp da eriyen kar gibiyim kar.

Hürmet, saygı, sevgi, selâm sunarım;
Böyle çağlar akar gönül pınarım,
Sefil Selimî'yem dostu anarım,
Beni ananlara yâr gibiyim yâr..
(Yalınkat)

BAKIYOR

Sır vermemiş Allah Allah olalı,
Kim bilir nereden kime bakıyor,
Yer yüzü canlanıp hayat bulalı,
İnsan birbirinden neler çekiyor.

---

380. Cahil, ham, olgunlaşmamış

Adem bir balçıktan bir beden bulmuş,
Nedeni ne bunun, ne sebep olmuş,
Dünyanın her yanı insanla dolmuş,
Bu tohumu ne sebebe ekiyor?

Adem Havva ile Cennet'e girmiş,
Yasak şey yemişler, hak geri sürmüş,
Emsali imkansız bir sergi sermiş,
Her millet dilince yazıp okuyor.

Biz de bir yanından başlasak hele,
Neresinden tutsak gelmiyor ele,
Bazen sele gider, bazen de yele,
Bir taraftan bir tarafa akıyor.

Ayrı ayrı akışların akışı,
Tepeden aynıdır iniş yokuşu,
İniş kolay zordan zordur çıkışı,
Çıkanlardan sor bak nasıl çıkıyor.

Tarihler bağrında yâralar saklar,
Olay kırbaçları ses verir şaklar,
Kara örtü ile örtülen aklar,
Zaman tezgahında şöhret dokuyor.

Kainatı gezip kitap yazanlar,
Harflerle heceyle makber kazanlar,
Geleneğe hizmet eden ozanlar,
Geçmişleri, geleceği okuyor.

Kaba taş, yontma taş, heykel, resimler;
Gayesine esir olmuş cisimler,
Dostlarına tuzak yapmış hasımlar,
Bir gün geliyor ki candan bakıyor.

Bütün milletlerin iyi, kötüsü,
Türkiye'ye cazip gelir batısı,
Hakkımızda gizli kara kutusu,
Üstümüze bildirmeden çöküyor.

Rabbim bizi muhtaç etme doğuya,
Edeceksen hep razıyım ağıya,
Cihanı terk edip gidiyor aya,
Alçak kainata ateş döküyor.

Vatanımız tam kürenin göbeği,
Yurdunu sevenin sevgi bebeği,
Asillerin yiğitlerin öbeği,
Kale burçlarına bayrak takıyor.

Şairlerin âşıkların otağı,
Ataların boş kalmayan yatağı,
Kılıcı kalkanı çiftin tutağı,
Devletlere karşı meydan okuyor.

Ter dökeriz yad alnından buz gibi,
Düşmanlara söz söyleriz biz gibi,
Yırtıp dağıtırız çürük bez gibi,
Harpten beri üleşleri kokuyor.

Bağışlayıp susmuş idik bir zaman,
Eğer kıpırdarsak olurlar duman,
Göksümüzde yatan ilâhi iman,
Yıldırım aksedip şimşek çakıyor.

Şahlanırsak arşa varır boyumuz,
Hiç kimseye ayâr değil huyumuz,
Merhametten daha tatlı suyumuz,
Şefkat olduğundan zemzem akıyor.

Aklıma olgunluk, mantığıma güç,
Bu şuur badesi doldur doldur iç.
Bir kafada zeka olur ise piç,
Sahibine ne çiviler çakıyor.

Kıyas kabul etmez farkımız vardır.
Demişler ki Türkler Türklere yârdır.
Kitaplara sığmaz sayfalar dardır,
Namımızı dilli dilsiz şakıyor.

Denecek olursa nereden başlanır,
Çoğu küfrederken çoğu hoşlanır,
Meyvalı ağaçlar fazla taşlanır
Gövdeyi meyvalı dallar yıkıyor.

Keller ilaç bulsa başına sürer,
Karga pislemeye deryayı arar,
Umuda sarılmak zarardır zarar,
Zaman insafsızdır yere sokuyor.

Kazanını boş kaynatan her fakir,
İçi dolsun diye dualar okur,
Kader tezgahları dert, çile dokur,
Dokundukça özenerek dokuyor.

Ekmeği doğradım yaptım bir omaç,
Açlar çıkmasın mı karşıma yamaç,
Sefil Selimî'de bu güzel amaç,
Kimi usanıyor, kimi bıkıyor.

ALMIYOR

İblis meleklerin hocası idi,
Niçin şeytan oldu, aklım almıyor.
Her şeyi daha çok bilirim dedi,
Ne idi ne buldu, aklım almıyor.

"Ben okudum" diyen cahil beylere,
Kafa eskitsinler böyle şeylere,
Tembihim servettir, er oğlu ere,
Kimler kimi sildi, aklım almıyor.

Bir serencam yeter alabilene,
Nasihat gerekmez adam olana,
"İslâmız" diyenler Hakk'ı bulana,
Niçin kılıç çaldı, aklım almıyor.

Bu birkaç noktayı çok iyi düşün,
İkilikten vazgeç rast gelir işin,
Her şey veresiye bir ölüm peşin,
Kim öldü kim kaldı, aklım almıyor.

Bilmek isteyince, bilenden sordum,
Dünyadan genişmiş, şu gönül yurdum,
Sefil Selimî'ye pirinden yârdım,
Dilime söz geldi, aklım almıyor.
(20.11.1997)

DİYOR

Bizim yayalaların yavşan kekiği,
Çağdaş eşkiyaya gör bizi diyor,
Karamıkla kuşburnunun döküğü,
Sırdaş Avrupa'ya var bizi diyor.

Çıtkana kekliği doyurur besler,
Çamlar gölgesine misafir bekler,
Alıçlar, güvemler çevreyi süsler,
Yabani çörtükler sor bizi diyor.

Teke saka, kuş kuş, madımak, yemlik;
Yüreklerde koymaz hasretlik kemlik,
Böğürtlen aydına gösterir kimlik,
Çarıklı kumpanya yer bizi diyor.

Şehirden dışarıda köy yanlarında,
Sığır yayanların her anlarında,
Ahır çalgısında iş günlerinde,
Vatandaş ortaya kor bizi diyor,

Göbelek yemişi, ardıç sakızı,
Yeşil yamaçların gelini kızı,
Isırgan otları bırakmaz sızı,
Ağrıyan ağrıya sar bizi diyor.

Payamla tapanı, kozgucu söktük.[381]
Yerine, yurduna ateşler döktük.
Güzeli iyiyi yaktık ve yıktık,
Bu **Sefil Selimî** vur bizi diyor.
(14.12.2001)

DAVET EDİYOR

Yunus deyip geçme iyi dart düşün,
Hal hatır sormaya davet ediyor.
Hasta sayrı olsan ağrısa başın,
Kol kanat germeye davet ediyor.

Hakkında denecek her söz çok basit,
Huzur ve neş'eden o olur mesut,
Katiyen kimseye eylemez kasıt,
Yan yana durmaya davet ediyor.

Bire beşe değil herkese yâra,
Nasihatı veciz istemez para,
Muhabbete yanaş, sevgide ara,
Yanında görmeye davet ediyor.

Hamları kemleri olgun edecek,
Cahile ders verip bilgin edecek,
Boş gönülü aşkla dolgun edecek,
Aşkından vermeye davet ediyor.

Çirkini kötüyü garezi kini,
Sevgi macunuyla koruyor kanı,
Daima taptaze daima yeni,
O seni ermeye davet ediyor.

---

381. Payam, Şarkışla yöresinde meyan kökünün adıdır. Tapan ve kozguç [illegible] kazılmak suretiyle toplanan yumrulu bitkilerdir. Tapan bilye bülüklüğünde [illegible] kabuklu yumrulardır. Çiğ olarak yenildiği gibi, pişirelerek çerez ola[illegible] yenilebiyir. Kozguz toprağan biraz daha derinlerinde ve ceviz büyüklüğ[illegible] Kabuğu soyularak yenilir.

Kendi kendini bilse er kişi,
Kolay çözüm bulur en berbat işi,
Böyle bir duygunun bulunmaz eşi,
Farkına varmaya davet ediyor.

Birlik beraberlik hoş anayasa,
Onun dili ile her insan dese,
Eğer aklın fikrin eskidi ise,
Kafana girmeye davet ediyor.

Bir eser hazırla bugün yârına,
Ancak aşk yakışır hizmet erine,
Muhabbet denilen Pazar yerine,
Sergiler sermeye davet ediyor.

Boş çeneden vaz geç çok lafı bırak,
Bir adımlık yolu eylersin ırak,
El ele tutarsan yakın son durak,
Beraber varmaya davet ediyor.

Yüzdeki iki göz, alında kaşın
Gereğine denktir ekmeğin aşın,
Kibirli kimsenin, uyumsuz başın,
Burnunu kırmaya davet ediyor.

Ey **Sefil Selimî** haklı bulursan,
Kazancın bol olur ibret alırsan,
Dostluktan usanır düşman olursan,
Can cana dermeye davet ediyor.

HOŞ OLUYOR

Tan yıldızı ile yola düzüldüm
İşe yelişimiz pek hoş oluyor.
Çalışa çalışa halden üzüldüm.
Tarla dönüşümüz pek hoş oluyor.

Ekin yeleplenir tırpan önünde,
Desteler yapılır çatal teninde,
Tırmıklar çekilir başak önünde,
Tarlada işimiz pek hoş oluyor.

Kimimiz amcayız, kimimiz dayı,
Yığınlar yığarız, gölgesi koyu,
Çam bardakta soğur ged yayla suyu,
Tarlada aşımız pek hoş oluyor.

Kağnıya sapları anadut atar,
Kimisi terlemiş uykuya yatar,
Dizilir yollara er gelen katar,
Tarlada düşümüz pek hoş oluyor.

Kağnıya koşarız çıtak öküzü,
Çalışır köylünün gelini kızı,
Ayranı doldurur rüzgârın tozu,
Tarlada kanışımız pek hoş oluyor.

Dudaklar yârılır güneş harından,
İşler bizi bekler sabah erinden,
Rençberlik helâl kâr alın terinden;
Tarla inişimiz pek hoş oluyor.

Merkep önümüzde sırtında azık,
Harmana çevirdik öbekle yüzük,
Evlere dönerik nihayat ezik,
Tarla anışımız pek hoş oluyor.

Biçemem köylünün tam fiyatını,
Çalışıp kazanır saf hayatını,
Sefil Selimî der köy heyetini
Tarla görüşümüz pek hoş oluyor.

YÜKLÜYOR

Kambur felek seni gayet mert gördüm,
Kahpe kahpeliğin sana yüklüyor.
İşlerini çok hoş buldum hak verdim.
Kalleş kalleşliğin sana yüklüyor.

Ört bas etmek için suçlu suçunu,
Bildirmemek için namert içini,
Günahkarlar kervan çekmez göçünü,
Ahmak ahmaklığın sana yüklüyor.

Fahişe ırz satan alanı karar[382],
Hırsız, hain bir gönlünce eş arar,
Cahilin verdiği her yanlış karar,
Fitne fitneliğin sana yüklüyor.

Ne de kötü şöhretin var, namın var,
Koruğun var, yetişmemiş hamın var,
Hiç severin yoktur söyle kimin var?
Zalim zalımlığın sana yüklüyor.

Senden temiz yoktur ama pis derler,
O haklıdır desek, sus be sus derler.
Bul da şu alçağı hemen as derler.
Alçak alçaklığın sana yüklüyor.

Sefil Selimî'yi eyledin teskin,
Feleğin kanunu kılıçtan keskin,
İftiracı dürzü, cani ve küskün
Kinci kinliğin sana yüklüyor.
(16.7.1973)

MECBUR

Sağırlar kulağa dilsizler dile
Sahip olmaklığa sevmeye mecbur.
Âşıklar dileğe yolsuzlar yola
Sadık kalmaklığa sevmeye mecbur.

---

382. Burada "karar" sözcüğü; eleştirir, şikayet eder, kötüler anlamlarındadır.

Deliler akıla, ağmalar göze,
Sakatlar sağlığa, sapkınlar düze
Vicdansız vicdana, kalpsizler öze,
Mihri almaklığa sevmeye mecbur.

Bilgelik güzellik temizlik hoşluk,
Arasında yaşa bırakma boşluk,
Kim ararsa eğer manevi haslık,
Hakkı bulmaklığa sevmeye mecbur.

Silahlar kırılsın savaşlar bitsin,
Barış yeryüzünde bayramlar etsin,
Zenginler çoğalsın fakiri tutsun,
Fakir dolmaklığa sevmeye mecbur.

Zindanlar boşalsın cahiller ersin
Sefalet rezalet kabire girsin.
Kim sevmek isterse seveni görsün
Dal kol salmaklığa sevmeye mecbur.

Ben kendimden sordum cevabımı say
Örseleyip bozma sonra deme vay,
Yunus'un dersinden kim alırsa pay,
Paydan bölmekliğe sevmeye mecbur.

Neler demiş ibret yüklü karınca
Ufak yüreğini gayret sarınca
İnsanoğlu dağa doğru varınca
Dağı delmekliğe sevmeye mecbur.

Makinedan farklı bu canlı radar,
Yokmuyuz birader bir radyo kadar,
Çoğu kendisini Mevlâ'ya adar,
Aşka gelmekliğe sevmeye mecbur.

İradeden yoksun kötürüm kişi,
Çıkmaza sürükler en âlâ kişi,
Eşit hak taşıyan erkekle dişi,
Bol bol gülmekliğe sevmeye mecbur.

Yan yana can cana dostluk kurulsa
Sevda ipleriyle sıkı sarılsa.
Biri yârdım eder biri yorulsa
Dostça ölmekliğe sevmeye mecbur.

Misal çok hisse al pahasını biç
Ahbaba can vermek hiç de değil güç
Adam sevememek bana göre suç,
Suçu silmekliğe sevmeye mecbur.

Gel bahis tutalım yan çizme cahil,
Taptuklar vecdine olalım dahil,
Okyanusa gerek mutlaka sahil,
Dalgıç dalmaklığa sevmeye mecbur.

Her hesabın ruhu bilginin başı,
İstersen söv bana bu ilmi taşı,
Misafir ağırlar hoş görü aşı,
Kâşık çalmaklığa sevmeye mecbur.

İncele tetkik et bir sonuca var
Gaflet kara leke gönül eder dar.
Hayatta en elzem en hakiki kar,
Herkes yelmekliğe sevmeye mecbur.

İkramın izzetim ülfetim sözüm,
Bedavadır hem de topluma lüzum
Sefil Selimî'ye çözüm bu çözüm
Bir şey bilmekliğe sevmeye mecbur

GERİ DUR[383]

Yaşayan can er geç yere girecek,
Her günü hoş yaşa şerden geri dur.
Taşıyan ten her suç kora düşecek,
Dar yönü aş dışa kirden koru ser.

---

383. Sefil Selimî'nin altı kafiyeli ve aynı zamanda lebdeğmez olan bir şiiridir. S-S lebdeğmez olduğu için Sefil Selimî'yi remzetmektedir.

Yüz suyunu döken kötü kişi çok,
Öz huyunu yakan yiti leşi yak,
Göz tüyünü çeken katı taşı sık,
Hür tanı hoş yaşa ordan yâri sor.

Kinlerini öldür, diriliği seç,
Zanlarını sildir, arılığı aç,
Cinlerini yıldır, duruluğu iç,
(S)ar (S)eni döş döşe sırdan sırı der.
(6.5.2000)

RAHAT DUR

Bu yurt senin ise ihanetten dön,
Cırım cırım cırarım ha rahat dur.
Hainlik iğrenç şey cehaletten dön,
Yirik yirik yirerim ha rahat dur.

Kükreye kükreye hücuma geçsen
Yanardağlar gibi ateşler saçsan,
Aşılmaz yıkılmaz engeller aşsan,
Yârık yârık yâraram ha rahat dur.

Oynadığın oyun tuzak başına,
Ellerinle zehir katma aşına,
Yumruğumu yapıştırır dişine,
Çatır çatır kırarım ha rahat dur,

Ortak olma yanlış bir iş yapana.
Aman fırsat verme hampa kapana.
Fare isen er geç düşen kapana;
Yorum yorum yorarım ha rahat dur.

Kirletme sen damarda al kanını,
Vatan için hibe eyle canını,
Yakar ateşlerim dört bir yanını,
Sarım sarım sararım ha rahat dur.

Noksan düşünmekten can bulur keder,
Ahmak kişi bu da tecellimdir der.
Kendi hataların değildir kader,
Sorum sorum sorarım ha rahat dur.

Yılan yatanları uyurken vurur,
Düşman ağısını dostlukla verir,
Yanlış iş sahibi çok erken çürür,
Sürüm sürüm sürürüm ha rahat dur.

Adım belli şanım belli koca Türk
Vatan sevgin yoksa benden çekin ürk,
Postunu yüzerim yaparım kürk,
Düdüm dürüm dürerim ha rahat dur.

Kaypaklara çattı **Sefil Selimî**,
Kul kendisi kazanıyor zulümü,
Zalimlerin hasmı azim ölümü,
Adım adım ararım ha rahat dur.

YOK MUDUR?

Deli etme beni nedir bu derdin
İnsaf defterinden sende yok mudur?
Zelil edip beni gayene erdin
Sevgimin zerresi sende yok mudur?

Koşarım peşinden dağdan dağlara,
Uğratırsın yolum karlı sığlara,
Esir ettin çözülmeyen bağlara,
Güzel söyle gözün bende yok mudur?

Kalbimin tahtını işgal eyledin,
Kuş misali, kafesimde söyledin,
Bir kez gör sen aşkını neyledin,
İnsafın mekanı tende yok mudur?

Uyansın sendeki aşkımın dili,
Kalbimde çalınsın ismimin zili,
Sefil Selimî'yi eyledin deli;
Aşkımın cevabı kanda yok mudur?
(İlk şiirlerinden)

GEÇ OLUR

Aman ha, bu arzum kalmasın yârım,
Sen beni bugün sev, yârın geç olur.
Yüzüm kırışmasın, rengim solmasın.
Seve seve, ayrı kalmak güç olur.

Gün doğan gün aşar, ömrüme tuzak,
Hayaller taşıyan mektup mu yazak,
Yakınlık dururken oluruz uzak,
Bu taraftan öbür yana göç olur.

Beden zayıf düşer belki çor[384]lanır,
Hastalanır irdelenir horlanır,
Gün geçtikçe çirkinleşir torlanır,
Gençliğimiz göre göre hiç olur.

Geçen günlerimi yaşadım saymam,
Sesin kulağımda başka ses duymam,
Dünya güzelini yerine koymam,
Bir gün koyunlaşsa bir gün koç olur.

Umudumuz, çiçek açsın yeşersin,
Fenikdikçe[385] gölgesine düşersin,
Güneş desem, olmaz doğar aşarsın,
Batışına, baka kalmak, suç olur.

---

384 Çor: Hasta
385 Fenikdikçe: Güçsüzleştikçe

Kaburgana verme[386] bırak inadı,
Aşk kılıcı beni sık sık sınadı,
Üstümüzde Azrail'in kanadı,
Bedenimiz, kara yere, iç olur.

Sevgi tezgahları, sevgi dokusa,
Nakışını gözlü gözsüz okusa,
Talih bülbülümüz, ötse şakısa,
Bir günümüz artar, üç bin üç olur.

Arayı soğutma, harcama anı,
Tutayım derkene, harcadım dünü,
Garipser dururum, daima seni,
Özlemlerim, bir birine taç olur.

Bir saniye bile, uzun çok uzun,
Arkası gelmiyor, gece gündüzün,
Sefil Selimî de dert, keder, hüzün,
Çoğalır üsteler, kaçta kaç olur. (5.2.1985)

BÖN OLUR

Mertler ne güzeldir, namert ne pistir,
Kalleş kişi dönek olur bön olur.
Kahpe kahpeleri sanar ki hastır,
Kötü insan cinden daha cin olur.

Yeğin atın yelesini yel örer,
Yavuz fino ün pürüye çok ürer,
Demeyin ki hamlık hastalık soy sürer,
Hor babaya has evlâtlar ön olur.

Ters insanın terse benzer fikiri,
Beden var ki kademhane[387] çukuru,
Cahil kafa kör şeytanın ahırı,
Fena kulda ahır gibi ten olur.

---

386. Kaburgasına vermek: İnatlaşmak, kaburgası kalın: inat
387. Kademhane: Tuvalet

Çiğ kelle taşıyan birkaç karnı şiş,
Yatağını küllük sanıp etmiş çiş,
Etrafına koku salar mundar leş
Leş üstüne leş kuzgunu bin olur.

Boş boğazlar bol keseden bol atar,
Kervancı deveyi dengiyle yutar.
Yaş keseni, baş keseni kan tutar,
Er kişide öd patlatan ün olur.

İster semaya çık ister yere in,
Ne söylersen onu sende bulun sen.
Sefil Selimî'yem ben olamam ben,
Bana sahip bende olan ben olur.

DÖN N'OLUR?

Burda hayat daha canlı her yerden,
Karlar kalktı sular aktı dön n'olur.
Camı araladım dün sabah erken,
Gelmiş çatmış yayla vakti dön n'olur.

Bel verdi uçuyor yaptığın yapı,
Bir kez itilmedi örttüğün kapı,
Ya sen ya ben bir gün yutmadan hapı,
Yokluğun belimi büktü dön n'olur.

Kokusu dağları sararken yazın,
Papuç çiviledi eşiğe kızın,
Hiç mi insafın yok gittin çok uzun,
Evimize figan çöktü dön n'olur.

Kanına susadı Esme'nin piçi,
Meğer şer doluymuş züppenin içi,
Emmiteyin torununun ilk üçü,
Oğlumuza silah çekti dön n'olur.

Ben bir eksik etek, iki toy uşak,
Dört mevsim savuştu görmedik döşek,
Kimin ayağına eline düşek,
Konu komşu bizden bıktı dön n'olur.

Elden ele gölge değer gün değmez,
Çocuklara lâf kâr etmez baş eğmez,
İnat etme gel ha iyilik doğmaz,
Evlatların elden çıktı dön n'olur.

Ne olursa olsun tembihimi duy,
Sefil Selimî'yi iyi dinle duy,
Encamında para etmez ağıt oy,
Kederler ömrümü söktü dön n'olur.

NEYİM ZAY OLUR

Hor bakan ters bakan yan bakan baksın,
Yer benim gök benim neyim zay olur.[388]
Kor döken sert akan akarsa aksın,
Yâr benim Hak benim neyim zay olur

Zalime zalimim, âlime âlim,
Dikene dikenim, güllere gülüm,
İyiye iyiyim, kötüye ölüm,
Er benim pak benim neyim zay olur.

Her şartı yaşarım, yerine göre,
Hiç kimseye uymaz, bendeki töre,
Hayatta düşmedim, katiyen kire,
Şer benim ak benim neyim zay olur.

Gözüm özüm yüzüm sözüm kir tutmaz,
Ummanım buz tutmaz, dağım kar tutmaz,
Sefil Selimî'yi ham ve tor tutmaz,
Var benim yok benim neyim zay olur
(24.11.1997)

388. Çift ayaklı şiir örneklerinden

MEMUR

Yetkili bir ağız cevap vermeli,
Türkiye'den kaçıp gitsin mi memur?
Bakanlar Kurulu farkı görmeli,
Eriyip çürüyüp bitsin mi memur?

Su ve elektrik ekmek ve kira,
Çöpün vergisine verir çok para.
Borç gırtlağa çıkmış saplanmış zora,
Çoluğu çocuğu satsın mı memur?

Kışlık ihtiyacı kömürle odun,
Alamaz evine birkaç kilo un,
Canından vazgeçer sayar otuz gün,
Ömür boyu oruç tutsun mu memur?

Bulgur pirinç peynir zeytin tanesi,
Yemeye yemeye çökmüş sinesi,
Dişleri kitlenmiş şişmiş çenesi,
Parmak tırnağını yutsun mu memur?

Her insan eşittir diyenler nerde?
Bu zulümler niçin yapılır ferde?
Dürüst hizmet yapar ulusa yurda;
Rüşvet alıp kazık asın mı memur?

Az söyle çok söyle duyan haniye,
Gözardı edilir acaba niye?
Aldatır dururlar sabreyle diye,
Aşlarına zehir katsın mı memur?

Görevimi yaptım gerçeği yazdım,
Yüreğim burkuldu gam ve yas sezdim.
Döşüme vurarak bağrımı ezdim,
Ayaklar altında yitsin mi memur?

Öyle veya böyle kol gezer keder,
Politika bizi hep mahkum eder,
Ey **Sefil Selimî** halkı kim nider;
Gidip köyde sığır gütsün mü memur? (1.1. 1995)

YOKTUR[389]

Şeref elbisesi satın alınmaz,
Yırtma ki dikecek teli de yoktur.
Haysiyet gizlidir yeri bilinmez,
Ortada akacak seli de yoktur.

Her iki meziyet görünmez unsur,
Düşürme elinden sesi çok yansır,
Senin ile yaşar eskimez bu sır,
Varlığın ispata dili de yoktur.

Nimetler ölçemez uzun boyunu,
Tarife cümle az temiz soyunu.
Mevlâ'dan almıştır asil huyunu,
Göze gözükecek beli de yoktur.

Zayetmem bedenin cam şişesinde,
Saklarım kasamın ar köşesinde.
Tapulattım onu Hâk gişesinde;
Üstünü örtecek çulu da yoktur.

Şeref, haysiyettir hayata direk,
Ar, namus uğruna terbiye görek.
Sefil Selimî, sen tüketme yürek,
Bu sırra erecek veli de yoktur.

BİR BÖLÜMÜDÜR

İradeyi sığmaz lisana gelmez,
Muhammed Ali'nin bir bölümüdür.
Mantık aciz kalır her kişi bilmez,
Kainat Ali'nin bir bölümüdür.

---

389. Kayseri Hakimiyet gazetesi 4 Eylül 1963

Bütün ilimlerin tıkandığı yer,
Acizliğe düşer böyle olmaz der,
Ezeller mayası taşıdığı ser,
Kemalat Ali'nin bir bölümüdür.

Kubbeye babadır, toprağa ana,
Ömür bahanedir yerleşmiş cana,
Belli süre için hediye sana,
Emanet Ali'nin bir bölümüdür.

Bilgiçliğin kadar bilmediğin var,
Kendine seçmişsin kötülüğü yâr,
Kabul etmiyorsan aklın fikrin dar,
Keramet Ali'nin bir bölümüdür.

Büyük demek dahi sınır koymaktır,
Tehdit getirmektir, ufak saymaktır,
Şahlığını tasdik hakka uymaktır,
İbadet Ali'nin bir bölümüdür.

Aşk ehli olanlar taşır bu yükü,
Öğren gerçekleri sen seni oku,
Muhafaza eder yer ile gökü,
Mucizat Ali'nin bir bölümüdür.

Teminat veririm yemin ederim,
İliğim damarım, et, kemik, derim,
O variken başka şeyi niderim?
Varidat Ali'nin bir bölümüdür.

Sevabı, günahı korkuyu yendim.
Nefs atı denilen zalimden indim,
Çok şükür olsun inkardan döndüm,
Şehadet Ali'nin bir bölümüdür.

Biraz daha açsam beyniniz çatlar,
İmanınız yoktur kafanız patlar,
Sizi sarhoş etmiş mecazi putlar,
Mürüvvet Ali'nin bir bölümüdür.

Gücün yetmeyince sapıttı dersin,
Dilini yutarsın lâfını yersin,
Seni kafir eden sinkefin hırsın,
Merhamet Ali'nin bir bölümüdür.

Cihanı şümul Merdan aslı nesli bir,
Sana mihman gelmez, için dışın kir,
Layüsel Hünkardır, kudret güçlü pir,
Serahat Ali'nin bir bölümüdür.

Evet mi, hayır mı, kolay mı zor mu?
Eşi dostu yâri benzeri var mı?
Namerde, kalleşe sırrını der mi?
İltifat Ali'nin bir bölümüdür.

Servetim, kazancım, niyetim budur,
Serçeşmem, menendim, hayatım odur,
Kalp gözümü açtır gönlümü yudur,
Meziyyet Ali'nin bir bölümüdür.

Dağarcığım dolu, cüzdanlarım boş,
Cemalullah derdi taşıyana hoş,
İlhamıyla mest ol, keremiyle coş,
İtaat Ali'nin bir bölümüdür.

Bu mühim noktayı çözen her kişi,
İsterse çatlatır som kara taşı,
Soruya cevaptır bu aş aşk aşı,
Ziyafet Ali'nin bir bölümüdür.

Kisb-ı kâr değildir avuça sığmaz,
Sırt dönen kimseler beş para değmez,
O ki hiç kimseye boyun eğmez,
Diyanet Ali'nin bir bölümüdür.

Alnım açık, yüzüm aktır başım dik,
Anladık, inandık, böyledir dedik,
Cahil avaneler arasın gedik,
Zatiyet Ali'nin bir bölümüdür.

İman gözü, zeka gözü, ruh gözü,
Duygu gözü, beka gözü Şah gözü;
İlim gözü, mana gözü, aşk gözü;
Hissiyat Ali'nin bir bölümüdür.

Bitki dili, eşya dili, fert dili,
Tutku dili, rüya dili, mert dili;
Etki dili, meyva dili dert dili,
Hulkiyat Ali'nin bir bölümüdür.

İblise uyanlar itiraz eyler,
Ağdeme secdeyi zülcelâl söyler,
Münazara açık buyurun beyler;
Musavat Ali'nin bir bölümüdür.

Aç kurda yem olur Çobansız koyun,
Menfaat gözeten çok oynar oyun,
Onsekizbin âlem başında beyin,
Asalet Ali'nin bir bölümüdür.

Üzüldüğü yerden kopsun kopanlar,
Hak seviyorum sanar nefse tapanlar,
Kabe'den eftaldir gönül yapanlar,
Ziyâret Ali'nin bir bölümüdür.

İnkar zannettiğin bu güzel yorum,
Ters düşen şahısı bırakır yârın,
Kellemi alsalar bahise varım,
İnayet Ali'nin bir bölümüdür.

Mevcudu âlemin kefen bezi o,
Kelâm-ı kadimin vahyi sözü o,
Maneviyat bahri mana özü o,
Hakikat Ali'nin bir bölümüdür.

Cilvey-i rabbani, eşgal-i Hüda,
Hayat dediğimiz en tatlı gıda,
Farzdan evvel farzı o eyler eda,
Marifet Ali'nin bir bölümüdür.

Bütün peygamberler, ermiş veliler,
Adını ananlar, hep mi deliler,
Varis-i embiya yolu ulular,
Veraset Ali'nin bir bölümüdür.

Tek yönlü düşünme, her yönlü düşün,
Nazarına bağlı rast gider işin,
Veresiye koymaz ikramı peşin,
Adalet Ali'nin bir bölümüdür.

Engindir, yücedir, fakir mi fakir,
Dünya tezgahıdır çok ince dokur,
Levh-i mahfuzdaki yazıyı okur,
Tilavet Ali'nin bir bölümüdür.

Emare işaret nişan-ı bal-i
Kur'an kalemidir ağzında dili,
Vücudu amentü billahın ili,
Selâvat Ali'nin bir bölümüdür.

Sıfatı subutu abit ve sabit,
Esrarı anlamaz her kemik tabut,
Cibrili emine ders veren mabut,
Kelemet Ali'nin bir bölümüdür.

Beyanım ap açık, delâlet sanma,
Teşviş cehennemdir ataşe yanma,
Benlik enbaredir, yeline kanma,
Hidayet Ali'nin bir bölümüdür.

Ondan gayri her şey uykuya yatmış,
Kimler baki kalmış kim gelip gitmiş,
Hepsi de anlatmış, pek çok söz etmiş.
Rivayet Ali'nin bir bölümüdür.

Yüzmeyi bilirsen bu ummana dal,
İmkanın var ise, sebil iken al,
Gerek Şeyhülislâm gerek ilmi hal,
Hikâyet Ali'nin bir bölümüdür.

Belki kabil olur güneşi sökmek,
Ne mümkün o zatı sineye çekmek,
Seni taşa çalan bir sokum ekmek,
Kanaat Ali'nin bir bölümüdür.

İstersen kürreyi yazıyla doldur,
Onun tartısında yalnızca kıldır,
Cismaniyet taşır en üstün kuldur,
Şahsiyet Ali'nin bir bölümüdür.

Yine de gayet az ne dersem deyim,
Köle olabilirsem sultanım beyim,
Şarttan hasıl olmuş bir damla suyum,
İzahat Ali'nin bir bölümüdür.

Esma sıfatında Rahman görünür,
Gafil kimse incelemez erinir,
Kisveyi didara bir o bürünür,
Kıyafet Ali'nin bir bölümüdür.

Sence günah mıdır nura nur demek,
Lafınan olmuyor dostu gör demek,
Allah'ın aşkına Ali var demek,
Vasiyet Ali'nin bir bölümüdür.

Müşkülü olanlar çözümü bulsun,
Göremeyen kimse gözümü alsın,
Her hangi durumda olursa olsun,
Vaziyyet Ali'nin bir bölümüdür.

Süphan sözü, insan sözü, kor sözü,
Vicdan sözü, ihsan sözü, yâr sözü,
Merdan sözü, sultan sözü, er sözü;
Risalet Ali'nin bir bölümüdür.

Evvel o, ahir o, baki kalan o,
Vebal o, tahir o, saki olan o,
Mehal o, nehir o, Hakkı alan o,
Velayet Ali'nin bir bölümüdür.

Önü var sonu yok varlığın kendi,
Yönü çok, günü çok birliğin bendi,
Ünü Hak dini hak dirliğin fendi;
Nihayet Ali'nin bir bölümüdür.

Rahmanın gücüdür taşıdığı güç,
Ölmemek istersen iksirinden iç,
Ben derim ki veli, sen dersin ki suç,
Alamet Ali'nin bir bölümüdür.

Fakih isen fıkıh ilmi özeti,
Fasih kimse nasıl yıksın tezatı,
Bu mezat ki ilmi ledun mezatı,
Maharet Ali'nin bir bölümüdür.

Bilgi dahilinde tarifi vardır,
Menzili hedefi tanımak zordur,
Ali'yi sevene Muhammed yârdir,
Ehlibeyt Ali'nin bir bölümüdür.

Birbirlerinden kopmaz padişah vezir,
İsim ayrılığı Melekle Hızır,
Mekandan münezzeh hazır ve nazır,
Keyfiyet Ali'nin bir bölümüdür.

Hacı, hoca, dede, ermiş erecek;
Bu çeşit sergiyi nasıl serecek?
Var mı ki Kur'an'a mana verecek.
İtikat Ali'nin bir bölümüdür.

Sezip fehmeyleyen, bu kutlu histir,
Alüyel âlâdır şuurda süstür,
Güzellik, şirinlik sırf ona hastır,
Hamiyyet Ali'nin bir bölümüdür.

Yiğitlik cüssesinin belli işarı,
Bazı ravilere göre başarı,
Ona benzetmeyin beni beşeri,
Cemiyet Ali'nin bir bölümüdür.

Suret ihtivası Mevlâ kapısı,
Arşın kürsün yer yüzünün tapusu,
Temsili arz eder beden yapısı,
Namiyet Ali'nin bir bölümüdür.

Ölü yatıyorsun sesi duy sağıl.
Sebebi mecburi kabul et oğul,
Kişilik uzuvdan ibaret değil,
Cinsiyet Ali'nin bir bölümüdür.

Köşe taşımızdır yer gök direği,
Mihraç tasvirinin sahip burağı,
Yâradanın köşkü nebi durağı,
İnsiyet Ali'nin bir bölümüdür.

Beraberlik tacı tahtı sahibi,
Alın yazıları bahtı sahibi,
Geleceği denen mehdi sahibi,
İmamet Ali'nin bir bölümüdür.

Benliğe kibire tutmadan tabak,
Karnını kubartır şişirme göbek,
Yezitlik edersin ulan bal kabak,
Ulvuyet Ali'nin bir bölümüdür.

Eğer fark edersin bu bariz farkı,
Neşenden havaya atarsın börkü,
Çevirdiği çarhı giydiği kürkü,
Devriyat Ali'nin bir bölümüdür.

İçilmeyen sudur, yenmeyen lokma,
Nasibin değilse canını sıkma,
Sabır göster dinle kusura bakma,
Zuhurat Ali'nin bir bölümüdür.

Tecelliyat esip geçen yel değil,
Mahluk değil, konup göçen kul değil,
Onu zikretmeyen dilde dil değil,
Zikriyat Ali'nin bir bölümüdür.

Kabe'yi sorana kalbini göster,
Ali mekanını tertemiz ister,
Kubbeyi kapatan ilâhi astar,
Bekayat Ali'nin bir bölümüdür.

Vahdeti vücudun zerresi olan,
Coşarsa faniyi etmez mi talan,
Azrail adıyla can verip alan,
Secaat Ali'nin bir bölümüdür.

Huri, gılman, melek, Cennet peşinde
Cahil softa haram kurar düşünde,
Ne var ne yok her şey gizli döşünde,
Kitabet Ali'nin bir bölümüdür.

Yakala fırsatı kaçırmadan tut,
Şayet değil ise hafızanız kıt,
Kışın yağan karla, yazın biten ot,
Tabiat Ali'nin bir bölümüdür.

İyi hesap eyle noksanını bul,
Zamanın birimi çağlar aylar yıl,
Abad olacaksan evvel ikaz ol,
Hususat Ali'nin bir bölümüdür.

Ucuza sattığın kübra zimmeti,
Yâradan'ın kulu, Nebi ümmeti,
Hazret bendesine yapar himmeti,
Feragat Ali'nin bir bölümüdür.

Kantarı hassastır pisliği tartmaz,
Parmağı var ama gözüne dürtmez,
Affı çok geniştir ağzını yırtmaz,
Safiyet Ali'nin bir bölümüdür.

Nice şaheserler hasredilse az,
Dünya vadesinden daha fazla yaz,
Kıyam, sucut, secde ettiğin niyaz,
Şeirat Ali'nin bir bölümüdür.

Tahsil terbiyemin nutkumun başı,
Yıldızlar ziyası, meteor taşı,
Arifler sofrası, Dervişler aşı,
Bereket Ali'nin bir bölümüdür.

Denecek kelâmın milyârda biri,
Hayatı ebedi kuşkusuz diri,
Âşıkların gönlü, ma'şukun yeri,
Sadakat Ali'nin bir bölümüdür.

Mukayese şarttır kıyaslama yap,
Sana yutturmuşlar uyku veren hap,
Resul-ü Ekrem'in damadına tap,
Hesabat Ali'nin bir bölümüdür.

Seni bana düşman eden hileci,
Sinsi menfaatçı cimri talacı,
Hastalığın reçetesi ilacı,
Teslimiyet Ali'nin bir bölümüdür.

Evrensel boyutla misalsiz melik,
Şüphesiz dört kitap ilmine malik,
Cemalin onda seyretti halik,
Külliyat Ali'nin bir bölümüdür.

Cihetsiz cephesiz sipersiz kale,
Vakit düsturunu etmiş egale,
Beş sütunda manşet ve baş makale,
Matbuat Ali'nin bir bölümüdür.

Cismin adam, fakat feylin (fiilin) yabani,
Pek çok masum için oldun zebani,
Veli nimetimiz Veliaht bani,
Mahiyet Ali'nin bir bölümüdür.

Kıvamlı kaynayan kazanına bak,
Ahengine şaşma mizanına bak,
Şu seyri seferin düzenine bak,
Sevkiyat Ali'nin bir bölümüdür.

Yaşatmak, yaşamak kavramı denen,
Sıvıyı katıya denkleyip sunan,
Kayadan mı çıktı babanla anan,
İrtibat Ali'nin bir bölümüdür.

Akseden ses seda yahut ta gölge,
Deryalar olmasa olur mu dalga,
Hedefe uzanır açtığım elga,
Teşrifat Ali'nin bir bölümüdür.

Suyu can ırkı can uhrevi delil,
Hakk'ı Hak edeni bırakmaz melul,
Ahmet, Mehmet, Hasan, Hüseyin Celil,
Huviyet Ali'nin bir bölümüdür.

Hurufeden vaz geç, kim kimdir tanı,
Ufuklar arası köşkü vatanı
Tamir eyle düzelt kendi hatanı,
Ruhiyat Ali'nin bir bölümüdür.

Hacmi yok, rengi yok tadı sevende,
Merci mevkisi saklı divanda,
Kürreyi arz eden yaşlı kovanda,
Tevellüt Ali'nin bir bölümüdür.

Küflenmiş kokacak beynini yıka,
Hal ehli değilsen girersin şoka,
Talip ol bel bağla bir yüzü aka,
İcraat Ali'nin bir bölümüdür.

Evliya, enbiya, mektep medrese,
Şekil bir, ad ayrı git gel tedrise,
Kul eğitir salar ayni adrese,
Tedrisat Ali'nin bir bölümüdür.

Âşıklar bu sırrı ettiler ilân,
Dediler de duydum hayvandır ölen,
Cuzi yekün tutar göze çok gelen,
Hareket Ali'nin bir bölümüdür.

Martaval değildir maval belleme,
Ateştir yanarsın sakın elleme,
Vaiz ile gözlerimi külleme,
Hadisat Ali'nin bir bölümüdür.

Selam sabah kesip buğuz tutsan da,
Cehennem'e Arasat'a atsan da,
Sırattan düşürüp telef etsen de,
Mevcudat Ali'nin bir bölümüdür.

Koruyup tam sahip olduğu için,
Her dili eksiksiz bildiği için,
Kurda kuşa rızık saldığı için,
Mahlukat Ali'nin bir bölümüdür.

Bir kalıptan bir kalıba geçmesi,
Kalbi mühürleyip kalbi açması,
Ruhların gelmesi konup göçmesi,
Nakliyat Ali'nin bir bölümüdür.

Sınıfı yok, rozeti yok, ipi yok,
Lezizliği vardır hiçbir tipi yok,
Kapı o kapıdır, başka kapı yok;
Tafsilat Ali'nin bir bölümüdür.

Ben benim, sen sensin diyene lafım,
İkilik gömleği giyene lafım,
Hazineden alâ duyana lafım,
Tahminat Ali'nin bir bölümüdür.

İrşâd oldum, ihya oldum, şad oldum.
Abâdlık meyini sundular aldım.
Bir noktaya geldim, hayrette kaldım,
Neşriyat Ali'nin bir bölümüdür.

Bugün bu meali hutbe eyledik,
Riyadan arındık meşki boyladık,
Saçındaki bir tek teli söyledik,
Tasvirat Ali'nin bir bölümüdür.

Maksatlara matuf kısaca destan,
Sefil Selimî'niz küçücük bostan,
Eğer anlarsanız bu çeşit sesten,
Kıraat Ali'nin bir bölümüdür.

DER GİBİ YUNUS

İster bir eleştir, ister bin defa,
Dilli de dilsiz de der gibi Yunus.
Esasen gerek yok hakkında lafa,
Yerler gökler kadar var gibi Yunus.

Büyütsem büyümez, ezsem küçülmez.
Kapatsam kapanmaz, açsam açılmaz.
Değeri ölçülmez, paha biçilmez,
Hazineler taşır sır gibi Yunus.

Şiir bahçemizin hayat suyu o
Suyu berrak duru dipsiz kuyu o,
Aşkın manası o aşkın huyu o;
Âşıktır maşuğa yâr gibi Yunus.

Âlimler ilmine hayrette kalmış[390]
Pek çok Molla Kasım pes demiş yılmış.
Bu Türkmen Dervişi dersi tam almış,
Türkçe dersimizde var gibi Yunus.

Görmüş gördüğüne uymayı bilmiş.
Anlamış, anlatmış duymayı bilmiş.
Işımış ışıtmış yaymayı bilmiş.
Aydın ocaklarda kor gibi Yunus.

Kendine kendini tanıyan Ozan,
Hep ona benzese okuyan yazan.
Ey **Sefil Selimî**, çalış ün kazan,
Her elde sermaye kâr gibi Yunus..

---

390. Yunus'un okuma-yazma bilmez bir ümmî âşık olduğu öne sürülür. Aslında Yunus iyi bir eğitim görmüş, devrinin zâhirî ve özellikle bâtınî bilimlerinde geniş bilgi sahibi olmuştu. Kendi şiirlerini örnek göstererek ümmi olduğunu öne sürenler bilmelidir ki, ümmilik tasavvufun ana esaslarından biridir, Allah'ın bilgisi karşısında bilgisizliktir; insanın ekilmemiş tarla, yazılmamış kâğıt gibi temiz olmasıdır. Allah'ın ilhamlarını, böyle bir ümmî gönüle, tertemiz bir kalbe beklemek gerekir.

YUNUS

Yazdım bozdum alt üst ettim üstten üst
Dilimde sözümde sözlüğüm Yunus.[391]
Huşusu hoş mu hoş hazzı eder mest,
Gözüm göz kapağım gözlüğüm Yunus.

Bir söyle, bin söyle, ya sus ya konuş
Bin dalı ırgalar bire dokunuş,
Yönlüdür yönsüzdür yad değil tanış;
Öncüm, danışmanım düzlüğüm Yunus.

Ey **Sefil Selimî** özet bu özet,
Kıyafeti dolu çarşı ve mezat
İstersen kes kısalt, istersen uzat,
Özlüğümde yaşar yüzlüğüm Yunus.

KALMIŞ

Önü yok sonu yok ayaksız başsız,
Seni yer, beni yer ağızsız dişsiz.
Bir dolaba düştüm dönüyor taşsız,
Canı var, kanı var kuruya kalmış.

Yâraları dinmez melhem de bilmez,
Herkesin doktoru para da almaz,
Gördüğün cisimden ayrı da kalmaz.
Şanı var, sanı var araya kalmış.

Gezer hepimizle korur bizleri,
Çiğnenir yerlerde güllü yüzleri,
Kucağında toplar bütün izleri,
Günü var, dünü var, sıraya kalmış.

---

391. Yunus'un şiirlerinde Türkçe en güzel şeklini almıştır. Türk halkının bütün duygu, heyacan ve düşüncelerini, bütün iç zenginliğini en iyi şekilde verdiği için içten ve bizdendir. Ama, söyledikleri bütün insanlar için geçerli olduğu için de evrenseldir.

Meseleye daldım açıldı yâram,
Sevdiğime uzak, hem yakın aram,
Sefil Selimî'yem olmuşum verem,
Kün'ü var, Cün'ü var çareye kalkış.

PASLANMIŞ

Ne desem ne derler neyden ne çıkar,
İnsanın kulağı gözü paslanmış.
Kimi sehpa kurar kimi ip takar,
Sinem çökmüş kara yere yaslanmış.

İğne iplik, çanak çömlek boş dolu,
Zayıfın düşmanı, güçlünün kulu,
Sersemin kazancı, kurnazın malı,
Elden ele geçe geçe pislenmiş.

Kim nasıl kazandı, kim nasıl yedi?
Renkten renge soktu başka ad kodu,
Meyveye ters düştü meyvenin tadı,
Tatlılar acımış, acı paslanmış.

Hesap bilmez kasap elinde masat,
Tarla ekilmeden verir mi hasat,
Yapılmamış hesap tahmini vasat,
Hangi zaman doğrusuna rastlanmış.

Ucuz et yahnisi mideye zarar,
Ciğere pis demek kediye yârar.
Yağ gömüp kokutma ayılar arar,
Ayı suçu böyle böyle üstlenmiş.

Sefil Selimî'ye haklı de yine,
Ayrı gayrı görüp ne gerek kine,
Deneyi sap yapar, sapları dene,
Yetişirken kökü iyi ıslanmış.

BARIŞ

Her milleti lâzım olan elzem şey,
Millî egemenlik, illâ ki barış.
Sorunlara cevap bulan elzem şey,
Millî egemenlik, illâ ki barış.[392]

Menkıbeye fevkalâde güç veren,
Bir damlayı canlandırıp saç veren,
Köleleri sultan yapıp taç veren,
Millî egemenlik, illâ ki barış.

Çekirdekten boy bos verip yeşeren,
Ahengiyle kıvamıyla pişiren,
Zalimleri ayağına düşüren
Millî egemenlik, illâ ki barış.

Bu unsurun tekerleği patlamaz,
Hava vermez, su kaçırmaz çatlamaz.
Kapısını hiç kimseye kitlemez,
Millî egemenlik, illâ ki barış.

Yüreklerin kan damarı can bağı,
Muasırlık hilkatinin kulağı,
Medeniyet aleminin dalağı,
Millî egemenlik, illâ ki barış.

Kimseyi kimseye ezdirmeyen şık,
Cesetler üstünde gezdirmeyen şık,
Namussuza namus bozdurmayan şık,
Millî egemenlik, illâ ki barış.

Umutları gövde, isteklere baş,
Hiç kâşık değmemiş en lezzetli aş,
Adı bilinmeyen okka kıran taş,
Millî egemenlik, illâ ki barış.

---

392. Türkiye Büyük Millet Meclisi, 25 Nisan 1986'da Milli Egemenlik Halk Şöleni düzenlemişti Davet edilen 14 halk ozanı arasında Sefil Selimî'de bulunmaktaydı. Bu etkinliğin ardından TBMM Kültür Sanat ve Yayın Kurulu aynı konuda bir yarışma açmıştır.

Onun için sınıf mınıf farkı yok,
Şu cihânda bir tek onda korku yok,
Henüz yeşermedi, evi barkı yok,
Millî egemenlik, illâ ki barış.

Sevgi sanatıyla örtülen sütun,
Param parça darmadağın büsbütün,
Gene de azimkâr, gene de metin,
Millî egemenlik, illâ ki barış.

Işıl ışıl ışılar girdiği yerde,
Mevcut çare odur her çeşit derde,
Cennet üstündeki ilâhi perde,
Millî egemenlik, illâ ki barış.

Vicdanın yoldaşı imanın eşi,
Damağın çenenin yirmilik dişi,
Bence Yâradan'ın müstesna işi,
Millî egemenlik, illâ ki barış.

İyi emekleri koruyup besler,
Tarifsiz nakışla işleyip süsler,
İsim ezanında duyduğum sesler,
Millî egemenlik, illâ ki barış.

Tavanda asılı tabanda saklı,
Dünya dediğimiz kürenin aklı,
Mahkemeye verdim o çıktı haklı;
Millî egemenlik, illâ ki barış.

Gizlenmez, örtülmez besbelli izi,
İnsanlık içindir çektiği sızı,
Tıpa tıp aynıdır özüyle yüzü,
Millî egemenlik, illâ ki barış.

Ne imiş askerlik, ne imiş ordu,
Herkesi bitmeyen savaşlar yordu.
Hakk'a şikayet huzura vardı,
Millî egemenlik, illâ ki barış.

Adalet adile düşmez adavet,
Şahit ol suçluyu davet et davet,
Silah bırakmaya diyor ki evet,
Millî egemenlik, illâ ki barış.

Savaş cehennemdir, sebepsiz yakar,
Fırsat tacirleri kârına bakar,
Kanı kan yıkamaz, kanı su yıkar
Millî egemenlik, illâ ki barış.

Öyle incedir ki zerreye sığar
Hasletler doğurur hasletten doğar,
Mutluluk yağmuru dinmeden yağar,
Millî egemenlik, illâ ki barış.

Bu iki yasanın dediği madde,
Müslümana Kabe, dervişe Cidde,
Ulu bir mekâna giden bir cadde,
Millî egemenlik, illâ ki barış.

Toplarla dövülen kale suları,
Bitkiye can vermiş şehit terleri,
Silmiş ihtirastan düşen kirleri,
Millî egemenlik, illâ ki barış.

Kalana ne verir, sonraki ağıt,
Savaş Cehennemdir ateşin soğut,
Türk'ten Türkiye'den cihâna öğüt,
Millî egemenlik, illâ ki barış.

Bu benim dileğim, senin dileğin,
Önünde düşmeden gözün kulağın,
Şimdiki talebi budur feleğin,
Millî egemenlik, illâ ki barış.

Bu tezden başka şey etmez bir kuruş,
Yârışmak lâzımsa yârış bu yârış,
Bir anlık mesele hedefe varış,
Millî egemenlik, illâ ki barış.

Ekmek kadar lâzım, su kadar lâzım,
Hava gibi lüzum, su gibi lüzum,
Sefil Selimî'nin bulduğu çözüm,
Millî egemenlik, illâ ki barış.

BARIŞ YAP BARIŞ

Silâh yapan fabrikayı himden sök
Sevgi yap saygı yap barış yap barış
Öldüren her şeyi denizlere dök
Sevgi yap saygı yap barış yap barış

Bombalar çürüsün gürültü bitsin
Cephedeki asker evine gitsin
Oğlan kız büyütsün düğünler etsin
Sevgi yap saygı yap barış yap barış

Zamana köstek vur çarkı dönmesin
Falân öldü filân kaldı denmesin
Huzurun yerine zulüm inmesin
Sevgi yap saygı yap barış yap barış

Bir kıssadan bin hisseye sahip ol
Binit araçları ne kadar da bol
Akılsız başıyın saçlarını yol
Sevgi yap saygı yap barış yap barış

Madem dünya döner biz de dönelim
Ya taksiye ya eşseğe binelim
Yer yüzünde her tarafta bunalım
Sevgi yap saygı yap barış yap barış.

Eğer aydın isen aydın didişmez
İlmi bilen âlim tezata düşmez
İlkel olmayanlar siperler eşmez
Sevgi yap saygı yap barış yap barış

Bir evden on erkek savaşta kayıp
Onlara dua et etmezsen ayıp
Milyonda bir sızı bin acı duyup
Sevgi yap saygı yap barış yap barış

Kaç akrabadan kaldı hangi derede
Yadigârı kimler hani nerede
Senden sonrakiler ersin murada
Sevgi yap saygı yap barış yap barış

Kimimiz bey olduk kimimiz paşa
Yüreğimiz dönmüş som kara taşa
Çoluk çocuğunla bahtiyâr yaşa
Sevgi yap saygı yap barış yap barış

Biraz soluklanıp duralım hele
Vakit sabah ola sabah hayrola
Madem ayak üstü verdik az mola
Sevgi yap saygı yap barış yap barış.

Şimdi gün gören sen haddini tanı
Velveleye verip durma dört yanı
Cihan savaşının gelmişken sonu
Sevgi yap saygı yap barış yap barış.

Bu vatan o vatan ya bu insanlar
Düşünen hisseder hisseden anlar
Kötülüğe kurban gitmesin canlar
Sevgi yap saygı yap barış yap barış

Beyefendi sevgi demek ne demek
Ölümsüzler mintanıdır bu emek
Ne susamak ne acıkmak ne yemek
Sevgi yap saygı yap barış yap barış

Yokluğu çekmeden var olan sizler
Ne maksatla hangi gayeyi izler
Ceddiyin kemiği mezarda sızlar
Sevgi yap saygı yap barış yap barış

Benim anlattığım binlerin biri
Kabul et mazur gör birkaç tabiri
Ne yık maşatlığı ne yap kabiri
Sevgi yap saygı yap barış yap barış

Yepyeni bilgiyle dolsun kafalar
Tarihe mal oldu koçak efeler
Zaman çarkı seni beni ufalar
Sevgi yap saygı yap barış yap barış

Âdet töre gelenekler usüller
Bozulmayan soya çeksin nesiller
Hakkı hakka teslim eder âsiller
Sevgi yap saygı yap barış yap barış

Sefil Selimî'ye hasret bu hasret
Vahdete vahdettir kesrete kesret
Eğer ki Yâradan verirse nusret
Sevgi yap saygı yap barış yap barış[393]

NE BİÇİM İŞ

Halka hizmet, Hakk'a hizmet diyorlar,
Hizmete başlanmaz, bu ne biçim iş?
Neden savaş açıp adam yiyorlar?
Yamyamlık boşlanmaz, bu ne biçim iş?

Yok mu şu dünyada bir aklı yetik?
Top fitil almasa,düşmese tetik,
Suçlu fırsat bulur, davranır atik,
Suç işler taşlanmaz, bu ne biçim iş?

Adı sanı meşhur,barış meleği,
Yolunmuş dökülmüş tüyü teleği,
Açılmaz kapanmış gözü kulağı,
Dillenmez dişlenmez,bu ne biçim iş?

---

393. Sivas Ülke gazetesi 11 Kasım 1986 Yıl:1 Sayı 192

Çelişkiler, arzı sallayıp silker,
Fırtına ummanı, kabartır çalkar,
Yüreğim, her derdi üst üste ilker,[394]
Çaresi işlenmez,bu ne biçim iş?

Hem kılıç, hem kalkan yaptım tarzımı,
Besbelli ki açık yazdım arzımı,
Usulümce icra ettim farzımı,
Gözlenip kaşlanmaz, bu ne biçim iş?

Sefil Selimî'niz söyler erinmez,
Gıbta edip, rakip şahsa yerinmez,
İnsan çiğ süt emmiş özü görünmez,
Kul kuldan hoşlanmaz, bu ne biçim iş?
(25.9.1989)

DOST YETİŞ![395]

Lime lime limelendim elinden,
Limem feryat eder, dost yetiş yetiş.
Pare pare parelendim elinden,
Paremden kan gider, dost yetiş yetiş.

Oylum oylum duman çıkar serimden,
Gece gündüz, bizar oldu zarımdan,
Külümü savurdu, yıllar yerimden,
Ölüyorum, heder dost yetiş yetiş.

Bunaldı imdat et **Sefil Selim**'e,
Medet çağırıyor, dilde kelime,
Razı olamıyom, sensiz ölüme,
Dert sinemi dider, dost yetiş yetiş.

---

394. İlkmek: Eklemek

395. Bu şiirin türküsü, Uğur Kaya tarafından derlenerek notaya alınmıştır. (Bakınız: Şiirleri ve Türküleriyle Aşık **Sefil Selimî**, syf; 152-153)

NE HOŞ

Ben bir davacının şahidi oldum
Savunduğu dava görüşü ne hoş
Kıssasında hisse payımı aldım
Bu husus mevzuya girişi ne hoş

Muhakeme etti açtı tezini
Adeletin adilliğin vezini
Onurlar timsali şuur hazını
Alıcıya göre verişi ne hoş

Bu konu gönlümde merak bıraktı
Malumatım dipsiz, kısır kuraktı
Cahile gafile gaye ıraktı
Aydının halini soruşu ne hoş

Yapıtında eserinde çözüm var
O ihtiyaç yalnız ona lüzüm var
Hayranıyım heykelinde gözüm var
Canlıdan çok canlı duruşu ne hoş

Hepimize eşit vazife düşer
Derindir derine indikçe deşer
Temel unsurları eşdikçe eşer
Çene çatıp duvar örüşü ne hoş

Kitaplarda yazı tabloda resim
Var oldu yok olmaz taşımaz cisim
Yad yabancı bilmez tanımaz hasım
Hısımlık sergisi serişi ne hoş

Gıpta ettim cezbesine tutuldum
Savaş açtı savaşına katıldım
Müsbetini buldum ize atıldım
Menfiyi meydandan sürüşü ne hoş

Hiç kimseden servetini saklamaz
Kara taşa cevherini eklemez
Öyle bir konuk ki davet beklemez
Sevip sevmeyene varışı ne hoş

Duymayana duyur söyle bin kere
Cerrahtır elinde tedavi çare
Hasta bir vücutta bırakmaz yâra
Yârayı emleyip sarışı ne hoş

Kalbini mezar yap göm kalbine göm
Umduğunu ondan iste ondan um
Oku öğren tanı tanıt kalma ham
Hası hasa katıp karışı ne hoş

Anlatmak isterim tutarsa çenem
Kimse kazanamaz o misli önem
Dünya var oldukça dönem bu dönem
Taptaze yepyeni her işi ne hoş

Yüksekleri gezdim ovaya indim
Güç buldum müşkülü danıştım yendim
Mesnedim mesleğim okulun fendim
Her mekâna bir taht kuruşu ne hoş

Uzanan avuca kısmet uzattı
Alaymanı sarayları bezetti
Alt tabanı üst tavanı gözetti,
Ecnebiyle ibret yârışı ne hoş.

Ata ocağımız yanar tavında,
Düştüm ateşine kaldım lavında,
Duygumu pişirdim gıvam gıvında
Gıvamın yüzüme vuruşu ne hoş.

Vakarlıydı amma taşımazdı hers
Şiarı değildir ihtirasla hırs
Arzı ihya etki bellettiği ders
Yurtta hem cihanda barışı ne hoş

Sefil Selimî'yem tuttukça tuttum
Bir cepheden bir cepheye top attım
Bu siper önünde silâhım çattım
Süngü takıp çember yârışı ne hoş

GÜZEL HAYAT HOŞ

Dünya devletleri duysunlar beni,
Savaş çirkin, barış güzel, hayat hoş.
Mamur et, ihya et, süsle her yanı,
Savaş çirkin, barış güzel, hayat hoş.

Silahlar üreten fabrikayı yık,
Öldüren her şeyin tamamını yak,
Kim olursa olsun, yaşatmaya bak,
Savaş çirkin, barış güzel, hayat hoş.

İnsanın özünde, ruhunda yatan,
Herkesi yâratan, cana can katan,
Eğer adam isen, sen senden utan,
Savaş çirkin, barış güzel, hayat hoş.

Cephede askeri doğuran ana,
İntizar etmesin benimle sana,
Sefil Selimî'yi sokmayın kana,
Savaş çirkin, barış güzel, hayat hoş.

RUSVA OLMUŞ

Seyrettim ki herkes abdal görünür,
Hırka[396] rüsva olmuş şal rüsva olmuş.
Düşmüş ayaklara yerde sürünür,
Hırka rüsva olmuş şal rüsva olmuş.

Kimse seçemiyor gerçek dostunu,
Tilkiler taşıyor erlik postunu,
Mehengi marifet örtmüş üstünü,
Hırka rüsva olmuş şal rüsva olmuş.

---

396. Eskiden. abdal, derviş ve hocalar, uzun hırkalar giyerlerdi ki, bunlar tasavvufta selâmetin ve selahiyetin (yetkinin) simgesiydi.

Meydan ıssız kalmış han var Rıdvan yok,
Herkes rehber olmuş bir tek ıhvan yok,
Merdanlar çoğalmış, Şah-ı Merdan yok;
Hırka rüsva olmuş şal rüsva olmuş.

Şaşırdım namerdi yiğidi eri,
Sefil Selimî'yim ararım piri,
Herkesin sırtında gezer bir deri,
Hırka rüsva olmuş şal rüsva olmuş.
(31.5.1970)

ZORUMUŞ[397]

Ben kendimi ehil bir kul sanardım,
İnsan olmak insan bulmak zorumuş.
Bazı kandırdım, bazı kanardım,
Yola gelmek, yolu bilmek zorumuş.

Çuvaldızla iğne arasında ben,
Düşün tercih eyle seç birini sen,
Yiğidim diyorsan kaprisini yen,
Öğüt almak temiz kalmak zorumuş.

Kötülerden uzak iyiler haslar
Falan kim ki diyen ayağa toslar,
Ummanı görmeden dalgıçlık taslar,
Aşkla dolmak, bahre dalmak zorumuş.

Sefil Selimî'den saf kuyruk yağı,
Hemi panzehirdir hemi de ağı,
Hazineler saklar Erciyes Dağı,
Dağı delmek hisse almak zorumuş.

---

397. Bu şiir Aşık Ahmet tarafından bestelenmiş ve Uğur Kaya tarafından 6 Nisan 2001 günü notaya alınmıştır. (Şiirleri ve Türküleriyle Aşık Sefil Selimi syf:173)

UYUMUŞ

Erdim sanan pek çok zavallı insan
Gaflet döşeğine düşmüş uyumuş
Kendini aldatmış beklemiş insan
Sana bana kuyu deşmiş uyumuş.

Rüyasını hayaline eklemiş
Boş umudu boş umuda yüklemiş
İnanç diye gümanını saklamış
Gıybet çukurunu eşmiş uyumuş.

Şu kâfir şu İslam demiş taş vurmuş
Her işinde bir hileye baş vurmuş
Kendi hatasını kendi hoş görmüş
Var oldum zannıyla şişmiş uyumuş.

Kimden kimi sorsam diyorlar ki kem
Sefil Selimî'yem ben kalmışam ham
Kötü düşüncemi eyledim idam
Yıllarca boş yere koşmuş uyumuş.[398]

MENFAAT

Soğuk kavgalardan sıcak harplere,
Domur domur teri akan menfaat.
Aşılmaz geçilmez en zor sarplarda,
Hapa hap karşıma çıkan menfaat.

İnsanlığa hakim olan bu gücü,
Kendi kendimize ettik baş tacı,
Yakamızı toparlamış el ucu,
İki yanımızdan çeken menfaat.

---

398. Gülpınar dergisi Kasım/1995 Sayı 325

Sırrı çözülmeyen esrarlı neden,
Onun esiridir bu can bu beden,
Arza hakim olan idare eden,
Tökezleyen ferdi yıkan menfaat.

Bu gayeyi kimler nasıl doğurmuş?
Kantar tartmaz tahminlerden ağırmış,
Beyin hamurunu katmış yoğurmuş,
Yerine yadları yakan menfaat.

Amacın ruhunda aslında yatan
Umut kaynağını avcunda tutan,
Çirkine güzele mutluluk satan,
Huzur diyârında hakan menfaat.

Hayatı bağlamış kendi şartına,
Nuh Nebi görmedi böyle fırtına,
Zenginin fakirin bindi sırtına,
Güçlüden tarafa çöken menfaat.

Budur meselenin ilgi damarı,
Dünyamızın meçhul eşsiz mimarı,
Hiçbir usta bilmez böyle imarı,
Himler örüp, himler söken menfaat.

Yalnız ona yoktur kapalı kapı,
Şifa kadar makbul zehirli hapı,
İyi düşün çalmış yağlamış ipi,
Boyundan boyuna takan menfaat.

Hürriyeti seçmiş bağımsız gezer,
Dilerse bağışlar dilerse ezer,
Coşar çağlar akar azalır sızar,
Süzülüp dupduru akan menfaat.

Cepheler görmedi böylesi cengi,
Gözler kamaştırır şahane rengi,
Ne bir benzeri var, ne bir dengi,
Her alanda şimşek çakan menfaat.

Kale burçlarına bayraklar diken,
Sınırlar çizerek göklere çıkan,
El etek öptüren yerlere tıkan,
Kol bağlayıp boyun büken menfaat.

Sefil Selimî'nin nedir muradı?
Hadiseyi deşti, özet aradı,
Nasip kısmet, şanslı kula yâradı,
Çalışana doğru bakan menfaat.
(3.10.1989)

BAŞI BAŞA ÇAT

Bizler bir vatandaş sizler bir vekil,
Rey dediniz verdik başı başa çat.
Ya milleti düşün, ya geri çekil,
Ya da çözüm getir, işi işe çat.

O koltuklar bizim, bu ulus bizim,
Ölümden huzuru garipser gözüm,
Vatana fabrika, halka iş lazım,
Yükselsin bacalar, taşı taşa çat.

Her kürsüde bol keseden az harca,
Beşikteki çocuk girmesin borca,
Vicdanı dört sene koymayın hurca,[399]
Er geç dökülecek, dişi dişe çat.

Tahsil görmüş siyasetçi bebekler,
Kanburu yok etmez üst üste ekler,
Kesede maaşlar, imzalı çekler,
Bardağı bardağa döşü döşe çat.

---

399. Hurç: Büyük çuval

Ben seçmenim birkaç milyon oy'um var,
Aklım yetmez sırtımda bir beyim var,
Gelip gitmediğin harap köyüm var,
Umut ver, vaat ver, düşü düşe çat.

Bir kanun, bin kanun, hak, hukuk, yasa,
Milletçe bağlıyız hep bir esasa,
Bir yanda neşe var, bir yanda tasa,
Gam keder yok olsun hoşu hoşa çat.

Millet Meclisi'nde sen yok Millet var,
Çıkmazlara yön verecek devlet var.
İlkelere sadakatta kudret var,
Dostluğu zay etme eşi eşe çat.

Bir çatı altında bir bayrak ile,
Yaşayan ulusta ne gezer çile?
Ey **Sefil Selimî** tut sen elele,
Biri bine bağla, beşi beşe çat.

TABİAT

Dünyamıza konup göçen canların,
Bu günü tabiat, dünü tabiat.
Bir birine savaş açan canların,
Evveli tabiat, sonu tabiat.

Bütün mahlukatı büyütür besler,
Apayrı rengarenk endamla süsler,
Genç-ihtiyâr demez, bağrına sesler,
Ayırt etmez, seni beni tabiat.

"Dediğim dediktir" demek, çok kötü,
Kara taştan daha olursun katı,
Hak için var mıdır doğuyla batı?
Sevmiyor mu biri bini tabiat?

Almayı bilmezsen, kabul et suçu,
Evine aç döner, inatçı keçi,
Kuyruğu yağ saklar, babanın koçu,
Koyunun koçların gönü tabiat.

Tasavvurdan geniş, tahminden geniş,
Tahayyülü bırak, kendiyle tanış,
Zerreye damlaya deryaya danış,
Yazılmaz okunmaz, konu tabiat.

İnce tarafından nazik yerinden,
"Vah" dedi vücudun, vahdet ferinden,
Zatiyyet mülkünün katre terinden,
İnsanlık âlemi, kanı tabiat.

Tarta bilirsen tart, iyi test eyle,
Zaman çabuk geçer, kurallar böyle,
Ey **Sefil Selimî** ibret al söyle,
Baş ve bedeniyim kını tabiat,
(17.2.1996)

NİMET

Acı dünyamızın tatlı meyvesi,
Barışla sevgidir ne büyük nimet.
Ahretin en leziz Cennet sofrası,
Barışla sevgidir ne büyük nimet.

Huzurun rahatın özü mayası,
Mutluluğa giden yolun ziyası,
Cephedeki askerlerin rüyası,
Barışla sevgidir ne büyük nimet.

Kılıç kasatura yoktur belinde,
İstiklâl bayrağı vardır elinde,
İstikbal türküsü söyler dilinde;
Barışla sevgidir ne büyük nimet.

İpek böceğinin yuvası koza,
Fayda beklenir mi düşerse köze,
Bunu herkes bilse ne gerek söze,
Barışla sevgidir ne büyük nimet.

Mermi çekirdeği değmiş taşlara,
Geçmiş haykırıyor kesik başlara,
Bugün harp görmeyen taze eşlere,
Barışla sevgidir ne büyük nimet.

Menzil açık hedef doğru, yol yakın;
Aman ha diyorum ters düşme sakın.
Gayem hasıl olsun tek beni yakın;
Barışla sevgidir ne büyük nimet.

Dinleyenler görüşüme he dese,
Sorunlar çözülür bu yol çok kese,
Bir kişiye değil, anlat herkese,
Barışla sevgidir ne büyük nimet.

Gün görmemiş güzel huylu ikizler,
Yuva kuramamış soylu ikizler,
Velhasılı uzun boylu ikizler,
Barışla sevgidir ne büyük nimet.

Sefil Selimî'yem hep bire uydum,
Barut kokusunu genzimde duydum.
Bütün kinlerimi bir yana koydum,
Barışla sevgidir ne büyük nimet.

GAYRET

Her şey bir emeğin mahsülü için,
Adam sen de deme, gayret et gayret.
Ben de tekrarlayım, atalar demiş;
Adam sen de deme, gayret et gayret.

Elini ufuktan ufuka uzat,
Yıldıza güneşe gitmeyi gözet,
Senden bahsetmeli her müsbet özet,
Adam sen de deme, gayret et gayret.

Şu dünya gözüne görünsün ufak,
Semayı fetheyle atmadan şafak,
Teklifim ciddidir sanma ki afak,
Adam sen de deme, gayret et gayret.

Gücünle dört yönü sündür çek sündür,
Bulutu önünde emrine indir,
Ölümü yererek eceli sindir;
Adam sen de deme, gayret et gayret.

Kahve köşesinde bırak kağıdı,
Yeter artık gel uzatma ağıdı,
Sefil Selimî'nin budur öğüdü,
Adam sen de deme, gayret et gayret.
(29.7.1970)

SEYRET

Demişiz Adem'e evvelden "beli"
Pirimiz Muhammed, secdemiz Ali,
Böyledir Kur'an'ın Türkçe meali,
Bidat perdesini kaldır da seyret.

Bilmezdim ben beni bilmeden piri,
Tecelliyat etti Adem'i diri,
Görmek istiyorsun doğan bediri,
Benliği kalbinden aldır da seyret.

Seversen Hüda'yı gel uy Adem'e,
Daima illâ de, sakın lâ deme,
Divan-ı âla'da katıl Hak ceme,
Ruh-ı mekanına saldır da seyret.

Sultan Süleyman'a verilen mühür,
Görünecek yine gelince ahir,
Örtüyor bu sırrı yer yüzü zahir,
Canına şahını buldur da seyret.

İhtiraslı göze geriymiş perde,
Adem nazar kılar her canlı ferde,
Hazır olur gelir andığın yerde,
Aklından şüpheyi sildir de seyret.

Sefil Selimî'dir garip bir talip,
Benliğini yenip olmuştur galip,
İtikat sahibi ey ehli salip,
Vaktini sabırla öldür de seyret.

SUS DA SEYİR ET

Emmim yemez içmez, mala ot vermez;
Ahır güpürdetir sus da seyir et.
Halamın ineği kısır süt vermez,
Kirpik kipirtedir sus da seyir et.

Dayım ava gider vurur zurbayı,
Tıka basa doldurur torbayı,
Kaşıklar, yudumlar ayran çorbayı,
Dudak şapırdatır sus da seyir et.

İş görmeyip yatar iki oğlan kız,
Biri yatağına etmiyor mu bız,
Ne söylersin söyle ona gelir vız,
Parmak kıpırdatır sus da seyir et.

Avrat vurdum duymaz neme gerek der,
On günlük lavaşı bir lokmada yer,
Öğlen sonu kalkar, demez mi ki er,
Ayak tapırdatır sus da seyir et.

Bir gün hepisini dövdüm haşladım,
Mevsimde kışıdı inde kışladım.
Gelip gülüştüler taşı dişledim,
Yürek güpürdetir sus da seyir et.

Sevdim saydım amma ettiler hile,
Gerisi çok fena alamam dile,
Sefil Selimî'ye verdiler çile,
Ağız şapırtadır sus da seyir et.
(14.7.2002)

EHL-İ BEYİT (DUZ-İMAM)

Alüyyel Murtaza velayeti bu,
Dost Muhammet Ali bir ehli beyit.
O deryadan herkes damla katre su;
Dost Muhammet Ali yâr ehli beyit.

Efendimiz Hasan Hülk-i şuheda,
Mazlum'u cavidan cihanı feda,
Hayine kasıtla eyledi veda,
Dost Muhammet Ali pir ehli beyit

Kerbala şehidi ah Şah Hüseyin
Hamiler Hadimler vasisi beyin
Timsali feragat mülkü hak soyun
Dost Muhammet Ali nur ehli beyit.

İmam Zeynel Aba hücceti sabâ
Mekanı münteha minneti heba
Mahiyeti mahı esrarı baba
Dost Muhammet Ali sır ehli beyit.

Bahtımız aynası Bakır'ın baht'ı.
İlada ikranın tövbesi aht'ı
Fahriyat erbabı taht'ıdır tahtı
Dost Muhammet Ali er ehli beyit.

Caferi Sadığın iman kapısı,
Ehli dil mümünin cennet tapusu
Mürüvvet nübivvet ilmi yapısı
Dost Muhammet ali kâr ehli beyit.

Calibi Hümayün Musa'yı Kazım
Yüreğimde ezel ervahı sızım,
Haneden hırkası sadeti cüz'üm
Dost Muhammet Ali der ehli beyit.

Ya İmamı Rıza vuslatlar demi
Evliya enbiya kırklar kıdemi
Alimler, ermişler devri Ademi
Dost Muhammet Ali ser ehli beyit.

Eşhedü billahki uludur Taki
Kanberler kemendi yayı ve oku,
İtikat kervanı, kervanın yükü,
Dost Muhammet Ali zor ehli beyit.

Mürseller Seyitler alâ'sı Naki
Dervişler dermanı pakların pakı
Maneviyat denen ummanda saki,
Dost Muhammet Ali hür ehli beyit.

Hasan ül Askeri beylerin beyi,
Asalet ünvanı huyların huyu,
İnsan fitretinin beden can suyu;
Dost Muhammet Ali var ehli beyit.

Sırra kadem baskı Mehdi'yi Resul
Ebe ecdadımız asıldan asıl,
Ey **Sefil Selimi** söyle velhasıl,
Dost Muhammet Ali var ehli beyit.
(30.3.1990)

DOST DOST[400]

Kıyamet kopuyor deseler bile,
Mahşer yerlerinde ararım dost dost...
Tenimi kabire koysalar bile,
Sorgu sualciden sorarım dost dost...

Geceden gündüzden, zamandan andan,
Seni seziyorum bedende candan,
Dünya ikimize olsa da zindan;
Aşkınla bir çadır kurarım dost dost...

Umulmadık anda çevirse ölüm,
Sırat köprüsüne uğrasa yolum,
Halatla zincirle bağlansa kolum,
Sesini duyârsan kırarım dost dost...

Yıldırımlar çarpsa dahi serime,
Ataşlar koyulup yansa derime,
Başka bir kişiyi sevsen yerime,
Sefil Selimî'ni vururum dost dost...

İTİBARIM DOST

Ardımda biri var, yönetir beni,
Vakarını onurum itibarım dost.
Her zaman en büyük daima yeni,
Kelâmım kalemim iftiharım dost.

Yaz demezde bir tek harfi yazamam,
Hareket bulamam koşup gezemem,
Hiçbir düğümümü açıp çözemem,
Kudretim kuvvetim Zülfikar'ım dost.

---

400. Bu şiir, Uğur Kaya tarafından türkü formunda bestelenerek notaya alınmıştır. (Bakınız: Şiirleri ve Türküleriyle Aşık **Sefil Selimî**, syf; 140)

Bir saniye ayrı kalsam biterim,
Onu yaşadıkça arşa yeterim,
Yalnız kalsam dahi onu tutarım,
Müspetim cennetim vefakârım dost.

Her güzel unsurun en ince yeri,
Sefil Selimî'nin emsalsiz piri,
Ölü biri idim, eyledi diri,
Sultanım hayatım şifakârım dost.
(24.11.1997)

EY DOST

Türküye Türk'ümü Türküme bağlar
Sazıyla, sözüyle sesiyle ey dost!
Gülen ile güler, inleşir ağlar,
Özüyle, gözüyle, hissiyle ey dost!

Duygumuz derince uçsuz bucaksız,
Gizli bir rengi var, karasız aksız,
Alevi sımsıcak yanar ocaksız,
Közüyle, yüzüyle, harıyla ey dost!

Kalın tel, ince tel ayar bulunca,
Şiir ezgileşir aşkla dolunca,
Sefil Selimî'niz aşık olunca,
Siziyle, biziyle, usuyla ey dost!
(28.11.2001)

BU

Kirpik kipirdetme, yumma gözünü,
Seni yutkundurur âşık gıvı[401] bu.
Kaşlarını çatma, eğme yüzünü;
Demir tavı değil, iman tavı bu.

---

401 Gıv: Kıvılcım, çıngı

Zangır zangır titre, ürpersin tenin,
Saçların terlesin hissetsin canın,
Korkudan hayretten donmalı kanın,
Aşk denilen bin köşeli çivi bu.

Küt küt atsın kalbin döşüne vursun,
Dudağın sararsın, sarı renk versin,
Bütün benliğini zaptedsin sarsın,
İzahı olmayan sevda avı bu.

Bilmeyen hor görür, bilenler bıkmaz,
Öyle bir ateş ki dumanı çıkmaz,
İçine düşeni kavurur yakmaz,
Sefil Selimî'nin gönül lavı bu.

SUNUCU

Bir sanat bir meslek denildiği an,
Yunus'tan bir örnek sunar sunucu,
Kelimeyi işler cümle bulur can,
Heceler ermeyi anar sunucu.

Ne kadar güzelse o kadar ince,
İzahı imkansız bu tezin bence,
Kabul etmek lazım onu ilk önce
Takdir ede ede yanar sunucu.

Dertli dolap dertlendikçe dertlenir,
Arifler meşk bulur cahil kurtlanır,
Sohbet ehli aşka erer börtlenir,
Sızlar can evinden kanar sunucu.

Gerçekten bahsetmek şeref ve onur
Yunus'un şöhreti tanımaz sınır,
Sanat sanatçıyı tanıtır tanır,
Zayıfı acizi kınar sunucu.

Az düşün çok düşün düşte yatmadan
Mukayese eyle partal atmadan,
Bu zamanda simsarlara katmadan,
Yunus'tan akıtır pınar sunucu.

Âşık vardır âşıkın yüz karası,
Âşık vardır on paradır darası,
Âşık vardır âşıklarda yarası,
Âşık var aşkına kanar sunucu.

Ben isem de belki etmem on kuruş
Yunus bir hedeftir onadır varış,
Ondan ona gider döner bu yârış,
Nasıl kalır ondan kenar sunucu.

Bu meydanda söz sahibi biri var,
Beyinlerde yatağı var yeri var,
O aşığın Taptuk adlı piri var.
Böyle bilir böyle sanar sunucu.

Yunus, Yunus oldu çalış sende ol,
Ey **Sefil Selimî** onda hikmet bol,
Aşkı ile avun sevdasıyla dol,
Boş belleyip seni sınar sunucu.

KANUNCU

Kanunu sen yaptın ben onayladım
Ben bozmuyom sende bozma kanuncu
Kanunsuza karşı isyan eyledim
Dur dinle derimi yüzme kanuncu

Yasa kağıt değil dala sığdırma
Bunu kayırırken şunu boğdurma
Haklıyı haksıza boyun eğdirme
Suçsuz vatandaşı ezme kanuncu

Bilginize tecrüben yetersiz ise
Hükmü nasıl icra edecek yasa
Ben bağlıyım sende bağlar esasa
Kanun var kanunsuz gezme kanuncu

Kanunun diline lastik takmayın
Gönlünüzce sağa sola çekmeyin
Rafa koyup suratına bakmayın
Teklifim böyledir kızma kanuncu

Bu yurtta yurttaşı suça yitmeyin
Ceza almıyorsa hapse atmayın
Kanunlar asildir zulüm etmeyin
Adalet yaşasın ezme kanuncu

Sefi Selimî'yem suçum ney benim
Bir yaprak bir madde üzere tenim
Öldüğüm gün vatan olur bedenim
Döşüme kabrini kazma kanuncu

BE YAHU

Masrafları kısmak şart diyorsanız,
Yüz mebus yeterli yıldık be yahu!
Neler zararlıdır bizden sorarsanız,
Vekiller yüzünden solduk be yahu!

Onca araç, gereç, hanım sekreter,
Bu halkı uyutur koklatır eter,
Partiler bölücü, toplumu üter,
Şuna buna alet olduk be yahu!

Kim kime dum duma derler ya hani,
Altta vatandaşın çıkıyor canı,
Meclisin ağası netsin vatanı,
Siyasi oyuna geldik be yahu!

Denedik, sabrettik hepsi fos çıktı,
Yeter bu ahali sizlerden bıktı,
Sefil Selimî'niz eridi aktı,
Kefen bulamadık öldük be yahu!
(25.12.2001)

SEN OKU

Hikâyemi dinle pür dikkat kesil,
Ben haylaz biriyim etme sen oku.[402]
Eğer ki duymazsan olursun mesul,
Ben bir serseriyim yatma sen oku.

Gömleğimden düğme kestim zar ettim,
Eyvah on yaşımda kumara gittim.
Babamı kandırdım çok kazık attım,
Hiç kimseye madik atma sen oku.

Sabah erken kalktım kaçtım yerimden,
Konu komşu titrer oldu şerrimden,
Hiç memnun değilim berbat durumdan,
Yalvarırım yanlış gitme sen oku.

Bir gün bir kenarda kavgaya girdim,
Gözüm kararmıştı üç kişi vurdum.
Elim kolum bağlı hapise vardım,
El oğlu yamandır çatma sen oku.

Bıyık burar delikanlı olmuştum,
Bir dayıyla bir fedai bulmuştum.
Soygun yapıp çaldırmıştım, çalmıştım;
Helalına haram katma sen oku.

---

402. 1988 yılında Ankara Gazi Üniversitesi'de Aşıkların Aydına Bakışı" konulu bir seminer yapıldı. Bu konuda Aşık Sefil Selimî de birkaç şiir yazdı

Haraç alır içki esrar satardım,
Köprüaltı, külhan bulur yatardım.
Günden güne bataklara batardım,
Düşme çıkamazsın batma sen oku.

Kibrit çaldım dedemgilin otuna,
Çiviyi yutturdum yârış atına,
Yavan ekmek yedim kıtı kıtına
Harap oldum bittim bitme sen oku.

Kötü adam diye ettiler ilân,
Adımı koydular zehirli yılan,
Elimdeki kozum iftira yalan,
Dostu yârdan yittim yitme sen oku.

Zayıfladım dert çor tuttu yakamı,
Af buyurun dona yaptım kakamı,
Okuyamaz oldum yazı, rakamı;
Böyle yanlış gaye gütme sen oku.

Evlenmiştim karı beni boşadı,
Üç çocukla evli bekar yaşadı.
Hizmetçilik yaptı ev bark döşedi,
Hadisemi açıp ditme sen oku.

Ayaşlara işsizlere eş oldum,
Medeniyet nerde tıpkı leş oldum.
Hiç ayrı gezmedim keşten keş oldum,
Boşa yandım tüttüm tütme sen oku.

İzmarit topladım aç susuz gezdim,
Soğukta ısıda bir yana sızdım.
Tedavim imkansız azdıkça azdım,
Çok ütüldüm, üttüm ütme sen oku.

Su destisi su yolunda kırılır,
Kudurana kuduz hapı verilir.
Yanlış gidenlerde hesap sorulur,
Aman dinle kafa tutma sen oku.

Belasını çabuk bulur çok azan,
Çalış ilim öğren nobeller kazan
Geleneğe hizmet etmeli ozan;
Sakın cahil sözü yutma sen oku.

Toplumda hatayı kusuru gördüm,
İbret olsun diye bir sergi serdim.
Sefil Selimî'yim var olsun yurdum;
Oğlum Ahmet, kızım Fatma sen oku.

SUÇ MU?

Alevi demeden suni demeden,
Her insanı aynı gördüğüm suç mu?
Bana cevap verin yanlışlık neden?
Gönlümü herkese verdiğim suç mu?

Yeryüzü, gökyüzü içinde olan,
Birlik beraberlik şuuru bulan,
Sevgiyle saygıyla hürmetle dolan,
Ehl-i dil yanına vardığım suç mu?

Kötülere karşı savaş açtığım,
Zalimler üstüne ateş saçtığım,
Hakk'ı inkar eden kuldan kaçtığım,
Dostlar hatırını sorduğum suç mu?

Yalandan riyadan hileden uzak,
Olguna cahile kurmadım tuzak,
Çirkin görüşlerin kabrini kazak,
Deyip de kabire girdiğim suç mu?

Sefil Selimî'ye acep ne gerek?
Hedefimi seçtim boyun eğerek,
Nefsimi öldürüp kibri boğarak;
Dim dik ayak üstü durduğum suç mu?
(4.1.2002)

İNCİ OLUR MU?

Ham madde döğülüp hasıl olmazsa,
Gerdana takılan inci olur mu?
Kişi aşk haline vasıl olmazsa;
Demiri altını seçebilir mi?

Olmak istiyorsan şayet medeni,
Çevahire dönder pak et bedeni.
İşletmezsen dağdan çıkan madeni,
Yakutlara uyup kıymet bulur mu?

Bir dalda yuva yap konma bin dala,
Sözden hisse çıkar al sen de bir çala
Hüda konuk gelir saf olan kula;
Temiz olmayana uğrar kalır mı?

Cihanı mal edip torbaya koysan,
Dünyanın çeşitli zevkine doysan,
Gönül Kabetullah taşına değsen,
Hızır olsan kimse sana gelir mi?

Sefil Selimî sen uğraşıp durma,
Yıkıcı içinde değme ev kurma,
Zamane çok azgın halleri sorma;
Nasihattan kanı bozuk alır mı?
(5.4.1966)

OLDU MU?

Otuz altı yıldır, okudum yazdım,
Yazdığımdan ibret alan oldu mu?
Çok kapılar açtım, çok bohça çözdüm,
Çözdüğümden bir şey bulan oldu mu?

Barbarlığa kılıf dini seçenler,
Yobazlaşıp insan kanı içenler,
Ot gibi yeşerip konup göçenler,
Niye geldi gitti bilen oldu mu?

Kuru kalabalık, bomboş baş beden,
Hiç birisi sormaz, doğmuşuz neden,
Ön safı doldurur, gürültü eden,
İman ummanına dalan oldu mu?

Yanlışı tenkit et, doğruyu ara,
İtikat ehline kim verir para?
Herkes beyazlara diyor ki;"Kara"
Haklılara yoldaş olan oldu mu?

Yapayalınızım sevenim yoktur,
Bir değil bin değil, derdim pek çoktur,
Sefil Selimî'yem yârdımcım haktır,
Hak verip yanımda kalan oldu mu?
(2.10.1996)

ALİ NURUNU

Kanımda canımda, Hüseyin aşkı,
Arıyor, Muhammet Ali nurunu.
Hasan'ın arştaki ilahi köşkü,
Arıyor, Muhammet Ali nurunu.

"Oniki İmam"la "On dört masumlar",
"Ehl-i Beyt"e can adayan isimler,
Hikmetullahdaki mevcut cisimler,
Arıyor, Muhammet Ali nurunu.

"Yetmiş bin gazi"yle, "kırklar yediler",
"Kırk bin evliya"yla "pirler gedalar",
"Sahibül huruçlar" "eren cüdalar",
Arıyor, Muhammet Ali nurunu.

"Melekler, huriler" "ayet" ve "kuran",
"Ayla güneş yıldız", "mamurla viran",
"Salihler makbuller", "görmeyen gören",
Arıyor, Muhammet Ali nurunu.

"Yirmi sekiz nebi", "İslâm âlemi"
"Tekmil âşıklarla **Sefil Selimî**",
"Sahabe çarıyâr", "ilim âlimi",
Arıyor, Muhammet Ali nurunu.
(8.4.1966)

DOĞRU

Yerimde olmayan katiyen bilmez,
Aşkımı bir Pîri'den aldığım doğru,
Kapkara cahiller diyor ki olmaz,
Çobanın[403] aşığı olduğum doğru.

Kırkiki yılımı bu yolda verdim.
Beş kitap neşrettim yan yana derdim.
Türküler söyledim murada erdim,
Yarışlarda başta geldiğim doğru.

Lebdeğmez yapan, atışma bilen,
Kendisine ait müziği olan,
Hece kalıbına çok sadık kalan,
Türkçe'yi pek iyi bildiğim doğru.

İncele araştır kabalık etme,
Doğrular meydanda sakın zıt gitme,
Yalancı değilsen, yalanı yutma,
İnsanlık aşkıyla dolduğum doğru.

Ufak tefek basit örnekler bunlar,
Şişirme değildir fakat kim anlar,
Sefil Selimî'yi dinleyen canlar;
Ölmeden evvelâ öldüğüm doğru.
(4.1.2002)

VATANI KORU

Tarihleri oku, geleceğe bak,
Vatandaşı yaşat, vatanı koru.
Hiç kimseyi yakma, cehaleti yak,
Kurdu kuşu yaşat, vatanı koru.

---

403. Çoban, Sefil Selimî'ye yol gösteren, mahlas veren ustadının lakabı

Gücün yetiyorsa, bir tek çivi çak,
Ne bir silah kullan nede bir bıçak,
Arıza vermesin yaptığın uçak,
İşçim işi yaşat, vatanı koru,

Ne kurşun işlesin ne tuzak tutsun,
Kötü olan her şey yerlere batsın,
Bu yurda turistler gelsin ve gitsin,
Gelen başı yaşat vatanı koru

Anarşiyle terör belâsını ez,
Göğsün kabararak ülkemizde gez,
Çevrene gelecek felâketi sez,
Dili dişi yaşat, vatanı koru.

Eğitim ve kültür, güzel sanatlar,
Fabrikalar halkı halka kenetler,
Sevgiden saygıdan doğar kanatlar,
Kuru yaşı yaşat, vatanı koru

İnsanca yaşamın en cazip yönü,
Ayırıp bölmemek, şununla şunu,
Çok önemli konu, işte bu konu,
Dağı taşı yaşat, vatanı koru.

Sosyal hizmetleri, her yöreye yay,
Çekirdek ormandır, sakın etme zay,
Toprağa tohum saç, verir bitmez pay,
Biri beşi yaşat, vatanı koru.

Bir birine bağlı, başımızla saç,
Doğayı temiz tut, kirletmekten kaç,
Başımız kel olur, yolunursa saç,
Saçı başı yaşat, vatanı koru.

Hatıramız olsun, yaşlıya gence,
Gelecekler için yaşa ilk önce,
Tabiat her şeyden nazik ve ince,
Hoş ol hoşu yaşat vatanı koru.

Önerim, yekpare insanlık için,
Destek olmuyorsun, acaba niçin?
Ey **Sefil Selimî** herkesle geçin,
Ölmemişi yaşat, vatanı koru.

KOPTU [404]

Köşeye Kısıldım, Kendime Küstüm,
Köşemde Kıyamet Koptukça Koptu.
Körleşmiş Kabrimi Küfrümü Kestim,
Kaşımda Kıyamet Koptukça Koptu.

Kahpe Kaprisimin Kurdunu Kırdım,
Kemlik Kimliğimi Kardıkça Kardım,
Kafamda Kibarlık Köşkünü Kurdum,
Kışımda Kıyamet Koptukça Koptu,

Katilin Kötünün Karanlık Kini,
Kaderin Kağnısı Kılıcı Kını,
Sefil Selimî'nin Kaynıyor Kanı,
Keşimde Kıyamet Koptukça Koptu.

DÖKÜLDÜ

Yâr sesini duyamayan odamda,
Sıkıntıdan, suvak[405] bile döküldü.
O var iken, duvar bile gülerdi.
Gideli, sanırsın canım çekildi.

Durum böyle iken elden sakladım,
Gelir diye uma uma bekledim,
Kavak dikti, gidip gelip yokladım,
Dayanmadı, ta kökünden söküldü.

Irmaklar pınarlar, kederli aktı,
Kara taşlar bile gözyaşı döktü,
Yerle gök ağladı, kara yas çekti,
Dağlar kaydı, paldır küldür yıkıldı.

---

404. Bütün kelimelerin "k" harfiyle başladığı kelime başı kafiyeli ş... örneği

405. Suvak: duvarın sıvası

Ateşler söyündü[406] sular hep dondu,
Geceye gündüze karanlık indi,
Sefil Selimî de ölüye döndü,
Beklemek zor geldi beli büküldü.

ÇÖKMÜŞÜDÜ[407]

Bin dokuz yüz altmış altı ekimi,
Yeşillik sararmış güz çökmüşüdü.
Yeni başlamıştı yaprak dökümü,
Bozartı kırlara az çökmüşüdü.

Ayın dördüydü, salı günüydü.
Şarkışla'dan çıktık öğle sonuydu.
Kayseri'ye vardık akşam önüydü,
Güneş aşmaya da ız çökmüşüdü.

Dolandık epeyce geldik otele,
Dörder lira verdik girdik mitile,
Başladılar gelmiş geçmiş metele,
Sohbete bitmeyen söz çökmüşüdü.

Gözlerimiz tam uykuya dalmadan,
Gördüğümüz düşler yârı olmadan,
Yolda yemek için azık almadan,
Vesait gidiyor tez çökmüşüdü.

Şahbazca giyindik şabah eridi,
Bindiğimiz taşıt hemen yürüdü,
Gözümüzü tekrar uyku bürüdü.
Sanki beşikteyiz haz çökmüşüdü.

---

406. Söyünmek: Sönmek

407. Konya Âşıklar Bayramı'na katılan ve burada Türkiye ikinciliği kazanan **Sefil Selimî**, yolculuğunu şiirleştirmiş.

Nereleri geçip savuştuk ise,
Niğde'ye gelmişiz uyandım sese,
Bir kab yemek yedik boşaldı kese,
Ağaçta elmaya toz çökmüşüdü.

Bağlar dizilmişte sola ve sağa,
Evler yaslanmıştı düzlüğe dağa,
Gençler geliyordu at koğa koğa,
Bindiğim otoya hız çökmüşüdü.

Bir çay içenece eğlendik Bor'da,
Çalışkan insanlar yer almış burda,
Kazma sallamışlar bes belli kırda,
Aktarma bitmeye yüz çökmüşüdü.

Daha bitmemişti yazdığım kıta,
Geçtik Ereğli'yi bir konak öte,
Koyunlar yayılır düzülmüş süte,
Konya Ovası'na boz çökmüşüdü.

Geniş mi genişti eni ve boyu,
Nerden alır bilmem yağmuru suyu,
Ufuk üzerinde oluyor kıyı,
Öyle bir tarifsiz düz çökmüşüdü.

Yolculuğun sonu Konya'da bitti.
Âşıklar üç gece çok cevlan etti.
Sefil Selimî de derece tuttu.
Geride kalana naz çökmüşüdü.
(12.10.1966)

GÜLÜYÜM GÜLÜ

Tevazu etmişsin yüce diyerek,
Ben o yücelerin gülüyüm gülü.
İnsan kamil olur gülü sayârak,
O hususta gülsüz çalıyım çalı.

Âşıklar içinde âşık gibiyim,
Karanlık bağrında ışık gibiyim,
Enginlikte evde eşik gibiyim,
Ulu sarayların çuluyum çulu.

Kara değil şayet yüzün ağ ise,
Vücut tarlan bahçe ise bağ ise,
Aşk bülbülün ölü değil sağ ise,
Hak için öterse diliyim dili.

Âşıkın irfanı yaşında olmaz,
Nefsine kul olan Hak yola gelmez,
Kör olan cevheri pul sanar almaz.
Gafilin cahilin puluyum pulu.

İnanç müminlerin burak atıdır.
Gönül kötü olmaz benlik kötüdür.
Mağrur olan kara taştan katıdır.
Katı değil sanki ölüyüm ölü.

Hiç kimseye atmam yormam yorulmam,
Silahım vardır ya vurmam vurulmam
İnceden inceye kırmam kırılmam;
Kıymet bilenlerin kılıyım kılı.

Gerçek aynasından bakarsan eğer,
Uyumaz uykudan kalkarsan eğer,
İman tandırını yakarsan eğer,
Ateşi olamam külüyüm külü.

Bir manada bin bir hikmet ararsan,
Yolcu olup benden bir yol sorarsan,
Aklını fikrini aşka yorarsan,
Aşkın sahasının yeliyim yeli.

Herkese açılmaz bizim kapımız,
Dört mühür, dört imza Hak'tan tapumuz.
Kur'an-ı zişandır evvel yapımız,
Elif ağacının dalıyım dalı.

Sefil Selimî'nin sözüne bakma,
Bize eş olup da yolundan çıkma.
Boş yere kendini ateşe yakma.
Doğrusu çok azgın deliyim deli.

HOŞ GÖRÜ[408]

Tarih sayfasının kefen bezinde
Mezar taşlarında kaldı hoş görü
Kesip yaktığımız odun közünde
İs-verdi gözüme doldu hoş görü

Topraktan seslenir sudan seslenir
Nasıl şeydir acep neyle beslenir
Ağlar sızlar kirpikleri ıslanır
Hepimizden yara aldı hoş görü

Paranın utanmaz kirli yüzünde
Pavyonların kulak delen cazında
Ölümcül hastanın en son sözünde
Bir rahat bir huzur buldu hoş görü

Cellatın vurduğu kılınç ucunda
Cephede savaşın ateş gücünde
Rahmetli bibimin ekmek saçında
Aleve kapılıp soldu hoş görü

Nutuk çektiğimiz meydan yerinde
Belki insanların binde birinde
Bize gıda veren meyve püründe
Bazen soframıza geldi hoş görü

408. Halk Ozanları Kültür Derneği'in her yıl düzenlediği şiir yarışmasının 199[illegible] yılındaki konusu "Bilgi, sevgi ve hoşgörüydü.

Ebemin ebesi çok az götürdü
Torununun torunları yitirdi
Bu mirası istismarcı batırdı
Kıymet verenlere güldü hoş görü

Küheylan atların yârışlarında
Mükafat aldığı kuruşlarında
Küskün aşiretler barışlarında
Öç alma hırsını sildi hoş görü

Çok eski köylerde tandır başında
Öterek bayılan kumru kuşunda
Koca Yusufların erce tuşunda
Beni düşünceye saldı hoş görü

Adet törelerin sıkıntısında
Rençber harmanının döküntüsünde
Sohbet odasının yıkıntısında
Ebedi uykuya daldı hoş görü

Gözün varsa etrafına iyi bak
Armut ağacında yetişmez kabak
Kafa dediğimiz kemikten tabak
Batağa gömüldü yıldı hoş görü

Adı var tadı var ismi cismi yok
Hiç dostu bulunmaz düşmanları çok
Onu felç eylemiş uğradığı şok
Kaç doktor peşinde yeldi hoş görü

Nefes aldığımız temiz havada
Muhabbet kuşunun evi yuvada
Ağır başlı yük taşıyan devede
Yol kat etti kapı çaldı hoş görü

Bu menzilde ne engel var ne mani
Suça suç ekleyen caniyiz cani
Hangimiz olgunuz ispatı hani
Bize neler reva kıldı hoş görü

Bu kurala bu esasa uyan kim
Bende vardır sende yoktur diyen kim
Hoş görüyü iyiliği sayan kim
Kimin saçlarını yoldu hoş görü

Dayımın dayısı emmimin kaynı
Ezildi büzüldü sulandı beyni
Çoluğu çocuğu ev halkı ayni
Onları bin parça böldü hoş görü

Halamın halası oğluyla kızı
Dik başlılık etti taşladı bizi
Anlayışsız ferdin kızarmaz yüzü
Utananı ahbap bildi hoş görü

Sefil Selimî'niz haddini aştı
Kusura bakmayın sabırı taştı
İnsanoğlu hem cinsine ters düştü
Kahrından çatladı öldü hoş görü
(28.9.1990)

BANA DÜŞTÜ

Kura çekip şansı deneyim dedim.
Köşkle bahçe ele yer bana düştü.
Talihimi aşkta sınayım dedim,
Derdin koyusuyla çor bana düştü.

Duru düşüncemi bunalttı kader,
Yolumu sarplara iletti kader.
Kalburlara koyup eletti kadar.
Merhemsiz dermansız ur bana düştü.

Yaşlılar içinde almışım sıra,
Amel defterime yazılmış kara,
Çile hücumundan bulamam ara,
Dolu, tipi, kar, şıvgın bana düştü.

Üstüme yönelmiş elemle hışım,
Korkuyla, zahmetle hayalim düşüm,
Rast gelmedi dostlar hayatta işim,
Tarifi imkansız zor bana düştü.

Sefil Selimî'yim geçti her anım,
Aşkın şimşeğine uğradı tenim,
Alev alev yanar damarda kanım,
Cehennem azabı nar bana düştü.
(21.1.1964)

KERPİÇ EV

Bizim köylerdeki vaziyet şöyle;
Kara yapı, toprak sıva, kerpiç ev.
Biri beşi değil, yöremiz böyle,
Kara yapı, toprak sıva, kerpiç ev.

Helâsı yok, banyosu yok, derdi çok,
Dudağını ısır, sakın deme oh
Ambarları boş ya sahipleri tok,
Kara yapı, toprak sıva, kerpiç ev.

Kuşak çözmek için, dereye koşar,
Suyu da kesikse, tebdili şaşar,
İçinde yatanın üstüne düşer,
Kara yapı, toprak sıva, kerpiç ev.

Mukadderat diye kaderdir diye
İnancı kendine olmuş hediye
Başı dik köylüye mezar sediye
Kara yapı toprak sıva kerpiç ev

Eli nasır, alnı açık, yüzü ak,
Kireç gibi solgun şu rengine bak,
Isınmak istersen dilekçemi yak,
Kara yapı, toprak sıva, kerpiç ev.

Kesesi zaten boş, nefesi kokar,
Konuşmaz velâkin manâlı bakar,
Sefil Selimî'nin boynunu büker,
Kara yapı, toprak sıva, kerpiç ev.

VAY-VAY

Sakatın sağlama güldüğü devir,
Sağlamı sakata ezdiriyor vay,
Kulak as başını bu yana çevir,
Bu hal bizi candan bezdiriyor vay.

Merkebin kazancı yem olur ata,
Deve yârdan düşer giderken ota,
Söylemesem hata söylesem hata,
Ne desen huysuzu kızdırıyor vay.

Süslüdür makamın sarayı tahdı,
Kurban alır verir böyledir ahdı,
Kimlerin sırtında kimlerin bahdı,
Kimler kimi neden gezdiriyor vay.

Alınır satılır bir mal olamam,
El oğluna yalın kılıç bilemem,
Kahpelerin hilesine gelemem,
Menfaatçı deri yüzdürüyor vay.

Kibrit çalma bana atom tozuyum
Rakamsız hesabın harfsiz yazıyım.
Yerle beraberim saf gökyüzüyüm,
Rakipler bağrımı kazdırıyor vay.

Yeryüzünde yek başıma bir kulum,
Mercana mercanım pullara pulum,
Sefil Selimi'ye ne yapar ölüm,
Sağları acıdıp üzdürüyor vay.
(6.11.1976)

DOSTLAR EY

Dün benimle her meydanda bir olan,
Bugün düştüm, hani nerde dostlar ey!
İmkânım var iken bana yâr olan,
Bugün düştüm, hani nerde dostlar ey!

Görüşmeden bir saniye durmayan,
Sağ yanımı hiç kimseye vermeyen,
Param varken kusurumu görmeyen,
Bugün düştüm, hani nerde dostlar ey!

Akşam-sabah, sol yanımda saf tutan,
Esnaf iken her işime el katan,
Mağzamdan çıkmayan kapımda yatan,
Bugün düştüm, hani nerde dostlar ey!

Dört yanımı setler gibi çeviren,
Düşmanımı parçalayıp deviren,
Harmanımı ter dökerek savuran,
Bugün düştüm, hani nerde dostlar ey!

Severimde güvenemem her ferde,
"Sen korkma" diyenler bıraktı darda,
Sefil Selimî'niz didinir zorda,
Bugün düştüm, hani nerde dostlar ey!
(17.8.1969)

SİNEM EY [409]

Gurbet ateşiyle kavruldum, yandım,
Hasret beni teslim aldı, sinem ey!
Ayrılık derdiyle, yıkandım yundum,
Acıları bana kaldı, sinem ey!

409. **Sefil Selimî**'nin bu türküsü, Uğur Kaya tarafından derlenmiş ve notaya alınmıştır (Bakınız: Şiirleri ve türküleriyle Âşık **Sefil Selimî** syf 123)

Kederler, sinemde barınak kurdu,
Elemler, sinemi sımsıkı sardı,
Yaslar, en insafsız yerimden vurdu,
Azgın yâralarla doldu sinem ey!

Istırap, eliyle derimi yüzer,
Sefil Selimî'yi ezdikçe ezer,
Çile gemileri, bağrımda yüzer,
Taştı gam deryası oldu sinem ey!

HEY

Başım dağlardan dik, sözlerim volkan,
Yakacak bir cisim arıyorum hey!
Bazı kılıç oldum bazı da kalkan;
Yordamlı kimseye yârıyorum hey.

Benlik illetinden arındım yundum.
Ayıklık meyini içene sundum,
Levh-i mahfuz denen kubbeye kondum,
Her mevkiye bir taht kuruyorum hey.

İzah acze düşer murada erdim,
Sorgu sualimi ölmeden verdim.
Musa'dan çok evvel Sina'ya vardım,
Tur'dan çıkıp Tur'a giriyorum hey.

Anamın karnında konuşan benim,
Yusuf'u saklayan kuyudur tenim,
Ağzıma o ağızdır, ünüme ünüm,
Yakup'un derdiyle çürüyorum hey.

Hemi bir deryayım, hemi bir sahil,
Ustadan ustayım, ehilden ehil,
Sıvıyı katıyı eyledim dahil,
Manayı maddeyi karıyorum hey.

Dört meleğe emir veren yön veren,
İlim veren teknik veren fen veren,
İyi huya kötü huya kan veren,
Kendimi kendimden koruyorum hey.

Döşüm iman dolu başlı başlıyım,
Kainattan daha eski yaşlıyım,
Hayretlere mucip kudret işliyim,
Sergimi haddimce seriyorum hey.

İlkinin ilkiyim, sonunun sonuyum,
Arzın şuasıyım, günün günüyüm,
Binlere hükmeden birin kınıyım;
Sizden size haber veriyorum hey.

Benim okuduğum okul bu okul,
Bu noktada çatlar pes eder akıl,
Eğer muhalifsen karşımdan yıkıl,
Mekansıza doğru varıyorum hey.

Her şahıs yutmaz bu hazır lopu
Kırk hopa karşılık çektim bir hopu,
Sefil Selimî'nin aşkın sır küpü,
Âşık ne demektir soruyorum hey.
(15.2.1989)

VERİLMEYEN ŞEY

Ne denli tatlıdır o denli acı,
Doyulmayan şeydir verilmeyen şey
Sultanların köşkü başların tacı,
Uyulmayan şeydir ırılmayan şey.

Suçluyu suçsuzu ipe götüren,
Şahı padişahı dize getiren,
Göklere çıkartan yere batıran,
Sayılmayan şeydir erilmeyen şey.

Can alan kan döken yıkan yıkılan,
Dert çeken diş söken yakan yakılan,
Hoş bakan hor bakan sıkan sıkılan,
Kıyılmayan şeydir görülmeyen şey.

Geçerli silâhtır milyârlar değer,
Bazı baş kaldırır bazı baş eğer,
Dost gibi gözükür düşmanca boğar
Cayılmayan şeydir sarılmayan şey.

Dil keser baş çırpar geçer geçilmez,
Kul asar göz kırpar seçer seçilmez,
Tez küser tez ürker kaçar kaçılmaz,
Soyulmayan şeydir durulmayan şey.

Düşürür kaldırır esirdir hürdür,
Atılmaz tutulmaz eserdir yârdir,
Satılmaz yutulmaz kusurdur kirdir
Yunulmayan şeydir girilmeyen şey.

Kendi sahibine hilesi vardır,
Altından kalkılmaz belası vardır
El öper bel büker kölesi vardır,
Yenilmeyen şeydir varılmayan şey.

Gıv verir tav verir şişer şişirir
Ilımlıdır serttir şaşar şaşırır
Ocaktır alevdir pişer pişirir,
Duyulmayan şeydir dürülmeyen şey.

Ahretliğin odur büyütür besler
Rahata huzura sırtını yaslar,
Bazı yüz çevirir kayaya toslar,
Bayılmayan şeydir sorulmayan şey.

Uzundur kısadır olgundur hamdır.
Fazladır noksandır yârımdır tamdır.
Sevgidir nefrettir neşedir gamdır.
Ayılmayan şeydir sürülmeyen şey.

Suyu kesilmeyen en gümrah pınar,
Cahili alimi beğenmez kınar,
Ölçülür tartılır herkesi sınar,
Giyilmeyen şeydir yerilmeyen şey.

Tuzağına düşen şok geçirir şok,
Ondan güçlü ondan zayıf kimse yok,
Anlatmakla bitmez hünerleri çok,
Yayılmayan şeydir yorulmayan şey.

Sefil Selimî'nin düşmanı dostu,
Gâh yüzlere güldü gâh surat astı,
İyi söz korudu kötü söz kesti,
Denilmeyen şeydir derilmeyen şey
(17.4.1993)

OY[410]

Bir ses duydum kulak verdim irkildim,
Düşmüş bir vatandaş oy diyordu oy.
Acısıyla acılandım burkuldum,
Yüklenmiş dertleri vay diyordu vay.

O vatandaş, sen vatandaş ben neyim?
Dövmezsen, sövmezsen dinle de deyim;
Düşküne bakarsan sanadır reyim,
Kulağını aç da duy diyordu duy.

Duydum duyurmaya ant içtim orda,
İkilik düşüren kahrolsun yurda,
Kimisi cennette kimisi korda;
Kimisi tut şunu soy diyordu soy.

410. Bu şiir Uğur Kaya tarafından 5 Nisan 2001 tarihinde bestelenmiş ve notaya alınmıştır (Bakınız: Şiirleri ve türküleriyle Âşık **Sefil Selimî** syf. 110)

Soyulma, sömürme soydurma soyma,
İnsan kaya değil bağrını oyma,
Keyfi hareketle bir cana kıyma,
Yiğitsen nefsine kıy diyordu kıy.

Kimseye kıymayan yaşar ebedi,
Ziyâretgâh olur kabri, mabedi,
Asırlar boyunca söylenir adı,
İylik ne hoş şeydir hey diyordu hey.

Dert konuştu hece cümle dert yandı,
Figan etti, ah eyledi fert yandı,
Örfler yandı, adet yandı, yurt yandı;
Yanmasın koruyun tüy diyordu tüy.

İçten içe yurdu yedirme yeme,
Bana diyorlar ki sana ne deme.
Sefil Selimî'yem muhtacım eme,
Çaresini ara bey diyordu bey.
(2.4.1973)

AZ

Kırk düşün bir söyle demiş atalar,
Konuşan çok fazla düşünen pek az.
Dinleyenin kursağında hatalar,
Konuşan çok fazla düşünen pek az.

Yedi dağı bir hamlede geçeriz,
Okyanusu tek yudumda içeriz,
Dünya ekin olsa hemen biçeriz,
Konuşan çok fazla düşünen pek az.

Şu evreni bir gecede savurur,
Yeryüzünü, gökyüzünü devirir,
Doğruya yanaşmaz kaçar, kıvırır
Konuşan çok fazla düşünen pek az.

Dili ile dişlerinin arası,
Yok imiş gönlünün kiri karası,
Allah'ı kitabı pulu parası;
Konuşan çok fazla düşünen pek az.

Sefil Selimî'ye bu hesap esas,
Hayvana vururlar nodullu meses,
Bana göre yanlış kısasa kısas,
Konuşan çok fazla düşünen pek az.
(22.9.2002)

SORMAZ ARAMAZ[411]

İnsan doğar, yaşar, yer içer ölür.
Konar göçer amma sormaz aramaz.
Manevi alemi aşk ehli bilir.
Gafiller cahiller ermez eremez.

Mevlâ rahmetini kıskanmaz kısmaz,
Hayat pınarının suyunu kesmez.
Yakın gel, ırak ol darılmaz küsmez.
İnkarcı sapıklar görmez, göremez.

Hak sergisi açık sergi serilir,
Sevenlerin payı peşin verilir,
Âşık, ma'şuk, derviş, mü'min yorulur.
Herkes Muhammed'e varmaz varamaz.

Ayrı gayrı ben sen nizası niye,
Dedikodu, yağ bal çalmış çeneye,
Gülün çalısında diken var diye,
Kimse zahmet çekip dermez deremez.

---

411. Bu şiir Aşık Ahmet tarafından bestelenmiş ve Uğur Kaya tarafından notaya alınmıştır. (Notası için, bakınız: Şiirleri ve Türküleriyle Aşık **Sefil Selimî** syf:127)

Boş verme, vazgeçme iyi tetkik et,
Benliği kibiri nefsi kini at,
Cemalullah oku, bir kamile git,
Avamlar bu dersi vermez veremez.

Denecek şeyler çok, alıcı nerde,
İsnatçi küfürbaz, illete şerde,
Sefil Selimî'ye Hüda her yerde,
Zalimler gönlünde durmaz duramaz.

TAŞIMAZ

Severim sevdiğim ne taş ne demir,
Akıl taşır amma şekil taşımaz.
Göz görmez, el yetmez, her sırra malik,
Akıl taşır amma şekil taşımaz.

Bir noktadır hayret edip şaştığım,
Aşkı ile kaynayıp da çoştuğum,
Ömür boyu arkasından koştuğum,
Akıl taşır amma şekil taşımaz.

Adem'din manada aslına uyan,
Dünya'da yaşarken bin deri giyen,
İnsan suretinde kula hak diyen,
Akıl taşır amma şekil taşımaz.

Kendi bünyesinde bir hikmet bulan,
Saklar hazineyi edemez ilân,
Bu **Sefil Selimî** söylemez yalan,
Akıl taşır amma şekil taşımaz.
(24.8.1970)

EĞİLMEZ[412]

Evliya Evinin Eşiğinde Er,
Erenler Ereni Eğmez Eğilmez.
Ezeli Ebedi Ezberledim Er,
Ervahlar Ervahı Ezmez Ezilmez.

Emanet Ellerde Enbiya Eli,
Ekber Esenliği Emri Evveli,
Ezeller Ezeli Esma Ezeli,
Ecdadı Emini Ekmez Ekilmez.

.
Ebcetin Etkisi, Erginin Emi,
Eteklere Enmez, Ecrinin Emi,
Sefil Selimî'de Ezginin Emi,
Emciler[413] El Ele Eşmez Eşilmez.

DÖNÜLMEZ

Bir ulu yol var ki yolcusu pek çok.
Her yoldan dönülür, ordan dönülmez.
Bir meyve vardır ki benzeri hiç yok,
Ömür bahçesinde biter yenilmez.

Her meydanda pervasızca dolaşır,
Herkes ile zaman zaman güleşir,
Umulmadık yerde gelir ulaşır,
Yıldırır kulları kolay anılmaz.

Bir dünya bilirim gündüz gecesiz,
Bir bina gördüm ki kapı bacasız,
Orada oturanlar engin, yücesiz;
O yerede canlı vanlı inilmez.

---

412. Kelime başı kafiyeli şiir örneklerinden. Şiirin bütün kelimeleri "e" harfi ile başlamaktadır.

413. Emciler: Şifacılar, ilaççılar

Evvelini düşün sonunu düşün,
Her türlü emelin, her türlü işin,
Ey **Sefil Selimî**, ağrımaz başın;
Çok sevenler, hoş görenler yanılmaz.

GÖRÜLMEZ[414]

Anlattığım terlik değil fes değil.
Başlarda yeri var görür görülmez.
Sesin kuvvetlidir ama ses değil,
Döşlerde biri var sarar sarılmaz.

Her tarafı süsler fakat süs sanma,
Hissiyatta yaşar, onu his sanma.
Konuşursun duyâr, susar küs sanma;
Hoşlarda seri var, erer erilmez.

Cisimlerin aslı kıvların kıvı,
Katılardan katı, sıvılardan sıvı,
Hayat dediğimiz kavramın evi
Yaşlarda sırrı var yorar yorulmaz.

Tırnakla didikle bu bohçayı çöz,
Dilinde kelime, dudağında söz,
İptidai âlem, fevkindeki göz,
Kaşlarda feri var, varır varılmaz.

Güzellerden güzel, iyiden iyi,
Sultanlardan sultan beylerin beyi,
Sınır yok, hudut yok tarifsiz huyu,
Kışlarda karı var ırar ırılmaz.

---

414. Halk Şiirinin yarışmalı türlerinden birisi de muammalardır. Bir anlamda muammaya bilmece de diyebiliriz. Bir halk ozanı karşısındaki ozana şiir diliyle sorusunu sonrduğu gibi, cevabını da aynı yolla verebilir. Bu şiir bir muamma örneğidir. Cevabını bulmak ise size düşüyor.

Yazanlarda yazı, mevsimlerde yaz,
Sevip sevilende eda, tavır naz,
Mantık ötesinde en mübarek haz,
Peşlerde nuru var, serer serilmez.

Ey **Sefil Selimî** asla ben deme,
Mansur olsan dahi o der sen deme.
Arşa kürse hakim, tende kan deme;
Düşlerde Tur'u var derer derilmez.
(13.2.1992)

HAKKI BABAMIZ

Kudretten hikmetten bir ses duyunca,
Yetişir, baş eğer Hakkı Babamız,
İnsanımız bir birine uyunca,
Katışır döş döğer Hakkı Babamız,

Bir hamlede her müşkili yok eder,
Arada kimseyi etmeden heder,
Yeni hal içinde olursa peder,
Yatışır hoş doğar Hakkı Babamız,

Ahvali, ahkamı, erkanı yolu;
Sohbette nispette incitmez kulu,
Servette, iffette ulu en ulu,
Bitişir eş düşer Hakkı Babamız,

Yüreklerde yaşar hatırdan çıkmaz,
Hoşgörüsü güzel, hal hatır yıkmaz,
Şayet gerekliyse sözünü çekmez;
Atışır diş sıkar Hakkı Babamız,

Sahip zaman mıdır, değil mi dersen;
Tanıyabilirsin ikrarı versen,
Kalp gözün açılsa, görerek ersen,
Saygıya eş değer Hakkı Babamız,

Hizmet hususunda asla göz kırpmaz.
Yanlışı hatayı yüzüne çarpmaz.
Kusurun var ise boynunu çırpmaz,
Ötüşür kuş yığar Hakkı Babamız,

Kuşaktan kuşağa taşımış dini,
Garezi, buğuzu öldürmüş kini,
Asla güldürmemiş şeytanı cini,
Yetişir keş boğar Hakkı Babamız,

Hakkında denecek denilenden çok,
İlm-i ledün felsefemiz yok,
Eğri yaylarınan atılır düz ok,
Tartışır taş döğer Hakkı Babamız,

Bu konuda ben de gayet acizim,
O pazarda bedavadan ucuzum,
Sefil Selimî'yem imanda uzum,
Sürtüşür baş öğer Hakkı Babamız,
(26.7.2002)

KÂRIMIZ

Bilgi alfabemiz, sevgi hocamız,
Hoş görüyü ezber etmek kârımız.
Ham ve olgunumuz, engin yücemiz,
Bu okula gelip gitmek kârımız.

Bilgiye sahip çık, sevgiye sarıl,
Hürmetin saygının postuna kurul,
Şahsını bırak sen, el için yorul,
Milletçe el ele tutmak kârımız.

Bir fincan kahvenin kırk yıl hatırı,
Sayılır diyorlar, ondan ötürü,
Şu birkaç cümlelik üç beş satırı,
Alıcı buldukça satmak kârımız.

Bir beden taşıyan canlıyız güya,
Nazik kimse benzer, içilen suya,
Ne kin, ne garez, ne yalan, riya,
Kemliği yürekten atmak kârımız.

Sıcak harbe, soğuk harbe son verdik,
Barış bahçesinin gülünü derdik,
İnsana hizmetten mükâfat gördük,
Aynı tadı her an tatmak kârımız.

Sevenler huzurlu, sevilen mutlu,
Yan yana can cana, yaşıyor kutlu,
Gönül kapısını bırakma kitli,
Sevgisine sevgi katmak kârımız.

Usandığın yerde toparlan yürü,
Yan çizme, vazgeçme hiç dönme geri,
Herkes ölür gider, sen kalın diri,
Dirilik mayası tutmak kârımız.

Yoktur yad yabancı, yok ayrı belde,
Yürekteki neyse o olur dilde,
Bir çalıya bağlı, dikende gülde,
Koyu gölgesinde yatmak kârımız.

Cennete yol açar dostlar eşiği,
Sıhhati rahatı sağlar beşiği,
Göz küllemez, kirpik yakmaz eşiği,
Böyle yanıp, böyle tütmek kârımız.

Vücut makinamız, dönmesin taşa,
Kötü yönlerini terk eyle, boşa,
İman sarayını ihya et döşe,
Pak eyleyip temiz tutmak kârımız.

Şu ulus, bu devlet, beyaz, kara ırk,
Hep Allah yârattı ayırmaktan kork,
Kılık kıyafette olsa dahi fark,
İnsan ayırana çatmak kârımız.

Aklıma fikrime, esti yel esti,
Olgunlar bağladı, cahiller kesti,
Menfaat gözeten dost dosta küstü,
Barıştırıp ahbap etmek kârımız.

Ziyankârı eğit faydalan boştan,
Kötülere ders ver, çekinme hoştan,
Güçsüz kuşu koru yırtıcı kuştan,
Bir bir her birine yetmek kârımız.

Uzak yere gitme, delersin topuk,
Aslına kucak aç, durma sen kopuk,
Deryalar üstünde köpüren köpük,
Gibiyiz ummana batmak kârımız.

Bir misalin dünya değer her biri,
Hem cinsin değil mi, şeklin öbürü?
Hepisi Adem'in can beden türü,
Sofrasında lokma yutmak kârımız.

Amacım özveri pek çok yorumu,
Her kişiyi ihya eyler verimi,
Çabam için yüzseler de derimi,
Affedip onları tutmak kârımız.

Cahil gurup kördür boğar boğulur,
Birliği zedeler çabuk dağılır,
Tahsil gören kabre girse sağılır,
Okuyup eceli ütmek kârımız.

Nizam intizamın edep destanı,
Aykırı pürlenmez bağı bostanı,
Beyin hükümdarı harabistanı,
Sevgi ateşine yitmek kârımız.

İlk basamak üst basamak arası,
Gayet acı nefis benlik yârası,
İncedir kibardır, iz'an töresi,
Çatısını sağlam çatmak kârımız.

Sonucu incele neticeye bak,
Hatayı yanlışı pürüzleri yak,
Sevgi hoşgörünün ticareti çok,
İlimle bilimle ötmek kârımız.

Ey **Sefil Selimî** duysun faniler,
Sevgi ara yerden kalksın maniler,
Mektepler, kitaplar, kütüphaneler,
Yaptırıp iç içe yatmak kârımız.
(12.12.1990)

YERLİSİYİZ BİZ

Güzel de çirkin de dolu da boşta,
Ruhların güç kuvvet yerlisiyiz biz.
Herkes ezber eder söyler ilk başta,
Yazının rakamın birlisiyiz biz.

Yunus gibilere Taptuk Emre'yiz,
İlkbaharda üç esasta cemreyiz.
Ziyarete açık sahih umreyiz,
Beytullah yolunun nurlusuyuz biz.

Hakkı taşıyanın kitaptır aklı,
Müsbetlerin aslı, menfide saklı,
Bedenin yapısı kafanın şekli,
Kudret şem'asının derlisiyiz biz.

Bir tek hedefimiz binbir yönümüz,
Evvelimiz vardır, yoktur sonumuz,
Yabancı değiliz herkes canımız,
Hakimler hakimi, kârlısıyız biz.

Sofrada kepçeyiz ocakta kazan,
Sefil Selimî'nin aşk ehli ozan,
Beynimin sahibi, yazdıran yazan,
Sayesinde sözün ferlisiyiz biz.[415]

---

415. 1992 yılı Aralık ayında Erzurum'da yapılan Üçüncü Türkiye Halk Şairleri Yarışmasında bu şiir, "Şiir dalında" birinci olmuştur. Şiirin aslı onbir kıtadır. 16 Aralık 1992 tarihli Hürdoğan gazetesinde yayınlanmıştır.

ALİ'MİZ

Okunuyor nurunda ruhların cemi,
Cemiyet üstünde aydır Ali'miz.
Kur'an'da elifle sorarsan mim'i,
Üçler meclisinde beydir Ali'miz.

Kainata odur babayla ana,
Arşı kürsü kün'le eyledi bina.
Borçluyuz ömürü mutlaka ona,
Âşıklara bitmez meydir Ali'miz.

Vücut sarayını kapladı sırla,
Gizlendi Adem'e en bakî nurla,
Dolandı alemi Sina'daki turla,
Canların şahıdır Haydar Ali'miz.

Tasvire sığar mı erin erliği,
Hiç şüphe götürmez Hakk'ın birliği.
Seçene görünür şekilsiz varlığı,
Dünya kirişinde yaydır Ali'miz.

Hayret verir Ali, cahil gafile,
Onu tanımayan yaşar nafile,
Sefil Selimî dile alır af ile,
Belli değıl nasıl şeydir Ali'miz.

EZENLERDENİZ

Dinleyip duyana birkaç sözüm var,
Kibiri benliği ezenlerdeniz.
Hem başımda hem canımda gözüm var,
Gizliden gizliye sezenlerdeniz.

Herkes konu açar durduğu yerden,
Er kişi pay alır vardığı yerden,
Âşık sohbet eder gördüğü yerden,
On iki bohçayı çözenlerdeniz.

Gösterişçilerde riya ve yalan,
Kendisini saklar tam dindar olan,
Sabır dedikleri deryaya dalan,
İlyas'ın peşinden yüzenlerdiniz.

Kendisini bilmeyen okusa da boş,
İnsan ayırmamak ne kadar da hoş,
Aşka gel, meşk eyle, huşu ile coş;
Gönül bahçesinde gezenlerdeniz.

Sözler tatbik ister, eylem nerede?
Taklitçiler pek çok hem de her yerde,
Sefil Selimî'niz düştü bu derde,
Kimsesi olmayan ozanlardanız.
(6.8.1994)

GİDERİZ

Görmemiş ihtiyaç kapıya kite,
Binayı kuranı arar gideriz.
Gülmemiş sahibine kapısız site,
Yıkılır bir yandan örer gideriz.

Sema yer yüzüne eylenmiş çatı,
Var derler üst üste tam sekiz katı.
Açıp geçmeden noktayı hattı,
Doğuştan ölüme türer gideriz.

Yapamaz mimarlar böyle bir yapı,
Harcasın ömrünü ölçülmez çapı,
Girilir çıkılır sır iki kapı,
Yapan ustasını sorar gideriz.

Gelmişiz cihanı seyire tura,
Bekleriz kayıtsız gizli bir sıra,
Mülk değil fanidir bizlere bura,
Yalancı bir evcik kurar gideriz.

İzaha çalıştı faniyi fani,
Gelen giden oldu bu ilden ani,
Sefil Selimî de olmuştur kani,
Ömür sergisini serer gideriz.

İMKANSIZ

Gün kadar ap açık, ay gibi bariz,
Görür hissedersin tutmak imkansız.
Hava basıncına kalırsın maruz,
Sağlıktır, sıhhattır atmak imkansız.

Gökyüzünde bulut, yer üstünde sis,
Duyup anladığın kulaktaki ses,
Alevdeki duman, ateşteki is,
Vardır amma alıp satmak imkansız.

Gece gündüz soğuk sıcak esen yel,
Saf su pislik tutmaz sudan berrak ol,
Tahminler içgüdü hafta asır yıl,
Olmazsa hedefe gitmek imkansız.

Kademe kademe duygu düşünce,
Keder, kaygı, acı başa düşünce,
Bazı şeyler kaba sığmaz peşince,
Hayallerden ayrı yatmak imkansız.

Sevgi, saygı, hürmet, huzurla neşe,
Akıl, fikir, zeka, şahittir düşe,
Ağrı, sancı, sızı girince döşe,
İç içe yaşarsın yetmek imkansız.

Meselâ diyelim çok hoş mis koku,
Hemence algılar burunda doku,
Beyin haber verir gelen her şoku,
Telsiz ruhta, dışa itmek imkansız.

Doğmak elindeyse dünyaya gelme,
Seni sen eden var yad yaban olma.
Madem ki yok ise, diri kal ölme;
Bitki olsan onsuz bitmek imkansız.

Cevap ver hükmeden hükümdar nerde?
Diyorlar ki ne göktedir ne yerde.
Azimde sebatta, bedende, serde;
Ondan gizli çatı çatmak imkansız.

Bilinmeyen bizler bilinen odur,
Arzusu talebi, maksadı nedir?
Tasdik et, onayla, herkese dedir.
Zümrütlere bakır katmak imkansız.

İnsan işi midir böylesi denge,
Mantık harf koyamaz ilâhi cenge,
Sefil Selimî'nin girdiği renge,
Boya küpü diye batmak imkansız.
(17.2.1992)

SİZ

Elestü bezminde ruhu ezelde,
Alnıma yazılan yazımsınız siz.
Kokunuz mahşerde renginiz gülde,
Sıfatımda mevcut yüzümsünüz siz.

Ne acayip bu hal arz eder neyi,
İçinde saklıyor bu aşk her şeyi,
Bir katara koyar köleyle beyi,
Okuyup yazdığım cüzümsünüz siz.

Gelin dostlar okuyalım biz bizi,
N'olur taşıyalım hep aynı gözü,
Birbirine çattık çok ile azı,
Bizden bize olan lazımsınız siz.

Bu dersi ezelden okuyan canlar,
Dünyaya geldikçe bu sırdan anlar,
Ta ruhu ezelde ikrarlı canlar,
Kerbela'dan gelen Gazi misiniz siz?

Ulu diyâr nere, yalanı nere,
Cennet ve cehennem hepisi bura,
Bilmek istiyorsan gel düşme şere,
Şöylece inleyen sazımsınız siz.

Bir ustadan aldım bu ulu dersi,
Bırakın efendim yalanı, hersi,
Bilmek istiyorsan, kürsü bu kürsü,
Hep bana meleyen kuzumsunuz siz.

Az oldu ya belki azdan sayalım,
Sizi bizden bizi sizden sayalım.
Yüzden gittim amma özden sayalım,
Ben yüzdeyim amma özümsünüz siz.

Bu **Sefil Selimî** kalıyor yârım,
Kainatta herkes varımdır, varım,
İnsanın bedeni benim diyârım,
Bazı yüzüm bazı gözümsünüz siz.
(20.2.2001 Kayseri)

GİBİYİZ

Çoğu sağır olmuş, çoğu kör olmuş,
Her gün biraz daha çöker gibiyiz.
Ehil bildiğimiz şaşmış tor olmuş,
Çığırından, yoldan çıkar gibiyiz.

Tohum bulamadık yere ekmeğe,
Kağnımız yok ki sapı çekmeğe,
Odun alamadık kışın yakmaya,
Saçımızı yolup yakar gibiyiz.

Golok camızımız çifti sürmüyor,
Hayal tarlamız var ekin vermiyor,
Delik tavamızda yağ da durmuyor,
Kirpit çöpleriyle çakar gibiyiz.

Onlar fakir diye komşu gelmiyor,
Soframızda sıçak çorba olmuyor
Ağzımız unutmuş yemek bilmiyor
Alıp satanlara bakar gibiyiz.

Evimizde çul yok döşemesi ot,
İnanmazsan eğer buyur sen de yat,
Sefil Selimî'yi ister hapse at,
Zaten o cezayı çeker gibiyiz.

OYUMUZ

Seni verdik vekil seçtik biz bize,
Oyunu hileyi yutma oyumuz,
Sen bizi karşında getirdin dize,
Biz ettik sen bize etme oyumuz.

Konuşmadan dursam dilim şişiyor.
Bedava mebusluk bize düşüyor,
Dalavere düzen baştan aşıyor,
Sandıkta uyuyup yatma oyumuz.

Her plan içinde payımız olsun,
Tarlada güğümde suyumuz olsun,
Avrupa ayârı köyümüz olsun,
İmar et vatanı satma oyumuz.

Her yer bir birine yakışsın uysun,
Gönül rahat etsin gözlerde doysun,
Kainat adını şanını duysun,
Halkı karanlığa atma oyumuz.

Derdimizi kutu üstüne yazma,
Yerlere atıp da çiğneyip gezme.
Bağrımız yufkadır pek derin yüzme,
Çorbamıza zehir katma oyumuz.

Maksadımız değil lira ve kuruş,
Sefil Selimî'yle küs durma karış,
Seçmeniz böyledir bizdeki görüş,
Surat asıp kaşın çatma oyumuz. (20.8.1969)

GÖZ YUMUYORUZ

Şu cihette deprem, bu cihette sel,
Yurttaş kan kusuyor, göz yumuyoruz.
Her cephede harp var, zalim zulmü bol,
Cani baş kesiyor, göz yumuyoruz.

Şu kesim, o kısım, evsiz ayazda,
Can çekişir inler, insaf yok sizde,
Devlet baba yârdım edecek sözde,
Açlık ses kısıyor, göz yumuyoruz.

Kibar soyguncular asri hırsızlar,
Nazik felaketler, zarif arsızlar,
Şeytani tüylüler, yolsuz pirliler,
Çok ağır basıyor, göz yumuyoruz.

Binlerce cinayet, binlerce vahşet,
Terörist sapkınlar, saçıyor dehşet,
Kasıp kavuruyor, kudurmuş şehvet,
Yelleri esiyor, göz yumuyoruz.

Okumuş haydutlar, vahşilik eder,
Hem fikir olanın hoşuna gider,
Rüşvet kasırgası kol kanat budar,
Ulusca yaşıyor, göz yumuyoruz.

Köşe başlarını tutan hilebaz,
Bizler sömürür derki buda az,
Ey **SEFİL SELİMÎ** gördüğünü yaz,
Ne çare susuyor, göz yumuyoruz. (13.02.1996)

SEFİL SELİMÎ'NİN 14 HECELİ ŞİİR ÖRNEKLERİ

ÇEKENECE

Türkiye'dir Türk'lere ölmez yitmez hatıra,
Yan bakanlar olursa doğratırız satıra.
Tüfek, süngü, kütüklük, kan kokanda matıra
Çarpışırız düşmanla yurttan el çekenece.

Doğarken hür doğmuşuz ne köleyiz ne yamak
Açlık susuzluk çöküp yarılan dudak damak.
Göğüsler parçalanıp ölmeye kalsa ramak
Bayrağa burç oluruz tenden fer[416] çıkanaca.

Çıkarsak cephelere yaratırız zelzele,
Kenetlenmiş kitleyiz biz doğuştan el ele.
Azrail kesiliriz zalimdeki ecele
Başında gürz sallarız son kaNı akanaca.

Toplar ateş almasa patlatırız palayı,
Tel örgüleri söker cesur Türk'ün alayı,
Bize cephe alanın elinden düşer yayı,
Kovalarız alçağı ta yere tıkanaca.

Ruh ayrılsa bedenden gözler körelse bile,
Bileklerden kesilip balta vurulsa ele,
Harp içinde veririz düşmanı kandan sele,
Asla geri dönmeyin dağları yıkanaca.

Son ağıt para etmez eğer alırsak karar,
Naramız çınlayınca sekiz kat arşı yarar,
Türk'ün iman kuvveti altı ciheti sarar,
Takip eder vahşiyi denize dökenece.

---

416 Fer: Güç, enerji

Dünya ataşe yansa yer kalmasa basmaya
Sancağımız çekilir gök kubbedeki aya,
Kudretimiz önünde su olur demir kaya,
Püskürürüz lavları her yönü yakanaca.

Güneşe ziya verir şüphesiz cemalimiz,
Yıldızda ayda parlar sonsuzdur Kemal'imiz,
Huy ahlak bizimledir sarsılmaz temelimiz,
Büyük canlıdan tut da, en ufak dikenece.

Nefsimiz durur dağlar yürüyüp gelse,
Deniz olup yutarız beşer kudurmuş selse,
Teslim alır Kafkas'ı bir erimiz sağ kalırsa,
Hakim olur dünyaya yerle gök çökenece.

Milli hisse sahiptir Türk'se mutlaka her fert,
Türk'lüğü korumaktır gönlündeki asıl dert.
Sefil Selimî derki budur Türk'lükteki şart
Sokma yurda düşmanı, can serden çıkanaca.
(1968)

TAS İLE

İster iç ister içme, can suyunu cancıdan
Günler doldurur verir, zaman adlı tas ile.

Ya uyur ya uyanık, bir bahane aniden,
Sesler duyar inlersin acı acı ses ile.

Hoş görünen renk solar, batar ocağın barkın,
Geride kalanların kalır kara yas ile.

Gâhi bağlar dağ olur, gâhi dağlar bağ olur,
Oynatır eylendirir, neşe ve heves ile.

Pek çok eyyam savuşur, çağlar çağı devirir,
Birbirine eş olur, ahenkli kısas ile.

Zaruridir bu yere, bu tarzda gelip gitmek,
Tabiat kanunudur, bozulmaz esas ile.

Yere göğe sığmayan, başlara taş dikilir,
Hesabın sonu gelir, on arşın libas ile.

Yalan dünya dediğin, senden sona kalacak,
Seni epey oynattı, ufacık bir fes ile

Öyle böyle der iken gün savuşmuş olacak,
Mezarın örtülecek, toprak ile kis ile.

Ömür basamağında dikkat et felâket var,
Ey **Sefil Selimî**, sen yürü akıl us ile

EME[417]

Divaneden bir name amma gecikti deme,
Satır satır işledim eğer yararsa eme[418]

Bir bağım var dikensiz çünkü cennet bahçesi,
Kırmızı gül arıyor bülbüldeki eleme.

Hep o gülün aşkıyla yıllar yılı yaşadım,
Dikkat eyle yanarsın aman basma külüme.

Solmaz amma soldurur makamı hanedandır,
Ne söylesem az gelir, tarif etmez kelime.

Güneş olsun, ay olsun, o kubbeden akseder,
O öyle bir kubbe ki hayat saçar âleme.

O renge aşık olup diğer renkler can buldu.
Onun müptelâsıyım ah bir geçse elime.

---

417. Gazel tarzında yazılmış ancak aruz vezni kullanılmamıştır.
418. Eme: İlaca, devaya.

Bu bağ dostlar bağıdır, velâkin yol göstermez,
Keşke bir yol gösterse tek razıyım ölüme.

Nigahban hanesinde hane hane kan vardır,
Yası hatıra kalmış aşık **Sefil Selim**'e
(20.201972- Rotterdam)

YATSAN DAHİ

"Veysel' e"

Uzun ince bir yoldan, yürüdün gündüz gece,
Zihinlere işledin manzumla hece hece,
Edebiyat içinde esersin ki çok yüce,
Sadık yarin toprağın bağrına yatsan dahi.

Çarkı devran çevirip göç eylesen bu yerden,
Veysel adı gökleri saracaktır hep birden,
Sanki rahmet misali yağacaksın sen ordan,
Fani teni yerlere kaldırıp atsan dahi.

Türkçe'nin öz kökü sün çoktur yaprağın dalım,
Arılardan ziyade tükenmez sözdür balın.
Solmaz niteliklere sahiptir gonca gülün,
Bir an için sevdiğin toprağa katsan dahi.

Kıskanıp seni yerden bil ki kubbe yarıldı,
Tabiat avazına aşık olup vuruldu.
Yıkık şiir dünyamız, deyişinle örüldü,
Gizliliğin kalmadı sırrını tutsan dahi.

Görmez gibi gezerek her alemi görürsün.
Sen ki izahsız zatsın ne yiter ne çürürsün,
Sefil Selimî der ki hiç ölmeden durursun,
Ey büyük ulu ozan kaybolup yitsen dahi.
(14.2.1966)

ÖMRÜ BİTER Mİ?

"Veysel' in ölümüne"

Veysel bugün, Veysel dün, yarın ölür yiter mi?
Güneş doğup aşmakla günün ömrü biter mi?
Sabah, öylen, ilkindi, akşam, yatsı an be an;
Gündüzün gelişini ıhırcıklar[419] tutar mı?

Sadık yarin toprağın döşüne yatsan bile,
Öyle bir renk aldın ki, kıskançlık verdin güle,
Ölümle erişirken niye ettin acele?
Sen gibi yaşayana ecel cöhü[420] yeter mi?

Sazını öğütledin, sır verme dedin yada,
Kulaklarda aynı ses çınlıyor, aynı seda,
Halk şiiri bünyemiz sizlerden aldı gıda,
Aşıksız dil bağında edebiyat biter mi?

Uzun ince bir yolda çığırsın gündüz gece,
Beraberiz diyorlar rahat ol engin yüce,
Dostlar seni hatıra yazdılar hece hece;
Sarraflar has madeni kara taşa yazar mı?

Öykü ve ezgilerin her yeni çağdan yeni,
Kimi aşkı belletir, kimi kaldırır feni,
Birkaç kitap değilsin okumak lazım seni,
Aşkınla yanmayanlar ocak olsa tüter mi?

Çarkı devran çevirdi ulu ağaç kök saldı,
Eser sahibi göçtü, **Sefil Selimî** kaldı,
Ustad Veysel demiş ki gemi top yekün oldu,
Böyle yolcu bu gemi, bu deryeda batar mı?
(21.3.1973)

---

419. Ihırcık: Sabah namazı saati,
420 Cöh: Güç, kuvvet

DEĞİLDİR AYBARS'IM

Gel fikrimi fikreyle, gör ki neyde neyimiş?[421]
Yaşar ruhtur görür göz taş değildir Aybars'ım.
Düşünmez düşündürür varlıkta var o'yumuş;
Birlerde iki olmaz şeş değildir Aybars'ım.

Sizin evde yaşadı evet sizde çok durdu
Şimdi her soluktadır o her kafese girdi.
Gerçek motif eyledi ölmedi bitti derdi,
Mevcutluğa karıştı leş değildir Aybars'ım.

Öldü demeyin susun melaik-i kebire,
Sığması imkansızdır toprak olan kabire,
Söylemek istiyorum gelmiyorlar ki tabire,
Duygusu olmayana eş değildir Aybars'ım.

O ezelî, ebeddir, O'ndan sana müjdem var.
Eskiden sizin idi artık herkeslere yar,
O ki mânâya geçti kesildi dilinden zar,
Mekansıza uğradı düş değildir Aybars'ım.

Her cihetten seslenir dinle duyabilirsen,
Öyle bir renk aldı ki renginden renk alırsan,
Seninle bile yaşar ona evlat olursan,
Bu teze inanmamak hoş değildir Aybars'ım.

Cenabım emrediyor hükmündedir us beyin,
Onu bana zikreder yanına varsam neyin,
Fikri Bey'dir sanıyorum adını ben her şeyin,
Böyle değer taşıyor boş değildir Aybars'ım.

Tevil eylemiş doğru zahiri hüviyeti,
O kişiler neylesin fani olan sureti,
Biz hamallar taşırız nefsi, kemiği eti,
O ağızda söz gibi diş değildir Aybars'ım.

---

421. Cumhuriyet sonrası Şarkışla'nın eğitim alanıda önde gelen öğretmenlerinden Fikri Bey'in ölümü üzerine, oğlu Aybars'ı teselli için söylenmiş.

Ey sevgili arkadaş susma yaşat ve konuş,
Böyle olur büyüğü özleyip içten anış,
Hal dilini bilirsen çağır babana danış,
Kuştan da çabuk gelir kuş değildir Aybars'ım.

Ne zaman ki bu görüş seni meşgul ederse,
Özünden seslenerek korkma buradayım derse,
İşte o mutlu anı Sefil Selimî görse,
Ondan gayrisi bana iş değildir Aybars'ım.
(14.11.1968)

İMAN OLSA

Hakir görme babanı toz olsa, duman olsa,
Sen ki sözden çıkmazsın azıcık iman olsa.
Yine ben çok yanarım, hallerin yaman olsa,
Tahkirimi mazur gör, sebebi malum oğlum.

Yıkma yapamadığın mefruşatı eşyayı,
Eğer ki bilmiyorsan tamiri ve inşayı,
Bir ibret alacaksan, seyir eyle dünyayı,
Olmayasın şaşırıp nihayet zalim oğlum.

Maharet çalı olmak, gül bitirip gül vermek,
Bana yakışmıyorsa sizin için hoş görmek,
Kişiyi mahveyleyen aldanarak dem sürmek,
Görünmeden geliyor insana ölüm oğlum.

Niyetim sadakattır altın elmas boş şeydir,
En kıymetli cevahir sarraf yanında huydur.
Ahlaktan ayrılmayan ulemadır ve beydir,
Nefsine uymayanlar şüphesiz alim oğlum.

Ezberle bu deyişi, dilinden eksik etme.
Martuval[422] savurursam reddet sözümü yutma,
Mağrurluk eyliyorsan boştur yiğitlik satma,
Sefil Selimî'yem ben dikensiz gülüm oğlum. (26.8.1969)

---

422. Martuval: Yalan, palavra

GAFLET SEN

Adından ve tadından bıkıp nefret etmişim,
Hiçbir zaman karşıma artık çıkma gaflet sen.
Seni güzel sanarak hep koynunda yatmışım,
Üzerimden artık kalk yeter çökme gaflet sen.

Belaymış taşırdım gül diye kucak kucak,
Battı tütün vermedi uğradığım her ocak,
Sanki buzdan soğuksun, estirdiğin yel sıcak,
Gülerek sırıtarak mahzun bakma gaflet sen.

Dağıttığın sermaye, tutanları mahvetti,
Padişah ettiklerin, kardeşini katletti,
İnsana tuzağın çok, kaçsan da vaden yetti,
Yüzünden maskeyi at, maske takma gaflet sen.

Susamışa su diye, zehiri içirirsin,
On çengelli pençeni, göğsüne geçirirsin,
İradesi zayıfın aklını kaçırırsın,
Çeşit çeşit oyunla, bizi yıkma gaflet sen.

Cemiyete düşmandır, sana gıptayla bakan,
Yıkılıp gitmelisin tutamazsın bir mekan,
Beşeriyet seninle savaşa girmiş iken,
Gürültülü ses ile mermi yakma gaflet sen.

Aydınlık şu alemi kara şise bulama,
Kollarını cahilin omuzundan dolama,
Dişlerini kurt gibi kuzulara bileme,
Gürültülü ses ile mermi yakma gaflet sen.

İhtarımız bu sana, ihtiyatlı gez artık,
Çarşafını yırtarız, olsan da gizli örtük,
Peşinden sürükleme, bizleri kahpe sürtük,
Hançerini bileyip kula sokma gaflet sen.

Eline düşenleri, sürüm sürüm sürürsün,
Kâr gibi görünerek, bol bol zarar verirsin,
Severek okşayarak, tokat tekme vurursun,
Sigarama çakmağı yakmam çakma gaflet sen.

Meydandan çekilip git, namus alsın yerini,
Leşin ortadan kalksın, namus bulsun yerini,
Bağlılık at oynatsın, birlik bilsin yerini,
Bağdaki fidanları çekip sökme gaflet sen.

Çırıl çıplak karşımda dudağıma bal çalma,
Kandırıp uyuşturup ciğerime el salma,
Sefil Selimî uymaz gelip gidip dost olma,
Götürüp dağ başında, beni ekme gaflet sen.

GAFİLLER

Beniliği hak sanarak bahse girmiş gafiller.
Küfürbaza kanarak kafa yormuş gafiller.
Kör şeytana yem olmuş dedi kodu edenler,
Özündeki mihmanı dışa sürmüş gafiller.

Gönül Kabe diyenler inansa yıkmazlardı,
Sırtında çıkar yoksa, aşağı bakmazlardı.
İşlenmemiş deriler tuzlansa kokmazlardı,
Eğer ki kokmuyorsa dabak görmüş gafiller.

İblisten ders almışlar gelmezler ipe sapa,
İnsana tuzak kuran kendi oturur şapa,
Cazıların kamçısı değer bindiği küpe,
Düşman sanıp dostuna zehir vermiş gafiller.

İnceldikçe incelsin kopsun inceldiği yerinden,
Çeşme akıp dururken su içerler küründen,
Kemirgenler yayılır yaprağından püründen,
Lafım meclisten dışarı çayır yermiş gafiller.

İnanmışlık taslayan benzer kara kediye,
Bu defalık bedava kabul eyle hediye,
Akılları çalışmaz çok düşkünler mideye,
İşkembeyi sırtlarına yaman sarmış gafiller.

Aykırılar ibret alsın aşmak istemem haddi,
İnsanlıktan habersizler hem manevi hem maddi,
Kuru sıkı atmakla yıkılır mı Çin Seddi;
Aleyhimde etkisiz kurgu kurmuş gafiller.

Vicdan mesuliyeti hissetmeyen zırtaboz,
Kibirine yenilir yel önünde olur toz,
Nefsinin oyuncağı yalanını sanar koz,
Hilebaz hilesini sergi sermiş gafiller.

Mesleği, dayanağı, canbazlık işi gücü,
Bir ustadan söz etsen derler ki o da neci?
O kendini bilmiyor bari sen ona acı,
Suratına bin defa şamar vurmuş gafiller.

Soruna parmak bastım çözüme el attım.
Acep duyan oldu mu lüzumuna sattım,
Sabır yoldaş ettim ağzıma aşk kattım.
Kimliğimde kimler var kimi sormuş gafiller.

Sefil Selimî neden muhalifin çok senin?
Sen nasıl âşıksın ki hiç ahbabın yok senin?
Herkesi sevmek zordur, sevebilsen hak senin,
Sevdirmek istemiş göğüs germiş gafiller. (20.7.1992)

SÖYLERSİNİZ

Ne Yunus var ne Emrah, şimdi bu viranede,
Herkeste söz tükenmiş, bir tek siz söylersiniz.
Hazineler kaybolmuş gül solmuş harabede,
İnsanlık hep mahvolsa, baştan var eylersiniz.

Semadaki yıldızlar ebediyen silinse,
Ay ile güneş bile parçalanıp dilinse,
Her canlının canları, serlerinden alınsa,
Onlara ziya veren uhrevî aylarsınız.

İşte şu mektubunuz, ömrüme ek ekledi.
Arzı örtecek kadar hem de pek çok ekledi.
Sefil Selimî'nize ağır bir yük yükledi,
Vaziyetim içinde, ya sizler neylersiniz?

ÂŞIK SEFİL SELİMÎ'NİN ONBEŞ HECELİ ŞİİRLERİ

VARDIĞIM ANDA[423]

Tatlı canımdan geçerim, seni gördüğüm anda,
N'olur beni ret eyleme, sana vardığım anda.

Bir acayip hale girer, bedenimdeki canım,
Sarhoşlara dönerim ben, aşka erdiğim anda.

Cennet olsa yerim yurdum, hizmet etse melekler,
Cennet bana zindan olur, sensiz durduğum anda.

Canım seninle yaşasın, kalmasın bir tarafta,
Can bedeni terk eyleyip kabre girdiğim anda.

Bir isminden başka şeye inan ki dilim dönmez,
Sen gelmezsen halim harap sorgu verdiğim anda.

Bu **Sefil Selimî** inler her saniye dost diye,
Ancak huzur duyuyorum, kendim yorduğum anda.

BİRİYİM

Dersim irfan okulundan, bakar körden biriyim.
Aşkım, leke kabul etmez, beyaz nurdan biriyim.
Hesabımda kitabımda kara yoktur, ak yoktur.
Kendisini hiçe sayan adsız erden biriyim.

---

423. Bu münacatın, Uğur Kaya tarafından alınan notası, Şiirleri ve Türküleriyle Aşık Sefil Selimî kitabının 158 inci sayfasında bulunmaktadır.

Öğünmüşlük etmiyorum, can kulağım, can gözüm,
Ehl-i kamil için vardır, din kulağım, din gözüm.
Bedenimi terklediler kin kulağım kin gözüm;
Parça parça parçalanmış kara yerden biriyim.

Ne dünyalık ne de ahret, önüme değil mani,
Elbette hor görecektir, avamlaşmış her fani,
Hainler "Hain" diyecek cani sanacak cani,
Günahsızlar alnındaki temizlerden biriyim.

Evliyalık, enbiyalık göz diktiğim şey değil.
Ermişliğe gıpta edip çok baktığım şey değil,
Mevki makam kazanmaya dil döktüğüm şey değil,
Şerlere kıymet vermeyen şersiz şerden biriyim.

Döner dilde kemik yoktur, ama boğaz kırk düğüm,
Sözü pişkin hale koyar, gırtlaktaki her düğüm.
Meyvesine kurt düşmeyen, bahçıvanlı bir bağım,
Her ağaçta ayrı tadı olan bardan[424] biriyim.

Ciğere pis diyen kedi, alıp kaçsaydı yerdi.
Eğer ki öyle olsaydı "Ne çok lezzetli" derdi.
Yaradan'ım her canlıya cüssesince güç verdi,
Hepsine sevgi duyan gözlü körden biriyim.

Kendini büyük görenler, kör şeytanın kölesi,
Cemiyetin yüz karası, toplumların belâsı,
Sefil Selimî'nin gönlü garip dostlar sılâsı,
Her sılâyı mekan tutan güzel yârdan biriyim.
(13.4.1991)

RAMAZAN

Ey kaptan rotanı yokla, Nuh'a tufan ramazan,
İşin gücün olsun Hak'la derde derman ramazan.

---

424. Bar: Meyve

Tufan Nuh'a derman oldu, kavmini etti helâk,
O misli yüce zatlara elde ferman ramazan.

Ehli imanlar inanır cehennem var cennet var,
Haber vermek için geldi bir ay mihman ramazan.

Şek şüpheye düşme ahbap fitne fesat çirkin şey
Orucu tut ver fitire düşkün insan ramazan.

İftar sahur teravihte açık koyma yerini,
Temiz ahlak hüsniniyet doğru lisan ramazan.

Uyku göze ağır basar, hers tad çalar damağa,
Noksanını ikmal eyler cana canan ramazan.

Bu lütfu az bellemede, tövbe et geç günahtan,
Çoluk çocuğu sevindir sabi sübyan ramazan.

Güzellikler şirinlikler ne alâ bir meziyet,
İbadete sınır yoktur hem de meydan ramazan.

Ha varsın ha yoksun neden şamdana mumdur beden,
Saftır paktır hoştur mutlak hekim Lokman ramazan.

Kimi essah kimi yalan sahiler baki kalan,
Ummanla iç içe olan körfez liman ramazan.

Arzumun öz ruhunda çiğlik hamlık kalmazsa,
Sefil Selimî'ye her an düğün bayram ramazan.

GEÇ KALIR

Talih kuşuna inanan yatar yatar aç kalır,
Şansın aşına güvenen şafak atar geç kalır.
Gençlik bir talih kuşudur başına konmuş işte;
Çalış fırsatı kaçırma, kepek biter hiç kalır.

Toz pembe gördüğün dünya bir gün sırtını döner,
Benim sana dediğimi sen de herkese öner.
Hayat kanunu lastikli çektiğin yana süner,
O'ndan merhamet bekleme ellerinde saç kalır.

Küçümseme hiç kimseyi eğitime tabi tut.
Yer yüzünde hayvan boldur, şekle bakma insan kıt,
Adamlığın nerden belli, senden kıymetlidir ot,
Ottan farkın olmuyorsa adın sanın piç kalır.

Dikkat eyle felek ile sakın cenge tutuşma,
Avamlar taştan katıdır, çene yorup atışma.
İğrenç mağrurluğa düşüp, mezbeleye katışma.
Omzunda kervan çekmez su yıkamaz suç kalır.

Vicdan borçlarını öde sen, şahsını dara çek,
Kendi kendini sorgula, bu sorgudan temiz çık.
Yıkılacak düşman kibir, yıkacaksan onu yık,
Yüreğinde tekten hakim, cihân şümul güç kalır.

Çok zamansız son buluyor, bitmez dediğin oyun,
Aynı yolu izlediler, akraban emmin dayın,
Mirasçıya taksim olur malın mülkün her şeyin,
Ölüm haktır, miras helâl,pay et paha biç kalır.

Geçmez akçe kötü sözü sahibine geri ver.
Kıssalardan hisse çıkart atalarda böyle der.
Sefil Selimî haksızsa, onu zemmet onu yer,
Eğer haklı buluyorsan, bu tarafa geç kalır. (24.8.1992)

SATRANÇ [425]

Yer yüzünde gök yüzünde olan her şey insanda var,
Gök yüzünde kul özünde kalan bir huy vicdanda var,
Olan her şey kalan bir huy bilen hür bey imanda var,
İnsanda var vicdanda var imanda var imanda var.

Gezdim tozdum sormak için aldım sattım kâr etmedim,
Sormak için ömür verdim geldim gittim şer gütmedim,
Aldım sattım geldim gittim derde battım kör gitmedim,
Kâr etmedim şer gütmedim kör gitmedim kör gitmedim.

Yüz altında yüz üstünde iki yüzün yüz üstünde
Yüz üstünde kaşın gözün dilde sözün söz üstünde
İki yüzün dilde sözün yolcu yolda iz üstünde
Yüz üstünde söz üstünde iz üstünde iz üstünde

Yüz altında yüz üstünde iki yüzün başa bağlı
Yüz üstünde kaşın göze ağzın dile dişe bağlı
İki yüzün ağzın dile gözün göze kaşa bağlı
Başa bağlı dişe bağlı kaşa bağlı kaşa bağlı

Damar kana kanlar suya beden ruha cana muhtaç
Kanlar suya gönül aşka gözler yaşa sana muhtaç
Beden ruha gözler yaşa mide aşa nana muhtaç
Cana muhtaç sana muhtaç nana muhtaç nana muhtaç

---

425. Santraç Türk Halk şiirinde çok az halk şairinin yazmaya cesaret ettiği bir şiir türüdür. Bunu yazabilmak için adeta kelime cambazı olmak gerekir. Bu şiiri incelediğinizde, her dizenin dört heceli dört kelime gurubundan oluştuğunu görürsünüz. Şiirin ikinci dizesi, birinci dizenin ikinci kelime gurubu ile başlar. Üçüncü dize, birinci dizenin üçüncü kelime gurubuyla, dördüncü dize de yine birinci dizenin son kelime gurubuyla başlar ve dizenin kalan kısmı, üst dizelerin son kelime gurupları ile sürer. Bunlar yapılırken şiir anlam bütünlüğü bozulmadığı gibi, anlamı pekiştirilir.

GÖZLERİM

Gözünüz var diyorlar. Soruyorum var mıdır? Yokluyorum başımı, gözlerimi arayıp inanmıyorum. Gözümüz olsa, görmemiz gerekli her şeyi.

Kulağımız var diyorlar. Kafamı arıyorum, aldandığıma şüphe yok. Kulağımız ya yerinden düşmüş ya da duymuyoruz.

Aklımız var diyorlar. Şaşkın şaşkın etrafıma bakıyorum.

Sonra kafamda olabileceğini hatırlıyor, zihnimi alt üst ediyorum. Ne akıl var ne düşünce, aklımız olsa mutlaka doğruluğu seçeriz diyor. Akılsızlığıma ağlıyorum. Aklımız var diyorlar.

Acaba hırsız mıyım diye korku duyuyorum. Çünkü ahlâk herkeste tamı tamamına bulunmaz.

Acaba birisinden çaldım mı?

Yoksa para verip aldım mı, belki sahibi çıkar, buldum mu, diyorum.

Eğer ahlakım varsa, herkesle hoş geçinmem gerekir. Ölçüyorum, o ölçüye gelemiyorum.

Kusursuzsun, herkes seni sever diyorlar. Aldatıldığımı biliyorum. Kusursuzsam etrafımda bir tek dostum yok neden, demek zorunda kalıyorum.

Aşıksın diyorlar, aşkımı tartıyorum. Toplayıp çamurdan aşkımın eli yüzü görünmüyor, kirden kömürden hesabımı soruyorum. Geçip giden ömürden alıp geliyor giden yılları, Beni göreceksin seyret kulları. Kimliğim kaybolmuş.

Bendeki havadis böyle. Ne var ne yok orada?

Ben kendimden kendimi sordum. Ölçtüm siz de kendinizi koyun tartın darada. Kendini bilen insan, insandır. Erer murada. Herkese bir hisse bana bir hisse vardır. Yazıp söylediğim safta sırada. Kimi insan gökte gezer, talihi yaz olur. Kimisi geçer gider. Hızır gibi deniz. Çoğu bekler üç beş arşın karada. Ben bir sevda yitirdim. Hiç durmadan ararım. Bilenler haber versin. Acep şimdi nerede?

Bu bir bilmece değil, deli saçması değil.

İnsanların durumu, dinleyip duydunuz mu tarifi ve yorumu. Acaba nasıl buldunuz cevabını sorumu? İster deli deyin, ben hiç bilmez miyim ki kapı ardında yerimi? Duygudan uzak isen eyvah Sefil Selimi…

TAŞLAR

Batıdan bir ses kulağıma fısıldar. Doğuda Atatürk ülkesi bağrında sevdiğim insanlar. Yoksa onlar mı fısıldar? Türkiye'den Türk'ümden bir haber mi var?

Önümde öbeklenmiş alacalı umutlar, yavaşça fısıldayıp diyorum "Gene ne var?"

Ötmek isteyen kaval, çalmak isteyen çoban, ardında kara taş var. Birden yarıldı taşlar anlatacak zaman dar.

Biri insan, biri taş, birbirine fısıldar.

Susturulmuş kelleler, kelepçeli eller var.

Yükselmek isterken azalan fısıltılar. "Ne var?" "ne var?" "Ne var"

Evet bugün hepsi de benden çok uzaktalar. Birer maşlak altında belki de yataktalar. Duyurmadan derdini duyanlara fısıldarlar.

Karanlığı bölüyor kepenekli toklular. Sürüyü kurtlar kırmış, köylüye müjdeler var.

Gök gürledi uyandı insandan başka her şey, Fısıltılar çoğaldı: "Bu ney? Bu ney? Bu ney?"

Birden yarıldı taşlar anlatacak zaman dar.

Çobancığın kavalı üfürürken kırıldı.

Kusuruna bakmayın gürültüyle yarıldı.

Çoban çekti abayı sırtının yarısına, Kulak kabartıyorum olayın gerisine. Fısıltılar bakıyor dertlerinin çaresine.

Gene el sürülmedi kavalın yarasına korkuyor, titriyor, susuyor. Fısıltılar anlatacak çok şey var dinlemeye zaman dar.

Kemali'min yurdundan esiyor fısıltılar kimse kulak asmıyor, dinliyor kara taşlar susturulmuş kellere, kelepçeli eller var.

Karşımıza dizilmiş batıdaki insanlar fısıltıyla cuş eder gözden inen damlalar.

Fısıltıyla konuşur dudaktaki cümleler kim anlar? Kim anlar? Kim anlar?

Bir yanda bulanıklık bir yanda duruluk var. Batı bizim, batı bizim, çeri çöpü otu bizim. Batılılığa özenirken ama oldu iki gözüm.

Birden yarıldı taşlar, anlatacak zaman dar: Ne var? Ne var? Ne var?

Ötmek isteyen kaval çalmak isteyen çoban, ardında kara taş var.

Gene o fısıltılar gene o fısıltılar, yalnız kalan taşlar.

Bir birine soruyor: Ne var? Ne var? Ne var? Fikirlerle insanlar, hep o yarılan taşlar. (9.9.1969)

İÇİNDEKİLER

ÂŞIK SEFİL SELİMÎ'NİN ONBİR HECELİ ŞİİRLERİ

AHMET ÖZDEMİR

Günümüz yazarlarından Ahmet Özdemir 1948 yılında Şarkışla'da doğdu. İlk ve ortaokulu aynı yerde, lise öğrenimini İzmir Askeri Hava Lisesi'nde tamamlandı (1966). İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi (1976). Öğrencilik yıllarında gazeteciliğe başladı. Düzeltmenlikten genel yayın müdürlüğüne kadar çeşitli görevlerde çalıştı. 1989 yılında Sürekli Basın Kartı aldı. Aynı yıl Basın İlân Kurumu'na geçti. 30 Eylül 2003'de emekli oldu. Türk Hava Kurumu öykü yarışmasında birincilik (1989) J.K. Araştırma Yarışmasında ikincilik (1998) ve Tarla Dergisi Kültür Hizmeti ödüllerini aldı. Çoğunluğu TRT'de olmak üzere bazı radyo ve televizyon programlarının metin yazarlığını yaptı. Bu metinlerden "Cumhuriyet" konulu "Bir Şiirdir Yaşamak" programı, Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Televizyon programı ödülünü kazandı (1966). Bazı Osmanlıca kitapları günümüz yazısına ve diline çevirdi. T.G.C. Basın Meslek Sorunları ve Basım-Yayın komitelerinde çalıştı. Gazeteciler ve Sosyal Hizmetler Vakfı ve Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Denetçiliğini yapıyor. Çeşitli gazete ve dergilerde yazın hayatını sürdürüyor. Evli, iki çocuğu, bir torunu var.

Yapıtları:

Roman: Bir Avuç Toprak (1971), Elif'in Türküsü (1972).

Öykü: Sevgi Çıkmazı (1990, Bir Yaz Günü Üşütmek (2002).

Biyografi: Cenap Şehabettin (1975), Sür Beni Beni – Kelkitli Serdari (1975), Maraşlı Hüdaî (1976), Şarkışlalı Serdarî (1980), Ahmet Haşim (1990-1998), Aşık Serdarî (1993), Abdülhak Hamit Tarhan (1997), Tevfik Fikret (1998), Sait Faik (1998), Muallim Naci (2002), Hacı Bayram Veli ve Eşrefoğlu Rumî (2002), **Âşık Sefil Selimî-İrfan Okulu (2003).**

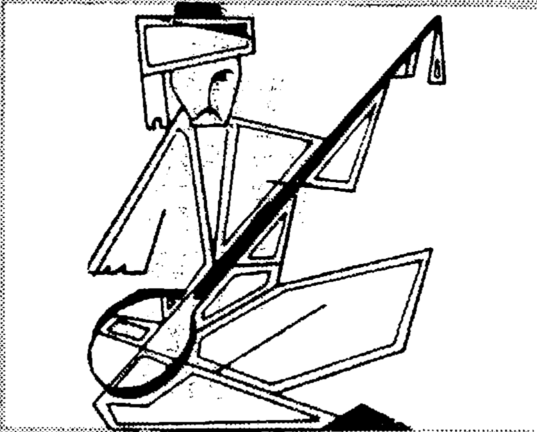
Araştırma-İnceleme-Derleme: Eşref Bey Hikâyesi (1980), Folklor Penceresi (1992), Cönkeden Günümüze Halk Şairlerimiz (1993), Şarkışla Çevresi Halk Ozanları (1997), Cumhuriyetimiz Şiirimiz (1999).

Şiir: Bir Dal Erguvan .

Radyo Oyunu: Duble Kaynana, Kuşku, Armudun Sapı, Kuzguncuk Vapuru.

Antoloji: Gönül Dostları Güldestesi I-II-III-IV-V-VI (1997-1998-1999-2000-2001-2002) Şiir İkindileri I-II, (1997-1998), Cumhuriyet Şiiri Güldestesi (1998), Cumhuriyet Dönemi Türk Hikâye Güldestesi (2002).

ŞARKIŞLALI ÂŞIK SERDARÎ VE YÖRE HALK ŞAİRLERİ

Ahmet ÖZDEMİR

SEFİL SELİMÎ İÇİN...

"Sefil Selimî'nin ölçü ve uyak düzenindeki ustalığı çoğu şiirlerinde göze çarpar. Aynı zamanda işlediği temalarda da bir derinlik ve anlam zenginliği mevcuttur." (Alparslan Ayral - *Hayattaki Sivaslı Şairler-I*, 1994, Sivas)

"İnsanların hem bu dünyada hem, öbür dünyada yanmasını, eziyet çekmesini istemiyordu. Onların yerine yanmak istiyordu. İnsana büyük bir değer veriyordu. 'Hor görme Rahman'ın kudreti kulda, / Kul yanmasın, Sefil Selimî yansın' diyordu..." (Kutlu Özen, 8 Kasım 1993, Sivas)

"Âşık Sefil Selimî, Sivas'ın şairler halkasından bir parıltı, bir ışık ve aydınlıktır. Önceleri kendi duygularını, düşüncelerini, derdini ve aşkını dile getiren Selimî, artık insanımızın özelliğini, inanç ve davranışlarını, dertlerini dile getiriyor..." (Mügan Üçer)

"Âşık Sefil Selimî, yüzyıllar boyu süre gelen âşıklık geleneğini, 21 inci yüzyıla taşıyan halk ozanıdır. Özü sözüne uygun aydınlığını cömertçe yansıtan, halk bilgesi. İnsanlık yolunu aydınlatan şiirleriyle geleceğe ulaşacaktır..." (Mehmet Zeki Akdağ)

"Sefil Selimî'nin fikri ve tasavvufî deyişlerine dikkat edilirse, onda gerçek anlamda Ahmet Yesevî, Hacı Bektaş Veli, Yunus Emre ve Mevlâna'nın düşüncelerinin yer aldığı görülecektir. Bu yönüyle Sefil Selimî'nin adı geçen mutasavvıfların yüzyılımızdaki temsilcilerinden biri olduğunu söylersek hiç de abartmış sayılmayız. (Doç. Dr. Doğan Kaya - *Çobanın Can Pınarı*)

"İşte Batılı gibi konuşulduğu, Araplar gibi şarkı türkü söylendiği günümüz Türkiye'sinde bir Sefil Selimî'nin varlığından söz etmek bana onurlu bir mücadele gibi gelmekte." (Uğur Kaya - *Şiirleri ve Türküleriyle Aşık Sefil Selimî*)

ŞARKIŞLA VE ÇEVRESİ KÜLTÜR SANAT VE SOSYAL DAYANIŞMA DERNEĞİ YAYIN NO: 2

ÂŞIK SEFİL SELİMÎ İRFAN OKULU

AHMET ÖZDEMİR